

“ श्रीपतिर्मानवो नः ”

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಪರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ
ಶ್ರೀ ಸುಧಾಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರವಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ವರಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಶಂಕುರ-೨

ಸಂಖ್ಯೆ	ಶ್ರೀ ನಂದನ-ಮಾಘ ೧೯೫೩-ಫೆಬ್ರವರಿ	ಸಂಚಿಕೆ ೪
--------	--------------------------------	-------------

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳು

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ಬಾಳಸೇಂದ್ರ ಕಾರ್ತಿಕಿ, ಚಾಮರಾಜನೇರಿ

ಬೆಂಗಳೂರು ೨

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

	ಪುಟ
ಮಂಗಳಾಚರಣೆ	೧
ಹರಿದಾಸರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಚರಿತಾನುವರ್ಣನೆ —ಶ್ರೀ ವರವಣಿ ರಾಮರಾವ್	೨
ಶ್ರೀಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ	೭
—ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು	
ವೇದಾಂತದರ್ಶನ	೧೧
—ಶ್ರೀ ಡಿ. ಭೀಮಸೇನರಾವ್	
ಹರಿಕೀರ್ತನೆ	೧೭
—ಶ್ರೀ ಬಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಭಟ್ಟರು	
ಇದರ ಅರ್ಥ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೇ?	೨೨
ಬಾಯಿಪಾಠ	೨೩
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೨೭
ಮಧ್ವ ಸುವ್ರಾಲಿ	೩೨

ಬಿನ್ನಹ

ಕಳೆದ ವರ್ಷದ ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಪಾಸತಿನಾಡದಿರುವವರು ವಯಮಾಡಿ ಕೂಡಲೇ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಜಿರಕಾಲ ನಡೆಯುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ.

[ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಿಂದ ಮುಂದಿನ ಅರ್ಧಯುಜ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಒಂದು ಸಂಪುಟ.]

‘ಶ್ರೀಪತಿಮಾನದೊ ನ:’

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾಸ ಭಾರತಿ

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ
ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ
ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾನ್ನಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ |
ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತುತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಃ ||

ಸಂಪುಟ	ಶ್ರೀ ನಂದನ—ಮಾಘ	ಸಂಚಿಕೆ
೨	೧೯೫೩—ಫೆಬ್ರವರಿ	೪

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ

ರಾಗ: ಮೋಹನ ಅರಿತಾಳ

ಪಾಂಡುರಂಗ ತ್ವತ್ಪಾದ ತೋರಿಸಯ್ಯ ಕರುಬದಿ ನಿದಿ ಕೈಯ್ಯ || ಪ ||
ಪ್ರಂಡೇಶಕ ಮುನಿವರದ ನಮಿಸೆ ನಿನಗೆ | ನೀತ್ತರಿತಪಲಿನಗೇ || ಅ. ಪ ||
ವನಜಭವಾದಿಸಮಸ್ತ ಸುರಸ್ತ್ರಾತ—ನಂದಿತ ಶ್ರೀನಾಥ
ಪ್ರಣತಾರ್ತಿಹರನೆ ಕಾಮಿತಫಲದಾತ | ಮುನಿಗಣಸಂಧ್ಯಾತ
ನೆನವ ಜನರ ಮನದೊಳಗಿಹ ವಿಖ್ಯಾತ | ಭುವನಾಧಿನಾಥ
ಭನ್ನಮಹಿಮೆ ಎನಗೊಲಿದು ವಾಲಿಸೋ ಮಾತ | ದಯಮಾಡಿ ತ್ವರಿತ || ೧ ||
ಸುರುಚಿರಮಹಿಮನೆ ಭಜಕಾಮರ ಧೇನು | ವಸುದೇವನ ಸೊನು
ಧರಣಿಯೊಳಗೆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರನುದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ್ಯೊ ಗಂಭೀರ
ದೊರೆಯೆ ನಿನ್ನ ಹೊರತನ್ನರ ಕಾಣೆ | ಕೇಳೆಲೊ ನರಹರಿಯೇ
ಕಿರಿಕಿರಿ ಭವಮೊಳು ಬಿದ್ದು ಬಾಯಿ ಬಿಡುವೆ | ಪ್ರೊರೆಯೆಂದು ಮರಿಸು || ೨ ||
ಬುವ ಜನರ ಭವಸಾಗರ ಸರಿಮಿತಿಯ | ತೋರಿಸುರೆಹರೀತಿ
ಹಂವಬಂವ ಕರನಿಟ್ಟು ಕಟಿಗಳಲ್ಲೇ | ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ
ನಿಂಬಿಹ ಭೀಮಾತೀರ ಹಂಪ್ರಭಾಗ-ದಲ್ಲಿ ವೈಭೋಗ
ತಂದ ಶ್ರೀ ಸಸಿವಿಠಲ ಸುಖಸಿಂಧೋ | ಅನಾಥಬಂಧೋ || ೩ ||

ಹರಿದಾಸರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಚರಿತಾನುವರ್ಣನೆ

ಲೇಖಕರು :—ಶ್ರೀ ವರವಣಿ ರಾಮರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮೈಸೂರು ಗೌ|| ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಸ್ತೋಟೀಕರ್

೩. ಬಾಲಲೀಲೆ

ವೃದ್ಧಿಹ್ರಾಸಗಳಿಲ್ಲದೆ ಶತ್ವದೇಹಪ್ರಕಾರವಾಗಿರತಕ್ಕ ನಿತ್ಯನೂ, ಸನಾತನನೂ, ಚೇತನಾಚೇತನ ವಿಲಕ್ಷಣನೂ, ನೂತನ ಪದಾರ್ಥಗಳೊಳಗತಿನೂತನನೂ ಆದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ನಂದಗೋಪ ಯಶೋದಾಕಂದನೆನಿಸಿ ಗೋಕುಲಾನಂದಕನಾಗಿ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ವರ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವನೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ!

ನಲಿವ ತೊಟ್ಟಿಲೊಳು, ನೆವನಿಲ್ಲದಲೆ ನಗುವ, ಬಾ
ಯೊಳಗೆ ಬಟ್ಟಂನಿಕ್ಕಿಪೀರ್ವ, ಪಸಿದರೆ ಚೀರ್ವ,
ಮೊಲೆಯುಣ್ಣ, ಪೋಗಲಂಬೆಗಾಲಿಡುವ, ನಿಲ್ಲ, ಬೇಡ್ವ,
ಕುಣಿಕುಣಿದಾಡುವ ||

ಮೊಳೆವಲ್ಲಿ ಜೊಲ್ಲಿನಿಂ ತೊದಲಿಸುತ ನುಡಿನ, ಕೋ
ಮಲವಾದ ದಟ್ಟಡಿಯನಿಡುವ, ಕಾಡುವ, ಬೀದಿ
ಯೊಳಗಾಡುತಲ್ಲೆ ಮಲಗುವ, ಕುಳ್ಳಿರುವ ಬಾಲ
ಲೀಲೆ ಕಂಡಳು ಯಶೋದೆ || (ಮೋಹನದಾಸರು)

ಅನುಪಮ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿನಿಯಾದ ಯಶೋದೆಯು ಬಾಲಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಬಾಲದೊಡಿಗೆಗಳೆಲ್ಲಮಂ ತೊಡಿಸಿ ನೋಡುವಳಂತೆ! ಅವನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳ ಲಾಲಿಸಿ ಮುದ್ದುಮಾಡುವಳಂತೆ! ಬಾಲಕಂಗೆ ಅನುವಾದ ವಸ್ತುವಂ ನೀಡುವಳಂತೆ! ತನ್ನ ತೊಡೆಯಲಿಟ್ಟು ಲಾಲಿಸುತ ಪನ್ನೀರೆರೆದು ಮೋಹದಿಂ ಧೂಳಾಟ ಮೊದಲಾದುದಂ ನೋಡಿ ಹಿಗ್ಗುವಳಂತೆ! ಮುದ್ದುಕಂದನಾಟ ಮುಕುಂದನ ಕಾಲಂದಿಗೆಗಳ ಕಿಣಕಿಣನಾದವು

ಎಳೆಯ ಮೇಘಗರ್ಜನೆಯಂತಿರಲು, ಕಂಠಮಾಲೆ ಇಂದ್ರಜಾಸದಂತಿರಲು (ಎಂದರೆ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿನಂತಿರಲು), ಮಿನುಗುವ ಮಾಣಿಕ್ಯಭರಣಗಳ ಕಾಂತಿಯು ಮಿಂಚಿನಂತಿರಲು, ಬಾಲ ಗೋಸಾಲನ ನೀಲವರ್ಣದ ದೇಹವು ನೀರುಂಡ ಮೇಘದಂತಿರಲು, ಗೋಪಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಬ ನವಿಲುಗಳೂ, ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಚಾತಕವೂ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಕುಣಿಕುಣಿವಾಡಿದವಂತೆ!!

ನಂದನಂದನನ ಸುಂದರ ಮುಖವು ಚಂದ್ರಮಂಡಲಪಂಶಿಯೂ ಅವನ ಮಂವಸ್ಥಿತವು ಚಂದ್ರಿಕೆ (ಬೆಳದಿಂಗಳು) ಮಂಶೆಯೂ, ಅವನ ಧರಿಸಿದ ರತ್ನಬಿಜಿತವಾಸ ಜಿನ್ನದ ತೊಡಿಗೆಗಳೂ, ಮುತ್ತಿನ ಸಾರಂಗವೂ ನಕ್ಷತ್ರಗಣಗಳಂತೆಯೂ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಕತ್ತರಿಯಿಟ್ಟು ಚಂದ್ರಮುಖದಲ್ಲಿನ ಕಳಂಕದಂತೆಯೂ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರಲು, ಸುಂದರಗೀತನ ಮಹಾಯಾದ ಯಶೋದೆಯ ನಯನಗಳೆಂಬ ಚಕ್ರೋರಗಳು ಅನಂದದಿಂದ ನಲಿದವಂತೆ!!

ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿನಿಯಾದ ಯಶೋದೆಯು ಜಗವಂದ್ಯನಾದ ಮಹಾಕೃಷ್ಣನನ್ನು ತನ್ನ ಕಾಲಮೇಲೆ ನುಲಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಕಣಿಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಸಿದಳಂತೆ:

ಜಗವಂದ್ಯನಂ ತನ್ನ ಕಾಲಮೇಲ್ಮಲಗಿಸುತ
ಸೊಗಸಿಂದ ಪ್ಲೀರಮಂ ಪದಮಾಡಿ ಕುಡಿದುನ್ನ
ಮಗುಮಣಿಯೆ ಕಂದಮ್ಮ ಕುಡಿಯನ್ನು ಪರಜೊಮ್ಮ
ಭಲವ್ಯಾಕೊ ನಿನಗೆ ತಮ್ಮ ||

ಉಗುಳದಿರು ಸುಂಗಯ್ಯ ಪಸಿವಿರ್ಬ ರಂಗಮ್ಮ
ಮೊಗಬಾಡಿತಲ್ಲೊ ಹರಿ ಕುಡಿಯೊ ಮೋಹನಕಾಲ
ಮಗನೆ ಕುಡಿಯೆನುತಲಿ ಯಶೋದೆ ಕೆಣಗಲಧಾ
ಕುಡಿಸಿದಳಾ ಸಂತೈಸುತಾ || (ಮೋಹನದಾಸರು)

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಯಶೋದೆಯು ಮುದ್ದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು
ಮುದದಿಂದ ಕಣಿ

“ ಕೈಯ ತೋರೋ ಕರುಣೆಗಳರಸನೆ ಕೈಯ ತೋರೋ
 ಕೈಯಲಿ ಬೆಣ್ಣೆ ಮುದ್ದಿಯನೀವೆನು ಕೈಯ ತೋರೋ
 ಅಂಗುಲಿಯಲಿ ಹರಳುಂಗುರವಿಟ್ಟ, ಕೈಯ ತೋರೋ
 ಅಂಗೈಯ್ಯಲಿ ಫ್ಲಜಪದ್ಮರೇಖೆಯ ಕೈಯ ತೋರೋ
 ಭೃಂಗಾರ ಶಂಖಚಕ್ರವ ಧರಿಸಿದ ಕೈಯ ತೋರೋ ”

(ಪುರಂದರದಾಸರು)

ಎನ್ನುವಳಂತೆ. ಅಲ್ಲದೆ,

ಕಂದ ಬಾ ಮುಂದಕೆನ್ನಲ್ಲಿಗೇ, ಮಲ್ಲಿಗೇ
 ಮೃಂದಸರವಿಡುವೆ ತವಕೊರಳಿಗೆ, ಬೆರಳಿಗೆ
 ಕುಂದಣುಂಗುರವ, ಮುದ್ದಿಡುವೆ ನೋಡುವೆನೆನುತ-
 ಲಂಕರಿಸಿ ಕೈಗೆ !

ಕಂದ ಕೋ ಪೊಸಬೆಣ್ಣೆ ಮೆಲ್ಲುವುದು ನಿಲ್ಲುವುದು
 ಮಂದಮತಿಯಿಂ ಮರಿಯೆ ಈ ಹದನ ನೀನರಿಯೆ
 ಎಂದು ಬಿಗಿವಸ್ತ್ರ ಗೋಪಾಲನಂ ಬಾಲನಂ
 ಬಣ್ಣಿಸಿದಳು ಯಶೋದೆ || (ಮನೋಹರದಾಸರು)

ಈ ಪರಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಿವಿಧ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿಗ್ಗುವ
 ಸುಕೃತವನ್ನು ಗೋಪಿದೇವಿಯು ಎಷ್ಟು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಳೋ
 ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣನ ಆರಾಧಕರಾದ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಯರು
 ತಮ್ಮ ಅಮೋಘವಾದ ಒಂದು ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದು
 ಬಹಳ ಪ್ರದಯಂಗಮನಾದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಈ
 ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ :—

ರಾಗ: ಧನ್ಯಾಸಿ ರುಂಪೆತಾಳ

ಎಷ್ಟು ಜನ್ಮದಲಿ ಮಾಡಿದಳೊ ಗೋಪಿ ಶ್ರೀ
 ಕೃಷ್ಣನ ಲೀಲೆಯನು ನೆನೆದು ಹಿಗ್ಗುವ ಸುಕೃತ

|| ಪ ||

ಅಂಬುರುಹನಾಭನಿಗೆ ಅರಳೆಲೆಯಲಂಕರಿಸಿ
ತುಂಬಿಗುರುಳಿಗೆಸುತ್ತ ಜಡೆಯನ್ನು ಹೆಣೆದು |
ಸಂಭ್ರಮದಿ ಚಂಡಿಕೆಗೆ ಸರಸಮಲ್ಲಿಗೆ ಸುತ್ತಿ
ನಂಬಿಸುತ ನಗಿಸಿ ಮುದ್ದಾಡುವ ಸುಕೃತ || ೧ ||

ಮದನ ಜನಕನಿಗೆ ಮಾಗಾಯ ಬಾವುಲಿಯಿಟ್ಟು
ಪದಕ ವೈಜಯಂತಿಯನೆ ಕೊರಳಿಗ್ಗಾಕಿ
ಮುದದಿ ಕೌಸ್ತುಭ ಶುಕ್ಲನಿ ವನಮಾಲೆಯನು ಧರಿಸಿ
ವದುಮನಾಭನ ಪಾಡಿ ಪೊಗಳುವ ಸುಕೃತ || ೨ ||

ಕಸ್ತೂರಿಯಿಟ್ಟು ಕಂಗಳಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ
ಮತ್ತೆ ಕದಪಿನಲಿ ಕುಂಕುಮವನೊತ್ತಿ |
ಮುತ್ತಿನಂದದೊಳಿರುವ ಬೆವರ ಸೆರಗಿನೊಳೊರಿಸಿ
ಮುತ್ತು ತಾರೈಯೆಂದು ಮುದ್ದಾಡುವ ಸುಕೃತ || ೩ ||

ಅಸುರ ಕುಲಹರಣನಿಗೆ ಅಂಗಿಯನು ತೊಡಿಸಿ ಬಲು
ಕುಶಲದಿ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ಉಡಿಸಿ |
ಪೊಸರತುನ ಬಿಗಿದ ಮಣಿಮಯದ ಮಕುಟವ ಮಂಡೆ
ಗೊಸವಿಟ್ಟು ನಲಿನಲಿದು ಮುದ್ದಾಡುವ ಸುಕೃತ || ೪ ||

ರಂಜಿತಕ್ಕಾಂಕಿತಗೆ ಭುಜಕೀರ್ತಿಯನೆ ಧರಿಸ್ತ
ಲಂಕಾರದಲಿ ತಾರೆಮಣಿಯ ಕಟ್ಟಿ |
ಕಂಕಣವು ಕಡಗ ಧಳಧಳವ ಪನಳದಿ ರಚಿಸಿ
ಬಿಂಕದಲಿ ತೊಟ್ಟಿಲೊಳಗಿಟ್ಟು ತೂಗುವ ಸುಕೃತ || ೫ ||

ಮುಂಗೈಯ ಮುರಿಮುತ್ತಿನುಂಗುರವು ಧಳಧಳನೆ
ರಂಗು ಮಾಣಿಕದ ಒಡ್ಡಾಣ ಹೊಳೆಯಿ |
ಕಂಗೊಳಸುತಿಹ ಕಾಂಚಿದಾಮವಲಂಕರಿಸಿ ಸ
ವಾಂಗದೊಳು ಗಂಧಪರಿಮಳವ ಸೂಸುವ ಸುಕೃತ || ೬ ||

ಕಡಗ ಪೊಂಗಿಜ್ಜೆ ಕನಕದ ಘಂಟೆ ಸರಪಳಿಯು
ಬಿಡದೆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಚರಣದಲಿ ಧರಿಸಿ |

ವೊಡವಿಯನು ಅಳೆದ ಶ್ರೀಪುರುಷೋತ್ತಮನಿಗೆ ಮೆ
ಲ್ಲಡಿಯನಿಡು ಎಂದೆನುತ ನಡೆಯ ಕಲಿಸುವ ಸುಕೃತ || ೭ ||

ನೆಲನ ಈರಡಿಮಾಡಿ ಬಲಿಯಮೆಚ್ಚಿದ ಪಾದ |
ಚೆಲುವ ಚರಣದಿ ಭೂಮಿಯಳೆದ ಪಾದ |

ಶಿಲೆಯೆಡಹಿ ಬಾಲೆಯನು ಮಾಡಿದ ದಿವ್ಯಪಾದ
ಒಲಿದಿಟ್ಟು ನಡೆಯೆಂದು ನಡೆಯ ಕಲಿಸುವ ಸುಕೃತ || ೮ ||

ಅಂದಿಗೆ ಪಾಯ್ವಟ್ಟು ಕುಂದಣದ ಕಿರುಗೆಚ್ಚೆ
ಸಂದಣಿಸಿ ಕಿರಿಬೆರಳೊಳುಂಗುರಗಳು |

ಚೆಂದದ ಕಡಗ ಪಾಡಗ ಘಂಟೆ ಸರಪಣಿಯು
ನುಂದಗಮನನ ಪಾದಪದ್ಮಕ್ಕೆಡುವೊ ಸುಕೃತ || ೯ ||

ಪನ್ನಂಗಶಯನ ಅನೆಯನಾಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ಹೊನ್ನ ತಾಹೊನ್ನ ತಾಗುಬ್ಬಿಯೆಂದೆನುತ |

ತನ್ನ ಕರಗಳಲಿ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯನಾಡಿಸುತ
ರನ್ನ ರಂಗಯ್ಯ ತೋಳಾಡು ಎಂಬುವ ಸುಕೃತ || ೧೦ ||

ದಿನಕರ ನಿಭಾಂಗ ಕೇಶವ ರಾಮಚಂದ್ರ ಮುನಿ
ಸನಕಾದಿವಿನುತ ಕುಣಿದಾಡು ಎನುತ |

ತನ್ನ ಕರಗಳಲಿ ತಕ್ಕೈಸಿ ಕೃಷ್ಣನ ದಿವ್ಯ
ಘನ್ನ ಚರಿತೆಯ ವಾಡಿ ವೊಗಳು ವ ಸುಕೃತ || ೧೧ ||

(ಮುಂದುವರಿಯುವುದು)

ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ

(ಮುಂದುವರಿದು)

ಬರೆದವರು :

ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು

ಹರಪನಹಳ್ಳಿ

—

ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ಮಾನಸಪೂಜಾ ಮಹಿಮೆ

ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಅಕ್ಕಂದಿರು ಸಂಕೂಪಾಯುಷವರೆಂಬ ಹೆಸರಿನವರಿದ್ದರು. ಅನರು ಮಡಿ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳಾದುದರಿಂದ ಶೇಷಲ ಸ್ವಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ನಿಷ್ವಾಸಂತರಾಗಿ ಪ್ರತನೇಮುಖವನಾಸವಲಾಭವಾಗಿರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಅರುಣೋದಯಕ್ಕೆ ಏಳುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿರಲಿಲ್ಲ. ಶರೀರಾಲಸ್ಯ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಕೊಂಚ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಎಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವನ್ನು ಕಂಡು ಸಹಿಸದೆ ಅಕ್ಕಂದಿರು ದಿನಂಪ್ರತಿ ಗೊಣಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಧನಿವ್ವಾದಿ ಬರಲು ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಾವರು ಇದ್ದೆಡೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಕ್ಕಾ!! ನಾಳೆ ಸಾಧನಿವ್ವಾದಿ. ನಿನ್ನ ವ್ಯಾಳಕ್ಕೆ ದೇವತಾರ್ಚನಾದಿಗಳನ್ನು ನಾಡಿ ತೀರ್ಥಪಾರಣೆಗೆ ಅನುಕೂಲನಾಡುವಷ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಮಗಿಲ್ಲವಿರುವುದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇಯಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀ ಶುಳಸೀದಾಸರಿಂದಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ತೀರ್ಥಪಾರಣೆನಾಡಿ ಬಂದರೆ ಒಳಿತು, ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಹಾಗೆ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಅಕ್ಕಾವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.

ಈ ಶುಳಸೀದಾಸರೆಂಬವರು ವಸ್ತುತಃ ಶ್ರೀಚೈನ್ಯನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. ಇವರು ನಮ್ಮದಿನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ತರ್ಕಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಸಮಾಜ ಸಕಲಾಂಗ

ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದು ಶ್ರೀವೇದೇಶತೀರ್ಥರಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತ ಅಭ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಉವ್ವಾಮುಪಂಡಿತರಾದ ಈ ದಾಸರು 8-10 ವರ್ಷ ಕಾಲ ಎಲ್ಲಾ ವೇದಾಂತಗಳನ್ನೂ ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಮತವೇ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದುದೆಂದು ವ್ಯಥನಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಶ್ರೀವೇದೇಶತೀರ್ಥರಿಂದಲೇ ತಪ್ಪುಮುದ್ರಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ತರುವಾಯ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಕಾಲ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತವನ್ನು ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಯನಮಾಡಿ ವಿರಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ಜನ್ಮಗಳು ಮೈಂಭಜನ್ಮ ಬರುವ ಪ್ರಾರಂಭವಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಂದದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರನ್ನು ಬಹುಪ್ರಕಾರೇಣ ಸೇವಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಒಂದಾನೊಂದುದಿನ ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ನಿಮಿತ್ತವೇನೆಂದು ಗುರುಗಳೇ ವಿಚಾರಿಸಲು ತಮ್ಮ ಮೈಂಭಜನ್ಮಗಳನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿದರು. ಆಗ್ಗೆ ಉಪಮರ್ಶೆಯುಕ್ತಿಯನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ “ಹಾಗಾದರೆ ನೀವು ನಮ್ಮ ಆಜ್ಞಾಪ್ರಕಾರ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಿತ್ಯಂಪ್ರತಿ ದೇವತಾರ್ಚನೆ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ತರ್ಜನೀ ಬೆರಳಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಉಂಗುರವನ್ನಿಟ್ಟು ಪಗಡಿಮನಿಯ ಲುಂಗಿಯನ್ನು ಕಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಕೆಯನ್ನು ಪಿಡಿದುಕೊಂಡು ನರಸಿಂಹತೀರ್ಥವೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಸಮೀಪವರ್ತಿಯಾದ ಹೊಂಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಂಟೆ ಕಾಲ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತರುವಾಯ ಸ್ನಾನಾಹ್ನಿಕ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಭೋಜನಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಹೀಗೆ ೧೨ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು” ಎಂದು ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೂಕಿ ಕೊನೆಯ ಅಂಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಧನಿದ್ದಾದತಿ ಬಂದಿತ್ತು. ತೀರ್ಥನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ವೆಂಕೂಬಾಯಿಯವರು ಈ ಶುಳಸೀದಾಸರಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇವತಾರ್ಚನೆ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಲುಂಗಿಯನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ದಾಸರು ಅಕ್ಕಾವರು ಬಂದುದನ್ನು ತಿಳಿದು ತಕ್ಷಣವೇ ಅಂಗವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪರಿಧಾನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರ ಇಚ್ಛಾಪ್ರಕಾರ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಲುಂಗಿಯನ್ನು ವೇಷ್ಪನಮಾಡಿಕೊಂಡ ದೃಶ್ಯವು

ಅಕ್ಕಾವರಿಗೆ ಅಪಹರಣವಾಗಿ ಮೈಗೆ ಮುಕ್ಕು ಮುಟ್ಟಿ ಪಂತಾನುತರು. ನಡಿಯಕ್ಕೆ ತೀರ್ಥನಿಮಿತ್ತಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿ ಆ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಲಾರದೆ, ಮೊಳಕ್ಕೆ (ಕಪೋಣಿ) ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಆ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಸಾರಿಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಾಶನವಾಡಿದಂತೆ ನಟಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರು.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಶ್ರೀಯಾದವಾಡ್ಯರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನಾಭೀಕ ವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೀರಿಸಿ ಅಕ್ಕಂದಿರನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು—
“ಯವನಾಡಿಸಿದ ಅಕ್ಕಂದಿರನ್ನು ದುರುದುರನೆ ನೋಡಿ” ನೀವು ಮೈಲಿಗೆ ರಾಗಿರುತ್ತೀರಿ, ಸ್ನಾನವಾಡಿಕೊಂಡು ಒಳಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ” ಎಂದು ನುಡಿದರು. ಶ್ರೀಯಾದವಾಡ್ಯರು ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಿಗಳೆಂಬ ಅರಿವು ಅವರಿಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯಾದದಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಯಾದವಾಡ್ಯರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತೆರಳಿ ಅಕ್ಕಾ!! ನೀವು ತೀರ್ಥ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರಿ. ತುಳಸೀದಾಸರು ನಿಮ್ಮ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲರಾಗಿರಬೋ? ಎಂದು ಕೇಳಲು ತಾವು ತೀರ್ಥವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಮೊಣಕ್ಕೆಗುಂತಾ ಸರಿಬಿಟ್ಟುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆ ಕೈಯಿಗೆ ಅಕ್ಕಾವರ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸೆಳೆದು ತೀರ್ಥವೇನಾದರೂ ಕೈಗೆ ಹತ್ತಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವು ದಾಗಿ ಹೇಳಿ ನಕ್ಕರು. ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ—ಮಹಾ ಅನರ್ಥ. ತೀರ್ಥದ ಧಾರೆ ಹೇಗೆ ಹೋಗಿದೆಯೋ ಅವರಂತೆ ಬಿಳುವು ಹತ್ತಿತ್ತು.

ಯ್ಯೋ! ಎಂದು ರೋದನ ಮಾಡುತ್ತಾ ತಾವು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಇಳುವುದಾಗಿ ಆಕ್ರಂದನ ಮಾಡಿದರು. ಬಾಯಿ!! ನೀವು ನದಿ ಹಾರಿದರೂ ಈ ತೊನ್ನ ಹೋಗಬಲ್ಲದೆ? ಎಂದರು, ಶ್ರೀಯಾದವಾಡ್ಯರು.

ಅಕ್ಕಾವರು ಗಲ್ಲದಾಯವನರಾಗಿ ನಡುಗುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಗತಿ ಎನೆಂದು ಅಂಗಲಾಚಿದರು. ಆಗ್ಗೆ ಪರಮ ಕರುಣಾಶಾಲಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಡ್ಯರು—ತಾಯಿ, ಕೇಳು, ನೀನು ಶ್ರೀ ತುಳಸೀದಾಸರ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಿರುವೆ. ಪರಾರ್ಥವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಲ್ಲಿಯೆ ಹುಡುಕುವುದು ಏನುಮ. ನೀವು ಪುನಃ ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವರು ತೀರ್ಥದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟವಸ್ತುಕ್ಕೆ ಲಿಪ್ತವಾದ ಮೃತ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಈ

ಶ್ವೇತಕುಷ್ಟಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಲೇಪನ ಮಾಡುವುದಾಗಿಯೂ, ಆ ನರಸಿಂಹತೀರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆನಮಸ್ಕಾರದಿಂದ ಸೇವಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಸಿದರು. ತಕ್ಷಣವೇ ಈ ಸೇವೆಗೆ ಒಂಕೂಬಾಯಿಯವರು ಶ್ರೀ ತುಳಸೀದಾಸರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಧ್ಯರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಒಂದು ಸಪ್ತಕ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದನಂತರ ಆ ಶ್ವೇತಕುಷ್ಟವು ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಮೊದಲಿನಂತಾದರು. ಸೇವಾವಸಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ತುಳಸೀದಾಸರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಪರಾಧವನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿದರು.

ಅದಕ್ಕೆ ದಾಸರು ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ನಕ್ಕು: ಅಕ್ಕಾವರೆ!!! ನಿಮಗೆ ಈ ಗತಿಯಾದುದು ನಮ್ಮ ತೀರ್ಥತ್ಯಾಗದಿಂದಲ್ಲ; ನೀವು ಶ್ರೀಮದ್ವಾದವಾಧ್ಯರನ್ನು ಮನುಷ್ಯರೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವರು ಅರುಣೋದಯಕ್ಕೆ ಏಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಬಹಳ ಕೋಪಿಗಳೆಂತಲೂ ನಿತ್ಯಪ್ರತಿ ಗೋಣಗುಟ್ಟಿದುದರ ಪ್ರತಿಫಲವಿದು. ಅರುಣೋದಯದಾರಭ್ಯ ಶ್ರೀಗುರುಗಳು ಮಾನಸ ಪೂಜಾನಿರತರಾಗಿದ್ದು ಅರುಣವಾದ ತರಣಿಕಿರಣಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಮಂಗಳಾರತಿ ಮಾಡಿ ಪೂಜಾವಸಾನದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಲೋಕವೃಷ್ಟ್ಯಾನಿತ್ಯಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಈ ಮರ್ಮವನ್ನರಿಯದೆ ನಿಂದಿಸಿದುದರ ಫಲವೇ ನಿಮಗೆ ಈ ಅನರ್ಥವಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನು ಮೇಲಾದರೂ ನಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪೋದ್ಧಾರಕ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮದ್ವಾದವಾಧ್ಯರ ವರನ್ನು ಮನುಷ್ಯನಾತ್ರರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಿ. ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ದೇವಾಂಶರೆಂತಲೂ ಶ್ರೀ ಹರಿವಾಯುಗಳ ಸನ್ನಿಧಾನ ಪಾತ್ರರೆಂತಲೂ ತಿಳಿದು ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಇರುವುದಾಗಿ ಉಪದೇಶಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಕ್ಕಾವರಿಗೂ ಸದ್ಗತಿಯಾಗುವಂಥ ಅನವರತ ಶ್ರೀಮದ್ವಾಗವತಪ್ರವಚನಾಮೃತಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ ಸುಖವಾಗಿದ್ದರು.

(ಮುಂದುವರಿಯುವುದು)

ವೇದಾಂತದರ್ಶನ

ಅಂಕ-೧

ಲೇಖಕರು :—ಶ್ರೀ ಡಿ. ಭೀಮಸೇನರಾವ್,
ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರ್, ಮಿಡ್ಲ್ ಸ್ಕೂಲ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

‘ದರ್ಶನ’ವೆಂದರೆ ಸರಿಯಾಗಿರುವ ಕಣ್ಣು ಹೇಗೆ ಸಂವೇದಕ್ಕೆ ಆಸ್ತದವಿಲ್ಲದೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸರಿಯಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದೋ, ಹಾಗೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮ, ಪರಲೋಕ, ಪುಣ್ಯ, ಪಾಪ, ನಂದಲಾದ ಅತೀಂದ್ರಿಯ ವಸ್ತುಗಳ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವುದರ್ದರ್ಶನ. ಈ ಶಬ್ದವು “ಆತ್ಮಾನಾಂರೇವ್ರಷ್ಟನ್ಯತಃ” ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ “ದೃಶ್” ಧಾತುವನ್ನು ಗುರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಹೊರಟಿತು. ‘ದರ್ಶನ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಇವೆ. ಅವರ ಕೆಲವು ವೇದವ್ಯಾಪ್ತವಾದವು. ಅಂಗೀಕರಿಸಿವೆ. ಕೆಲವು ಅಂಗೀಕರಿಸಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ತಮ್ಮ ಯುಕ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವೇದವನ್ನು ಎಳೆದು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು. ಬುದ್ಧಿಯರಣೆಗೆ ನ್ಯಾಯಾದಿದರ್ಶನಗಳು. ಅನ್ಯದರ್ಶನಗಳು. ಯುಕ್ತಿಯನ್ನೇ ನುಂದುಮಾಡಿಕೊಂಡು ವೇದಗಳನ್ನು ತಳ್ಳಿಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಅವರೂ ಅವಕ್ಕೊ ವೇದವೇ ಮೂಲಕಾರಣ. ವೇದದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷವಾಗಿ ತೆಗೆದವೇ ಆ ಮತಗಳು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವೇದದಲ್ಲಿ ಕಾಣದ ಮತಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಮತಗಳೂ ವೇದದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷವಾಗಿಯೋ ಅಥವಾ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿಯೋ ತೆಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳೇ ಹೊರತು, ಹೊಸದಾದ ಮತಗಳಾವುವೂ ಇಲ್ಲ. ಮತಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅನಾದಿಯಾದವು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೇರಕ್ಕೆ ಪರಮ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವನಿತ್ತು ಹೊರಟಿರುವುದು ವೇದಾಂತದರ್ಶನ. ಇನ್ಯಾನ ದರ್ಶನಗಳೂ ವೇದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಮಟ್ಟಿಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಮೀಮಾಂಸಾ ದರ್ಶನವಾದರೋ ಕರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳುವ ಕೆಲವು ವೇದ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಗೌರವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಉಳಿದವನ್ನು ಅಲ್ಲ.

ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದೆ. ನಮ್ಮ ವೇದಾಂತದರ್ಶನವಾದರೋ, ವೇದಗಳ ಸ್ವರ, ವರ್ಣ, ರೇಖೋಪರೇಖಾದಿಗಳಿಗೂ ಸಾಧಿಕೃತವನ್ನು ಸಾರಿರುತ್ತದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಇವನ್ನು ಪರಮ ವೈದಿಕ ದರ್ಶನವೆಂದೂ ಕರೆಯಬಹುದು.

ಈ ವೇದಾಂತದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರವೆಂತಲೂ, “ಉತ್ತರ ಮೀಮಾಂಸಾ” ಎಂತಲೂ, “ಶಾರೀರಕ ಮೀಮಾಂಸಾ” ಎಂತಲೂ ಹೆಸರಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ “ಓಂ ಓಂ ಅಥಾತೋ ಬ್ರಹ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸಾ ಓಂ” ಎಂದಾರಂಭಿಸಿ “ಓಂ ಆನಾವೃತ್ತಿಃ ಶಬ್ದಾತ್ ಆನಾವೃತ್ತಿಶಬ್ದಾತ್ ಓಂ” ಎಂಬುವವರೆಗೂ ೫೬೪ ಸೂತ್ರಗಳಿವೆ. ಒಟ್ಟು ೨೨೩ ಅಧಿಕರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ಅಧಿಕರಣವೆಂದರೆ:—೧ ವಿಷಯ, ೨ ಸಂಶಯ, ೩ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ, ೪ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ೫ ಫಲ ಹೀಗೆ ೫ರಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು. ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ “ವಿಷ್ಣುಸೂತ್ರಗಳೆಂದು” ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆಯೂ ಉಂಟು. ವಿಷ್ಣು ಶಬ್ದವು, ‘ವ’, ‘ಷ’, ‘ಣ’ ಎಂಬ ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳ

೧ ೨ ೩ ೪

ಕೂಡುವಿಕೆಯಿಂದ ಆದುದು. ‘ವ’ ಏನೆಯ ಅಕ್ಷರ (ಯ. ರ. ಲ. ವ)

೧ ೨ ೩ ೪ ೫ ೬

‘ಷ’ ವು ೬ನೆಯದು (ಯ. ರ. ಲ. ವ. ಶ. ಷ) ‘ಣ’ ವು ೫ನೆಯದು

೧ ೨ ೩ ೪ ೫

(ಟ. ಠ. ಡ. ಢ. ಣ) ೪ ೬ ೫ “ಅಂಕಾನಾಂ ವಾಮತೋ ಗತಿಃ”

ಈ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಬರೆದರೆ ೫ ೬ ೪ ಆಗುತ್ತವೆ. “ಬ್ರಹ್ಮ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ವಿಷ್ಣುವೇವ” ಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯ (೧-೧೧)

ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯವು ಒಟ್ಟು ೪ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು. ಒಂದೊಂದು ಅಧ್ಯಾಯಕ್ಕೂ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳು, ಮೊದಲನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಕ್ಕೆ “ಸಮನ್ವಯಾಧ್ಯಾಯ”ವೆಂದೂ, ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಕ್ಕೆ “ಅವಿರೋಧಾಧ್ಯಾಯವೆಂದೂ”, ಮೂರನೆಯದಕ್ಕೆ “ಸಾಧನಾಧ್ಯಾಯ”

ನೆಂದೂ, ನಾಲ್ಕನೆಯದಕ್ಕೆ “ಫಲಾಧ್ಯಾಯ”ನೆಂದೂ ಹೆಸರು. ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೂ, ಯೋಗ್ಯ ಮಾನವನ ಕೊನೆಯದಾದ ಗುರಿಗೂ ಉಪಕಾರಿಯಾದುದು ವೇದವೆಂಬುದು ಸರ್ವವಿದಿತ. ಅದರಿಂದಲೇ ಈಶ, ಜಗತ್ತು, ಜೀವ, ಇವುಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಜೀವನಿಗೂ ಅವುಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ಅರಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

“ಅದುಃಖಮಿತರತ್ನವಂ ಜೀವಾ ಏವ ತು ದುಃಖಿನಃ

ತೇಷಾಂ ದುಃಖಪ್ರಹಾಣಾಯ ಶ್ರುತಿರೇಷಾ ಪ್ರವರ್ತತೇ”

ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ, ದುಃಖಿಯಾದ ಜೀವನಿಗೆ, ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ವೇದಗಳು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ ಎಂದಾಯ್ತು. ಎಂದಮೇಲೆ ವೇದದ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ.

“ತಾರಕನು ನೀನೆಂದು ತಿಳಿಯದ ಕಾರಣದಿ

ಸುಖದುಃಖಮಯ ಸಂಸಾರ ದುಸ್ತರ

ವಾರಿನಿಧಿಯೊಳು ಪಾರಗಾಣದೆ

ಪರಿದು ಮೋವೆನೋ”

ಎಂಬ ಶ್ರೀ ಕರ್ಜಗೀದಾಸರಾಯರಂದ ಪ್ರಮಾಣಾನುಸಾರ, ಮುಕ್ತಿ ಯೋಗ್ಯ ಜೀವಿಯು ಶ್ರೀ ಹರಿವಾಯುಗಳಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಸಾಧನ ಶರೀರವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಶ್ರವಣ ಮನನ ನಿಧಿಧ್ಯಾಸನಾದಿಗಳಿಂದ ಭಗವದಪರೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಸ್ವರೂಪಾನಂದಾವಿಭಾವಲಕ್ಷಣವಾದ ಪೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಲಿ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ರವೃತ್ತವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ವೇದಾರ್ಥನಿರ್ಣಾಯಕವಾದ ಈ ಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯವು ಬಹಳ ಮೇಲಿನ ಮಟ್ಟದ್ದು. ಅದುದರಿಂದ ಇದರ ವಿಷಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪರೂಪದಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಲು ಉದ್ಯುಕ್ತ ನಾಗಿದ್ದೇನೆ. “ದ್ವಾಪರೇ ಸರ್ವತ್ರ ಜ್ಞಾನ ಆಕುಲೀಭೂತೇ ತನ್ನಿರ್ಣಯಾಯ, ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿಭಿಃ ಅರ್ಥಿತೋ ಭಗವಾ ನಾರಾಯಣೋ ವ್ಯಾಸಶ್ವೇನ ಅವತತಾರ”. ಕಾಲಬಲದಿಂದಲೂ, ಗೌತಮ

ಋಷಿಗಳ ಶಾಸನಕ್ಷಣವಾದ ವಿಶೇಷ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಭಾನುವು ಲೀನನಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಪರಮ ಕೃಪಾಳುಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಾದ್ಯಮರೇಶರು, ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪವಳಿಸಿರುವ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ, ಜ್ಞಾನಕಾಡ್ಯಕ್ಕೆ ಅವತರಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು ಸರ್ವಜ್ಞಶಿರೋಮಣಿಯು ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನ, ಬಾದರಾಯಣ, ವೇದವ್ಯಾಸರೆಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಮಂದಾಸ್ತಮಂದಮಯಃ ಮಂದಭಾಗ್ಯಹ್ಯಪದ್ರುತಾಃ ' ಎಂಬಂತೆ ಅಲ್ಪವೀರ್ಯರಾದ ಸುಖಜೀವಿಗಳು ಉದ್ಧಾರವಾಗಲಿ ಎಂಬ ಕೃಪೆಯಿಂದ "ಅನಂತಾ ವೈ ವೇದಾಃ" ಎಂಬಂತೆ ರಾಶೀಭೂತವಾದ ವೇದವನ್ನು ಋಗ್ವೇದ, ಯಜುರ್ವೇದ, ಸಾಮವೇದ, ಅಥರ್ವಣವೇದ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾಲ್ಕಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿದರು. ಪುನಃ ಅಮೂ ದುರ್ಬಲರಾದ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದೆಂದು ತಿಳಿದು ಪುನಃ ಋಗ್ವೇದವನ್ನು ೨೪ ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಯಜುರ್ವೇದವನ್ನು ೧೦೧ ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ, ಸಾಮ ವೇದವನ್ನು ೧,೦೦೦ ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಅಥರ್ವಣವೇದವನ್ನು ೨೪ ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ವಿಭಾಗಿಸಿ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥಾನಿರ್ಣಾಯಕವಾದ ೪೮೪ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.

ಹೇಳಲ್ಪಡತಕ್ಕ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟೇ ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳದಾಗಿಯೂ, ಸಂಶಯ ರಹಿತವಾಗಿಯೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಅಪೂರ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವಶಾಖಾನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿಯೂ, ವ್ಯರ್ಥಾಕ್ಷರ ರಹಿತವಾಗಿಯೂ, ಶಬ್ದಾರ್ಥ ದೋಷವಿಲ್ಲದುದಾಗಿಯೂ, ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಸೂತ್ರವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಶ್ರೀ ಬಾದರಾಯಣರು ಸಮ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಈ ಘೋರ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಏಕವಿಂಶತಿ-ಕುಭಾಷ್ಯಕಾರರು ಜನಿಸಿ ಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ಅಪವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸುಜೀವಿಗಳನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ನೋಯಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಶ್ರೀ ವಾಯುದೇವರು ಈ ಮಹಾಕಾಡ್ಯ

ಸಾಧನಲಕ್ಷಣವಾದ ಸಕಲ ದುರ್ಮತ ಖಂಡನಪೂರ್ವಕ ಸ್ವನುತ ಸ್ವಾಸ್ಥನಾಗಿ ಶ್ರೀ ಪೂರ್ಣಬೋಧ, ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯ, ಅನಂದತೀರ್ಥರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಆ ಇಷ್ಟತ್ತಿಂದು ಕುಮತಗಳನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿದರು.

“ಜಯ ಜಯತು ಶುಭಕಾಯ ಜಯ ಜಯತು ಹರಿಪ್ರಿಯ ಜಯ ಜಯತು ಜೀಯ ಮಧ್ವಾಖ್ಯ ಮುನಿರಾಯ || ಪ ||

ದುರಳವಾದಿಗಳಿಗುತ್ತರವ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು
ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಮ್ಮತಿಸಿ ವಾಕ್ಯಗಳಾ ||

ದರ್ಶನಗ್ರಂಥಗಳ ಬರೆದು ಶಿಷ್ಯರಿಗೊರಬೇಡಿ |
ಪರಮತತ್ವವ ಖಣಿಯೆ ಗುರುತಿರೂ ಮಣಿಯೆ ||

ಅಖಂಡ ಭರತಭೂಮಿಯನ್ನು ಸುತ್ತಿ ವಾದಿಸಿಗ್ರಹಿಸಬಾರದ್ದು ಯೋಗ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅನಾದಿಯಾದ ದೈತತತ್ತ್ವವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ವೇದಾಂತಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ವೇದವ್ಯಾಸರ ಹೃದಯಾನುಕಾರವಾದ, ಶ್ರುತಿ, ಸ್ಮೃತಿ, ಪುರಾಣಗಳ ಸಮ್ಮತಿಯೊಡನೆ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ ಭಾಷ್ಯವನ್ನಾಡಿ ಉಪದೇಶಮಾಡಿದರು.

‘ಏಕವಿಂಶತಿ ಕುಭಾಷ್ಯದೂಷಕ’ರೆಂಬ ವಿಮನು ಸಮ್ಮತ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಗಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಾರಿಗೆ? ಸಮ್ಮ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಮಾಡಿದ ಭಾಷ್ಯವು ೨೨ ನೆಯದು. ಇದು ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಸುಮಾರು ೭೦೦ ವರ್ಷಗಳಾದರೂ, ಯಾರೂ ಇದುವರಿಗೆ ಬಿಡಿಸಿಲ್ಲ. ಭವಿಷ್ಯತ ಪರ್ತಮಾನಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಬಿಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೇ ಶ್ರೀಮದ್ವಾದಿರಾಜಪೂಜ್ಯ ಚರಣರು “ಅಂತೀಸಿದ್ಧವು ಸಿದ್ಧಾಂತ! ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಏಕವಿಂಶತಿ” ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

‘ಗಾಂಭೀರ್ಯೇ ಚಿತಸಿಂಧುರಾಜಮಮಿತಂ ಭಾಷ್ಯಂ’ ಎಂದು ಶ್ರೀ ಟೀಕಾಕೃತ್ವಾದರವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧಾನ

ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಂದಕ್ಷರವನ್ನು ಬರೆದರೂ ಮಹಾಫಲವನ್ನು
ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

“ ಗಾಂಗಮಂಗಳತರಂಗಭಂಗದಪ್ರಾಂತಸುಶ್ರೀಹರಿವೇಶ್ವಕೃತ್ಸಮಃ ”

“ ಮಹಾನಂದತೀರ್ಥಸ್ಯ ಯೇ ಭಾಷ್ಯಭಾವಂ |

ಮನೋವಾಗ್ಧಿರಾವರ್ತಯಂತೇ ಸ್ವಶಕ್ತ್ಯಾ ||

ಸುರಾದ್ಯಾನರಾಂತಾಃ ಮುಕುಂದಪ್ರಸಾದಾತ್ |

ಇಮಂ ಮೋಕ್ಷಮೇತೇ ಭಜಂತೇ ಸದೇತಿ ” ||

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಭಾಷ್ಯದ ಮಹಿಮೆ ವರ್ಣಿತವಾಗಿರುವಾಗ
ಇದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಡವೇ?

ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ಸಾರಾಂಶವನ್ನೂ,
ತತ್ತ್ವಪ್ರಕಾಶಿಕಾ'ದ ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ಶೈಲಿ, ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ನನ್ನ
ಅಲ್ಪ ಶಕ್ತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಹರಿವಾಯುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

“ ಏಕವಿಂಶತಿ ಮತ ಪ್ರವರ್ತಕ ಕಾಕುಮಾಯಗಳ ಕುಹಕಯುಕ್ತುತಿ

ನಿರಾಕರಿಸಿ | ಸರ್ವೋತ್ತಮನು ಹರಿಯೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ |

ಶ್ರೀಕಳತ್ರನ ಸವನದ್ವಿಜಪ ಪಿನಾಕಿಸನ್ನತ ಮಹಿಮ ಪರಮ

ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷದಿ ನೋಡು ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯ ಗುರುವರ್ಯ ||

(ಶ್ರೀ ಹರಿಕಥಾವೃತ್ತಸಾರ)

ಶ್ರೀ ಭಾರತೀರಮಣಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನೃಸಿಂಹಃ

ಪ್ರೀಯತಾಂ.

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ವಣಮಸ್ತು.

ಹರಿಕೀರ್ತನೆ

ಅರಿವನರು:—ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಭಟ್ಟರು.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಿರೋಮಣಿ, ಧೃಷ್ಟಂತಃಪದಾಂತ ಶಿರೋಮಣಿ,
ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲಾ, ಉಮನಿ.

ಕೀರ್ತನವೆಂದರೆ—ಹೇಳುವುದು ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅರ್ಥ
ಪಾಗುವುದಾದರೂ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ರಾಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಿವಿಗೆ
ಇಂಪಾಗಿ ಹಾಡುವುದು ಎಂಬರ್ಥವೇ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ
ಕೀರ್ತನಕಾರರು ಎಂದರೆ ಹರಿಕಥೆ ಮಾಡುವವರು ಎಂಬರ್ಥವೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತ
ವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಕೀರ್ತನವೇ ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ
ಇಹಪರಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನ
ವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವು ಸಾರುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕೀರ್ತನವು ಎಷ್ಟು
ಮಹತ್ವವುಳ್ಳದ್ದೆಂದರೆ:—

ಕೃತೇ ತು ಧ್ಯಾಯತೋ ವಿಷ್ಣುಂ
ಶ್ರೀತಾಯಾಂ ಯಜತೋ ಮಹ್ಮಃ
ದ್ವಾಪರೇ ಪರಿಚರ್ಯಾಂ
ಕಲಾ ಸಂಕೀರ್ತ್ಯ ಕೇಶವಂ ||

ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಹರಿಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವವನಿಗೆ, ಶ್ರೀತಾಯುಗದಲ್ಲಿ
ಅಕ್ಷನೇಷ ನೊದಲಾದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನಿಗೆ ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ
ಹರಿಸೇನೆ ಮಾಡುವವನಿಗೆ, ಅಗುವ ಇಷ್ಟಫಲವು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ
ಹರಿಸಂಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಆಗುವುದು ಎಂಬೀ ಪ್ರಮಾಣವಚನವು
ಜಾಗರೂಕನಾಗಿದೆ.

ಇಂತಹ ಸಂಕೀರ್ತನಕಾರರೆಂದರೆ ಹರಿದಾಸರು ಎಂಬ ಲೋಕ
ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಹೆಸರಿನಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವುದೇನೆಂದರೆ ಹರಿಯೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮ

ಎಂದು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ ಪುರಂದರದಾಸರೇ ಮೊದಲಾಗಿ ಜ್ಞಾನಿವರ್ಧರಾದ ಹರಿದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುವವರೇ ಹರಿದಾಸರಾಗುವರು. ಇದರಿಂದ ಹರನೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮ, ಗಣಪತಿಯೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂದು ತಿಳಿದು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿರುವವರು ಹರಿದಾಸರೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿರುವುದು ಅವಿಚಾರರಮಣೀಯ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಮಾಧ್ವ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಹಗಲು ಪೂಜಾಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡುವ ಭಾಗವತರನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಭಾಗವತರು ನೈವೇದ್ಯಸಮರ್ಪಣೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರೋಗಣೆಯ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು, ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರ ಸಂಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು, ಇಂಸಾದ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ತಾಳಬದ್ಧವಾಗಿ ಹಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಕಟ್ಟೆ ಸಂಕೀರ್ತನ ನರ್ತನೆ ಸೇವೆಗಳನ್ನೂ ಪರವಾತ್ಮನ ಇದಿರಿಸಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವುದೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಅನೂಚಾನವಾಗಿ ನಡೆಮುಬರುತ್ತಿದೆ.

ಎಷ್ಟು ವೇದವೇದಾಂತ ಸ್ತೋತ್ರಪಾರಾಯಣಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾರೋ ಅದಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಈ ಸಂಕೀರ್ತನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ದ್ವೈತಮತ ಪ್ರತಿಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಭಗವತ್ಪದಾಚಾರ್ಯರೇ ಕಲಿಯುಗದ ಜನರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಸಂಗೀತ ಪಂಡಿತಶ್ರೇಷ್ಠರು ಯಾವ ರಾಗದಿಂದಲೂ ತಾಳಲಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವಂತೆ ರಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಂಗೀತಾನುಕೂಲ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರು ಸಂಗೀತ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದ್ದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ “ಜನಸುಪ್ತಿದಾನುಪಮಗಾನಸಂಪದಾ” ಎಂಬ ಸುಮಧ್ವವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಜನರಿಗೆ ನಿರ್ದೇಯನ್ನು ಬರಿಸುವ ಅಸದೃಶಗಾನ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಒಣಕಟ್ಟಿಗೆ ಚಿಗುರಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪ ಫಲಗಳು ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆಂಬ ಕಥೆಯು ಮುಖ್ಯಧಾರವಾಗಿದೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿಲ್ಲ ಶ್ರೀಫಲಿನಾರು ಮಠದ ಮೂಲಪುರುಷರಾದ ಶ್ರೀ ಹೃಷೀಕೇಶತೀರ್ಥರು ಸಂಗೀತಜ್ಞರಾಗಿವ್ವಾರಂಬುದಕ್ಕೆ ಸುಮಧ್ವನಿಜಯದಲ್ಲ "ನಿಜಶಿಷ್ಯ ಪ್ರಸರೇಣ ವಾಚ್ಯಮಾನೇ" ರಾಗಬದ್ಧನಾಗಿ ಶ್ರೀಭಾಗವತವನ್ನು ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಪೃಷೀಕೇಶತೀರ್ಥರು ಓದಿದೊಡನೆ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಅರ್ಥಾನುವಾದ ಮಾಡಿದ್ದಾರಂಬ ಕಥೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು.

ಶ್ರೀ ಸರಹದಿತೀರ್ಥರ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿವೆ ಎಂಬುದರಿಂದ ಅವರೂ ಕೀರ್ತನಗಾನ ಬಲ್ಲವರೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು, ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಯರು, ಶ್ರೀನಾದಿರಾಜಪೂಜ್ಯಚರಣರು, ಕೀರ್ತನ ಸೇವೆಯಿಂದ ಜನರು ಉದ್ಧಾರವನ್ನು ಹೊಂದಲಿವೆ ಸದಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಸಹಸ್ರಾರು ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವುದು ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾರದಷ್ಟು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ವಿಷಯವು. ಹಾಗೆಯೇ ಗೃಹಸ್ಥರಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀಪುರಂದರನಾಸರು, ನಿಜಯನಾಸರು ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಹರಿದಾಸರು ತಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಗಾನ ಕಂಠದಿಂದ ಪ್ರಸಂಚನಿಸ್ಸೇ ಉದ್ಧರಿಸಿರುವುದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ.

ಧ್ಯಾನ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಮಾರ್ಗದಿಂದಲೇ ಹಿಂದೊಲಿನೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಾಗಿರುವ ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ಜ್ಞಾನಪ್ರೇಮಿಗಳಿಗೂ ಈ ಕೀರ್ತನ ಮಾರ್ಗವೇ ಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಉಳಿದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರೂ ತಮ್ಮಿಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಈ ಕೀರ್ತನ ಮಾರ್ಗದಿಂದಲೇ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪರಂತು ಜ್ಞಾನಧ್ಯಾನ ಮಾರ್ಗಗಳು ಬಲು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯಗಳು. ಕೀರ್ತನ ಮಾರ್ಗವು ಸುಲಭವಾದುದು. ಈ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಹರಿಯನ್ನೊಲಿಸುವವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶೌಚ (ಮಡಿ) ವು ಇರಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನವನ್ನು ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬಹುದು. ದ್ರವ್ಯಸಾಧನಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಎಂತಹ ಬಡವನಾದರೂ ಬಲ್ಲವರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಗುರುಗ

ಅನುಗ್ರಹಪಡೆದು ಅನರ ಅಸ್ವಜೆಯಿಂದ ಈ ಹರಿನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನ
ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಯಮದಿಂದ ನಡೆದರೆ ಐಹಿಕ ಪಾರತ್ರಿಕ
ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳು ಕೈಸೇರುತ್ತವೆ ಎಂದು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಬಹುದು.
ಇದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದೊಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತವು,
ಶಾಸ್ತ್ರವಾಂಡಿತ್ಯ ಗರ್ವದಿಂದ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರಿಗೆ ವಿಜಯದಾಸರನ್ನು
ಸರಿಹಾಸ್ಯನಾಡಿದ ದೋಷದಿಂದ ಕ್ಷಯರೋಗವುಂಟಾಗಲು ವಿಜಯ
ದಾಸರ ಅಸ್ವಜೆಯಿಂದ ಅವರ ವಿಷ್ಯ ಗೋಪಾಲದಾಸರು ಧನ್ವಂತರಿ
ರೂಪಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅದರಿಂದ ರೋಟ್ಟಿಯನ್ನು
ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ತಿನ್ನಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ
ಅವರ ಆ ರೋಗವು ಕೂಡಲೇ ಗುಣವಾಯಿತಂತೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ಈ ಕಲಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾಮಧೇನುವಿನಂತೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನೀಯುವ
ಈ ಭಕ್ತಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೋಪಾನವಾಗಿರುವ ಹರಿನಾಮಕೀರ್ತನವು
ಸುಲಭವೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅತ್ಯನಂದವನ್ನೀಯುವುದೂ ಆಗಿದ್ದರೂ ಜನರು
ಅದರಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ಇಡದಿರುವುದು ಅತಿವಿಪಾದವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು
ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಯಂಕಾಲ ಹಾಳುಹರಟೆಗಳಿಂದ ಕಳೆಯುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಈ ನಾನುಸಂಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸುತ್ತಾ ಬಂದರೆ ಆ ಮನೆಯ
ಮಕ್ಕಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕೇಳಿ ಪೇಳಿ ಹಾಡಿನ ಹುಚ್ಚಿನಿಂದಾದರೂ
ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿ ತಾಳ ಹಿಡಿದು ಕುಣಿದು ಹಾಡಲು ಅತ್ಯುತ್ತಮದಿಂದ
ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ವಿಚಾರಶೀಲರೂ ವಿವೇಕಿಗಳೂ ಆಗಿರುವ
ತರುಣ ತರುಣಿ ವೃದ್ಧ ವೃದ್ಧಿಯರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ
ಯಾರೇನು ಮಾಡಲಾದೀತು ?

ವಿಚಾರಿಗಳು ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ಪ್ರತಿದಿನ ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯದ
ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಹರಿನಾಮಸಂಕೀರ್ತನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗೆ
ಒಂದೆರಡು ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಈ ಲೇಖಕನ
ವಿನಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಹರಿಕೀರ್ತನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಈ ಹರಿಕೀರ್ತನೆಗಳ ನಚನಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

“ ಎಲ್ಲಿ ಹರಿಕಥಾವ್ಯಸಂಗವೋ | ಅಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ
ಯಮುನೆ ಗೋದಾವರಿ ಸರಸ್ವತಿ ಸಿಂಧು |
ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥವು ಬಂದು ಅಣೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವವು | ”
“ ಒಂದೇನಾಮದಲಡಗಿದವೋ ಅಡಗಿದವೋ |
ಆನಂದದಿಂದಸುರುವ ಅಖಿಲ ವೇದಗಳು ||
ಒಂದೇನಾಮ ಪ್ರಹ್ಲಾದನ್ನ ಕಾಳುತು
ಮತ್ತೊಂದು ನಾಮವು ಅಜಮಿಳನ ಸಲಹಿತು || ”
“ ಯಾರು ವಲಿದರೇನು ನಮಗಿನ್ನಾರು ಮುನಿದರೇನು
ಶ್ರೀರಾಮಾಗರತಾ ನಿಯಾದವನ ಸೇರಿವಂಥ ಸರಿವಾಳರಿಗೆ
“ ಶ್ರೀರಾಮನಾಮವ ನುಡಿಸುತಿ.....|| ”
“ ಹರಿಭಜನೆ ಮಾಡುವವರನ್ನು ಸೇರಿ ಸೇರಿ || ”
“ ಹರಿಯೆಂಬೋ ನಾಮಾನ್ಯತದ |
ಸರುಜಿಗಳು ಪರಮಭಕ್ತರಿಗಲ್ಲದೆ,
ಅರಿಯದ ಕಡುಮೂರ್ಖ ಜನರಿಗೆ ಪೇಳಲು |
ಹರುಷವಾಗಬಲ್ಲದೇ ”
“ ದಾಸನಮಾಡಿಕೋ ಎನ್ನ ಸ್ವಾಮಿ |
ಸಾಸಿರನಾಮದ ವೆಂಕಟರಮಣ ||
ದೃಢಭಕ್ತಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬೇಡಿ ನಾ |
ನಡಿಗೆರಗುವೆನಯ್ಯ ಅನುದಿನ ವಾಡಿ || ”

ಇದು ಮೊದಲಾದ ಪುರಂದರದಾಸವರ್ಯಾದಿಗಳ ಕೀರ್ತನೆಗಳಿಂದಲೂ ಇತರ ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳಿಂದಲೂ ಈ ಸಂಕೀರ್ತನೆಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತರುವುದು ಇಹಪರದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು.

ಇದರ ಅರ್ಥ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೇ?

(ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಬರೆದುಕಳಿಸಿದರೆ ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಅನೇಕ
ಭಕ್ತಾದಿಗಳ ಅವಗಾಹನೆಗೆ ತರುತ್ತೇವೆ.)

ರಾಗ : ನಾಡನಾಮಕ್ರಿಯೆ. ಆದಿತಾಳ.

ಪುಟ್ಟಿದವೆರಡು ಜೀವನ || ಪ ||

ಬೈಲು ಬೆಟ್ಟದ ಬೇಲಿಯ ನುಂಗುತಲಿಹವೋ || ಅ. ಪ ||

ಅಶ್ವಮದ ಕಪಿ ಬಂದು ಆಕಾಶ ನುಂಗಿತು

ದೇಶವ ನುಂಗಿತು ಒಂದೇ ಅಳಿಲು

ಹಳ್ಳ ಕೊಳಗಳ ಕೆರೆಬಾವಿಗಳೆಲ್ಲ

ಆಪೋಶನೆ ಮಾಡಿತು ಒಂದೇ ಇರುವೆ || ೧ ||

ಹಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ತಾ ಕಾಲನ ನುಂಗಿತು

ಇಲಿ ಹೋಗಿ ಈರೇಳು ಲೋಕವ ನುಂಗಿತು

ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕೊಡಗಳ ಹಸುಗೂಸು ನುಂಗಿತು

ಬಲ್ಲಿದವರು ವೇಳಿ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತವ || ೨ ||

ಕಾಷ್ಠ ಪೋಗಿ ತಾ ಪರ್ವತ ನುಂಗಿತು

ಕೃಷ್ಣನ ನುಂಗಿತು ಕಡಲೆಕಾಯಿ

ದಿಟ್ಟು ಪುರಂದರವಿಠಲರಾಯನೊಬ್ಬಗೆ

ಗುಟ್ಟು ತಿಳಿದೀತು ಈ ಸಂಸ್ಕೃತದ || ೩ ||

ಶುಧ್ಧ ಸಾಧುಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಉರ್ವಿಯಾಮೇಲೆ ಇದ್ದು
ಬುದ್ಧಿ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುವರೆಂದನು || ೫ ||

ಧಾರುಣಿಯಮೇಲೆಯಿರುವ ಸಾಧುಜನರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ
ಸಾರಜ್ಞಾನಬಿಳಕನಿತ್ತು ಪೊರೆವರೆಂದನು || ೬ ||

ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರು ತಪಸುಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗ
ಉದ್ಧರಿಸಿದನು ಶಿಶುವ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರೇಮ || ೭ ||

ನಾಲ್ಕುತಿಂಗಳಾಗೆ ಆಗ ನಿರುವನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಹರಿ-
ನಾಲ್ಕುಲೋಕ ಪಾಲನಂತರಯನ ಸಾರ್ವಕ || ೮ ||

ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬಂದಿರೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳುವಂತೆ
ಸೊಲ್ಲ ನುಡಿದು ಗ್ರಹಪು ಶಿಶುಸಮರ್ಥನೆಂದಿತು || ೯ ||

ಹೊರಗೆ ಮಗನ ಬಿಟ್ಟು ತಾಯಿ ಒಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು
ತರಳ ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದನು || ೧೦ ||

ತಡವಳೆಂದು ಪುನಃ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಿರುವ ಶಿಶುವ ಕಂಡು
ಒಡನೆ ಕುಚ್ಚಿದ್ದುರಳಿಯನ್ನೆ ತಿನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು || ೧೧ ||

ಎತ್ತಿಗಿಟ್ಟ ಹುರುಳಿಯನ್ನು ಚಿಕ್ಕವಗೆ ತಿನಿಸುತ್ತಿರಲು
ಕತ್ತರಿಸಿ ಮಗಳ ತಾಯಿ ಗದ್ಗದಿಸಿದಳು || ೧೨ ||

ಮರಳುತ್ತಿವೆ ಕೆಲುಗಳಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿ ತಿನಿಸೆ ತಾಯಿತಂದೆ
ಹರಿಯೆ ಮಗನ ರಕ್ತಿಸೆಂದು ಮೊರೆಯನಿಟ್ಟರು || ೧೩ ||

ದೇವರಿಗೆ ಕೈಯ್ಯ ಮುಗಿದು ತಾಯಿತಂದೆ ಬೇಡುತಲೆ
ತೀವ್ರದಿಂದ ಬಂದರಾಗನಂತರಯನಕೆ || ೧೪ ||

ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರೆಂದು ಎಲ್ಲ ಜನರು ಕೇಳುತ್ತಿರಲು
ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿದರುಶನಕ್ಕೆ ಬಂದೆನೆಂದರು || ೧೫ ||

ಇಂದಿರೇಶನ ಪಾದ ನೆನೆದು ಆನಂದ ತಾಳಿ
ವಂದನೆಯಮಾಡಿ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತರು || ೧೬ ||

ತಾರುಮನೆಯ ಉತ್ಸವದೊಳಗೆ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ

ಜವರಿ ಮಗನ ಹಂಬಲನ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಳೇ

|| ೧೭ ||

ಚಿಕ್ಕವನ್ನ ಕಾಣದೇ ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕು ಹುಡುಕುತ್ತಾ

ದಿಕ್ಕುಗೆಟ್ಟು ಬಂದರೆ ಅನಂತಶಯನಕೆ

|| ೧೮ ||

ಬಾಲಕನ್ನ ಕಾಣದೆ ಗ್ರಾಮಗ್ರಾಮ ಹುಡುಕುತ್ತಾ

ತಾಳಿ ಮನದಿ ಹರಿಯ ನೆನೆದು ಬಂದರಲ್ಲಿಗೆ

|| ೧೯ ||

ಚಿಕ್ಕವನ್ನ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಾಹೊದನ್ನೆ ಕಂಡರಾಗ

ಚೊಕ್ಕ ನಿಧಿಯು ಎನ್ನಕ್ಕೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತೆಂದರೆ

|| ೨೦ ||

ಬಾಲಕರಕೂಡಿ ವಿಮಾನಗಿರಿಯಲಾಡುತ್ತಿರಲು

ಬಾರೊ ವಾಸುದೇವನೆಂದು ಮಗನ ಕರೆದಳು

|| ೨೧ ||

ಮುದ್ದಿನಿಂದ ತಾಯಿ ಕರೆ ವಿಮಾನಗಿರಿಯಲಿಂದ ಕೇಳಿ

ಪಾದ ಊರಿ ಜನರ ಪಾವನನ್ನ ಮಾಡ್ದರೆ

|| ೨೨ ||

ಮಣಿಮಂತನೆಂಬೊ ದೈತ್ಯ ಸುತ್ತಿ ಮೈಯ್ಯ ಕಚ್ಚುತ್ತಿರಲು

ಎಣಿಸದವನ ಪಾದದಿಂದ ವರೆಸಿಬಿಟ್ಟರು

|| ೨೩ ||

ಶಿವಭಟನ ಪುರಾಣ ಕೇಳಿ ಅವನ ದೂಷಿಸುತ್ತ

ಕವಿವರ್ಧರೆನಿಸಿ ಜನಕೆ ಹರುಷಗರೆದರು

|| ೨೪ ||

ಕವುಲದ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ತಲೆಯಮಾಡಿ ನಟ್ಟು

ಜವದಿ ಫಲಪುಷ್ಪ ಕೊಂಬೆಯಲ್ಲಿ ತೋರ್ವರು

|| ೨೫ ||

ಮಣವ ಪಿತನ ಬೇಡಿದವಗೆ ಹುಣಿಸೆ ಬೀಜವನ್ನೆ ತಂದು

ಎಣಿಸಿಕೊಡಲು ಮುಕ್ತಿ ಹೇತುವಾಯಿತಾತಗೆ

|| ೨೬ ||

ಮನೆಯವಳಿಗೆ ಪಶುವು ಕರೆದು ವನದ ವಳಗೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದು

ಕರ್ಣದಲ್ಲಿ ಊದಿ ಕಿವಿಯ ಬೇನೆ ಕಳೆದರೆ

|| ೨೭ ||

ಜಗದ ಗುರುವನ್ನೆ ನೋಡಿ ಪೊದ್ದಿ ಅಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು

ಹಗರಣವ ತೊರೆದು ಸುರರು ನಂದಗೊಂಡರು

|| ೨೮ ||

ಶ್ರೀಕರಹರಿ ಬಹು ಭೀಕರ ದಿತಿಜನ ಸೂಕರರೂಪದಿ ಕೊಂದ	೨
ಶಂಬರಾರಿಸಿತ ಕಂಬುಚಕ್ರಧರ ಕಂಭವ ಭೇದಿಸಿ ಬಂದ	೪
ಶಾಮರೂಪಗುಣಧಾಮ ಹರಿಯು ತಾ ವಾಮನರೂಪದಿ ನಿಂದ	೫
ಕ್ಷತ್ರಕುಲವ ನಿಕ್ಷತ್ರ ಮಾಡಲು ಭೃಗು ಪುತ್ರನಾಗಿ ತಾ ನಿಂದ	೬
ದಶರಥಸುತನಾಗಿ ದಶಮುಖನಳಿದು ಕುಶಲದಿ ಸತಿಯನು ತಂದ	೭
ನಂದಗೋಪನ ಕಂದನು ಬಹು ಗೋ ವೃಂದದೊಳಗೆ ತಾ ನಿಂದ	೮
ಅಂಗನೆಯರ ವ್ರತಭಂಗವ ಮಾಡಲು ಅಂಗಜಜನಕ ತಾ ಬಂದ	೯
ದುಷ್ಟರನಳಿದು ಶಿಷ್ಟಜನರ ಪರ ಮೇಷ್ಠಿಯೆನಿಸಿ ತಾ ನಿಂದ	೧೦
ಶ್ರೀದವಿಠಲ ಕರುಣೋದಧಿ ಭಕ್ತರ ಮೋದದಿ ಸಲಹುವೆನೆಂದ	೧೧

ರಾಗ: ತೋಡಿ; ಅಟಿತಾಳ

ಮಧ್ವಾಂತರ್ಗತ ವೇದವ್ಯಾಸ ಮಮ ವೃದ್ಧನರುಹ ಸನ್ನಿವಾಸ	ಪ
ಸದ್ಬುದ್ಧಿ ಕೊಡೊ ಕೃಷ್ಣಧೈರ್ಯನ ಚಿದ ಚಿದ್ವಿಲಕ್ಷಣ ಪ್ರತ್ಯದವ್ಯಯಾಬ್ಜನ ತೋರೊ	ಅ

ಹರಿತೋವಲಾಭಾ ಶರೀರ ಪರಾ
ಶರವರ ಮುನಿ ಸುಕುಮಾರಾ

ಪರಮಾ ಪುರುಷ ಕಾರ್ತ
ಸ್ವರ ಗರ್ಭ ಪ್ರಮುಖ ನಿ
ರ್ಜರ ಮುನಿಗಣನುತ
ವರ ಪಾದ ಪಂಕೇಜ

ಕುರುಕುಲದಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪಾಂಡು ವಿ
ದುರರ ಪಡೆವೈವರಿ ಗೊಲಿದು ಸಂ
ಹರಿಸಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಭಾರತ
ವಿರಚಿಸಿದ ಸುಂವರ ಕವೀಂದ್ರ

|| ೧ ||

ಬಾವರಾಯಣ ಬಹುರೂಪ ಸನ
ಕಾದಿ ಸನ್ನತ ಧರ್ಮಸ್ಥಾಪ

ವೇದೋದ್ಧಾರಾಣಾ
ಧಾದಿಕಾರಣ ಪೂರ್ಣ
ಬೋಧ ಸದ್ಗುರುವರಾ
ರಾಧಿತ ಪದಯುಗ

ಮೇದಿನಿಯೋಳಾ ನೋರ್ವ ಪಾಮಾ
ರಾಧಮನು ಕೈಸಿಡಿಯೊ ಕರುಣ ಮ
ಹೋದಧೇ ಕಮನೀಯ ಕಸಿಲ ಪ್ರ
ಬೋಧ ಮುದ್ರಾಭಯ ಕರಾಂಬುಜ

|| ೨ ||

ಜಾತರೂಪ ಜಟಾಜುಟಿ ಶ್ರೀನಿ
ಕೇತನ ತಿಲಕಲಲಾಟ

ಶ್ರೀ ನಂದನ—ಮಾಘ

ಪೀತ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ
ಶ್ವೇತ ಶ್ರೀಯಜ್ಞೋಪ
ವೀತ ಮೇಖಲ ದಂಡ
ನೀತ ಕಮಂಡಲ

ಭೂತ ಭಾವನ ಭೂತಿ ಕೃತ್ಸ
ದ್ವೈತದಾಯಕ ಶ್ರೀಪತಿ ಜಗ
ನ್ನಾಥ ವಿಠಲನೆ ತುತಿಸಬಲ್ಲೆನೆ
ಪಾತಕನು ಅಲಪ್ತತುಮನು ನಾ

॥ 'श्रीपतिर्निदो नः' ॥

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಶ್ರೀಗೋಸಾಲದಾಸರ ವೈರಾಗ್ಯ ಸುಳಾದಿ.

(ಮುಂದುವರಿದುದು)

‘ ಏನು ಮಾಡುವ ಕರ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಿವಾಸ ’ ನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾ
ಇರಬೇಕೆಂದೂ ‘ ಸುಖವಾಗಲಿ ಬಹು ದುಃಖವಾಗಲಿ ಸಖ ನೀನಾಗಿರು
ಪಾಂಡುರಂಗ ’ ಎಂದು ಇರುವುದಕ್ಕೆ ವೈರಾಗ್ಯವೆಂದು ಹೆಸರು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ
ಶ್ರೀದಾಸವರ್ಯರು.

ಅಟತಾಳ

• ಆಗ ಭೋಗಂಗಳು ಆಗದೆ ಇರಲ್ಯಾಕೆ
ಯಾಗಂಗಳನೆ ಮಾಡಿ ಹರಿಗರ್ಪಿಸಿ | ಸಮ
ಭಾಗವೆರಡು ಹರಿಯುಂಡಾದುದು ಎಂದು
ಭೋಗಿಸುತ್ತಿಪ್ಪುದೆ ವೈರಾಗ್ಯ ವೈರಾಗ್ಯ ’ ॥

ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ

• ಕಾಗೆಯಂತೆ ಮೈಯ್ಯ ಕರಗಿ ಮಾಡಿನ್ನು
ರೋಗ ಬಂಧ್ಯಮೈತ್ಯಂತೆ ನಾಮವ ಬರಕೊಂಡು
ಭೋಗದ ವಸ್ತು ಪರಿತ್ಯಾಗವ ಮಾಡಿನ್ನು
ಆಗುವ ಕಾರ್ಯಂಗಳಾಗುತ್ತಲಿರೆ ಅಂತೆ
ಹೃದಯಂಗೆ ಜನರು ಕಾಂಬುವ ಹಾಂಗೆವೆಬಾಹರ ವೈ
ರಾಗ್ಯವನು ಮಾಡೆ ವೈರಾಗ್ಯವಲ್ಲವೋ
ನಾಗಶಯನ ನಮ್ಮ ಗೋಪಾಲವಿಠಲ ಸಮ್ಮ
ತಾಗಿ ಉಣಿಸಿದ್ದು ಉಂಡಿಪ್ಪುದೆ ವೈರಾಗ್ಯ ” ॥

ತಮ್ಮ ದೇಹಧರ್ಮವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳದೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಮಾಡಿದಂತೆ ನಾನೂ ವ್ರತನಿಯಮಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಹಳ ನೈರಾಗ್ಯ ರಾಲಿ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನಬಾರದು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಗಳು ಭಗವತ್ತಿಯಕರಗಳಾಗಲಾರವು. ಅವು ಡಾಂಭಿಕಗಳು ಮಾತ್ರ. ಸಿತ್ಯ ಕರ್ಮಗಳು ಅನುಷ್ಠಿಸಬೇಕಾದವುಗಳಾದರೂ ಮೇಲಿನ ಡಾಂಭಿಕಮನೋವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳು ಕೂಡ ಸಂಪೂರ್ಣ ಫಲಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೇ 'ರೋಗ ಬಂದ್ಯಮೃತ್ಯುತೆ ನಾನುವ ಬರಕೊಂಡು' ಎಂದು ವಾಸರವರು ಅಡಿದ್ದು.

ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸುಖಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ನಿರ್ಲಿಪ್ತರಂತೆ ಒಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸೋಗು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಅಷ್ಟ ಜನಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾರಲ್ಲದೆ ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವವರಲ್ಲ. ಇವನ್ನು ಆಗಲೇ ಶ್ರೀ ನರಹರಿ ತೀರ್ಥರವರು “ದೃಢೋಷ ಬಚ್ಚಿ ಟ್ಟುಕೊಂಡ ಸೂಳಿಯ ಸೋಗು” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನೇ ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಿದರು ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲದಾಸರು. ಅದುದರಿಂದ “ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬಂದುದನು ಮಾಡೋ ಸರ್ವೇಶ ಯನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಲಯಮಾತ್ರ ಉಂಟೇ?” ಎಂದು ಹಿರಿಯರ ಮಾತಿನ ಅನುಸಂಧಾನ ಎಂದೂ ಕೆಡಬಾರದೆಂದದು.

ಈಗ ವೈರಾಗ್ಯ ಸುಳಾದಿಯನ್ನು ಉಪಸಂಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅನೇಕ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ದಾರ್ಢ್ಯ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ ಆ ಕರುಣಿಗಳು.

ಆದಿತಾಳ

“ಧನವ ಕಟ್ಟಿದ ಚೀಲ ಧಾನ್ಯ ತುಂಬಿದ ಗೋಣಿ
ಪುನುಗು ಬೆಕ್ಕಿನಂತೆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರಘದಂತೆ
ಒಣಗಿದ ಗೋಡೆಗೆ ಹರಳು ಮೀಟಿದಂತೆ
ಉಣುವ ಜಿಹ್ವೆಗೆ ಕೈ ಅನುಕೂಲನಾದಂತೆ
ಮನಸಿಗೆ ಹರುಷವ ಮಾಧವ ಮಾಡಿಸಿದ್ದು

ತನುವಿಗೆ ಸುಖವೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೆಡದಲೇವೆ
 ಗುಣಿಸುತಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗುಣಗಳ ತಿಳಿದು ಹರಿಯ
 ನೆನೆದು ನೆನೆದು ದಿನ ಕಳೆವುದೇ ವೈರಾಗ್ಯ
 ಮುನಿಸುತ ಸಿರಿ ಗೋ-ಪಾಲವಿಠಲನು
 ಇನಿತೀಪರಿಯಿಂದ ಇದ್ದವನ ಪೊರೆವ” ||

ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾ ಹರಿಯನುಗ್ರಹ ಪಡೆವಂತೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ ನಿಶ್ಚಿತ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ. ಧನ ವನ್ನು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಧರಿಸಿದ್ದರೂ ತನ್ನನ್ನು ಬರಿದಾಗಿಮಾಡಿ ಬಿಸುಟ ಸಂಚಿಯಂತೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಬರಿದುಮಾಡಿ ಬಿಸುಟ ಗೋಣೀಚೀಲದಂತೆ ಇರಬೇಕಂತೆ! ಅಂದರೆ ಧನಧಾನ್ಯ ಗಳಿದ್ದಾಗ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಲ್ಲ—ಅವುಗಳು ಇಲ್ಲವಾದಾಗ ಕಮ್ಮಿಯಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅಂತರಂಗಶುದ್ಧಿ ಇರಬೇಕೆಂದರು. ಪುನುಗು ಬೆಕ್ಕಿನ ದೃಷ್ಟಾಂತಾದಿ ಗಳಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ತನ್ನ ದೇಹದ ಹೊರಗೆ ಬಂದ ಬೆವರನ್ನು ತಾನೇ ಒಂದು ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒರಿಸಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾನು ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿ ಹೊರಟು ಹೋಗುವ ಪುನುಗು ಬೆಕ್ಕು, ತನ್ನ ದೇಹದ ಬೆವರನ್ನು ಸುಗಂಧ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತೊಲಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಬೆಲೆ ಎಂದು ಮಾರಿ ಧನಿಕರಾಗುತ್ತಾರಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಯೋಚಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮವು ಸವೆದುಹೋಗುವುದಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಗೆ ಮಿಡುಕುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಗೋಡೆ ಯಲ್ಲಿನ ಕಲ್ಲು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಂದ ಅಪಹೃತವಾದರೆ ಗೋಡೆಗೆ ದುಃಖವು ಹೇಗಿಲ್ಲವೋ, ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅಣೆಮಾಡಿ ನಾಲಿಗೆಗೆ ರುಚಿಯುಂಟು ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧವಿರುವ ಕೈ ತನಗೆ ಆ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಗೆ ಕುಂದುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಕಳೆಕುಂದದೆ ಇರಬೇಕೆಂದರು. ಹೀಗಿರಬೇಕಾದರೆ ಮನಸಿಗೆ ಹರುಷವ, ತನುವಿಗೆ ಸುಖವ, ಮಾಧವ ಮಾಡಿಸಿದ್ದು ಎಂದು ತಿಳಿದಿರಬೇಕೆಂದರು.

ಇದೇನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ನಿಲುಕುವ ವಿಷಯವೇನು? ಇದು ನಿಲುಕದೆ ನಮಗೆ ಯೋಗ್ಯಗತಿ ದೊರಕುವುದೇನು? ಯೋಗ್ಯಗತಿ ದೊರಕದೆ ನಿತ್ಯ ಸುಖ ಉಂಟೇನು? ಅದುದರಿಂದ ಬಂಧ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ ನಿತ್ಯಸುಖಾನುಭವ ಉಳ್ಳ ಯೋಗ್ಯಸ್ಥಾನ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದರೆ, ಗೋಪಾಲವಿಠಲನೇ ಕೈಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಅವನು ಕೈಹಿಡಿಯ ಬೇಕಾದರೆ ನಮಗೆ ವೈರಾಗ್ಯಬೇಕು. ಅಂತಹ ವೈರಾಗ್ಯ ಎಂತಹುದೆಂದರೆ “ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹರಿಯ ಗುಣ ತಿಳಿದು ಹರಿಯ ನೆನೆದು ದಿನ ಕಳೆವುದು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಐದು ತಾಳಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಮಾತುಗಳ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಈ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ

“ಅರಿಯದ ವೈರಾಗ್ಯ ಹರಹಿಕೊಂಬುದರಿಂತ
ಅರಿತು ನೋಡೋಗಿರೋ ಗೋಪಾಲವಿಠಲನು”

ಎಂದರು.

“ತತ್ರ ತತ್ರ ಸ್ಥಿತೋ ವಿಷ್ಣುಃ ತತ್ರಚ್ಛಕ್ತಿಃ ಪ್ರಬೋಧಯ |
ಏಕ ಏವ ಮಹಾಶಕ್ತಿಃ ಕುರುತೇ ಸರ್ವಮಂಜಸಾ”

ಎಂದು. ಅಂದರೆ

• ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಾಭಿಮಾನಿಸ್ಥ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಿಸ್ಥ ವಿಷ್ಣುನಾ |
ಪ್ರೇರಿತಶ್ಚಿಶ್ಚ ತುಷ್ಕಾರ್ಥಂ ಕರಿಷ್ಯೇ ಕರ್ಮಚಾಖಿಲಮ್ ||

ಇಂದ್ರಿಯಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಎಲ್ಲ ತತ್ವೇಶರ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣದೇವರ ಒಳಗಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಸಿನ್ನಿಂದ ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ್ಯದಿಂದ ಸಕಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುವೆನು ಎಂಬ ಅನುಸಂಧಾನದಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಪಾಪಲೇಪವೂ ನಮಗಾಗದಂತೆ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು

“ಕಾಯೇನ ವಾಚಾ ಮನಸೇಂದ್ರಿಯೈರ್ವಾ
ಬುದ್ಧ್ಯಾತ್ಮನಾ ವಾನುಸೃತಃ ಸ್ವಭಾವಾತ್ |

ಕರೋತಿ ಯದ್ಯತ್ಸಕಲಂ ಪರಸ್ಮೈ
ನಾರಾಯಣಾಯೇತಿ ಸಮರ್ಪಯೇತ್ತತ್ ||

ಎಂದು ಭಾಗವತ ಏಕಾದಶಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಬಾದರಾಯಣದೇವನಿಂದ ಉಕ್ತಮಾತನ್ನು ಅರಿತು ಆರಗಿಸಿಕೊಂಡ ಶ್ರೀಗೋಪಾಲದಾಸರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ರೂಪವಾಗಿ ಈ ಸುಳಾದಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟರು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ನನಮೀ ಅಂದರೆ ಈ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ನವಮೀ ದಿನ ನಾವು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರನ್ನು, ಶ್ರೀದಾಸರಾಯರ ಆಶಯದಂತೆ ನಮಗೆ ವೈರಾಗ್ಯ ಕೊಡಿರೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಆ ದಾಸರವರ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಗಳಾದ ತಾವೇ ಆ ವೈರಾಗ್ಯಭಾಗ್ಯದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಲ ಕೊಡಿರೆಂದು ಮನಸಾರೆ ಬೇಡಿದೆನೆಂದು ತಿಳಿದು ಆನಂದಿಸೋಣ.

ಬಾಯಿಪಾಠ

ರಾಗ : ಶಂಕರಾಭರಣ : ಅಟತಾಳ

ಭಾರತಿ ಮಜ್ಜನನೀ-ಭಾರತಿ

|| ಸ ||

ಭಾರತಿ ಭರತನರ್ಥಾಂಗಿ-ಕರು

ಣಾರಸಪೂರಿತಪಾಂಗಿ, ಆಹ

ತಾಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರಮುಖ ವೈಕಾರಿಕ ದೇನ ಗ

ಣಾರಾಧಿತಾಂಭು ಸರೋರುಹೆ ಪಾಲಿಸು

|| ಅ ||

ನಿದ್ಯುನ್ನ ಮಕೆ ನಿಧಿಜಾತೆ, ಕೃತಿ

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ಮ ಜಠರಸಂಭೂತೆ, ಅನ

ವದ್ಯ ಸದ್ಗುಣ ಗಣವ್ರಾತೆ, ಬ್ರಹ್ಮ

ನಿದ್ಯವ ಪಾಲಿಸು ಮಾತೆ, ಆಹ

ಯುಧ್ಯಾಭಿಮಾನಿಯೆ ಸದ್ಯೋಜಾತನ ಪೆತ್ತ

ಶ್ರದ್ಧಾನಾಮಕೆ ಅನಿರುದ್ಧನ್ನ ತೋರಿಸೆ

|| ಂ ||

ಕಾಳಿ ದ್ರೌಪದಿ ಶಿವಕನ್ಯಾ, ಮನ್ಮ

ನಾಲಯದಲಿ ನಿಲ್ಲೆ ಘನ್ನ, ಪ್ರಾಜ್ಞ

ಮೌಳಿ ಮಣಿಯೆ ನಿತ್ಯ ಎನ್ನ, ಪರಿ

ಪಾಲಿಸೆ ನಂಬಿದೆ ನಿನ್ನ, ಆಹ

ಶೈಲಜಾ ಶ್ಯಾಮಲ ಪೌಲೋಮಿ ಉಷೇರಿಂದ

ವಾಲಗ ಕೈಕೊಂಬ ಕಾಲಾಭಿಮಾನಿಯೆ

|| ತ ||

ವಂದಿಸೆ ನಿನಗಿಂದ್ರ ಸೇನಾ-ಸಳ

ನಂದಿನಿ ಕರುಣಿಸು ಜ್ಞಾನ, ಶ್ರೀ ಮು

ಕುಂದನ ಪರಮ ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಗುಣ

ಪಿಂಧುವಿನೊಳಗೆ ಪರೀಣ, ಆಹ

ದಂಧದಿ ಚರಿಸುವ ಗಂಧವಾಹನ ರಾಣಿ

ಶಿಂಧೂರ ಗಮನೆ ಪುರಂದರಾರಾಧಿತೆ

|| ೩ ||

ಗುಣತ್ರಯಾತ್ಮಕನಾದ ಲಿಂಗ-ದೊಳು

ಅಣುರೂಪಳಾಗಿ ತುರಂಗ, ಮುಖ

ಅನಿಲಾಂತರ್ಗತ ಪಾಂಡುರಂಗನಂಘ್ರಿ

ವನಜಯುಗಳ ಮತ್ತಭೃಂಗ, ಆಹ

ಎನಿಸಿ ತತ್ಪರ್ಕಾರ್ಯ ಅನಿರುದ್ಧದೇಹಸ್ಥ

ಅನಿಮಿಷರೊಳು ಪೊಕ್ಕು ದ್ವಿಸಪ ರೂಪದಿ ಮಾಳ್ಪೆ || ೪ ||

ಸಿಗಮತತಿಗಳಭಿಮಾನಿ, ನಿನ್ನ

ಪೊಗಳಲೆನ್ನೊಲನೆ ಕಲ್ಯಾಣ, ಅಪ

ನ್ನಗ ರಾಜ ಸಾಹಸ್ರವಾಣಿಯಿಂದ

ಬಗೆ ಬಗೆ ತುತಿಪ ಸುಕ್ರೋಣಿ, ಆಹ

ಮುಗಿವೆ ಕರಗಳೆನ್ನ ನಗುಣವೆಣಿಸದೆ

ಜಗನ್ನಾಥವಿಠಲನಂಘ್ರಿಗಳ ಧ್ಯಾನವನೀಯೆ || ೫ ||

ರಾಗ : ಯಮುನಾಕಲ್ಯಾಣಿ; ಭಾಪುತಾಳ

ನಾರಾಯಣ ಗೋವಿಂದ-ನರಹರಿ-

ನಾರಾಯಣ ಗೋವಿಂದ

|| ೬ ||

ನಾರಾಯಣ ಗೋವಿಂದ ಮುಕುಂದ

ಪರತರಪರಮಾಸಂದ

|| ೭ ||

ಮತ್ಸ್ಯರೂಪದಿಂ ಹೆಚ್ಚೆ ದೈತ್ಯನ

ಕೊಚ್ಚುತ ವೇದವ ತಂದ

|| ೮ ||

ಸ್ವಚ್ಛಮಂದರಯದೃಚ್ಛದಿ ಮುಳುಗಲು

ಕಚ್ಚಪವೇಷದಿ ನಿಂದ

|| ೯ ||

“ಶ್ರೀಪತಿಮಾನದೋ ನಃ”

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಭಾರತೀ

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ
ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪುಟ ೨	ಶ್ರೀ ನಂದನ—ಫಾಲ್ಗುಣ ೧೯೫೩—ಮಾರ್ಚಿ	ಸಂಚಿಕೆ ೫
------------	----------------------------------	-------------

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳು

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ರಾಘವೇಂದ್ರ ಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜನೇಟೆ

ಬೆಂಗಳೂರು 2

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

	ಪುಟ
ಮಂಗಳಾಚರಣೆ	೧
ಶ್ರೀಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ	೨
—ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು	
ವೇದಾಂತದರ್ಶನ (ಅಂಕ-೨)	೬
—ಶ್ರೀ ಡಿ. ಭೀಮಸೇನರಾವ್	
ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯತತ್ತ್ವವೈಭವ	೧೨
—ಶ್ರೀ ಮು. ಶ್ರೀ. ಗುಂಡೂರಾವ್	
ಹರಿದಾಸರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಚರಿತಾನುವರ್ಣನೆ	೨೬
—ಶ್ರೀ ವರವಣಿ ರಾಮರಾವ್	
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೨೯
ಬಾಯಿವಾಣಿ	೨೯
ನಿನ್ನ ಕೃತ್ಯಗಳನು ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಬೀರಲವ್ಯ?	೩೧
ಮಧ್ವ ಸುವ್ವಾಲಿ	೩೧

ತಿ ದ್ವ ಸ ಡಿ

ಸಂಪುಟ ೨ ಸಂಚಿಕೆ ೪ ರಲ್ಲಿ ಮಧ್ವಸುವ್ವಾಲಿ (ಪುಟ ೧೩) ಯ ೧೨ ನೆಯ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ೨ನೇ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಎಂದು ಬಿದ್ದಿದ. ಅದನ್ನು ತತ್ತರಿಸಿ ಎಂದು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀಮತ್ಪರಮಹಂಸೇತ್ಯಾದಿ ಜಿರುದಾಕಿತರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಸೋದಿ
ವಾದಿರಾಜ ಮಠದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಮಠೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು
ನಮ್ಮ ಸತ್ರಿಕೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ 25 ರೂಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.
ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡುವ ಈ ಶ್ರೀಗಳವರ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ
ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಜ್ಞಾನಧನವನ್ನೂ ನಮಗೆ ಅವರು ದಯೆ
ಪಾಲಿಸಲೆಂದು ಬೇಡುತ್ತೇವೆ.

ಸಂಪಾದಕ.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು, ಸೋದಿ ವಾದಿರಾಜಮಠ ಉಡುಪಿ.

ರೂ. 25—0—0

ಈ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡ ನುಡನೀಯಲಿರುವ ಈ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಸತ್ರಿಕೆಗೆ
ನಿಷ್ಕಾಯ ದೊರೆತಿದೆ. ಇನರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಹವಾಯುಗಳು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ
ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀಡಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಭಿನಾನಿ ವರ್ಗಕ್ಕೆ (ಪ್ರತಿ ಸರ್ವಸ್ವ ೫ ರೂ.ನಂತೆ)

- 1) ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥಾಚಾರ್ಯರು, ಉಡುಗಣಿ.
- 2) ಶ್ರೀ ಗೋಪಲರಾವ, ಪಕೇಲ, ಚಿಂಚೋಳಿ.
- 3) ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ, ಜನರಲ್ ಮ್ಯಾಜಿಂಟ್, ಸಕಲೇಶಪುರ.
- 4) ಶ್ರೀ ಪಿ. ಕೆ. ಜೋಷಿ, ದತ್ತಮಂದಿರ ರೋಡು, ಮಾಲವಾ, ಬೊಂಬಾಯಿ.
- 5) ಡಾ|| ಡಿ.ಆರ್. ಹನುಮಂತಾಚಾರ್ಯರು. 156. ಕಂದಾನಾರ್ ಸೇಟ್, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ.

ಈ ನಂದನ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವಂತೆ
ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಡುವ ವಿಜಯಾಂಕಕ್ಕೆ ಲೇಖನವನ್ನು ಕಳಿಸುವ
ಮಹನೀಯರು ದಯಮಾಡಿ ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ಋಣೇ
ತಾರೀಖಿನೊಳಗೆ ನಮಗೆ ತಲುಪಿಸಿ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು
ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ವಿಜಯಾಂಕ.

ಅರ್ಜುನ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಮೊದಲ ಪುಸ್ತಕ.
ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರದ ಮೂಲಕ ತ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ-
ವರದನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ.
ಒಹುಬೇಗ ಮುದ್ರಣನಾಗಲಿದೆ.
ಬೆಲೆ: ತಮ್ಮ ಹಸ್ತಗತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಸೇರಿ ರೂ. ೨-೦-೦.
ಬೇಕಾದವರು ಮುಂಗಡ ನಮಗೆ ಹಣ ಕಳಿಸಿ ಕಾದಿಟ್ಟು
ಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಸಂಪಾದಕ.

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮನದೊ ನ:’

ಶ್ರೀ ಹ ರಿ ದಾ ಸ ಭಾ ರ ತೀ

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ
ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾತ್ರಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ ।
ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತುತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಃ ॥

ಸಂಪುಟ	ಶ್ರೀ ನಂದನ—ಫಾಲ್ಗುಣ	ಸಂಚಿಕೆ
೨	೧೯೫೩—ಮಾರ್ಚಿ	೫

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ

ರಾಗ: ಮೋಹನ ಆದಿತಾಳ

ಬೆಡಗು ತೋರುತಲಿದಕೋ ಸೂರ್ಯರಾಯ || ಪ ||

ಉಡುರಾಜಮೌಳಿವಿನುತವನಗೆ ಬಂದು || ಅ, ಪ ||

ಕುಂಜರವರದ ಧನಂಜಯನದುರಿತ ।

ಭಂಜಿಸಿ ಕರದಿ ಗುಲುಗಂಜಿಯ ಪಿಡಿದದ್ದು || ೧ ||

ಮೋಕ್ಷದ ಪದವಿ ಉನ್ನೇಕ್ಷೆಯ ಮಾಡಿ ಬಂದು !

ಈ ಕ್ಷಿತಿಯೊಳು ಪಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರದಿ ಇಪ್ಪುದೊಂದು || ೨ ||

ಸುಗುಣಸಾಗರ ಜಗನ್ನಾಥ ವಿತಲನೆ ।

ಜಗದ ಬಗೆಯಲಿಂದ ವಾಸವಾಗುವುದು || ೩ ||

ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ

(ಮುಂದುವರಿದು)

ಬರೆದವರು :

ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು

ಹರಸನಹಳ್ಳಿ

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತವೂ-ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರೂ

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತವೆಂದರೆ ಶ್ರೀಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ಮನೆಯ ಸೊತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಸುಧಾ, ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತವೆಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನಿರಂತರ ಆವರಣ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ಶ್ರೀ ಪಂಥರೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು.

ಅಲ್ಲಿ ಅನವರತ ಕರ್ತವ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವಚನೈಕ ಧುರಂಧರರಾದ ಶ್ರೀಪಾಂಡುರಂಗಿ ಕೇಶವಾಚಾರ್ಯರೆಂಬವರು ಶತಸಂಖ್ಯಾತರಾದ ಶಿಷ್ಯ ಜನಪರಿವೃತರಾಗಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು. ಈ ದಿಗ್ಗಂತಿ ಪಂಡಿತರು ಚತುಃಶಾಸ್ತ್ರ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದರೂ ವಿಶೇಷತಃ ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೇ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಇವರಿಗೆ ಯಾವ ಸಂಪತ್ತಿಗೂ ಕೊರತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಂತರು, ಮನತನಸ್ಥ ಆಚಾರ್ಯರು, ಅತ್ಯದ್ಭುತ ಪಂಡಿತರು, ರಾಜಮರ್ಯಾದೆಗೆ ಪಾತ್ರರು, ರೂಪಲಾವಣ್ಯ ಯೌವನ ಭರಿತರು, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೇಲಾಗಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ (೧೦೮) ಶ್ರೀಮಜ್ಜಗದ್ಗುರು ಪೀಠವೆಂದೆನಿಸುವ ಉತ್ತರಾದಿ ಮಠದ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮದ್ವಿದ್ಯಾಧೀಶತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಅನುಜರು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥಾನದ ದಿನಾಸರು. ಈ ಬಗೆಯ ಸೊಬಗಿನಿಂದ ನಿಭೃತರಾಗಿ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಯಾರನ್ನೂ ಲಕ್ಷಿಸದೇ ಇದ್ದುದು ಏನಾಶ್ಚರ್ಯ ? ಈ ಆಚಾರ್ಯರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಜ್ಜನ ಮಾನವಿಡನ ಚಕಿತರಾದ

ಅವರ ವೃದ್ಧರಾದ ತಾಯಿಯವರು ಸಹ ಅವರಿಗೆ ವಿರಕ್ತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ಉಪದೇಶಮಾಡುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರು (ಶ್ರೀ ಕೇಶವಾಚಾರ್ಯರು) ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿವಾಧೀಶತೀರ್ಥರನ್ನು ಸಹ ಸಮಾನಸ್ಕಂಧ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವ ಹವ್ಯಾಸದ ಮನೋವೃತ್ತಿಯವರಾದುದರಿಂದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿವಾಧೀಶಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಸಹ ಸ್ನೇಹಭಂಗಭೀತಿಯಿಂದ ಈ ಪ್ರಸಕ್ತಿಗೆ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅಚಾರ್ಯರ ದರ್ಶನವಾಗುವುದೇ ದುರ್ಲಭ. ಒಂದು ಮನೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗಲೂ ಸಲ್ಲಕ್ಕ, ಶಾಲು, ಹಗಲು ದೀವಟಿಗೆ ಇದ್ದೇ ಇರಬೇಕು. ಹೀಗಿರಲು ಅಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸರಿಪಕ್ಕ. ಕಾಲವು ಮೊಸಗಿತೆಂದು ಸೂಚಿಸಲೋಸುಗವೋ ಎಂಬಂತೆ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಯಾದವಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ದಯನಾಡಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿವಾಧೀಶಶ್ರೀಪಾದಂಗಳನರಿಂದ ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿದಂದೇ ಶ್ರೀಯಾದವಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಭಾವಿ ಶುಭ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ ಪೀಠಿಕೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅದೇನೆಂದರೆ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ಮಾತೃಶ್ರೀಯವರೇ ಶ್ರೀ ಕೇಶವಾಚಾರ್ಯರಿಗೂ ತಾಯಿಯವರಷ್ಟೆ. ಆದರೆ ಉಭಯ ಕುಸಾರರೂ ಶ್ರೀ ಮಾತೃವಾಕ್ಯ ಸರಿಪಾಲನಾಧುರಂಧರರು. ಇವರಿಗಿರುವ ಮಾತೃಪ್ರೇಮದ ಮರ್ಮವನ್ನರಿತು ಶ್ರೀಯಾದವಾಚಾರ್ಯರು ಗುರುರಾಜರ ತಾಯಿಯವರಿಗೆ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಾಮೃತ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಸಿ ದಿನಂಪ್ರತಿ ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವಾದರೂ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ಪುರಾಣವನ್ನು ಕೇಳದೆ ಭೋಜನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲನೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇದರಂತೆಯೇ ನಿರಂತರ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಂಥೀಗೆ ಬಂದ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರು ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದರು. ಚಂದ್ರ ಭಾಗಾನ್ನಾ ನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬರುವದಾಯಿಲ್ಲ ದಿವ್ಯಗೃಹದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಕೇಶವಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಶ್ರೀಯಾದವಾಚಾರ್ಯರು ತಾವಾಗಿಯೇ ಹೋಗಿ ಕಾಣುವ ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ಮಾತೃಶ್ರೀ

ಯವರ ದರ್ಶನವ್ಯಾಜದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕೆಳಗಿನಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರು ಶ್ರೀಮಾತೃಶ್ರೀಯವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿ ಸಿದ್ಧರೆಂದು ತಿಳಿದರೂ ಮೇಲುಪ್ಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಪಾಠವು ಭರದಿಂದಲೇ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪಾಠಶಾಲೆಗೇನೇ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಲು ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಒಂದು ಆಸನವನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡ ಯಾದವಾರ್ಯರೊಡನೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಭಾಷಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ನಾಲ್ಕೈಂಟು ದಿನ ನಿಂತು ಪುನಃ ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಭೇಟಿಯಾಯಿತು. ಯಾದವಾರ್ಯರು ಎದ್ದು ಬರುವಾಗ್ಗೆ, “ಆಚಾರ್ಯರೇ! ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಾವಲೋಕನ ಮಾಡಬೇಕು” ಎಂದರು. “ಅದು ಸ್ತ್ರೀಬಾಲ ಮನೋಜ್ಞವಾದ ಪುರಾಣವು. ಅದು ಅವರಿಗೇ ಸಲ್ಲುವುದಾಗಲಿ ನಮ್ಮಂತಹ ಉದ್ಧಾಮ ಪಂಡಿತರಿಗಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅದ್ವಿತೀಯ ಪಂಡಿತ್ಯ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನು, ಲೋಕಮಾನ್ಯ ಪಂಡಿತಾಗ್ರ ಗಣ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಧೀಶ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರೇ ವರ್ಣಿಸಿದುದನ್ನು ನಾವು ಅನೇಕಾವರ್ತಿ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ತಾವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಪರಮಾರ್ಥವಾಗುವುದಲ್ಲ” ಎಂದು ನಕ್ಕರು. ಶ್ರೀ ಯಾದವಾರ್ಯರು ಕೂಡಾ ನಸುನಕ್ಕು ಹಿಂದಿರುಗಿದರೂಸಹ ಕಂಡ ಕಂಡ ಸಮಯದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಾವಲೋಕನೋಪದೇಶವನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಿರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆಯೇ ಕೆಲವು ಕಾಲ ನಡೆಯಿತು. ತಾಯಿಯವರೆದುರಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತವನ್ನು ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಮೊಟಕಕಾಲವು ಸಮಾಪಿಸಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಅವರ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಧ್ಯಾಧ್ಯಪದ್ರವಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರ ತಾಯಿಯವರ ಬಳಿ ಪುರಾಣಹೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಲು ಅದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ಸಮಯಪರ್ಯಂತರ ಅವರು ಉಪವಾಸ ಕುಳಿತು ಬಿಟ್ಟರು.

ಕಾರ್ಯಾಂತರ ನಿಮಿತ್ತ ರಾಜಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಆಚಾರ್ಯರು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗ ಯಾದವಾಧ್ಯರು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಭೇಟಿ ಯಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರೇ! ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತವನ್ನು ಅವಲೋಕನ ಮಾಡೋಣಾಗಿದೆಯೋ? ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು. ತರ್ಕಜಟಿಲವಾದ ವಿವಿಧ ನ್ಯಾಯವೇದಾಂತಮೀಮಾಂಸಾವ್ಯಾಕರಣಶಾಸ್ತ್ರಗತವಿಷಯವಾಕ್ಯಾರ್ಥಸೌಭಾಗ್ಯನಿರೂಪಣಧುರಂಧರರಾದ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವಾಧ್ಯರಂತಹ ಮಹಾನುಭಾವರು ಹೀಗೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುವುದಲ್ಲ ಎಂದು ಅಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ನೋಡುತ್ತಾರೆ—ಉಂ ವರುಷ ವಯಸ್ಸಿನವರಾದ ತಮ್ಮ ಮಾತೃಶ್ರೀಯವರು ಭೋಜನವಿಲ್ಲದೆ ತತ್ತಳಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಶಿಷ್ಯರಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರ ಕುಟುಂಬವರು ಈ ದಿನ ತಾವೇ ನಾಲವಾರು ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪುರಾಣ ಹೇಳಿ ಕಾರ್ಯನಿರತರಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತರಿಸಿ ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರು ಪುರಾಣಶ್ರವಣ ಮಾಡಿಸಿದರು. “ಕುಮಾರಾ! ಈ ಪುರಾಣವನ್ನು ಇಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ ಈವರೆಗೂ ಹೇಳಿದವರಾರೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನೇ ಈ ವಾರವೆಲ್ಲಾ ಹೇಳು—ನಮಗೂ ಅಂತ್ಯಕಾಲ ಸಮಾಪಿಸಿದೆ. ನಿಮ್ಮಿಂದಲೇ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಯಾತ್ರಾಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತೇವೆ” ಎಂದು ಪ್ರೇರಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತವಲೋಕನವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮಧ್ಯೇ ಪ್ರಮಾಣ ಪ್ರಮೇಯ ಸಂದೇಹಗಳು ಬಂದೊದಗಿದೊಡನೆಯೇ ಶ್ರೀ ವಿಜಯಧ್ವಜತೀರ್ಥವರ್ಯಕೃತ ಟೀಕಾ, ಶ್ರೀ ತಾತ್ಪರ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯವ್ಯಂಜಕ ಶ್ರೀ ಯಾದುವತ್ಯಟಿಪ್ಪಣಾವಲೋಕನ, ಇದರಿಂದ ಅಂತಃಕರಣಪರಿಪಾಕ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಒಂದೆರಡು ಸಪ್ತಾಹ ನಂತರ, ಮನೆಗೆ ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಧ್ಯರು ದಯಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು—ದೂರದಿಂದಲೇ ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿದು ಆಚಾರ್ಯರು ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು ನಿಂತು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಯಾದವಾಧ್ಯರು ಆಸೀನರಾದ ನಂತರ ನಮ್ರರಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಯೋಗ

ಕ್ಷೇಮ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ನಾಚಕರೆ! ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಸುವರ್ಣಮಯನಾದ ಉನ್ನತಪೀಠಾಲಂಕೃತಿ, ಕಲಾಬತ್ತಿನ ಶಾಲು ಹೊದಿಕೆ, ಇವು ಅಡಗಿದವು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರು ಬರುತ್ತಿರಲು ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಹಸ್ತಲಾಘವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಶ್ರೀ ಯಾದವಾರ್ಯರನ್ನು ತಮ್ಮ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ತಾವು ಕೆಳಗೆ ಕೂತು ಉಪಚರಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸಾಧನ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಾದ ದಂಭರೂಪಸಿತ್ತಭ್ರಮನಿವಾರಕವಾದ ಶ್ರೀ ಮದ್ಭಾಗವತನಾಮಕ ಸೂತಸೇಖರಮಾತ್ರಿಯು ಹಿಡಿದಿದೆ ಎಂದು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತಾ ಯಾದವಾರ್ಯರು “ದಯವಿಟ್ಟು ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರವಚನವನ್ನು ಬಿಡಬೇಡಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟಿಹೋದರು.

ಒಂದು ದಿನ ಶ್ರೀ ಕೇಶನಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಕೋಕಿಲ ಕಂಠದಿಂದ ನೆರೆದ ವಿಧ್ವತ್ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮಾತೃಶ್ರೀಯವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ದೇವಹೂತಿದೇವಿಯನ್ನು ಶ್ರೀ ಕಪಿಲನಾಮಕಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಕರ್ಮಮಪ್ರಜಾಪತಿಗಳು ವನಕ್ಕೆ ತೆರಳುವ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಪುರಾಣವು ನಡೆದಿದೆ. ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಮತ್ಪೂಜ್ಯತಂದೆಯವರೂ ತಮ್ಮ ಮಾತೃಶ್ರೀಯವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳುವಾಗಿನ ವಿಷಯವು ಜ್ಞಾಪಕವಾಗಿದೆ. ವೈರಾಗ್ಯವಿಜೃಂಭಿತವಾದ ಜ್ಞಾನಸಹಕೃತಭಕ್ತಿಯು ಉದ್ಬುಧವಾಗಿ ನೇತ್ರಗಳದ್ವಾರಾ ಅನಂದಬಾಷ್ಪಕೃತಿಯಾಗಿ ಧಾರೆ ಧಾರೆಯಾಗಿ ಹೊರಸೂಸುತ್ತಿದೆ. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಧಟ್ಟನೆ ಶ್ರೀ ಯಾದವಾರ್ಯರು ಒಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರು ಧಿಗ್ಗನೆ ಎದ್ದು ವಿಧ್ವತ್ಸಭಾದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಷ್ಟಾಂಗದಂಡಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಶ್ರೀ ಯಾದವಾರ್ಯರು ಆಚಾರ್ಯರನ್ನೇ ಅಲಿಂಗನ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಆಚಾರ್ಯರೇ! ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಾಮೃತ ಪ್ರಾಶದಿಂದ ನೀವು ಸಂಹೃತಿರೂಪ ಆಲೋಹನಿಗಡಬಂಧನಿರ್ಮುಕ್ತರಾದುದಲ್ಲದೇ ಸಂಸಾರ ವಿಷಕಲುಷಿತಶೇಮುಷೀಮಂತರಾದ ಅಶೇಷಸುಜನರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಕೃತ್ಯರಾದಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಮಾತೃಶ್ರೀಯವರೇ ಧನ್ಯರೆಂದು ಹೊಗಳಿ

ತಿರಳವರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಶ್ರೀ ಕೇಶವಾಚಾರ್ಯರು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಕ್ತಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತಾ, ಪಾಠಪ್ರವಚನಮಾಡುತ್ತಾ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರವಚನೋಪದೇಶರೂಪಜನ್ಮತಾರಕಮಂತ್ರೋಪದೇಶಗಳಾದ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾದವಾರ್ಯರ ಪಾದಪಂಕ್ತೇಜಯುಗಳಧ್ಯಾನದಿಂದಲೂ, ಸುಖವಾಗಿ ಕಾಲಯಾಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ಕೇಶವಾಚಾರ್ಯರ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, ರತ್ನಸಿಂಹಾಸನ, ಶಾಲುಶಕಲಾತಿಗಳು, ಹಗಲು ದೀವಟಿಗೆ, ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ ಬಿಮ್ಮನೆ ಬಿಗಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮಾಯವಾದುವು.

ಗುರುಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಪರಮಭಕ್ತಿ ವಿಶ್ವಾಸವು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವ ಬುದ್ಧಿ ಇತರ ಸದ್ವಂಶೀಯರಾದ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಸಹಿಸುವಿಕೆ ಇನೇ ಮುಂತಾದ ಸದ್ಗುಣಭರಿತರಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಸುಖದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಈ ವಿಧವಾದ ಸೌಭಾಗ್ಯವು ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾದವಾರ್ಯರ ಉಪದೇಶದಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲವೇ ಉಪಲಬ್ಧವಾಯಿತು? ಸಾರವಂತವಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಾಕ ಮಾಡಿ ಹದನೋಡಿ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತುವ ಕುಶಲ ಕೃಷಿಕನಂತೆ ಕೇವಲ ದಯಾಪರತಂತ್ರರಾಗಿ ಅನ್ಯರಿಂದ ತಮಗೆ ಒದಗಬಹುದಾದ ತಿರಸ್ಕಾರಾದಿಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೇ ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಉದ್ಧರಿಸಿದರು. ಇದಲ್ಲವೇ ಜ್ಞಾನಿ ವರೇಣ್ಯರ ಸ್ವಭಾವವು.

ವೇದಾಂತದರ್ಶನ

ಅಂಕ-೨

(ಮುಂದುವರಿದು)

ಲೇಖಕರು:—ಶ್ರೀ ಡಿ. ಭೀಮಸೇನರಾವ್,
ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರ್, ಮಿಡ್ಲ್ ಸ್ಕೂಲ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

(೧) ಸಮನ್ವಯಾಧ್ಯಾಯದ ಸಾರ

ಇವರಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿರುವ ಗುಣಪೂರ್ಣತ್ವವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ಈ ಅಧ್ಯಾಯದ ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತೆ ವಿಂಗಡಿಸಿ
ದ್ದಾರೆ:—

(1) ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಶಬ್ದಗಳು (2) ಕೋಶಾದಿ
ಗಳಿಂದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯತ್ರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ
ವಾದ ಶಬ್ದಗಳು (3) ಉಭಯತ್ರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅಂದರೆ ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿಯೂ,
ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶಬ್ದಗಳು (4) ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ
ಹೇಗೂ ತರಲಾಗದ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಗಳಾದ ಶಬ್ದಗಳು (ಅನ್ಯತ್ರೈವ
ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಶಬ್ದಗಳು).

(1) ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಶಬ್ದಗಳು.

ಉದಾಹರಣೆ: ವಿಷ್ಣು, ಬ್ರಹ್ಮ, ಕೃಷ್ಣ, ರಾಮ, ನಾರಾಯಣ,
ಮುಂತಾದುವು.

(2) ಅನ್ಯತ್ರ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಶಬ್ದಗಳು.

ಉದಾಹರಣೆ: ಆನಂದಮಯ, ಆಕಾಶ, ವಾತ, ಜ್ಯೋತಿಃ,
ಇಂದ್ರ, ಸರ್ವಗತ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳು.

(3) ಉಭಯತ್ರ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುವುಗಳು.

ಉದಾಹರಣೆ: ದ್ವ್ಯಭ್ರಾಜ್ಯಾಯತನ, ದಹರ, ಅಕ್ಷರ, ಮುಂತಾದುವು.

(4) ಅನ್ಯತ್ರೈವ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುವುಗಳು, ಉದಾಹರಣೆ ದುಃಖೀ, ಬದ್ಧ, ಶೂನ್ಯ, ಅಸತ್, ಇವೇ ಮೊದಲಾದುವುಗಳು. ಇವಷ್ಟನ್ನು ನಾನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಾತ್ಮಕ ಶಬ್ದಗಳೆಂದು ವಿಭಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾನಾತ್ಮಕವೆಂದರೆ—ರೂಢ ಶಬ್ದ. ಲಿಂಗಾತ್ಮಕವೆಂದರೆ—ಯೌಗಿಕ ಶಬ್ದ. ಇವಷ್ಟನ್ನೂ ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ, ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತಯ ಮಾಡಿ, ಶ್ರೀ ಪರಮಾತ್ಮನು ಗುಣ ಪರಿಪೂರ್ಣನೆಂದು ಸಮರ್ಥನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿವ್ಯಾಧಿಕಾರವು ಯಾರಿಗೆ? ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ, ವೇದಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಡದೇ ಅರ್ಥಗ್ರಹಣಾನುಷ್ಠಾನೋಪಯುಕ್ತವಾದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ. ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯರಿಗೇ ಅಂತಲ್ಲ. ತೀರ್ಯಗ್ವಂತುಗಳಿಗೂ ಅದಿದ್ದರೆ ಆಗಬಹುದು. “ಯಥಾಜರಿತಾರ್ಯದಯಃ” || ಎಂಬಂತೆ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜರಿತಾರಿಯೆಂಬ ಹಕ್ಕಿಯು ವೇದಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಜಗದೀಶನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

“ಅಯಮಗ್ನೇಜರಿತಾ” ಎಂಬ ಅಗ್ನಿಸೂಕ್ತವೇ ಆಗ ಪ್ರಸಕ್ತವಾದ ಮಂತ್ರ ಪ್ರಸಕ್ತವಾದ ಕಥೆ. ಜರಿತಾರಿ, ಸಾರಸ್ವತ್ಯ, ಸ್ತಂಬಮಿತ್ರ, ದ್ರೋಣ, ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಹಕ್ಕಿಗಳು, ಖಾಂಡವವನದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಜರಿತಾರಿಯೇ ಹಿರಿಯದು. ಅರ್ಜುನನು ಖಾಂಡವವನದ ಹನ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಈ ಮೂರು ಹಕ್ಕಿಗಳು ಅಣ್ಣನಾದ ಜರಿತಾರಿಯನ್ನು ಮೊರೆಹೊಕ್ಕವು. ಆಗ ಜರಿತಾರಿಯು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಗ್ನಿಯ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಮೇಲಿನ ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿ, ಬಂದ ಆವತ್ತಿನಿಂದ ಆ ನಾಲ್ಕು ಪಕ್ಷಿಗಳೂ ಪಾರಾದುವು ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀಮನ್ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆ ಇರುವುದು.

ಬ್ರಹ್ಮ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ ಈ ಮೂರು ವರ್ಣದವರಿಗೆ ವೇದೋಕ್ತ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ, ತದಿತರರಾದ ಶೂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ, ಅದರಲ್ಲಿ

ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದಿಲ್ಲ. “ಶ್ರವಣೇತ್ರ ಪುಜತುಭ್ಯಂ ಶ್ರೋತ್ರ ಪರಿ
ಪೂರಣಂ | ಅಧ್ಯಯನೇ ಜಿಹ್ವಾಚ್ಛೇದಃ | ಅರ್ಥಾವಸಾರಣೇ ಹೃದಯ
ವಿದಾರಣಂ” (ಗೌತಮ ಧರ್ಮಸೂತ್ರ ೧೨-೪-೭) ಎಂಬಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧಾದಿ
ಗಳಿಗೆ ನಿಷೇಧ ಮಾಡಿರುವರು. ಅರ್ಥ:—ಶುದ್ಧನು ವೇದ ವಿದ್ಯಾವನ್ನು
ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿದರೆ ಸೀಸ, ಅರಗು, ಇವುಗಳನ್ನು ಕಾಸಿ ಅವನ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ
ಸುರಿಯಬೇಕು. ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನ ನಾಲಿಗೆ ಭೇದಿಸಬೇಕು.
ಅರ್ಥ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಅವನ ಎದೆಯನ್ನು ಸೀಳಬೇಕು.”

“ಶ್ರೀ, ಶುದ್ಧ, ದ್ವಿಜ ಬಂಧೂನಾಂ ತ್ರಯೀನ ಶ್ರುತಿಗೋಚರಾ”
ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣದಂತೆ ಶ್ರೀಯರಿಗೂ, ಶುದ್ಧರಿಗೂ, ಬಹ್ಮ ಬಂಧು
ಗಳೆಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಭಾಸರು = ಜನ್ಮತಃ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿದ್ದರೂ,
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವು ಕಳೆದುಹೋಗುವಂತಹ ದುಷ್ಕರ್ಮ ಮಾಡಿದವನಿಗೂ,
ವೇದಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ದುಃಖ, ಬದ್ಧ, ಮುಂತಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ದೇವರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ
ಸಮನ್ವಯಮಾಡುವುದು ಎಂದರೆ — ಈ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ
ದುಃಖ, ಬಂಧ, ದೋಷ, ನೀಚತ್ವ ಮೊದಲಾದುವು ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ
ಅಧೀನವಾದುವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಶಬ್ದಗಳು ಅವನಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಬಹುದು.
ಹೇಗೆಂದರೆ ಸೈನಿಕರು ಯುದ್ಧಮಾಡಿ, ಜಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ಆದರೂ
ಅವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ದೊರೆಯೇ “ಜಯೀ” ಎಂದೆನಿಸುವನು. ಇಲ್ಲಿ
“ಜಯೀ” ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತವಾದ ಜಯವು
ರಾಜಾಧೀನವಾದುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತು ಈಶಾಧೀನ
ವಾದುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಶಬ್ದಗಳೂ ಆ ಶ್ರೀ ಹರಿಯನ್ನೇ
ಹೇಳುವುವು.

“ಮುಖ್ಯತಃಸರ್ವಶಬ್ದೈಶ್ಚ ವಾಚ್ಯವಿಕೋಪನಾರ್ದನಃ” (ಅಣು
ಭಾಷ್ಯ) ಹೀಗೆಯೇ ಕರ್ಮ ತದಂಗ ಪ್ರತಿಸಾದಕವಾದ ಶಬ್ದಗಳೂ ಬಹುತ್ವ
ಸಂಖ್ಯಾವಿಶಿಷ್ಟ ವಾಚಕಗಳಾದ ಶಬ್ದಗಳೂ ಅವಾಂತರಕಾರಣವಾಚಕ
ಗಳಾದ ಆಕಾಶಾದಿ ಶಬ್ದಗಳೂ ದೇವರನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾದರೆ

“ಓಂ ಸಮಾಕರ್ಷಾತ್ ಓಂ” ಇಲ್ಲಿ ಲೋಕವ್ಯವಹಾರಸಿದ್ಧವಾದ ದೇವರನ್ನು ಹೇಳುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೇ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎಳೆದು ಹೃದಯವರಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ, ವೇದದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮ, ತಲಂಗವಾಚಕವಾದ ವೈದಿಕ ಶಬ್ದಗಳಿರುವುದಕ್ಕೆ? ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಈರ್ತರ ಚೋದಕವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ, ಹೇಗೆಂದರೆ—ವೇದವು ಜೀವರ ಚುಕ್ಕೆಗಾಗಿ ಹೊರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಜ್ಞಾನವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಮುಕ್ತಿ

ಕರ್ಮದಿಂದಲೇನು ಫಲ? ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಲೋಕವ್ಯವಹಾರಸಿದ್ಧವಾದ ಕರ್ಮಗಳ ಜ್ಞಾನವೂ ಅನುಭವವೂ, ಲೋಕವ್ಯವಹಾರಸಿದ್ಧವಾದ ಜ್ಞಾನವೂ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ದ್ವಾರಾ ಸಹಕಾರಿ ಅಪ್ಪನಿಂದಲೇ ಲೋಕವ್ಯವಹಾರಸಿದ್ಧವನ್ನು ಸಮಾಕರ್ಷಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರ ಓಂ ವಿರೋಧಿಗಳೆಂದು ಹೇಳುವವರು” ಇವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಅತ್ಯದಭ್ಯ, ಕಾರಕೃತ್ಸ್ನು, ಔದುಲೋಮಿಗಳ ಮತಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಶಿಷ್ಯಪ್ರಕಾಂಡರು ಮಾಡಿರುವ ಅನುಮಾನವೆಲ್ಲವೂ ಶ್ರೀ ಬಾದರಾಯಣ ಮತದ ಏಕದೇಶವು. ಸರ್ವಜ್ಞಶಿಖಾಮಣಿಯಾದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ಅಂಶಗಳಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ವ್ಯಾಸರ ಶಿಷ್ಯರು. ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವನ್ನು ಸಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಎಂತಹ ಶಿಷ್ಯಾಭಿಮಾನ! ಹೀಗೆ ಸ್ವೀಕಾರಜಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು, ಶೂನ್ಯ, ಅಸತ್ ನೊಂದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಸಿಯನ್ನು ಸಮಾನ ಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲಾ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಹೇಳ್ಬಹುದಾದ ಗುಣಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿ, ಸಮಸ್ತದಾಭ್ಯಾಸವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಮಧ್ಯಾಹಾರ್ಯರವರು ಗಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿರುವರು.

ಆದುದರಿಂದಲೇ ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥಮಾಸಕವರು ನಿರಾಶ್ಚರವು.

“ಆ ಪಿತಾಮಹ ನೂರುಕಲ್ಪ ರಮಾನತಿಶಯನಮಾಡಿದನು. ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮ ಹನುಮ ಭೀಮಾನಂದ ಮುನಿಜೈನು|| ಆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಸುನಾಭೀಕೂಪಸಂಭವನಾಮದಲಿ ಮೆರೆವಾಪಯೋಚಾಸನಚಮೀರಲಗಲಿ ನಮಿಸೆ ಸತತ” ಎಂದು.

|| ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ||

ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ತತ್ತ್ವ ವೈಭವ

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮು||ಶ್ರೀ|| ಗುಂಡೂರಾವ್, ಬಿ.ಎ. (ಆನರ್ಸ್)

ಬೆಂಗಳೂರು.

ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ! ಎಂತಹ ಅನಂತ, ಅಕ್ಷಯ, ಅಪಾರ, ಮಧುರ ಭಾಂಡಾರ! ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಒಂದು ವಿಹಂಗಮ ನೋಟ ದಿಂದಲೇ ರಸಜ್ಞನಿಗೆ, ಸುಜೀವಿಗೆ, ಎಂತಹ ಸವಿಯೂಟ! ಆನಂದ ಲಹರಿಯ ನಾದತರಂಗಗಳು ಭಾವುಕನ, ಭಕ್ತನ ಒಳಗಡ್ಡಿನಮುಂದೆ ಹಾದು ಹರಿದು ಒಂದು ಭವ್ಯವಾದ, ದಿವ್ಯವಾದ, ಶಾಶ್ವತವಾದ, ಶಾಂತಿ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಸಜ್ಜನರ ಸ್ವರೂಪೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸೂಸುವುದು.

ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವು ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಂತವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ನಾನಾ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸರಿಸಿದೆ. ಹರಿದಾಸರು ರಚಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಪದಗಳೂ, ಸುಲಲಿತಗಳೂ, ಉಗಾಭೋಗಗಳೂ, ನವರಸ ಭರಿತವಾದವುಗಳು. ಲೌಕಿಕವನ್ನು ಬಿಡದೆ, ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಸಾಧನ ಭೂತವಾದ ಗುರುಮಹಿಮೆ, ಶ್ರೀಹರಿಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಮನಮುಟ್ಟಿ ವಂತೆ ಬೋಧಿಸುವುವು. ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಬಹು ಮೇಲಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು. ಶಬ್ದ ಲಾಲಿತ್ಯ ಇಂಚರದ ನುಡಿಯೋಡಣಿ, ಪ್ರಾಸ, ಅನುವ್ರಾಸ, ಯಮಕ, ಶ್ಲೀಷೋಕ್ತಿ ಚಮತ್ಕಾರ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರಗಳಿಗೆ ತೌರುಮನೆಯಾಗಿ, ಸರಸ ಸುಂದರ ಪಟ್ಟದಿಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಹೊಸ ಹೊಸ ಬಗೆಯ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಹ್ಲಾದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ, ಉಪಮಾನ, ಅಭೂತೋಪಮೆ, ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ, ವಿರೋಧಾಭಾಸಾದಿ ಅನೇಕ ಸುಂದರ ಅಲಂಕಾರ ಪೂರ್ಣವಾದುದು. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಮೇಲಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಕಸ್ತೂರಿಯ ಕವನಗಳು. ಹಳಗನ್ನಡ, ನಡುಗನ್ನಡ, ಹೊಸಗನ್ನಡ ಪದಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಮೇಲೆ :

ಎನಿತು ಇನಿದು ಈ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯು
ಮನವನು ತಣಿಸುವ ಮೋಹನ ಸುಧೆಯು || ಪ ||

ರಂಗನ ಮುರಲಿಯ ಹಿಂಗದ ಸರವೋ
ಹೆಂಗಳೆಯರ ಕೋಕಿಲ ರವವೋ

ಎಂಬ ಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿ, ದೇಶಪ್ರೇಮ, ಭಾಷಾಪ್ರೇಮಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವಂತಹವು; ಹರಿಭಕ್ತಿಯ ಸುಧೆಯು ತನಿರಸವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವಂತಹದು. ಹೆಚ್ಚೇನು ಹೇಳುವುದು, ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದೆಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಭಾವ ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೇಲುಂಟು; ಭರತ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೇಲುಂಟು. ಇಂದಿನ ವಿಜ್ಞಾನಶಾಸ್ತ್ರದ ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಸಾದಿಸಿರುವ ಅನೇಕ ನಿಷಯಗಳು ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲುಂಟು. ಇದು ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಮಹಿಮೆ, ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಸಕಲ ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಭಾವಪೂರ್ಣ ತತ್ತ್ವನಿರೂಪಣೆ, ರಾಮಾಯಣ, ಭಾರತ, ಪುರಾಣ ಪಾಂಚರತ್ರಾದಿಗಳು. ಪ್ರಮೇಯಪೂರ್ಣ ಅರ್ಥಮಾಧುರ್ಯ, ಭಾಷಾ, ಭಂದಸ್ಸು, ಅಲಂಕಾರ, ಸಂಗೀತ, ರಾಗ, ತಾಳ, ನಾಟ್ಯ, ನಾಟಕ, ಗುಹ್ಯ, ಸಮಾಧಿ ದರ್ಶನಭಾಷೆಗಳ ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನ ಪೂರ್ಣ ಸಂಪತ್ತು, ಇವುಗಳಿಂದ ಸುರೋಭಿತವಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯ ವನ್ನೂಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಹರಿದಾಸರೆಲ್ಲರೂ ವೈಷ್ಣವ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳು; ಪರಮವೈಷ್ಣವ ಭಕ್ತರು. ವಿಷ್ಣುಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವನ್ನು ಕಾಯಾ, ವಾಚಾ, ಮನಸಾ ನಂಬಿದವರು. ಈಶ-ದಾಸ ಭಾವಪೂರ್ಣರು. ಇವರ ದೇಶೋದ್ಧಾರ, ಭಾಷೋದ್ಧಾರ, ಮತೋದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಿಂತಲೂ ವೇದಾಂತ ಮಾರ್ಗಾನುಸರಣೆಯಿಂದ ಜನಜೀವನದ ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಪಾಮರರ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯವೇ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು.

ಹರಿದಾಸರು ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಿಗಳು. ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ ವಾಚ್ಛಯ ವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತವರು. ವ್ಯಾಸಸಾಹಿತ್ಯವೆಂಬ ವಜ್ರದ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನವರತ್ನ ಪೂರ್ಣ ಅಪರಂಜಿಯ ಮಂಟಪವನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಸಗುಣ ಸಾಕಾರ, ಸರ್ವತಂತ್ರಸ್ವತಂತ್ರ, ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಭಾವಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಜಿಸಿದವರು, ಪೂಜಿಸಿದವರು. ಆಗ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಅರ್ಥಪೂರಿತ, ಶಾಸ್ತ್ರಜನಿತ, ರಸಭರಿತ, ಭಕ್ತ್ಯುದ್ರೇಕ ಸ್ತೋತ್ರಗಳೇ ಪದ, ಸುಳಾದಿ, ಉಗಾಭೋಗಗಳು. ಇವು ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳು; ಅಪಾರ ನಿಧಿ. ಭಗವದ್ಗ್ರಹಿಮಾಜ್ಞಾನ ಪೂರ್ಣರಾದ ಇವರು “ಹರಿಯಿಂದ ನಡೆಯುವರು, ಹರಿಯಿಂದ ನೋಡುವರು, ಹರಿಯಿಂದ ನುಡುವರು”. “ನಾಹಂ ಕರ್ತಾ ಹರಿಃ ಕರ್ತಾ” ಎಂಬ ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನವುಳ್ಳವರು. ನಂದಕಂದ ಮುದ್ದು ಮೋಹನ ಮುರುಳೀಧರನ ವೇಣುಗಾನಕ್ಕೆ “ಕಲ್ಲು ಕರಗಿ ನೀರಾದವಂತೆ.” ಹಾಗೆಯೇ ಹರಿದಾಸರ ಅಮೃತವಾಣಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಭಕ್ತಿರಸದ ಹೊನಲನ್ನು ಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಹರಿದಾಸರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕೀರ್ತನೆಗಳೆನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ “ಪದ” ಗಳೆನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸೊಗಸುಂಟು. “ಪದ” ಎಂಬ ನುಡಿ ವೇದಗಳಲ್ಲಿನ ಪದ, ಕ್ರಮ, ಘನ, ಜಟಿ, ಸ್ವರ, ಉದಾತ್ತ, ಅನುದಾತ್ತ, ಸರ್ಗ, ಉಪಚಯ, ಬಿಂದು, ನಾದ, ಘೋಷ, ಶಾಂತಾತಿಶಯಗಳನ್ನು ಸ್ತೋತಿ ಪಥಕ್ಕೆ ತರುವುದೆಂದು ಬಲ್ಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅಲ್ಲಿನ ಭಾವವು ದಾಸರ ಪದ ಸುಳಾದಿ ಉಗಾಭೋಗ ವೃತ್ತನಾಮಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡುತ್ತವೆ. ಸಾಮಗಾನವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಹರಿದಾಸರ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವಿಷಯಬಾಹುಳ್ಯವು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ದಾಸಾರ್ಯರಾದ ಪುರಂದರದಾಸರು ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ಬಿರುದಾಂಕಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಗೀತಾಚಾರ್ಯ ತ್ಯಾಗರಾಜರ ಸಂಗೀತ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೆ ಪುರಂದರದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳೇ ಕಾರಣಗಳೆಂದು ತಜ್ಞರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಲಲಿತವಾದ ಮೃದುನುಡಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಸುಸ್ವರದಿಂದ ಅನೇಕ ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಧುರವಾಗಿ ಹಾಡಲಾಗುವ ದಾಸರ ಪದಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಭಗವಂತನ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತವೆ. ಸುಳಾದಿಗಳ ವಿಷಯವಂತೂ ಹೇಳತೀರದು. ಸಮಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ವೀರಶೌದ್ರರಸಗಳ ಪೋಷಣೆ, ಶಾಂತ ಕರುಣಾದಿರಸಗಳ ಹಾರ್ದಿಕವರ್ಣನೆ ಭಕ್ತಿಯ ತನಿರಸ ಸುಳಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕುಗಳಂತೆ ಹರಿದುಹೋಗಿವೆ. ಸುಳಾದಿಗಳು ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹಾಡಬಲ್ಲವುವೆಂದು ಸುಮಾರು ನಾನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ವೆಂಕಟಮುಖಿ ಎಂಬ ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರ ವಂಡಿತರು ಸುಳಾದಿಗಳ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸುಳಾದಿ ದಾಸರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಶ್ರೀ ವಿಜಯ ದಾಸರ ಸುಳಾದಿಗಳು ಭಕ್ತಿಭರಿತ ಪದಲಾಲಿತ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿ ಭಂಗಾರದ ಮೇಲಿನ ಕುಂದಣದಂತೆ ಬಹು ವೈವಿಧ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಉಗಾಭೋಗಗಳು, ಹರಿದಾಸರು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೀಕರಿಸಿಕೊಂಡ ರಸನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಆನಂದಾಧಿಕ್ಯದಿಂದ ರಸಬುಗ್ಗೆಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಭಕ್ತಿ ರಸದ ಉದ್ಗಾರಗಳು. ಆ ಆನಂದದ ಅನುಭವವನ್ನು ಒಬ್ಬ ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಿಗಳು ಭಕ್ತಿಪರವಶರಾಗಿದ್ದಾಗ ನೋಡಿ ನುಡಿದ ದಿವ್ಯವಾಣಿಗಳಿಂದಲೇ ಕೇಳುವುದೊಳ್ಳಿಯದು. ಆಗ “ತನುವುಬ್ಬಿ ರೋಮಾಂಚನಾದಿ ಬಾಷ್ಪಗಳು” ಸೂಸುವುವು. “ಎರಡು ಕಂಗಳಿಧಾರೆ ಸುರಿಯೆ ಪುಳುಕೋತ್ಸವದಿ | ಕೊರಳುಬ್ಬಿ ತೊದಲು ನುಡಿ ಮೈಸ್ಮರಣೆಹಾರೆ | ಶ್ರೀ ಹರಿ ಹರೀ ಹರಿಯೆಂದು ಹರಿದಾಡುತಿರಲಾಗ | ಸುರರು ಶಿರವನೆ” ತೂಗುವರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಶ್ರೀ ನಾರದ ಪಾಂಚರಾತ್ರದಲ್ಲಿ—

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಮಹಾದೇವ್ಯಾಃ ಸರ್ವಾಮುಕ್ತ್ಯಾದಿ ಸಿದ್ಧಯಃ |

ಭುಕ್ತಯಶ್ಚಾನ್ಯತಾಸ್ತಸ್ಯೈಕೇಕಾವದನುವೃತಾಃ ||

ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಹರಿಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಮಹಾದೇವಿಯ ಸೇವೆಗೆ ಮುಕ್ತ್ಯಾದಿ ಅನೇಕ ಸಿದ್ಧಿಗಳೂ, ಅನೇಕ ಭುಕ್ತಿ (ಭೋಗ)ಗಳೂ ದಾಸಿಯ

ರಂತೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಭಕ್ತದ್ರೋಹದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೊರ
ಹೊಮ್ಮಿದ್ದ ರಿಂದಲೇ ಉಕ್ + ಆ ಭೋಗ = ಉಗಾಭೋಗಗಳೆಂದು
(ಆನಂದ ಆಧಿಕ್ಯ) ಅವುಗಳಿಗೆ ನಾಮಕರಣವಾಯಿತು. ಇವು ಬಹು
ಚಿಕ್ಕ ವಾದರೂ, ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾದವುಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನೂ ಸಹ
ಸುಮಧುರವಾಗಿ ರಾಗ ತಾಳಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಾಡಬಹುದು. ಈ ಸುಳಾದಿ
ಉಗಾಭೋಗಗಳಂತಹ ಕೃತಿಗಳು ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸರ್ವ
ಮಾನ್ಯವಾದವುಗಳು, ಮತ್ತು ನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ, ಇಂತಹ ಕೃತಿರತ್ನಗಳು
ಸಾನಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೊರಬಿದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ವ್ಯಾಸ-ಈಶ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳು. ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳು,
ಮೂಲರಾಮಾಯಣ, ಶ್ರೀಮನ್ನಹಾಭಾರತ ಮತ್ತು ಪಾಂಚರಾತ್ರಾದಿ
ಗಳು, ಪ್ರಸ್ಥಾನತ್ರಯಗಳಾದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು, ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತಾ,
ನೇದಾಂತಸೂತ್ರಗಳು-ಇವುಗಳ ಅಡಿಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಲೋಕಸಂಗ್ರಹಾರ್ಥ
ವಾಗಿ ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ "ಸರ್ವ
ಮೂಲ" ಗ್ರಂಥರಾಸಿಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿ, ಸಜ್ಜನರಿ
ಗಾಗಿ ದಯಪಾಲಿಸಿದರು. ಮುಷ್ಠತ್ತೇಳು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ
"ಸರ್ವಮೂಲ"ದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಸಮಸ್ತ ನೇದಾರ್ಥಸಾರಸಂಗ್ರಹ
ವನ್ನು ಶ್ರೀಟೀಕಾಕೃತ್ವದರೆಂದು ಬಿರುದಾಂಕಿತರಾದ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯ
ತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಹೊರಗೆಡವಿದರು. ಇವರ ನಂತರ ಶ್ರೀ
ವ್ಯಾಸರಾಯರು, ಪರಿಮಳಾಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರತೀರ್ಥರು,
ಮೊದಲಾಗಿ ಅನೇಕ ಮಹಾಮಹಿಮರು ಇವುಗಳಿಗೆ ಟೀಕೆಟಿಪ್ಪಣಿ
ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಅದರೆ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ದೇವಭಾಷೆಯಾದ
ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೇ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಪಂಡಿತಮಾನ್ಯವಾಗಿ,
ಪಂಡಿತಮನೋರಂಜಕಗಳಾದವು. ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನರಿಯದ ಪಾಮರರ
ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸಾರ್ಯರ
ಅವತಾರವಾಯಿತು. ಸಂಸಾರಕೆಂಬ ಸರ್ಪದಿಂದ ಸಂದಷ್ಟರಾಗಿ
ಬೇಸಿಗೆಯ ಉರಿಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗೊಂಡಾರಣ್ಯದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಷ

ಮಗುವನ್ನು ತೊಡೆಯಮೇಲೆತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಮೊಲೆಯನ್ನು ಣಿಸಿ ಮುದ್ದಿಸಿದಳಂತೆ:

ಮುದ್ದುತಾರೋ ರಂಗ ಮುದ್ದು ತಾರೋ || ಪ ||

ಕರ್ಪೂರವ ಕರಡಿಗೆಯ ಪೋಲುಪ ಬಾಯೊಳೊಮ್ಮೆ || ಅ ||

ವಿಷವನುಣಿಸಲು ಬಂದ ಅಸುರ ಪೂತನಿಯ ಕೊಂದೆ |

ವಶವಲ್ಲವೊ ಮಗನೆ ನಿನ್ನ ವಿಷವನುಂಡ ಬಾಯೊಳೊಮ್ಮೆ || ೧ ||

ಮುದ್ದು ತಾರೋ ರಂಗ ಮುದ್ದು ತಾರೋ

ಹೀಗೆ ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಮುದ್ದಿಸಿ ಮೊಲೆಯೂಡಿ ತೊಟ್ಟಿಲೊಳಿಟ್ಟು ತೂಗಿದ
ಳಂತೆ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣನು ಅಳುವಂತೆ ನಟಿಸಿ ಮಾಡಲು,

ಅಳುವುದ್ಯಾತಕೋ ರಂಗ

ಅತ್ತರಂಜಿಪ ಗುಮ್ಮ || ಪ ||

ಹುಟ್ಟಿದೇಳು ದಿವಸದಲಿ | ದುಷ್ಯಪೂತನಿಯ ಕೊಂದೆ

ಮುಟ್ಟಿವಿಷವ ಮೊಲೆಯುಂಡಕಾರಣ | ವೃಷ್ಟಿತಾಕಿತೇ ನಿನಗೆ

ರಂಗಯ್ಯ ||

ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ತೂಗಿ ಮಲಗಿಸಿದಳಂತೆ.

ಕೃಷ್ಣನು ಗೋಪಿಯ ಸ್ತನ್ಯಪಾನ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಅಕೆಗೆ ಪರಮ
ಹರ್ಷವಾಯಿತಂತೆ! ಅದೇ ಪೂತನಿಯ ಸ್ತನ್ಯಪಾನದಿಂದ ಪೂತನಿಯ
ಪ್ರಾಣವೇ ಅಪಹಾರವಾಯಿತಂತೆ! ಇದರಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಒಂದೇ
ಬಗೆಯ ಕ್ರಿಯೆವು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಜೀವರ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ
ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಗೊಳ್ಳುವುದೆಂಬ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಶ್ರೀಗೋವಾಲದಾಸರು
ಈ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತೆ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುತ್ತಾರೆ :

ಇಂದಿರೇಶ ನಿನ್ನದೊಂದೇ ಕ್ರಿಯೆವು

ದ್ವಂದ್ವ ದ್ವಂದ್ವವಾಯಿತು || ಪ ||

ಕುಂದು ತೋರಿತು ಖಳರಿಗೆ ಆ

ನಂದಕರವಾಯಿತು ಬೃಂದಾರಕರಿಗೆ || ಅ ||

ಸ್ತನ್ಯಪಾನದಿಂದ ಗೋಪಿಗೆ ಘನಮೋದವಾಯಿತು |

ಸ್ತನ್ಯಪಾನವೇ ಪೂತನಿಯ ಪ್ರಾಣಾಪಹರಿಸಿತು ||

ಗುಣಕಾಲ ಕ್ರಿಯಾಬಲದ ಕೊನೆ ಯಾವನು ಬಲ್ಲನು |

ನಿನಗೆ ವೈಷಮ್ಯಲೇಶವನು ಕಾಣೆ ಶ್ರೀಶನೆ ||

ದನುಜ ದಿವಿಜರ ಮನದ ಅನುಸಾರ ದಾತನೆ |

ಮಣಿದು ಬೇಡುವೆ ಕಾಯೊ ಗೋಪಾಲ ವಿಠಲನೆ ||

ಕಂಸಪ್ರೇಷಿತನಾದ ಒಬ್ಬ ರಾಕ್ಷಸನು ಬಂಡಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಶಿಶುವಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರಲು ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಆ ಶಕಟಾಸುರನನ್ನು ಒದ್ದು ನುಚ್ಚುನುಚ್ಚುಮಾಡಿ ಕೆಡಹಿದನು. “ಕಾಕು ಶಕಟಾಸುರನ ಒದ್ದ” ಈ ಪಾದವನ್ನು ಭಜಿಸಿ ಬದುಕೆಲೊ ಮಾನವ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕನಕದಾಸರು ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಒಮ್ಮೆ ಯಶೋದೆಯು ಶಿಶುವಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಲುಣಿಸುತ್ತಿರಲು, ಕೃಷ್ಣನ ದೇಹವು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ ಭಾರವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದಿತು. ಆ ಭಾರದಿಂದ ತೊಡೆಗಳು ನೋವಾಗಲು ಯಶೋದೆಯು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೆಳಗಡೆ ಮಲಗಿಸಿ ತಾನು ಮನೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರಾಕ್ಷಸನು ಸುಂಟರಗಾಳಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು, ಸುಂಟರಗಾಳಿಯ ರಭಸಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣು ಧೂಳು ತರಗೆಲೆ ಮುಂತಾದುವು ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು ಅಂತರಿಕ್ಷವನ್ನು ಮುಸುಕಿ ಕತ್ತಲು ಕವಿದುದರಿಂದ, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು ಧಾವಿಸಿಬಂದ ಯಶೋದೆಗಾಗಲಿ ಇತರ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಾಗಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಗೋಪಿಯು ತುಂಬ ಕಳವಳಗೊಂಡು “ಕೃಷ್ಣನೆಲ್ಲಿ, ಕೃಷ್ಣನೆಲ್ಲಿ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹುಡುಕುತ್ತ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತ, ಕೃಷ್ಣನೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬರದಿರಲು, ಕಂಡ ಕಂಡವರನ್ನು

“ಕೂಸಿನ ಕಂಡೀರಾ ನಮ್ಮ ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣನ ಕಂಡೀರಾ”

ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಂಗಲಾಚಿ ಕೇಳಿದಳಂತೆ. ಅವರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೆ

ಬರಲೆಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಚಹರೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದಳಂತೆ :

ಅಂದಿಗೆ ಅರಳೆಲೆ ಇಟ್ಟಿತ್ತು ಕೂಸು
ಮುಂಗೈಯ ಬಾಪುರಿ ಇಟ್ಟಿತ್ತು ಕೂಸು
ಬಿಂದಲಿ ಸರಸಳಿ ಹಾಕಿತ್ತು ಕೂಸು
ಅಂಗಳದೊಳಗಿಂದ ಹೋಗ್ಯದೆ ಕೂಸು || ೧ ||

ಕಾಲಿಗೆ ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿತ್ತು ಕೂಸು
ನೇವಳ ಪದಕವ ಹಾಕಿತ್ತು ಕೂಸು
ಜಾಲದ ಅಂಗಿಯ ತೊಟ್ಟಿತ್ತು ಕೂಸು
ಬಾಗಿಲ ಒಳಗಿದ್ದ ಹೋಗ್ಯದೆ ಕೂಸು || ೨ ||

ಹುಲಿಯುಗುರಿನ ಸರ ಹಾಕಿತ್ತು ಕೂಸು
ಬೆರಳಲಿ ಉಂಗುರ ಇಟ್ಟಿತ್ತು ಕೂಸು
ಕಿವಿಯೊಳು ಚೌಕಳಿ ಇಟ್ಟಿತ್ತು ಕೂಸು

ನಿನ್ನ ಹಾಕುಲ ಕೂತೆಲ್ಲ ಕೂಸು

ಹೀಗೆ ಗೋಪಿ ಬದುಕುಬಿಡುವಾಗ ಈ ಮೂರು ಸ್ತಂಭಗಳು ಕೂತುಬಿಟ್ಟಿವೆ.
ಮಂಟಪಗಾಂವಿಯಿಂದ ಒಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ತೃಣಾನ್ವಿತನಾಗಿ
ಸಂಹಾರನಾಡಿ, ಪುನಃ ತಾನು ಮಲಗಿದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಗೋಪಿ
ವೇವಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗೋಪಿಗಾದ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಮೇರೆಯಿಲ್ಲ.

(ಮುಂದುವರಿಯುವುದು)

॥ 'श्रीपतिर्मानदो नः' ॥

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು

ಶ್ರೀಮದ್ವ್ಯಾಸಮುನಿವರರನ್ನು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ನೆನಿಸದ ಮೂಢ್ಢನು ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೊವಲನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನೂ ಇಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಜ್ಜನರು ಮನಸಾರೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರ ಮಹಿಮೆಯೂ ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವದ್ದೆಂದು ಹೇಳದಿರಲಾಗದು. ಭಕ್ತರ ಬುದ್ಧಿರಮಣಿಯು ಚಂದ್ರಿಕೆ* (ಬೆಳದಿಂಗಳು) ಯಲ್ಲಿ ನಿಂದು ತಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಮೃತಸ್ವರಸೆಯಿಂದ ಆನಂದ ಹೊಂದಿ, ಆನಂದದ ಉಬ್ಬೀಕದಿಂದ ತಾಂಡವ (ನೃತ್ಯ) ವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿದವರು ಶ್ರೀವ್ಯಾಸ ರಾಜರು. ಮಲ್ಲಿಕೆಯನ್ನು ಮುಡಿದು ಅಲಂಕೃತಳಾಗಿ ಸರ್ತಿಸುವಂತೆಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಆಶಯವನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿದ ಮಹನೀಯರು ಸಮ್ಮ ಶ್ರೀವಾದಿ ರಾಜರು. ಎಂದಮೇಲೆ ಗುರು ಶಿಷ್ಯರ ಉಪಕಾರ ನೆನಿಸದವನು ಜನ್ಮತಃ ಮೂಢ್ಢನಾದರೂ ಅವನು ಭಕ್ತವರ್ಗಕ್ಕೇನೂ ಸೇರಿದವನಲ್ಲವೆನ್ನಬೇಕು. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಜರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ "ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ" ಗರ್ವಿಸಿದರು. ಆ ಅರ್ದಿತ ಕೃತಿರೂಪ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯವನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿ ಎಷ್ಟೋಮಂದಿ ಭಕ್ತರು ಪವಿತ್ರಾತ್ಮರಾಗಿ ದ್ದಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರೂ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತುಳು ಭಾಷೆ ಯಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ "ಹಯವದನ" ಗರ್ವಿಸಿ ಗುರುಗಳಂತೆ ಭಕ್ತ ವೃಂದಕ್ಕೆ ಹರಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬ ಮಹನೀಯರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನೆನಿಸದ ಪಂಡಿತನಾಗಲಿ, ಪಾಮರನಾಗಲಿ ಭಕ್ತರಲ್ಲ.

* 'ಚಂದ್ರಿಕಾ, ನ್ಯಾಯಾಮೃತ, ತರ್ಕತಾಂಡವ' ಎಂಬ ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ 'ಯುಕ್ತಿಸುಲಿಕೆ' ಎಂಬ ವಾದಿರಾಜರ ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಸಂದೇಹ—ಫಾಲ್ಗುಣ

ಪ್ರಾಂಜಿತನಾದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಪರಿಸರಿಸಿ,
ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಸಂದೇಹನಾದ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ
ಗಲಿ ಬೊರೆಕೆದಂತಾದವು. ಅಲ್ಲಿಗೂ.

ನಿಲೆಗಳೆಲ್ಲವು ಕತ್ತಮಯವಾಗಿ

ನಿಲೆಗಳೆಲ್ಲ ಕಣಕಣವಾಗಿ

ಜಲಗಳೆಲ್ಲ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ

ಫಲಗಳೆಲ್ಲ ಸುಳಿದುಮಯಾಗಿ

ಬಿಲಗಳೆಲ್ಲ ಸುರಭಮಯಾಗಿ

ಕೊಳಗಳೆಲ್ಲ ಕಮಲಮಯಾಗಿ

ನುತ್ತು "ತಾಳಸಿಂಗು ಬಿಡುವೆ!"

ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಬಿಡು ಬಿಟ್ಟು ಭೈರವನಾಗಿ

"ನುರಗು ಮಲ್ಲಿಗೆಯೇ ಬಿಡು! ಬಿಡು! ಬಿಡು!

ಬಿಡುಬಿಡು ಕುಸುಮ ಬಿಡುಬಿಡು

ಭರಿತ"ವಾಗಿ ಬಿಡುವವನಾಗಿ ಬಿಡು

ಜಂಬುಫಲವ! ಗಿಳಿಗಿಳಿಗಳು ಮೆಲಲು ಬಿಡು

ತಿರಲು ಮಧುರರಸವನ್ನಾಡಿ! ಹೊಗಳಿಬಿಡು

"ಎಲ್ಲಿ ನೋಡೆ ಶುಕಸಿಕಂಕೆ ಕೈ ಕೂಡಿ

ನೋಡೆ ಸಾವವಮೃತ್ಯು ಗುಡಿಯು ಗೋಪುರವಾಗಿ

ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯುವ ಅಪೂರ್ವವಾದ

ಭಗವತ್ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಾರನನ್ನು ಗೆಳೆಸಿಕೊಂಡು

ದಿವ್ಯಸಂದೇಶನನ್ನು ಸೂಸುವ ವಾಸವೇಗವಾಗಿ

ಜನತೆಗೆ ಬೊರೆಕೆಸಿಕೊಡುವುದು. ಅಷ್ಟು

ರಿಂದಲೇ ಶ್ರೀಪುರಂದರವಾಸದೇವರಾಯನಿಗೆ

ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಶ್ರೀನಾಥಸರಾಯರು ಸ್ವರಸವಾಗಿ

ಕರೆದರು. ಈ ಐತಿಹ್ಯಗಳನ್ನು ಕವಿ

ಕೇಳೋಣ—

ಮದಡು ಜನರುಗಳ ಒದಗಿ ಪಾಲಿಸೆನೆಂದು |
 ಅದುಭುತ ಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲವೆಂ |
 ದದರಿಂದ ಸಿದ್ಧಾಂತಪದಗಳ ರೂಪದಿ |
 ಪದುಮನಾಭನ ದಿವ್ಯಪದಗಳ ಮಹಿಮೆಯ |
 ಒದಗಿ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತ ಮುದದಿಂದಲಿ ತಿಳಿ |
 ಸಿದರು ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನ ಇದು ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವ |
 ಪುದು ಅಲ್ಲವೆಂದು ಈ ವಿಧದಿಂದ ಸಂದೇಹಬಡದಿರಿ ಎಂದೆಂದು |
 ಪದಮುಲ ಯತಿರಾಯನೆದುರಲಿ ಮಧ್ವಶಾ* |
 ಸ್ತವಮೇಲೆ ಮುಂಕೊಂಡು ಪದ ಸುಳಾದಿಗಳ ಬ
 ರೆದವಹಿ ನಿಲ್ಲಲು ಇದನರಿಯದ ತಿಷ್ಠ |
 ಒದಗಿ ಬಿಡಾಡಲು ದ್ವಿ (ಇಪ್ಪತ್ತು) ದಶಾರ್ಥಿಯಲಿ ಬಂ |
 ದದರ ಮೇಲಿರಲಾಗ ಮುದದಿ ವ್ಯಾಸಮುನಿ |
 ಗವರಿಸಿ ನುಡಿದರು ಇದರ ಮೇಲಾವರೂ ತಿಳಿಯದೇನೋ
ಮೂರ್ಖ |

ಇದೆ ಪುರಂದರ ಉಪನಿಷತ್ತು ಎಂದು ಆ |
 ಅದುಭುತ ಮುನಿಯು ಪೇಳಿದ ಕಾರಣದಿಂದ |
 ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹ ಲೇಶಾಂಶಮಾಡದೆ |
ಬುಧರಾಗುವುದು ಈ ಪದಗಳಾಲೋಚಿಸಿ |
 ಮಧುಮಾರ್ಜನ ಅಭಿನವ ಜನಾರ್ದನ ವಿಠಲ |
 ಪದವಿಕೊಡುವ ತನ್ನ ಪದ ಸನ್ನಿಧಾನದಿ ||

ಇಷ್ಟು ಪುರಂದರೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಮಹಿಮೆ. ದಾಸಾರ್ಯರ ಗ್ರಂಥ
 ವಿಸ್ತಾರ ಐದುಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದುಸಾವಿರ ಕಡಿಮೆ. ಈ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು
 ಸಾವಿರವನ್ನು ದಾಸಾರ್ಯರ ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರು

* ಸರ್ವಮೂಲ ಗ್ರಂಥಗಳಮೇಲೆ.

† ನಾರದಾಂಶರಾದ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರು.

ಪೂರ್ತಿಮಾಡಿ, ಐದು ಲಕ್ಷವನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿದರು. ಇವರ ಶಿಷ್ಯ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು, “ಶ್ರೀ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ”ವೆಂತೂ “ಶ್ರೀಮದಣುಸುಧಾ” ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಗೊಂಡಿದೆ. ಹೀಗೆ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು, ವ್ಯಾಸರಾಯರು, ವಾದಿರಾಜರು, ಪುರಂದರದಾಸರು, ವಿಜಯದಾಸರು, ಗೋಪಾಲದಾಸರು, ಪ್ರಾಣೇಶ ದಾಸರು, ಪ್ರಸನ್ನ ವೇಂಕಟರು ಮುಂತಾದ ದಾಸವರೇಣ್ಯರುಗಳಿಂದ ಇತ್ತೋಪ್ಯತೀತಯವಾಗಿ, ಸಂತತವಾಗಿ, ನಿರಂತರ ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ.

“ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ತತ್ತ್ವ ವೈಭವ” ಎಂಬ ಶಿರೋನಾಮದಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಡಗಿರುವ ಜ್ಞಾನಭಂಡಾರವನ್ನು ಯಥಾಮತಿ, ಯಥಾಶಕ್ತಿ, ಶ್ರೀಹರಿವಾಯುಗಳ ಪ್ರೇರಣೆಯಂತೆ ಸಜ್ಜನರ ಮುಂದಿಡುವ ಸಾಧುಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಮಾಡಿಸಿ ದ್ದಾನೆ. ಹಿಡಿದ ಸಂಕಲ್ಪ ನೆಟ್ಟಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ನೆರವೇರುವುದು ಶ್ರೀಹರಿವಾಯುಗಳ ಕರುಣದಿಂದಲ್ಲವೇ?

(ಮುಂದುವರಿಯುವುದು)

|| ಶ್ರೀಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣೋ ವಿಜಯತೇ ||

ಹರಿದಾಸರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಚರಿತಾನುವರ್ಣನೆ

ಲೇಖಕರು :—ಶ್ರೀ ವರನಣಿ ರಾಮರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮೈಸೂರು ಗೌ|| ಕನ್ನಡ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಟರ್

(ಮುಂದುವರಿದುದು)

ಪೂರ್ವಜನ್ಮಾರ್ಜಿತ ಸುಕೃತ ಪರಿಪಾಕದಿಂದ, ಪರಮಪುರುಷನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಶಿಶುವಾಗಿ ಲಾಲಿಸಿ ಪಾಲಿಸಿ ಹರ್ಷಪಡುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಯಶೋದಾದೇವಿಯು, ಬಗೆ ಬಗೆಯಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅಲಂಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಕಣ್ಣು ದಣಿಯುವವರೆಗೂ ಆ ಅಪ್ರಾಕೃತನ ದಿವ್ಯ ಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ನೋಡಿ, ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತೃಸಹಜವಾದ ಅಭಿನವಾನದಿಂದ, ಮಗುವಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿತಾಕೀತೇನೋ ಎಂದು ಶಂಕಿಸಿ,

ದೃಷ್ಟಿ ತಾಕೀತೆಂದು ಇಟ್ಟು ವಿಭೂತಿಯ

ತಟ್ಟಿಯೊಳಾರತಿಗಳ ಬೆಳಗಿ

ಥಟ್ಟನೆ ಉಪ್ಪು ಬೇವು ನಿವಾಳಿಸಿ

ತೊಟ್ಟಲೊಳಿಟ್ಟು ತಾ ಶೂಗಿದಳಂತೆ !

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಪುಟ್ಟಬೇಳುದಿವಸದಲ್ಲಿ, ಮಾವ ಕಳುಹಿದ ಮಾಯಾ ಶಿಟವಿಯನ್ನು (ಎಂದರೆ ದುಷ್ಟ ಪೂತನಿಯನ್ನು) ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದ ನಂತರ, ಗೋಪಿದೇವಿಯು, ಪರ್ವತಾಕಾರವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಪೂತನಿಯ ಭಯಂಕರ ಕಳೇಬರವನ್ನು ನೋಡಿ, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಏನಾಗಿದೆಯೋ ಎಂದು ಗಾಬರಿಗೊಂಡವಳಾಗಿ, ಅನೇಕ ಬಗೆಯಿಂದ ದೃಷ್ಟಿ ನಿವಾಳಿಸಿದುದಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಕುಲದೇವತೆಯೇ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹರಕೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಶಿಶುವಿನ ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷೆಯನ್ನಿಟ್ಟಳಂತೆ. ಅಮೇಲೆ

ಶ್ರೀ ನಂದನ—ಫಾಲ್ಗುಣ

ಪ್ರಕೃತ ಶ್ರೀ ನ್ಯಾಸರಾಜರ ಪುಣ್ಯದಿನ ಫಾಲ್ಗುಣ ಬಹುಳ ಚತುರ್ಥಿ
ದಿನವಾದರೆ ಅವರ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಲು ಬಂದ ಈ ನಾಂದಿನಿ
ಇರಬೇಕೆಂದೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ತೃತೀಯಾದಿನವೇ ಶ್ರೀ ನಾಂದಿರಾಜರ ಪುಣ್ಯ
ದಿನ. ಆ ಪುಣ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಆ ಇಷ್ಟರು ತೃತೀಯರಾದ ನಾಂದಿರಾಜರ
ನನುಗಾಗಿ ಶ್ರೀ ಹುಲಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಡಿದ್ದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಇಷ್ಟೇ ಮಾಡಿ ಭಾ
ಸಾ ಧನಮಾರ್ಗವು ಸುಗಮವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ
ಕಾಡೋಣ.

ಶ್ರೀ ನ್ಯಾಸರಾಜರಶ್ಲೋಕ

ಶಾಸ್ತ್ರ ರಂಕರಾಭರಣ : ಶ್ರೀಶ್ರೀಶಾ

ಜನುಮ ಜನುಮದಲ್ಲಿ ಕೊಡು ಕಂಠ್ಯ ಹೂವು. || ೧ ||

ಅನಿಮಿತ್ತಬಂಧೋ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದಯದಿಂದ ನಿನಗೆ || ೨ ||

ಮೆರೆವಲೂರ್ಧ್ವಪುಂಜ ಎರಡಾರು ಸುಖಮನ್ವ

ಕೊರಳೊಳು ತುಲಸಿಯ ನನಗಾಚೆಯು.

ಮೆರೆವ ರಂಬ ಚಕ್ರ ಭುಜವೊಳುಪ್ಪುತ ಭವ್ಯ

ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ಹಿಗ್ಗುವ ನೈಷ್ಠವ ಜನುಮವ

ಹರಿಯೇ ಸಪ್ತೇಂದ್ರತಮ ರಾಣಿ ಅಶ್ವಿನಿ ಬಿಂಬ

ಹರ ಇಂದ್ರಾಷ್ಟವಿಕರು ಪದ್ಮೇವಕರು

ವರತಾರತನ್ಯ ಪಂಚಭೇಧ ಸತ್ಯವೆಂಬ

ನೆರೆ ನೇಳುವ ವಾಯುಮತನ ಸುಜ್ಞಾನ

ಸಕಲ ವಿಬುಧೋತ್ತಮರಲ್ಲ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು

ಸುಖತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿ ಗುರುಭಾವನೆಯ

ಮುಕುತಪ್ರದಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶನ

ಅಕಲಂಕನಾದ ನಮಿಸಿ ವಂದಿಸುವೆ

ಶ್ರೀಮದ್ವಾದಿರಾಜಕೃತಿ

ರಾಗ: ನೀಲಾಂಬರಿ; ಅಟತಾಳ

ವಾರಿಯ ತೋರೋ ಗೋಪಾಲ || ಪ ||

ವಾರಿಜನಾಭ ವೈಕುಂಠಬೋಲ || ಆ ||

ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಭವಪಾರದೊಳಗೆ
ಲೆಬ್ಬಿ ನಿಲ್ಲದ ಜಂತುಗಳಿಗೆ
ದಿಕ್ಕೊಬ್ಬರಿಲ್ಲವೋ ಎನಗೆ
ಕಕ್ಕಸಕಳೆದು ನಿನ್ನಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ || ೧ ||

ಗಜರಕ್ಷಕನು ನೀನೆಂದು
ಅಜರುದ್ರಾದಿಗಳೆಂದು
ನಿಜವಾಗಿ ನೇಳಿದರೆಂದು
ಸುಜನರೊಡೆಯನೆ ಕೇಳಿದೆ ನಾನಿಂದು || ೨ ||

ಸಿಂಹಯವದಸನೆ ಬಾರೈ
ಕರೆದೆನ್ನ ವಾರಿಯ ತೋರೈ
ಪರನುಭಕ್ತರಿಗೆ ಇನ್ನಾರೈ
ಪರಮಪ್ರದಾಸನೊಲ್ಲದೆ ಗತಿಯಾರೈ || ೩ ||

ಬಾಯಿಪಾಠ

ರಾಗ ಕಾಂಜೀರಿದಿ : ಝಂಪೆತಾಳ

ಕಿಂಕರನ ಧ್ವನಿಗೆ ನೀ ಕೊಡು ಮತಿಯನು || ಪ ||

ಸಂಕಷ್ಣಾಭನ ಸೊಸೆ ಸರಸ್ವತಿಯೆ || ಅ ||

ಸಕಲವಿದ್ಯಾರಂಭೆ ಕನಕಕೃತ್ಯ ಕಿರೀಟೆ
ನಿರಸಿತಮಲಿತಾಂಬೆ ಶುಭನಿಶಂಬೆ
ನಿರೂರಂಬೆ ಸುರರಂಭೆ ದಂತದಾಳಿಂಬೆ
ಭಕ್ತಿಯಲಿ ಕಾಂಬೆ ನಿನ್ನ ನಾಮವನುಂಬೆ || ೧ ||

ಗಂಗೆಯಮುನೆಳುಭಯಸಂಗಮ ಭಕ್ತಭಯ
ಹಿಂಗಿಸಿ ಕೊಡು ಅಭಯ ಅಖಿಲಧೈಯೆ
ಮಂಗಳಪೋಷನಮಣಿಯೆ ಅಭ್ಯುದಯೆ ಅತಿಸದಯೆ
ರಂಗುಮಾಣಿಕಪ್ರಭೆಯೆ ಸುಜನಾಬ್ಧಿಗೇಯೆ || ೨ ||

ಪ್ರಯಾಗವರಕ್ಷೇತ್ರವಾಸ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ
ಕ್ಷಯರಹಿತಮುನಿಸ್ತೋತ್ರ ಶುಭಜಂತ್ರ
ದಯಾನಿರಯನೇತ್ರ ದನಿತ್ರೆ ಅಜನಕೇತ್ರ
ದಯದಯೆ ನಿಜಯನಿತ್ಯಲನ ಕೌತ್ಯ || ೩ ||

ಕೇಶವನಾಮ

ರಾಗ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಅಟತಾಳ

ಕಾಶಿಯಪಾದಿಯಲಿ ಕೇಶವನಿದ್ದಾನೆ ರಾಮರಾಮ
ಕೇಶವನ ದಯದಿ ಕಾಶಿಯಾಶ್ರಯ ಕಂಡೆ ರಾಮರಾಮ || ೧ ||

ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯ್ಣನಿದ್ದಾನೆ ರಾಮರಾಮ	
ಬದರಿಕಾಶ್ರಮ ಕಂಡೆ ನಾರಾಯಣನ ದಯದಿ ರಾಮರಾಮ	೨
ಪ್ರಯಾಗ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಧವನಿದ್ದಾನೆ ರಾಮರಾಮ	
ಪ್ರಯಾಗ ನದಿಮಿಂದೆ ಮಾಧವನ ದಯದಿ ರಾಮರಾಮ	೩
ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗೋನಿಂದನಿದ್ದಾನೆ ರಾಮರಾಮ	
ಗೋಕುಲವನು ಕಂಡೆ ಗೋವಿಂದನ ದಯದಿ ರಾಮರಾಮ	೪
ವಿಷ್ಣು ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ವಿದ್ದಾನೆ ರಾಮರಾಮ	
ವಿಷ್ಣು ತೀರ್ಥದಿ ಮಿಂದೆ ವಿಷ್ಣು ವಿನ ದಯದಿಂದ ರಾಮರಾಮ	೫
ಮತ್ಸ್ಯತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಧುಸೂದನಿದ್ದಾನೆ ರಾಮರಾಮ	
ಮತ್ಸ್ಯತೀರ್ಥದಿ ಮಿಂದೆ ಮಧುಸೂದನದಯದಿ ರಾಮರಾಮ	೬
ತ್ರಿವೇಣಿಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನಿದ್ದಾನೆ ರಾಮರಾಮ	
ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನ ದಯದಿ ತ್ರಿವೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದೆ ರಾಮರಾಮ	೭
ವಾಮನ ನಮ್ಮನು ಒಲಿದು ಕಾಯುವನಂತೆ ರಾಮರಾಮ	
ವಾಮನನ ದಯದಿ ಭೂವೈಕುಂಠವ ಕಂಡೆ ರಾಮರಾಮ	೮
ಶ್ರೀಧರನು ನಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ರಾಮರಾಮ	
ಶ್ರೀಧರನ ದಯದಿ ಹೃದಯವಾಸನ ಕಂಡೆ ರಾಮರಾಮ	೯
ಋಷಿಗಳಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೃಷಿಕೇಶನಿದ್ದಾನೆ ರಾಮರಾಮ	
ಹೃಷಿಕೇಶನ ದಯದಿ ಋಷಿಗಳಾಶ್ರಮ ಕಂಡೆ ರಾಮರಾಮ	೧೦
ಪದ್ಮನಾಭದಲ್ಲಿ ಪದ್ಮನಾಭನು ಶ್ರೀ ರಾಮರಾಮ	
ಪದ್ಮನಾಭನ ದಯದಿ ಪದ್ಮನಾಭವ ಕಂಡೆ ರಾಮರಾಮ	೧೧
ಸಾಧುಬೃಂದದಲ್ಲಿ ದಾಮೋದರನಿದ್ದಾನೆ ರಾಮರಾಮ	
ಸಾಧುಬೃಂದವ ಕಂಡೆ ದಾಮೋದರನ ದಯದಿ ರಾಮರಾಮ	೧೨
ಸಕಲತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಂಕರ್ಷಣನಿದ್ದಾನೆ ರಾಮರಾಮ	
ಸಂಕರ್ಷಣನ ದಯದಿ ಸಕಲ ತೀರ್ಥದಿಮಿಂದೆ ರಾಮರಾಮ	೧೩

వసుధేయ వేగిల్ల కాశుడేనగువాని రామరాజు.

నాసుడేనగు వయది వసుధేయని కంటే 10.

వృద్ధగంగేయల్ల వృద్ధమృణిద్దాన రామరాజు.

వృద్ధమృణ దయది వృద్ధగంగేయ మింటే 10.

అలకనందనేయల్ల అనిరుద్ధ సిద్ధాన రామరాజు.

అలకనందనే మింటే అనిరుద్ధ న దయది రామరాజు.

పుణ్యక్షేత్రది పురుషోత్తమసిద్ధాన రామరాజు.

పుణ్యక్షేత్రన కంటే పురుషోత్తమన దయది రామరాజు.

వృతరణేయల్లధూక్షజసిద్ధాన రామరాజు.

వృతరణే దాటదే అధూక్షజన దయది రామరాజు. 10

నిర్మలగంగేలి నరసింహసిద్ధాన రామరాజు.

నిర్మలగోదక మింటే నరసింహన దయది రామరాజు. 10

వృకుంతగిరియల్ల అశ్వత్థసిద్ధాన రామరాజు.

వృకుంతగిరి కంటే అశ్వత్థన దయది రామరాజు.

జానన్దవియల్ల జనార్దనసిద్ధాన రామరాజు.

జనార్దనన దయది జానన్దమింటే 10.

ఊడుపిక్షేత్రదక్ష ఊషేంద్రసిద్ధాన రామరాజు.

ఊడుపిక్షేత్రన కంటే ఊషేంద్రన దయది రామరాజు.

దరియన నదియల్ల శ్రీహరియద్దాన రామరాజు.

దరియ దయదింద దరిన నదియ, మింటే రామరాజు. 10

కృష్ణాయేందరే కృష్ణపు పరిపార రామరాజు.

కృష్ణన దయది కృష్ణనాయకు కృష్ణ రామరాజు.

భక్తిలిప్తశ్శిల్ప గూఢ భక్తిలింగే రామరాజు.

భక్తిమూర్తిలహరిన చింతించు శిల్పియ.

ನಿನ್ನ ಕೃತ್ಯಗಳನು ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಬೀರಲ್ಯಾ?

ರಾಗ ಮುಖಾರಿ ಅಟತಾಳ

ಕೃಷ್ಣರಾಯ ನಿನ್ನ ಕೃತ್ಯಗಳನು ನಾನು
ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗಿನ್ನು ಬೀರಲ್ಯಾ || ಪ ||

ಶಿಷ್ಯರೊಳಗಿಟ್ಟು ಚಿರಕಾಲದಲಿ ಎನ್ನ
ಕಷ್ಟವ ಬಿಡಿಸದೆ ಇದ್ದೀಯೆ || ಅ. ಪ ||

ಜನನಮರಣರೂಪ್ಯನೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಗೋಪಿ-

ತನಯನಾಗಿದ್ದದ್ದು ಹೇಳಲ್ಯಾ
ಸನಕಾದಿಸೇವ್ಯಮಾನನೆ ಇಂದು ತುರುಗಳ
ವನದಲ್ಲಿ ಕಾದದ್ದು ಹೇಳಲ್ಯಾ || ೧ ||

ದನುಜಭಂಜನನಾದ ಘನಮಹಿಮನೆ ಮಾಗ-

ಧನಿಗಂಜಿ ಓಡಿದ್ದು ಹೇಳಲ್ಯಾ
ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ಸತ್ಯ ರಣದೊಳು ಪಾರ್ಥಗೆ
ಅಣುಗನಾಗಿದ್ದದ್ದು ಹೇಳಲ್ಯಾ || ೨ ||

ಪ್ರತಿತತಿಗಳಭೇದ್ಯ ಪ್ರತಿಯಿಲ್ಲದ ದೈವ

ಸತಿ ನಿನ್ನಗಲಿದ್ದು ಹೇಳಲ್ಯಾ
ರತನೋದವಂಧ್ಯನ ಸುತರವೇಕ್ಷಿಸಿ ಭೂತ-
ಸತಿಯನ್ನು ಬೇಡಿದ್ದು ಹೇಳಲ್ಯಾ || ೩ ||

ಸತತ ಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ಸ್ವತಿಯೊಳು ಬೆಣ್ಣೆಯ

ಮಿತಿಮೀರಿವೆದ್ದದ್ದು ಹೇಳಲ್ಯಾ
ಕೃತಿಪೇವಿರಮುಗಿಸೆ ಅತಿಸ್ತ್ರೀತಿಲಿ ಗೋಪ-
ಸತಿಯರ ಕೂಡಿದ್ದು ಹೇಳಲ್ಯಾ || ೪ ||

ಭೂತಳದೊಳಗೆ ವೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಈ-

ರೀತಿ ಚರಿಸಿದ್ದು ಹೇಳಲ್ಯಾ
ಭೀತಿರಹಿತ ಜಗನ್ನಾಥವಿಠಲನೆ ಅ-
ದ್ಭುತ ಮಹಿಮನೆಂದು ವೇಳಲ್ಯಾ || ೫ ||

మధ్య సుస్వాలి

యోగసట్టవన్నే ధరిసి ముక్తము బట్టెను
 యోగదండ సన్మాన సేదనసంగము
 వరుష బహళ తపన మూఠి పడదనయ్యె
 బాల నినగి సన్మాన బ్యాదసంపద
 కాలుతుట్టవన్నే దాక సాశిదేవీని బా
 బాల నినగి సన్మాన దేడవంపద
 లుట్ట వస్త్రులన్నే దట్ట వట్టచేదాచు
 దిట్టతనది వినునది దును
 భిక్షుననన కుంబునన కుంబునన
 రత్నముల మూడునూర తాగినది
 విష్ణు తీర్థరేంబు ముగన కేదట్ట తిను
 కృష్ణ ప్రితిగాగి కుంబతీర్థము
 మరలి బదరికార్యముక్తి తీరవదన
 పరువతన కుంబు తర్జయసట్టది
 పరువతన మునుమయన్న పర్యవసానము
 గరుడశేషరుద్రాది బృందకావర
 యోగసట్ట ధరిసి జడగళువ ముక్తము
 యోగిగళు కంఠరాగ ముఖ మాయన
 భక్తి భానదింద యోగిచర్య రేట్ల నగ్ని బా
 భక్తి విష్ణు దాసరిగి ఎరగి నందరు
 సరసిజాక్షన్న మృతస్తమస్తమియ ముగియ
 జరణకమలలీలతనన్న కుంబ ముఖ
 ఇందిరేల శ్రీమదానందతీర్థరేంబు
 చందదింద ఏకాంతమాడుత్తియ్యె

ಈ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಮಮಯಿಲ್ಲವೆಂದು
ರಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥದಿಂದ ನಿರ್ಣಯವ ತೋರ್ವರು || ೪೧ ||

ಭರತ ಬಂಡವಲ್ಲೆಲ್ಲ ಚರಣ ಮಧ್ವರಾಯರು
ತಿರುಗಿ ಉಡುಪಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿದರು || ೪೨ ||

ಕಡಲ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಡಗು ಬಂದು ನಿಂದಿರಲು
ಕಂಡು ಮಧ್ವರಾಯರಾಗ ಕೈಯ ಬೀಸಲು || ೪೩ ||

ಪ್ರೇಮದಿಂದ ದಡಕೆ ಬರಲು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ
ಸ್ವಾಮಿ ಏನಬೇಡಿದ್ದು ಕೊಡುವೆನೆಂದನು || ೪೪ ||

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಬಡಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ
ಆ ಮೂರು ಗೋಪಿಚಂದನವನೆ ಪಡೆದರು || ೪೫ ||

ಒಂದು ವ್ಯಾರಕಾಕೃಷ್ಣ ನಾಲಿಧಿಯೊಳಗೆ ಎಂದು
ವ್ಯಾರಕಪ್ರಸಾದ ಹೇಳಿ ಕರನು ತಂದರು || ೪೬ ||

ರಾಜಶೇಖರಪ್ಪನವ ಒಳಗೆ ರಾಜಮಂದಿರವನೆ ಮಾಡಿ
ರಾಜಸುವಾ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯನ್ನೆ ಯುಟ್ಟಿರು || ೪೭ ||

ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರತಿಮೆ ಒಂದು ವಿಠಲನ ಪ್ರತಿಮೆ ಎರಡು
ಎಟ್ಟೆನಾರಿಸಿದ ರಾಮಮೂರ್ತಿಗಳನು || ೪೮ ||

ಎಂಟು ನುಲವ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಎಂಟು ಮೂರುತಿಗಳ ಕೊಟ್ಟು
ಏಂಟರಾಗಿ ದರಿಯ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು || ೪೯ ||

ಉಪಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ
ಹಸನ್ಮುಖರು ಸಾಯಂ ಸುಪ್ರಹ್ಯಣ್ಯಕ್ಕೆದರು || ೫೦ ||

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯತಾಳಮಠಕೆ ಬಂದ
ಮಧ್ವರಾಯರ ಕೀರ್ತಿ ಜಗವತುಂಬಿತು || ೫೧ ||

ಅಂದು ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನಾವೃಷ್ಟಿ ಭೀತಿಬರಲು
ನಿಂದು ದಂಡಕಾಷ್ಠದಿಂದ ತೀರ್ಥಗೈದರು || ೫೨ ||

ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಭೂಮಿಯನ್ನೆ ಒತ್ತಿ ಕಾಲುನೆಯ ತೆಗೆಸಿ
 ಭತ್ತ ಬಳಸ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಚಿತ್ರ ಮಹಿಮರು || ೨೩ ||
 ಅಚ್ಚುತನ ಪಟ್ಟಣದಿ ಭೂಸುರನಾತ್ರತನಲ್ಲ
 ಸ್ವಚ್ಛಕ್ರೇಡೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಹರುಷಪಡುವರು || ೨೪ ||
 ಕೋಟಿಸೂರ್ಯರ ಬೆಳಕು ಗೋಪುರದಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರಲು
 ಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದಂಥ ಕನಕಕಲಶ ಮೆರೆವುದು || ೨೫ ||
 ಅಚ್ಚುತಪ್ರೇಕ್ಷರ ಚಿತ್ರ ನಿರ್ಮಲಮಾಡಿ
 ಅಚ್ಚುತನ್ನೆ ಸರ್ವೋತ್ತಮನು ಎಂದರು || ೨೬ ||
 ಗುರುಗಳ ಮನಸಿನ ಕಲ್ಮಷಗಳನೆ ಕಳೆದು
 ವರತಾಪ್ತದೃಢಾಪ್ಯಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು || ೨೭ ||
 ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಶಿಷ್ಯಕೊಟ್ಟ ಲೆಕ್ಕರಹಿತ ಹಣ್ಣು ಮುದ್ದು
 ಅಕ್ಷಯವನ್ನೆ ಮಾಡಿ ಬಿಕ್ಷುಕೊಂಡರು || ೨೮ ||
 ಲಲಿತವಸ್ತ್ರಕೊಡದೆ ವಾಲು ಮುನೋಪ್ಪಲ ಮಣ್ಣುಬೆತ್ತು
 ಒಡಲಿ ಬಿಡಲಿ ಕರುಣಾಕೊಟ್ಟ ಸ್ವನೆಯಿತೆಂದು || ೨೯ ||
 ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಸ್ವಾನುಮಾನವಾಗಿ ನಿಂತು
 ಸೇವಾಮಿಲನ ಗೆಗೆ ತಾನು ಬಿಡ್ಡುಕೊಡಲು || ೩೦ ||
 ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಸ್ವಾನವನ್ನೆ ಮಾಡುವಾಗ
 ಸತ್ತೊಂದುಕಟ್ಟಿ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲ ಸೇವೆಮಾಡ್ತರು || ೩೧ ||
 ಬ್ಬಾರವಾದಿಷ್ಯರೆಲ್ಲ ಏಕಕಾಲ ಉದಿಸಿದಂತೆ
 ಮಧ್ವಮನುಸಿಯನಾಮದಾಪ್ತದಶವು ಪೊಳೆದುದು || ೩೨ ||
 ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ
 ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಅದಿಕೇಷ ತಾನೆ ಬಂದನು || ೩೩ ||
 ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೀಪ ತಾಂತವಾಗುತ್ತಿರಲು
 ನಂದಿ ಬೆಳಕಮಾಡಿ ಪಾಠ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು || ೩೪ ||

- ಕೇರಳ ದೇಶಕ್ಕೆ ಪೋಗಿ ಮಧ್ವರಾಯರು
ಭಾರವಾದಿಗಳ ಕಾಲ ಶಿಲೆದು ತಂದರು || ೬೫ ||
- ಕೇರಳದಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತೋಡು ಅಗಳು ಎಂದರೆ
ತೋರಿಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನು ಅಗಿವೆ ಎಂದರು || ೬೬ ||
- ತೋಡಲಿಕ್ಕೆ ತೋರಿಸಿಕೊಡುವೆನೆಂದು ಗುದ್ದಲಿಯನು
ಪಿಡಿದನವನು ಬಿಡದೆಯಿರಲು ಪ್ರೋಗುತ್ತಿದ್ದರು || ೬೭ ||
- ಕಳ್ಳರಲ್ಲ ಓಡಿಬರಲು ಕಲ್ಲಾಗಿ ಕಂಡರಾಗ
ಕಲ್ಲು ಎಂದು ಕಳ್ಳರಲ್ಲ ತಿರುಗಿಪೋದರು || ೬೮ ||
- ಕಾವಿಯ ನಲ್ಲಿಯನ್ನು ಗಂಟು ಕಟ್ಟಿ ಬಿಸುಟುಪೋಗ
ತಾವೆ ತಮ್ಮೊಗೆ ಕಾದಾಡಿ ಮದಿದರು || ೬೯ ||
- ನಾವೆಯಿಲ್ಲದೆ ನದಿಯ ಹ್ಯಾಂಗೆ ದಾಟಿದಿರಿ ಎಂದು
ಕಾವಲಿದ್ದ ದೂತರೆಲ್ಲ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು || ೭೦ ||
- ಜಗನ ರಕ್ಷಿಸುವ ಹರಿಯು ಸಮ್ಮನೂ ರಕ್ಷಿಸುವ
ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ತಿರುಗಿ ಬಂದು ಸೇರ್ದರು || ೭೧ ||
- ಶೋಭನಭಟ್ಟರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ
ಶುಭ್ರ ಮನಸಿನಿಂದ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ಮೆರೆದರು || ೭೨ ||
- ಶೋಭನಭಟ್ಟರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ
ಶುಭ್ರ ಪಾದತೊಳೆದು ಚಾಮರ್ದಾ ಕುತ್ತಿದ್ದರು || ೭೩ ||
- ರಾಜಸಿಂಹರಾಯನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ
ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕವ ಕೊಟ್ಟನು || ೭೪ ||
- ಭಂಡ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಭಂಡತನವ ಜಗಕೆ ತೋರಿ
ಚಂಡ ವಿಕ್ರಮರು ತಾವು ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು || ೭೫ ||
- ಅಣುಮಹತ್ತುಗಳನೆಲ್ಲ ತೋರುತ್ತಿದ್ದು ನಿಮಿಷದೊಳಗೆ
ಅಣುಗನ ಪೆಗಲನೇರಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು || ೭೬ ||

ಗ್ವಾಹಿನುನವದ್ವಾಹ್ಯಾ ಪೇಳಿ ವಾಹಿನೀರಾಜವನು.

ಹೋದುದಿಂನು ಹಯವದನನ ಕೇಳುತಿಡ್ಡನು

೨೩. /

ಹಾಯುದೇವನೂರವತಾರ ಪೇಳಿ ಕೇಳುವನು

ಸಾಯುಜ್ಯಮುಕ್ತಿ ಕೊಡುವ ಹಯವದನನು

|| ೨೪ ||

ಸುನ್ವಿ ಹನುಮಂತ ಸುನ್ವಿ ಸುನ್ವಿ ಭೀಮಸೇನ ಸುನ್ವಿ

ಸುನ್ವಿ ನುಳ್ಳರಾಯರಿಗೆ ಸುವಾಳಿ

|| ೨೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ವಾಹಿನೀರಾಜಮುನಿವಿರಚಿತ ವಾಯ್ವವತಾರಶ್ರಯ

ಸುವಾಳಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ನಿ. ಸೂ. ಆನೇಕ ಪೂರ್ವಿಕರಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರುತ್ವಗಳಿಗಿಗ್ಗು. ನೋಡಿ
ತನಬ್ಬಮುಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತಾದಿಗಳನ್ನು ಶುನ್ವ ನೋಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅದೇಯೋಗ
ಮುಮುಕ್ಷುಷು ಹೇಳುವಂತಹ ವ್ಯಾಸಿಗಳ ಮುಖಗಳು ನೋಡಲಿವಾಚ್ಛಯವಾಗಿ
ಬ್ರಹ್ಮನಿ ಭಕ್ತವರ್ಗಕ್ಕೆ ನೀಡುವುದು ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ.
ಸುಜನರು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರ ಅನುಗ್ರಹವಾಗುವಂತೆ ಹದಿನೆ
ನೇಳೆಂದು ಬೇಡುತ್ತೇವೆ.

ಇತಿ ಸಂಪಾದಕ.

ಅನುಗ್ರಹಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಈ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿ
ಸಿರುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿವ್ವಾರೆ. ಈ ಮಹಾನುಭಾವರ
ಬೆಂಬಲವಾಯಕವಾದ ಕೃಪೆಯನ್ನು ಸದಾ ಬೇಡುತ್ತೇವೆ.

ಸಂಪಾದಕ.

೧. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿವಾಹಮಾನ್ಯತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು
(ಭಂಡಾರಕೇರಿಮಠ) ರೂ. ೧೫ . ೦—೦
೨. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿಭುಧೇಶತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು
(ಅದನಾರುಮಠ) ರೂ. ೨೫—೦—೦
೩. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ನಿಶ್ಚೇಶತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು (ಪೇಜಾವರಮಠ)
(ಸಂನ್ಯಾಸಪೀಠಾಧಿಪರು) ರೂ. ೨೫—೦—೦

ಅಶ್ರಯದಾತ್ಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ. ಕೆ. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್, ಬಿ.ಎ.,ಎಲ್.,ಎಲ್.,ಬಿ.
ಅಡ್ವೋಕೇಟ್, ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಈ ಮಹನೀಯರು ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯ ವಿಳಿಗೆಯನ್ನು ಕೂಡಿ
೨೫ ರೂ. ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಹಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಹರಿಗುರುಗಳು ಇವರಿಗೆ
ವಿಶೇಷ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಲೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಸಂಪಾದಕ.

ಈ ನಂದನ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸ ಸಂಜಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವಂತೆ.
ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಡುವ ವಿಜಯಾಂಕಕ್ಕೆ ಲೇಖನವನ್ನು ಕಳಿಸುವ
ಮಹನೀಯರು ದಯಮಾಡಿ ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ೧೫ನೇ
ತಾರೀಖಿನೊಳಗೆ ನಮಗೆ ತಲುಪಿಸಿ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು
ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ವಿಜಯಾಂಕ

ಅಪೂರ್ವ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಪೊದಲ ಪುಷ್ಪ.
ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರದ ಮೂಲಕ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ-
ವರದನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ.
ಬಹುಬೇಗ ಮುದ್ರಣವಾಗಲಿದೆ.
ಬೆಲೆ: ತಮ್ಮ ಹಸ್ತಗತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಸೇರಿ ರೂ. ೨-೦-೦.
ಬೇಕಾದವರು ಮುಂಗಡ ನಮಗೆ ಹಣ ಕಳಿಸಿ ಕಾದಿಟ್ಟು
ಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಸಂಪಾದಕ.

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾ ಸಂ.	ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾ ಸಂ.
1	೧೯೫೫-೫೬	2

ವಾಸ್ತವಿಕೆಗೆ ಹೊಂದಿದಂತೆ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೨

ಪ್ರತಿ ಸಂಪಾದಕನಿಗೆ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಾಸ್ತವಿಕೆಗೆ ಹೊಂದಿದಂತೆ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೨

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ
ಶ್ರೀಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ
—ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು	
ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಬೋಧನುಹಿಮಾವೃತ
—ಶ್ರೀ ಮಹಿಷಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರು	
ಬಾಯಿಪಾಠ	
(೧) ವೈವಾಹಿಕಸುಳಾದಿ
(೨) ಶ್ರೀ ಮಧ್ವನಾಮ
ಸಂಪಾದಕೀಯ
ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯತತ್ತ್ವವೈಭವ
—ಶ್ರೀ ಮು. ಶ್ರೀ. ಗುಂಡೂರಾವ್	

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮನದೊ ನ:’

ಶ್ರೀ ಹ ರಿ ದಾ ಸ ಭಾ ರ ತೀ

ಶ್ರೀ ಪರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ
ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ
ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾನಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ |
ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತುತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕ: ||

ಸಂಪುಟ	ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಚೈತ್ರ	ಸಂಚಿಕೆ
೨	೧೯೫೩—ಏಪ್ರಿಲ್	೬

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ

ರಾಗ: ಪೂರ್ವಿ ಅಟತಾಳ

ಚರಣಕಮಲವನ್ನು ನೆನೆವೆ ನಾ ದಿಸ್ಕ
ಚರಣಕಮಲವನ್ನು ನೆನೆವೆ ನಾ || ೫ ||

ಚರಣಕಮಲವನ್ನು ನೆನೆದು ನೆನೆದು ನಾನು
ದುರಿತದ ರಾಸಿಯ ಸಂಹರಿಸುವೆನು || ೬, ೭ ||

ಪ್ರತಿಯನುಡ್ಧರಿಸಿದುದಾರನ್ನ ಸಿಂಧು-
ಮಥನಕ್ಕೊದಗಿದ ಗಂಭೀರನ್ನ
ಕ್ಷತಿಯನೆತ್ತಿದ ಬಲುಧೀರನ್ನ ತಿರು-
ಸ್ತುತಿಸೆ ಕಂಭಧಿ ಬಂದ ವೀರನ್ನ || ೧ ||

ಇಂದ್ರನ ಪದವಿ ನಿಲಿಸಿದನ್ನ ತನ್ನ
ತಂದೆಯ ನೂತು ಸಲಿಸಿದನ್ನ
ಕಂಠರದಶನ ನೋಲಿಸಿದನ್ನ ವ್ರಜ-
ದಿಂದುಮುಖಿಯರ ಪಾಲಿಸಿದನ್ನ || ೨ ||

ಪಥುಗಳ ಪ್ರತನ ಖಂಡಿಸಿದನ್ನ ದುಷ್ಟ-
ರುದಿಸಲು ತುದಿಯ ತುಂಡಿಸಿದನ್ನ
ಇದಿರಾದಖಳರ ಖಂಡಿಸಿದನ್ನ ಹಯ-
ವದನವೆಸರಕೊಂಡುದಿಸಿದನ್ನ || ೩ ||

ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ

(ಮುಂದುವರಿದು)

ಬರೆದವರು :

ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು

ಹರಪನಹಳ್ಳಿ

ಲಕ್ಷ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಭೋಜನವು

ಶ್ರೀಮತ್ಸದ್ಗುಣಕಲ್ಪಂ-

ಸ್ತೃಪಸಂಪ್ರಿಚ್ಛಿತ್ತಸಚ್ಚಿದಾಧೀಶಃ |

ತಲ್ಲಾ ವಣ್ಯಮಹಾಬೌ

ವಿದ್ಯಾಧೀಶಃ ಪ್ರಪಾತು ಗೋಗೋಜಃ ||

ಪಾಂಡುರಂಗೀ ಮನೆತನದ ಮೂಲಪುರುಷರಾದ ಶ್ರೀ ಆನಂದ ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಕೇಶವಾಚಾರ್ಯರು ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಕುಮಾರರು ಉದಯಿಸಿದರು. ಈ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ದಂಪತಿಗಳು ಶ್ರೀಮದ್ವಾದಿರಾಜತೀರ್ಥರ ಪರಮಾನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆಯ ಬೇಕಾಯಿತು. ಶ್ರೀರಾಜರನ್ನು ಬೇಡುವಾಗ್ಗೆ “ನಮಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಸಾದ ದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಮಕ್ಕಳ ಸೈಕೆ ನಿಮ್ಮಂತಹ ಮಗನೊಬ್ಬನು ಆಗ ಬೇಕೆಂದೂ ಹಾಗಾದರೆ ಲಕ್ಷ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಭೋಜನಮಾಡಿಸುತ್ತೇವೆಂದೂ” ಶ್ರೀ ಆನಂದಭಟ್ಟರ ಕುಟುಂಬವರು ಬೇಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಗುರ್ಮನುಗ್ರಹ ದಿಂದ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು, ಕೇಶವಾಚಾರ್ಯರು ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು.

ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಹಿರಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಶ್ರೀಮದ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಸಂಸ್ಥಾನವಾದ ಶ್ರೀಮದುತ್ತರಾದಿ ಮಠದ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳಾಗಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಧೀಶ ತೀರ್ಥರೆಂಬ ನಾಮದಿಂದ ವಿರಾಜಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಆನಂದಭಟ್ಟರು ದಿವಂಗತರಾದನಂತರ ಅವರ ಕುಟುಂಬ ಅಂದರೆ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಧೀಶ ತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಮಾತೋಶ್ರೀಯವರು ತಮಗೆ ಲಂ ವರುಷಗಳು ವಯಸ್ಸಾದನಂತರ ಒಂದು ದಿನ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಧೀಶರ

ಮುಂದೆ ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು—ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ, ತಮ್ಮಂತಹ ನುಹಾ ಪುರುಷರು ನಮ್ಮ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸುವ ಭಾಗ್ಯವು ನಮಗಿದ್ದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ದೇವರು ಒಂದು ಅನೋಘವಾದ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಮಗೆ ಸತ್ಸಂತಾನವಾದೊಡನೆಯೇ ಒಂದು ಲಕ್ಷಜನ ವಿಪ್ರಸಂತರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ನಾವು ಬೇಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆವು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನರ ಮುಂದೆ ನಾವು ತಿಳಿಸಿದರೆ “ಈ ಅದ್ಭುತವಾದ ಮನೋಬಯಕೆಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಅದ್ಭುತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದ ಮಗನೇ ಪೂರೈಸಬೇಕೇ ಆಗಲಿ, ಅಸ್ಯದಾದಿಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗನನ್ನೇ ನೀವು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಯಾತ್ರಾ ಮಾಡಿದರು. ದೈವಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ನೀವಾದರೂ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಮೂಲಪೀಠಸ್ಥರಾಗಿರುವಿರಿ ಮತ್ತು ಲೋಕೋತ್ತರ ಪಂಡಿತರೂ ಆಗಿರುವಿರಿ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಡಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಆಗ ಶ್ರೀಗಳವರು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ಒಂದು ದಿನ ಹೀಗೆ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದರು—

ಶ್ರೀಮದ್ವಾದಿರಾಜರ ತಾಯಿಯವರು ಸಹ ಹೀಗೆಯೇ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾಗ ಶ್ರೀರಾಜರು ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಪದಗಳಿಗೆ ವಾಖ್ಯಾನಮಾಡಿ ಅವರ ಮಾತೋ ಶ್ರೀಯವರ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿದರು. ನಾವಾದರೂ ಅದೇ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ಶ್ರೀಮನ್ಮಾತೃಸುಧಾಕ್ಕೆ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಚಂದ್ರಿಕಾಚ್ಯುತಪ್ರಣಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತಾಯಿಯವರ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಪೂರೈಗೊಳಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಶ್ರೀಗುರುರಾಜರು “ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅನುಕರಣವು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಿಂ ಪ್ರತಿ ಕಾರಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು” ಸ್ಪಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಮುಂದೆನು ಗತಿ ಎಂದೂ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿರ ತೀರ್ಥರು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತರಾಗಿರಲು ಸ್ಪಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಭಾರತ ಮೂರ್ಮಂತರಾಗಿ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರ್ಥಿರರ ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಶ್ರೀಮದ್ವಾದವಾರ್ಯರ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಶ್ರೀಯಾದ ವಾರ್ಯರು ಆಕಳಿಸುವ ವ್ಯಾಜದಿಂದ ಬಾಯಿ ತೆಗೆಯಲು ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರ್ಥಿರ

ರೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಅವರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಫುಲೇಶಮಾಡಿದರು. ಉದರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ಶ್ರೀಮದಮರತರಂಗಿಣೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಮೈದಾನ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಪೀಠಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಗತ್ಯಮಯ ಮಂಟಪಸ್ಥ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಪೂಜಾವಸಾನದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥವಿನಿಯೋಗಾನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪಂಚ್ಚು ಪಂಚ್ಚುಯಾಗಿ ಭೋಜನಪಾತ್ರೆಗಳ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಹಸ್ರ ಜನರು ಸಾಲಾಗಿ ಕೂತಿರುವ ಶತಪಂಚ್ಚುಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ತೆಡಿಗೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಡಿಸುವುದಾದ ತಕ್ಷಣವೇ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಧೀಶರನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ “ಕರಿಯಿರಿ, ನಿಮ್ಮ ಮಾತೋಶ್ರೀಯವರನ್ನು ; ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣೆ ಹೇಳಿಸಿರಿ” ಎಂದು ಆಜ್ಞೆಯಿತ್ತರು.

ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಧೀಶರು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದರು. “ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ ಗೋವಿಂದಾ” ಎಂದು ಶಬ್ದವು ಭೋರ್ಗರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಅವರಿಗೆ ಅದ ಅನಂದಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ಬಲ್ಲವರಾರು? ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ಪೂರ್ಣಗೌರವ. ಈಗಂತೂ ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರುಗಳ ವರ್ತನೆ ಪ್ರಕಾರವೇ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳೆಯಿತು.

ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲಾನಂತರ ಒಂದು ಸಾಧನೇ ದ್ವಾವಶೀತಿಧಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರಿಗೆ ಅಮಂತ್ರಣವು ಸಂಸ್ಥಾನದಿಂದ ಹೋಯಿತು. ಸರ್ವರಂತೆ ನಮಗೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂದು ಒಪ್ಪಿದರು. ದ್ವಾವಶೀದಿನ ಉದಯಕ್ಕೆ ಸುಮಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಎಲೆ ಹಾಕಲಾಗಿತ್ತು. ಆ ಹಚ್ಚಿದೆಲೆಯ ಮುಂದೆ ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರು. ಅವರು ಕುಳಿತೊಡನೆಯೇ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿಗಳವರೊಂದು ಪೀಠವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಗುರುಗಳ ತಾಯಿಯವರೂ ಸ್ವಯಂ ತಾವೇ ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಬಡಿಸಿ ಎದ್ದುನಿಂತು ಶ್ರೀಗಳವರ ಇಚ್ಛೆಯಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣೆ ಎಂದು ನುಡಿದರು. ಯಾದವಾರ್ಯರು

ಅಭೋಜನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ತಕ್ಷಣವೇ ಲಕ್ಷ ಜನರು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ
 " ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣಗೋವಿಂದಾ " ಎಂದು ನಾಮಗರ್ಜನೆಮಾಡಿದ ಗುಂಪು
 ಫವ್ವನಿಯು ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೂ, ಅವರ ತಾಯಿಯವರಿಗೂ ಸ್ಫುಟವಾಗಿ
 ಕೇಳಿಸಿತು. ಆಯಿತು ಲಕ್ಷವಿಪ್ರರ ಭೋಜನ! ಬಾಯಿಯನರೇ!!
 ನೀವೇ ಧನ್ಯರು. ಜ್ಞಾನ, ಭಕ್ತಿ, ವೈರಾಗ್ಯಗಳು ಏಕತ್ರ ಮಿಳಿತವಾಗಿ
 ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರನಿಧಿಗೆ ಹೀರಕ ಕರಂಡ
 ದಂತಿರುವ ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರ ಭೋಜನದಿಂದ ಒಂದುಲಕ್ಷ ವಿಪ್ರರ
 ಭೋಜನವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಸಾನಂದಬಾಷ್ಪಾಂಬುಜಲೋಚನರಾಗಿ
 ತಮ್ಮ ಸ್ವಪ್ನವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾತೋ ಶ್ರೀಯವರ ಮುಂದೆ
 ಸೇವಿಸಿದರು. ಅವ್ವಾ! ಪಿತೃವಾಕ್ಯಪರಿಪಾಲನಧುರಂಧರನಾದ
 ಶ್ರೀರಾಮನು ನಮಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯು. ತಚ್ಚರಣಸಂಕಜೋಪಾಸಕರಾದ
 ನಮ್ಮಮನಸ್ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡದಿರುವೆನ! ಎಂದು ಪರಮಾನಂದ
 ಭರಿತರಾದರು.

ನಾಚಕರೇ! ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲರಾದ
 ನಾವು ಎಷ್ಟು ಹೊಗಳಬಲ್ಲೆವು? ಆಗಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದಿಗಂತ
 ವಿಶ್ರಾಂತಕೀರ್ತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮದ್ವಿದ್ಯಾಧೀಶರು ಮತ್ತು ಅವರ
 ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಅನುಜರಾದ ಶ್ರೀ ಕೇಶವಾಚಾರ್ಯರಂತಹ ವಿವ್ವನ್ನಕುಟ
 ಮಣಿಗಳು, ಅಂದು ಶ್ರೀಮಚ್ಚಂದ್ರಿಕಾಚಾರ್ಯರು ದಾಸಶಿರೋರತ್ನರಾದ
 ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರಾಯರನ್ನು ಭೋಜನಮಾಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಮಾತೃ
 ಋಣದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದಂತೆ ಇಂದು ನಾವೂ ಸಹ ಶ್ರೀ ವಿರಕ್ತ
 ಶಿಖಾಮಣಿಯಾದ ಯಾದವಾರ್ಯರ ಭೋಜನಮಾಡಿಸಿ ಮಾತೃವಾಕ್ಯ
 ಪಾಲನಮಾಡಿದೆವೆಂದು ಹೊಗಳಿ ಸಲಿದಾಡಿದುದೇನಾಚ್ಛದ್ಯವು?

ಯಾದವಾರ್ಯ ಹೃದಂಭೋಜ-

ಭಾತಶ್ರೀಮಧ್ವಹೃದ್ಗತಃ |

ವಾಸವೀಸೂನುರಮಲಃ

ಪ್ರೀಯತಾಂ ಬಾದರಾಯಣಃ ||

(ಮುಂದುವರಿಯುವುದು)

ಶ್ರೀಸತ್ಯಬೋಧಗುರುರಾಜೋವಿಜಯತೇ ||

ಶ್ರೀಸತ್ಯಬೋಧಮಹಿಮಾಮೃತ

ಲೇಖಕರು:— ಶ್ರೀ ಮಹಿಷಿ ನಾಲ್ವೀಕಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರು,
ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

ಶ್ರೀಸತ್ಯಪ್ರಿಯಸಿಂಧೂತ್ಥಃ ಸುಧಾಗೋಭಿಃ ಸದೋಲ್ಲಸನ್ |

ಶ್ರೀಸತ್ಯಬೋಧಪೂರ್ಣೇಂದುಸ್ತಾಪತ್ರಯಹರೋ ಭವೇತ್ ||

ಇಹ ಖಲು ಸುಖಮೇವ ಮೇ ಸ್ಯಾತ್, ದುಃಖಂ ಮನಾಗಪಿ ಮಾಭೂತ್, ಎಂದು, ದುಃಖಮಿತ್ರವಲ್ಲದ ಶುದ್ಧಸುಖರೂಪವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಸರ್ವರೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೀವಸ್ವರೂಪಭೂತವಾದ ಅಪ್ರಾಕೃತಾನಂದಾನುಭವಕ್ಕೆ ಮೋಕ್ಷವೆಂದು ಹೆಸರು. ಇಂತಹ ಮೋಕ್ಷಸುಖವು ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯರಾದ ಮುಮುಕ್ಷುಜೀವರುಗಳಿಗೇ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. “ಮಹಾತ್ಮ್ಯಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಸ್ತು ಸುದೃಢಃ ಸರ್ವತೋಽಧಿಕಃ | ಸ್ನೇಹೋ ಭಕ್ತಿರಿತಿ ಪ್ರೋಕ್ತ ಸ್ತಯಾ ಮುಕ್ತಿನೌಚಾನ್ಯಥಾ” ಎಂದು ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು ಅಪ್ಪಣಿಕೊಡಿಸಿದಂತೆ ಭಗವಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ, “ಪುತ್ರಾಪ್ರೇಯಃ, ಮಿತ್ರಾಪ್ರೇಯಃ, ಸರ್ವಸ್ಮಾಪ್ರೇಯಃ” ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಎಂತಹ ಪ್ರಬಲವಿಘ್ನಗಳಿಂದಲೂ ವಿಚ್ಛೇದವನ್ನು ಹೊಂದದ ಮಹಾತ್ಮ್ಯಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕ ಸುದೃಢ ಸ್ನೇಹರೂಪವಾದ ಭಕ್ತಿಯೇ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದು. “ಯಸ್ಯ ದೇವೇ ಪರಾಭಕ್ತಿಯರ್ಥಾ ದೇವೇ ತಥಾ ಗುರೌ | ತಸ್ಯೈತೇ ಕಥಿತಾಹೃಥಾಃ ಪ್ರಕಾಶಂತೇ ಮಹಾತ್ಮನಃ” ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಭಕ್ತಿಗೆ ಗುರುಭಕ್ತಿಜನ್ಯತ್ವವು ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ.

“ಆಚಾರ್ಯಃ ಪವನೋಽಸ್ಮಾಕಮಾಚಾರ್ಯಾಣೀಚ ಭಾರತಿ |
 ದೇವೋ ನಾರಾಯಣಶ್ರೀಶೋ ದೇವೀ ಮಂಗಳದೇವತಾ” ಎಂಬ
 ಶ್ರೀಮದ್ವಾದಿರಾಜತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಸೂಕ್ತಿಯಂತೆ ಪವನಾಂಶ
 ಸಂಭೂತರಾದ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೇ ನಮಗೆ ಮುಖ್ಯ ಗುರುಗಳು. ಈ
 ಮದನೀಯಪಾದರ ಪಾದಪಂಕಜದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುದಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತನ್ಮತ
 ಶ್ರೀರಾಜ್ಞಿಪೂರ್ಣಚಂದ್ರರಾದ ಗುರುಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತ್ಯತಿಶಯ
 ರೂಪವಾದ ಭಕ್ತಿಯು ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಗುರುವೃಂದದಲ್ಲಿ
 ನಿರ್ದಿಷ್ಟರಾದ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಬೋಧ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರೂ ಒಬ್ಬರು. ಇವರು
 ಚತುಶ್ಚಾಪ್ರಸಾರಾವಾರಪಾರಂಗತರಾದ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೀರ್ಥ
 ಗುರುವರ್ಯರ ಪೂರ್ಣಾನುಗ್ರಹಪಾತ್ರರಾದ ಶಿಷ್ಯವರ್ಯರು. ಇವರು
 ನಿಂದಾತೀಲರಾದ ಮಂದಮತಿಗಳಿಗೆ ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಖರಕಿರಣಗಳಿಂದ
 ವಿರಾಜಮಾನವಾದ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿಸಿದ ಮಹ
 ನೀಯರು. ವಿದ್ಯಾವಿನಯಸುನಯದಯಾದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವೈರಾಗ್ಯಗಾಂಭೀರ್ಯ
 ಧೈರ್ಯಾದಾರ್ಯಾದಿ ಸುಗುಣರತ್ನಾಕರರು. ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ
 ಚರಣಸರಸೀರುಹಭೃಂಗೋಪಮಪವಿತ್ರಾಂತಃಕರಣರು. ಪಾದಪದ್ಮಾವ-
 ಲಂಬಿಗಳಾದ ಸುಜನರಿಗೆ ಕಲ್ಪತರುವಿನಂತೆ ಸಂಕಲ್ಪಿತವಾದ
 ಮನೋರಥವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವ ಸದಯಹೃದಯರು. ಇವರ
 ವೃಂದಾವನವು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸವಣೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ
 ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

“ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕತಿಖಾಮಣೀನಾಂ ಮನೋವಿಶುದ್ಧೈಚರಿತಾನು
 ನಾದಃ” ಎಂದು ಶ್ರೀಮದ್ರಘವೀಜಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದಂತೆ
 ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಗುರುಚರಣರ ಮಹಿಮಾನುನರ್ಣನವು ಗುರುಭಕ್ತಿಯ
 ಮೂಲಕ ಹರಿಭಕ್ತಿಗೂ ಅಂತಃಕರಣಶುದ್ಧಿಗೂ ಕಾರಣರಾದ ಕಾರಣ,
 ಅಂತಹ ಗುರುಶಿರೋಮಣಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಸತ್ಯಬೋಧಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ
 ಅಮೋಘವಾದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಅಲ್ಪಮತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ
 ಬರೆಯಲು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಗುರುವರ್ಯರ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯು ಶ್ರೀಸತ್ಯಬೋಧವಿಜಯ ವೆಂಬ ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನೋಹರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಸರ್ಗಗಳು ವಿರಾಜಮಾನಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮಹಾಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಲಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಅನುಪ್ರಾಸಾದಿಶಬ್ದಾಲಂಕಾರಗಳಿಂದಲೂ ಉಪಮಾವ್ಯರ್ಥಾಲಂಕಾರಗಳಿಂದಲೂ ಪರಿಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಈ ಕಾವ್ಯರತ್ನವನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ದಿಗಂತವಿಶ್ರಾಂತಕೀರ್ತಿ ಭಾಸುರರಾದ ಕಂಚಿ ಕೃಷ್ಣಚಾರ್ಯರೆಂಬ ವಿದ್ವಚ್ಛಿರೋಮಣಿಗಳು. ಇದು ರಸಭರಿತವಾದ ಗಂಭೀರಭಾವದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ದಿವ್ಯಕಾವ್ಯವು. ಈ ಗ್ರಂಥದ ನಿಗೂಢವಾದ ಭಾವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ರಸಿಕರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅನಂದದಾಯಕವಾಗುವಂತೆ ಸರಳವಾದ ಭಾಷಾಶೈಲಿಯಿಂದ ಲೇಖಿಸುವುದು ಅಬ್ಬಿಜ್ಞನಾದ ನನಗೆ ಅತಿಸಾಹಸಕಾರ್ಯವೇ ಸರಿ. ಆದರೂ ಗುರುಭಕ್ತಿಭರದಿಂದ ನಮ್ರನಾಗಿ ಬರೆಯುವ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಹಂಸಕ್ಷೀರ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ದೋಷಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಗುರುಚರಿತವೆಂಬ ರತ್ನವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಡಬೇಕೆಂದು ಗುಣೈಕಗ್ರಾಹಿಗಳಾದ ಸಜ್ಜನರನ್ನು ವಿನಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಮದುತ್ತರಾದಿನುಠದ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು. ಇವರು ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಪ್ರತಿಹತಪಾಂಡಿತ್ಯಸಂಪನ್ನರಾದ ಸನ್ಯಾಸಿಶ್ರೇಷ್ಠರು. ಇವರ ಆಗಾಧವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವಚನಧ್ವನಿಯನ್ನು ಶ್ರವಣಮಾಡಿ ವಿರುದ್ಧಸಿದ್ಧಾಂತಾವಲಂಬಿಗಳಾದ ವಾದಿಶ್ರೇಷ್ಠರು ಮೃಗರಾಜನಾದ ಸಿಂಹದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅನೆಗಳಂತೆ ಪಲಾಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

(ಸತ್ಯಬೋಧವಿ. ಸರ್ಗ ೧ ಶ್ಲೋಕ ೬೩)

ಪ್ರತ್ಯರ್ಥಿಪ್ರವರಾನಿಶನ್ಯನಿಖಿಳಾಯತ್ಪ್ರಿಥವಾಗ್ಧೋರಣೀಂ
ಮಾರ್ಗೇಂದ್ರೀಗಿರಮುಚ್ಚಕ್ತೈಃ ಪ್ರಭಯದಾಂಸ್ತಂಭೀರಮೇಂದ್ರಾ ಇವ ||
ಆಸನ್ನಾ ಶ್ರಿತಕಾಂದೀಕಜನತಾಃ ಭೂರಿಪ್ರಭಾವಾಶ್ರಯಃ

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಚೈತ್ರ

ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಸಂಪಾದಕರು ಮಹಾಶಯ
ಭೂಷಿತರಾಗಿಯೂ ಯತ್ಯಾಶ್ರಮೋಚಿತ ಕಾರ್ಯಾಭ್ಯಾಸ
ರಾಗಿಯೂ ಶ್ರೀರಾಮವೇದವ್ಯಾಸದೇವರ ಪೂಜಾರ್ಥರೂಪರಾಗಿಯೂ
ಶ್ರೀಮದ್ವೈಷ್ಣವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾಚಾರ್ಯರಾಗಿಯೂ ಏಕ
ಲೋಕಮಾನ್ಯರಾಗಿಯೂ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಂದಾನೊಂದು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಕಪೂಜ್ಯ ಗುರುಗಳಿಗಾಗಲಿ
ಶ್ರೀಸತ್ಯಪ್ರಿಯರ ಸಂವರ್ಧನಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣಾತೀರಭಿವಾಸಿಗಳಾಗಿ
ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇವರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದರು. ಈಗಲೇ
ವಾವರೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಢಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರಾದಿ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ
ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾದರು. ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಗುರುಗಳ
ಯನ್ನು ನಡೆದು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಸಂತೋಷವಾಗಿ
ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮೂತನಾಟಗಾರರಂತೆ ಆಡುವ
ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಸನ್ಯಾಸದಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದ ವಸಿಷ್ಠಗುಣಿಗಳ
ಕೂಡಿದ ಯೋಗ್ಯ ಬಾಲಕನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷ
ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಗುರುಗಳು ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ
ಕೂಡಲೆ, ಕೃಷ್ಣಾತೀರದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇಂತೆಂದರು—

ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ಸ್ವಲ್ಪದೂರವನ್ನಿರಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ
ತುಂಗಾ ನದಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಯಚೂರು ಎಂಬ ನಗರವು
ಮಾನವಾಗಿರುವುದು. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು
ಕುಡ್ಡವಾದ ಗುಡನಗರವಿರುತ್ತದೆ. ಈಗಲೇ ಈ ಗುಡನಗರ
ದಿವ್ಯ ಸಸ್ಯಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯವಾಗಿರುವುದು. ಈಗಲೇ

ಈ ರಾಯಚೂರು ನಗರವನ್ನು
ಶ್ರೀ ಪುರುಷರುಗಳೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು
ಉನ್ನತವಾದ ಸೌಧಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು
ರಮಣೀಯವಾದ ಈ ನಗರಕ್ಕೆ
ಣೋತ್ತಮರು ವಾಸವಾಡಿಲ್ಲರು.

ಮಾಂಗಲದಿ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭಿಜ್ಞರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನರ
 ಲಲಿತದೇವರು ಈ ಅಚಾರ್ಯರ ಕುಲದೇವರು. ಇವರು ಆಶ್ರೇಯಸ
 ಗೋತ್ತೋತ್ತಮರು. ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಹು ಶ್ರದ್ಧಾ ವಂತರಾದ ಆಸ್ತಿಕ
 ಪಿತೃಮಣಿಗಳು. ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸಿದ್ದರು. ಯಜುಃ
 ಶಾಖಾಧ್ಯಾಯಗಳು. ಇವರು ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತಿಗನು-
 ಸಾರವಾಗಿ ಬಡುಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ವಿವಿಧ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನ ಮಾಡಿ
 ಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಶ್ರದ್ಧಾ ಭಕ್ತಿ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಯೋಗ್ಯ ಶಿಷ್ಯರುಗಳಿಗೆ
 ಶ್ರೀಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದು
 ಸಕಲಕಾಲವನ್ನೂ ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿದ್ದರು.

(ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ)

ಉಗಾಭೋಗ

ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ನಾಮದ ಸ್ಮರಣೆಯನು
 ನಾಲಿಗೆಗೆ ಕೊಡುಕಂಡ್ಯ ನಾರಾಯಣ
 ಕೀಳುಮತಿಯನೆ ಬಿಡಿಸೊ ಕೀರ್ತನೆಯ ಮಾಡಿಸೊ ನಿ-
 ನ್ನಾಳುಗಳೊಳಗೆ ಉಳಿಗವನಿತ್ತು
 ಪಾಲಿಸೋ ಬಳಲಿದೆನೊ ಭವದೊಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಬ-
 ಯಲಾಸಿಯು ನಾ ಕಾಲವ ಕಳೆದೆ
 ಪಾಲಸಾಗರಶಾಯಿ ವಿಜಯವಿಠಲ ನಿನ್ನ
 ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದೆನೊ ಪರಮಪುರುಷ ಹರೇ

ಬಾಯಿಪಾಠ

ವೈವಾಹಿಕಸುಳಾದಿ

ಶ್ರೀ ಮೊದಲಕಣ್ಣು ಕೇಷವಾಚಾರ್ಯರವರ ಪ್ರವಚನ
ಸಂಗ್ರಹಕಾರರು :—ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಲಾಂಛನರು, ಬೀದರ್
ನಗರೀಕರು.

ಶ್ರೀ ವರದೇಂದ್ರ ಹರಿಹಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಕುಟುಂಬ, ಬೀದರ್, ೧೯೫೭

ವೈವಾಹಮಾಡಿದೆ ವಿಭವ ಸ್ತೂರ್ವಕದಿಂದ |

ಆನಂದ ಇದಕೆ ಸಮವೆಂದು ತಿಳಿಯು |

ಭಾವದಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗ ಬಳಲಿದರೆ ಇದಕೆ |

ಭಾವಜ್ಞರಾದವರು ಮೆಚ್ಚುವರೇ |

“ಯದೇವ ವಿದ್ಯಯಾ ಕುರುತೇ ಶ್ರದ್ಧಯಾ

ತದೇವ ವೀರ್ಯವತ್ತರಂ ಭವತಿ || ಇತ್ಯುಪನಿಷತ್

ಏವಮಾದಿಗಳು ಈಗಲಿ ನೆರೆಯಿರಿ ಆ |

ಭಾವ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ |

ಸಾವಿರಸಂಖ್ಯೆಯಾದ ಕೃತಿಗಳು ಮಾನವರ

ದೇವದೇವನು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದ

ಆನನಿಯೊಳಗೆ ಅತ್ತಿರ ನುಭವವೇ

ಬಾಹ್ಯೋದಲ್ಲದೆ ಅವಕೇಶವಾದುದೇ |

ಕೇವಲ ಶ್ರಮದಿಂದ ಅರ್ಥ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ |

ಆಹೋದು ಸಾಲದದಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ |

ಧಾವಂತ ಈಗಲಿ ಘಟನಾದ ಕರ್ಮ |

ಪಾನನ್ನವಾದ ಪುಣ್ಯವಾಗದಿರೆ |

ಭುವನದಲ್ಲಿ ಬಂದಿ ಆಯಾಸವದಲೇಕೆ |

ವೈವಾಹ ಮಾತುನ ನಿಧಿ ಬೇರೆಯೇ |

ಪವಿತ್ರರಾಗುವರು ಪಾಪದಿಂದ |
 ಸಾವಧಾನದಿ ಕೇಳು ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲಿ ಮನನೆ |
 ನೋವು ನಿನಗಾಗದು ಭವದಲಿಂದ
 ಕಾನ ಕರುಣಾನಿಧಿ ಗುರುವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ |
 ಸೇವಕನೆಂದವಗೆ ಸುಖವೀವನೋ || ೧ ||

ಮಟ್ಟತಾಳ

ಮಕ್ಕಳು ಎನಗಾರು ಅವರಿಗೆ ನಾನಾರು ?
 ರಕ್ಕಸಾಂತಕ ತಾನು ಕರ್ಮಾನುಬಂಧದಲಿ |
 ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತನ್ನ ಕ್ಲುಪ್ತಾನುಸಾರದಲಿ |
 ಆಕ್ಕರದಿಂದಲಿ ಆತ್ಮಜಗೆ ಪಿತನು |
 ಸೌಖ್ಯದ ನಿಮಿತ್ತ ಸತಿ-ಮನೆ-ಧನ-ಪಶು |
 ಮಿಕ್ಕಾದವರೆಲ್ಲ ಇತ್ತಿಹ ತೆರದಂತೆ |
 ಮಕ್ಕಳು ಮೊದಲಾದ ಸಂಪದವಿಯತಾನೆ ಆ |
 ಸಕ್ಕತಿಯಿಂದಲಿ ಎನಗೆ ಇತ್ತಿಹನೆಂದೆನ್ನು
 ಮುಕ್ಕುಂದ ನಾರಾಧನೆಗೆ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು |
 ಕಕ್ಕುಲಾತಿಯಿಂದ ಎನ್ನದೆಂಬೋ ಭ್ರಾಂತಿಗೆ |
 ಸಿಕ್ಕದಲೆ ಗುಣಿಸುವೆನು ಜ್ಞಾನ ಬಾಹುಳ್ಯದಿ ಸತತ |
 ವಿಕೃಮದಿಂದಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಗ್ರಾಮಗಳು |
 ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಬರಲು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಮೋಹ |
 ಪ್ರಖ್ಯಾತಗರ್ವಿಸುವದು ಸಂಶಯ ಮೂಡದಲೆ
 ಭಕ್ತಿ ಪೂರ್ವಕದಿಂದ ಅರ್ಚಿಸು ಜ್ಞಾನದಲಿ |
 ಭೋಕ್ತೃಸಾರ ಗುರುವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ |
 ದಕ್ಕುವನು ಇದನುಗ್ರಹಿಸಿದ ನರರಿಗೆ || ೨ ||

ತ್ರಿಪುಟತಾಳ

ಹೃದಯದೊಳಗೆ ಹರಿವೈರಿಸಿದದರೊಳು |
 ಮುದದಿ ನುಡಿನೆ ಗುರುಕೃಪಾಬಲದಿ |

ಒದಗಿ ಕೇಳುವದು ವರನ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಈ
 ವಿಧದಿಂದ ಚಿಂತಿಸುವದು ಗುಪ್ತದಿಂದ |
 ಅಥವಾ ಜನರುಗಳಿಗೆ ಅಂತುತಿಲಯಗೊಡದೆ
 ಸಮೋಪದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ |
 ಪದುಮನಾಭನು ಅವರವರ ನಾನುರೂಪ ಬಿ |
 ಪದೆ ಧರಿಸಿಹನೆಂಬೋ ಕೃತ್ಯದಿಂದ |
 ವಧುವರ ಶಬ್ದವಾಚ್ಯ ವಾಸುದೇವನೆ ಸರಿ |
 ಇದರೊಳು ಸೂಕ್ಷ್ಮಉಂಟು ಗ್ರಹಿಸುವದು |
 ಪದುಮ ಸಂಭವವಾಯು ಖಗ ಅಹಿಪೇಶ ಸುರಪ |
 ಮದನ ಪ್ರಾಣನಿರುದ್ಧಮನು ಗುರು |
 ಸಾದಕ್ಷಪ್ರಜೇಶ್ವರ ಪ್ರವಹಯಮಶಶಿ |
 ಆದಿತ್ಯ ವರುಣಾದಿ ಸುರರೆಲ್ಲರು |
 ಕಾದುಕೊಂಡಿವರು ದೇವನ ಅನುಜ್ಞದಿ |
 ಸಾದರದಲಿ ತಿಳಿವರ ವಿಚಾರ |
 ಬದರ ಸಂಕಾಶ ಗುರುವಿಜಯ ವಿಠಲರೇಯ |
 ಸದಗಳರ್ಚಿಸದಕ್ಕೆ ಇದೇ ದ್ವಾರ || ೨ ||

ರೂಪಕತಾಳ

ಸುರಮುನಿ ನೋವಲಾದ ಋಷಿಯಜನರೆಲ್ಲ
 ಹರಿಯದೆ ನಿಂದಿತರು ಸೂಕ್ಷ್ಮದಿಂದ |
 ಸುರಗಾಯಕ ವಿಡಿಮ ನರನದಿ ಪರ್ವತ |
 ಹರದು ನವಿತ್ರ ಸಪ್ತವನಧಿಗಳು |
 ಅರಸು ತನ್ನಯ ನಿಜ ಭೃತ್ಯರಿಂದಲಿ ಕೂಡಿ |
 ಇರುವೊ ಸೊಬಗಿನಂತೆ ಹರಿಯು ತನ್ನ |
 ಪರಿವಾರ ಸಹವ್ಯಾಪ್ತ ವಿಭೂತಿ ಎನಿಸುವ
 ಕಾರಣಕಾರ್ಯರೂಪದಿಂದ ನಿಂದು |
 ವರನಲ್ಲಿಯಿವನು ತತ್ ಶಬ್ದವಾಚ್ಯದಿ |

ನರನೆ ಈ ಪರಿ ತಿಳಿದು ಪೂಜಿಸವನ |
 ಇರಲಿ ಇದನು ಮತ್ತೆ ಮುಂದಣದಲೆ ಕೇಳೋ |
 ಪರಮಮಂಗಳವಾದ ವಧುಗಳಲ್ಲಿ |
 ಸಿರಿದೇವಿ ಭಾರತಿಸರಸ್ವತಿ ಷಣ್ಮಹಿಷಿ |
 ಗಿರಿಜೆ ವಾರುಣಿ ಸೌಪರಣಿ ಶಚಿ |
 ಸ್ಮರನರ್ಥಾಂಗಿನಿ ತಾರಾಮಾನವಿಲುಷಾ |
 ವರದಕ್ಷಾಯಣಿ ಪ್ರವಹಶಾಮಲಾರು |
 ಪರಮ ಪಾವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರುಂಟು |
 ಸಿರಿಪತಿ ಅದರಂತೆ ಸ್ತ್ರೀರೂಪವನು ಧರಿಸಿ |
 ಪರಿವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ |
 ತರುವಾಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲ ಬೋವ್ಯಾಂಡದೊಳಗಿದ್ದ |
 ಹರಿಸಿರಿ ಮೊದಲಾದ ದಿನಿಜರನ್ನು |
 ಶರೀರದಲಿ ತಂದು ಐಕ್ಯ ಚಿಂತಿಸು ಈ
 ತೆರದಿ ತಿಳಿದು ಪರಮ ಭಕುತಿಯಿಂದ |
 ವರವಧುಗಳಿಗಾಗಿ ಪರಿಪರಿ ವಸ್ತುಗಳೇ |
 ಪರಿಯ ಚಿಂತಿಸಿ ಹರಿಸಿರಿಗರ್ಪಿಸು |
 ಸಿರಿದೇವಿ ಮೊದಲಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರಲಂಕರಿಸಿ |
 ಪರಮ ಭಕುತಿಯಿಂದ ನಾರಾಯಣಗೆ |
 ಸಿರಿದೇವಿಗರ್ಪಿಸು ಕ್ರಮದಿಂದ ವಿಧಿವಾಯು
 ಸುರರಿಗರ್ಪಿಸು ಅವರವರ ಸ್ತ್ರೀಯರ
 ಅವರಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸು ವಿಧಿಯಪೂರ್ವಕ
 ಪರಮ ಪುರುಷ ಹರಿ ತುಷ್ಠನಾಹ |
 ದುರುಳ ಮರ್ದನ ಗುರುವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ |
 ಪರಮಯಶಸುವೀವ ಇಹ ಪರದಿ || ೪ ||

ಧ್ಯಾನಶತಕ

ದೇಹವೆಂಬೊಕ್ಷೇತ್ರಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ
 ಬೋಹಿತಾಕನೆಂಬೊ ಪಾಪವೀಗೆ |

ಅವ್ಯಹತವಾದ ಸ್ಥಾನ ವೈದಿಸು ನಿನ್ನ |
 ಸಹವಾಗಿ ಮೂರೇಳು ಗೋತ್ರದವರು |
 ಸಹಸ್ರರೂಪಗುರು ನಿಜಯವಿಠಲರೇಯನ |
 ಪೋಹ ನಿನಗಾಗುವದು ಆವಕಾಲ || ೫ ||

ಆಚಾರ

ಇನಿತು ಲಕ್ಷಣದಿಂದ ಚತುರ್ಥದಿನದಲ್ಲಿ |
 ಏನೇನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದನೆಲ್ಲ |
 ದನುಜಾರಿಗೆ ಇದು ಉಪಚಾರವೆಂದೆನ್ನು |
 ನೀನು ಕೊಡುವದೆಲ್ಲ ನೀನು ಕೊಂಬುವದೆಲ್ಲ |
 ಅನ್ವಯಿಸು ಬಿಂಬನ ಪಾದಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ |
 ಇನಿತುಮಾಡುವವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುರರೆಲ್ಲ |
 ವಸಜಾಕ್ಷನಾಜ್ಞದಿ ಶುಭವೆ ಕೊಡುತಿಪ್ಪರು |
 ಇನ ಶಶಿಮಂಡಲ ಪರಿಯಂತ ತಿಲಯವ |
 ಘನರಾತಿಗಣಿತದಿನಿತು ಸತ್ಪುಣ್ಯವ
 ಜನಿಸುವದೆಂದರಿಂದ ಬಂದಿ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ
 ಅನುಮಾನ ಇದಕ್ಕಿಲ್ಲ ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಸಾಕ್ಷ್ಯವು
 ವಸಜಾಧಿಪತಿಗುರು ನಿಜಯವಿಠಲಂಗೆ
 ಮನೆಯವನೆನಿಸುವಿ ಇದರಿಂದ ಆವಾಗ || ೬ ||

ಆದಿತಾಳ

ಈಸರಿಮಾಡುವದೆ ಶುಭಲಗ್ನನೆನಿಸದು |
 ಈಸರಿ ಮಾಡಿದವನ ವಂಶವೇ ಸದ್ವಂತ |
 ಈಸರಿ ತಿಳಿದವನ ಗೋತ್ರವೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ |
 ಈಸರಿ ತಿಳಿದವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಕಾಲ |
 ಲೋಪವಾಗದಂತೆ ಶುಭಜಾಲವಾಗುವುದು
 ಈಸರಿ ತಿಳಿಯದೆ ಶತಸಂಖ್ಯ ಕನ್ಯಾದಾನ |
 ಅಪಾರ ಮಾಡಲ್ಯಾಕೆ ಆವಗಿಲ್ಲ ಪುಣ್ಯವನ್ನು |

ಶ್ರೀಪತಿ ಮೆಚ್ಚದಿಹ ನಾನಾಪಥ ಕರ್ಮಜಾಲ |
 ಪಾಪನಿವರ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಲ್ಲ ಕೇಳೋ |
 ಸುಪ್ರಕಾಶವಾದ ಮಾಣಿಕ ಮಾರಿಕೊಂಡು |
 ಅಲ್ಪವಾದ ಅಜಿವಾನ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ |
 ಅಪಾರಮಹಿಮನ ಅನುಸಂಧಾನವಿಲ್ಲದೆ |
 ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಬಂದ ಹ್ವದ್ರವಾದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು
 ಕೋಪಾದಿ ದ್ವಾರದಿಂದ ಧೈತ್ಯರು ಕೊಂಬುವರು |
 ಈಪರಿ ತಿಳಿದವನ ಜನುಮವೆ ಸಫಲವೆನ್ನಿ |
 ಅಪವರ್ಗದಾತ ಗುರುವಿಜಯ ವಿಠಲರೇಯ |
 ಕಾಪಾಡುವನು ಸತತ ಈಪರಿ ಗೃಹಿಸಿದವರ || ೭ ||

ಜತೆ

ಮದುವೆ ಎನಿಸದು ಸಿರಿನಾರಾಯಣರಿಗೆ |
 ಪದವಿಗೆ ಸೋಪಾನ ಗುರುವಿಜಯವಿಠಲ ನೊಲಿವ || ೮ ||

ಶ್ರೀಮಧ್ವನಾನು

ರಾಗ : ಸೌರಾಸ್ತ್ರ

ಜಯ ಜಯ, ಜಗತ್ಪ್ರಾಣ | ಜಗದೊಳಗೆ ಸುತ್ತಾಣ | ಅಖಿಳ
 ಗುಣಸದ್ಭಾವ | ಮಧ್ವನಾನು || ಪ ||

ಮುಖ್ಯ ನಾಯು ಸ್ತೋತ್ರಂ

ಆವ ಕಚ್ಚಪರೂಪದಿಂದಲಂಡೋದಕದಿ ಮೋವಿ ಧರಿಸಿದ ಶೇಷ
 ಮೂರುತಿಯನು | ಆವನನ ಬಲಸಿಡಿದು ಹರಿಯ ಸುರಶೈದುವರು ಆ
 ವಾಯು ನಮ್ಮ ಕುಲಗುರುರಾಯನು || ೧ ||

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಚೈತ್ರ

ಆವನನು ದೇಹದಿರೆ ಹರಿಯು ತಾ ನೆಲಿಸಿಹನು | ಆವನನು ತೊಲಗ
ಹರಿ ತಾ ತೊಲಗುವ | ಆವನನು ದೇಹದ ಒಳ ಹೊರ ಸಿಯಾನುಕನು
ಆ ವಾಯು ನಮ್ಮ ಕುಲಗುರುವಾಯನು

ಕರಣಾಭಿಮಾನಿಸರರು ದೇಹವ ಬಿಡಲು ಕುರುಡ ಕಿವುಡ ಮುಖ
ನೆಂದೆನಿಸುವ | ಪರಮಮುಖ್ಯಾತ್ರಾ ತೊಲಗುವುದುಕನು ಆ
ಪೆಣನೆಂದು ಪೇಳ್ವರು ಉಭಯ

ಸುರರೊಳಗೆ ನರರೊಳಗೆ ಸರ್ವಭೂತಗಳೊಳಗೆ ಜನಕರ
ನಿಯಾಮಿಸಿ ನೆಲಿಸಿಹ | ಹರಿಯನಲ್ಲದೆ ಬಗೆಯ ಅನ್ಯವನು ದೇಹವನು
ಗುರುಕುಲತಿಲಕ ಮುಖ್ಯ ಪನಮಾನನು ಜಯ ಜಯ

ಶ್ರೀ ಮುಖ್ಯವಾಯುದೇವರ ಪ್ರಥಮಾಪಕಾರ ಹನುಮಂತ ಸ್ತೋತ್ರಂ

ಶ್ರೀತೆಯಲಿ ರಘುಸತಿಯ ಸೇವೆ ಮಾಡುನೆಂದು ಪಾಶವು
ಹನುಮಂತ ನೆಂದೆನಿಸಿದ | ಪ್ರೇತಭಾವದಿ ತಲೆಗೆ ಹೊಡೆದು
ಈತ ಗಣಿಗಾಣೆ ಮೂರೋಳಕದೊಳಗೆ

ತರಣಿಗಭಿಮುಖನಾಗಿ ಶಬ್ದವಾಪ್ತವ ಸುಖ ಅನುಭವ
ಮುಂದಾಗಿ ನಡೆದ | ಪರಮಪುನರವತಮಾ ಭಾವನಾ
ಭರದಿಯೈದಿದನೀತಗುಸಮಂಸಂಸಂ

ಅಬಿಳವೇದಗಳ ಸಾರವ ಪ್ರಾಣಿ ಮುಖ್ಯ
ನೇಳಿದ | ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹಿಂಕಿವನು ಅಭಾಷೆ
ರಾಮನನುಕರತಿದ

ತರಣಿಸುತನನು ಕಾಡ್ನು ಶರಣಿಯನೆ ನೆರವಾ ಪಡೆ ಭಯಮನಂಸಂ
ಕಂದು ಹನುಜನೊಡನೆ ಭರವಿ ಕೂಡಲು ಮಾಯೆ ನಿರ್ಮ
ವುರವಿ ಲಂಕೆಗೆ ಬಂದ ಹನುಮಂಕನು

ರಾಮಮುದ್ರಿಕೆಯಿತ್ತು, ದೇವಜರಣಕ್ಕೆರಗಿ, ತಾಯಿ! ಬಿನ್ನಪ
ಲಾಲಿಸು! ಎಂದನು ನನವ ಕಿತ್ತು; ಬಿರುರಕ್ಕೆಸರ ಬಡಿದ; ದಶಕಂಠನನು
ಕೂಡಿ ಕಸಿಯು ತಾ ನೂತಾಡಿದ || ೯ ||

ಬಾಲಕ್ಕೆ ಉರಿಯಿಕ್ಕಿ, ತಿರುಗಿ ಲಂಕೆಯ ಸುಟ್ಟು, ಸಾಗರವನೆವಾಟ
ಪ್ರೀಪಾದಕಿರಗಿ, ಹರಿಗೆ ಚೂಡಾಮಣಿಯಿತ್ತು, ಹರಿಗಳ ಕೂಡಿ ಶರಧಿಯ
ಕಟ್ಟಿ, ಬಿರುರಕ್ಕೆಸರನ ನರಸಿ, ರಣವಲಿ ದಶತಿರನ ಹುಡಿಗುಟ್ಟಿ, ತಾ ಮೆರವ
ಪನುಮಂತ ಬಲವಂತ ಭೀರ || ೧೦ ||

ಉರುಗುಂಧಕೆ ಕಿಲುಕಿ ಕಸಿವರರು ಮೈ ಮರಿಯೆ ತರಣಿಕುಲತಿಲಕ
ನಾಳ್ವೆಯು ತಾ ತಾಡಿದ || ಗಿರಿಸುತ ಸಂಜೀವನವ ಕಿತ್ತು ತಂದೆಸದ ಹರಿ
ವರಗೆ ಸರಿಯುಂಟೆ ಪನುಮಂತಗೆ || ೧೧ ||

ನಿಜಮರಘುಸತಿ ಮೆಚ್ಚಿ ವರನ ಬೇಡೆಂದೆನು ಭಜಿಸಿ ಧರಣಿಸುತೆ
ಯೊಳಗೀಡೆ ಮೌಕ್ತಿಕಹಾರವನೆ ಪಡದ | ಅಜವದವಿಯನು ರಾಮ
ಕೊಡುವೆ ನೆನೆ 'ಪನುಮಂತ' ನಿಜಭಕುತಿಯನೆ ಬೇಡಿ ಕರವನುಗಿದ
ಜಯ ಜಯ || ೧೨ ||

ಕುಂಭಾಸನಾಯುಧೇವರ ದ್ವಿತೀಯಾವತಾರ ಶ್ರೀಭೀಮಸ್ತೋತ್ರಂ

ಅ ಮಾರುತನೆ ಭೀಮನೆನಿಸಿ ದ್ವಾಪರದಲ್ಲಿ ಸೋಮಕುಲದಲಿ ಜನಿಸಿ
ಪಾರ್ಥರೋಡನೆ || ಭೀಮವಿಕ್ರಮರಾದ ರಕ್ಕೆಸರ ಮುರಿದೊಟ್ಟಿದಾಪಾರ
ಗುಹಿನು ನಮ್ಮ ಕುಲಗುರುರಾಯನು || ೧೩ ||

ಕರದಿಂದ ಶಿಶುಭಾನನಾನ ಭೀಮನ ಬಿಡಲು ಗಿರಿ ಯೊಡದು
ತತ್ಪಂಗವೆಂದೆನಿಸಿತು | ಹರಿಗಳ ಹರಿಗಳಿಂ ಕರಿಗಳ ಕುರಿಗಳಿಂ ತರಿವ
ಬೀರನಿಗೆ ನರ ಸುರರು ಸರಿಯೇ || ೧೪ ||

ಕುರುಪ ಗರಳವನಕ್ಕೆ ನೆರೆ ಉಂಡು ತೇಗಿದ; ಹಸಿದುರಗಗಳ ಮೇಲೆ
ಒಡಲವನೊರತಿದ | ಅರಗಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉರಿಯ ನಿಕ್ಕಿತಾ ವೀರ ಧರಿಸಿ
ತಾನ್ವವಿಗೊಯ್ದ ತನ್ನನುಜರ || ೧೫ ||

శ్రీ విజయం.....జ్యోతి

ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿಡಂಬಕ ಎಕರೆಂಬ ಬೆಕ್ಕುಗಳ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಲಿವೆ. ಬಿಡಲಿವೆ
ರಸ || ಬಲ್ಲಿವಸುರರ ಸವನು, ವಲ್ಲಿವಸುರರ ಕೈ ಹಿಡಿದು, ಬಲ್ಲಿವಸುರರ
ಪರುಷವ ತೋರಿದ

ರಾಜಕುಲಪತ್ರ ನೆನಿಸಿನಾನುಜಿಗ್ಧ ಮೂಲವು ರಾಜಕುಲವು
ವನು ಮಾಡಿಸಿದನು || ಅಜಯೇಂದ್ರ ರಾಜಕುಲವು ಕುಲಕರ್ಣಿ
ಮೂರ್ಜಗವರಿಯೆ ಕಂಕಣ ಕಟ್ಟಿದಾ ||

ಮಾನಸಧಿ ದ್ರೌಪದಿಯು ಮನದಿಂಗಳೆವ ನಡೆನು ಮಾನವನ ಕುಟುಂಬ
ಬೇಕೆಂದು ಬೃಗ || ಕಾನನವ ವೈಕುಂಠ ರಾಜ್ಯದಂತೆ ತನ್ನ
ಮಾನಸಿಗೆ ಸಾಗುಂಧಿಕ ಕುಸುಮ ತಂದ

ವಾಸವರ ಸೋಲಿಸಿ ಮುಕುಂತವನು ತಿಳಿ ಸುಖ ಹೊಂದಿ
ಮುಕ್ತಪುರದಿ ನಿಂತ || ಮರು-ವಿಜಯನು ಮುಕುಂತನು ಬಿಡ
ಮರುಳಾಗಿ ಕಲೆ ಕಲಿಯ ಮುಕುಂತನು

ಗರುಡಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. || ೨ ||
 ಕುರುಪ ನಟ್ಟಿದ; ಮಲ್ಲಕಾಲವ ಸದವ || ಕೌರವರ ಮಗು ಇದ್ದು ಬಿ
 ನೆಗ್ಗೊತ್ತಿ ಓರೆಂತ ಕೌರವರ ಮೂವರು ಮರಿದ || ೩ ||

ವೈರಿದುಶ್ವಾಸನನ ರಣವೋಳುಗಳು ಗೆವು ಬೀಳ ಗೆವು ಬೀಳ
ತೋರಿವ || ಓರೆಂತ ಕುರುಪತಿಯ ಕೈಕೊಂಡು ಗಡ ಗಂವ ಬಿಡುಪು
ಖಂಡಿಸಿದ ಧೂರದಿ

ಗುರುಸುತನ ಸಂಗರದಿ ನಾರಾಜನಾಪ್ತ ಬುದ್ಧಿವಂತನು. ಇವನು ಪಟ್ಟ
ಬಿಸುಟರು ಸಕಲರು || ಪದ ಕೃಪೆಯ ಪಡೆದವನು ಸ್ಥಾನ ಪೂಜಾರಿ
ಪರಿಯ ದಿವ್ಯಾತ್ಮವನು ಸೆರೆ ಬಿಟ್ಟನು.

ಜಂಡನಿಕ್ರಮನು ಗವಿಕೇರಿಂ, ರಾಗವೆ, ಘಟಪದ
 ದ್ವನಿವಿವಿಧವೆತೆ, ಏನಿವಿವಿಧವೆತೆ ||
 ಶೃಂಗವನ ಕಂಠು, ಉದ್ಭವವನು, ಉದ್ಭವವನು
 ನಂದಿ ಬಗವೆನಿವೆ || ಜಯವೆ ಬಗವೆ

ಶ್ರೀ ಮುಖ್ಯವಾಯು ತೃತೀಯಾವತಾರ ಶ್ರೀಮಂ ಮಧ್ವರಾಯರೆ
ಸ್ತೋತ್ರಂ

ದಾನವರು ಕಲಿಯುಗ ದೊಳವತರಿಸಿ ವಿಜುಧರೊಳು ಹೀನಮಾಯಿ
ನುತನನೆ ಲೋಕದೊಳರುಹೆ ಜ್ಞಾನಿ ತಾ ಪವನಾನ ಭೂತಲದೊಳವತರಿಸಿ
ಮಾನನಿಧಿ ಮಧ್ವಾಖ್ಯಾನೆಂದೆನಿಸಿದ || ೨೪ ||

ಸರ್ವೇಶ ಹರಿ ; ವಿಶ್ವ ಎಲ್ಲ ತಾ ಪುಸಿ ; ಯಂಬ ದುರ್ವಾದಿಗಳ
ನುತನನೆರೆ ಖಂಡ್ರಿತಿ || ಸರ್ವೇಶ ಹರಿ ವಿಶ್ವ ಸತ್ಯ ವೆಂದರುಹಿನ ಶರ್ವಾದಿ
ಗೀರ್ವಾಣ ಸಂತತಿಯಲಿ || ೨೫ ||

ಅರ್ಭಕತನದಿ ಬದಿಯ ನೈದಿ, ನಿರ್ಭಯದಿ ಮಧ್ವಮುನಿ ಸಕಲ
ರಾಕ್ಷಸ ಪುನಿದ || ಉರ್ವಿಯೊಳು ಮಾಯಿಗಳ ಮುರಿದು ತತ್ಸಮಾರ್ಗ
ವನು ಪೋಗಿ ಸಕಲ ಸುಜನರಿಗೆ ಹರ್ಷವ ತೋರಿದಾ || ೨೬ ||

ಬದುಕಾಶ್ರಮಳೆ ಪುನರಪಿ ಪೋಗಿ ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿ ಪದಕೆರಗಿ |
ನಿಖಿಳವೇದಾರ್ಥಗಳನು ಪಮಮನಾಭನ ಮುಖದಿ ತಿಳಿದು ಬ್ರಹ್ಮತ್ವ
ವೈದಿದ ಮಧ್ವಮುನಿರಾಯಗಭಿನವಿವೆ ನಾನು || ೨೭ ||

ಜಯ ಜಯತು ದುರ್ವಾದಿನುತತಿನಿರವನಾರ್ತಾಂಡ | ಜಯ
ಜಯತು ನಾದಿಗಜಪಂಚಾನನ | ಜಯ ಜಯತು ಚಾರ್ವಾಕಗರ್ವ
ಕರ್ವತ ಕುಲಿಶ | ಜಯ ಜಯ ಜಗನ್ನಾಥ ಮಧ್ವನಾಥ ! || ೨೮ ||

ತುಂಗಕುಲಗುರುವರನ ಜೈತ್ಯಮಲದೊಳು ನಿಲಿ ಭಂಗವಿಲ್ಲದ ಸುಖವ
ಸುಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಹಿಂಗದೆ ಕೊಡುವ ಸಮ್ಮ ಗುರುನುಸ್ತಾಂತರಾತ್ಮಕ ರಂಗ
ವಿಠಲ ನೆಂದು ನೆರೆ ಸಾರಿರೋ ಜಯ ಜಯ || ೨೯ ||

ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ಪೇಳಿದ ಫಲಸ್ತುತಿ

ಸೋಮಸೂರ್ಯೋಪರಾಗದಲಿ ಗೋಸಹಸ್ರವನು ಭೂಮಿಸುರರಿಗೆ
ಸುರನದಿ ತಟದೀ | ಶ್ರೀಮುಕುಂದಪರ್ವಣನೆಂದು ಕೊಟ್ಟ ಫಲಕಧಿಕವೀ
' ಮಧ್ವನಾಮ ' ಬರೆದೋದಿದವಗೆ || ೩೦ ||

ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವಂತಃ ಸತ್ಯತತ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವತ್ರಾತ್ಮನಿ |
 ನಮಃ | ಸರ್ವಲಕ್ಷ್ಯಗಣ ಕೇಡುಪರಣವ್ಯವ್ಯಾ ಬಲಲಂಕಾರಃ |
 ನಾನುಕನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಾತ್ರದಿ || ೨೦ ||

ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು ಪೇಳಿದ ದಿವ್ಯ “ಮಧ್ವನಾಮ”ವಿದು
 ಸಂತಾಪಗಳ ಕಳೆದು ಪರಮಸೌಖ್ಯವ ನೀವುದು | ಶ್ರೀಪತಿಜಗನ್ನಾಥ
 ವಿಠಲನ್ನ ತೋರಿ, ಭವಾಕೂಪಾರದಿಂದ ಕಡೆ ಹಾಯಿಸುವುದು || ೨೧ ||

ಜಯ ಜಯ ಜಗತ್ಪ್ರಾಣ | ಜಗದೊಳಗೆ ಸುತ್ತಾಣ | ಅಖಿಳ ಗುಣ
 ಸದ್ಭಾಮ | ಮಧ್ವನಾಮಾ || ಜಯ ಜಯ || || ಪ ||

ಸಂಪೂರ್ಣಂ

|| ‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮನದೊ ನಃ’ ||

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಶ್ರೀ ಮಣಿಪುರಕ್ಷೇತ್ರ (ಮಣೂರು)

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯವರರಾದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಾಧವತೀರ್ಥ
 ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಸಜ್ಜನ ಬೃಂದ ವಂದಿತ ಚರಣಾರವಿಂದರಾಗಿ ಸಕಲ
 ಮುಖಪುರಸ್ಕಾರ ಪಡೆದವರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮುಖಪುರಸ್ಕಾರ
 ಪಡೆದವರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮುಖಪುರಸ್ಕಾರ ಪಡೆದವರಾಗಿರುವುದರಿಂದ
 ಅವರನ್ನು ಮುಖಪುರಸ್ಕಾರ ಪಡೆದವರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮುಖಪುರಸ್ಕಾರ
 ಪಡೆದವರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮುಖಪುರಸ್ಕಾರ ಪಡೆದವರಾಗಿರುವುದರಿಂದ

ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವಂತಃ ಸತ್ಯತತ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವತ್ರಾತ್ಮನಿ |
 ನಮಃ | ಸರ್ವಲಕ್ಷ್ಯಗಣ ಕೇಡುಪರಣವ್ಯವ್ಯಾ ಬಲಲಂಕಾರಃ |
 ನಾನುಕನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಾತ್ರದಿ || ೨೦ ||

ಶ್ರೀ ಧೃವರಾಜರಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವಮೂರ್ತಿಯು ಕಲಿಕಾಲಬಲದಿಂದ ಕಲುಷೀಕೃತವಾದ ಭಕ್ತವೃಂದವನ್ನು ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದೇ ಇಂದಿಗೂ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದರ್ಶನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅಶ್ವತ್ಥಭಾಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದ ತನ್ನನ್ನು ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುನಿಧಿಗಳು ಪುನಃ ಮಾರ್ಗಶಿರ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದ ರಾದುದರಿಂದ ಆ ಮಾಸನಿಯಾಮಕನೂ ತಾನೇ ಎಂದೂ ಅನಂತರೂಪನಾದ ತನ್ನ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಭೇದವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದೋ ಎಂಬಂತೆ “ಕೇಶವ”ನೆಂಬ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಆ ವಾಸುದೇವ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟು ಮಹಿಮೋಪೇತವಾದುದು. ಒಮ್ಮೆ ಇಲ್ಲಿನ ಕೇಶವ ಪ್ರಭುವಿನ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರೆ ಗುಡಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರಲು ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲೇಬೇಕಾಗುವುದು. ಅಂತಹ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ* ಶ್ರೀ ಕೇಶವ. ಆದರೆ ಅಶನ, ಸಿಪಾಸಾದಿ ಪಡೂರ್ಮಿಗಳ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದವ ನಾವು ಈ ಊರ್ಮಿಗಳಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಹೊರಬರಲು ಅವನ ಸರಮದಯಾಳು ತನವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಆಸುಭವಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವವರೆಗೂ ನಮ್ಮ ಅಲ್ಪತ್ವವನ್ನು ನೆನೆನೆನೆದು ಖಿನ್ನರಾಗಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಅಂದವಾದ ಆ ಮುದ್ದು ಮೂರ್ತಿಯ ಪಾದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗುಡಿಯಿಂದ ಹೊರಬರ ಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ಇದು ಒಮ್ಮೆ ತಾವು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವುದೆಂದು ಹೇಳದಿರಲಾಗದು.

॥ ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ ॥

ಶ್ರೀ ಕಟಾಕ್ಷಚಟಾಲಕ್ಷ್ಮಿಃ ಪಕ್ಷಿಗಃ ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣಃ |

ಸ್ವಪಕ್ಷಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಾಭಃ ರಕ್ಷತಾತ್ ಕೇಶವಸ್ವದಾ || ೧ ||

ಭಾರತೀರಮಣಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ, ಶ್ರೀ ಮಧ್ವವೋಪಾಸ್ಯ, ಧೃವರಾಜಾರ್ಚಿತ, ಅಗ್ರೇಮುನಿಪೂಜಿತ, ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುನಿಧಿ ಯತಿ

*ಅದೇ ಊರಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಿವಾಸಿರಾದ ಶ್ರೀ ಪುಟ್ಟಾಚಾರ್ಯ ಅವಧಾನಿಯವರು ಸಂತೋಷಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಕೇಶವಸ್ವಾಮಿಯ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸಿತ, ಕಂಚೀ ವರದರಾಜ ಸನ್ನಿಧಾನಯುತ ಶ್ರೀಮುಕ್ತನಿ
ಪುರಸ್ಕೃತ ಚನ್ನ ಕೇಶವಾಯ ನಮೋನಮಃ ||

ಶ್ರೀ. ಶ್ರೀ. ೧೦೮ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರತೀರ್ಥರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾನಿಧಿ
ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಮಣೂರ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸರ್ಯಟಿನ ಮಾಡುತ್ತಾ
ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ್ಗೆ ಮಣಿಪುರದಲ್ಲಿ ಶೇಷಾದ್ರಿಗಳು ಎಂಬ ಗೃಹಸ್ಥರು
ವಾಸಮಾಡಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಬಂದ ದಿನವ ಉಪವಾಸವಲ್ಲ
ಸ್ವಪ್ನದೊಳಗೆ ಸ್ವತಃ ಸರಮಾತ್ಮ ತಾನು ಬಂದು ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಿಗೆ
ಈ ಪ್ರಕಾರ ಹೇಳಿದನು. "ಧೃವೋಪಾಸ್ಯ ಧೃವಕರಾರ್ಜುನ ಚಿಗ್ಗಿ
ಮುನಿ ಪ್ರಾಜಿತನಾದಂಥಾ ನಾನು ಈ ಭೀಮಾನದೀ ತೀರ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೃಹದ್
ಭಾಯಾದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆ ನನ್ನ ಕರ್ತೃಕಂಡು ಬಂದು
ಸ್ಮಾಪನ ಮಾಡಿರಿ" ಎಂದು.

ಜಾಗೃತವಸ್ಥ ಕಂಡಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಶೇಷಾದ್ರಿಗಳಿಗೆ
ಅದ ವೃತ್ತಾಂತ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗ್ಗೆ ವಿಪ್ರವೃಂದದಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು
ಮಹಾಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನೇದಘೋಷಮಾಡುತ್ತ ವಾಡ್ಯವೈಭವಗಳಿಂದ
ಯುಕ್ತರಾಗಿ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಪೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಭೂಭೇದನ
ಮಾಡಿಸಿ ನೋಡಿದ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಂಚ ಕಂಡರು. ಅದರ
ಮೇಲೆ ಸಭ್ಯ ಪ್ರಾಜಿತಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡರು.

"ಏವಶ್ಯುಗೀತಿಂ ಸುಮುಖಂ ಗುರಾವಮರ್ಥಂ

ಏವಶ್ಯುಗೀತಿಂ ಸುಮುಖಂ ಗುರಾವಮರ್ಥಂ

ಏವಶ್ಯುಗೀತಿಂ ಸುಮುಖಂ ಗುರಾವಮರ್ಥಂ

ಶ್ರೀಕೇಶವೇನಂದವ್ಯಮಸ್ತುಪ್ರಾಜಿತಂ ||

(ಆಡ್ಯಮಂತ್ರದೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣಕುಚು)

ಆ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದಭರಿತ
ರಾದರು. ಶ್ರೀ ೧೦೮ ಸರಹುತೀರ್ಥರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಗನ್ನಾಥಪುರಿ
ಯಲ್ಲಿ ಮೂಲರಾಮದೇವರು ಯಾವಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಾಪ್ತರಾದರೋ ಮತ್ತು

ಯಾವ ಪಾಂಡವರಿಂದ ಪೂಜಿತನಾದ ಕೃಷ್ಣಪ್ರತಿಮೆಯು ಶ್ರೀ ೧೦೮ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಯಾವಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಾಪ್ತರಾದರೋ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ—“ಯಮೇವೈಷ ವೃಣುತೇ ತೇನ ಲಭ್ಯಃ” ಈ ವಚನಾನುಸಾರ ನಮ್ಮಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಮಹಾಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ರಥದೊಳಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಫಲ, ಪುಷ್ಪ, ಲತಾದಿಗಳಿಂದ ವೃಷ್ಟಿಮಾಡುತ್ತಾ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದು ಶೇಷಾದ್ರಿಯವರ ಗೃಹವನ್ನೇ ಮಠ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಆ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪನಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

“ಪುರಾಕ್ಷೇರೋದೇಭೂಃ ಕಮಠಪತಿರಿದಾನೀಮಣಿಪುರೇ |

ಪ್ರತೀತಶ್ಚೀಶಸ್ತ್ವಂ ಯತಿಮಹಿಶವಿದಾನ್ಯನಿಧಿವೃತಃ ||”

(ಕೇಶವಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಶ್ಲೋಕ)

ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಶುದ್ಧ ಪೌರ್ಣಮಾ ದಿನದಲ್ಲಿ ಮೂಲರಾಮದೇವರು ಮತ್ತು ಧೃವೋಪಾಸ್ಯನಾಸುದೇವ ಇವು ಎರಡು ಮೂರ್ತಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಭೀಮರಥೇಜಲದಿಂದ ಪೂಜಾಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಭೀಮರಥೇ ಎಂದರೆ ಯಾರು? — ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ (ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ) ನಾನು ನನ್ನ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಕೃಷ್ಣನ ವಚನ ಕೇಳಿ ಭೀಮಸೇನ ದೇವರು ಅತ್ಯಂತ ಖಿನ್ನರಾದರು. ಆಗ್ಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಪರಮಾನಂದ ದಿಂದ ಭೀಮಸೇನದೇವರ ಜಟಾದಮೇಲೆ ತನ್ನ ಆದ್ರ್ವಹಸ್ತಯಿದೋಣ ದರಿಂದ ಜಟಾದಿಂದ ನೀರು ಸ್ರವಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿತು. ಆಗ್ಗೆ ಕೃಷ್ಣನು “ಭೀಮಾ ಭೀಮಾ” ಎಂದು ನೀರಕಡೀಗೆ ಕೈಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದನು. ಆಗ್ಗೆ ವಿರಾಟನಗರಕ್ಕೆ “ಭೀಮಶಂಕರ” ಎಂಬ ನಾಮ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಯಾವ ಭೀಮರಥಿಯು ನೃಸಿಂಹಪುರಕ್ಕೆ ಶ್ರೀನೃಸಿಂಹದೇವರ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಂಡರಾಪುರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪಾಂಡುರಂಗನ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶತೋಗೊಂಡು ಇಗೋ ಯಾವ ಕೇಶವನ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೃತಕೃತ್ಯಳಾಗಬೇಕೆಂದೂ ಮಣಿಪುರದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಅಂಥಾ ಜಲದಿಂದ ಯತಿಗಳವರು ಪೂಜಿಸಿದರು.

ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ತತ್ತ್ವ ವೈಭವ

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮು. ಶ್ರೀ. ಗುಂಡೂರಾವ್, ಬಿ.ಎ. (ಆನರ್ಸ್)

ಬೆಂಗಳೂರು.

“ಶ್ರದ್ಧಾವಾನ್ ಲಭತೇ ಜ್ಞಾನಂ.” ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವನು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ ಯಥಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಸುಜೀವಿಯು ಭಗವತ್ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಜ್ಞಾನವು, ಪರೋಕ್ಷ, ಅಪರೋಕ್ಷವೆಂದು ಎರಡು ವಿಧವಾಯಿತು. ಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವು ಸ್ವಾನುಭವದಿಂದಲೂ, ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರ ಶ್ರವಣ, ಮನನ, ಅಧ್ಯಯನಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವಂತೂ ಭಗವತ್ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೇ ಆಗಬೇಕು. ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರು

ಶ್ರವಣಂ ಮನನಂ ಚೈವ ಧ್ಯಾನಂ ಚೇತಿ ಕ್ರಮಾತ್ತಯಂ |

ಪ್ರಧಾನಾಂಗಂ ಹಿ ಮನಸೋ ದೃಷ್ಟ್ಯೇ ಪರಮಾತ್ಮನಿ || ಎಂದರು

ಪೇದಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿರುವ, ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅನೇಕ ಕಲ್ಯಾಣಾದ್ಭುತ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಗುರುದ್ವಾರಾ ಕೇಳುವುದೇ ಶ್ರವಣ. ಇದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಲೋಡನೆ (ಮೆಲುಕು ಹಾಕುವುದು) ಮಾಡುವುದು ಮನನ. ಇದರಿಂದ ಮುಳಿದ ಭಗವದ್ಗುಣಗಳ ಅಖಂಡ ಸ್ಮರಣೆಯೇ ಧ್ಯಾನ. ಇವು ಮೂರೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಪರೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಧನಗಳು. ಶ್ರವಣ, ಮನನ, ನಿಧಿಧ್ಯಾಸನಗಳಿಂದ ಪರಿಪಕ್ವವಾದ ಹೃದಯವುಳ್ಳ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ—

ಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನರೂಪಾತ್ಮ ಸದಾ ಧ್ಯಾನಾತ್ ಪ್ರಸನ್ನಧೀಃ |

ಅಪಸಾರ್ಯ ನಿರೋಧಂ ತಂ ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂ ದರ್ಶಯೇತ್ಪ್ರಭುಃ ||

ಮತ್ತೆ

ಸ್ವರೂಪಾಚ್ಛಾದಿತಾಂ ಹತ್ವಾ ಪರಮಾಚ್ಛಾದಿತಾಂ ಪರಃ

ವ್ಯಾಘ್ರಿಷ್ಯ ವೋಕ್ಷಪದವೀಂ ದದಾತಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ||

ತದನಂತರ ಆ ಮಠದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಪ್ರಜೇಶ್ವರನ ಪರ್ಯಂತರ ಪೂಜಾ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದರು. ತದನಂತರ ಸ್ತ್ರೀಸಂತತಿ. ಅವರೂ ಪೂಜಾ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಪರ್ಯಂತರ ಪೂಜಾಮಾಡಿದರು. ಮುಂದೆ ಪೂಜಾಮಾಡುವವರು ಅರ್ಹರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಭೀಮಾತೀರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು.

ಆದ್ಯಮಂಶದಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತ್ವ ಸಂಪಾದನಮಾಡಿದಂಥಾ ಮೂಲಪುರುಷ ರಾದ ವರದರಾಜಾಚಾರ್ಯರು ಕಂಚಿಯಲ್ಲಿ ವರದರಾಜನ ಪೂಜಾ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಅಗ್ಗೆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ವರದರಾಜನು “ನಾನು ಮಣಿಪುರದಲ್ಲಿನ ಕೇಶವರೂಪದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದೇನೆ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಇದರಮೇಲಿಂದ ಕಂಚಿ ವರದರಾಜನ ಸನ್ನಿಧಾನವೂ ಇಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ೧೦೮ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿಗಳ ಶಿಷ್ಯರಾದ ರಘುನಾಥತೀರ್ಥರು ಆ ಮಠ ವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ವರದರಾಜಾಚಾರ್ಯರ ಪುತ್ರ ಕೇಶವಾಚಾರ್ಯರು ಮಠದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

|| ಮಧ್ಯೇಶಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ||

ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ತತ್ತ್ವ ವೈಭವ

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮು. ಶ್ರೀ. ಗುಂಡೂರಾನ್, ಬಿ.ಎ. (ಆನರ್ಸ್)
ಬೆಂಗಳೂರು.

“ಶ್ರದ್ಧಾನಾನ್ ಲಭತೇ ಜ್ಞಾನಂ.” ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವನು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ ಯಥಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಸುಜೀವಿಯು ಭಗವತ್ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಜ್ಞಾನವು, ಪರೋಕ್ಷ, ಅಪರೋಕ್ಷವೆಂದು ಎರಡು ವಿಧವಾಯಿತು. ಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವು ಸ್ವಾನುಭವದಿಂದಲೂ, ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರ ಶ್ರವಣ, ಮನನ, ಅಧ್ಯಯನಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವಂತೂ ಭಗವತ್ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೇ ಆಗಬೇಕು. ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರು

ಶ್ರವಣಂ ಮನನಂ ಚೈವ ಧ್ಯಾನಂ ಚೇತಿ ಕ್ರಮಾತ್ತಯಂ |

ಪ್ರಧಾನಾಂಗಂ ಹಿ ಮನಸೋ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯೇ ಪರಮಾತ್ಮನಿ || ಎಂದರು

ವೇದಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿರುವ, ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅನೇಕ ಕಲ್ಯಾಣಾದ್ಭುತ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಗುರುದ್ವಾರಾ ಕೇಳುವುದೇ ಶ್ರವಣ. ಇದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಲೋಡನೆ (ಮೆಲುಕು ಹಾಕುವುದು) ಮಾಡುವುದು ಮನನ. ಇದರಿಂದ ಮುಳಿದ ಭಗವದ್ಗುಣಗಳ ಅಖಂಡ ಸ್ಮರಣೆಯೇ ಧ್ಯಾನ. ಇವು ಮೂರೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಪರೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಧನಗಳು. ಶ್ರವಣ, ಮನನ, ನಿಧಿ ಧ್ಯಾನಗಳಿಂದ ಪರಿಪಕ್ವನಾದ ಹೃದಯವುಳ್ಳ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ—

ಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನರೂಪಾತ್ಮ ಸದಾ ಧ್ಯಾನಾತ್ ಪ್ರಸನ್ನಧೀಃ |

ಅಪಸಾರ್ಯ ನಿರೋಧಂ ತಂ ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂ ದರ್ಶಯೇತ್ಪ್ರಭುಃ ||

ಮತ್ತೆ

ಸ್ವರೂಪಾಚ್ಛಾದಿತಾಂ ಹತ್ವಾ ಪರಮಾಚ್ಛಾದಿತಾಂ ಪರಃ

ವ್ಯಾಘುಟ್ಟ್ಯ ಮೋಕ್ಷಪದವೀಂ ದದಾತಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ||

ತದನಂತರ ಆ ವಂಶದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಪ್ರಜೇತ್ವರನ ಪರ್ಯಂತರ ಪೂಜಾ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದರು. ತದನಂತರ ಸ್ತ್ರೀಸಂತತಿ. ಅವರೂ ಪೂಜಾ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅಗ್ರಸ್ತ್ಯಮುಷಿಪರ್ಯಂತರ ಪೂಜಾಮಾಡಿದರು. ಮುಂದೆ ಪೂಜಾಮಾಡುವವರು ಅರ್ಹರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಭೀಮಾತೀರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು.

ಆದ್ಯವಂಶದಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತ್ವ ಸಂಪಾದನಮಾಡಿದಂಥಾ ಮೂಲಪುರುಷ, ರಾದ ವರದರಾಜಾಚಾರ್ಯರು ಕಂಚಿಯಲ್ಲಿ ವರದರಾಜನ ಪೂಜಾ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಆಗ್ಗೆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ವರದರಾಜನು “ನಾನು ಮಣಿಪುರದಲ್ಲಿನ ಕೇಶವರೂಪದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದೇನೆ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಇದರಮೇಲಿಂದ ಕಂಚಿ ವರದರಾಜನ ಸನ್ನಿಧಾನವೂ ಇಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ೧೦೮ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿಗಳ ಶಿಷ್ಯರಾದ ರಘುನಾಥತೀರ್ಥರು ಆ ಮಠ ವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ವರದರಾಜಾಚಾರ್ಯರ ಪುತ್ರ ಕೇಶವಾಚಾರ್ಯರು ಮಠದ ಬೀರ್ಣೋದ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

|| ಮಧ್ವೇಶಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ||

ಕಪಟರಹಿತರಾದ ಕೋವಿವರೂ |
 ಶಪಥ ಮಾಡಲೀಬೇಕು ಸರ್ವೋತ್ತಮಹರಿಮುಂದು |
 ಚಪಲ ಸಂದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು |
 ತಪಸು ಎಂದು ನಿಕಟ ತ್ರಿವಿಧ |
 ತಾಪತ್ರಯವು ಅಸನರ್ಗ ಮನನರ್ಗ ಜ್ಞಾನ ಸಮರ್ಗ |
 ಕುಪಿತವಾಗದೆ ದುಷ್ಟ ಉಷ್ಣ ಸುನಿವೃತ್ತಕ್ಕೆ |
 ಕ್ಲಿಪ್ತ ಪುತಕ್ಕೆ ಅಧಿಕ ಶ್ವಾಸ ಇಲ್ಲವೆಂದು |
 ಗುಪಿತಾದಲ್ಲಿ ಹರಿಯ ಗುಣಗಳ ಕೊಂಡಾಡಿ |
 ಸ್ವಪನ ಜಾಗ್ರತಿ ವ್ಯಾಪಾರಗಳ ತಿಳಿದು |
 ರಿಪು ಮಿತ್ರಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಹರಿಯ ಎಂದು |
 ಸಪುತ ಧಾತುಗಳನ್ಮಯಾದಿ ಕೋಶಗಳು |
 ಸಪುತ ನಶ ಸಹಸ್ರ ದ್ವಿನಾಡಿಯಲ್ಲಿ |
 ಗುಪಿತನಾಗಿದ್ದ ಹರಿಯ ಗುಣರೂಪ ತ್ರಿಯೆಗಳು |
 ಜಪಿಸು ಏಕೀ ಭೂತ ಬಿಂಬವಲ್ಲ |
 ಕಮಿಲ ಮೊಡಲಾದ ಭಗವದ್ಗೋಷ |
 ತಪಸುಗೂ ಬಿಂಬವು |
 ಗುಪಿತ ವ್ಯಾಕುಲ ಸುತನು ಗೋಷದೊಳಗೆ |
 ತಪಸಿಗೆ ಉಪ್ಪುನು ಹರಿದು ಬಿಡು |

ಒಳಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಕಾಣದ ಕೃಪಾಪುಷ್ಪ ಗೋಷದೊಳಗೆ |
 ಗೋವಾಲದಾಸರು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಈಶ್ವರ ಅಡುಪ್ಪುಪ್ಪುನೊಡುವಿಗೆ |
 ಭಕ್ತಿ ಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿ, ಕೊನೆಗೆ

ಖಂಡಾಖಂಡ ಭವ್ಯನ ಬಿಡದೆ ಸಿಕ್ಕವು ಮಾಯಾ |
 ಖಂಡೇಶ ಗೋಪಾಲ ವಿಠಲ ಸಿನಗೆ ಒಲವು |

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವಿಜಯದಾಸರ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಈ ರಿಪು ಸಾಣು
 ಭೌಮರು ದಿವ್ಯವಾಸ ಪುಷ್ಪಣಿಯನ್ನು ಬರೆಹಂತಿಡೆ ಮೊಲಿನ ಸುಡುಗಳು.

ಈ ತತ್ತ್ವ ಸುಖಿತ್ವಮ್, ಮನೋವಾರ್ಥ್ಯ, ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನ, ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿ, ಮೂಡಬೇಕಾದರೆ ಮಧ್ಯಮತಾವಲಂಬಿಯಾಗಿ ಸಗುಣ, ಸಾಕಾರ, ಸರ್ವತಂತ್ರಸ್ವತಂತ್ರ ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುವನಾಗಿರಬೇಕು. ಇಂತಹವನು ಸದ್ಗುರು ಹಾಕಿದ ಗೆರೆಯನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ದಾಟುವುದಿಲ್ಲ. ಗುರುಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹರಿಭಕ್ತಿ, ಹರಿಪ್ರಸಾದಗಳೆಂದು ಇವನು ಜನ್ಮನಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ—

ಯಸ್ಯ ದೇವೇ ಪರಾಭಕ್ತಿಯಥಾದೇವೇ ತಥಾ ಗುರೌ |

ತಸ್ಯೈತೇ ಕಥಿತಾಹ್ಯರ್ಥಾಃ ಪ್ರಕಾಶ್ಯಂತೇ ಮಹಾತ್ಮನಃ ||

ಎಂಬ ಸುಡಿಯಂತೆ ಹರಿಭಕ್ತಿಯಂತೆ ಗುರುಭಕ್ತಿಯು ಚತುರ್ವಿಧ ಪ್ರಸಾರ್ಥಸಾಧಕ. ಶ್ರೀ ಹರಿ ಮಹಿಮೆ, ಶ್ರೀಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ ತಿಳಿಯಲು ಸದ್ಗುರುವಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗಬೇಕು. ಈ ಅರ್ಥದಿಂದಲೇ ವಾಸರಾಯರು—

ಗುರುಪಿನ ಗುಲಾಮನಾಗುವತನಕ, ದೊರೆಯದಣ್ಣ ಮುಕುತಿ |

ಪರಿಪರಿ ಶಾಸ್ತ್ರವ ನೋಡಿದರೇನು, ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು ಯುಕುತಿ ||

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಕೊನೆಗೆ—

ಮಾರಜನಕ ಶಿರಿಪುರಂದರವಿಠಲನ, ಸಾರಮಹಿಮೆಗಳ ತೋರಬಲ್ಲ ಸದ್ಗುರುಪಿನ ಗುಲಾಮನಾಗುವತನಕ, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರಲ್ಲವೆ ಮುಂದೆ ಕೈವಲ್ಯದ ದಾರಿ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಮಧ್ಯಧನಿತ ಶಿರಿಪುರಂದರವಿಠಲನನ್ನು “ಮಾರಜನಕ” ಎಂತಲೂ, ಅನನ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತೋರಬಲ್ಲವನನ್ನು “ಸದ್ಗುರು” ಎಂತಲೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆಯಾ ಪದಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸೊಗಸಾದ ಔಚಿತ್ಯವಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಂತಹ ಸದ್ಗುರುವಿಗೆ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ,

ತದ್ವಿಧಿ ಪ್ರಣಿಪಾತೇನ ಪರಿಪ್ರಶ್ನೇನ ಸೇವಯಾ |

ಉಪದೇಕ್ಷ್ಯಂತಿ ತೇ ಜ್ಞಾನಂ ಜ್ಞಾನಿನಸ್ತತ್ತ್ವದರ್ಶಿನಃ ||

ಶ್ರೀ ಸಿಜಯ - ಚೈತ್ರ

ಎಂಬ ಗೀತಾಚಾರ್ಯನ ಮಾತೆಯಂತೆ ಗುರುರುದ್ರಾಚಾರ್ಯನು. ಮನ
ಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಗುರುಪ್ರಸಾದ ಲಭ್ಯವಾಗಿ ಹರಿಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗ
ವಾಗುತ್ತದೆ; ಶ್ರೀಹರಿಯಮಹಿಮೆ, ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ
ವಿದಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಏಷಯದಲ್ಲಿ ವಾಯುಪುರಾಣ ಸಚನಸಮ
ನೋಡಬಹುದು.

ಸದ್ಗುರುಂ ನೇವತಃ ತಸ್ಯ ಸದ್ವೃದ್ಧಿಃ ಸೃಜಾಯಶೇ
ಗುರುಪ್ರಸಾದೋ ಬಲವಾನ್ ನ ತಸ್ಯಾನ್ಯವಶತ್ತರಂ ||

ಸದ್ಗುರುವಿನ ಶಿಶ್ರೂಷಯಿಂದ ಸೋಗುವದೆ ಸದ್ವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅಂತರಂಗ
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಗುರುಪ್ರಸಾದಕ್ಕಿಂತ ಅಭಿಕರಣವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ
ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ಈ ಗುರುನಿನ ಲಕ್ಷಣ.

"ಅಸಂಶಯಃ ಸಂಶಯಾತ್ಮನಾಂ ಪರಮೇಶ್ವರಃ ಸಂಶಯೋಽಪಿ
ಸಂಶಯಗಳು ಅಂಜಿತ್ಯಾದರಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವವನು ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದವನು
ಬಲವಾದ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು ಅಕ್ಷರಃ ಅನಿರೂಪಣೀಯಃ
ಸಿಜವಾದ ಗುರು. ಅವನು ಮಾನವನು ಅರಿತವನು ಅನಿರೂಪಣೀಯಃ
ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ಬುದ್ಧಿ ಬಿಜ್ಞಾನವನ್ನೊದ್ದಿ
ಯನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಾನೆ. ಅದ್ದರಿಂದಲೇ

ಸರ್ವಧರ್ಮಾನ್ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಗುರುಧರ್ಮ ಸಮಾಚರಂ
ನ ಗುರೋರಧಿಕಂ ಕಿಂಚಿತ್ಪುರುಷಾರ್ಥಜಪಹೃದಯಃ ||

ಸರ್ವ ಅಪೈಷ್ಟವ ಕರ್ಮಘಟಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಸದ್ವೃದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ
ಗುರುಮಹಿಮೆ ತಿಳಿದು ಗುರುಕಿಂಕರಿಸುವರೆ, ಗುರುಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಪಡೆ

ಮಂಗಳಕರನಾದ ಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೆ ನಾರಾಯಣನ ವರ್ತನ ಮಾತ್ರ
ಮಂದಲೇ ಹೃದಯಗ್ರಂಥಿಯು ಭೇದಿಸಲ್ಪಡುವುದು : ಸಕಲ ಸಂದೇಹಗಳೂ
ಭೇದಿಸಲ್ಪಡುವುವು : ಪುಣ್ಯಪಾಪಾತ್ಮಕಗಳಾದ ಸಂಸಾರಬದ್ಧ ಸಕಲ
ಕರ್ಮಗಳೂ ನಾಶವಾಗುವುವು. ಈ ವೈಭವಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸದ್ಗುರುವಿನ
ಕಟಾಕ್ಷವೀಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ ಪುರುಷನಿಗೆ.

ಇದನ್ನೇ ವಾಸಾಯರುಗಳ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, “ಗುರು
ಕರುಣ ಪಡೆದ ಮಾನವ ಕೃತಾರ್ಥ | ಗುರುಕರುಣ ಪಡೆಯದಿದ್ದವನ
ಜನ್ಮವೃಥ | ಗುರುಮುನಿದು ಅವಘಡಿಸೆ ಕರುಣ ತಪ್ಪುವುದು | ಗುರು
ಸಯಾಕರನಾಗಿ ಹರಿಯೊಲಿದು ಸಲಹುನನು ||” ಯಾಕೆಂದರೆ— “ಗುರು
ನಿನ ಧರ್ಮಕೋರಾಣವ ಭಿಕ್ಷು ! ಆರಿತು ನೋಡಲು ಮೋಕ್ಷ ||”
ಗುಣವಂತ ಗುರುನಿನ ದಯವನ್ನ ಪಡೆಯದಿದ್ದ ಮಾನವನ ಜನ್ಮ ಕತ್ತಿ
ಜನ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿ. ಗುರುಗಳ ಕಾರುಣ್ಯ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದರೆ—

ಗುರುಗಳ ಕರುಣನೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಭಂಜನ |
ಗುರುಗಳ ಕರುಣನೆ ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯ ಕಾರಣ |
ಗುರುಗಳ ಕರುಣನೆ ಸಕಲ ರೋಗ ಹರಣ |
ಗುರುಗಳ ಕರುಣನೆ ಸಕಲ ದುಃಖ ನಾಶನ |
ಗುರುಗಳ ಕರುಣನೆ ಸಕಲ ಸುಖಸಾಧನ |
ಗುರುಗಳ ಕರುಣನೆ ಪರಮ ಮಂಗಳಪ್ರದ |
ಗುರುರೂಪನಾಮುಕ್ತಿಯಾ ಬಾದರಾಯಣ ವಿಠಲ |
ಗುರುಪಾದ ಶರಣನ್ನ ಅಪರಾಧನೆಣಿಸಾನು ||

ಈ ಗುರುಕರುಣದಿಂದ ಅನೇಕರು ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ಸತ್ಪಲಗಳನ್ನು
ನಿರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಧ್ರುವರಾಯ, ಪ್ರಹ್ಲಾದರಾಯಾದಿಗಳಾಗಿ ಅನೇಕ ಭಗ
ವದ್ಭಕ್ತರು ಗುರುಕರುಣದಿಂದ ಶಾಶ್ವತ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.
ಇದ್ದರಿಂದ ಪರಗತಿ ಬೇಕಾದ ಪುರುಷರು, ಗುರುಪಾದಾತ್ರಯನಿರತನಾದ
ಶಿಷ್ಯನ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ಪರಮ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪರಿಚರಿಸುತ್ತಲಿರುತ್ತಾರೆ,

ದೇವದತ್ತ ಕೋಮಲನು ಮನಮಂದಿರದೊಳಗೆ ||

ದಿದಾ ಗುಪ್ತನು.

“ ಗುರುಪಾದೋದಕ ಗುರುಚೈತ್ಯವ ಭುಂಜಸಿ |

ಗುರ್ವಂತರ್ಯಾಮಿ ಬಾದರಾಯಣವಿಠಲನ ನಂಬಿ ”ದರೆ ಮಾತ್ರ.

“ ಈ ಗುಟ್ಟನ್ನು ತಿಳಿದ ವಾದಿರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳು “ ಗುರುಹಿರಿಯರನು ಸರಿಸಿ ಹರಿಯಮನದೊಳಗಿರಿಸಿ | ಪರಗತಿಯ ಬೇಗ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರೋ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಗುರುತಿಶ್ರೂಷಾಕ್ರಮವನ್ನು ನಮ್ಮ ವಿಜಯದಾಸರು, ಬಿಡು ಸುಳಿಯಲ್ಪಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಕೆಲ ಭಾಗ ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾರಾಂಶವಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಗುರುಪಾದ ಪದ್ಮದಳ ಉಗುಡದೊಳಗೆ ನಿಂತು

ಗುರುಪಾದ ಪದ್ಮದಳ ಉಗುಡದೊಳಗೆ ನಿಂತು

ಗುರು ಪಾದ ಪದ್ಮದಳ ಉಗುಡದೊಳಗೆ ನಿಂತು

ಗುರುಪಾದ ಪದ್ಮದಳ ಉಗುಡದೊಳಗೆ ನಿಂತು |

ಗುರುಭಕ್ತಿ ಬೇಕೋ ವೈದಿಕ ಲೌಕಿಕಕ್ಕೆ |

ಗುರು ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದ ವಿದ್ಯಾವಿಲ್ಲ |

ಗುರುಪೆ ಜಗದ್ಗುರು ತಾನಾದ ಕಾಲಕ್ಕೆ |

ಭರತವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಧರಿಸಿದಾಗ |

ನರ ಯುಕ್ತಶ್ಚಿತನಾಗೆ ಅವನಿಂದ ಉಪದೇಶ |

ಗುರುಭಾವದಿಂದ ಕೊಂಡು ನಮಿಸಬೇಕು |

ಅರೆಮಲೆ ಮಾಡಸಲ್ಲಾ ಸ್ವರೂಪೋತ್ತಮನಲ್ಲ |

ದೇವದತ್ತ ಲಿಂಗಾರ್ಥಿ ಮೇರಾಬುಂಬೆ

ಗುರುಪಾದ ಪದ್ಮದಳ ಉಗುಡದೊಳಗೆ ನಿಂತು

ಗುರುಪಾದ ಪದ್ಮದಳ ಉಗುಡದೊಳಗೆ ನಿಂತು

ಗುರುಪಾದ ಪದ್ಮದಳ ಉಗುಡದೊಳಗೆ ನಿಂತು

ಗುರುಪೆ ಕಾರಣಕರ್ತಾ ಶಿಕ್ಷಿಪುದಕೆ |

ಹರಿಬ್ರಹ್ಮನೆ ಮರುತಗೆ ಮರುತ ಗರುಡಾಹಿ ಶಿವಗೆ |
 ಹರಿ ಇಂದ್ರ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಗೆ ಸುರಸ ಚಂದ್ರಾರ್ಕ ಯಮಗೆ |
 ತರಣಿ ವರುಣ ಮುನಿಗೆ ತರಣಿ ಭೃಗುವಾದಿಗೆ ಹೀಗೆ |
 ಗುರುವೆನಿಸಿಕೊಂಬೋರು ನಿಜಸ್ವರೂಪಾ |

x x x x

ಗುರು ದೊರಕುವನಯ್ಯಾ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ |
 ಸರಿಯೆನ್ನಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಚಿತ ಆಗಾಮಿನಾಶ |
 ಪರಿಪರಿ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಭುಂಜಿಸುವ ಸಮಯ |
 ಬರಲಾಗಿ ನಿಜಗುರು ಪ್ರಾಪ್ತನಾದಾ |
 ಕರುಣದಿಂದಲಿ ಇವನ ಯೋಗ್ಯತೆ ತಿಳಿದು ಸು |
 ಸ್ಥಿರವಾದ ಮಾರ್ಗಭಜನೆ ತೋರಿಕೊಡುವಾ |

x x x x

ಸುರುವ ಧರ್ಮವ ತೊರೆದು ಗುರುಧರ್ಮ ನಡಿಸುವಿಹ್ನು
 ನರಗೆ ಅಪಾವ ಭಯವಿಲ್ಲ ಕಾಣೋ |
 ಪರವುರುಷ ನಮ್ಮ ನಿಜಯವಿಠಲರೇಯನ್ನ |
 ಚರಣಾಂಬುವದಕ್ಕೆ ಗುರುದ್ವಾರ ಸಂಪಾದಿಸು ||

ಮತ್ತು

ಸುಲಕ್ಷಣ ಗುರುವಿನ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು |
 ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಹಾ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗು |
 ಹೇಳಿ ಕೇಳುವುದೇನು ಅನ್ಯಮತವ ವೊಂದಿ |
 ಕೇಳುಗತಿಗೆ ಪೋಗಿ ಬೀಳದಿದೋ ಮನುಷಾ |
 ಮೂರ್ಛೋಕದೊಳಗೆ ತಿಳಿ ನಿರ್ಮಲ ಮರುತ ಮತ |
 ಆಲಿಸಿ ಕೇಳಿದರೆ ವೈಕುಂಠ ಮಟ್ಟುತದೆ |
 ಏಳಲಾ ಮಾಡದಿರು ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಿ ನಿನಗೆ |
 ಮೇಲು ಮೇಲು ವಿದ್ಯಾಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು |
 ಪಾಲಸಾಗರಶಾಯಿ ವಿಜಯವಿಠಲ ತನ್ನ |
 ಊಳಿಗಡವರೊಡನೆ ವಾಲಗ ಕೊಡುವನು ||

ಗಟ್ಟು ಹೇಳಿ ಕೊನೆಗೆ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು

ಗುರುವಾರವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಧ್ಯ ಸಿದ್ಧನಾಗುವನೆ |

ಗುರು ವಾಯು ವಿಜಯವಿಠಲಗೆ ವಂದಿಸಬೇಕು ||

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

"ವರ್ಣಸೂತ್ರಂ ಕಲಿಸಿದಾತಂ ಗುರು" ಎನ್ನುವಂತೆ ಒಂದು ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಕಲಿಸಿದವನನ್ನು ಗುರುವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಆತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆರ್ಯೋಕ್ತಿಯಿರುವಾಗ, ಸ್ವರೂಪೋದ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡುವ ಗುರುವಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನು? "ಸುಲಕ್ಷಣ ಗುರುವಿನ ಸಂಸಾದಿಸಿಕೊಂಡು | ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಖಾ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗು" ಎಂದು ನುಡಿ, ವಾಯುಪುರಾಣದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನರಲ್ಲಕ್ಷಣೋಪೇತನಾದವನೇ (ಮೂವತ್ತೆರಡು ಸುಲಕ್ಷಣ ಪೂರ್ಣ) ಸಮುದುಂಬ ಮಾತನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ. ಗುರುಬಲ ಬಂದಿದ್ದರೆ, ಸಾವಿರಾರುಗಳನ್ನೇ ಗೆಲ್ಲಬಹುದು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅನರ್ಥ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವತದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವ ಇಂದ್ರಪದಚ್ಯುತಿಯ ಕಥೆ. ಇಂದ್ರದೇವನು ತನ್ನ ಗುರುಗಳಾದ ಪುಷ್ಪತೃಪ್ತಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಅವಮಾನದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡನು. ಗುರುಕರುಣವನ್ನು ಪಡೆದ ದೈತರು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡರು. ಗುರುಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಮೇಲೆಯೇ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಪವನ ಮತ್ತೆ ಲೋಕಕತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ—

ಗುರುಗಳು ವರ ಶಾಪಕೊಟ್ಟರಾದಡೆ ಲವನು |

ಗುರನರೋರುಗ ಲೋಕ ತಿರುಗಿದರೆ ಪೊಲಗುವುದೆ

ಪರಪರನೆ ಒಂದೆ ಜನುಮದಲ್ಲಿ ತಿಳಿವದಲ್ಲಾ |

ಗುರುಕರುಣ ಬಂದು ಪಾವನಮಾಡಿದನೇಲೆ |

ದುರಿತಭಯ ಮೂಷಣಿ ಭಯವಿಲ್ಲಾ |

ಉರಗಕಯನ ನಮ್ಮ ವಿಜಯವಿಠಲರೇಯನ |

ಪುರವೆ ಬೇಕಾದರೆ ಉತ್ತಮ ಗುರು ಬೇಕು ||

ಆದ್ದರಿಂದ ಜನರು ಗುರುಧ್ಯಾನನಿರತರಾಗಿ, ಗುರುಚರಣಾಬ್ಜಭೃಂಗರಾಗಿ, ಗುರುಮಂತ್ರ, ಗುರುಜಪ, ಗುರುನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಹಿರಿದಾಗಿಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಸುಖಿಸಬೇಕು. ಸಿರಿ ವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ, ಗುರುವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಒಲಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಇಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಮಿತ್ತ ಗುರುವಿನ ಅವತ್ಯಕತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಚ್ಚಾಗಿನೆ. ಬೇಕುಬೇಕಾದವರು ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದರೆ—

ಗುರುವುಪದೇಶವಿಲ್ಲದಾ ಮಂತ್ರ | ಗುರುವುಪದೇಶವಿಲ್ಲದಾ ಭಕ್ತಿ |
ಗುರುವುಪದೇಶವಿಲ್ಲದಾ ಕ್ರಿಯೆಗಳು | ಉರುಗನಾ ಉಪವಾಸದಂತೆ
ಕಾಣಿರೋ || ಎಂಬುದಾಗಿ ದಾಸರಾಯರ ನುಡಿ.

ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರದಿಂದ ಸದ್ಗುರುವಿನ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳೇನು? ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಏನೆಂಬುವುದನ್ನು ಕೊಂಚಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾವು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅಂತಹವನು ಮೂಜಗದ ಗುರುವಾಗುವನು. ಈ ನಮ್ಮ ಸದ್ಗುರುವೇ ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ಮಾತರಿಶ್ವ, ಪವಮಾನ, ಶ್ರೀಮುಖ್ಯಸ್ತ್ರಾಣ, ಶ್ರೀವಾಯುವೇವ. ಇವನನ್ನೇ ಮೂಲಗುರುವೆಂದು, ಪರಮಗುರುವೆಂದು, ಹರಿದಾಸರೆಲ್ಲರೂ ಕಾಯನಾ, ವಾಚನಾ, ಮನಸಾ ಸಂಬಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮೆಚ್ಚಿನ, ನೆಚ್ಚಿನ, ಮುದ್ದಿನ ಕಂದ. ಸ್ವತಃ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಪ್ರೀತಿಯ ಪರಮಾವಧಿಯಿಂದ ಮುಂಗುರುಳುಗಳನ್ನು ನೇವರಿಸುತ್ತಾ, ಶ್ರೀರಮಾದೇವಿಯು ತಾಯ್ತನದ ಒಲವಿನಿಂದ ಸ್ವಾದು ಸ್ವಾದುವಾಗಿ ಪಾಕಮಾಡಿದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಅಮೃತ ಹಸ್ತದಿಂದ ತಿನ್ನಿಸಿ ಸಾಕಿದನು. ನಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಸಲಹುತ್ತಿರುವನು. ಇಂತಹ ಮಾತರಿಶ್ವನ ಮಹಾಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ವೇದೋಪನಿಷದಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳು ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಮೊಳಗುತ್ತಿವೆ. ಶ್ರೀಹರಿವಾಯುಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿನ ಈ ಸುಂದರ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ನೋಡಿ—

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಚೈತ್ರ

ಮಾತರ್ಮೇ ಮಾತರಿಪ್ಪನ ಪಿತುರಕುಲಗುರೇ

ಭ್ರಾತರಿಷ್ಠಾಪ್ತ ಸುಬಾಂಧವೇ

ಸ್ವಾಮಿನೋ ಸರ್ವಾಂತರಾತ್ಮನ್ಮಜರ ಜರಯಿಪಜಗ್ವಾ -

ಮೃತ್ಯುಮರೂಢಾಂ

ಗೋವಿಂದೇ ದೇಹಿ ಭಕ್ತಿಂ ಭನತಿ ಚ

ಭಗವತ್ಪೂಜಿತಾಂ ಸ್ನೇಹಮಿಷ್ಟಾಂ

ನಿವಾಳಾಂ ನಿರ್ದಲಾಂ ಸಪ್ನಾಣಗಣವ್ಯವಹರಂ

ಪಾಪವೀರಮಾಪ್ನೋತು

ಇದನ್ನೇ ಪ್ರಾಣೇಶಪಿತಲರು ಅಷ್ಟೇ ಸುಂದರವಾಗಿ ಭಜಿಸುತ್ತಾರೆಯೆಂದು

ಮೂಲದ ಭಾವವನ್ನು ಬಹು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾತಪಿತ ನಿರ್ದೂಷ್ಯ ಗುರುತು

ಭ್ರಾತರಿಷ್ಠಾಪ್ತ ಸುಬಾಂಧವ !

ಮಾತದೇವನೇ ಸರ್ವಾಂತರಾರ್ಥಮಪಗೇ ಮರಣ್ಯ

ತೀತ ಜನಿ ಮೃತಿ ರೋಗಗಲಗೆ

ಧಾತುಗೇಡಿಸುಲ ಜರಲೇಖಿತ ಮೇ

ಮಾತರಿಪ್ಪನೇ ಅರುಗುಣ ಬಿಡುಬಿಡುಗುಣವೇ

ಮರಯುಬಲ ಸ್ನೇಹ ಬಾಂಧವೇ

ನಿರಸಿಮಿತ್ಯ ನಿವಾಳಾಂ ನಿರ್ದಲಾಂ

ಸ್ನಿಗ್ಧರೋಪಿತ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಮೂಲಕಂ ಪಾಪವೀರಮಾಪ್ನೋತು

ಮಠ ಭಕ್ತುತಿಮಃಸು

ಮಾತದೇವನೇ ಸ್ನೇಹಾ ಬಾಂಧವೇ

ಕರುಣಾಪಲ ಒಲಿದೇವಗೇಪಾದು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು

ಇಂತಹ ಮಾತರಿಪ್ಪದೇವನ ಬೃಹದ್ಭಾಣಗವನ್ನೂ, ಇವನ
ಪ್ರಮೇಯ ರತ್ನಗಳ ಸೈರಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನೂ ಮುಂದೆ ನೋಡುವೆ.

ಅಶ್ರಯಬಾತ್ಯ ನರ್ಗಕ್ಕೆ ರೂ. ೨೫-೦೦-೦೦

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎ. ಅಚಾರ್ಯ, ಇಂಜಿನಿಯರ್, ಮದ್ರಾಸ್ ಫಾರಿನ್ಸ್
ಕಾಲೇಜ್, ಕೊಯಮತ್ತೂರು.

ಅಭಿನವನರ್ಗಕ್ಕೆ ರೂ. ೫-೦೦-೦೦

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯ, ಆಚಾರ್ಯಪಾತ್ರ, ಶಿವಟೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು.

ಈ ಇಬ್ಬರು ಮಹೋದಯಿಗೂ ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರು ವಿಶೇಷ
ಅನುಗ್ರಹಿಸಲು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ.

ವಿ ಸಂ ತಿ

ಪ್ರತಿಕೆಯು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯ ತಾರೀಖು ವಕಲ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೂ
ವಿಮೈಲಿ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವುದು ಸರಿಯಷ್ಟೆ. ೧೫ನೇ ತಾರೀಖಿನಿಂದ
ಪ್ರಾಂಗಳು ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ತಲುಪದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಕಸ್ಮಾತ್
೨೦ ನೇ ತಲುಪದಿದ್ದರೆ ಬರೆದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ಹೊರತು ಯಾವುದೇ
ಸ ತ್ತಟವ ಯಾವುದೋ ಸಂಜಿಕೆ ತಲುಪಿಲ್ಲವೆಂದು ಯಾವಾಗಲೋ ಬರೆದರೆ
ಕಳುಹಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಿರುವುದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಗ್ರಾಹಕರು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ೧೫ನೇ
ತಾರೀಖಿನಿಂದಲೇ ಕೊನೆಯ ಸಂಜಿಕೆ ತಲುಪದಿದ್ದರೆ ಬರೆದು ಸೂಚಿಸಿ
ಸೂಚಿಸುವ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತದೆ.

Reg. No. M. 576A

ಇದರಲ್ಲಿರುವ
ವಿಷಯವು
ವಿಶೇಷವಾಗಿ
ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ
ಇದರಲ್ಲಿರುವ
ವಿಷಯವು
ವಿಶೇಷವಾಗಿ
ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ

ವಿಷಯವು
ವಿಶೇಷವಾಗಿ
ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ
ಇದರಲ್ಲಿರುವ
ವಿಷಯವು
ವಿಶೇಷವಾಗಿ
ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ
ಇದರಲ್ಲಿರುವ
ವಿಷಯವು
ವಿಶೇಷವಾಗಿ
ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ

‘श्रीपतिर्मानदो नः’

ಶ್ರೀ ಹ ರಿ ದಾ ಸ ಭಾ ರ ತೀ

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಸುತ್ತು ಸಂಪತ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ

ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ನೀಸಲಾದ ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿ

प्रथमो हनुमाचाम द्वितीयो भीम पृष्ठ च ।

पूर्णप्रज्ञस्तृतीयस्तु भगवत्कार्यसाधकः ॥

ಸಂಪುಟ	ಶ್ರೀ ವಿಜಯ— ಅಧಿಕವೈಶಾಖ	ಸಂಚಿಕೆ
೨	೧೯೫೩—ಮೇ	7 ೭ 7

ಮಂಗಳಾರ್ಚನಕೆ

ರಾಗ: ಶಂಕರಾಭರಣ ರಸ:ಶಕುಂತಲ

ಜಿ ೧ ಟಿ ೪

ಸಂಗವಾಗಲಿ ಸಾಧು ಸಂಗವಾಗಲಿ

೨

ಸಂಗವಿಂದ ಲಿಂಗವೇಪ ಭಾಗವಾಗಲಿ

೨

ಅಷ್ಟಕಾಂಕ್ಷಿಸಿಪ್ಪರ ಯವ್ಯಚ್ಛಾ ಪಾಪ ಸಂಹಾರಕ್ಕೆ

೨

ನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಚ್ಛಾ ನವುಳ್ಳ ಅಚ್ಛ ಭಾಗವಾಗಲಿ

೨

ತಂತ್ರಸಾರ ಅಷ್ಟಮಹಾಮಂತ್ರ ಸರಿಪೂರ್ಣಕ್ಕೆ

೨

ಯಂತ್ರದಿಂದ ಬಿಗಿದು ಸ್ವತಂತ್ರಮೂರ್ತಿಗೆ

೨

ಪಂಚಭೇದ ಸಂಸ್ಕಾರ ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮವಾಗ

೨

ಪಂಚಭೇದಕ್ಕಷ್ಟ ರಾಯನ ಪಂಚಮೂರ್ತಿ ತಿಳಿದವನ

೨ ೨ ೨

ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ

(ಮುಂದುವರಿದುದು)

ಬರೆದವರು :

ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು

ಹರಪನಹಳ್ಳಿ

—:—

ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾದಿ ಮಹಿಮೆಗಳು

ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರು ಸುಮಾರು ತೀರ್ಥ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂಚಾರಮಾಡಿ ಬಂದು ಸಲ ಕಾಶೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಕಾಶೀಯಾತ್ರಿ ಮನ್ನಾ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆಗಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಉಡುಪಿಯ ಶ್ರೀ ಸೇಜಾವರ ಮಠದ ಶ್ರೀಗಳವರು ಕಾಶೀಸಮೀಪವತ್ತಿ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾದರು. ಉಭಯರಿಗೂ ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾದನಂತರ “ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರೇ! ಭಾಗೀರಥೀ ದೇವಿಯು ತಾವಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲು ನಾವು ಭಾಗೀರಥೀ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆಂದು ಬಂದುದು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ” ಎಂದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರು, ಮುಷಿ ಪತ್ತಿಯಂತೆ ಧನಧನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಪತ್ತಿಯವರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ದಂಡ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿ, “ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ! ಶ್ರೀ ಭಾಗೀರಥೀ ದರ್ಶನವ್ಯಾಜ ದಿಂದ ನಾವಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುದು ನಿಜ. ತೀರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಪವಿತ್ರೀಕರಿಸುವ ಹರಿ ನಾಯುಗಳ ಭಕ್ತನಕ್ಕಾದ ತಮ್ಮಂತಹ ಮಹಾನುಭಾವರ ಸಂದರ್ಶನ ಲಾಭವಾಯಿತು. ಇದೇ ಭಾಗೀರಥೀ ಸ್ನಾನದ ಮಹಾಫಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಗಳವರು ಬಹು ಹೃಸ್ತರಾಗಿ “ಇದು ಪರಸ್ಪರ ಗಾಗಿಯೂ ಲಾಭವಾಯಿತೆನಿಸಿದೆ. ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಿಸುವುದೇ ನಮ್ಮ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಿಗೆ ಫಲ” ಎಂದು ಸಂತೋಷಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಅಧಿಕವ್ಯಕ್ತಾಬಿ

ತರುನಾಯದಲ್ಲೆ ತೀರ್ಥ ಹಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ
 “ಎಕ್ಕುಂಡಿ” ಎಂಬ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ತರುಗಿ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ
 ವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗಿನ ನದೀತೀರದ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿಡು ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ
 ವಾರ್ಯರು ಕುಳಿತು ತನಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಲವು ಧಿ
 ಶಾಲಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಧೂಪದಹಾಳು ದೇಸಾಯಿಗಳೂ, ಶ್ರೀ ಬಸವರಾ
 ನಿತ್ಯ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆಂದು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಅವರನ್ನು
 ಶ್ರೀ ಯಾದವವಾರ್ಯರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆಂದರೆ ಆ ದೇಸಾಯಿಯರು ದೇವಾಂಗ
 ರೆಂದೇ ಭಾವಿಸಬೇಕಲ್ಲವೆ! ಕೆಲವು ಕಾಲ ಮೀಗೆಯೇ ಸುಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು.
 ದೇಸಾಯಿಯವರಿಗೆ ಪುಣ್ಯಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ ಬೋಧನೆ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ
 ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡರು: “ಗುರುಪದ್ವಿನಿ!! ಪದ್ವಿ ಪದವಿಯ ಹೆಸರು
 ವಂಶವರಂಪರಾ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದೀವು. ಅದರಲ್ಲಿ
 ಕಾಲವು ಉಗ್ರವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಭೋವಿದರಿ ಸುಡಿಯುವ
 ನನ್ನಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀವು. ಭಗವಾ
 ದೃಷ್ಟಾ ಶಾಶ್ವತಸೇವೆಯೆನಿಸುವ ಧೂಪಾಧಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ
 ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೃತಾರ್ಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು” ಎಂದು
 ದಲ್ಲಿಯ ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಅಪಾರ್ಥವು ಬಂದಿತು.
 ದೂರ ಬೀಳುವುದೂ ಆ ಸಮಾಜ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದೂ
 ಕೇಳಿಬಿಟ್ಟರು. ಈ ದೇಸಾಯರೇ ಧನ್ಯರು! ಪದ್ವಿವಿಧ ಪದ್ವಿವಿಧ
 ಲಕ್ಷಿಸದೇಯಿದ್ದ ವಿರಕ್ತವಿಚಾರಮಣಿಗಳು ಈವರೆಗೆ ಇದ್ದು ಬಂದವರು
 ಅದರಂತೆ ದೇಸಾಯರು ಕೊಟ್ಟಿರಬೇಕು! ಈ ಮಹಾಶಕ್ತಿ ಪದ್ವಿ
 ಯನ್ನೂ, ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಮದ್ವಾಚನಾರ್ಥವಾಗಿ ಕೃತಾರ್ಥವಾಗಿ
 ದಾಪಿತ್ರವಂಶಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀಯಾದವವಾರ್ಯರ ಅಕ್ಷಿ ಬರಿಸುವ
 ಂದಿಗೂ ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆಯುತ್ತಲಿವೆ.

ನದಿಗೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆಂದು ನಿತ್ಯವಿರದ್ವಿತರಾಗಿ ಬರುವುದನ್ನು
 ಬಂದುದಿನ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ್ಗೆ ನದಿಗೆ (ಪೂರ್ವದಾಯಿ) ನಿತ್ಯವೂ
 ತೋರಿಸಿದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬಂದರು. ಕೊನೆಗೆ ಅಭಿಶ್ಲೇಷಮಾರ್ಗವಾಗಿ

ಮಾರುತ್ತಿದ್ದ ಅಂಗಡಿಯ ಮುಂಚೆ ಹಾಯೆದು ಹೋಗುತ್ತಾ ಥಟ್ಟನೆ ನಿಂತು ಕಟುಗರ ಅಂಗಡಿಯ ಕಡೆಗೆ ಕೈಮುಗಿದರು. ಶಿಷ್ಯರು ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತರಾದರು. ಆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕರತಂದ ಶಿಷ್ಯನಂತೂ ನಡುಗಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಆಚಾರ್ಯರು ಆನಂದಬಾಷ್ಪವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಅಂಗಡಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ತೂಕಮಾಡುವನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕರೀಕಲ್ಲು ನೋಡಿ, "ಅಪ್ಪಾ !! ಈ ಶಿಲೆಯನ್ನು ನನುಗೆ ಕೊಡುವಿಯಾ" ಎಂದರು. ಸ್ವಾಮಿ! ಅದು ನನ್ನ ತೂಕದ ಕಲ್ಲು. ಆದರೆ ಬದಲಾಗಿ ಅಷ್ಟು ತೂಕ ದ್ರವ್ಯ ಅಂದರೆ ಸುವರ್ಣರಜತಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಕೊಡುವೆನೆಂದನು. ದೇಸಾಯರು ನಿದ್ವರಾಗಿಯೇ ಬಿದ್ದರು. ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಶ್ರೀಯಾದವಾಚ್ಯರು ಆ ಶಿಲೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನದಿಗೆ ತೆರಳಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆದು ಮನೆಗೆಬಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಷಣಮಾಡಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ ದಿವ್ಯನಾದ ಶೇಷಶಾಯಿಸಾಲಿಗ್ರಾಮವೇ ಅದು. ಶೇಷಮಂಚಕಶಾಯಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನು ಶೇಷಘಟಾತಪತ್ರಸಂಶೋಭಿತನಾಗಿ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಲಾಲಿತಪಾದಪಲ್ಲವನಾಗಿ ದರ್ಶನವಿತ್ತನು. ಈ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮವೂ ಅದ್ಭುತ ಶ್ರೀಯಾದವಾಚ್ಯರ ಬೌದ್ಧಿಶ್ರವಂಶಜರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯಿದೆ ಎಂದುಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀಯಾದವಾಚ್ಯರೂ-ಶ್ರೀಬಾದರಾಯಣ ಪ್ರತಿಮೆಯೂ

ಶ್ರೀಯಾದವಾಚ್ಯರು ಶ್ರೀಬಾದರಾಯಣೋಪಾಸಕರು. ತಮಗೆ ಅಭಿಮತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋತ್ತಲಕ್ಷಣಫಲಿತವಾದ ಪ್ರತಿಮೆಯೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಬಂದಿತು. ತಕ್ಷಣ ದಲ್ಲಿಯೇ ಶುಭವಾದ ಸಂಚಲೋಹಗಳನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಎರಕಹೊಯ್ದು ತಮಗಾಗಿ ಶ್ರೀದೇವವ್ಯಕ್ತಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನೂ, ಶಿಷ್ಯರಿಗಾಗಿ ಇತರ ಎಂಟು ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀಸರ್ವಜ್ಞಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಾ ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಬಾದರಾಯಣ ಪ್ರತಿಮೆಯು ಸುಪ್ರಸನ್ನ ಮುಖಾಂಬುಜದಿಂದಲೂ, ತಿರಸ್ತಕ್ರಜಟಲಾದಿಗಳಿಂದಲೂ

ಮಾಡಿದ್ದರು. ನಮಗೆ ಕೈಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿ, ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿದ್ದು
ಲಂಕೃತವಾನುಭವಸಾಧನೆ, ಕೂರವ್ಯಸನಾಸೀನವಾದ ವ್ಯಾಸಪಟ್ಟಿನಿಂದ
ಮೆರೆಯುವ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಅದ್ಯಾಸಿ “ಎಕ್ಕುಂಡಿ” ಎಂಬ
ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಉತ್ತರಾದಿನುಶಾಧಿಸತಿಗಳು ಆ
ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗೆಲ್ಲಾ ಈ ಬಾದರಾಯಣ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ,
ಮನೆಯವರಿಗೆ ವಾಪಸುಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವಜ್ಞ ಪೀಠಸ್ಥರಾದ ಯತಿಕುಲ
ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ಸಹ ಯಾದವಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಅಧ್ವೀತಿಯ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು
ನೂಡುತ್ತಾರೆಂದನೇಲಿ—ಅವರು ಪೂಜಿಸಿದ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ತಾವು
ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆಂದನೇಲಿ—ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರು ಎಂತಹ ಬೇನಸೆಗೋ
ನಾಕಕರೇ ಉಪಿಸಬೇಕು.

ಒಂಭತ್ತನೇ ನದಿಯಿಂದ ಆಗಮ್ಯವಾಸವನ್ನು ಬಾಣೇ ತನು
ಮೋಗಲವಾಗ್ಗೆ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಭಾವ ಗಂಡೆಯ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಲು
ದೇಹದ ಬಲವು ಸಂಕೋಚವಾಗಲಾರಂಭಿಸಿತೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾ
ಮನೆಗೆ ದಯನಾಡಿಸಿ ಆಲೋಚಿಸಿದರು. ನಮಗೆ ಪ್ರಕೃತ ಅತ್ಯಂತ
ಜಾಗರೂಕತೆ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಬಲದಿಂದ ಮಾರ್ಗತಪ್ಪದಲೆ ಹರಿ
ಗುರು ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಅಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದಿರು
ವಾಗ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಸರ್ವಜ್ಞಶಾಸ್ತ್ರದೀಕ್ಷೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾದರೆ ಲೇಸು
ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ಮೃತಿಜನಕವಾದ ಔಷಧವನ್ನು
ಸೇವಿಸಿದರು. ಆಗ್ಗೆ “ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಗಡ್ಯ”ವು ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಟಿತು.
ತರುಣಾಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರೇ ಮುಂತಾದ ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಈ ವೃತ್ತಾಂತವು
ಅನುಬಂಧವಾಗಿ ಸಂತುಷ್ಟರಾದರು. ಸ್ವಹೃದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ
ಶ್ರೀನಿವಾಸರೂಪದೇಹದ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ “ಕುಲಕುಂಬನ
ಕಿರಿ” ಎಂಬ ಕೆತ್ತನೆಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ “ವ್ಯಾಸ” ಎಂಬ
ನಿಷ್ಕರವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಶ್ರೀಮತ್ಪ್ರಾಣಾಪ್ಯಾಯನವೆಂಬ ಸ್ಥಾನ
ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ನಮಗೆ ನನ್ನ ಪೂಜೆಯೂ ಸಮೃದ್ಧವಾಯಿತೆ” ಎಂದು
ನಿಕ್ಷೇಪವಶವಾಗಿ ಕೇಳಲು ಸರ್ವರೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರೀ

ಬಾದರಾಯಣ ವಿಗ್ರಹವು ತಲೆ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿತಂತೆ!! ಆಗ “ಬಿಗಿದ ಕಂಠದಿಂದ ದೃಗ್ಬಾಷ್ಪಗಳಿಂದ ನಗೆಮೊಗದಿಂದ ರೋಮಗಳುಗಿದು | ಮಿಗೆ ಸಂತೋಷದಿ ನೆಗೆದಾಡುತ್ತ ನಾಲ್ಕೊಗನಯ್ಯನಗುಣವೊಗಳಿ” ಹಿಗ್ಗಿದರು. ಆಗ್ಗೆ ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರಿಗೆ ಭಕ್ತ್ಯುನ್ನಾದವು ಬಂದಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು. ಹರಿದಾಸಾಗ್ರಣಿಗಳಂತೆ ಆನಂದಪರವಶರಾಗಿ ನರ್ತನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರೆಂದು ಊಹಿಸಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಮಾತಿರಕ್ತ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರು ಶಿಷ್ಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಬಿದರಹಳ್ಳಿ, ಕಲ್ಲಾಪುರ, ಲಿಂಗೇರಿ, ಗುರ್ದರಿ, ಉಸುರ್ಜಿ ಮುಂತಾದ ಎಂಟು ಮನೆತನದವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಈ ಶಿಷ್ಯರೆಂದರೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ದಿಗ್ಗಜದಂತೆ ಇದ್ದವರು. ಜ್ಞಾನ, ಭಕ್ತಿ, ವೈರಾಗ್ಯಪೂರ್ಣರು. ಎಲ್ಲರೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತೃಗಳೇ. ಎಲ್ಲರೂ ಮಹಾನುಭಾವರೆ ಇದ್ದವರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಶಿಷ್ಯರ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯೇ ತಿಳಿದಂತಾಗುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಈ ಚರಿತ್ರೆಯು ಮುಗಿದೊಡನೆ ಅನುಬಂಧವಾಗಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ಶ್ರೀಸತ್ಯಬೋಧಗುರುರಾಜೋವಿಜಯತೇ ||

ಶ್ರೀಸತ್ಯಬೋಧಮಹಿಮಾಮೃತ

(ಮುಂದುವರಿದು)

ರೇಖಕರು :—ಶ್ರೀ ಮಹಿಷಿ ನಾಲ್ಕುಕಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಚಾರ್ಯರು,

ತಿಮ್ಮೋಗ್ಗ

ಈ ರಘುನಾಥಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯಾತ್ಮರೊಂದು ಪುತ್ರರು ರುವಂತೆ—
ಪರಾರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿರುವುದಾದರೂ ಈಗಲೂ ತಂದೆಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಈ
ಮಗನು ಬಿಡಿಯುವ ವಾಸವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾರೋ ಸಕಲಸತ್ಪುರುಷರೂ
ಈ ಚಾರ್ಯರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. "ವಿಜ್ಞಾನಪಾರತ
ಪುರಾಣ ಮಹಾರಹಸ್ಯಂ" ಎಂದು ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವವಿಜಯದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿ
ರುವಂತೆ ಮಹಾಭಾರತ ಭಾಗವತಾದಿ ಸದ್ಗ್ರಂಥಗಳ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥ
ವನ್ನು ಮನನಮಾಡುತ್ತಾ ಭಕ್ತಿಶ್ರದ್ಧಾನ್ವಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ
ಬರುತ್ತಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರುಗಳಿಗೆ ಲಲಿತವಾಗಿ—ಬೋಧಿಸುತ್ತಾ ಸಕಲ
ಜನಗಳ ಕೃತಜ್ಞತೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಾರ್ಘಮಾನವೇಶಗಳ ವಂದನಾಹಂಸಂಧಾನ
ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಂತತಸ್ತಾನಮಾಡಿ ವಿಧಿವಿಹಿತವಾದ ಮುಖ್ಯಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನೇ
ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಿ ತಂತ್ರಪದ್ಧತಿಗಳಿಗನು
ಮಾನಾಪೂಜ್ಯಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಿ "ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನಂ"
ಪ್ರಮುಖತಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದು ವೇದವಿಧಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ "ಏ ಲಂಕನ
ವಚನಾ ಪ್ರಸತ್ಯಾಹವೇತ" "ವಿಷ್ಣು ಪ ಮೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಾಜಗಾಮ"
ವಿದನಾದಿಋಕ್ಕಿಕರಂಜಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲವೆಂತೆ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರವಚನ
ವನ್ನು ಲೋಪವಿಲ್ಲದವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ
ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಅಡುಗುವವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಪುಷ್ಪಾನ್ನಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತ
ಮಾದು ಮತ್ತು ಬಂಧುಗಳು ಇವರುಗಳಿಗೆ ಇತ್ಯಾಭೋಜನಮಾಡಿ

ಸುತ್ತು “ಅಕ್ಷಯಂ ಕರ್ಮ ಯಸ್ಮೈ ಪರೇ ಸ್ವರ್ಗತಂ” ಎಂದು ಭಗವತ್ಪಾ-
ದರು ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿದಂತೆ ಸಕಲ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ನಿಜಗುರುಹೃತ್ಯಮ-
ಲಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನೃಸಿಂಹದೇವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಣಮಾಡು-
ತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಪ್ರಥಮ ಪಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುಜನ ಪುತ್ರರನ್ನು
ಪಡೆದಾಗ್ಯೂ ವಿದ್ಯಾವಿನಯಗಾಂಭೀರ್ಯಾದಿ ಸುಗುಣಾಕರನಾದ ಲೋಕ-
ಮಾನ್ಯನಾದ ಸಿಂಹಸಂಹನನ (ವರಾಂಗರೂಪೋಪೇತ)ನಾದ ಸುಕುಮಾರ-
ನನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಉತ್ಕಟೇಚ್ಛೆಯಿಂದ, ರೂಪಲಾವಣ್ಯಾನ್ವಿತೆ-
ಯಾದ ಸತ್ಕುಲಪ್ರಸೂತರಾದ ಅರಳಿಬಾಯಿಯೆಂಬ ಲಲನಾಮಣಿ-
ಯನ್ನು ಲಗ್ನಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ದ್ವಿತೀಯಭಾರ್ಯೆಯಾದ ಇವರು
ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಾದಿಸುಗುಣಭೂಷಿತೆಯರಾದ ಸುದತೀವೃಂದದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನ-
ವನ್ನಲಂಕರಿಸಿ ಪತಿಸಂಬಂಧಿಗಳಾದ ಬಂಧು ಜನರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ
ಸತಿಯ ಇಂಗಿತವನ್ನರಿತು ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪೂಜಾ ಧುರಂಧರರಾಗಿದ್ದರು.
ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರರಾದ ಈ ದಂಪತಿಗಳು ನಿಯಮ ಪೂರ್ವಕವಾದ
ವಿವಿಧ ಸೇವಾದಿಂದ ಸ್ವಕುಲ ದೇವತೆಯಾದ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹ ದೇವರ
ಪ್ರಸನ್ನತೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ದ್ವಿತೀಯಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿ
ಸುಖದಿಂದ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದರು. ಭಗವತ್ಕೃಪಾವಿಶೇಷದಿಂದ ಈ ಸಾಧ್ವೀ-
ಮಣಿಯು ಕಾಂತಿಮಂತವಾದ ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಜನಮನೋನಯ-
ನಾದಂದಕರನಾದ ರುಚಿರಾವಯವ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರುವ ಶುಭ
ಲಕ್ಷಣಾನ್ವಿತನಾದ ಸುಕುಮಾರನನ್ನು ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು.
ಶ್ರೀರ್ಮಾ ಹರ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಪುತ್ರ ಜನ್ಮಮಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ
ವೈನಂದಿನ ತಪಸ್ಸು ಸ್ವಗುಣ ಲಬ್ಧವಾದ ಶರಚ್ಚಂದ್ರ ಪ್ರಭಾಭಾಸುರವಾದ
ವಿಘ್ನಲ ಕೀರ್ತಿ ಇವೆರಡನ್ನಳಿದು ಉಳಿದ ಸಮಸ್ತ ವಸ್ತುಗಳ ದಾಸ-
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ ಔದಾರ್ಯವು ಸರ್ವಾಭಿನಂದನೀಯ-
ವಾಗಿತ್ತು. “ದ್ವಾದಶೇಽಹ್ನಿ ಸಿತಾ ನಾಮ ಕುರ್ಯಾತ್” ಎಂಬ ವಿಧಿಗನು-
ಸಾರವಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರು ನಾಮಕರಣ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ವಿಜೃಂಭಣೆ-
ಯಿಂದ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಾನಂದಕರನಾದ ಮಂಗಳ

ವಾದ್ಯ ಧ್ವನಿಯಿಂದಲೂ, ನವವಸ್ತ್ರಾಭರಣ ವಿಭೂಷಿತೆಯರಾದ ಕೋಕಿಲ-
ಸ್ವರ ವಿರಾಜಮಾನರಾದ ನಾರೀಮಣಿಗಳ ಮಂಗಳ ಗಾಢಭಾವದ
ದಿಂದಲೂ, ವಿವೃಚ್ಛಿರೋಮಣಿಗಳಾದ ದ್ವಿಜಪರ್ಯಾಯ ಅರ್ಧಾಂಗ
ಸಂಧಾನ ಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ವೇದಘೋಷದಿಂದಲೂ ಅಹಾರ್ಯವ
ಸುಂದರ ಮಂದಿರವು ವಿವಾಹ ಮಂದಿರ ವ್ರಾತನಾಳಾಗಿ ಮಾರಾಪಟ್ಟಿತ್ತು.

ರಾಮಾದಿನಾಮಗಳ ತತ್ಪರ್ವೇತ್ಯಗಳಾದ ಅಹಾರ್ಯವು ಕಳೆದು
ಪುತ್ರನಿಗೆ ಈ ಬಾಲಕನು ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡುವುದು
ನೆರವೇರಿಸಲಿ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದಲೂ ಸ್ವರ್ಗವು ತಪಸ್ವಿ ಭೋಜನ
ಮಾಡಲಿ ಎಂಬ ಆಭಿಲಾಷೆಯಿಂದಲೂ ಪೋಷಿಸಿತು. ಈ ವಿಧದ
ಲೆಂಬ ಮನೋರಥದಿಂದಲೂ, ಸ್ವರ್ಗಲಲಿತ ಭೋಜನವನ್ನು ಭೋಜನ
ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಸ್ಥೈರ್ಯವಾಗಿ ಸುಗಂಧಗಂಧ ಭೋಜನವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು
ಲೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದಲೂ ರಾಮಾಚಾರ್ಯಸಂಕಲ್ಪಿತ ಭೋಜನವು
ಹರು.

[ಶ್ರೀ ಪ. ಏ. ಪ ೨ ಶ್ಲೋ ೨೦] ಈರು ಶ್ವಾಹರವಾದ ಕೂದಲಿನ
ಸ್ವೇಷ್ಟದಶ್ವ ಸಕಲವು ತಪಾಲಂ || ೨೦ || ೨೦ || ೨೦ || ೨೦ ||
ಕೋಸಯಂ, ಲೋಕಲೋಹದಮಯವು ಸ್ವನವಲಂ || ೨೦ || ೨೦ || ೨೦ || ೨೦ ||
ರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಅರಳಿಬಾಯಿಯವರು ತಾತಸಾವಲಂ ಶ್ರೀಮಾಣ
ಡರ್ಯಾಚಾರ್ಯರವರು ಸುಂದರಂಗಳಾದ ತಮ್ಮ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ
ಕರ್ಷಕವಾದ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಅನುಲೋಕಿಸಿ ಅನಂದ ಭವಿಷ್ಯದವು
ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಬಾಲಕನು ಪ್ರಕೃತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಸದೇ ಮುಖ
ಮುಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಆಶ್ರಿತವರ್ಗಕ್ಕೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವನೆಂದು ಮಗ್ನರಾದವನು
ಸೂಚಿಸಲೋಸುಗವೋ ಎಂಬಂತೆ ನಿಜ ಮುಷ್ಟಿ ಮಂಥನದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವ
ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮನಸ್ತುಷ್ಟಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಿಂದ
ಲೀಲಾವಲೋಕನದಿಂದ ಭಕ್ತರಾದ ಮಾಧ್ಯಮವು ಮಗ್ನರಾದವರು
ಕೆಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರೂತದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ರಾಜನನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಮಗ್ನರಾದವರು
ಕ್ಷರಾರಂಭೋತ್ಸವವನ್ನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆಚರಿಸಿದರು.

ಉಪನಯನಾರ್ಥವಾದ ಗರ್ಭಾಷ್ಟಮ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮಶ್ರೇಣಿ ಜ್ಯೋತಿಃ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪರಿಗಣಿತವಾದ ವಸಂತ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಶುಭದೃಷ್ಟಿವಿಶಿಷ್ಟರಾದ ಕೂರ್ಯಾದಿ ಗ್ರಹಗಳ ಸುಯೋಗಯುಕ್ತವಾದ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಬಂಧುವೃಂದದಿಂದಲೂ, ಭೂಸುರನಿಕರದಿಂದಲೂ ಸಹಿತರಾಗಿ ವಿವಿಧ ಕೈಭವಯುಕ್ತವಾದ ಉಪನಯನ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು, ಮಹಾನಂದದಿಂದ ನಡೆಸಿದರು. ತಾವೂ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು, ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಕರ್ಮ ಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪುತ್ರನ ನೈಸರ್ಗಿಕ ನೈಪುಣ್ಯ ಶ್ರದ್ಧಾ ಭಕ್ತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನಭಿಬೀಕ್ಷಿಸಿ ಅಚಾರ್ಯರು ಪ್ರಸಾದ ಪರವಶರಾದರು. ಉಪನಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶುಭವಾಗಿಯೇರಬೇಕೆಂದಾಗಿ ಕೌಶೀನಧಾರಿಯಾಗಿ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಾಚರಿಸಿದಂತಹ ಮುಂಡಲಮುಂಡಿತನಾಗಿ ವಾಮನಮೂರ್ತಿಯಂತಿದ್ದ ನೂತನ ಪಟುವನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಅವಲೋಕಿಸಿ ದೇವೇಂದ್ರನ ಮನೋರಥ ಸಿದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಬಲಿರಾಜನ ಅಧ್ವರ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಮಂಜುಳವಾದ ಪಟುರೂಪದಿಂದ ಅಗಮಿಸಿದ ಅಗಮೈಕ ವೇದ್ಯನಾದ ಶ್ರೀ ವಾಮನ ಮೂರ್ತಿಯ ಮಂಗಳಾಂಗವನ್ನು ಉಪನಯನಸಭಾಸದರಾದ ಭೂಸುರ ಪುತ್ರರರು ಸ್ವರೂಪಮಾಡಿದರು. ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರ ವಿಚಾರದಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತವಾದ ಮನೋಜ್ಞ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಧಾಗ್ಯ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಹರ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ತಾವು ಶ್ರೀಶ್ರೀಮದರಾದ ಕಾರಣ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಯಜುರ್ವೇದವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿಸಿ ಅನಂತರ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಸುಮಧ್ವವಿಜಯ, ಪುಕ್ತಿಣೀಶ ವಿಜಯ ದೊಂದಲಾದ ಮಹಾ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಮಾಡಿ ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರ (ವ್ಯಾಕರಣ ಶಾಸ್ತ್ರ)ದಲ್ಲಿ ಕೌಮುದ್ಯಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಏಕವಾರ ಉಪದೇಶ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಗಹನಾರ್ಥವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ ಕ್ಷಲ್ಪ ಕಾಲದೊಳಗಾಗಿ ಉದ್ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಸಂಗಮಾಡಿ ವಿದ್ಯಾಬ್ಧಿ ವಾರಗಾಮಿಯಾಗಿ ತನ್ನಿಮಿತ್ತವಾದ ಅಹಂಕಾರಾದಿಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ಸಯವಿನಯಾದಿ ಸುಗುಣಭೂಷಿತನಾದ ಸುತನನ್ನು ನೋಡಿ, ನಮ

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಅಧಿಕವೈಶಾಖ

ಸದ್ವಂಶವು ಮಹಾಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವಸಂಪನ್ನೋಭಿತವಾದದ್ದು. ಅಕ್ಕಪಕ್ಕವಾದ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಅಸಾಧಾರಣ ಪಾಂಡಿತ್ಯವು ಲಭಿಸಿರುವದು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಂಡಿತ್ಯಪ್ರಯುಕ್ತವಾದ ಲೋಕ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಅಹಂಕಾರಾದಿದುರ್ಗುಣಗಳು ಬಂದಾಗಲೇ ಭವಿಷ್ಯಗಳಿಗೂ ಭೂಷಣಭೂತವಾದ ಅಕೃತ್ರಿಮವಿಷಯವಾಗಿದ್ದು, ಗಂಭೀರವಾಗಿರುವದು ಪೂಜ್ಯರಾದ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ಪೂಜಾರ್ಥವಾಗಿ ವಿಶೇಷದಿಂದಲೇ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು.

ಸ್ರವ್ಯತ ಈ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರೊಬ್ಬರು ಈ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಸದ್ಗುಣ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಈ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಪರ್ವಮಾಣಿ ಕಾಲವೆಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಭೂಷಣ ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗಿ ಅದ್ವೈತ ಪದ್ಧತಿ ಮೂಲಕ ಚಾತುರೀಧುರೀಣನಾಗಿ ಮೂಲಾಸಿಕ್ತನಾಗಿ ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿ ನಿಲುವುದಾಗಿ ನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಲೀಲೆಯಾಗಿ ಶ್ರೀ ಪರಮಾತ್ಮ ಸುಕೃತ ಪುಣ್ಯಕೃತುಲ-ಸಂಪದ್ವಿಚಾರವನ್ನು ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಗುರುನಂದಿಗರಾದ ಶ್ರೀ 'ವಿಷ್ಣು ಪ್ರಿಯ ತೀರ್ಥ' ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ವಿಷ್ಣು ಸನ್ನಿಹಿತರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಾಭಿಷೇಕ ನಿವಾಸಿಗಳಾದ ಪೂರ್ವೋತ್ತರಾದ ಜ್ಞಾನೋತ್ತರರು ನಿಲುವುದಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಸ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿರೂಪಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

‘ಗುರುವರ್ಯ ಈ ಬಾಲಕನು ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ನಾವವನ್ನು ನೆರವಿ ಯೌವನರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತೆದಿಟ್ಟಿರುವ ವಿಷ್ಣುನಂದಿಗರ ತಮ್ಮ ಪರಮಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ವೇದಾಂತ ಸಾಧನವನ್ನು ಮೂಲಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥನಾಗುವನು’ ಎಂದು ಜ್ಞಾನೋತ್ತರರು ಹೇಳಿದರು.

[ಮುಂದೆ ಮುಂದುವರಿದು...]

|| ಶ್ರೀಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣೋ ವಿಜಯತೇ ||

ಹರಿದಾಸರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಚರಿತಾನುವರ್ಣನೆ

ಲೇಖಕರು :—ಶ್ರೀ ವರವಣಿ ರಾಮರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮೈಸೂರು ಗೌ|| ಕನ್ನಡ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಟರ್

(ಮುಂದುವರಿದು)

ತೃಣಾವರ್ತನನ್ನು ತೃಣಗಣಾಯಮಾನಸನ್ನಾಗಿಮಾಡಿ ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ
ನಂತರ, ಅನುರಕ್ತುಲದರಣನಾದ ಶಿಶುರೂಪಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ತನ್ನನ್ನು
ಕಾಣದೆ ಗುಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಯಶೋದಾದೇವಿಗೆ ಪುನರ್ವರ್ತನವಿತ್ತು. ಆನಂದ
ನಡಿಸಲು, ಯಶೋದೆಯು ತನ್ನ ಮುದ್ದುಶಿಶುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು
ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಮುದ್ದಾಡಿ ಅಶಿಷ್ಟ ಸಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಪರಿಪರಿ ರಕ್ಷೆಗಳನ್ನಿತ್ತು
ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಮಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಳು. ಕ್ರಮೇಣ
ಮಗುವಿಗೆ ಅಂಬೆಗಾಲಿಡುವುದು, ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ನಡೆಯುವುದು,
ಬಂದಹಾಗೆಲ್ಲ ತಾನು ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ
ಬಾರೆಂದು ಕರೆಯುವುದು, ಅವನು ನಡೆದು ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಅವನಿಗೆ
ತಿಂಡಿಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಆಸೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವುದು, ಈರೀತಿ ಬಾಲನನ್ನು
ಆಡಿಸಿದಳಂತೆ.

ಓಡಿಬಾರೊ ವೈಕುಂಠಪತಿನಿನ್ನ

ಸೋಮನೆ ಮನದಣಿಯ

|| ಪ ||

ಸೋಡಿ ಮುದ್ದಾಡಿ ಮಾತಾಡಿ ಸಂತೋಷದಿ

ವಾಡಿ ಪೊಗಳುಸೆನು ಪರಮಪುರುಷ ಹರಿ

|| ಅ. ಪ ||

ಕೆಂವಾವರೆಪೋಲ್ವ ಪಾದಗಳಿಂದ ರಂಗ

ಧಿಂ ಧಿಬಿ ಧಿಮಿಕೆಂದು ಕುಣಿಯುತ್ತಲಿ |

ಅಂಕುಗೆ ಕಿಡುಗೆಯ್ಗೆ ಧನು ಧನುಮಿವುಲ
ಕುಂದನದುವಿನಾರ ಕುಂದನದುವಿನಾರ

x x x

ಎಣ್ಣುರಿಗತಿರಸ ದಭಿಘ್ರತಪ್ಪೋ ರಂಗ
ಎನ್ನಯ್ಯ ನಿನಗೆ ಕೊಡುವೆ ಬಾರೋ |
ಚಿಣ್ಣರ ಒಡನಾಟ ಸಾಕು ಬಿಡೋ ರಂಗ
ಬೆಣ್ಣೆಯ ಮೆಲುನುದು ಬೇಡ ಎನ್ನ ಕಂದ

|| ೩ ||

x x x

ದುಂಗಳಾತ್ಮಕ ಮೋಹನಕಾಯ ರಂಗ
ಸಂಗೀತಲೋಲ ಸದ್ಗುಣಲೀಲ |
ಅಂಗನೆಯರಿಗೆಲ್ಲ ಅತಿಪ್ರಿಯಸಾಧ ರು-
ಭಾಂಗ ಪುರಂದರ ವಿಠಲರಾಯ

|| ೪ ||

ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಓಡಿಬಂದ ಕೃಷ್ಣನ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು
ಗೋಪಿಯು “ಕುಣಿ ಕುಣಿಯೋ ಕೃಷ್ಣ ಕುಣಿ ಕುಣಿಯೋ” ಎಂದ
ಹೇಳಿದರೆ ಕೃಷ್ಣನು ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಂದ ಕುಣಿದನಂತೆ!

ಹರಿ ಕುಣಿದ ನಮ್ಮ ಹರಿ ಕುಣಿದ

|| ೫ ||

ಅಕಳಂಕಚರಿತ ಮಕರಕುಂಡಲಧರ |

ಸಕಲರ ಪಾಲಿಸ ಹರಿಕುಣಿದ

|| ೬ ||

ಅರಳೆಲೆಮಾಗಾಯಿ ಕೊರಳ ಮುತ್ತಿನಸರ |

ಪರಳೇರ ಒಡಗೂಡಿ ಹರಿಕುಣಿದ

|| ೭ ||

ಅಂಕುಗೆ ಪಾಡಗ ಬಿಂದಲಿ ಬಾವುರಿ |

ಅಂಕುಗೆ ಪಾಲಿಯುತ್ತ ಹರಿಕುಣಿದ

|| ೮ ||

ಹರಿ ಕುಣಿದರೆ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಆನಂದದಿಂದ ಕುಣಿದು ಕೃತಾರ್ಥತೆಯನ್ನು
ನಿರೂಪಿಸಿದವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣನ ಅಲಾಭಕರನು

ಶ್ರೀಮಚ್ಚಂದ್ರಿಕಾಚಾರ್ಯರವರು, ಒಂದು ಸುಳಾದಿಯಲ್ಲಿ ಈರೀತಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬೇಡಿದ್ದಾರೆ:—

ನಿನ್ನ ಮೃದುಪಾದವ ನೋಯದಂತೆ
ಎನ್ನ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಡೋ
ರನ್ನ ಕಾಲಂದಿಗೆಗೆಜ್ಜೆಯನಾದದಿಂ-
ದಿನ್ನು ಧಿಂಧಿಮಿಕೆಂದು ಕುಣಿಸುವೆ
ಉದಯಾದ್ರಿಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ||

ನಂದಗೋಪನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಶೋದೆಯಿಂದ ಲಾಲಿತನಾಗಿ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಯದುನಂದನನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಗೋಕುಲದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಂದುನೋಡಿ ಆನಂದತುಂದಿಲರಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲೇ ಲೀನವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಗಲಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ, “ಬಾರೊ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಬಾರೊ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ” ಎಂಬುದಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಕೆನೆಪಾಲು, ಬೆಣ್ಣೆ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆದರಿಸಲು ತೊಡಗಿದರಂತೆ. “ರಂಗಯ್ಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಅಂತರಂಗದಿ ಗುಡಿಕಟ್ಟಿ ಕುಣಿವೆ ನಾ” ಎಂಬ ಉತ್ಸಾಹಪೂರಿತವಾದ ಅನುಸಂಧಾನದಿಂದ ಅವರು

“ಯಾದವ ನೀಬಾ ಯದುಕುಲನಂದನ
ಮಾಧವ ಮಧುಸೂದನ ಬಾರೊ”

ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಕರೆಯಲು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವರಿಗುಂಟಾದ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಪಾರವಿಲ್ಲ. ಅವರ ಧನ್ಯತೆಯನ್ನು ಈರೀತಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರಂತೆ:—

ಎಳೆತುಳಸೀವನಮಾಲೆಯು ರಂಗ-
ಗೆಳೆ ನೀಲದ ಮೈಯಥಾಳವು |
ಪೊಳೆವ ಪೊಂಗಲೊಪ್ಪೆ ಚಲುವನು ನಮ್ಮ

ಗೋಪಿಯರ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹರಿ ಬಂದುದರ ಸರಿಣಾಮವೇನಾಯಿತುಂಕೆ
ನೋಡಿ :

ಬಾಡಿದಮಾವು ಪಲ್ಲವಿಸಿತು ಹರಿ
ನೋಡಲು ಜಗವು ಭುಲ್ಲವಿಸಿತು |
ಕೂಡಿದ ಮನದ ತಾವಗಳೆಲ್ಲ ಎತ್ತ-
ಲೋಡಿತ್ತೂ ಹರಿಬಂದ ಭರದಿಂದ ನೋಡಾ || ೨ ||

ಬಿಸಿಲು ಬೆಳದಿಂಗಳಾಯಿತು ತಾ-
ಮಸ ಹೋಗಿ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಯಿತು |
ಕುಸುಮನಾಭನು ತಾ ಬಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ
ನಿಷಹೋಗಿ ಲಿಪ್ಯತವಾಯಿತು ನೋಡಾ || ೩ ||

ಪಾವು ನೃಪಸಕನಾಯಿತು, ಅಲ್ಲಿ
ದಾಸಾನಲ ತಂಪಾಯಿತು |
ಬೇವು ಸಕ್ಕರೆ ಆಯಿತು ತಮ್ಮ
ದೇವಕಿಸುತ ತಾ ಬಂದರೆ ನೋಡಾ || ೪ ||

ಜಾಣೇರರಸ ನೋಡು ರಂಗನು, ಅವ
ತಾನಾಗಿ ಬೆನ್ನ ಬಿಡ ನಮ್ಮನು |
ಎನಾದರು ಅಗಲದಲೆ ನಮ್ಮ
ಮಾನಾಭಿಮಾನದೊಡೆಯ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ || ೫ ||

(ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯರು)

(ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ)

ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯತತ್ವವೈಭವ

ಶ್ರೀ ಮು. ಶ್ರೀ. ಗುಂಡೂರಾವ್, ಬಿ.ಎ.(ಆನರ್ಸ್)

೩

ಮಾತರಿಶ್ಚನಿಂದರೆ ಸಮಸ್ತವಾದ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಮಾಡತಕ್ಕ ಜೀವೋತ್ತಮರಾದ ಶ್ರೀಭಾರತೀರಮಣಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನೆಂದು ಅರ್ಥ. ಇವರೇ ಸಕಲಜಗತ್ತಿಗೂ ಮೂಲಗುರುವಾದವಾಯುಜೀವರು. “ಅನಂತಾ ವೈ ವೇದಾಃ” ಎಂದು ವೇದಗಳು ಅನಂತವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವಿನ ಉತ್ಕರ್ಷ (ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ) ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ವೇದಾದಿ ಸಕಲ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕೃತಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಮಹಿಮೆ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕುಗಳಾಗಿ ಹರಿದುಹೋಗಿವೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ನಂತರ, ನಮಗೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು ನಾಯುಮಹಿಮೆ; ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನ ದಿವ್ಯಮಹಿಮೆ. ಪನಮಾಸನ ಪಾವನನಾಮಮಹಿಮೆ. ಇದನ್ನು ಮುಕ್ತ ಕಂಠದಿಂದ ದಾಸಾರ್ಯರುಗಳು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಪ್ರಥಮಾಂಗನೂ, ಪ್ರತಿಬಿಂಬನೂ ಆದ ವಾಯುದೇವನೇ ಮೂಲಗುರುವೆಂದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಾರಿದ್ದಾರೆ; ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನ ವಿಜಯದುಂದುಭಿಯನ್ನು ಸಜ್ಜನೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೊಳಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರ ಈ ದಿವ್ಯ ಜಯಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ—

ಜಯ ಜಯ ಜಗತ್ಪ್ರಾಣ | ಜಗದೊಳಗೆ ಸುತ್ತಾಣ |

ಅಖಿಳಗುಣ ಸದ್ಗುಣ | ಮಧ್ವನಾಮಾ || ಪ ||

ಶ್ರೀಹರಿಪಾದಸರಸೀರುಹಭೃಂಗ, ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯಸೇವಾದುರಂಧರ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನನಾಮಸ್ಮರಣೆಯೇ ಜಯಸೂಚಕವೆಂದು ತೋರಿಸಲು “ಜಯ ಜಯ” ಶಬ್ದದಿಂದ ಸಕಲಸದ್ಗುಣಪೂರ್ಣರೂ, ಶಾಶ್ವತಸೌಭಾಗ್ಯ ಮೂರ್ತಿಗಳೂ, ನಿರತಿಶಯಸುಖದಾಯಕರೂ ಆದ ವಾಯುದೇವ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿ—

ವಿಜಯ-ಅಧಿಕವೈಶಾಖ

ಆವ ಕಚ್ಚಪರೂಪದಿಂದಲಂಡೋದಕದಿ
ಓವಿ ಧರಿಸಿದ ಶೇಷಮೂರುತಿಯನು
ಆವವನ ಬಳಿವಿಡಿದು ಹರಿಯ ಸುರರೈದುವರು
ಆ ವಾಯು ನಮ್ಮ ಕುಲಗುರುರಾಯನು || ೧ ||

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಕುಲಗುರುರಾಯನ ನುಹಿನು ಬಟ್ಟು
ಮಾತ್ರವಲ್ಲ—

ಆವವನು ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ
ಆವವನು ತೊಲಗೆ ಹರಿ ತಾ ಬೋಗುರು
ಆವವನು ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ
ಆ ವಾಯು ನಮ್ಮ ಕುಲಗುರುರಾಯನು || ೨ ||

ಕರಣಾಭಿನೂನಿಗಳು ಸುರರು ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ
ಕುರುಡ ಕಿನ್ನರ ಮೂಕನೊಂದನಿವನು
ಪರಮಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ ತೊಲಗೆಲ್ಲರೂ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ
ಅರಿತು ಪೆಣನೆಂದು ಪೇಳ್ವರು ಬುಧವನು || ೩ ||

ಸುರರು ನರರೊಳಗೆ ಸರ್ವಭೂತಗಳೊಳಗೆ
ಪರತರನೆನಿಸಿ ನೇಮಿಸಿ ನೆಲಸಹ
ಹರಿಯನಲ್ಲದೆ ಬಗೆಯನನ್ಯರೂ ಬೇರೊಳಿವನು || ೪ ||
ಗುರುಕುಲತಿಲಕ ಮುಖ್ಯವನೊಂದನು || ೫ ||

ಎಂದು ಮೂಲಗುರುಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮೂಲಗುರುಗಳ
ಮೂರವತಾರದ ವ್ಯಾಪಾರನೈಚಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಬಹುಮಾನದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ಪಲ್ಲವಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ನಾಲ್ಕು ಪದ್ಯಗಳು ಸ್ತೂತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಖಂಡವಾಗಿ,
ಅಪರಿಮಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದಾದ ಜನಿತರಸಮಾಧುರ್ಯವನ್ನು ದ್ರಾಕ್ಷಾಪಾಕದಂತೆ, ತಿರಿಗನ್ನಡದಂತೆ
ಸರಳನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ವಾಮುರರಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿ-
ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಸವಿಯೋಣ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ಮಹೇಶ್ವರರು ಪರಶುಕ್ಲತ್ರಯರಲ್ಲಿ ಸೇರಿದವರು. ಶ್ರೀರಮಾ-
ದೇವ, ಬ್ರಹ್ಮನಾಯುಗಳು ಅನರ ಪತ್ನಿಯರಿಗೆ ಪರಶುಕ್ಲತ್ರಯರೆಂದು
ಹೆಸರು. ಶುಕ್ಲಶೋಣಿತಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದೆ, ಗರ್ಭವಾಸಾದಿ ದುಃಖಗಳಿಗೆ
ಸಿಲುಕದೆ ಭಗವತ್ಪಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಅವತಾರಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲ ಮಹಾ
ಮಹಿಮರೆಂದರ್ಥ. ಇಂತಹ ವಾಯುದೇವರ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಜಗದ್ವಿ
ಲಕ್ಷಣರಾದ, ಶ್ರೀರಮಾನಾರಾಯಣರು. ವೇದಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನರೂಪ
ವಾದ ಪುರುಷಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿನ “ಪ್ರಾಣಾದ್ವಾಯುರಜಾಯತ” ಎಂಬುದೇ
ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಪಟ್ಟಿಶ್ಲೋಕನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು,

ವಿಷ್ಣೋರ್ವಾಯುಃ ಸಮುತ್ಪನ್ನೋ ವಾಯೋ ಸರ್ವಾಶ್ಚ ದೇವತಾಃ

ಪ್ರಾಣಾದ್ವಾಸ್ತನ್ಮಯನ್ ಪ್ರಾಣಃ ಆಜ್ಞಾಪಯತಿ ರಾಜವತ್

ಸ್ವಯಂ ಚ ಸಂಚರೂಪಸ್ಯನ್ ದದ್ಯಾನ್ಯೋಕ್ತಾದಿಕಂ ಪ್ರಭುಃ ||

ಎಂದು “ಪ್ರಭಂಚನ” ವಾಕ್ಯವನ್ನುದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀಹರಿಯಿಂದ
ವಾಯುದೇವನ ಉತ್ಪತ್ತಿ; ಅವನಿಂದ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ.
ತನ್ನಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಇತರ ಪ್ರಾಣಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ
ನಿಯಮಿಸಿ ಸಂಚರೂಪಗಳಿಂದ (ಪ್ರಭುವಿನಂತೆ) ಶಾಸನಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
ಶ್ರೀಹರಿಯ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ ಸುಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಮೋಕ್ಷದಾಯಕನೂ
ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನೇ. ವಾಯುದೇವನು ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣರ ತನಯ
ನೆಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮಾಣ—

ಸ ಏವ ರಮತೇ ಮಾಯಾಂ ಸ್ಥಿತಾಃತ್ವಾಸ್ತ್ರೀತನೌ ಹರಿಃ

ಪ್ರಾಣಸ್ಯೋತ್ಪತ್ತಿ ಕಾಮಃ ಸನ್ನನೇಚ್ಛಾಮಾರನಾಯಕಃ ||

ಎಂದು “ಅರ್ಥಸಾರೀನಾರಾಯಣ” ವಚನ. ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನ ಉತ್ಪತ್ತಿ
ಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯಲ್ಲಿ
ಅಥವಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತ್ರೀರೂಪದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಾನಾದ್ದರಿಂದ
ಅವನಿಗೆ “ಅನಕಾಮಮಾರ” ನೆಂದು ಹೆಸರು. ಮೇಲಿನ ಶ್ಲೋ-
ಕವನ್ನುದಹರಿಸಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು “ವಾಯುರುತ್ಪತ್ತಿಕಾಮೋ ಮಾಯಾ
ರಮಾಯಾಂ ರಮತ ಇತ್ಯನಕಾಮಮಾರ” ಎಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಂತಹ ತನ್ನ ಮುದ್ದು ಕುವರನನ್ನು ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಪಾಪಾತ್ಮನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ್ದಾನೆ ಶ್ರೀಹರಿ. ತಾನೇ ಪ್ರಾಣಶಬ್ದವಾಚ್ಯನಾದರೂ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮಪುತ್ರನನ್ನು ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸಿದ್ಧನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. “ಕೇನ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಕೃತಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಯುಕ್ತಃ” ಎಂಬ ತಲವಕಾರೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಈ ವಿವರವಾದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ತನ್ನ ಸಕಲ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಣವೆಂದು ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂಬುದೇ ಉತ್ತರ. ಆದುದರಿಂದಲೇ,

ಪವಮಾನ ಜಗದ ಪ್ರಾಣ ಸಂಕರವಾಣಿ

ಭವಭಯಾರಣ್ಯದವಃ |

ಎಂದು ವಿಜಯದಾಸರ ಹುಡುಗೆ ಜಗನ್ನಾಥವಾಮನು (೧೫೫೫) ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಜೀವ, ನೀನಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಯದ ಕಾರಣವೂ ಜಗದ್ಗುಣವೂ ಪ್ರಕೃತಿಯೆಂದರೆ,

ಮಾತೃತ್ವವು ದೇವರಥವೆಂದೂ

ಸೂತನಾಗಿಹ ಸರ್ವಕಾಲದಿ,

ಶ್ರೀತರುಣಿವಲ್ಲಭ ಅಧಿಕನೇರಲೂ ಸಿದ್ಧದಲಿ,

ತನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಮಾತೃತ್ವವು ಮೂಲದ್ದು ಎಂದು ಎಂಬುದು ಛಾಂದೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಹನ್ನಾಗಿ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಪ್ರಭುವಿನ ಕಣ್ಣೆಯಂತೆ ಸಾರಥಿಯು ವಾಹನವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು. ಆ ಪ್ರಭುವೇ ಶ್ರೀಪಾದ ಪ್ರಭುವಿನ ಆಜ್ಞಾಬದ್ಧ ಸಾರಥಿಯೇ ಶ್ರೀ ನಾಯುಜೀವ ಮೊಗಿನವರೇ—

ಯಥೈವ ಸಾರಥಿಯಾನೇ ಏವಂ ದೇಹೇ ಚ ಮಾತುತಃ

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, “ಜಗತ್ಪ್ರಾಣ”ನೆಂಬ ಶ್ರೀಪಾನರಾಯರ ಪದಪ್ರಯೋಗ ಸಾರ್ಥಕತೆ.

ಸಂಕರ್ಷಣಚ್ಛಾಪಿ ಜಯಾತನೂಜೋ ಉಭಯಾ ವಾಕ್ಯಾನ್ಮಯಃ

ಶೇಷವಿವರಣೆ

ವಾಯುರ್ಯ ಏವಾಥ ನಿಶಿಂಜಿಸಾತಾ ಭವಿಷ್ಯ ದೇವ್ಯಾಃ

ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯ ವಾಕ್ಯವಂತೆ, ಬಲಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣರಾದ, ಸಂಕರುಷಣ ಪರನಾತ್ಮಜಯಾದೇವಿಯರ ಪ್ರಥಮ ಕುನರರಾದ, ಭಾವಿವಿರಿಂಚಿಗಳಾದ ಶ್ರೀನಾಯುದೇವರಿಗೇ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅವರೇ ಜೀವೋತ್ತಮರು.

ಹಾಗಾದರೆ, ನಾಯುದೇವರು ಜ್ಯೇಷ್ಠರು ಮಾತ್ರವೋ ಅಂದರೆ ಅಪ್ಪೇ ಅಲ್ಲ; ಅವರು ಶ್ರೇಷ್ಠರೂ ಹೌದು. ಈ ಜ್ಞಾನವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸುಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನ ಪ್ರಸಾದ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಛಾಂದೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಯೋ ಹ ವೈ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಚ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಚ ವೇದ ಜ್ಯೇಷ್ಠಶ್ಚ ವೈ
ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚ ಭವತಿ ಪ್ರಾಣೋವಾ ವ ಜ್ಯೇಷ್ಠಶ್ಚ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚ

ಇದೇ ಮಂತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಶದವಾಗಿ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕದಲ್ಲಿ

ಯೋ ಹ ವೈ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂಚ ಶ್ರೇಷ್ಠಂಚ ವೇದ ಜ್ಯೇಷ್ಠಶ್ಚ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚ ಸ್ವಾನಾಂ
ಭವತಿ ಪ್ರಾಣೋ ವೈ ಜ್ಯೇಷ್ಠಶ್ಚ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚ ಜ್ಯೇಷ್ಠಶ್ಚ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚ ಸ್ವಾನಾಂ
ಭವತ್ಯಸಿ ಚ ಯೇನಾಂ ಬುಭೂಷತಿ ಯ ಏವಂ ವೇದ ||

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ, ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ ಹಿರಿಯನಲ್ಲ; ಗುಣದಲ್ಲಿಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಹಿರಿಯ. ನಾಯುದೇವನ ಈ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿದವನು ಸಹ. ಸ್ವಕೀಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠನೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಆದ ಗಣ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಗಣ್ಯಸ್ಥಾನ ಸಂಸಾರ ಮುಗಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನಜನಿತಗಣ್ಯಸ್ಥಾನವು ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಖ್ಯಾನವುಂಟು. ಜ್ಯೇಷ್ಠಶ್ಚ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ “ವಯಮೋ ತದ್ವಾಣಮವಷ್ಟಭ್ಯ ವಿಧಾರಯಾಮ ಇತಿ ತೇ ಪ್ರಾಕಾಶ್ಯಾ ಅಭಿವದಂತಿ” ಹೀಗೆ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಮಹಾತ್ಮ, ತಾನೇ ಹಿರಿಯನೆಂದು ವಿವಾ

ಪಾರಂಭವಾದಾಗ "ತಾನ್ ವರಿಷ್ಠಃ ಪ್ರಾಣ ಉವಾಚ" ಪ್ರಧಾನ ನಾಯುವೇವರು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದರು--

ಮಾ ಮೋಹ ಮಾವದ್ಯಥಾಹ ಮೇ ವೈ ತತ್ಸಂಚಾರಾತ್ಮನಂ
ವಿಭಜ್ಯತದ್ವಾಣಮವಪ್ಯಭ್ಯ ವಿಧಾರಮಾಸು ಇತಿ ||

ಹೇ ದೇವತೆಗಳೇ ! ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನವು ಅನ್ಯಪರಾರ್ಥವಾದ್ದರಿಂದ ಸುಖಂಪದವರಿಗೆ ಇದು ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ದ್ರೀಹರಿಯ ಕರುಣಾಬಲದಿಂದ ಈ ರೋದನವನ್ನು ನಾನೇ ಪಂಚರೂಪಗಳಿಂದ ಭೂತಿ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಉಪದೇಶದ್ವಾರಾ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಏಶ್ವಾಸ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ತತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಿರ್ಧರಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾಣದೇವನು ಶರೀರದಿಂದ ಕೊಂಚ ಮೇಲುಗಡೆಗೆ ಹೊರಟನು. ಅವನು ಹಾಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಯಾವ ದೇವತೆಯೂ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಮತ್ತೆ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನು ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲಲು ಸರ್ವರೂ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವಂತಾಯಿತು. ಆಗ "ಅರಾ ಇವ ರಥನಾಭೌ ಪ್ರಾಣೇ ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ" ಎಂಬ ಜ್ಞಾನವು ದೇವತೆಗಳಿಗುಂಟಾಯಿತು. ರಥಕ್ಕೆ ಅಜ್ಞಾನಮರ ಹೇಗೆ ಸರ್ವಾಶ್ರಯವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ವರಿಗೂ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನೇ ಆಶ್ರಯ. ಈ ಕಥೆ ಭಾಂದೋಗ್ಯ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನನ್ನು ಬಾಯಿಪುಂಜಾ ಹೊಗಳುತ್ತಾ,

ಇಂದ್ರಕ್ಷಂ ಪ್ರಾಣ ತೇಜಸಾ ರುದ್ರೋಽಸಿ ಪರಿರಕ್ಷಿತಃ
ಪ್ರಾತಕ್ಷಂ ಪ್ರಾಣೈಕರ್ಷಿರತ್ತಾ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಸತ್ವತಃ |
ವಯಮದ್ಯಸ್ಯ ದಾತಾರಃ ಪಿತಾ ತ್ವಂ ಮಾತರಿಶ್ವ ನಃ ||

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಐತರೇಯಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು--

ತತಃ ಕ್ರಮೇಣ ಚಾಗ್ನಾ ದ್ಯಾ ನಿಷ್ಕಾಂತಾಸ್ತೇಷು ಸರ್ವಶಃ |
ನಿಷ್ಕಾಂತೇಷು ನ ವೈ ಪಾತಃ ಶರೀರಸ್ಯಾಭವತ್ಸಚಿತಃ |
ನಾಯಾನುತ್ಕಾಂತ ಏವೈತಚ್ಛರೀರನುಪತತ್ ಸ್ಥಿತಃ ||

ಪುನಸ್ತೇ ಪ್ರಾವಿಶಸ್ವರ್ಗೇ ವಹ್ನಿ ಸೂರ್ಯೋ ಶಶೀಶಿವಃ |

ನೋತ್ಥಾ ನಮಭವತ್ತೇಷು ಪ್ರವಿಷ್ಟೇಷ್ಟಸಿ ಸರ್ವಶಃ ||

ವಾಯು ಪ್ರವಿಷ್ಟೇತೂತ್ಥಾನಂ ಕಾಯಸ್ಯಾಸೀತ್ತದೈವ ಚ ||

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಗ್ನಿ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ಶರೀರದಿಂದ ಹೊರಟರೂ ದೇಹವು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ವಾಯುದೇವರು ಹೊರಟ ಕೂಡಲೇ ದೇಹ ಕೆಳಗುರುಳಿತು; ಹೆಣವೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿತು. ಅಗ್ನಿ ಸೂರ್ಯಾದಿಗಳು ಮತ್ತೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದರೂ ದೇಹ ಎಳಲಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯ ವ್ರಾಣನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದೊಡನೆಯೇ ಮೇಲಕ್ಕೇದ್ದಿತು. ಇಷ್ಟು ವಿಷಯ ವನ್ನೂ ಎರಡು ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು ಎಷ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಸಜ್ಜನರು ನೋಡಬಹುದು. ಇದನ್ನೇ ದಾಸರಾಯರು—

ತನು ಸಂಬಂಧಿಗಳಾದ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರೆಲ್ಲ

ಅನುಕೂಲವಿದ್ದಾಗ ಹಿತವರು

ಹನುಮ ನೀ ತೊಲಗಲು ಹಡದಸ್ತು ಸತಿಸುತ-

ರ್ದಿಣನೆಂದು ಸುುಟ್ಟಲಂಜುವರಯ್ಯೋ ದೇವಾ ||

ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹರಿವಾಯುಗಳು ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅವಿಯೋಗಿಗಳೆಂಬ ಪ್ರಮೇಯ ಮತ್ತಷ್ಟು ಧೃಢವಾಗುತ್ತದೆ. “ವಾಯುಂ ವಿನಾ ನೈವಸ್ಥಿತಿರ್ಹರೇಸ್ವದಾ” ಎಂದು ವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣವಚನವೂ

ದೇಹೇಽಪಿ ಯತ್ರ ಪವನೋಽತ್ರ ಹರೇರ್ಯತೋಽಸೌ |

ತತ್ರೈವ ವಾಯುರಿತಿ ವೇದವಚಃ ಪ್ರಸಿದ್ಧಂ ||

ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯವಾಕ್ಯವೂ ಪ್ರಮಾಣ. ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ಇದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು—

“ಪರಿಸರ-ನೀನಿರೆ ಹರಿ ತಾನಿರುತಿಹ ಇರದಿರೆ ತಾನಿರನು.”

ಎಂದು ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ, ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆಂದು ನೋಡ

ಅಲ್ಲಿನ ಅರ್ಥಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ಲಾಲಿತ್ಯದಿಂದ ಬಿಂದು ಕಠಿಣ
ರಬ್ಬಿವೂ ಇಲ್ಲಿನ ತಿಳಿಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪಾಮರರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮುದ್ದಾಗಿ
ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ಸುಧಾ ಪಂಡಿತರು: ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ
ಅಸಾಧಾರಣ ಪಂಡಿತರು. ಪ್ರಸನ್ನ ನೆಂಕಟದಾಸರು—

ಸುಟ್ಟರೆ ಬರಿಹಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೆ ಕ್ರಿಮಿಕೇಟ
ಇಟ್ಟಿರಿದು ವಾಯುವಿರದೆ ||

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹರಿದಾಸರಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತವಾಡ್ಮಯ ವಿಷಯಜ್ಞಾನ
ಹೊಸತಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಪನಿಷದರ್ಥದ ರಸ
ಪ್ರವಾಹವೇ ಸಂತತವಾಗಿ ಹರಿದಿದೆ. “ನೀನೆಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣನು
ಇಪ್ಪ ಎನೆಂಬೆ ನಿನ್ನಯ ಕರ್ತೃತನಕೆ” ಎಂದು ಹೊಗಳುತ್ತಾ, ತಲವಕಾರ
ಕಟ್ಟಿಲ್ಲೋನನಿಸತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿರುವ ವಾಯುಮಹಿಮೆಯನ್ನು
ಸುಲಭವಾಗಿ, ಸೊಗಸಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಕವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಕಾದಿಯಲ್ಲಿ
ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಸುರರೆ ತನ್ನೊಳು ತಾನೇ ನೆಡೆನು ಬೋವೆಂದನು. ಮರುಳನು
ನನುಗೆಲ್ಲ | ತಿರಿಯನು ಅಮೆಂದೆಂಬ | ಗುರುನಿಕೆ ತನವೇನು | ಪಲಿ ಸು
ಬಂದಾಗು | ತ್ವರನನಾಡುತ್ತಿರೆ ಹರಿ ಅರಿದೂ ಒಂದು | ಶರೀರವನು ಮೂಡಿ |
ಸುಲಪರಿಯತ | ತ್ವರ ಒಳಗೆ ಪ್ರೋಗಿಸಿದ | ಮರುತನ ಸಹವಾಗಿ | ಪುರುಷ
ನಾನುಕ ದೇವ ವಿಜಯ ವಿಠಲರೇಯ | ಸುರರಿಗೆ ಪ್ರಾಣನಿಗೆ ಬೋಕ್ಷಿಸಿ
ತೋರಿದಾ || ೧ ||

ಚರಣದಿಂದಲಿ ಇಂದ್ರಸೂನು ಪೋಗಲು ಹೇಳವ | ಕರಗಳಿಂದಲಿ ಧಕ್ಷ
ಪೋಗಲು ಕರಹೀನ | ಮರಳಿನಯದಿಂದ ಭಾನು ಪೋಗಲು ಕುರುಡ |
ತರಣಿಮಕ್ಕಳು ಪೋಗೆ ಪರಿಮಳವಾಗದು | ವರುಣ ಪೋಗಲು ರುಚಿ
ತೋರದು ಕಾಣೋ | ಮರುತ ಸಖನು ಪೋಗೆ ಮೂಕನಾಹ | ತೆರಳಿ
ದಿಗ್ದೇವತೆಗಳು ಪೋಗೆ ಕಿವುಡನು | ಅರಣಿಸ್ವಾಯಂಭುವು ಪೋಗಲು ಅಲ್ಲಿ
ಯೋನಿಲ್ಲ | ಅಪ್ರಧಾನವಾಯು ಮರುತನು ಪೋಗಲು ಮೈ ಸ್ಮರಣೆಯು

ಇಲ್ಲ | ಗರುಡ ಶೇಷ ರುದ್ರ ಪೋಗಲು ಹಾನಿಲ್ಲ | ಇರದೆ ಗಣೇಶಾದಿ ಪೋಗೆ
 ಆ ದೇಹ ಅನಿಸಲಿಲ್ಲ ಪೆಣನೆಂದು ಅಂದು | ವರಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ ಸ್ಥಾನದಿಂದಲಿ
 ವೇಗ | ತೆರಳಿ ಪೋಗಲು ದೇಹ ಪೆಣನೆಂದೆನಿಸಿತು | ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ತಿಳಿದು
 ನಾಚಿಕೆ ಉಳ್ಳವರಾಗಿ | ಮರಳಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಏಳಾದಿರೇ | ಹರಿಗೆ ಕೇವಲ
 ಮುಖ್ಯದಾಸ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ | ತಿರುಗಿ ಬಂದು ಪೋಗಲು ಜೇತನಾಗೆ
 ಸುರರು ತಮ್ಮೊಳು ನಾವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೆ | ಮರುತ ದೇವನೆ ನಮಗೆ
 ಹಿರಿಯನೆಂದೂ | ಕರನ ಮುಗಿದು ನಿದ್ರಾ ಜಯವೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿ |
 ಗುರುವೇ, ನೀನೆಂದು ವವನನ ಕೊಂಡಾಡೆ | ಮಿರುಗುವಾಂಬರಭರ
 ನಿಜಯ ವಿಠಲನ | ಶರಣರೊಳಗೆ ಮುಖ್ಯ ಶರಣು ಈತನು ಕಾಣೋ || ೨ ||

ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಗೋಪಾಲದಾಸರು,

ನೀನು ಪಿಡಿಯಲು ಹರಿಯು ತಾನು ಪಿಡಿವನು | ನೀನು ಮುನಿದರೆ
 ಹರಿಯು ತಾನು ಮುನಿವಾ | ನೀನು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮ ನಮ್ಮಾ ನಿನ್ನ
 ಒಡೆಯಗೆ ಧರ್ಮಾ | ನೀನು ಇದ್ದರೆ ಹರಿಯು ತಾನು ಇರುವಾ || ನೀನು
 ಬಿಟ್ಟರೆ ಹರಿಯು ತಾನು ಬಿಟ್ಟೋಡುವಾ | ನೀನಿತ್ತುದುದು ಯೇನಾದದ್ದೆಲ್ಲ |
 ಜ್ಞಾನ ಸುಖವಾಯ ನಿಧಾನ ಮುಕ್ತಿಪ್ರದಾಯ | ದೀನ ರಕ್ಷಕ ಗುರುವೆ
 ದಾನಿ ಕಲ್ಪತರುವೆ ||

ಎಂದು ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನನ್ನು ಕೈಯ್ಯ ಮುಗಿದು ಬೇಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ
 ಮಹಾಮಹಿಮರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಸಮಸ್ತ ತತ್ತ್ವೇಶರಿಗೂ ಉತ್ತಮರಾದ್ದ
 ರಿಂದಲೇ ನಾಯುದೇವನನ್ನು —

ಸರ್ವೇಷಾಂ ಚ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಪ್ರಾಣಭೂತಃ |

ಅನಾವೃತ್ತಿದೇಹಿನಾಂ ದೇಹವಾತೇ |

ತಸ್ಮಾದ್ವಾಯುದೇವ ದೇವೋ ವಿಶಿಷ್ಠಃ ||

ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೃಗುಮುನಿಗಳು—

ನಮಸ್ತೇ ವಾಯೋ | ತ್ವಮೇವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸಿ | ತ್ವಮೇವ
 ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಬ್ರಹ್ಮವದಿಷ್ಯಾಮಿ | ಋತಂ ವದಿಷ್ಯಾಮಿ | ಸತ್ಯಂ ವದಿಷ್ಯಾಮಿ |
 ತನ್ನಾಮವತು | ತದ್ಬ್ರಹ್ಮರಮವತು ||

ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಜೀವೋತ್ತಮನಾದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನನ್ನು

ಬಾಯಿಪಾಠ

ರಾಗ: ತೋಡಿ. ಅಡಿಪಾಳ

ಪಾಣಿಯರಸ ಸರಮೇಷ್ಟಿ, ನಿರುತನಿಷ್ಟಿ
ಮಾಣವೆ ಕೊಡು ಮನಮುಟ್ಟಿ
ನಾನಾನಾಡಿನೊಳು ನೀನೆ ಪಿರಿಯನೊಡನೆ
ಆನಂದಮತಿ ಮುಂದೆ ಗಾಢವ ಪೂಡುನೆ
ಪುರುಷನಾಮಕ ನಿರ್ಭಾತ, ಪುನಪರಭಾತ
ಸರಸಿಜಗರ್ಭದ ಸಿವತಾಪ
ಪರಮಗುರುಜಿ ವಿಷ್ಣುತ ಸ್ವರ್ಗದಗ ಬಾಹ
ತಾರತನ್ಯದೊಳುನ್ನತ
ಪರಿಸಿರಿದೇವಿಯ ಚರಣರವನನ್ನ
ಪರಮಾಣುಪ್ರದೇಶ ವರಶಬ್ದ ಸಿಡಿದು
ತರುವಾಯ ಬಹುವಿಧ ಪರಿಪರಿಯಿಂದಲಿ
ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ ಮೈಮರೆವ ಶತಾನಂದ
ಜಗವ ಪುಟ್ಟಿಸುವ ಮಹರ್ಥದ, ತತ್ತ್ವಪರಿವ
ಮಗುಳೆ ಅನಿರುದ್ಧಕುಮಾರ
ಝಗಿಝಗಿವ ಮಕುಟಧರ, ಜೀವನೋದ್ಧಾರ
ನಿಗಮಾಭಿನಾಸಿ ಚತುರ-
ಮೊಗನೆ ಪ್ರಬಲ ಅಹಿಗರುಡಾವ್ಯರಿಗೆಲ್ಲ
ಮಿಗಿಲಾಗಿಪ್ಪನೆ ಅಗಣಿತ ವಾಕ್ಯನೆ
ಹಗಲಿರುಳು ಮನಸಿಗೆ ಸುಖವಾಗುವ
ಬಗೆ ಕರುಣಿಸು ನಮ್ಮಗೆಗಳ ಕಳೆದು
ವಾರಿಜಾಸನ ಲೋಕೇಶ, ಭಕ್ತುತಿವಿಲಾಸ
ಚಾರುಸತ್ಯಲೋಕಾರ್ಥಿಶ

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತ

ಸಾರ ಪೃಥವ್ಯ ವಿಶೇಷಮಹಿಮನೆ ದೋಷ-

ದೂರ ನಿರ್ಮಲವೃಕಾಶ

ಧಾರುಣಿಯೊಳಗವತಾರ ಮಾಡವ ದೇವ

ಸಾರಿದೆ ನಿನ್ನಂಘ್ರಿ ವಾರಿಜಯುಗಳವ

ಸಾರಿಸಾರಿ ಸಿರಿ ವಿಜಯವಿಠಲನ್ನ

ಆರಾಧಿಪುದಕೆ ಚಾರುಮತಿಯ ಕೊಡು

|| ೩ ||

ರಾಗ ನಾದನಾಮುಕ್ತಿಯೆ ಅಟಕಾಳ

ಎಚ್ಚರಿಕೆಚ್ಚರಿಕೆ ಮನವೆ ಇನ್ನು

|| ೪ ||

ಎಚ್ಚರಿಕೆಚ್ಚರಿಕೆ ಯಮನಪುರದ ಬಾಧೆ

ಕಿಚ್ಚನಾದರು ಕೇಳಿ ದುಷ್ಟಿಂತೆಯ ಬಿಡು

|| ೫ ||

ಗಂಡ ಆತ್ತಿ ಮೂವ ಪೈದುವರ ಬೈವರ

ಖಂಡ ತುಂಡನೆನಾಡಿ ಖಂಡವ ಕೊಯಿದು

ಕೆಂಡದೊಳಗೆ ಬೇಯ್ಸಿ ದಿಂಡುಗೆಡಹಿ ಕಟ್ಟಿ

ಮಂಡೆಯ ಒಡೆದುಡ್ಡಂಡದಿ ಶಿಕ್ಷಿಸಿ

ಹಿಂಡಿ ಹಿಪ್ಪೆಯ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಅಗ್ನಿಯ-

ಕುಂಡವ ಹೊಗಿಸುವರೊ-ಎದೆಯಮೇಲೆ

ಗುಂಡನೆ ಹೊರಿಸುವರೊ-ಬಾಯೊಳಗೆ

ಕೆಂಡವ ಸುರಿಸುವರೊ-ಕೋಟೆ ಜನ್ಮ

ಚಂಡಾಲ ಯೋನಿಯೊಳಿಟ್ಟು ಬಾಧಿಸುವರೊ || ೧ ||

ಉತ್ತಮ ಗುರು ಹಿರಿಯರುಗಳ ಬೈವರ

ತಿತ್ತಿಯ ಸುಲಿದು ಕತ್ತರಿಸ ಬಾಚೆಯ ತಂದು

ಕೆತ್ತಿ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಹತ್ತೋ ನೀರನೆ ಚೆಲ್ಲಿ

ನೆತ್ತಿಯ ಕೊರೆದು ಖಾರವನೊತ್ತಿ ಹಾವಿನ

ಪುತ್ತುವ ಹೊಗಿಸಿ ವಿಷವನಿತ್ತು ಕೈಕಾಲು

ಕಿತ್ತು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕೊಯ್ವರೊ-ಬೊಬ್ಬರಿ
ಯುತ್ತ ಉರುಳನೆ ಹಾಕುವರೊ-ಬೆನ್ನೊಳಗೇ
ಎತ್ತಿ ಕರುಳ ತೆಗೆವರೊ-ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟ
ಹತ್ತಿಸಿ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ನೂಕಿಸುವರೊ

|| ೨ ||

ಪರಧನ ಪರಸತಿ ಪರನಿಂದೆಗೆಳೆಪರ
ಮರಳುವ ಮರಳಿನೋಳ್ ಹೊರಳಿಸಿ ಅಸ್ಥಿಯು
ಮುರಿದು ಮುಟ್ಟಿಗೆಮಾಡಿ ಉರದ ಗುಂಡಿಗೆ ಸೀಳಿ
ಗರಗಸದಲಿ ಜಿಹ್ವೆಕೊರೆದು ತೈಲದೊಳಗೆ
ಅರಿವೆಯದ್ದಿ ಮೈಗೆ ಉರಿಯ ಸುತ್ತಲಿಕ್ಕಿ
ಉರವಣಿಸಿ ಕುಣಿಸುವರೊ-ಹೆರಿದಂಬಿಗೆ
ಗುರಿಮಾಡಿ ನಿಲಿಸುವರೊ-ಉಕ್ಕಿನಕಂಭ
ಕೊರಗಿಸಿ ನಿಲಿಸುವರೊ-ಶೂಲಕೆ ಹಾಕಿ
ಎರಡು ಕಾಲೆಳೆದು ಕಾವಲಿಮೇಲೆ ನಿಲಿಸೋರೊ || ೩ ||

ಹೆಣ್ಣು ಮೂರಿ ಹೊನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಮನುಜರ
ಕಣ್ಣನೆ ಕಳಚಿ ಹಿಂಗಿನ ಪುಡಿಯನೆ ತುಂಬಿ
ಸುಣ್ಣದೊಳಗೆ ಹೂಳಿ ಜನ್ಮ ಕಳೆದು ಶಿರ
ವೆಣ್ಣೆ ಕಲ್ಲನೆ ಅಡಿ ಇನ್ನು ಉಕ್ಕಿನ ಕಾದ
ಎಣ್ಣೆಯ ಸುರಿದು ನೀರನ್ನೆರೆದು ನರಮಾಂಸ
ಉಣ್ಣೆಂದು ತಿನಿಸುವರೊ-ತಿತ್ತಿಯನಿಕ್ಕಿ
ಹಣ್ಣುಣ್ಣು ಮಾಡುವರೊ-ಅಸಿಪತ್ರಾ
ರಣ್ಯವ ಹೊಗಿಸುವರೊ-ಪ್ಪುಧೆಯೆನ್ನೆ
ಮಣ್ಣು ಬಾಯಲಿ ತುಂಬಿ ಕುಟ್ಟಿ ಮೆಲ್ಲಿಸುವರೊ || ೪ ||

ವಾಸುದೇವನ ವಾಸರದಲ್ಲಿ ಉಂಬರ
ಹಾಸುಗಲ್ಲಿನಮೇಲೆ ಬೀಸಿ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ಆ

ಕೇಶ ಪಿಡಿದು ಕೆಡಹಿ ಘಾಸಿಸಿ ಬಾಯೊಳು

ಸೀಸವಕಾಸಿ ಎರೆದು ಸಾಸುವೆ ತುಂಬಿ

ನಾಸಿಕ ಕೊಯ್ಸುವರೋ-ಕೀಸಿಸಿ ಗೂಟ

ಹೇಸದೆ ಬಡಿಸುವರೋ-ಹಂದಿಯಂತೆ

ಈ ಶರೀರ ಸುಡಿಸುವರೋ-ತಮಸಿನೊಳು

ಏಸುಜನ್ಮಕೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲವೆನಿಸುವರೋ

|| ೫ ||

ಎಲ್ಲ ಒಂದೇ ಎಂಬ ಸಂಚಮಹವಾತಕಿಯು

ಹಲ್ಲನ್ನು ಮುರಿದು ಗಂಟಲು ಶೀಳ ಅಂಗುಳಿಗೆ

ಮುಳ್ಳನ್ನು ತಂದೂರಿ ತಪ್ಪಲೋಹದಮೇಲೆ

ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಕೊಡಲಿಯೋಳ್ ಎಲ್ಲವನು ಕಡಿದು

ಕೊಲ್ಲಬಡಿದು ಅಂಬಿನಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚಿ ರಕ್ತ

ಚೆಲ್ಲಾಡಿ ಒಗೆಯುವರೋ-ಉರಿಯುಕೊಂಡ

ದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಬಿಡುವರೋ-ಹೊತ್ತು ಒಯ್ದು

ಕಲ್ಲುಗಾಣಕೆ ಹಾಕೊರೋ-ಕುಂಭೀಪಾಕ

ದಲ್ಲಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯ್ಸಿ-ಬೆಂಡುಮಾಡುವರೋ

|| ೬ ||

ಒಂದು ನೋಡಿದರೊಂದು ಅಧಿಕ ಪಾಪಗಳವೇ

ನೆಂದು ಪೇಳಲಿ ಎನಗೊಂದಾದರಳವಲ್ಲ

ಹಿಂದಿನ ದುರ್ವಾರ್ತೆ ಮರೆದು ಮುಂದಾದರು

ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೆ ಸದ್ಯಕ್ರಿಯಲಿ ಆ-

ನಂದತೀರ್ಥರ ಪಾದಾನಂದದಿ ಭಜಿಸಿ ಪು

ರಂದರನನುಸರಿಸಿ-ವಿಜಯವಿಠಲ

ನೆಡ್ಕಿಂಡಿ ಪತಿಕರಿಸಿ-ಹರಿದು ಭವ

ಬಂಧವ ಪರಿಹರಿಸಿ-ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗ

ವಿಂದು ಆಶ್ರಯಿಸೊ ಗೋವಿಂದನ ಸ್ತುತಿಸಿ

|| ೭ ||

॥ 'श्रीपतिमार्तदो नः' ॥

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಕನಕದಾಸರ ಗುಟ್ಟು

ಶ್ರೀಮದ್ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರ ಪದ ಪದುಮಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿ ನಲಿದ ಕನಕದಾಸರವರು ಸಣ್ಣ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇತರ ಮತಗಳಲ್ಲಿನ ದೋಷಗಳನ್ನು ಕಂಡವರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಮಧ್ಯಮತದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನೂ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಶತ್ವವನ್ನೂ ಮನಗಂಡು, ಶ್ರೀಮದಾನಂದ-ತೀರ್ಥರು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಸುಜನರ ಸಮೂಹವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದರೆಂದು ತಿಳಿಸಲು "ಮೂರೇಳು ಮತವನೆಲ್ಲ ಮುರಿದ ಧೀರ ಮಧ್ಯರಾಯಗೆ | ಸಾರತತ್ವಗಳೆಲ್ಲ ಶೋಧಿಸಿ ಸೂರೆಮಾಡಿದಾತಗೆ || ಶರಣು ಶರಣು" ಎಂದೆಂದು ಅನಂದಿಸಿದರು.

ಮಾಧ್ವಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧರಾದ 'ಅ' ಮಹಾಸುಭಾವರು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿನ ಮರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಮತ್ತು "ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಾಭ್ಯಾಂ ವೇದಂ ಸಮಪಬ್ಧಂಜಯೇತ್" ಎಂಬ ಅಚಾರ್ಯರ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಗೆ ತರಬೇಕೆಂದೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಟ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ!

ಇದೊಂದು ಅವರ ಮಂಗಳ ಪದ—

ರಾಗ: ಮಧ್ಯಮಾವತಿ ಅಟತಾಳ

ಮಂಗಳಂ ಮಂಗಳಂ

॥ ಪ ॥

¹ಅಂಧಕನನುಜನ ²ಕಂದನ ³ತಂದೆಯ

⁴ಕೊಂದನ ⁵ಶಿರದಲಿ ⁶ನಿಂದವನ

ಚಂದದಿ ⁷ಪಡೆದನ ⁸ನಂದನೆಯಳ ನಲ-

ವಿಂದ ಧರಿಸಿದ ⁹ಮುಕುಂದನಿಗೆ

॥ ೧ ॥

1 ರಥವನಡರಿ ಸುರಪಥದಿ ತಿರುಗುವನ

2 ಸುತನಿಗೆ 3 ಶಾಪವನಿತ್ತವನ

4 ಖತಿಯನು 5 ತಡೆದನ 6 ಸತಿಯ 7 ಜನನಿ 8 ಸುತ

ಸತಿಯರನಾಳಿದ 9 ಚತುರನಿಗೆ

|| ೨ ||

1 ಹಿರಿಯಮಗನ 2 ಶಿರ ಶರಿದನ 3 ತಂದೆಯ

4 ಹಿರಿಯಮಗನ 5 ತಮ್ಮನ 6 ಪಿತನ

ಭರದಿ 7 ಭುಜಿಸಿದನ ಶಿರದಲಿ ನಟಿಸಿದ

ವರನೆಲೆಯಾದಿಕೇಶವಗೆ

|| ೩ ||

ಅರ್ಥ:— 1 ಹುಟ್ಟು ಕುರುಡನಾದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಾಜನ ತಮ್ಮನಾದ ಪಾಂಡು
ರಾಜರ 2 ಧರ್ಮರಾಜನ 3 ಯಮದೇವನನ್ನು 4 ಮಹೇಶ್ವರನ 5 ಚಂದ್ರನನ್ನು
6 ಸನುದ್ರರಾಜನ 7 ಮಗಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯನ್ನು 8 ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ
(ಮಂಗಳವು.) || ೧ ||

1 ರಥವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಅಂತರಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಸೂರ್ಯನ 2 ಕರ್ಣನಿಗೆ
3 ಪರಶುರಾಮದೇವರ 4 ಹೊಡೆತವನ್ನು 5 ರಾಮದೇವರು 6 ಸೀತೆಯ
7 ಭೂದೇವಿಯ 8 ನರಕಾಸುರ 9 ನಿಪುಣನಾದ ಕೃಷ್ಣ || ೨ ||

1 ಹರಿ ಎಂದರೆ ಸೂರ್ಯ ಅವನ ಮಗ ಕರ್ಣ 2 ಅರ್ಜುನನ 3 ಪಾಂಡು
ರಾಯನ 4 ದೊಡ್ಡ ಮಗನಾದ ಧರ್ಮರಾಜನ 5 ಭೀಮಸೇನದೇವರ 6 ತಂದೆ
ಯಾದ ವಾಯು 7 ಭಕ್ತನಾದ ಕಾಳಿಂಗ ಸರ್ಪದ. || ೩ ||

ವಿ. ಸೂ. 1. ೨ನೇ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಶುರಾಮದೇವರಿಗೂ ರಾಮದೇವರಿಗೂ
ಪರಸ್ಪರ ಜಗಳವಾದಂತೆ ಕಂಡರೂ ತತ್ಪಾರ್ಥವೇನೆಂದು ತಿಳಿಯದಿರಬಾರದು.
'ಅತುಲ' ನೆಂಬ ಅಸುರನೊಬ್ಬನು ಪರಶುರಾಮದೇವರ ಜ್ವಯದಲ್ಲಿ ವಾಸ
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನಾದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮದೇವರು ಆತನನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಾಣದಿಂದ
ಕೊಂದರು. ಹೀಗೆಲ್ಲದೆ ಪರಶುರಾಮದೇವರಿಗೂ ರಾಮದೇವರಿಗೂ ಜಗಳವಾಯಿ
ತೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಅವೆರಡು ರೂಪಕ್ಕೂ ಅಭೇದ.

2. ೩ನೇ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ೬ನೇ ಅಂಕಿಯಲ್ಲಿನ ವಾಯು ಪದಕ್ಕೆ 'ಗಾಳಿ' ಎಂದ
ಶಬ್ದ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ದಾಸರು ಅ ಪದವನ್ನು ಹಿಡಿದುದಲ್ಲದೆ 'ಮುಖ್ಯ ವಾಯು'

ವೇದಾಂತದರ್ಶನ

ಅಂಕ—೩

(ಮುಂದುವರಿದುದು)

ಲೇಖಕರು:— ಶ್ರೀ ಡಿ. ಭೀಮಸೇನರಾವ್,

ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರ್, ಮಿಡ್ಲ್ ಸ್ಕೂಲ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಅವಿರೋಧಾಧ್ಯಾಯದ ಸಾರ

ಹಿಂದಿನ ಸಮನ್ವಯಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಮಹಾಚಾರ್ಯರವರು ಶ್ರೀ
ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ ಜಗಜ್ಜನ್ಮಾದಿಕಾರಣತ್ವವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ, ಗುಣ
ಪೂರ್ಣತ್ವವನ್ನು ಮನಗಾಣಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬರುವುದಾದ, ಯುಕ್ತ್ಯಾ
ದಿಗಳ ವಿರೋಧವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಹರಿಸುವುದಾದ್ದರಿಂದ, ಇದಕ್ಕೆ "ಅವಿರೋ
ಧಾಧ್ಯಾಯ" ಎಂದು ಹೆಸರು. ಪಾಶುಪತ್ಯಾದಿ ಆಗಮಗಳು, ಶಿವಾದಿಗಳಿಗೆ,
ಜಗತ್ಪ್ರಾಣಾತ್ಮಕವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುವು. ಅವು ಸಮ ದೇವತಾಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ
ರುದ್ರಾದಿಗಳಿಗಿಂತ ಪುಣೀತವಾದುವು. ಇವುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ,
ಅಂತಹ ಆಗಮಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ್ದರಿಂದ, ವಿಶ್ವವಿಗೆ ಜಗತ್ಪ್ರಾಣಾತ್ಮಕವು
ಸಿದ್ಧಿಸಲಾರದು, ಆ ವಿಷ್ಣುವಾಕ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮನ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯು, ಪ್ರಯೋಜನ
ರಹಿತವಾದುದು ಎಂಬ ಆಕ್ಷೇಪ ಬಂದರೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನ:—
ರುದ್ರಾದಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅನಂತಾನಂತ ಕೋಟಿಂಶದಿಂದ ಸರ್ವಜ್ಞ ತಮರಾದ
ವಿಷ್ಣುವಾದಿಗಳಿಂದನಿರ್ಮಿತವಾದ ಪಂಚರಾತ್ರಾದ್ಯಾಗಮಗಳಿರುವುವು (ಉಪ
ಲಕ್ಷಣಯಾ, ಶ್ರೀಮಹಾಪಾರ್ಥ, ಮೂಲ ರಾಮಾಯಣ) ಅವುಗಳಲ್ಲಿ,
ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವೇ ಜಗಜ್ಜನ್ಮಾದಿಕರ್ತನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಹೀಗೆ
ಬಲ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಶ್ರುತಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲವಾದುದು.

ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಬಲ ಬಾಧವಿರೋಧದಿಂದ ಪಾಶುಪತಾದಿಗಳೇ ಅಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಬಹುದು.

ಅಲ್ಲದೆ, ಆ ಸ್ತೂತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಆಚರಿಸಿದರೆ ಫಲಗಳೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳಿಂದಲೂ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಹಾಗಾದರೆ, ವೇದಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ತದನುಸಾರ ಸ್ತೂತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿದರೂ, ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಫಲವು ಆಗದಿರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇದವೂ ಅಪ್ರಮಾಣವಾಗಬಾರದೇಕೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ವೇದವು ನಿತ್ಯವಾದುದು, ಅನಾದಿಯಾದುದು, ಆನೌರುಷೇಯವಾದುದು, ಅದರಲ್ಲಿ ದೋಷ ಶಂಕೆಗೆ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಫಲವೇಕೆ ಕಾಣಬರಲಿಲ್ಲ? ಎಂದರೆ ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ, ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಲೋಪಬಂದಿರುವುದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಔಷಧಿ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಚ್ಚರಿಸಿ, ಅಂಗೈಯಲ್ಲೇ ಬೀಜ, ಅಂಕುರ, ವೃಕ್ಷ, ಪುಷ್ಪ, ಫಲಗಳನ್ನು, ಮಹಾವಿಷ್ಣುತ್ವಭಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ (ಇದು ಸುಮಧ್ವ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತ)

ವೇದದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ವೃದ್ಬ್ರವೀತ್ "ಅಪೋಽಬ್ರವೇ" ಎಂದರೆ, ಮಣ್ಣು ಮಾಡತಾಡಿತು. ನೀರು ಹೇಳಿತು. ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದು. ಇದು ಲೋಕವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ವಿರುದ್ಧ ಏಕೆಂದರೆ—ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ 'ಮಣ್ಣು' ಮಾಡುವುದುಂಟೆ? 'ನೀರು' ಹೇಳುವುದುಂಟೆ? (ಜಡವಾದುವರಿಂದ) ಎಂದರೆ—ಇಲ್ಲಿ ತದಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳು ಮಾಡಿದರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಡ ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ದೇವತೆಗಳು ಅಭಿಮಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೇ ಮಾಡಿದರೆಂದು ಅರ್ಥವಾಡಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇದವು ಪ್ರಮಾಣವೇ ಹೊರತು, ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯದೆ, ಅಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಹೇಳಬಾರದು. ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತನಾದ ಜೀವನು ಪರಬ್ರಹ್ಮನಾಗುವನೆಂದು, ಆಪಾತತಃ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ (ಪರೇ ಅನ್ಯಯೇ ಸರ್ವೇ

ಹೇಗೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಏಳುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಐಕ್ಯವು, ನಿರಾಸೆಯ ಬೇರೆ ನೀರನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಇರುವ ಅವುಗಳ ಏಕೀ ಭಾವನಂತೆ ಗೌಣವು. ಇಲ್ಲಿ ನೀರು ನೀರಿಗೆ ಒಳಗೆ ಭೇದವು ಇದ್ದೇ ಇರುವುದು. ಈ ಅಂಶವು ನೀರು ಹೆಚ್ಚುವುದರಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಮುಕ್ತ ಜೀವನು, ಸೇರಿ ಸುಖವನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆಂದು, ದ್ರುತಿಯ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀ ನರವಾತ್ಮನ ಜಗತ್ಕರ್ತೃತ್ವಕ್ಕೆ ಸಂದೋಷವಿಲ್ಲ.

ವೇವರು, ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಅಸ್ವಾಧಿನಗಳಂತೆ ಬಹು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಕ್ಷಿಸಿ, ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಲೇ ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪರತಂತ್ರನಾದವನು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಅನೇಕಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವತಂತ್ರನಾದವನಿಗೆ ಈ ಅಪರ ಸಹಾಯ? ಅವನು ಎಲ್ಲಾ ಸಾಧನಗಳಿಗೂ ಸಾಧನತ್ವಕಕ್ಷಿಪ್ರದಾತ ಎಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸತ್ತಾ ಪ್ರತೀತಿ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ. ಅವನ ಅಧೀನ ಬೇರೆ ಸಾಧನೆಗಳು ಸತ್ಯವಾದರೂ ಅನಿಲ್ಲವೂ ಐದ್ವರ್ಯದ್ಯೋತಕಗಳು. ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಸತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಬಾರದು. “ವಿತ್ಯಂ ಸತ್ಯಂ” (ಮು... ೨-೨೪-೧೨) “ಕವಿಃ ಮನಿಸೀ...ಯಾಥಾತಥ್ಯತೋರ್ಥಾನ್” (ಕುರಿ... ವಾಸ್ಯ ೮) ಇತ್ಯಾದಿ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಈ ದೃಕ್ಯಮಾನನಾದ ಜಗತ್ತು ಸತ್ಯ ವೆಂದು ಘೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. (ಬಹುಚಿತ್ರಜಗತ್ ಬಹುಧಾಕರಣಾತ್ ಪರಶಕ್ತಿರನಂತಗುಣಃಪರಮಃ) ಈ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾದ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿದ ಅಜಿತತ್ಯಾದ್ಭುತಮಹಿಮನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಏನೆಂದು ಹೇಳೋಣ.

ಜೀವನು ಜಗತ್ಕರ್ತೃವಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನು ಮುಖವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸುಖವನ್ನೇ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೊಂದಬೇಕಾಗುವುದು. ಈ ಕೃತವು ಜಗತ್ಕರ್ತೃವಾದರೆ ಶ್ರಮಚಿಂತಾದೋಷಪ್ರಸಕ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಸಾಧ್ಯ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ—ಸ್ವಾಮಿಯು ಅನಂತಸಾಮರ್ಥ್ಯದವ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಜೀವನು ಕರ್ತೃವೆಂದರೆ ಬರುವ ದೋಷಗಳು, ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರಲಾರವು.

ಓಂ ನ ಪ್ರಯೋಜನವತ್ವಾತ್ ಓಂ

ಓಂ ಲೋಕವತ್ತು ಲೀಲಾ ಕೈವಲ್ಯಂ ಓಂ

ಸ್ವಾಮಿಯು ಪ್ರಯೋಜನಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ. "ದೇವಸ್ಯೇಷಸ್ವಭಾವೋಯಂ ಆಪ್ತಕಾಮಸ್ಯ ಕಾ ಸ್ಪೃಹಾ" ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದಿಗಳು ಅವನ ಸ್ವಭಾವ. "ಯಥಾ ಮತ್ತಸ್ಯ ನರ್ತನಂ" ಮತ್ತೆ ನಾದವನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೇನೇ ನೃತ್ಯಗೀತಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಕ್ತನಾಗುವನೋ ತದ್ವತ್ ಸ್ವಾಮಿಯು ಆನಂದೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಕಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆಯೇ ಹೊರತು ಇದರಿಂದ ಏನೇನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ.

ಅನಾದಿಯಾದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಜೀವರಿಗೆ ಸುಖದುಃಖವನ್ನು ಕೊಡುವನು. ಇದರಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ವೈಷಮ್ಯ ನಿರ್ದಯತ್ವಗಳ ಪ್ರಸಕ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. "ಓಂ ವೈಷಮ್ಯನೈಘೃಣ್ಯೇನ ಸಾಪೇಕ್ಷತ್ವಾತ್ ತಥಾ ಹಿ ದರ್ಶಯತಿ ಓಂ" ಅನಾದಿ ಕರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾನೆಂದಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಯು ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಧೀನನೆಂದಲ್ಲ, ಅಸ್ವತಂತ್ರನೆಂದು ಹೇಳಬಾರದು. ಆ ಅನಾದಿಕರ್ಮದ ಸತ್ತಿಯೂ ಅವನ ಅಧೀನ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ ವೈಷಮ್ಯ, ನಿರ್ದಯತ್ವ ಮೊದಲಾದ ದೋಷಗಳು ಕೂಡಲಾರವು.

ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಮತಗಳಿರುವುವು. ಅವೆಲ್ಲವೂ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಜಗತ್ಪಾರಣತ್ವ ವಿರೋಧಿಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವೆಲ್ಲವೂ ನಿರಾಕರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದುವುಗಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೀಶ್ವರಸಾಂಖ್ಯ ಮತವು; ಪ್ರಧಾನವೇ ಜಗತ್ಪಾರಣವೆನ್ನುವುದು. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಪ್ರಧಾನವೆಂದರೆ—ಪ್ರಕೃತಿಯು. ಅದು ಜಡವು. ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವತಃಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲ. ಚೇತನಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಚೇತನವು ಅಲುಗಾಡಲಾರದು. ಹಾಲು ಮೊಸರಾಗುವುದೂ, ನೀರು ಹರಿಯುವುದೂ ಈಶ್ವರಾಧೀನ. ಅಯಸ್ಕಾಂತದ ಆಕರ್ಷಣ ಶಕ್ತಿಯೂ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅಧೀನ "ನ ಮತೇ ತ್ವತ್ಕ್ರಿಯತೇ ಕಿಂಜನಾರಿ" (ಯ ೮-೬-೧೭) ಎಂಬುವ

ಶ್ರೀಗಣೇಶಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸ ಭಾರತಿ

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ
ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪುಟ

ಶ್ರೀ ನಿಜಯ—ನಿಜವೈಶಾಖ

ಸಂಚಿಕೆ

೧೯೫೬-೧೯೫೭

೨

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಬಿಂಬಣೆ ಮತ್ತು ಅನುಬಂಧಗಳು

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ರಾಘವೇಂದ್ರ ಕಾಲೇಜಿ, ಜಾನುರಾಜಪೇಟೆ

ಬೆಂಗಳೂರು 2

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ದಯನಾಥಿ ಸಲಹೆಯ್ಕೆ
ಶ್ರೀಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ
—ಶ್ರೀ ಚಕ್ರೇಂದ್ರರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು	
ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಬೋಧಮಹಿಮಾನ್ವತ
—ಶ್ರೀ ಮಹಿಷಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರು	
ಶ್ರೀ ನಿಜಯದಾಸರ ತತ್ತ್ವವೈಭವ
—ಶ್ರೀ ಮು. ಶ್ರೀ. ಗುಂಡೂರಾವ್	
ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರ ಮಧ್ವನಾಮ
ಸಂಪಾದಕೀಯ

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮದೋ ನಃ’

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾಸ ಭಾರ ತೀ

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ

ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾನ್ನಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ ;

ಪೂರ್ಣಪ್ರಭಸ್ತುತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಃ ||

ಸಂಪುಟ	ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ನಿಜವೈಕಾಖ	ಸಂಚಿಕೆ
೨	೧೯೫೩—ಜೂನ್	೮

ದಯಮಾಡಿ ಸಲಹಯ್ಯ

ರಾಗ: ಮುಖಾರಿ: ಝಂಪಿತಾಳ

ದಯಮಾಡಿ ಸಲಹಯ್ಯ ಭಯನಿವಾರಣನೆ || ೫ ||

ಹಯವದನ ನಿನ್ನ ಚರಣ ನಂದಿದೆನೊ ಜೀಯ || ಅ. ಶ. ||

ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕೆ ನಾ ಮಾಡಿದಂಥ ಪಾಪಗಳನ್ನು

ಎಣಿಸಲಳನ್ನಲ್ಲ ಅಸ್ತಿತ್ವಯೆಂದು

ಘಟೆಶಾಯಿ ನೀನೆನ್ನ ಅವಗುಣಗಳೆನಿಸದೆ

ನೆನಹಿನಾತುರಕೊಟ್ಟು ದಾಸನೆಂದೆನಿಸಯ್ಯ || ೧ ||

ಕಂಡ ಕಂಡ ಕಡೆ ಪ್ರೋಸ ಜಂಜಲ ಮನವು

ಪಿಂಡ ತಿಂಬುವಲ್ಲಿ ಬಹುನಿಷ್ಠ ನಾನು

ಭಂಡಾಟದನನೆಂದು ಬಯಲಿಗೆ ತಾರದೆ

ಕೊಂಡಾಡುವಂತೆ ಭಕ್ತುತಿಯ ಕೊಟ್ಟು ಸಲಹಯ್ಯ || ೨ ||

ಜಾತಿಧರ್ಮವ ಬಿಟ್ಟು ಆಜನಿಗಳನು ಇರೂತರಲು

ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲಿ ಮುಕುತಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆ

ಖ್ಯಾತಿಯನು ಕೇಳಿ ನಾ ಮರೆಹೊಕ್ಕೆ ಸಲಹಯ್ಯ

ವಾತಜನಪರಿಪಾಲ ಶ್ರೀರಂಗವಿಠಲ || ೩ ||

ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ

(ಮುಂದುವರಿದು)

ಬರೆದವರು :

ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು

ಹರಪನಹಳ್ಳಿ

ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ವಾರ್ಧಿಕೆ

ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಯಾದವಾಚಾರ್ಯರು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಒಂದು ಸಲ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರನ್ನು ಕಂಡು ಹೋಗುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಹೊನ್ನಾಳಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಘಟನೆಯು ನಡೆದಿತ್ತು. ಅದೇನೆಂದರೆ:—ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರಿಗೆ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸು ಇದ್ದಿತು. ಆ ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಶುವು ೪-೫ ವರ್ಷದ ವಯಸ್ಸಿನ ಅವಸ್ಥಾಸಹಜವಾದ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಅದು ಜನಮುದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರು ಒಂದು ದಿನ ಭೋಜನೋತ್ತರ ವಾಮಕುಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ “ಮಗೂ!! ಅಗೋ ಆ ಮಾಡದಲ್ಲಿ ‘ಶ್ರೀಮಧ್ವವಿಜಯ’ ಪುಸ್ತಕವಿದೆ. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ತಕ್ಷಣವೇ ಅಂಗಿಯನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ಅಂಗವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ನದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬಂದು ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಟೊಂಕದಮೇಲೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡುಬಂದು ತೀರ್ಥರ ಮುಂದೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಜಾರಿಸಿ ಸಣ್ಣ ಶಿಶುವನ್ನು ಇಳಿಸಿದಂತೆ ಇಳಿಸಿತು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಶ್ಚರ್ಯಭರಿತರಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರು ಅಮ್ಮ!!! ಇದೇನು, ಸ್ನಾನವೇಕೆ ಮಾಡಿದೆ? ಎಂದು ಕೇಳಲು “ಅಮ್ಮ!! ಆ ಮಾಡದಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತರಲು ಹೋದೆ. ಅದರಮೇಲೆ ಕೈಯಿಡಲು ಹೋದರೆ ಒಂದು ಗಂಡು ಕೂಸು ಕೂತುಕೊಂಡಿತ್ತು. ನನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೋ ಎಂದು ಕರೆಯಿತು. ಮಡಿಯಿಂದ ಇದ್ದ ಆ ಶಿಶುವನ್ನು ಮೈಲಿಗೆಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಬಾರದೆಂದು ಶುದ್ಧಳಾಗಿ ಕರತಂದು ನಿಮ್ಮ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿದೆ.

ಕೋಮಲವಾದ ಆ ಕೂಸಿಗೆ ಪೆಟ್ಟುಗಬಾರದೆಂದು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಇಳಿಸಿದೆ. ಈಗಲೂ ಅದು ನನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೋ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದೆ” ಎಂದು ನುಡಿದಳು ಆ ಬಾಲೆ.

ಮಗಳಮೇಲೆ ಮೊದಲೇ ಬಹು ಪ್ರೇಮ—ಈ ಘಟನೆಯಾದೊಡನೆ ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವದಿಂದ ಹಗಲಿರಳು ಆ ಮಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡೇ ಇರುವುದು ಆಚಾರ್ಯರ ಕಾಡ್ಯ. ಅಂತಹ ಈ ಕೂಸಿಗೆ ಜ್ವರಬಂದು ಹಾಸಿಗೆಹಿಡಿದು ಒಂದು ತಿಂಗಳಾಗಿ ಕ್ರಮ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಆ ಬಾಲೆಗೆ ಅವಸಾನ ಕಾಲವೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮೂರು ದಿನ ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಯಾದವಾಡ್ಯರು ದಯಮಾಡಿಸಿದರು. ಗ್ರಾಮಮುಖದಲ್ಲಿಯೇ ಯಾದವಾಡ್ಯರಿಗೆ ಈ ವೃತ್ತಾಂತವು ತಿಳಿಯಿತು. ಗ್ರಾಮದ ಜನರಾರೂ ಎದ್ದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅರುಣೋದಯ ಕಾಲ, ಗ್ರಾಮೋಪಕಂಠದಲ್ಲಿ ಯಮದೂತರು. ದೂರದಿಂದಲೇ ಶ್ರೀಯಾದವಾಡ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ “ನಮಗೆ ಅನ್ಯರಿಂದ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವೇನಾದರೂ ಬಂದರೆ ನಾವು ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ ಮುಂದೆ ದೂರಿ ಅವರಿಂದ ಕಾಡ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದೆ ನಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವ. ಭಗವದ್ಭಕ್ತರೇ ಕೂತು ನಮಗೆ ಕಾಡ್ಯ ಭಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದರೆ ನಾವು ದೂರುವುದಾರಲ್ಲ?” ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರು. ಹಾಗಾದರೆ ನಾವು ಏಕಾಯೇಕಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರಿಷ್ಟ ಖೋಲಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡ ತಕ್ಷಣವೇ ಎಷ್ಟು ನಮಸ್ಕರಿಸಲು ಅವರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ್ಗೆ ಶಿರುವನ್ನು ಕೇಳಗರಿಸಿಯೇ ಬರಬೇಕಷ್ಟೆ? ನಿಮ್ಮ ಕಾಡ್ಯವನ್ನು ನೀವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ ಅದರಂತೆಯೇ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು. ಮಗಳನ್ನು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿ ಯಾದವಾಡ್ಯರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಈರ್ವರೂ ಒಳಕ್ಕೆ ದೋಡತಕ್ಷಣವೇ ಶಿರುವು ಅಸ್ತಂಗತವಾಯಿತು.

ಜರಿಗಿದ ಎಲ್ಲಾ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡರು ಆ ಮಗಳ ನಿಯೋಗವನ್ನು. ಆಗ ಶ್ರೀಯಾದವಾಡ್ಯರು

ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರನ್ನು ಸಂತ್ಯೆಸಿ “ನೀವು ನ್ಯಾಯಾಮೃತಕ್ಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಬರೆಯಿರಿ ; ಅದನ್ನು ತಂದು ನಮಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕು” ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತು ಕೆಲವು ಕಾಲ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಯಕ್ಕುಂಡಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರಿಗೆ ಸುಮಾರು ೯೫ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು. ಧೃಡಕಾಯರಾಗಿಯೂ ತೇಜಸ್ಸುಂಪನ್ನರಾಗಿಯೂ ಇದ್ದರು. ವರ್ಷದೊಳಗೇ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ಯಕ್ಕುಂಡಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು. ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರು ನೊಟ್ಟನೊದಲು ರಚಿಸಿದ್ದ ನ್ಯಾಯಾಮೃತ ಟಿಪ್ಪಣಿಯು ಅಸದೃಶವಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಪ್ರಮಾದವಶಾತ್ ಕಣ್ಮರೆಯಾಯಿತು. ಈಗಿರುವುದು ದ್ವಿತೀಯಾವೃತ್ತಿ ರಚಿಸಿದುದು. ಈ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರಿಗೆ ಅತಿವಾರ್ಧಕ್ಯ ನಿಮಿತ್ತ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವೇ ಓದಿ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಿರೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಅದರಂತೆಯೇ ಮಾಡಲು ಶ್ರೀನಿವಾಸ!! ಹೋದ ವರ್ಷ ತೀರಿಕೊಂಡ ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಮತ್ತು ಈಗ ಈ ಟಿಪ್ಪಣೀ ರೂಪದಿಂದ ಅವತರಿಸಿರುವಳು. ಈ ಬಾಲೆಯು ನ್ಯಾಯಾಮೃತವನ್ನೇ ಸೇವಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಾಳೆಂದು ಪರಮಾನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರು.

ಒಟ್ಟಾಗಿ ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ೧೦೫ ವರುಷಗಳಿದ್ದರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಇದೆ. ಕೊನೆಯವರಿಗೂ ದೇವತಾರ್ಚನೆ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರವಚನೆ, ವಿವಿಧಮಂತ್ರಜಪಾನುಷ್ಠಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ನೋಡಬೇಕಾದರೆ ಜೋಲು ಬಿದ್ದ ಕಣ್ಣು ರೆಪ್ಪೆಗಳನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಎತ್ತಿಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಯಾದವಾರ್ಯರ ನೈಕುಂಠ ಯಾತ್ರೆ

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವಚನೈಕನಿರತರಾದ ಶ್ರೀಮದ್ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರವರು ಒಂದುನೂರನಾರು ವರುಷಗಳು ಪಾರ್ಥಿವಶರೀರದಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಇರುತ್ತಿರಲು ದೇವದೂತರು ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರ

ಯಾತ್ರಾಸಮಯವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದರು. ಆಗ ತಮ್ಮ ಪಾರ್ಥಿವದೇಹ ವಸ್ತ್ರ ಕಾಲನಾಮಕ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವ ಯೋಗವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಸುಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ಭಕ್ತವೃಂದಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿ ಸರ್ವಸಜ್ಜನರಿಂದಲೂ ಝಗಝಗಾಯಮಾನರಾಗುತ್ತ ಮಾಮೂಲಿ ಸಂತೆ ತಮ್ಮ ತಪಸ್ಸಿನ ವೇದಿಕೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು.

“ಕಾಲೋಯಮೀರಸುತಶಾಸ್ತ್ರವಿಚಾರಹೀನಃ |

ಹೀನೋಚ್ಛ್ರಯಗ್ರಸಿತಸಾಧುಗುಣೋದಯಶ್ಚ ||

ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಮತ್ರಮರುದಾತ್ಮಕದಿವ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ -

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮೇವ ಸತತಂ ಕುರುಮಾತ್ಮಜೈತತ್ ||”

ಇತ್ಯಾದಿ ಸದುಪದೇಶಗೈದು ಯಾತ್ರಾ ಮಾಡಿದರು.

ಶೂರವಲಯದಲ್ಲಿ ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಾತೋಶ್ರೀಯವರಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಶ್ರೀಪಾಂಡುರಂಗೀಕೇಶವಾಚಾರ್ಯರು ಎಂತಹ ಧನ್ಯರೋ ನೋಡಿದಿರಾ! ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಘಂಟೆಯ ಕಬ್ಬು ನಾಯಿತು. ಮೇಲೆ ನೋಡುತ್ತಾರೆ, ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರು ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೂತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸಾಕ್ಷಾಂಗವೆರಗಿ ಉಚ್ಚ ಸ್ವರದಿಂದ ರೋದಿಸಿದರು. ಮಾತೋಶ್ರೀಯವರಿಗೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಲು “ಕುಮಾರ!! ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರ ವಿಯೋಗವು ದುಃಸಹ ತೀವ್ರ ವೇದನೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದೆಂದಮೇಲೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥಾದಿ ತದನುಬಂಧಿಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆಯೋ ನಾನರಿಯೆ. ತಕ್ಷಣವೇ ನೀನು ಯಕ್ಕುಂಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರ ಕೊನೆಯ ದರ್ಶನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ಎಂದು ಆಜ್ಞೆಯಿತ್ತರು. ಆಗಿಂದಾಗಲೇ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳಸಿ ಮೂರನೆಯ ದಿನಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ತಮಗೆ ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರ ಅಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವರ್ಣಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಯಾಚಿಸಿದರು. ಅಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಗುರುರಾಜರ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಡಲು ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ

ರಜತ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ಕ್ಷೀರಾಭಿಷೇಕಮಾಡಿ ಸದ್ವ ಶುಭೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೂ ಅವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡರೆ ತನ್ನ ದೇಹವು ಪವಿತ್ರವಾಗುವದೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕರ್ಣ ಸೀಮಿಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿಸಲು ಅಸ್ತಿಗಳು ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಗೈಯುತ್ತಿದ್ದುದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಕಿವಿಯಾರೆ ಕೊನೆಯಸಾರಿ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ “ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತವು ಅಸ್ತಿಗತವಾಗಿದೆ” ಎಂದು ನುಡಿದು ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಂಗವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ತೊಯ್ಯಿಮೇಲಿರಿಸಿ ಕೊನೆಯ ಸ್ವರ್ದತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನೋಡುತ್ತಿರಲು ಆ ಅಸ್ತಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಚಕ್ರಾಂಕಿತಗಳಾಗಿದ್ದವು. ತರುವಾಯ ಎಲ್ಲರೂ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಒಂದು ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ “ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರ ಕಟ್ಟಿ” ಎಂದು ಏರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಸಂತತ ಜಗತ್ಪ್ರಾಣಪ್ರಣೇತಶಾಸ್ತ್ರವ್ಯಾಖ್ಯಾನಸಂಜಾತಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವಾರ್ಯರು ಪ್ರಾಕೃತದೃಷ್ಟಾನ್ಯದೃಷ್ಟದ್ವೇಧಿಕಾಂತರ್ದರಿಗಳಾಗಿಯೂ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಾನ್ಯ ಭಕ್ತಹೃದ್ವೇದಿಕಾಧಿಷ್ಠಿತರಾಗಿಯೂ ವಿರಾಜ ಮಾನರಾಗುತ್ತಿರುವರು.

“ವೇದೇಶಮುನಿಸತ್ವಾದ ಸೇವಾಸಂಪ್ರಾಪ್ತವೈಭವಾ ||
ಯಾದವಾರ್ಯಾನ್ವರಸುಧಾ ಟೀಕಾಕಾರಾನ್ವಯಂ ನುಮಃ ||”

ಶ್ರೀಮದ್ವೇವಗುರೌ ಕುಳೀರಕಗತೇ ಹೃದ್ವೇಷ್ಯಯಾಷ್ಠೀ ರವೌ |
ಕನ್ಯಾಸ್ಥೇ ಚ ನಭಸ್ಯಮಾಸಿನಿಕರಾನ್ವಕ್ಷೇರವೌ ಸಂಸ್ಥಿತೇ ||
ರೇವತ್ಯಾಂಶಶಿನಿಸ್ಥಿತೇ ಹರಿಪರಾಃಸತ್ವಾರ್ಣಮಾಸ್ತಾಂಯಯುಃ |
ಮಧ್ಯಾನ್ವೇ ಶಶಿವಾಸರೇ ಯದುವರಾಚಾರ್ಯಾ ಹರೇರ್ದಂದಿರಂ ||”

ಶ್ರೀಸತ್ಯಬೋಧಗುರುರಾಜೋವಿಜಯತೇ ||

ಶ್ರೀಸತ್ಯಬೋಧಮಹಿಮಾಮೃತ

(ಮುಂದುವರಿದು)

ಲೇಖಕರು :—ಶ್ರೀ ಮಹಿಷಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಗೋಸಾಲಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರು,
ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ವಿದ್ವತ್ಪುಲಾಂಬುಧಿಚಂದ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯ ಪ್ರಿಯ ತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ತಮ್ಮ ಮನೋಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾದ ವಿಪ್ರೋತ್ತಮರ ಕರ್ಣಾನಂದಕರವಾದ ವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ಅದೇಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವೋಕ್ತರಾದ ಹರ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಹರಿಗುರುಭಕ್ತಿಭರಿತರಾದ ಸದ್ವೈಷ್ಣವಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಸಹಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪುತ್ರರಾದ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಸಂದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ಮರಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ಸತ್ಪುರುಷರ ಮನೋರಥವು ಭಗವದನುಗ್ರಹದಿಂದ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಫಲಕಾರಿಯಾಗುವುದು. ಉನ್ನತವಾದ ಕುದುರೆಯಮೇಲೆ ಕೂತುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಹರ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ಪುತ್ರರಾದ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕಂಡು ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಾದಿಗುಣಭೂಷಿತರಾದ ಸುವಾಸಿನಿಯವರು ಶಮದಮಾದಿಗುಣಾನ್ವಿತರಾದ ಸತ್ಪುರುಷರು ಸುಕುಮಾರಾಂಗನಾಗಿ ದಿವ್ಯ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಈ ಬಾಲಕನು ಯಾರೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದರು. ಆಚಾರ್ಯರು “ಸತ್ಯಂ ವದ” ಎಂಬ ವೇದವಿಧಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವ ಸ್ವಭಾವ ಸಂಪನ್ನರಾದ್ದರಿಂದ ಬಾಲಕನು ತಮ್ಮ ಪುತ್ರನಾದುದರಿಂದಲೂ ಸ್ವಕುಲದೇವತೆಯಾದ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹದೇವರ ಅಮೋಘನಾದ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಜನಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೂ ತಮ್ಮ ಮಗನೆಂದು

ಶ್ರೀಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬ ದೇವಮನ್ಯಾದಿ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನವಾದ ಅಶ್ವದಿಂದಲೂ ಇತರಾಪರಿಹಾರ್ಯರಾದ ಸದ್ಭಕ್ತಿಜಾಲವೆಂಬ ಶೀಕ್ಷಣವಾದ ಬಾಣಗಣದಿಂದಲೂ ವಿಶಾಲವಾದ ಹೃದಯವೆಂಬ ಬತ್ತಳಿಕೆಯಿಂದಲೂ, ಸರ್ವದಾ ತಮ್ಮಿಂದ ಉಪಾಸ್ಯಮಾನನಾದ ಸದ್ಗುಣಸಾಂದ್ರನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಪೂರ್ಣಾನುಗ್ರಹವೆಂಬ ಕಠಿಣವಾದ ಕಂಚುಕದಿಂದಲೂ ನಿಜಮುಖಾರವಿಂದ ನಿರ್ಗತನಾದ, ನಾಗ್ವೈಖರಿಯೆಂಬ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಸಂಪೋಭಿತರಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ರಣಧೀರನಾದ ಅರ್ಜೇಯ ವೀರಾಗ್ರೇಸರನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಅತ್ಯುಜ್ವಲ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ವಿರಾಜಮಾನರಾದ ಶ್ರೀಪ್ರಿಯತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಪಾದವದ್ಮ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಹರ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಗುರುಭಕ್ತಿಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ದಂಡಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಣಮಾಡಿ ಗುರುಗಳ ಆಜ್ಞಾ ನುಸಾರವಾಗಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಉಪವಿಷ್ಠರಾದರು.

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರು, “ರಾಮಶರ್ಮಾ ಆಹಂ ಭೋ ಅಭಿನಾದಯೇ” ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಮ್ಮ ನಾಮನಿರ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ದಂಡಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರ ವಿನಯಾದಿ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟರಾದ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ರಾಮಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ನಾಮವೂ, ನಿನ್ನ ನಾಮವೇ ಆಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಉಭಯತರ ಮಾತೃಪ್ರಿಯವರ ನಾಮವೂ, ಅರಳಿಬಾಯಿಯಂತಲೇ ಆಗಿದೆ. ಎರಡು ವಂಶವೂ ಲೋಕ ಪೂಜ್ಯವೇ ಇರುವುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯವಿರುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಇತರ ಸಕಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತರೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಾಮ್ಯವುಂಟಾಗಲಿ, ಎಂದು ಸುಜನ ಸಮುದಯಪ್ರಿಯರಾದ ಶ್ರೀಸತ್ಯಪ್ರಿಯರು ಶ್ರೀರಾಮಾಚಾರ್ಯರ ರಮಣೀಯವಾದ ಮಸ್ತಕ (ಶಿರಸ್ಸಿ)ದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಮೃತಹಸ್ತವನ್ನು ಅರ್ಪಣಮಾಡಿ ಪರಮಾಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹರ್ಯಾಚಾರ್ಯರು,

ಗುರುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ವಾದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ ನಡೆಸಿದರು. ಗುರುರಾಜರ ಸಂಸರ್ಗನ ಲಾಭವಿಂದಲೂ ಶ್ರೀರಾಮನುಗಲ ವರ ಮುಖಾರವಿಂದದಿಂದ ನಿರ್ಗತನಾದ ಅನ್ಯತ ಕಲ್ಯಾಣದ ವಾಣೀ ಶ್ರವಣದಿಂದಲೂ ಪಿತಾಪುತ್ರರು ಪರಮಾನಂದವನ್ನು ನೋದಿದರು. ದಾರುಣವಾದ ಸಾಪರಾಶಿಯನ್ನು ವಿವಾರಣ ಮಾಡುವ ಕಷ್ಟವುಳ್ಳವರಾದ ಧಾರಣವನ್ನು ಗುರುಗಳ ಸ್ತುತವು ಮತ್ತದಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹರ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ತಂಗಿಕವಿ ಮುನಿಗಳೊಡನೆ ಪಾಮಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ದಿವ್ಯ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಷ್ಯಮಂಡಲಿಗೆ ಗುರುಗಳು ಬಂದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀಮಧ್ವರಾತ್ರ ಶ್ರವಣದಿಂದಲೂ, ಶ್ರೀರಾಮನುಗಲವಾಣೀಶ್ರವಣದಿಂದಲೂ ಪೈಭವಾವಲೋಕನದಿಂದಲೂ, ಗುರುಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಮಹಾಕರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವಿಚಾರ ಸಂವಿಷ್ಟಾನಂದವೂ ದ್ವಾದಶಾಬ್ದೋಪವಾಸ ಫಲಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವ ಭಗವತ್ತೀರ್ಥ ಪ್ರಾರಣದಿಂದಲೂ ಬಹುಯಜ್ಞಫಲಸಂಪಾದಕನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಪ್ರಸಾದಸ್ವೀಕಾರದಿಂದಲೂ ಪಿತಾಪುತ್ರರು ಅಮಿತಾನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಗುರುಗಳ ನಿರವಧಿಕ ಪ್ರೇಮ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದರು.

[ಮುಂದುವರಿದುಂಟು]

ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರ ತತ್ತ್ವ ವೈಭವ

ಶ್ರೀ ಮು. ಶ್ರೀ. ಗುಂಡೂರಾವ್, ಬಿ.ಎ.(ಆನರ್ಸ್)

ಬೆಂಗಳೂರು

ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರ ಕೃತಿಗಳು ವೃದ್ಧ, ಮಧುರವಾದವುಗಳು; ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾದವುಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ವಮತದ ಸಾರ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಅನುಪಮವಾಗಿ, ಸುಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಇವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮೇಯದೀಪಿಕೆಯೆಂದು ಕರೆದರೂ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಹೀಗೆಂದನೂತ್ರಕ್ಕೆ, ಇವರ ರಚನೆಯು ವೇದಾಂತಗರ್ಭಿತವಾಗಿ, ಕೇವಲ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮನ್ನಣೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಮಹನೀಯರ ಕೀರ್ತನೆಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಪಾಮರರೂ ಉದ್ಧಾರಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ, ದಾಸರ ಕೃತಿಗಳು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವುಗಳು. ಲಲಿತವಾದ ಶೈಲಿ; ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಭಾ ಯುತಕವಿತಾಸೌಧಿಮೆ, ಗತಿವಿನ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶಬ್ದಗಳ ಜೋಡಣೆ, ಭಾವಪೂರ್ಣವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ತತ್ತ್ವಬೋಧೆ, ಟೆಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣ ಸುಂದರಉಪಮಾನಗಳು, ಭಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನ, ವೈರಾಗ್ಯ ಬೋಧಕ ಭಗವತ್ ಸ್ತೋತ್ರಗಳು, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ದಾಸರ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನೂ, ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನೂ, ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಇವರಿಗೆ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಯಥಾರಕ್ತಿ, ಯಥಾಮತಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಮಧ್ವಮತದ ಸರಮಪ್ರಮೇಯ ಸಾರವನ್ನೂ, ಅಸಾಧಾರಣಕವಿತಾಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ ಕ್ರೋಢಗಳ ಮುಂದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಹಂಸಕ್ಷೀರನ್ಯಾಯದಂತೆ ಗುಣಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಶ್ರೀಮನ್ಮನ್ಮಥನುತದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಪ್ರಮೇಯವೆಂದರೆ "ಶ್ರೀಹರಿ
ಕರ್ತೃತ್ವಮು, ನಾಯು ಜೀವೋತ್ತಮ"ನೆಂಬುದು; ಸೇವಾ ವಿ ಸರ್ವಸ್ವ
ಗಳೇ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣ. ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸರ್ವಸ್ವಪತ್ರ, ಸರ್ವನಿಯು
ಮಹ, ಸರ್ವಲೋಕವಿಲಕ್ಷಣ, ಸರ್ವೇಶ, ಜಗಜ್ಜನ್ಮಾದಿಕಾರಣ, ಗುಣ
ಪೂರ್ಣ, ತ್ರಿಗುಣಾತೀತ, ಸರ್ವದೋಷವಿವರ್ಜಿತ; ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಒಳಗೆ,
ಹೊರಗೆ, ಮೇಲೆ, ಕೆಳಗೆ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದ
ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕದಲ್ಲಿ "ಅಯಂ ಚ ಲೋಕಃ
ಪರಶ್ಚ ಲೋಕಃ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ದೇವಾಶ್ಚ ದಿವ್ಯಾನಿ ಚ ಲೋಕಾಶ್ಚ
ಲೋಕಿನಶ್ಚ ಅಲೋಕಾಶ್ಚ ಅಲೋಕಿನಶ್ಚ ವಿಷ್ಣುವೇವೋತ್ತಮಶ್ಚ ಸ್ತೋತಾಶ್ಚ
ಭವಂತಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು. ಇಹಲೋಕ, ಪರಲೋಕ, ಸಮಸ್ತ
ಭೂತಗಳು, ದೇವತೆಗಳು, ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳು, ಸರ್ವ ಪದಾರ್ಥಗಳು
ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಒತವೋತನಾಗಿದ್ದಾನೆ; ತದಾತ್ರಯ
ನಾಗಿ, ತತ್ತ್ವೇಶನಾಗಿ, ತದ್ವಾಚ್ಯನಾಗಿ, ಆದರೂ ತದ್ವಿಷ್ಣುನಾಗಿದ್ದಾನೆ.
ಇದನು ಮಹಿಮಾತೀತವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟೇನು ತಿಳಿದವರೇ ಇಲ್ಲ. ಆದುದ
ರಿಂದಲೇ "ಏಷ ಪರ್ವಃ ಏಷ ಸರ್ವಗತಃ ಏಷ ಸರ್ವೋತ್ತಮಃ ಏಷೋಜಿವೋತ್ಮಃ
ಏಷ ಪರಮಃ"

ವಿಜಯದಾಸರು ಇದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ, ಮುಕ್ತ
ಕಂಠದಿಂದ ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಕೂಗೇಲೋ ಮನುಜ ಕೂಗೇಲೋ

ಸಾಗರ ತಯನೆನೆ ಜಗಕೆ ದೈವವೆಂದು

ಅಚ್ಯುತಾನಂತ ಗೋವಿಂದ ಮಾಧವ ಕೃಷ್ಣ

ಸಜ್ಜಿದಾನಂದೈಕ ಸರ್ವೋತ್ತಮ

ಸಜ್ಜರಿತ ರಂಗ ನಾರಾಯಣ...|ನೆಂದು.

ಶ್ರೀಮನ್ಮನ್ಮಥನುತದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಪ್ರಮೇಯವೆಂದರೆ "ಶ್ರೀಹರಿ
ಕರ್ತೃತ್ವಮು, ನಾಯು ಜೀವೋತ್ತಮ"ನೆಂಬುದು; ಸೇವಾ ವಿ ಸರ್ವಸ್ವ
ಗಳೇ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣ. ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸರ್ವಸ್ವಪತ್ರ, ಸರ್ವನಿಯು
ಮಹ, ಸರ್ವಲೋಕವಿಲಕ್ಷಣ, ಸರ್ವೇಶ, ಜಗಜ್ಜನ್ಮಾದಿಕಾರಣ, ಗುಣ
ಪೂರ್ಣ, ತ್ರಿಗುಣಾತೀತ, ಸರ್ವದೋಷವಿವರ್ಜಿತ; ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಒಳಗೆ,
ಹೊರಗೆ, ಮೇಲೆ, ಕೆಳಗೆ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದ
ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕದಲ್ಲಿ "ಅಯಂ ಚ ಲೋಕಃ
ಪರಶ್ಚ ಲೋಕಃ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ದೇವಾಶ್ಚ ದಿವ್ಯಾನಿ ಚ ಲೋಕಾಶ್ಚ
ಲೋಕಿನಶ್ಚ ಅಲೋಕಾಶ್ಚ ಅಲೋಕಿನಶ್ಚ ವಿಷ್ಣುವೇವೋತ್ತಮಶ್ಚ ಸ್ತೋತಾಶ್ಚ
ಭವಂತಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು. ಇಹಲೋಕ, ಪರಲೋಕ, ಸಮಸ್ತ
ಭೂತಗಳು, ದೇವತೆಗಳು, ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳು, ಸರ್ವ ಪದಾರ್ಥಗಳು
ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಒತವೋತನಾಗಿದ್ದಾನೆ; ತದಾತ್ರಯ
ನಾಗಿ, ತತ್ತ್ವೇಶನಾಗಿ, ತದ್ವಾಚ್ಯನಾಗಿ, ಆದರೂ ತದ್ವಿಷ್ಣುನಾಗಿದ್ದಾನೆ.
ಇದನು ಮಹಿಮಾತೀತವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟೇನು ತಿಳಿದವರೇ ಇಲ್ಲ. ಆದುದ
ರಿಂದಲೇ "ಏಷ ಪರ್ವಃ ಏಷ ಸರ್ವಗತಃ ಏಷ ಸರ್ವೋತ್ತಮಃ ಏಷೋಜಿವೋತ್ಮಃ
ಏಷ ಪರಮಃ"

ವಿಲಕ್ಷಣ ಗುಣವೆಂದರೆ ಅವನು ಪದ್ಮನಾಭ. ಈ ಗುಣ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ಸಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಎಲ್ಲ ವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಸರ್ವಸ್ವತಂತ್ರ. ಅವನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಿಯಾಮಕ; ಅವನಿಗೆ ನಿಯಾಮ ಕರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಸರ್ವೇಶ; ಇತರರಿಲ್ಲರೂ ಅವನ ದಾಸರು, ಅವನ ಆಜ್ಞಾಬದ್ಧರು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಆ ಹರಿಯು ಸರ್ವೋತ್ತಮ.

ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆದಿಯಲ್ಲಿ, ಸರ್ವ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ತನ್ನದರದೊಳಗೆ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವನು ಅವನೊಬ್ಬನೇ. ದಾಸರು

“ಎಕೋ ನಾರಾಯಣ ಆಸೀತ್ ನಾನಾ
ಲೋಕ ಸೃಷ್ಟಿಪ ಧಾತನಾಸೀತ್ ಜಗ
ದೇ ತಾರಕ ಉಪದೇಶೀ-ಆಹ
ನೀ ಕೇಳಿ ನಿಗಮಾರ್ಥ ನೀ ಕರಿಸು ಸಂಶಯ
ನಿಕಮೇವ ದ್ವಿತೀಯ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂಘ್ರಿಯ”

ಧ್ಯಾನಿಸು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಹರಿ ಯಲ್ಲದೆ ಪರದೈವವಿಲ್ಲನೆಂದು ಸಾರುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ.

ದಕ್ಷಿಣಮುಖನಾಗಿ ಉರುಗನ ಮೇಲ್ ಮಲಗಿಪ್ಪಮೂಜಗದಪ್ಪ
ನಕ್ಷತ್ರೇಶ ಸರೋವರತಟಪುನ್ನಾಗವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿಹದಕ್ಷ
ಅಕ್ಷಯಮೂರುತಿ ಅಪ್ರಾಕೃತಶರೀರಧೃತಮಂದಾರ
ಪಕ್ಷಿನಾಹನ ನಮ್ಮ ವಿಜಯವಿಠಲ ರಾಜರಾಜಾಧಿರಾಜ ಹೋಹೋ”
ಎಂದು ಸಿಂಹಧ್ವನಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂಬುವುದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವೇನೆಂದರೆ-ಅಣು ರೇಣುತೃಣಕಾಷ್ಠವೂ ಅವನ ಅಧೀನವೆಂದು ದಾಸರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಸದ್ವೈಷ್ಣವದೀಕ್ಷೆಯ ಕುರುಹು.

ಜೀವನಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರಲೇಶವು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಸಾರುತ್ತಾ,

“ಹರಿಯೆ ನಿನ್ನಾಧೀನ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು
ಹರಿಯೆ ನಿನ್ನಾಧೀನ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳು

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ-ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ

ಹರಿಯೆ ನಿನನ್ನರ್ಥಿನ ಪಂಜ ಭೂತಾತ್ಮಗಂ.
ಹರಿಯೆ ನಿನನ್ನರ್ಥಿನ ಮನಚಿತ್ತಾದಿಗಂ.
ಹರಿಯೆ ನಿನನ್ನರ್ಥಿನ ಸಕಲ ಜೀವನವು
ಹರಿಯೆ ನಿನನ್ನರ್ಥಿನ ಸಕಲ ಜೀವ್ಯಗಂ.
ಹರಿಯೆ ನೀ ನೇಮಿಸಿದ ಕಾರಣ ಎನ್ನ ಕ-
ರೀರದೊಳಗೆ ಭೂತವಾಗಿದೆ ಹೊರಗಿನ್ನ
ಸರಕು ಬೆಲೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಈ
ಸರಕು ಧನವಿತ್ತು ತುಂಬಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನ
ಮರೆದು ಬಿಡುವುದಲ್ಲ ಬಿರುದುಳ್ಳ ಭೃಗುವೆ
ಕುಣಿಸಿದರೆ ಕುಣಿವೆ ಸಗಿಸಿದರೆ ನಗುವೆ
ಮಣಿಸಿದರೆ ಮಣಿಸೆ ತಳಿಸಿದರೆ ತರುಹೆ
ಉಣಿಸಿದರೆ ಉಣುವೆ ಉಟಿಸಿದರೆ ಉಟುವೆ
ಮನುಜವೇಳನೊ ಹುಡುಗನೊ ಹುಡುಗನೊ
ದೂಸಿದರೆ ಧೂಸೆ ಹುಡುಗನೊ

ನಿನ್ನು ಪ್ರೀತ್ಯಭಾವ ! ಪ್ರೀತಿಯಿಲ್ಲದವನು
ಗಲೆನ್ನೇ ಜಗನ್ನಾಥ ದಾಸರು ರಾಮೇ,
ಗಲೆಂದ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ತಂದುದು. ರಾಮೇ,
ಪುರಂದರದಾಸರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ಭೀತ, ನಿರ್ದೋಷ ಭೂತನಿ
ವಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬೇಕು.

“ಹರಿಯೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ದುರ್ದಯ ಕರುಣ
ವಿಶ್ವನುಯಂ ಜಗತ್ ! ಹರಿಯನ್ನಪಸ್ತುಕ್ತ ವೈಯೋದ
ಪದೆಯನ್ನ ನಡೆದು ಪೋಷಿಸಿದವು. ಹರಿಯೆ
ದಾಸರಾಯರ ಪತ್ನಿತ್ವವಾದ ನಿಜಮುದಂ. ಹರಿಯೆ
ಕೊನೆಯದು. ಅಂತೂ ದಾಸನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ, ನಿ
ನಿಯಾಮಕ, ಸಮಾಧಾನಕ, ನಿರ್ದೋಷ

ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮೀರುವ ಹಾಗೇ ಇಲ್ಲ. ಸರ್ವ ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಹೀಗೆಯೇ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ದಾಸರು ಈ ಪ್ರಮೇಯ ಭಾಗವನ್ನು ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯ ವಾಣಿಯಿಂದ ಸೊಗಸಾಗಿ ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಹರಿ ಮಾಧ್ವ ಮರ್ಯಾದೆ ಅನುಭವಿಸಲೇ ಬೇಕು

ಸರಸಿಜಭವಾದ್ಯರಿಗೆ ಬಿಡದು

|| ಪ ||

ವರಕಲ್ಪಕಲ್ಪದಲಿ ಮೀರಿದವರುಂಟೆ ನಿಂ-

ದಿರದಾಪ ಜನುಮವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿ ||

ಅವಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಜನನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಮತ್ತು

ಸಾವು ಸಾಕಲ್ಪದಿ ಮರೆಯದೆಲೆ

ದೇವದೇವನು ಕ್ಲುಪ್ತ ಮಾಡಿಪ್ಪನೋ ಅದನು

ಅವನಾದರು ಮೀರಲೊಲವೆ ಪ್ರಾಣಿ ||

ಉಣಬೇಕು ಉಣಬೇಕು ಮತ್ತೆ ಉಣಲೀಬೇಕು

ತ್ರಿಗುಣಕಾರ್ಯದ ಭವಣೆ ಮನುಜ

ತೃಣಜನ್ಮ ಬಂದ ಕಾಲಕ್ಕು ತ್ರೈತಾಪಗಳು

ಅಣುಮಾತ್ರವೂ ತಪ್ಪದೋ ಪ್ರಾಣಿ ||

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ಮತ್ತೆಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಉದಕ ಇ-

ನ್ನೆಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆ ಜಾಗರಣೆಯೋ

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನಿಡುವ ಪರಿಮಿತಿಯುಂಟೋ

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೊಯ್ಯುವುದೋ ಬಿಡದೆ ಪ್ರಾಣಿ ||

ಧಿಕ್ಕಾರ ಸತ್ಕಾರ ನಿಂದೆ ವಂದನೆಗಳು

ರೊಕ್ಕ ಸುಖ ದುಃಖ ಕಾರಣಗಳು

ಉಕ್ಕೇರಿಬಂದಂತೆ ಬರುತ್ತಿಹುದೋ ನಮ್ಮ ದೇ-

ವಕ್ಕಿಕಂದನ ಅಜ್ಞೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಿ ||

ಆವಾವ ಕಾಲ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕಾವ ಹರಿ ತಾನು
 ಸಾವಕಾಲ ನೂತ್ರ ತಪ್ಪಿಸನೋ
 ಕಾವ ಕೊಲ್ಲುವ ಸ್ವಾಮಿ ಕಾಲನಾಮಕ ಪುರುಷ |
 ಜೀವಿಗಳು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ, ಕಾಣೋ ಪ್ರಾಣಿ ||
 ಭಗವತ್ಸ್ವತಂತ್ರವನು ತಿಳಿಯದೆ ಮರುಳಾಗಿ
 ಜಗದೊಳಗೆ ಚರಿಸದಿರೋ ಮಾನವ
 ಅಘ ದೂರನಾಗೋ ನಾನಾ ಬಗೆಯಿಂದಲ-
 ನ್ನಗರ ಚಿಂತೆಗಳೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಾಣ ||
 ಹಲವು ಮಾತೇನಿನ್ನು ದಾಸ ಭಾವನ ಸಹಿಸಿ
 ಕಲಿಯುಗದೊಳಗೆ ಸಂಚರಿಸಬೋ
 ಬಲವಂತ ನಿಜಯ ಪಿಠಲನ ಸಾಮಾನ್ಯ
 ನಲಿಸಿ ವಲಿಸಿಲೋ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ

“ಭಗವತ್ಸ್ವತಂತ್ರವನು ತಿಳಿಯದೆ ಮರುಳಾಗಿ” ಎಂಬ
 ತಲವಕಾರೋಪನಿಷತ್ತನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಾನೆ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
 ಮರುಳಾಗುವವರು, ದೇವತೆಗಳೂ ಸಹ ಕೆಲವುಮೇಲೆ ಅಪಮಾನಿಸಿ
 ದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಾರತಮ್ಯೋಪೇತವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮರೆಮುಚ್ಚಿ
 ದುಂಟು. ನಾನೇ ಮಾಡುವವನು. ನಾನೇ ವೆತ್ನ. ಎಂಬ ಮರುಳ
 ಮಾನದಿಂದ ಯಾವಾಗ ಬೇರನು ತನ್ನನ್ನು ಮೆಲೆಯೊತ್ತಿರುವುದು
 ಬಗಲೇ ತನ್ನ ಅನುಪತನಕ್ಕೆ ತಡೆವರಿದುಟ್ಟಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು
 ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದವನು. ಆದರೆ ಈ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
 ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಚ್ಯುತಿಯಲ್ಲದೇನು ತನ್ನ ಸಮಾನವೆಂದು
 ಅನುಮಾನಿಸಲೇ ಶ್ರೀಮದಾಹಾರವೆಂದೇ ಹೇಳುವ

ಸರ್ವೋತ್ತಮೋ ಶರಿದಂಡಕು ತಮಾಸ್ತು ಪದ್ಮ
 ಹರಿಃ ಪರಮಸ್ಥಿತಂತ್ರಃ || ಪೂರ್ವಾಚ್ಯದೇವತಾ
 ಸಾವಿತ್ಯೇವ ವೇದವಚನಾನಿ ಸರೋತ್ತಮಶ್ಚ ||

ಶ್ರೀ ಹರಿಯೇ ಪರ್ವೋತ್ತಮನು; ಅವನ ಆಜ್ಞಾಬದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಸಕಲಚರಾಚರಗಳೂ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದು; ಅವನೇ ಪರಮ ಸ್ವತಂತ್ರ; ಪರಿಪೂರ್ಣ, ನಾಶರಹಿತ ಜ್ಞಾನಾನಂದಾದಿ ಗುಣನಿಧಿ. ಹೀಗೆಂಬುವುದು ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳಿಂದ ವೇದ್ಯವು. ಇದೇ ಪ್ರಮೇಯ ಸಾರ. ಈ ಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ತಿಳಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಯಾವ ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿದಂತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪುರುಷಾರ್ಥರೂಪಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೇ ಮೆಟ್ಟಲು ದಾಸಭಾವ, ಶ್ರೀ ಹರಿ ಪಾದಾಂಬುಜದಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಮನಸ್ಸು. ಇದನ್ನೇ ದಾಸರು "ದಾಸ ಭಾವವ ವಹಿಸಿ ಬಲವಂತ ವಿಜಯ ವಿಠಲನ ಪಾದಾಂಬುಜವ ನಿಲಿಸಿ ವಲಸಿಕೋ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಗೀತಾನುಚನ ಪ್ರಮಾಣ.

ಸರ್ವ ಧರ್ಮಾನ್ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಮಾಮೇಕಂ ಶರಣಂ ವ್ರಜ |

ಅಹಂ ತ್ವಾ ಸರ್ವಸಾಪೇಭ್ಯೋ ಮೋಕ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಾ ಶುಚಃ ||

ನೀನು ಸರ್ವ ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಶರಣುಹೊಂದು. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಸಮಸ್ತ ಪಾಪಗಳಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನರಕಾದಿ ಅನರ್ಥಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದಾವೆಂಬ ದುಃಖವೇ ನಿನಗೆ ಬೇಡವೆಂಬುದೇ ಇದರ ಅರ್ಥ. ಅದಲ್ಲದೆ, ಭಗವದ್-ದ್ವೇಶಪೂರ್ಣವಾದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥ ಮಾಡಬಾರದು. ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಪೂಜ್ಯ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು (ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು) ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

"ಪರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವಿಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಂ ತತ್ರ ಮನಃ ಸದಾ | ಸರ್ವಾಧಿಕಪ್ರೇಮಯುಕ್ತಂ ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ರ ಸಮರ್ಪಣಂ | ಅಖಂಡಾ ತ್ರಿವಿಧಾ ಪೂಜಾ ತದ್ರತ್ನೈವ ಸ್ವಭಾವತಃ ರಕ್ಷತೀತ್ಯೇವ ವಿಶ್ವಾಸಸ್ತದೀಯೋಽದಮಿತಿ ಸ್ಮೃತಿಃ | ಶರಣಾಗತಿರೇಷಾಸ್ಯಾದ್ವಿಷ್ಣೋ ಮೋಕ್ಷಫಲಪ್ರದಾ || (ಮಹಾವಿಷ್ಣುಪು.) ಇತಿ ತದ್ವಾ ಸರ್ವಧರ್ಮಾನ್ಪರಿತ್ಯಜ್ಯೇತಿ ಸರ್ವ ಧರ್ಮಫಲಾನಿ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯೇತ್ಯರ್ಥಃ | ಅನ್ಯಥಾ ಯುಧ್ಧವಿಧಿವಿರೋಧಃ

ಸ್ಯಾತ್ ಯದ್ವಾಸ್ಯೈಷ್ಠ ವಸರ್ವಧವರ್ವಾಪ್ತೃತ್ಯೈಶ್ಚಾರ್ಥಾಃ || ಎಷ್ಟೆನಿಸಿ
ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ ಇಷ್ಟು; ಪ್ರತಿಫಲರಹಿತಭಗವತ್ಕೃತಾತ್ಪರ್ಯೈಶ್ಚಾರ್ಥಾಃ
ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಬರಬೇಕು. ಅನ್ಯಥಾ ಯಾಸ ಶರಣಾ-
ಗತಿಯ ಬವಣೆಗೂ ಹೋಗದೆ ಏಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯನಾದ ಅವನೊಬ್ಬ
ನಲ್ಲಿಯೇ ಶರಣು ಹೊಂದಬೇಕು. ಇಷ್ಟು ಅರ್ಥವು. ಇಂತಹ ಮೇಲಿನ
ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿನೇ ಸಾಧನದ ಸಾರವನ್ನೇ ಜನರಿಗೆ ಮುಲಿಖವಾಗಿ
ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪಾಪ ಪುಣ್ಯಗಳೆರಡೂ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅರ್ಥಿಗಳು ಕಣ್ಣಿನೆ ಇದುವುದಕ್ಕೂ
ಜೀವರು ಸ್ವತಂತ್ರರಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಅಚಿಂತ್ಯದ್ವೈತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ
ಅನಾಯಾಸದಿಂದ, ಇಚ್ಛಾಮಾತ್ರದಿಂದ ಮಾಡಲು ಶಕ್ತನು. ಕೂಡಲೆ ಎಷ್ಟು
ಪಾಣಿಯಾದ ಮುಕುಂದನು ಬಲು ನಿಚಿತ್ರ ಸಮರ್ಥ. ಹೀಗೆಂದು
ಮನೋಧರ್ಮ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೂ ಮೇಲೆ
ಪರಿಣಾಕ ಬೇಕು; ಅವನ ನಡೆ ಬೇಕು ಯಾ ಮೇಲೆ.

ವಾಙ್ಮನೋಗೋಚರ ಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ ಇವು
ರಾಗ ತೊರೆಯದವಗೆ ಮನಸಿಗೆ ದತ್ತವು
ಹೀಗೆ ಹಾಗೆಂದು ಏತಂದ ಮಾಡಿಸಿದರೆ
ಅಗುವುದೇನಯ್ಯ ಅವರಿಗೆ ಫಲಿತಾರ್ಥ
ಭಾಗೀರಥೀಜನಕ ಪುಣ್ಯ ಸಾಸಕೆ ಕರ್ತ
ನಾಗಿ ಇಪ್ಪನು ನಿತ್ಯಸರ್ವಜ್ಞ ತಿರುಮಾಣಿ
ಆಗಮ ಸ್ಮೃತಿಯಲಿ ಬರೆದೊರೆಯ ವೇಳೆಗೆ
ಭೋಗಿಸಬೇಕೋ ಜೀವ ಪರಿಯುತ್ತಾ ಭೃಗುಮುನಿ
ಜಾಗುವಾಡದೆ ತಿಳಿ ಶರವಾತತ್ವಾ ಪಾರವಾ
ಭೂಗೋಲಬೋಲಗಳಿರದೆ ನಿವರಿಸಿ ಸ್ವರೂಪ
ಸಾಧನವಾಗದೆ ಮುಖ್ಯ ಮೇಲೆಯವ
ಮೇಗವನು ಎನಿತು ಪಾಪದ ಕೈಕಡವೆ

ಯೋಗೇಶ್ವರ ಹರಿ ಒಳಗಿದ್ದು ನುಡಿದ ಹೀಗೆ
ಹಾಗೆ ಎನ್ನಸಲ್ಲ ವೈದಿಕ ಲೌಕಿಕ ಸರ್ವ-
ಥಾ ಗುಣದಲ್ಲಿ ಗುಣಿಸಿ ತಿಳಿಯಬೇಕೋ
ನಾಗವೈರಿನಾಹನ ವಿಜಯವಿಠಲ ಸುಮ್ಮ
ನಾಗಗೊಡನು ಸುಮ್ಮನಿಡುವನು ಇಚ್ಛೆ ಬೆರೆಸಿ

ಅನೇಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮೇಲಿನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ದಾಸರು ಅಡಗಿ
ಸಿದ್ಧರೆ, ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಕರ್ಮ ಸವೆಯು
ಬೇಕು, ಮತ್ತೊಂದುಕಡೆ ಹರಿಯ ಪ್ರಸಾದವಾಗಬೇಕು. ಶ್ರೀ ಹರಿ
ನಿತ್ಯಸರ್ವಜ್ಞತೀರ್ತಮಣಿ; ಅವನೇ ಪಾಪಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕರ್ತ. “ಅವಶ್ಯ-
ಮನುಭೋಕ್ತವ್ಯಂ ಕೃತಂ ಕರ್ಮ ಭುಕ್ತಾಭುಜಂ” ಎನ್ನುವಹಾಗೆ
ಜೀವರು ಕರ್ಮಫಲದನ್ನನುಭವಿಸಲೇ ಬೇಕು. ಪರಮಾತ್ಮಪಾಪದೂರ.
ಸರ್ವಗುಣಸೂರ್ಣ. ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದವನೂ ಅವನೇ.
ದಾಸರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ನುಡಿಸಿ, ನುಡಿದವನೂ ಅವನೇ. ಅಂತೂ
ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರೇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಮೀರುವ ಹಾಗೇ ಇಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದಲೇ
ದಾಸರು, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ “ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬಂದುದನು ಮಾಡು
ಸರ್ವೇಶ, ಎನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಲವಮಾತ್ರ ಉಂಟೇ ಸ್ವಾಮಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿ
ಸರ್ವ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಲು ಕಾರಣವುಂಟು.

ಬೋಮ್ಮ ನೊದಲು ಮನುಜೋತ್ತಮರು ಕಡೆಯಾಗಿ

ನಿಮ್ಮ ದಾಸರು ಅವರ ಸಮ್ಮಂಥಿಗಳ ಪಾದ

ನಮ್ಮ ಕೊಂಡಿಪ್ಪಂಥಾಧನ್ಯನು ನಾ, ಸರ್ವೋ-

ತ್ತಮ್ಮಾನೇಕ ಗುಣಮಹಿಮ್ಮ ವಿಭೂಷಿತ

ರನ್ನೈಧರಣಿ ಜೀವಿ ಇಮ್ಮಹಿಷೇರ ಕೂಡಿ

ಸಮ್ಮುಲಿನಾಗುತ ಗಮ್ಮನೆ ಬಾಬಾ

ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದೆ ಸಿರಿವಿಜಯವಿಠಲ ಅನು-

ಪಮ್ಮದುಹಿಮ ಪರಬೋಮ್ಮ ತಿರುಮಲೇಶ

ಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಕಲ ಜೀವರೂ ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಅಧೀನರು. ಶ್ರೀ ಹರಿಯೇ ಪರಬೊಮ್ಮ. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಹರಿಗೂ, ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಿಯೋ ಅಂದರೆ, ಜಗಜ್ಜನನಿಯಾದ ಇಂದಿರಾದೇವಿಯು ಮಹಾ ಮಹಿಮಳೇನೋ ದಿಟ. ಆ ಮಹಾತಾಯಿಯು “ಚಿತ್ರಕೃತಿ ನಿತ್ಯ ಜಡ ಪ್ರಕೃತಿಗಭಿಮಾನಿ”, “ಸೃಷ್ಟಾಪ್ಪ್ರಾಪ್ತಕರ್ತೃ”, “ಗುಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯಗಳ ಅರಿತವುಳ್ಳ ಲಕ್ಷಣವಂತೆ.” ಶ್ರೀ ಹರಿಗೆ ಕಾಲತಃ ದೇಶತಃ ಸಮಳು. ಅಂದರೆ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ, ಯಾವಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ, ಆಯಾ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ತಾನೂ ಇರುತ್ತಾಳೆ. ಶ್ರೀ ಹರಿಗೂ, ಸಿರಿ ದೇವಿಗೂ ಏಕೋಗಮಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಅಕೆ ಗುಣದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಶ್ರೀ ಹರಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಸಮನಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಪಾದಧೂಳಿನ ಒಂದು ಕಣದಲ್ಲಿನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸಾಕಲೈದ ತಿಳಿದುಬಾರದು, ಇಂದಿಗೂ ತಿಳಿಯುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತಳಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಇಷ್ಟಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಆಜ್ಞಾಬದ್ಧಳಾಗಿಯೇ ಸಕಲ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನೂ ನಡೆಸುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೂ ರಮಾದೇವಿಯು ನಿಮಿತ್ತಕಾರಣಳು ಮಾತ್ರ.

ಮಯಾಧ್ಯಕ್ಷೇಣ ಪ್ರಕೃತಿಃ ಸೂಯತೇ ಸಚರಾಚರಂ |

ಹೇತುನಾನೇನ ಕೌಂತೇಯ ಜಗದ್ವಿಪರಿವರ್ತತೇ || ೬-೧೦ ||

ಇದು ಕೃಷ್ಣನ ವಾಕ್ಯ. ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆ ಜಡಪ್ರಕೃತ್ಯಭಿಮಾನಿಯಾದ ಶ್ರೀ ರಮಾದೇವಿಯು ಚರಾಚರ ಸಹಿತವಾದ ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಇದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅವನ ಪ್ರೇರಣೆಯಂತೆಯೇ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸಮಸ್ತ ವಸ್ತುಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನಮಾನ; ಇದ್ದುಂಟಾದ ಈ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ಸಕಲ ಭಗವತಿನ ಅಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೇ. ಇದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಗೀತಾವಾಕ್ಯವೇ ಪ್ರಮಾಣ.

ಮತ್ತಃ ಪರತರಂ ನಾನ್ಯತ್ಕಿಂಚಿದಸ್ತಿ ಧನಂಜಯ

ಮಯಿ ಸರ್ವಮಿದಂ ಪ್ರೋತಂ ಸೂತ್ರೇ ಮಣಿಗಣಾ ಇವ ||೧-೨||

ನನಗಿಂತಲೂ ಅನ್ಯಭಿನ್ನವಾದ ಸರ್ವೋತ್ತಮವಸ್ತುವು ಒಂದಾದರೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತೂ, ರತ್ನಗಳ ಸಮುದಾಯವೂ ಒಂದು ದಾರವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಂದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಪಾಲಕನೂ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಎಂದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಲೋಕವಿಲಕ್ಷಣನಾದ

“ ಶ್ರೀಪತಿ ನಾಮವೊಂದೆ ಜಿಹ್ವಾಗ್ರದಲಿ ನೆನೆವ

ಔಪಾಸನವ ಕೊಡು ರುದ್ರಾದಿಗಳ ವರದಿ

ತಾಪಸಜನ ಪ್ರಿಯವಿಜಯವಿಠಲನ್ನ

ಶ್ರೀಪಾದಾರ್ಚನೆ ಮಾಳ್ವ ಶ್ರೀ ಭೂದುರ್ಗಾವರಣತ್ರಯೆ ”

ಎಂದು ದಾಸರು ರಮಾದೇವಿಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಗುಣಪೂರ್ಣ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮಹಿಮಾಶಯಗಳನ್ನು ಹೊಗಳುವುದರಲ್ಲಿ ದಾಸರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಇವರು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅಚಿಂತ್ಯಾದ್ಭುತ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಪರಿವರಿಸುವಾಗ ದಾಸರು ಹರಿಭಕ್ತರ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಹರಿಭಕ್ತಿಸುಧೆಯ ಬುಗ್ಗೆ ಚಿಮ್ಮುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಒಂದೊಂದು ವಿಶೇಷಣವೂ ಅರ್ಥತೋಷಿ, ಶಬ್ದತೋಷಿ, ಸರ್ವತೋಷಿ ಮಹತ್ತರವಾದುದು. ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕ, ಸರ್ವಜೀವ ನಿಯಾಮಕ, ಸರ್ವಜೀವಾಧಾರಕ, ಸರ್ವಜೀವೇಶ್ವರ ಪರಮ ಕರುಣಾಸಿಂಧು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಗುಣಗಾನವನ್ನು ದಾಸರ ಅಮೃತ ವಾಣಿಯಿಂದಲೇ ಕೇಳೋಣ.

ಗುಣಗಣಾಂಬುಧಿ ನಿತ್ಯನಿರ್ದೋಷ ಪ್ರಬಲ ಲ

ಕ್ಷಣಪೂರ್ಣವಿಜ್ಞಾನ ನಿರ್ವಿಕಾರ

ಅನಿಮಿತ್ತ ಬಾಂಧವ ಸರ್ವವ್ಯಾಪ್ತ

ಜನನಮರಣರಹಿತ ವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ

ಚಿನ್ಮಯಮೂರುತಿ ಚೇತನಾಜೇತನಸ್ವಾಮಿ ||

ಒಂದು ಬಿಟ್ಟು ಹಣೆ ಗುಣವು ಮನವು...
 ವ್ಯವಹಾರವಾರ್ಯ ಸುಖದಾರ್ಯ
 ಸಿದ್ಧವಿಶೇಷ ಭದ್ರಾರಮಣ ಸರ್ವಕಾರ
 ಚಿದ್ರೇಷ ಸರ್ವಕಾಲ ಸುಂದರಸಾರ
 ಪದ್ಮಸಂಭವ ಬಲಿಪ್ರಕ್ಷಾಳಿತಪಾದ
 ಹೃದ್ರೋಗನಾಶ ವೈಕುಂಠವಾಸ
 ವಿದ್ಯಾತೀತ ವಿಶ್ವನಾಟಕ ನಾರಾಯಣ
 ವಿದ್ಯಾಉದ್ಧಾರಕ ಉದಧಿಸದನ
 ಅದ್ವೈತಕಾಯ ಮಾಯಾರಮಣ ರಾಜೀವನೇತ್ರ
 ಅದ್ವಯ ಅನಾದಿಪುರುಷ
 ಬುಟ್ಟಿ ಬಿಡಾಲಮರಿಮ, ಸಾಸಹಾರಿ
 ಮದಿಷ್ಟೇತನರ್ಥ ಸಕಲವ್ಯಾಪ್ತ ಆಕಾಶ ಅಮಿತ
 ಬಹುಬಿಡ್ಧೇವನ ಸಾಸಾರೋದಾಘಾತ
 ಕರ್ತೃ ಮಮುನಿಗೂರು ವಾಚಯವನ ಕಲಾ
 ಸಿದ್ಧೋಷ ಕರುಣಾಬ್ಧಿ ಸಂತರೋದ್ಧಾರಿ || ೨ ||
 ನಿತ್ಯತೃಪ್ತ ಸರ್ವಸಾರಭೋಕ್ತ ಪುರು-
 ಷೋತ್ತಮ ಅಚಿಂತ್ಯಮಹಿಮ ಭಕ್ತವತ್ಸಲ
 ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪ ಹರಿ

ಒಂದೊಂದು ವಿಶೇಷಣದ ಸೊಬಗನ್ನೂ ವೈಖರಿಯನ್ನು ಶುಷ್ಕ
 ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ಮಾತು ಒಂದೊಂದು
 ಮುಕ್ತಾಂಶ. ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಲು ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಿಗೆ
 ಒಂದೊಂದು ವಿಶೇಷಣವೂ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಸಮುದಾಯದ ರಸಘಟ್ಟ.
 ಉದಾಹರಣೆಗೆ "ಗುಣಗಣಾಂಬುಧಿ" ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ.
 ಬ್ರಹ್ಮವು ಗುಣವೇ ತ್ರೈಯದಾಪಾರ್ಥವು—

ಅಸೀದುದಾರಗುಣವಾರಿಧಿಪ್ರಮೇಯೋ| ನಾರಾಯಣಃ ಪರತಮಃ
ಪರಮಾತ್ಮನಕಃ || ಸಂ ಶಾಂ ತ ಸಂ ವಿ ದ ಖಿ ಲಂ ಜ ಠ ರೇ ನಿ ಧಾ ಯ
ಲಕ್ಷ್ಮೀಭುಜಾಂತರಗತಃ ಸ್ವರತೋಽಪಿಚಾಗ್ರೇ || ೧ ||

ಎಂದೀದಿವ್ಯಶ್ಲೋಕವು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆಬರುತ್ತದೆ. ನಿರ್ಣಯದ ಮಂಗಳ
ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ “ನಾರಾಯಣಾಯಪರಿಪೂರ್ಣಗುಣಾರ್ಣವಾಯ” ಎಂದು
ಮೊದಲುಮಾಡಿ, ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿ, ಎರಡನೇ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಶ್ರೀಹರಿಯು ಜ್ಞಾನಾನಂದಾದಿ ಅನೇಕ ಅಪ್ರಾಕೃತ ಗುಣಪೂರ್ಣನೆಂದು
ಮುಕ್ತಾಮುಕ್ತ ಪ್ರಪಂಚನಿಯಾಮಕನೆಂದೂ, ಸ್ವರಮಣನಾದರೂ ರಮಾ
ಕಾಂತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆಂದೂ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ದಾಸರು
ಆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದಾಗ ಈ ಒಂದು ಬಗೆಯ
ಅರ್ಥಸುಸಂಧಾನದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಗುಣಪೂರ್ಣತ್ವವನ್ನು ಉಪಾಸನೆ
ಮಾಡಿ “ಗುಣಗಣಾಂಬುಧಿ” ಎಂಬ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಉಪಯೋಗಿ
ಸಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅವರು ನಿಘಂಟನ್ನು ನೋಡಿ ಹಲವಾರು ಅಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಒಂದು ಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಹೊಸೆಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.
ಮಹನೀಯರು ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಸುಖಪೂರ್ಣ, ಚಿನ್ಮಯ,
ಜ್ಞಾನಾನಂದ ಪೂರ್ಣ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಅವರ ಮುಂದೆ ಸಾಕಾರನಾಗಿ
ಸುಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ದಾಸರು ತಾವು ನೋಡಿದ ಭಗವನ್ಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ
ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿದ್ದ ಗುಣಸಮುದಾಯವನ್ನು ಶಕ್ತರಾದ್ದರಿಂದ ಮಾತು
ಗಳಲ್ಲಿ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ.

(ಮುಂಮುಪರಿಯುವುದು)

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ-ಸಿಂಹಚರಣ

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಸಾಧರಾಂಕುರ ಮುಘ್ನನಾಮ

[ಈಗಾಗಲೇ ೧೯೫೩ನೇ ಎಪ್ರಿಲ್ (ಜೈತ್ರೆ) ತಿಂಗಳ
"ಬಾಯಿಸಾತ"ದಲ್ಲಿ ಈ ಮುಘ್ನನಾಮವನ್ನು ಮುಘ್ನನಾಮ
ತಾಳಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಸಕ್ಕೆ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ
ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ಶುದ್ಧ ಸ್ತುತಿಯು ದೊರೆತದ್ದರಿಂದ
ಮುದ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಂತೆ ಪಾಠಮಾಡಲು ಬಿನ್ನೈಸುವುದು.]

—ಸಂ. |

ರಾಗ : ಸಾಧವ್ಯ ಛಂಪ ಶಾಳ

ಜಯ ಜಯ ಜಗತ್ತಾಂತ್ರಣ | ಜಗದೊಳಗೆ ಸಂಪನ್ನ
ಅಖಿಲಗುಣ ಸದ್ಭಾಷು | ಮುಘ್ನನಾಮ

ಆನ ಕಚ್ಚಪರೂಪದಿಂದಲಂಕಿಸಿಕೊಡು
ಓವಿ ಧರಿಸಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠನೊಲೊಡಿಸು
ಆನವನ ಬಳಿದಿದು ಮರೆಯು ಮರಣೈದಿಗು
ಆ ವಾಯು ನಮ್ಮ ಕುಲಗುರುರಾಡಿಸು
ಆನವನು ದೇಹದಿರೆ ಮರೆಯು ತಾ ನೆಲೆಗೊಡು
ಆನವನು ತೊಲಗೆ ಮರ ತಾ ಚೂಲಗೊಡು
ಆನವನು ದೇಹದೊಳೊಲೊಗೆ ನಿಲಿದಾಡಿಸು
ಆ ವಾಯು ನಮ್ಮ ಕುಲಗುರುರಾಡಿಸು
ಕರುಣಾಭಿಮಾನಿ ದಿವಿಜರು ದೇವತನು
ಕುರುಡ ಕಿವುಡನು ಮೂಕನೊದ್ದಿಸುವ
ಪರಮನುಯ್ಯಾಪ್ತನು ತೊಲಗಲಂಕಿಸುವನು
ಅರಿತು ಪೆಣನೆಂದು ಸೇವ್ವರು ಮುಘ್ನನ
ಸುರರೊಳಗೆ ಸರರೊಳಗೆ ಸರ್ವಭೂತಾಳು
ಪರತರನೆನಿಸಿ ನೇಮದಿ ನೆಲೆಸಿಹ ||

ಹರಿಯನಲ್ಲದೆ ಬಗೆಯ ಅನ್ಯರನು ಲೋಕದೊಳು |
ಗುರುಕುಲತಿಲಕ ಮುಖ್ಯ ಪವನಾನನು || ೪ ||

ಶ್ರೀ ನಾಯುದೇವರ ಪ್ರಥಮಾವತಾರರಾದ
ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತದೇವರ ವರ್ಣನೆ

ಶ್ರೀತೆಯಲಿ ರಘುಪತಿಯ ಸೇನೆ ಮಾಡುವೆನೆಂದು |
ವಾತಸುತ ಹನುಮಂತನೆಂದೆನಿಸಿದ ||
ಪೋತಭಾವದಿ ತರಣಿಬಿಂಬಕ್ಕೆ ಲಂಘಿಸಿದ
ಈತಗಣೆ ಯಾರು ಮೂರ್ಛೋಕದೊಳಗೆ || ೫ ||

ತರಣಿಗಭಿಮುಖನಾಗಿ ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರವ ಪರಿಸಿ |
ಉರಸಣಿಸಿ ಹಿಂದೆ ಮುಂದಾಗಿ ನಡೆದ ||
ಸರಸುಕವನಮಾನಸುತ ಉದಯಾಸ್ತಶೈಲಗಳ |
ಭರದಿ ಐದಿದ ಈತಗುಪಮೆಯುಂಟೆ || ೬ ||

ಅಖಿಲವೇದಗಳ ಸಾರವ ಧರಿಸಿ ಮುನ್ನ ತಾ |
ನಿಖಿಲವ್ಯಾಕರಣ ಶಾಸ್ತ್ರವನು ಪೇಳೆ ||
ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕಿಂಚಿದಪರಬ್ಧ ಇವಗಿಲ್ಲೆಂದು |
ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನನು ರಾಮನನುಕರಿಸಿದ || ೭ ||

ತರಣಿಸುತನನು ಕಾಯ್ದು ಶರಧಿಯನು ನೆರೆದಾಟಿ |
ಧರಣಿಸುತೆಯಳ ಕಂಡು ದನುಜರೊಡನೆ ||
ಭರದಿ ರಣವನು ಮಾಡಿ ಗೆಲಿದು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳ |
ಉರಹಿ ಲಂಕೆಯ ಬಂದ ಹನುಮಂತನು || ೮ ||

ಹರಿಗೆ ಚೂಡಾರತ್ನವಿತ್ತು ಹರಿಗಳ ಕೂಡಿ |
ಶರಧಿಯನು ಕಟ್ಟಿ ಬಹುರಕ್ತಸರನು ||
ಒರಸಿ ರಣದಲ್ಲಿ ದಶತಿರನ ಹುಡಿಗುಟ್ಟಿ ತಾ |
ಮೆರೆದ ಹನುಮಂತ ಬಲವಂತ ಧೀರ || ೯ ||

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಸಿಜವೈಶಾಖ

ಉರಗಬಂಧಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಕಪಿವರರು ಮೈ ಮರೆಯಿ
ತರಣಿಕುಲತಿಲಕನಾಜ್ಞೆಯ ತಾಳಿ ತಾ ||
ಗಿರಿಸಹಿತ ಸಂಜೀವನನ ಕಿತ್ತಿ ತಂದಿತ್ತು |
ಸುರನರರೊಳ್ ಸರಿಯುಂಟೆ ಹನುಮಂತಗೆ || ೧೦
ವಿಜಯರಘುಪತಿಯೊಲಿಸಿ ಧರಣಿಸುಲೆಯನ್ನೀತ |
ಭಜಿಸಿ ಮೌಕ್ತಿಕನ ಹಾರವನು ಪಡೆವ ||
ಅಜಪದವಿಯನು ರಾಮ ಕೊಡಬರಲು ಹನುಮಂತ
ನಿಜಭಕುತಿಯನೆ ಬೇಡಿ ವರವ ಪಡೆದ || ೧೧

ಶ್ರೀ ನಾಯುದೇವರ ಧ್ವತೀಯಾಚಾರ್ಯರ
ಶ್ರೀ ಭೀಮಸೇನದೇವರ ವಚನ

ಅ ಮಾರುತನೆ ಭೀಮನೆಸಿಗಿ ಬಾಪನರಯುಗ
ಸೋಮಕುಲವಲಿ ಜನಿಸಿ ಪಾಶೋರೋಕನ
ಭೀಮವಿಕ್ರಮ ರಕ್ತಕುಲನು ಬೋವುಳ್ಳನ
ಅ ಮಹಿಮ ನನ್ನ ಕುಲಗುರುವಾಯನ
ಕರವಿಂಕಿ ಕಿರುಗುನವನವ
ಗಿರಿರೂಪೆಡೆಗೆ ಶತ್ರುಂಗನೊಡನೆ ಸುಖ
ಪರಿಗಲನು ಬುಗಲಿಂ ಕರಗನು ಕುಗಲಿಂ
ಅರೆವ ಪೀಠನಿಗೆ ಬಿರವವರು ಬಿರವ
ಕುರುಪ ಗರಲವನುಳ್ಳೆ ಸಿರಿವನುಳ್ಳು ಬೇಗನ
ಉರಗಗಳ ಮೊಲ್ವುಡಲು ಅವಧಿವನಿವಧಿ
ಅರಗನರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿಯುಳ್ಳು ಭಯ
ಧರಿಸಿ ಜಾಡ್ವನಿಗೊಯ್ತು ಶತ್ರು ಭಾಜರ
ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಬಕ ಹಿಡಂಬಕವೊಲಿ ಬಿಕ್ಕ ಕವ
ನಿಲ್ಲದೊರೆಸಿದ ಲೋಕ ಕಂಟಕವನು ||

ಬಲ್ಲದಸುರರ ಗೆಲಿದು ದ್ರೌಪತಿಯ ಕರವಿಡಿದು |
ಎಲ್ಲ ಸುಜನರಿಗೆ ಹರುಷನ ಬೀರಿದ || ೧೫ ||

ರಾಜಕುಲವಜ್ರನೆನಿಸಿದ ಮಾಗಧನ ಸೀಳಿ |
ರಾಜಸೂಯಾಗವನು ಮಾಡಿಸಿದನು ||
ಅಜಿಯಲಿ ಕೌರವನ ಬಲನ ಸವರುವೆನೆಂದು |
ಮೂಜಗವರಿಯೆ ಕಂಕಣ ಕಟ್ಟಿದ || ೧೬ ||

ಮಾನನಿಧಿದ್ರೌಪತಿಯ ಮನದಿಂಗಿತವನರಿದು |
ದಾನವರ ಸವರಬೇಕೆಂದು ಬೇಗ ||
ಕಾನನವ ಪೊಕ್ಕು ಕಿರ್ಮಿರಾದಿಗಳ ತರಿದು |
ಮಾನಿನಿಗೆ ಸೌಗಂಧಿಕವನು ಇತ್ತು || ೧೭ ||

ದುರಳ ಕೀಚಕನು ದ್ರೌಪದಿದೇವಿ ಚೆಲ್ವಿಕೆಗೆ |
ಮರುಳಾಗಿ ಕರಕರೆಯ ಮಾಡಲವನ ||
ಗರಡಿ ಮನೆಯೊಳು ಬರೆಸಿ ಒರಿಸಿ ಅವನನುಜರ |
ಕುರುಪನಟ್ಟಿದ ಮಲ್ಲಕುಲನ ಸದೆದ || ೧೮ ||

ವೈರಿದುಶ್ಯಾಸನನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಡ್ಡಗಿಡಹಿ |
ವೀರ ನರಹರಿಯ ಲೀಲೆಯ ತೋರಿದ ||
ಕೌರವರ ಬಲ ಸವರಿ ವೈರಿಗಳ ನೆಗ್ಗೊತ್ತಿ |
ಓರಂತೆ ಕೌರವರನೆಲ್ಲ ತರಿದ || ೧೯ ||

ಗುರುಸುತನ ಸಂಗರವಿ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರ ಬಿಡೆ |
ಉರವಣಿಸಿ ಬರಲು ಶಸ್ತ್ರವ ಬಿಸುಟಿದೆ ||
ಹರಿಯ ಕೃಪೆಪಡೆದಿದ್ದ ಭೀಮ ಹುಂಕಾರದಲಿ |
ಎರಗದಲೆ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರ ನೆರೆ ಅಟ್ಟಿದ || ೨೦ ||

ಹ೦ದ ವಿಕ್ರಮನು ಗದೆಗೊಂಡು ರಣದೊಳಗೆ ಭೂ |
ಮಂಡಲದೊಳುದ್ಭವಿಸಿದಪಿಳಿ ಖಳರ ||
ಹಿಂಡಿ ಬಿಸುಟಿದ ವೈಕೋದರನ ಪ್ರತಾಪವನು |
ಕಂಡು ನಿಲ್ಲುವರಾರು ತ್ರಿಭುವನದೊಳು

|| ೨೧ ||

ಶ್ರೀವಾಯುದೇವರ ತೃತೀಯಾವತಾರರಾದ
ಶ್ರೀಮನ್ನೃಧ್ವಾಚಾರ್ಯವರ್ಯರ ವರ್ಣನೆ

ದಾನವರು ಕಲಿಯುಗದೊಳವತರಿಸಿ ಸುಜನರಿಗೆ |
ನೇಸನ ಕುಮತವ ಬೋಧಿಸ್ತದನರಿತು ||
ಚ್ಛಾಸಿ ತಾ ಪವಮಾನ ಭೂತಳದೊಳವತರಿಸಿ |
ಮಾನಸಿಧಿ ಮಧ್ವಾಬ್ಧಿನೆಂದೆನಿಸಿದ

|| ೨೨ ||

ಅರ್ಭಕತನವನೀಗಿ ಬದರಿಯಲಿ ಮಧ್ವಮುನಿ |
ನಿರ್ಭಯದಿ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ಪರಿಸಿ |
ಉರ್ಬಿಯೊಳು ಆಮ್ನಾಯತತ್ವಮಾರ್ಗವನು |
ಸರ್ಬಸುಜನರಿಗೆ ಅರುಹಿದ ಮೋದದಿ

|| ೨೩ ||

ಸರ್ವೇಶ ಹರಿ, ನಿಶ್ಚವೆಲ್ಲವೂ ಪುಸಿಯಂಬ |
ದುವಾರದಿಗಳ ಮತವ ನೆರೆ ಖಂಡಿಸಿ ||
ಸರ್ವೇಶಹರಿ ನಿಶ್ಚಸತ್ಯವೆಂದರುಹಿದ |
ಶರ್ವಾದಿ ಗಿರ್ವಾಣಸಂತತಿಯಲಿ

|| ೨೪ ||

ಏಕವಿಂಶತಿ ಕುಭಾಷ್ಯಗಳ ಬೇರನು ತರಿದು :
ಶ್ರೀಕರಾರ್ಚಿತನೊಲುಮೆಶಾಸ್ತ್ರ ರಚಿಸಿ ||
ಲೋಕತ್ರಯದೊಳಿಡ್ಲ ಸುರರು ಅಲಿಸುವಂತೆ |
ಆ ಕಮಲನಾಭ ಯತಿನಿಕರಕೊರೆದ

|| ೨೫ ||

ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಪುನರಪಿ ಪೋಗಿ ವ್ಯಾಸಮುನಿ |
ಪದಕಿರಗಿ ಸಕಲ ವೇದಾರ್ಥಗಳನು ||

ಪದುಮನಾಭನ ಮುಖದಿ ತಿಳಿದು ಬ್ರಹ್ಮತ್ವವೈ |
ದಿದ ಮಧ್ವಮುನಿರಾಯಗಭಿನಮಿಪೆನು || ೨೬ ||

ಜಯ ಜಯತು ದುರ್ವಾದಿನುತತಿಮಿರಮಾರ್ತಾಂಡ |
ಜಯ ಜಯತು ನಾದಿಗಜಪಂಚಾನನ ||
ಜಯ ಜಯತು ಚಾರ್ವಾಕಗರ್ವಪರ್ವತಕುಲಿಶ |
ಜಯ ಜಯತು ಜಗನ್ನಾಥ ಮಧ್ವನಾಥ || ೨೭ ||

ತುಂಗಕುಲಗುರುವರನ ಹೃತ್ಕಮಲದೊಳು ನೆಲೆಸಿ |
ಭಂಗವಿಲ್ಲದ ಸುಖವ ಸುಜನಕೆಲ್ಲ ||
ಹಿಂಗದೆ ಕೊಡುವ ಗುರುಮಧ್ವಾಂತರಾತ್ಮಕ |
ರಂಗವಿಠಲನೆಂದು ನೆರೆನಂಬಿರೋ || ೨೮ ||

ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರ ಫಲಶ್ರುತಿ

ಸೋನು ಸೂರ್ಯೋಪರಾಗದಿ ಗೋಸಹಸ್ರಗಳ |
ಭೂಮಿದೇವರಿಗೆ ಸುರನದಿಯ ತಟದಿ ||
ಶ್ರೀಮುಕುಂದಾರ್ಪಣವೆನುತ ಕೊಟ್ಟುಫಲವು |
ಈ ಮಧ್ವನಾನು ಬರೆದೋದಿದನಗೆ || ೨೯ ||

ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದವರು ಸತ್ಪುತ್ರರೈದುವರು ಸ-
ರ್ವತ್ರದಲಿ ದಿಗ್ವಿಜಯನಾಡುದು ಸದಾ ||
ಶತ್ರುಗಳು ಬೀಳ್ವರಪಮೃತ್ಯು ಬರಲಂಜುವದು |
ಸೂತ್ರನಾಮಕನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಾತ್ರದಿ || ೩೦ ||

ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರುಸುರಿದ ಮಧ್ವನಾನು ಸಂ-
ತಾಪವನು ಕಳೆದು ಸೌಖ್ಯವನೀವುದು ||
ಶ್ರೀಪತಿಜಗನ್ನಾಥವಿಠಲನ ತೋರಿ ಭವ-
ಕೂಸಾರದಿಂದ ಕಡೆಹಾಯಿಸುವದು || ೩೧ ||

॥ 'अष्टाविंशतिः' ॥

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ವಿಜಯಾಂಕ

ವಿಜಯಾಂಕವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದಾಸರುಗಳ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಅಂಕಿತ ವೇನೆಂಬದು, ಜಾಗರ ಪದ್ಧತಿ, ದೇವರನಾಮಗಳು, ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಹರಿ ದಾಸಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿತ್ತು. ಇದುವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗದಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಸಹ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮುದ್ರಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಮಗೆ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿ ಅವರ ಅಂತರ್ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಾದ ಅಚ್ಚುತನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಯುವ ಸುಯೋಗವಿಲ್ಲವೆನ್ನಬೇಕು.

“ವಸುಮತಿಯನೇಲಿನ್ನು ಅಸುರಜನರೇ ಬಹಳ ವಶವಲ್ಲ ಕಲಿಯಬಾಧೆ” ಎಂದು ಅಂದೇ ಅಂದ ಶ್ರೀಭಾಗಣ್ಣ (ಗೋಪಾಲದಾಸರು) ದಾಸರ ಮಾತನ್ನು ನೆನಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಬೇಗಬೇಗ ಹಿರಿಯರ ವಾಕ್ಯ ವೃಂದವನ್ನು ಸುಜನರ ಮುಂದಿಡಬೇಕೆಂದರೆ ನಮಗೆ ಅಧಿಕಾರನಲ್ಲಿಯದು? ಇಷ್ಟಾದರೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಧೈರ್ಯದ ಬೀಜಮಾತ್ರ ನಾಶವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನಾ ದರೂ ಶ್ರೀದಾಸರು ದಯಮಾಡಿ ಉಳಿಸಿರಲೆಂದು ಹರಿಭಕ್ತರು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರೆ ಸಾಕು. ವಿಜಯಾಂಕದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿತ್ತೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಶಃ ನಮ್ಮ ಹರಿದಾಸಭಾರತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಸುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಕೆಲಮಂದಿ ಮಿತ್ರರು, ಸಿಂಧ್ಯಾಪುರಂ ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಪೂರ್ವ ಲೇಖನಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಮದಂಜಾನ್ಯರ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಹೃದಯವನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರು ಹೇಗೆ ಇಳಿಸಿದರು ತಮ್ಮ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಸಾರಿದ್ದಾರೆಂದು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಸುದರ್ಶನದಲ್ಲಿ-ಅವರುಗಳ ಬೆಂಬಲವು ಮೊರೆತ ಅನಂದವಲ್ಲ-ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾದ ಇನ್ನು ಏನೇನು? ಅದುವರಿಂದ ಧೈರ್ಯಗಡದೆ ನಮ್ಮ ಅತಿ

ಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಮ್ಮ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತೇವೆ. ಒಂದೇ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದುದರ ಎಲ್ಲವೂ ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಆಗಬೇಕೆಂದು “ವಿಜಯಾಂಕ” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಕೊಡುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಗ್ರಾಹಕರು ಅದನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೋರುತ್ತೇವೆ.

ಚಂದಾಹಣವನ್ನಾದರೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುತ್ತ ಬಂದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದಂತೆ ಆಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಾದರೂ ಉಳಿದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಆಶೆ ನೆರವೇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗಿನಿಂದ ಹಣ ಕೊಡದವರು, ೨ ವರ್ಷದ ಹಣ ಕೊಡದವರು ಮೂರನೇ ವರ್ಷದ ಹಣವನ್ನೂ ೩ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ೭ ತಿಂಗಳಾದರೂ ಕಳಿಸದವರು ಮತ್ತು ನಾಗ್ಡಾನಮಾಡಿ ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ “ಇತಿ ಶ್ರೀ” ಮಾಡಿದವರು ಸಹದಯಮಾಡಿ ಹಣ ಕಳಿಸಿ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರ ಮತ್ತು ಭಾರತೀದೇವಿಯರ ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆದು ನಮ್ಮನ್ನೂ ಧೈರ್ಯವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರೆಂದು ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಪೋಷಕವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅಭಿಮಾನಿ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಮೊದಲನೇ ಸಾರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹಣ ಕಳಿಸಿ ಸಹಕರಿಸಲೆಂದೂ ಕೇಳದೆ ಯತ್ನವಿಲ್ಲ.

ಇದುವರೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಣ ಕಳಿಸಿ ತಮ್ಮ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕಾದಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುವ ಮಹನೀಯರಿಂದಲೇ ಪತ್ರಿಕೆಯು ನಡೆದುಬರುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಧೃತ್ಯರ್ಪಣೆ ನಂದನೆಗಳು ಮೀಸಲಾಗಿ ಇದ್ದೇ ಇದೆ.

ಮುಂದೆಮುಂದೆ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕಾದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಿಗಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪುಟಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟನ್ನೇ ನಡೆಸಲು ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವಾಗ ಅದು ಹೇಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪುಟಗಳನ್ನು ಏರಿಸುವುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನಾದರೂ ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಗ್ರಾಹಕರು ಮಾಡಿರೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸುತ್ತೇವೆ.

೧. ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣರಾವ್, ಸಹ ಸಂಪಾದಕರು, 'ಸಾಧನ' ನಾರ ಪತ್ರಿಕೆ, ಹೈದರಾಬಾದ್, ಇವರು ಸಮ್ಮದರಿದಾಸ ಭಾರತಿಯ ವಿಶೇಷಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೋರಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ 5/- ರೂ. ಗಳಂತೆ ಒಂದುವರ್ಷ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ನಾಗ್ಡಾನ ಮಾಡಿ 2 ತಿಂಗಳಿಂದ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

೨. ಶ್ರೀ ಸಿ. ಆರ್. ನ್ಯಾಸರಾವ್, ಬಿ.ಎ., ಸೆಕ್ರೆಟರಿ, ರಾಯಲ್ ಸೀಮಾ ಮಿಲ್ಸ್, ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಆದನಾನಿ, ಇವರು ಆಶ್ರಮದಾತೃವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿ 25/- ರೂ. ಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಮಹನೀಯರುಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀ ಪದವಾಯುಗಳು ನಿಶೇಷ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಲೆಂದು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ.

ವಿ ಸಂ ತಿ

ಪತ್ರಿಕೆಯು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯ ತಾರೀಖು ಸಕಲ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೂ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವುದು ಸರಿಯಷ್ಟೆ. ಜನೇ ತಾರೀಖಿನೊಳಗೆ ಪ್ರತಿಗಳು ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ತಲುಪದಿದ್ದರೆ ಕೂಡಲೇ ಜನೇ ತಾರೀಖಿನೊಳಗೆ ಬರೆದು ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಹಕರಿಸಲು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಸಂಪಾದಕ.

ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ನೂವೆಂಬರ್‌ನಿಂದ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ನೂವೆಂಬರ್ ವರೆಗೆ ೧ ಸಂಪುಟ.

॥ ॐ ॥

ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯ ಸೇನಾಸಂಘ

ದಾವಣಗೆರೆ

ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾದ ಅಪೂರ್ವ ಗ್ರಂಥ!

ಬೆಲೆ ಎಂಟಾಣಿ ಮಾತ್ರ!!

ಶ್ರೀ ಸಂಗ್ರಹ ರಾಮಾಯಣ

ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯ ಕೃತ

ಶ್ರೀ ಸಂಗ್ರಹರಾಮಾಯಣ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮೂಲ ಸಹಿತ ಸರಳ ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ, ನೊಂದಲಿಗೆ ಸರ್ದೇಷ್ಟದಾಯಕನಾದ ಶ್ರೀಮತ್ಸುಂದರಕಾಂಡ ಭಾಗವನ್ನು ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವನವನಿ ವಿಜಯಮಹೋತ್ಸವದ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಪ್ರತಿ ಕಾಂಡಕ್ಕೂ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಎರಡು ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಕೊಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುತ್ತೆ. ಪಾರಾಯಣಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಗ್ರಂಥ ಮೂಲಭಾಗ ಬೇರೆಯಾಗಿಯೂ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಬೇರೆಯಾಗಿಯೂ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಪೂರಾ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿಯೂ ಬೈಂಡು ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಿದೆ. ಸರ್ವರೂ ಈ ಅಮೂಲ್ಯ ಅಪೂರ್ವ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಪಡೆದು ತಮ್ಮ ಮಿತ್ರರೂ ಕೊಂಡು ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಸಂಘದ ಮುಖ್ಯೋದ್ದೇಶವಾದ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವುದರ ಮೂಲಕ ರಾಮಕಾರ್ಯಧರಂಧರಾಗ್ರಾಣಿಯಾದ ಶ್ರೀಮರುತ್ಸುತ ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿ ಕೋರುತ್ತೇವೆ.

ಎಫ್. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ,

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.

ಹೆಚ್. ಶ್ಯಾಮರಾಯರು,

ಗೌ|| ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ.

“श्रीपतिमानदो नः”

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾಸ ಭಾರತಿ

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ
ಶ್ರೀ ಸುಧಾಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರಜ್ಞಾರಂಭಿಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಖ್ಯೆ	ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಜ್ಯೇಷ್ಠ ೧೯೫೩—ಜುಲೈ	ಸಂಚಿಕೆ
೩		೯

ಪಾಠ್ಯಕ್ಕೇ ಚಂದಾ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳು

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ರಾಘವೇಂದ್ರ ಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜನೇರಿ

ಬೆಂಗಳೂರು 2

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

೪.

		ಪುಟ
ರಕ್ಷಿಸೋ ದೇವರ ದೇವ	೧
ಶ್ರೀಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ	೨
—ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು		
ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಬೋಧಮಹಿಮಾವೃತ್ತ	೧೦
—ಶ್ರೀ ಮಹಿಷಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರು		
ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರ ತತ್ತ್ವವೈಭವ	೧೩
—ಶ್ರೀ ಮು. ಶ್ರೀ. ಗುಂಡೂರಾವ್		
ವೇದಾಂತದರ್ಶನ	೨೨
—ಶ್ರೀ ಡಿ. ಭೀಮಸೇರಾವ್		
ಹರಿದಾಸರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಚರಿತಾನುವರ್ಣನೆ	೨೬
—ಶ್ರೀ ವರವಣಿ ರಾಮರಾವ್		
ಬಾಯಿಪಾಠ	೨೭
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೨೮

ವಿ. ಸೂ.-- ತನ್ನದೆ ರಕ್ಷಾಪತ್ರದ ೩ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿರಿ.

‘ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮನದೊ ನಃ’

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾಸ ಭಾರ ತೀ

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ
ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ
ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಮಾನ್ನಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮ ಏವ ಚ ।
ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತುತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಃ ॥

ಸಂಪುಟ	ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಜ್ಯೇಷ್ಠ	ಸಂಚಿಕೆ
೨	೧೯೫೩—ಜುಲೈ	೯

ರಕ್ಷಿಸೊ ದೇವರದೇವ

ರಾಗ : ಹುಸೇನಿ ಅದಿತಾಳ

ಎನ್ನ ರಕ್ಷಿಸೊ ನೀನು ವೇವರದೇವ || ೪ ||

ಎನ್ನ ರಕ್ಷಿಸೊ ನೀನು ಯಾದವಶಿಖೋಮುನಿ
ಮುನ್ನ ದ್ರೌಪದಿಯಭಿಮಾನಕಾಯಿದ ಕೃಷ್ಣ || ೫ ||

ಬಾಲನ ಮೊರೆಯನು ಕೇಳಿ ಕೃಪೆಯಿಂದ
ಪಾಲಿಸಿದ್ದೋ ನರಸಿಂಹರೂಪದಿಂದ || ೬ ||

ಪಾಷಾಣವ ಚರಣದಿ ಯೋಷಿದ್ರೂಪವನೊಡಿ
ದೋಷಸಂಹಾರ ನಿರೋಷಗುಣಪೂರ್ಣ || ೭ ||

ಇನಕುಲಾಂಬುಧಿಚಂದ್ರ ಭನಕುಭಗುಣಸಾಂದ್ರ
ಸನಕಾದಿಮುನಿವಂಶ್ಯ ಪುರಂದರವಿಠಲ

ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ

(ಮುಂದುವರಿದು)

ಬರೆದವರು :

ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು

ಹರಪನಹಳ್ಳಿ

ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯಸಂಪತ್ತು

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರು: — ಇವರಿಗೆ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರು ಅಖಿಳ ಮಧ್ವತಾಸತ್ತ್ವಾರ್ಥವನ್ನೇ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಮತ್ತಂತ್ರಸಾರ ಪ್ರೋಕ್ತ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶನಾಡಬೇಕೆಂದು ಒಂದುದಿನ ಇಚ್ಛೆಯಾಯಿತು. ಒಂದೊಂದು ಮಂತ್ರವನ್ನೇ ಉಪದೇಶನಾಡುವುದು, ಅದು ಸಿದ್ಧಿಯಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದನಂತರ ಮತ್ತೊಂದು ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವುದು ಹೀಗೆ ನಡೆಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಘವಮಂತ್ರ ಸಿದ್ಧಿಯ ಸರೀಕೃಷ್ಣ ಕಾಲವು ಒಂದು ವೇಳೆ ಬಂದೊದಗಿತು.

ಒಬ್ಬನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಗುರುಕುಲವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ ಗುರುಗಳ ಆಕಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುವುದಕ್ಕೈದು ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಅವನು ತಿರುಗಿ ಬರುವಾಗ ಆಕಳು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಏಳಲು ಅಸಮರ್ಥವಾದ ಪಶುವಿನಂತೆ ಊರ ಮುಂದೆ ಮಲಗಿತು. ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಬಂದು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡುವುದರೊಳಗೆ ಆಕಳು ಅಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತಿರುಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ನೋಡಲು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಿತ್ತು. ಇದು ಬಹಳ ಕಳೆ ಆಕಳೆಂದು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಒಂದಾವರ್ತಿ ಪ್ರಹರಿಸಿದೊಡನೆ 'ಅಂಬಾ'ರವರಿಂದ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿ ಅಸ್ತಂಗತವಾಯಿತು. ಆ ಮುಹೂರ್ತದಿಂದ ಆ ಶಿಷ್ಯನಿಗೂ ಹತ್ವಾಪಾತಕವು ತಗಲಿ ಎಡಬಿಡದೆ ಕಿವಿಗೆ ಅದೇ ಆಕಳ ಆರ್ತನಾದವು ಕೇಳಿಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಶಬ್ದವು

ಕೇಳಿದೊಡನೆ ವಿಪರೀತ ಭಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯಿಂದ ಈ ಪಾತಕನಿವೃತ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಗುರ್ವಾಜ್ಞೆ ಮೇರೆಗೆ ರಾಮೇಶ್ವರಾಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೀರ್ಥಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದರೂ ಭಯನಿವೃತ್ತಿಯಾಗದೆ ಕೃಶನಾಗಿ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಓಡುತ್ತಾ ಬಂದನು. ದೈವಾಧ್ಯಾತ್ಮತದಿಂದ ಶ್ರೀತುಂಗ ಭವ್ರಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನೋದಕವನ್ನು ತರಲು ಬಂದಿದ್ದ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರ ದರ್ಶನವಾಯಿತು. ತನ್ನ ಆಪತ್ತನ್ನು ಆತನು ನಿವೇದಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕರುಣಾ ಪರಿಪುರ್ಣ ತಪ್ಪದಯರಾಗಿ ಅವನ ಕರ್ಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಮಂತ್ರವನ್ನು ನುಡಿದರು. ಅಷ್ಟು ಅಭಿಮಂತ್ರಣಮಾತ್ರದಿಂದ ಆತನ ಅಂಜಾಸವು ಬದು ದೂರವಲ್ಲದೆ ದಂತೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಮತ್ತೊಂದಾನರ್ಥ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಲು ಸರಸ್ವತೃಣಾ ಭಯನಿವೃತ್ತಿಯಾಯಿತು. ಅಗ್ನಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾಲವಿಳಂಬವಾಗಲು ಕಾರಣ ವೇನೆಂದು ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರು ಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗುತ್ತಾ ಯಾವದ್ವೈತ್ತಾಂತವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದರು. ಭವಭಯನಿವರ್ತಕ ವಾದ ಶ್ರೀರಾಮಮಂತ್ರವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಗೋಪತ್ಯಾನಿವೃತ್ತಿ ಮಾಡಲಾರದೇ ಹೋದಿರಿ. ಅದನ್ನು ಎರಡಾನರ್ಥ ಪರಿಸಮೀಕಾಯತೇ? ಹಾಗಾದರೆ ನಿನಗೆ ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಗಿಲ್ಲ. ಪುನಃ ಆಕಂಠ ಜಲನಿಮಗ್ನಗಾತ್ರರಾಗಿ ಜಪಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಪರಮ ಪವಿತ್ರತಮವಾದ ಶ್ರೀರಾಮಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದರು. ಇನ್ನು ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರ ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿಯೇ ಮುಮಾತ್ಮ್ಯ ವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ನಿರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀತುಂಗಭವ್ರಾನದೀದಂಡೆಯ ಮೇಲೆಲೇ ವಿಜಯವಿಜಯ ಹೊನ್ನಾಳಿ ಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರು ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು. ಹೊನ್ನಾಳಿ + ಹಳ್ಳಿ = ಹೊನ್ನಾಳಿ ಎಂದಾಗಿ ಅದು ಪೂರ್ಣಪ್ರಾಣಿ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಿತವಾದುದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೊನ್ನಾಳಿಯಾಗಿವೆ. ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರ ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿ ನೈರಾಗ್ಯಗಳ ಅಳಿಲೆಯನ್ನು ಜ್ಞಾನರು ಮತ್ಯಾದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಹರಮಹಾತ್ಮಾತ್ಮದೀಕ್ಷಾಪ್ರವೇಶವಾಯೋ

ಎಂಬಂತಿರುವ ಈ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಒಮ್ಮೆ ಶ್ರೀ ಮೈಸೂರು ಅರಸರು ಹೊನ್ನಾಳಿಗೆ ದಯೆ ಮಾಡಿಸಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಭೇಟಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದರು. ನದೀತೀರದಲ್ಲಿಯೇ ತಪೋನಿರತರಾಗಿದ್ದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾರಾಜರು ಅಲ್ಲಿಗೇ ತೆರಳಿದರು. ಸದ್ವ್ಯಕ್ತಿಯಂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದವರಿಗೆ ದುರಭಿಮಾನ ಪಿಶಾಚಿಯು ಸೋಂಕುವುದೇ? ನಾನು ಪೃಥ್ವೀಪತಿ ಎಂಬ ಅವೇಶವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಆಚಾರ್ಯವರ್ಧರ ದರ್ಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯಥಾ ಯೋಗ್ಯಂ ಅವರಿಂದ ಸತ್ಕೃತರಾಗಿ “ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ! ತಮಗೆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ, ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಸೇವೆಯನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ, ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು” ಕೇಳಿದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ “ಧೊರೆಗಳೇ! ದೇವತಾರ್ಚನೆಗೆಂದು ಶ್ರೀತುಳಸಿಯನ್ನು ತರಲು ನಾವು ಬಹುದೂರ ಹೋಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟು ಕಾಲವು ನಮಗೆ ಉಳಿದರೆ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಶ್ರೀಸರ್ವಜ್ಞಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪಾಠಹೇಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು. ದಯವಿಟ್ಟು ನದೀತೀರದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೀತುಳಸೀಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿಸಿದರೆ ನಮಗೆ ಉಪಕಾರವಾಗುವುದೆಂದು” ನುಡಿದರು. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರ ವಿರಕ್ತಿಗೆ ಚಕಿತರಾಗಿ, ಅವರ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪೂರ್ಣಮಾಡಿ ತೆರಳಿದರು.

ಈ ವೃತ್ತಾಂತವು ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. “ಶಿಷ್ಯರೆದುರಿನಲ್ಲಿ ವಾತಪ್ರವಚನಮಾಡುವುದೆಲ್ಲವೂ ಜಪವೆಂದೆನಿಸುವುದು. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ಯದಾಪರ್ತನಮಾಡುವುದು ತಪವೆಂದೆನಿಸುವುದು. ನಮ್ಮ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ತೀರ್ಥರು ಸ್ವಲ್ಪ ವಂಚಿತರಾದರು. ದೇವತಾರ್ಚನೆಗೆಂದು ತುಳಸಿಯನ್ನು ತರಲು ಶ್ರೀಮತ್ತುಂಗಭದ್ರಾತೀರ್ಥರ ದಂಡೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಯಾತ್ರಿ ಮಾಡುವಾಗ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಮೀರಕುಮಾರಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಚಿಂತನರೂಪ ತಪಸ್ಸುಮಾಡುವ ಲಾಭವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರಂತೆ. ನೋಡಿದಿರಾ! ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರ ಅದೈನ್ಯವೃತ್ತಿಯನ್ನು! ಶ್ರೀತುಳಸೀ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವಷ್ಟು ಸಹ ದೈನ್ಯವಿರಕೂಡದೆಂದು

ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಮತವೆಂದು ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀ ತುಂಗಾಂಬುಜ ತರಂಗಸಂಸ್ಕೃಷ್ಟವಾತಪರಿವರ್ಧಿತ ಶ್ರೀಮತ್ತುಲಸೀಮಂಜರೀವನವಿಹಾರಿ ಶ್ರೀಮದಂಜನಾನಂದನಹೃತ್ಕಂಜಭಾನುವಾದ ಶ್ರೀ ಮದ್ವಾ ಶಿಷ್ಟ ಕೃಷ್ಣ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಸುಖವಾಗಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಮದ್ವಾದವಾಚ್ಯರ ವೈರಾಗ್ಯಭಾಗ್ಯವನ್ನು, ಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಯೇ ?

ಒಮ್ಮೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಂತ್ರಾಲಯಪ್ರಭುಗಳು ಸಂಚಾರಕ್ರಮದಿಂದ, ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಚ್ಯರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರ ವಾಸಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಬರಲು ಶ್ರೀಗಳವರಲ್ಲಿದ್ದ ಗ್ರಂಥಲೇಖನೋಪಯುಕ್ತವಾದ ಮಸಿಯು ತೀರಿ ಹೋಯಿತು. ಅದು ಅರಗಿನ ಮಸಿಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ದಿವ್ಯಮುಷಿಕಾ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾರಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಲು ಈ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಹಾಗಾದರೆ ನಮಗೆ ಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ತರುವುದಾಗಿ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಯಾದವಾಚ್ಯರಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಾಂತ ವನ್ನು ನಿವೇದಿಸಲು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಬಹಳ ಗೌರವದಿಂದ ಅದರಿಸಿ ಮಸಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರಿಗೆ ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿದರು. ಅವರಾದರೂ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಠಸ್ಥಾನಮಾಡಿ, ಧಾಬಲಿಯನ್ನು ಪರಿಧಾನಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೇವರ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ತೂಗುಹಾಕಿರುವ ಪಾತ್ರೆಯಿಂದ ಮಸಿಯನ್ನು ಸುತ್ತೊಂದು ಪಾತ್ರೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಟ್ಟರು. ಶಿಷ್ಯರು ಇದೆಲ್ಲಾ ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಶ್ರೀಯಾದವಾಚ್ಯರು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನಂತರ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ತೀರ್ಥರನ್ನು ಕುರಿತು " ಆಚಾರ್ಯರೇ, ಮಸಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ನಾನವೇಕೆ ಮಾಡಿದಿರಿ" ಎಂದು ಕೇಳಲು ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಸ್ವಾಮಿ, ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆವಾರ್ತಿ ಶ್ರೀತುಂಗಭದ್ರೆಗೆ ಭಾಗೀರಥೀಸನ್ನಿಧಾನಯುಕ್ತ ನದಿಯ ಉದಕವನ್ನು ತಂದು ಬಲಮುರಿ ಶಂಖದಿಂದ ಅಳತೆಮಾಡಿ ಮುಷಿಕೋಪಯುಕ್ತ ಸಾಧನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿಸಿ ಯಮಕಭಾರತ ಪಾರಾಯಣಮಾಡುತ್ತಾ ತಯಾರಿಸಿದ ಮಸಿಯೆಂದು. ಈ ಮೀಸಲು ಪಾತ್ರೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಬೇರೆ ತೆಗೆದು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾ

ಇರುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಬೇಕಾಯಿತೆಂದರು.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಾಯರ ಶಿಷ್ಯರು ಗುರುಗಳಲ್ಲಿಗೆ ಮಸಿಯನ್ನು ತಂದು ಜರುಗಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿದರು. “ಶ್ರೀಸರ್ವಜ್ಞಶಾಸ್ತ್ರ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬದ್ಧಾದರ! ಲಿಖಿತ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಸನ್ನಿಧಾನ ತುಂಬಿಡಲು ಎಷ್ಟು ದೀಕ್ಷೆ! ಪರಮಾನಂದನಾಯಿತು. ಅವರು ಟಿಪ್ಪಣೀಕರ್ತೃಗಳೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಾಳೆ ಹೋಗಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಅವಲೋಕನಕ್ಕೆ ತನ್ನಿ” ಎಂದು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಮರುದಿನ ಶಿಷ್ಯರು ಶ್ರೀಮಾದವಾಚ್ಯರನ್ನು ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಾಯರ ಅವಲೋಕನಾರ್ಥ ಕೊಡಲು ಬಿನ್ನವಿಸಲು ಸಂತೋಷಿಸಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯ! (ಇವರೇ ಮುಂದೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರಾಗುವರು) ನೀನು ರಚಿಸಿರುವ ಕೆಲವು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಿದೆ. ನೀನೇ ಖುದ್ದಾಗಿ ಹೋಗಿ ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿಬರಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಅವಲೋಕಿಸಿ “ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯರೇ, ನಿಮ್ಮ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಲೇಖನಕ್ರಮದಿಂದ ನಾನು ಪರಮ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಸರ್ವಜ್ಞಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ದೇವಾಲಯದಿಂದ ನಡುಮನೆಯವರೆಗೆ ಕರೆತಂದಿದ್ದೆವು. ನೀವು ಪ್ರಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮ್ಮ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯವು ಸನ್ಯಾಸಪ್ರಾಯವೆ. ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಂಥರಚನಾಕೌಶಲ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ನಾನು ಕೊಡುವ ವಾರಿತೋಷಿಕವೆಂದರೆ, ಇಗೋ ಇದೇ ನೋಡಿ! ಎಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರೆಂದು ಸ್ವಯಂ ಶ್ರೀರಾಯರೇ ಲೇಖನ ಮಾಡಿ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನೀವು “ತೀರ್ಥ”ರೆಂಬ ಸನ್ಯಾಸಿಯೋಗ್ಯ ಬಿರುದಿನಿಂದ ಮೆರೆಯಿರೆಂದು ನುಡಿದು, ಸರ್ವಲೋಕಮಾನ್ಯರಾಗಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಯಾದವಾಚಾರ್ಯರೇ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಗಳು. ನಿಮ್ಮಂತಹ

ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ ಯಾದವವಾರ್ಯರೇನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪುಣ್ಯ ಕಾಲಿಗಳೇ ಎಂದು ಬಹು ಭೂಷಣಮಾಡಿದರು.

ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಹೊರಡಬಹುದೆಂದು ಗುರುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಯಿತು. ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ್ಗೆ ವ್ರತವಿದ್ದುದರಿಂದ ಸಾಸುವೆ ಹಾಕಿದ ಸಾರು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂತ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು. ಶ್ರೀರಾಯರು ತಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ತೀರ್ಥರು, ಕಂಡು ಕಂಡು ಹೀಗೆ ನುಡಿದದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಯರು ಎಲಾ, ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಬೇರೆ ಸಾರು ಬಡಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಅವರ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ನೀವು ವಿರೋಧವಾಗಬಾರದಿತ್ತೆಂದು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದರು. ಸಾಯಂಕಾಲ ಹೊರಡುಣಾಗ್ಗೆ ನೆಡವರು "ಇದು ಶ್ರೀಯಾದವವಾರ್ಯರಿಗೆ" "ಇದು ನಿಮಗೆ" ಎಂದು ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ಕೊಡಲು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರ ಮುಖವು ಲೋಕನಮಾಡಿದೊಡನೆಯೇ ಎನೋ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಘಟನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಭಾಗದ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ತೀರ್ಥರಿಗೆಂದು ಕೊಟ್ಟ ಅಕ್ಷತೆಯು ವಿವರ್ಣವಾಗಿರಲು ಎಲ್ಲಾ ವೃತ್ತಾಂತ ವನ್ನೂ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾ ಸಾಸುವೆ ವಿನಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ತೀರ್ಥರೆ, ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದಿರಿ. ನಮ್ಮ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯಪ್ರಕಾರ ಈ ವ್ರತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಸುವೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸ ಕೂಡದು. ಆದರೂ ದೊಡ್ಡವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನೇಮನಿಮಿತ್ತಗಳ ಗೊಂದಲ ಎಚ್ಚಿಸಬಾರದು. ಪುನಃ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ನಿಯಮಪ್ರಕಾರ ಅಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸಿ, ಆನುಗ್ರಹ ಸಂಸಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಲು ಅದೇರಿತಿಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥರು ನಡೆದುಕೊಂಡರು. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಾಯರು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಸರ್ವಲೋಕಪೂಜ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಿಂದಲೂ "ಗುರುಶಿಷ್ಯರಿಬ್ಬರೂ ದಿವ್ಯದೇವಾಂಶ"ರೆಂದು ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಂಡು ಮೆರೆದವರು ನಮ್ಮ ಯಾದವವಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ಅವರ ಶಿಷ್ಯರು ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರು ಇವರಿವರನ್ನರಿಯದ ಪಂಡಿತರೇ

ನಾಥ್ವಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಯಾಗಲಾರದು. ಶ್ರೀಮದ್ಭಾವನಾರೋಪದಿಷ್ಟಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಮನುಷ್ಯರರಿವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕೆಂದು ದೇವದೂತರಿಂದ ಸೂಚಿತವಾದೊಡನೆಯೇ ಆ ದಿನ ಪರಮೋತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಹರಿ-ಮಾರುತತುಷ್ಪರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರವಚನ ಮಾಡಿ ಗುರುಚರಣಾರವಿಂದ ಭ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಪರಲೋಕಯಾತ್ರಿ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಮುಹೂರ್ತಾದಿ ಸೂಚಕವಾದ-ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಮತ್ತು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ತೀರ್ಥರ ಸ್ತೋತ್ರರೂಪಕತೀಪಯ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ.

ಸ್ತೋತ್ರ.

- (೧) ಉದಯೋದ್ಧೃತದುರ್ವಾದಧ್ವಾಂತೋದಸಿತ ಸತ್ಪಥಃ |
ಪಾಯಾದ್ವಿಷ್ಟುಪದಸ್ಥ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸಪ್ರಭಾಕರಃ ||
- (೨) ರವಾರಮನುನೋರಾಮರಮಣೇತಿ ಮನೋರಮೇ |
ಮನೋಽಭಿರಮತೇಯಸ್ಯ ಗುರುಂ ತಂ ಸೌಮಿ ಸಂವಿದೇ ||
- (೩) ವಾಗೀಶಾದಿಸಮಸ್ತದೇವವಿನುತಶ್ರೀಶಾಂಘ್ರಿಸೇವಾರತ |
ಪ್ರಾಣೇಶಸ್ಯ ವಚೋ ವಿಲಂಬಿವಿಮಲಂ ಟೀಕಾನಿಬಂಧಂ ಶುಭಂ |
ವ್ಯಾಚಕ್ರೇ ಮತಿಯಕ್ತ ಶಿಷ್ಯವಿನಯವ್ಯಾಖ್ಯಾನಶಕ್ತಿಂಕರಃ |
ಶ್ರೀವ್ಯಾಸೋದಿತಗೌತಮೋಕ್ತ ಕಣಭುಕ್ಪಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ
ಆಜ್ಞಾತಿಹ ||
- (೪) ಕವಿಕುಲತಿಲಕಾಖ್ಯಾ ಸರ್ವದುರ್ವಾದಿವೀರಾಃ |
ಭುವಿನಿಗಮಪದಾನ್ಯಾಯಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರೈರ್ವಿಜಿತೈಃ ||
ಪ್ರವಿತತಗುರುವರೈಃಪ್ರೇಮಪಾತ್ರಾಯಿತೋ ಯಃ |
ಸುಮಿಮಲಚರಿತೋ ಭೂತ್ತೀರ್ಥಸೇವೀ ದ್ವಿಜೇಂದ್ರಃ ||
- (೫) ಶ್ರೀಮದ್ಭಾವ ಭೂಸುರೇಂದ್ರ ಸುತರಾಂಭೋಜೇನ
ಜಾತಃಸುಧೀಃ |
ಮಾಯಾವಾದಿ ಕುವಾದಿಹಸ್ತಿದಳನಪ್ರಖ್ಯಾತಪಂಚಾನನಃ ||

ಶ್ರೀಸತ್ಯಬೋಧಗುರುರಾಜೋವಿಜಯತೇ ||

ಶ್ರೀಸತ್ಯಬೋಧಮಹಿಮಾಮೃತ

ಲೇಖಕರು :—ಶ್ರೀ ಮಹಿಷಿ ನಾಲ್ಮೀಕಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರು,
ಶಿವನೊಗ್ಗ.

(ಮುಂದುವರಿದುದು)

ತಮ್ಮ ಚಲನಚಿತ್ರವಿಹಿಂದಿಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ನಾಸಮಾಧಿ ದ್ರೋಣ
ದೇವಗುರುಗಳಾದ, ಸುಖವಾಗಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿವಸಗಳನ್ನು
ಕಳೆದರು. ಗುರುಗಳ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ತಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ
ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಆಲೋಚನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದಾ
ನೊಂದು ದಿನ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ತಂದೆಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಏಕಾಂತ ಭದ್ರವೆಚ್ಚ ಕರೆಸಿಕೊಂಡರು. ತಮ್ಮ ಮನೋಗತವಾದ
ಉತ್ತಮಾಭಿಪ್ರಾಯವು ಹರ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ಹೃದಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸು
ವಂತೆ ಅನ್ಯತಮಯವಾದ ವಾಣಿಯಿಂದ ಬುಧನರ್ಯರಾದ ಯತಿವರರು
ನೂತನಾಡುನುಡವೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದರು. “ಎಲಾ ಆಚಾರ್ಯರೇ, ಪೂರ್ವ
ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಅಸುಷ್ಟಿತವಾದ ಭಗವತ್ಪೂಜಾರೂಪವಾದ ಸತ್ಯಮ್
ದಿಂದ ಸುಸ್ಥಿತನಾದ ಶ್ರೀಕಾಂತನ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನೀವು ಏಳು ಜನ
ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತೀರಿ. ಅವರುಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಾದಿಗಳಾದ ಸುಜನರ
ಮುಖಕಮಲದಿಂದ ಹೊರಡುವ ಮಧುರ ವಾಣಿಯಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಾರ್ಹನಾದ
ನಿಮ್ಮ ಪುತ್ರನಾದ ಈ ಬಾಲಕನನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಬೇಕು.
ಇದುವರೆಗೆ ಬಹು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪೋಷಿತನಾದ, ಸುಕುಮಾರಾಂಗನಾದ
ಈ ಕುಮಾರನನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ಚಿಂತೆಯು
ಸ್ವಲ್ಪವೂ ನಿಮಗೆ ಬೇಡ. ಈ ಬಾಲಕನನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಪೋಷಣ

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಚೈತ್ಯ

ಮಾಡಿ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಉಪದೇಶಮಾಡಿ ನಿಷ್ಕಾಪ್ತವಾದವನಾದವನು
ಮಾಡಿ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶುಭಬಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠವೀರನಾದವನು ಪ್ರಸಾದಿಸಿದ
ಮನೆಯ ಕನ್ಯಾರತ್ನವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ಮದುವಾಂಶ್ಯಗಳಿಂದ ಒಳ್ಳೆ
ಪರಮಾನಂದ ಪಡುವಂತೆ ಈತನಿಗೆ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ
ನಿಮ್ಮ ತನುಜನಾದ ಈ ರಾಮಾಚಾರ್ಯನು ನಿರ್ಭಯವಿರಬೇಕು
ಗ್ಯಾದಿ ಭಾಗ್ಯ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ಈ ಮಹೀಮೆಯಿಂದಲೂ ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳ
ನಾಗುವಂತೆ ಪರಮಾನುಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಶ್ರೀರಾಮಾಚಾರ್ಯ ಈ
ತೀರನಾದ ಅಜ್ಞಾನವಾಕ್ಯವು ಅಪ್ಪತವ ಸನಿಯಾಗ್ಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. “ನನ್ನ
“ಗುರುಪದೇಶೋ ಬಲವಾಗ್ಗೆ ತಪ್ಪಾಪ್ಯವಾಗ್ಗೆವೆ” ಎಂದು
ಲಂಘಯೇತಾ” ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರವಾಣಮುಚಿತವಾದವು. “ನನ್ನ
ಮಾಡುವ ಸತ್ಪುರುಷ ಮಂದಲಿಂಪಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವರ
ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಅಪರೂಪವಾದವನು
ಕುಮಾರನ ಸುಕುಮಾರಾವಯವಕೂಪರವಲ್ಲ. ಪ್ರವಾ
ವೀಯುವ ನಿಜ ನಂದಕನ ಸಂಭಾವನೆಯಿಂದಲೂ
ಅಶಕ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿತು. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಉದೇಶ್ಯವೂ
ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.
ತೋರಾಯಮಾಸದಾಗಲಾಗಿತ್ತು. “ನನ್ನ
ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಡತುಬಿಟ್ಟರು. ಪ್ರಾಪ್ತವಾದವನು
ಇತಿಕರ್ತವ್ಯತಾಜ್ಞಾನವಿವೇಕರಾಗಿ ವಂದಿಸುವಂತೆ
ಕೊಂಡ ಕುಕ್ಕು ಕಂಡೆಯಾಗಿತ್ತು. “ನನ್ನ
ಕಾದರೇ, ಗುರುಪರಮಾರ ಸೇವೆಯಾಗ್ಗೆ
ಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ನಾಕವನಾದವನು. “ನನ್ನ
ಸ್ಥಲ್ಯವೂ ಅಲೋಚನವೆ ವ್ಯವಹರಿಸಿದವನು
ಕಾಲ ಸುನೆಯಾಗ್ಗೆದ್ದು ಪ್ರವಾ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿದವನು
ವ್ಯತಿಂಕ್ತವಾಗಿ ಸತ್ಪುರುಷ ಉಪದೇಶಕನು
ನಾನು ಸಂಸ್ಕಾರವಲ್ಲವೇ ಸುತೋನವೆಂದೆ ನಾನು

ಹೇಳಿದರು. ಬಾಲಕನಾಡಾಗ್ಯೂ ಪ್ರಬುದ್ಧರಾದ ವೃದ್ಧರಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದಿರುವ ವಿನೀತಕ್ಷರವಾದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಮಗನು ಆಡಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಗುರ್ವಾಜ್ಞಾನವಚನದಲ್ಲಿ ಬಾಲಕನಿಗಿರುವ ವಿಶ್ವಾಸವು ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧನಾಗಿಯೂ ವಯೋವೃದ್ಧನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನನಗೆ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಯಿತಲ್ಲಾ, ಎಂದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ ತಮ್ಮ ಪುತ್ರನನ್ನು ಗುರುಗಳ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಮಗನಿಗೆ ದೀರ್ಘಾಯುರಾರೋಗ್ಯಾದಿಗಳು ಲಭಿಸಲೆಂದು ಹರಸಿ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯಾದ ರಾಯಚೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಹರ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಸ್ವಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಪುತ್ರರಾದ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಮಠದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ವಾಸಮಾಡಿದರು. ಮಾತುಸಿತೃಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದ ಬಾಲಕನನ್ನು ಬಹು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪೋಷಿಸಬೇಕಾಗಿ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದರು. “ಮನಸ್ವೇಕಂ ವಚಸ್ವೇಕಂ ಕರ್ಮಣ್ಯೇಕಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ” ಎಂದು ಮುಂದಿಗೆ ಚಿಂತಿಸಾರವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಿದುದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಬಾಲಕನಿಗೆ ತತ್ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಸಕಲೋಪಚಾರಗಳೂ ತಪ್ಪದೆ ನಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಗುರುಗಳು ಬಹು ಜನ ಸೇವಕರನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದರು. ಸೇವಕ ವರ್ಗದವರು “ವಿನಾ ಗೋರಸಂ ಕೋ ರಸೋ ಮಾನವಾನಾಂ” ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾದ ದಧಿಪ್ಲೇರಾದಿಗಳಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತವಾದ ದಿವ್ಯಾನ್ನಗಳಿಂದ ಬಾಲಕನಾದ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಉಪಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ದೇವ ಪುಷ್ಟಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಪರಿಪೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ ಆಹಾರವಿಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಸಕ್ತರಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಾಮ್ಯವು ಮೇಧಾವಿಯಾದ ಈ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಉಂಟಾಗಬಾರದೆಂದು ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನೈವುಣ್ಯವು ಲಭಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಭಿಜ್ಞಶಿರೋಮಣಿಗಳಾದ ಯತಿವರ್ಯರು ಇಚ್ಛಾಮಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀ ರಾನೂಚಾರ್ಯರಿಗೆ ನೇದಾಂತ ಪ್ರಕರಣಪಾಠ ಪ್ರಾರಂಭವು.

ಅಗಾಧಬೋಧರಾದ ಶ್ರೀ ಪೂರ್ಣಬೋಧಭಗವತ್ಪಾದರ ಅಗಾಧ ಭಾವಭೂಷಿತವಾದ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರವೇ ಮೋಕ್ಷಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬುದು ನಿಗಮಾಗಮ ನಿರ್ಣಿತವಾದ ಪ್ರಮೇಯವು, ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ ದೇವರ ದಿವ್ಯ ಸನ್ನಿಧಾನ ದಿಂದ ಪರಮಪಾವನವಾದ ನೇಂಕಟಗಿರಿ ಶಿಖರದಂತೆ ಮಹಾಸ್ವತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವದು. ಕವಿಲತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಾಂಶ್ಚಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗೋವಿಂದ ನಾಮಸಂಸ್ಕರಣ ಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಪಾದಚಾರಿಗಳಾಗಿ ಗಿರಿಯನ್ನು ಆರೋಹಣಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಘಾಳಿಗೋಪುರದ ಸುಂದರಸೋಪಾನಗಳು ಹ್ಯಾಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅನುಕೂಲಗಳಾಗಿರುವವೋ ತದ್ವತ್ ಸರ್ವಜ್ಞಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬ ನೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರ ಮಹಾಚಲದ ಶಿಖರಾರೋಹಣಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಸೋಪಾನ ಗಳು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಸೋಪಾನ ಪರಂಪರೆ ಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಯತೀರ್ಥಶ್ರೀಮಚ್ಚರಣರಿಂದ ಪ್ರಣೀತವಾದ ಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿಯೆಂಬ ಪ್ರಕರಣ ಗ್ರಂಥವು ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವೆಂದು ಸಕಲಸಂಪ್ರತಿ ಪನ್ನವಾಗಿರುವುದು. ಅಂತಹ 'ಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿ' ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪವನಾಕೃತ್ ಪ್ರಮಾಣಸಾರಾಸಾರಸಾರೀಣರಾದ ಪಾರಿಕಾಂಕ್ಷಿಪ್ರಸರರು 'ಶ್ರೀರಾನೂ ಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸ್ವಯಂ ಪಾಠ ಹೇಳಿದರು.

ಈ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಸಾಧಿಸಲ್ಪಡುವ ಗುರುಮಹಾತ್ಮ್ಯವು
ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದುದೆಂದು ನಿರೂಪಣೆಯು.

ಶ್ರೀಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಿಗೆ ಈ ಲೇಖನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಮೋದಿಸಲ್ಪಡುವ ವಿಶೇಷಣಗಳು ಲೇಖನ ವಿಸ್ತಾರಾರ್ಥನೆಂತಾಗಲಿ ಗುರುಭಕ್ತಿ ನಿಜವೆನ್ನೇ ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಔಪಚಾರಿಕಗಳೇ ದಾಗಲಿ ಭಾವಿಕವಾಗಿರಬೇಂದು ಮಹಿಮಾಮೃತಪಾನದಲ್ಲಿ ಜಾತಕ ಕಲ್ಪರಾದ ವಾಚಕರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಮಹರ್ಷಿಯರಾದ

ಗುರು ವರ್ಯ ರ ವೇದಾಂತಸಾಂಪ್ರಾಜ್ಞಪರಿಸಾಲನಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ
ವಿಖ್ಯಾತವಾದ ತದೀಯವೈದ್ಯವ್ಯಾಸಗೃಹ್ಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯಾದಿ ಸದ್ಗುಣಾನು
ಸಂಧಾನದಿಂದ ಅನಂದಿತಪ್ರದಯರಾದ ಸಹೃದಯ ಮಹನೀಯರು
ಶ್ರೀಗುರುರಾಜರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ
ಪೂಜ್ಯಕರತ್ನವಿದು.

“ಯಃ ಕ್ವಾಂತೌ ಭವತಿ ಸ್ವಯಂಭವತಿ ಭೂಭೂಜಾನಿಸಂಸೇವನೇ
ಗಾಂಭೀರ್ಯೇಂಬುಧಯತ್ಯಘೌಘಹರಣೇ ಗಂಗಾತಿ, ಧೀಶೋಧನೇ ||
ಶೇಷತ್ಯರ್ಥವಿವೇಚನೇ ಗುರವತಿ ಶ್ರೀರಾಮತಿ ಪ್ರಾಭವೇ,
ತಂ ನಂದೇ ಮದಭೀಷ್ಟಸಂತತಿಕರಂ, ಸತ್ಯಪ್ರಿಯಾಪ್ತಂ ಗುರುಂ ||”

ಶ್ರೀರಾಮಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಾಂತರದ ಪಾಠವು.

ಶ್ರೀಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯರಾದ ರಾಮಾ
ಚಾರ್ಯರಿಗೆ ವ್ಯಾಕರಣಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಮೇಯ ವಿಶೇಷ ಪರಿಜ್ಞಾನಾರ್ಥವಾಗಿ
ಪಾಣಿನಿಸೂತ್ರವ್ಯಾಖ್ಯಾನರೂಪವಾದ “ಸಿದ್ಧಾಂತಕೌಮುದೀ” ಗ್ರಂಥವನ್ನು
ಪಾಠಹೇಳಿದರು. ಪ್ರಥಮತಃ ಪಾಠಹೇಳಿದ ವ್ಯಾಕರಣ ಪ್ರಕರಣವು,
“ಪ್ರಕ್ರಿಯಾಕೌಮುದೀ” ಎಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಶ್ರೀಮದ್ಬ್ರಹ್ಮರಾದಿ ಮಠದ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯಾವ್ಯಾಸಂಗಾರ್ಥ-
ವಾಗಿ ಮಿಳಿತರಾದ ಪರಃಕತ ಶಿಷ್ಯವೃಂದದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ರಾಮಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಥಮಸ್ಥಾನವು.

ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮಿಳಿತರಾದ ಬಹುಜನ ಶಿಷ್ಯರುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್
ರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೇವಲ ಬಾಲಕರಾಗಿದ್ದರೂ ಬುದ್ಧಿ
ಯಿಂದ ವೃದ್ಧರಾದುದರಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಬಾಲತ್ವ ವೃದ್ಧತ್ವ
ಗಳೆರಡೂ ಏಕವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಚಾರ

ಮಾಣವನು ಬಂದನು. ಸ್ವಾಮಿಯು ನಂದನನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಶ್ರೀಶಾಕುಂತಲೆಯು ಬಂದನು. ದಿನೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಬಿಡುಬಿಡು ಸಂಪನ್ನರಾಗಿಯೂ ಕ್ಷಣಕಾಲವನ್ನೂ ವ್ಯರ್ಥ ಮಾಡದೆ ಗುರುಪದವಿಶ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಚಿಂತನದಲ್ಲಿ ಸದಾ ನಿರತರಾಗಿಯೂ “ಆಚಾರಃ ಪ್ರಥಮೋ ಭವತೀ” ಎಂದು ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಾದ ಸದಾಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾಗಿಯೂ ವಿರಾಜಮಾನರಾಗಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿದಂತಿವೆಯರು ಅತಿನೋವವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

ಶ್ರೀಶಾಕುಂತಲೆವರ ಅಶ್ರಿತಾಭೀಷ್ಟವಿಶರಣಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಪು.

ಶ್ರೀಶಾಕುಂತಲೆವರು ನಿಜವಾದ ಸದ್ವ್ಯನನ್ನು ಅರಿಯುವ ಬುದ್ಧಿಜ್ಞರು, ಮುಖ್ಯಭಾವರ್ಗದವರು, ಸೇವಕ ಮಂದಲಿಯವರು, ಮುಂತಾದ ಅಶ್ರಿತರಾದ ಸಿದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿ ಅಶ್ರಿತವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಾರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ ಕೃಪಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಲ್ಪಿಸುವವರು (ಸಮಾಜ)ರಾಗಿದ್ದರು.

ರಾಮಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಗುರುಗಳು ನೂತನ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದುದು.

ಶ್ರೀಶಾಕುಂತಲೆವರು ರಾಮಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಅಂತರೀಯ ವಸ್ತ್ರದ್ದಯವನ್ನೂ ಹೊದ್ದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರೀಯ ವಸ್ತ್ರಯುಗವನ್ನೂ ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅನೌಲ್ಯವಾದ ಸುವರ್ಣಾಭರಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳೆವರ ಜಪತಪೋವಿದ್ಯಾವಿರಕ್ತಾದಿಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಪ್ರಶಂಸೆಯು.

ಶ್ರೀಶಾಕುಂತಲೆಯು ಅಶ್ರಿತರಾದ ಶ್ರೀಶಾಕುಂತಲೆವರು ಮುಂತಾದವರೊಳಗೆ ಇರುವ ಅಂತರೀಯವಾದಿಗಳನ್ನೆತ್ತಿಸಂತೆ ಜಪತಪೋವಿದ್ಯಾಭಿಮಾನಿಯರು

ರಾಗಿ ದೈನಂದಿನ ಶ್ರೀರಾಮ ವೇದವ್ಯಾಸದೇವರ ಪೂಜಾಧುರಂಧರರಾಗಿ ಸಂತತಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರವಚನನಿರತರಾಗಿ ಸರ್ವಸುಜನವೃಂದಕ್ಕೆ ಆನಂದ ದಾಯಕರಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಗುರುವರ್ಯರ ಕೀರ್ತಿಯು ಶರತ್ಕಾಲೀನ ಚಂದ್ರ ನಂತೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ಅತ್ಯಂತಭಾಸ್ವರವಾಗಿ ದಿಗಂತವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು. ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಪದಪದ್ಮಯುಗವನ್ನು ಸಂಸೇವನಮಾಡಿ ಧ್ಯಾನರಾಗ ಬೇಕೆಂಬ ಸರಮೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಪೂರ್ವದೇಶ ನಿವಾಸಿಗಳಾದ ರಾಜಾಧಿ ರಾಜರು, ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ, ಕೃಷ್ಣಾಗರು, ಕಸ್ತೂರಿ, ಕುಂಕುಮಕೇಸರಿ, ರಾಂಕನ ವಸ್ತ್ರ (ಕಾಶ್ಮೀರದ ಶಾಲು) ನೊದಲಾದ ಭವ್ಯಸಾಮಗ್ರಿಗಳೊಡನೆ ನೂರಾರು ವಿಜ್ಞಾನಪನಾಸತ್ರ (ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆ) ಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಶಿಷ್ಯವತ್ಸಲರಾದ ಯತಿಶಿರೋಮಣಿಗಳು ಪೂರ್ವದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ವಿರಾಜ ವಾದ “ಗಂಡುಮೆಟ್ಟುಕಲ್ಲು” ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಮಾಡುವ ರೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯು ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಯಿತು.

(ಮುಂದುವರಿಯುವುದು)

ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರ ತತ್ತ್ವ ವೈಭವ

ಶ್ರೀ ಮು. ಶ್ರೀ. ಗುಂಡೂರಾವ್, ಬಿ.ಎ. (ಆರ್ಟ್ಸ್)

ಜಿಂಗಳೂರು

(ಮುಂದುವರಿದು)

ದಾಸರು ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಿಗಳೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿ ವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈಗ “ಪುರುಷೋತ್ತಮ” ಎಂಬ ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಈ ಒಂದು ಮಾತಿಗೆ ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಪದಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ೧೬, ೧೭, ೧೮, ೧೯ನೇ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದು. ಈ ಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ದ್ವಾವಿಮೌ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ಸ್ವರೂಪಃ |
ಕ್ಷರಃ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಕೂಟಿಸ್ಯೋತ್ಸರಃ ಸುಖಾತ್ಮಃ |
ಉತ್ತಮಃ ಪುರುಷಸ್ತ್ವನ್ಯಃ ಸಮಾಶ್ವತೀಶ್ವರಃ |
ಯೋ ಲೋಕತ್ರಯಮಾವಿಧ್ಯ ನಿಭಿಶ್ಚ ಸ್ವಮಃ |
ಯಸ್ಮಾತ್ಕ್ಷರಮತೀತೋಽಪಮಕ್ಷರಾನು ಜೋತ್ಸಮಃ |
ಅತೋಽಸ್ಮಿ ಲೋಕೇ ವೇದೇ ಚ ಪ್ರಥಿತಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ |
ಯೋ ಮಾಮೇವಮಸಂಮೂಢೋ ಜಾನಾತಿ ಭೇದೋತ್ತಮಃ |
ಸ ಸರ್ವಬದ್ಧಜತಿ ಮಾಂ ಸರ್ವಭಾವೇನ ಭವಿಷ್ಯತಿ |

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕ್ಷರ, ಅಕ್ಷರ ಎಂದು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರವುಂಟು. ಜೀವರುಂಟು. ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಸಕಲ ಜೀವರಿಗೆ “ಪುರುಷೋತ್ತಮ” ಎಂಬ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದುದು. “ಅಕ್ಷರ” ಎಂದು ಸರ್ವವಿಧವಾದುದು. ನಾಶರಹಿತದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಗೆ ಹೆಸರು.

ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನನಾದವನು ಪರ ಮಾ ತ್ಮನು. ಅವನೇ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಂತರ ಮಾಹಿರುವನು. ಇದಕ್ಕೆ ಕೃತಿಸ್ಮೃತ್ಯಾದಿಗಳು ಪ್ರಮಾಣ. ಯಾವನು ನೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅವನೇ ನಾಂದರಹಿತನು, ನಾಶವಿಲ್ಲದ ಸರ್ವವಾ ಅಪ್ರಮೇಯನಾಗಿರಲು ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಶ್ರೀಹರಿಯು, ಕ್ಷರಾಕ್ಷರಗಳಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ವೇದಾದಿ ಅಸೌಕರ್ಷ್ಯ, ಪೌರುಷೇಯ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಕಿಂಚಿತ್ ಸಂಪೇದವಿಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಕ್ಷರಾಕ್ಷರರುಗಳಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮನಾದ ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆಂದು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನು ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನು. ಸರ್ವಪ್ರಕಾರದಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಅನನ್ಯಭಾವದಿಂದ ಭಜಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಗುಣೋಪೇತನಾದ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ನಾನೇ ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಘಂಟಾ ಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜೀವಭಿನ್ನತ್ವ, ಶ್ರೀಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ, ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ ಅಷ್ಟಕರ್ತೃತ್ವ, ಜಗನ್ನಿಯಾಮಕತ್ವ, ರಕ್ಷಕತ್ವ, ಗುಣಸ್ವರೂಪತ್ವ, ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ, ಪುರುಷೋತ್ತಮತ್ವ, ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಇದೇ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ಗುಪ್ತತಮ ಪ್ರಮೇಯ. ಸರ್ವಸಜ್ಜನ ಸಮೃತ್ತವಾದುದು ; ಪರ ಮಾ ತ್ಮನಿಗೆ ಪ್ರಿಯಕರವಾದುದು. ಒಬ್ಬ ನಾನುರೂಪನೆ ಈ ಲೀಲೆ ಭಾಸನಾದಲ್ಲಿ, ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ನಿಜಯಾಸನರು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿನ ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನದಿಂದ "ಪುರುಷೋತ್ತಮ" ನೆನ್ನುವ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರಬಹುದೆಂದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳೇ ಉಂಟುಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಈಗ "ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪ" ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಈ ದಿವ್ಯವಾದ ಪದಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಎನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಯಾವುದು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ನಡೆಯಲಾದೀತು? ಹಗಲುರಾತ್ರಿಗಳಾಗುವುದು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪಾನುಸಾರವಾಗಿ. ಅಷ್ಟೇನು, ಒಂದು ಸೌರ

ವ್ಯೂಹವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಸಹಸ್ರಾಶು ಗ್ರಹಗಳೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ತಮ್ಮ ನಿಯಮಿತಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಚೂ ತಪ್ಪದಂತೆ ನಡೆಸಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾದರೂ ಸರಸ್ವತಿ ಫಲನವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅನಾಹುತವೇ ಆದೀತು. ಜಗದಾದಿಯೆಂಬರೂ, ಇಂದ್ರಿಯವೆಂಬರೂ, ಭೂಮಿಯ ಜಲಸಂಯುಕ್ತವೆ, ಅಥವಾ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಉಂಟಾದವರೂ ಚಂದ್ರರ ಉದಯಸ್ತಮಾನಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ಎಂಬವರೂ ಉಂಟಾದ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪನ ಅಘಟಿತಘಟನಾಶಕ್ತಿಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೇ ಉದಾಹರಣೆ ಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಗಳ ನಿರ್ದರ್ಶನವೆಂಬುದು ಉದಾಹರಣೆ. ಭಕ್ತವರ್ಯ ಪ್ರಹಲ್ಲಾದನ ಕೂಗಿಗೆ ನೂರಾಗಬೇಕೆಂದಿಷ್ಟೆ ಅನಿಭೂತನಾಗಿ ಶ್ರೀ ಸ್ವಸಿಂಹರೂ ಸವಿಸಿಂಹ ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಶ್ರೀಸ್ಥಸಿಂಹನಾಗಿ ಬರಲು ಬಂದವನು.

ಸತ್ಯಂ ನಿಧಾತುಂ ಸುಜಙ್ಘಮ್ಯಭವತೀತಿ
ಪಾಶ್ಚಿಂ ಹ ಭೂಪೇಶ್ಯಯೇತಿ
ಅದೃಷ್ಟತಾತ್ಕಲ್ಪದ್ವಯೋರನುಭವೇತಿ
ಶ್ವಂಭೇ ಸಭಯಾಂ ನ ಮೃಗಂ ನ ಪಶುಮಿತಿ

ಶ್ರೀ ಮನ್ಮಥಸಿಂಹಾವತಾರ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದುದು. ಪೂರ್ಣವಾದುದು. ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸರ್ವೋತ್ಕರವುತ್ಪತ್ತಿ ಸಕಲಗುಣ ಪ್ರತಿಪಾದಕವಾದುದು. ಜೀವನವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಅಚೇನವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉದಯವ್ಯಾಪ್ತವಾದುದು. ಅನ್ಯ ಅಭ್ಯುಪೇಕ್ಷಾಶೂನ್ಯವಾದುದು. ಅನಂತರಮಾಡತಕ್ಕವನೆಂಬುದನ್ನೇ ಇದೊಳಗಿ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾದುದು. ಒಂದು ಭಕ್ತರನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡಿವನು. ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ; ಅವನ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪವೇ ಇದಕ್ಕೆ ದನ ಮಾತನ್ನು ಸತ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು.

ಭೃತ್ಯರಾದ ಜಯವಿಜಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಮಾತನ್ನು ಸತ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಸುತನೊಂದು ಕಡೆ. ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ವಿಚಿತ್ರವರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ಮಾತನ್ನು ಸತ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ. ಹೀಗೇ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ.

ದಾಸರು ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಕೊಡುವ ವಿಶೇಷಣಗಳು ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವನು—

ಸರ್ವನಾನುಕ ಸರ್ವಚೇಷ್ಟಕ ಸರ್ವೇಶ
ಸರ್ವಮಂಗಳ ಸರ್ವಸಾರ ಭೋಕ್ತ
ಸರ್ವಾಧಾರಕ ಸರ್ವ ಗುಣಗಣಪರಿಪೂರ್ಣ
ಸರ್ವಮೂಲಾಧಾರ ಕಲ್ಪಿಮೂರುತಿ

|| ೧ ||

ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕ ಪುಂಡರೀಕ-
ವರದ ಅಪಾರ ಸದ್ಗುಣನಿಲಯ
ಮುರಮರ್ದನ ಮಂಜುಭಾಷಣ ಕೇಶವ
ನಿರ್ಮಲದೇವ ಭೂವರಾಹಮೂರುತಿ

|| ೨ ||

ನಿಗಮವಂದಿತ ನಾರಿಜನಾಭ ಅನಿರುದ್ಧ
ಅಘನಾ ಪ್ರಾಕೃತಶರೀರ
ಸಗುಣ ಸಾಕಾರ ಜಗದಿತ್ಯಂತಭಿನ್ನ
ಅಗುಣರಹಿತ ನರಮೃಗರೂಪ

|| ೩ ||

ದ್ವ್ಯಕ್ಷಿಕೇಶ ಪರಮಾತ್ಮ ಮುಕ್ತಾ ಮುಕ್ತಾಶ್ರಯ
ಅಸುರಭಂಜನ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಕಪಿಲ
ಕುಸುಮರಸಯ್ಯ ಶಾರ್ಙ್ಗಧರಚಕ್ರಿ
ನಿಷಕರ ಧನ್ವಂತ್ರಿ ಬೌದ್ಧಮೂರುತಿ

|| ೪ ||

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಜ್ಯೇಷ್ಠ

ಯತಿಗಳ ಶಿರೋರತುನ ಸತಿಯ ಅವಿಯೋಗಿ
ರತಿಪತಿಜನಕ ಸ್ವರತ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶಕ
ಅತೀತಾದ್ಭುತಮಹಿಮ ಪತಿತಪಾಸನನಾಮ
ನತಜನಾಶ್ರಯಧೇನು ದಿತಿಜತಿಮಿರಭಾಸು
ಅತಿದೂರಾದ್ಧೂರ ಸಂತತ ಚಯಾಪಾರಾಧಾರ
ಚತುರಾಸನ ಸಿರಿಪತಿ ಕನುಕಾಕರಾ
ಚತಪಾದ ಸುಂದರ ದೀನಜನನುಂಗಾ
ಪ್ರತರ್ದನನಾಮ ನಮ್ರ ವಿಜಯನಿಕಾಶ
ವತಿಸುತ ಜಗದ್ಗುರು ಸ್ತುತಿಜುಗ್ಗಾತ

ಜ್ಞಾನಮಯಕಾಯ, ಜ್ಞಾನಮಯೈಶ್ವರಮುಖ
ಜ್ಞಾನಮಯಾನಂದ, ಜ್ಞಾನಮಯವರ್ಣ
ಜ್ಞಾನಮಯತೇಜ, ಜ್ಞಾನಮಯರಕ್ತ
ಜ್ಞಾನಮಯಬುದ್ಧಿ, ಜ್ಞಾನಮಯವಾಣಿ
ಗಾಸವಿಲೋಲ ನಾಮ ವಿಜಯ ವಿಠಲರೂಪಿ
ನೀನೆ ನಿನಗೆ ಸಮ ಮೌನಿಪ್ರಕೃತ್ಯತನ

ಒಂದೊಂದು ವಿಶೇಷವಿಗೊಂದು ನಾಮ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ
ಪ್ರಸ್ತುತವಾದಿಂದ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಗಳು ಮುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತವೆ
ಮೌನವರ್ಯ ಸಾರಾಸುಭವವಿವಿಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ
ಕೃತಿಗಳು. ಜನಾರ್ದನಪ್ರಭು
ಅನಂತ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಭಕ್ತರು
ಪರಿಯೇ ಸಮೋತ್ತಮನಿಂದ ಭಕ್ತಿಕ
ದಿಂದಲೂ ಮೂರನಾಗದಂತೆ ಸಾಧ್ಯವು

(ಮುಂದಿನ ಪುಟದಲ್ಲಿ)

ವೇದಾಂತದರ್ಶನ

ಲೇಖಕ ೪

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಭೀಮಸೇನರಾವ್, ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರ್,
ಗಾ|| ಮಿಡ್ಲ್ ಸ್ಕೂಲ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸಾಧನಾಧ್ಯಾಯ (೨ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ)

ಪ್ರಥಮ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯಾಧ್ಯಾಯಗಳಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮನಗಂಡವರು ಮುಂದೇನುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅಂತಹ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಸಾಧನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೇ ಸಾಧನಾಧ್ಯಾಯದ ಆರಂಭ. ಇದಕ್ಕೆ, ಮೊದಲು ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು. ವೈರಾಗ್ಯವೆಂದರೆ—ವಿಷಯಾಲಂಬುಧ್ವಿ. ಅದು ಕುಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ, ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಯತಾ ಜ್ಞಾನವಾಗಬೇಕು. ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸುಖ, ದುಃಖ, ಮಾನಾಪಮಾನ, ಲಾಭಾಲಾಭ, ರಾಗದ್ವೇಷ, ಸಾಯುವುದು, ಬದುಕುವುದು, ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದು, ಮುಂತಾದ ಇವೆಲ್ಲದರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯು ಇದಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಉಪಯೋಗಕಾರಿಯು. “ಬಯಸದಿರಹಿಕ ಸುಖಗಳನು ನಿರ್ಭಯದಿ ಭಜಿಸೋ ಹರಿಯ” ಎಂಬ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರಾಯರ ದೇವರ ನಾಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ “ನಾರಾಯಣನ ಪಾದಾರವಿಂದಯುಗಳ ಒಂದೇ ತಾರಿಸುವುದು ಭವಸಾಗರ, ಸುಖ ತೋರುವುದೋ ಮುಂದೆ. “ವಿಜ್ಞಾನ ಜಾತ ವೈರಾಗ್ಯೋ ವಿಷ್ಣುವಾಡ್ಯೈಕ ಸಂಶ್ರಯಃ (ಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯ). ಎರಡನೇದು ಭಕ್ತಿ—ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಜ್ಞಾನ ಪೂರ್ವಸ್ತು ಸುದೃಢಃ ಸರ್ವತೋಧಿಕಃ ಸ್ನೇಹೋಭಕ್ತಿರಿತಿಪ್ರೋಕ್ತಃ ತಂಸು ಮುಕ್ತೀರ್ನ ಚಾನ್ಯಥಾ” “ಭಕುತಿ ಇಲ್ಲವೋ ಅವರ ಹೊರತು ಮುಕುತಿ ಇಲ್ಲವೋ” ಎಂಬಂತೆ, ದೇವರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನರಿತು, ಅವನಲ್ಲಿ ಸುದೃಢ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. “ಭಕ್ತೃರ್ಥಂ ಭಗವನ್ಮಹಿಮೋಕ್ತಃ (ಭಾಷ್ಯ ಅಧ್ಯಾಯ, ೨. ಪಾದ ೨) ದೇವರಲ್ಲಿ

ಸುದೃಢವಾದ ಭಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಭಗವದ್ಗುಣಮಯನನ್ನ
ಹೇಳುವುದು. ಸ್ವಾಮಿಯು ಸರ್ವಾಪವ್ಯಾಪ್ತೇರಕನು. ಅಪ್ರಾಕೃತ್ಯವೆತರಕ,
ಸ್ವಾಷ್ಟಜನಕ, ಸುಷುಪ್ತಿಕಾರಕ, ಇತ್ಯಾದ್ಯುಪೇತ ಅಪಾರಕವಾದುದು. ಇ
ವನು, ಸರ್ವೋತ್ತಮ, ಸಾರ್ವಭೌಮ, ಸ್ವತಂತ್ರ, ಎಲ್ಲ ಭವಾಧರಣ್ಯ
ವೈಷಮ್ಯ, ನಿರ್ವಯತು, ಚಿಂತಾಪಂತಾನಾದಿ ವೈಷಮ್ಯವಿಲ್ಲದವನು. ಇಂತ
ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಆ ಅಪಾರಮುನಿಮನ ಸ್ಮೃತಿವಳು.

ಇನ್ನು ಮೂರನೇದು 'ಉಪಾಸನಾ' ಇದು.
ವುದು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಣಾ, ಭಕ್ತಿ, ಪ್ರಣವಾದಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ
ಸ್ವಯೋಗ್ಯ ಧ್ಯಾನವಿಷಯವಾದ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಪಡೆದು
ಕೊಂಡು ಅವರೊಳಗೆ ಜಿಸಾನಂದಮಯನಾದ ಶ್ರೀ. ಮಹಾದೇವನನ್ನು
ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಕು.

“ಕೇಚಿತ್ ಸ್ವರೇಣಾಂತರ್ಯಾಗೋಪಿತವಾ
ಪ್ರಾಪ್ತೋಮಾಸ್ಮಿಂ ಸ್ವರೇಣ
ಚತುರ್ಥಮಿದಂ ಪಾಲಿತವಾ
ಗವಾಗ್ರಾಂತಂ ಪೂರಣಮಾಸ್ಮಹಂ ||

ಪ್ರಸನ್ನಪದ್ಮಂ ಸಂಸಾರಮಸೇವಣಾ
ಕದಂಬಕಂಬಲ್ಕಸಿಂಹಪಾಪನಾಂ
ಲಸನ್ಮುಖಾಪಾರ, ಹರಣ್ವಿಮುಖಗದಾ
ಸ್ಫುರನ್ ಮಾಹಾರತ್ಯಕಿರೀಟಗಂಧಾಃ
ಉನ್ನಿದ್ರಾಪ್ಯತ್ಯಂಕಜಕರ್ಪಕಾಪವಾ
ಯೋಗೇಶ್ವರಸ್ಥಾಸಿತನಾಭಾಪೂಜಾ
ಶ್ರೀಲಕ್ಷಣಂ ಪೌಸ್ತುಭರತ್ನಂ ಪೂಜಾ
ಅವಸ್ಥಾಸಲಕ್ಷ್ಮೀಪ್ರಪದ್ಮಮಾಪದ್ಮಾಪತಿ
ವಿಭೂಷಿತಂ ಮೇಖಲಯಾಂಘ್ರೀಯಾಶ್ಚ
ಮಹಾಧನ್ಯೋ ನೂಪುರಕಂಕಣಾಭಿಃ

ಸ್ನಿಗ್ಧಾ ಮುಲೈಃ ಕುಂಚಿತನೀಲಕುಂತಲೈಃ
ವಿರೋಚಮಾನಾನನಕಾಸವೇಶಲಂ || ೪ ||

ಅಧೀನಲೀಲಾಹಸಿತೇಕ್ಷಣೋಲ್ಲಸತ್-
ಭ್ರೂಭಂಗ ಸಂಸೂಚಿತಭೂರ್ಯನುಗ್ರಹಂ ||
ಈಕ್ಷೇತ ಚಿಂತಾಮಯಮೇನಮೀಶ್ವರಂ |
ಯಾವನ್ಮನೋಧಾರಣಯಾವ ತಿಷ್ಠತೇ || ೫ ||

ವಿಕೃತಶೋಭಾಽನಿ ಧಿಯಾ ವಿಭಾವಯೇತ್
ಸಾದಾದಿ ಯಾವದ್ಧಸಿತಂ ಗದಾಭೃತಃ
ಜಿತಂ ಜಿತಂ ಸ್ಥಾನಮಪ್ರೋಹ್ಯಧಾರಯೇತ್
ಸರಂಸರಂ ಶುದ್ಧಶ್ರೀ ಧೀರ್ಯಥಾ ಯಥಾ || ೬ ||

ಇದರ ಅರ್ಥ (ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸತಕ್ಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪ)

ಕೆಲವು ಮಹನೀಯರು ತಮ್ಮ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಚೋಟುದ್ದ
ಪ್ರಮಾಣವುಳ್ಳ, ರಂಬು, ಚಕ್ರ, ಗದಾವದ್ಯಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ, ಚತು
ರ್ಭುಜಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಶ್ರೀಹರಿಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ||೧||

ಸ್ವಾಮಿಯು, ಪ್ರಸನ್ನವದನಾಂಭೋಜ. ಕಮಲದಂತೆ ವಿಸ್ತೃತ
ವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು. ಕದಂಬಪುಷ್ಪದ ಕೇಸರ ಬಣ್ಣವನ್ನು
ಹೋಲುವ ಹೆಳದಿ ಬಣ್ಣದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ದಿವ್ಯ ವೈಜಯಂತೀ
ಮಾಲೆಯಿಂದ ಶೋಭಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಭಂಗಾರದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ,
ದಿವ್ಯ ಬಾಹುಬಲಿಗಳಿಂದಲೂ, ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ದಿವ್ಯರತ್ನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತ
ವಾದ ಕಿರೀಟಕುಂಠಲಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. || ೨ ||

ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತರಾದ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ತಮ್ಮ, ಅರಳಿದ ಹೃತ್ಕಮ
ಲದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಯ ಕೋಮಲವಾದ ಸಾದಗಳನ್ನೂ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ
ಧರಿಸಿರುವ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯನ್ನುಳ್ಳ, ದಿವ್ಯ ಕೌಸ್ತುಭ ರತ್ನದಿಂದೊಪ್ಪುವ
ಕಂಠವುಳ್ಳ, ಎಂಬಂದಿಗೂ ಬಾಡದಿರುವ ಜಿಗರು ತುಳಸೀ ಪುಷ್ಪಗಳ
ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾರೆ. || ೩ ||

ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ವಡ್ಯಾಣ, ಕೈ ಉಂಗುರಗಳು, ಕಾಲುಂಗುರಗಳು, ಕೈ ಕಡಗಗಳು, ಇವುಗಳಿಂದೊಪ್ಪುವ ಅವಯವಗಳುಳ್ಳ ಮೃದು ವಾಗಿಯೂ, ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಕೇಶರಾಶಿಗಳುಳ್ಳ, ಮಂದಹಾಸಯುಕ್ತವಾದ ಮುಖದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ದಿವ್ಯ ಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹನಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾರೆ. || ೪ ||

ಪ್ರಸನ್ನವಾದ ಕರುಣಾಪೂರ್ಣದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಹುಬ್ಬಿನ ಚಲನೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಭಕ್ತರಮೇಲೆ ವಿಶೇಷಾನುಗ್ರಹಕಾರಕನೂ, ಅವರವರ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾದ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕವನೂ, ಸರ್ವೋತ್ತಮನೂ ಆದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಈ ರೂಪವನ್ನು ಮನಸ್ಸು ತನ್ನಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವವರಿಗೂ, ನಿರಂತರ ಹೀಗೆಯೇ ಉಪಾಸನಾ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ೫

ಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದದಿಂದ ಮೊದಲುನೂಡಿ ಮುಖದವರೆಗಿನ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮಂಗಳವಾದ ಅವಯವಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಿ, ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮನಸ್ಸು, ಆ ಅವಯವವನ್ನು ಧಾರಣೆಮಾಡಿದಮೇಲೆ, ಆ ಅವಯವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇತರ ಅವಯವಗಳನ್ನು ಉಪಾಸನಾಬಲದಿಂದ ಸ್ಥಿರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಕ್ರಮವಾಗಿ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಪೂರ್ಣರೂಪವನ್ನು, ಬೆಳಗಿನ ಝಾನದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಮನಸ್ಸು ಇರುವುದರಿಂದಲೂ, ವಾತಾವರಣವು ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರೀಹರಿಯ ದಿವ್ಯರೂಪವು, ಭಕ್ತನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿರೂಪವಾಗುತ್ತಾ ಬಿರುತ್ತದೋ ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ, ಆ ಭಕ್ತನ, ಪೂಜಕನಾದಷ್ಟೆ ಆಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವು ಹೋಗುತ್ತಾ ಬುಡಿಯು ತುದ್ಧಿವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವು ಹೋಗುತ್ತಾ ಬುಡಿಯು ತುದ್ಧಿವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. || ೬ ||

ಆದ್ದರಿಂದಲೂ ಧ್ಯಾನ, ಅದಕ್ಕೇ ಅದರೋಕ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸು, ತನ್ನ ಮೊಗ್ಗುಲೆಯನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿ, ತನ್ನ ಹೃತ್ಯಮಲವನ್ನು, ಅಂಟುಬಿಡುವ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ, "ಧ್ಯಾನಿಹರ ಮನದಲ್ಲಿ ಮಿಗುಡಿಸುವೆನಿ" "ಶೋಕವ" "ಮಹಾನುಭಾವ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಮಹಾನುಭಾವವಾದ ಗುರು ಗೋಪಾಲದಾಸರು. ಇಷ್ಟಾದರೆ, ಅಧಿಕಾರಿಯ ಪಾಠನದ ಕಥೆಯು ಮುಗಿಯಿತು.

॥ ಶ್ರೀಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣೋ ವಿಜಯತೇ ॥

ಹರಿದಾಸರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಚರಿತಾನುವರ್ಣನೆ

ಲೇಖಕರು :—ಶ್ರೀ ವರವಣಿ ರಾಮರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮೈಸೂರು ಗೌ|| ಕನ್ನಡ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಟರ್

(ಮುಂದುವರಿದುದು)

ಜಗನ್ನೋಹನರೂಪಿಯಾದ ಬಾಲಕೃಷ್ಣನ ಲೀಲಾವಿನೋದಗಳಿಂದ ಮುಗ್ಧರಾದ ಗೋಕುಲದ ಮುಗ್ಧೆಯರು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು “ ಬಾರೋ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ”, “ ಯಾದವ ನೀ ಬಾ ಯದುಕುಲನಂದನ” ಇತ್ಯಾದಿ ಆದರದ ನುಡಿಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ತಲೆ ಮೈಗಳನ್ನು ನೇವರಿಸಿ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಬೆಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮನದಣಿಯ ಮುದ್ದಿಸಿ ಕುಣಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರಷ್ಟೆ. ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಬರುವಿಕೆಯು ಗೋಪಿಕಾಪುತ್ರಿಯರಿಗೆ ಮೊದಲು ಮೊದಲು ಹಿತವಾಗಿದ್ದರೂ, ಬರಬರುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನ ಜೇಷ್ಠಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸಹಿಸಲಸ-
ದಳವಾಗುತ್ತ ಬಂದುವು. ಮೊದಲು ಕರೆದೊಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನು ಬರಬರುತ್ತ, ತನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರೊಡನೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಗೋಪಿಯರ ಮನೆಗಳನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಕಳತನದಿಂದ ಹಾಲು ಮೊಸರುಗಳನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಕುಡಿದು, ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಮೆದ್ದು ದಧಿಭಂಡಗಳನ್ನು ಒಡೆದು, ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ದಾಂಧಲೆ ಮಾಡುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದು ಗೋಪಿಯರಿಗೆ ಅಸಹನೀಯವಾಯಿತು. ಆಗ ಅವರು ಯಶೋದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ವಿಧವಿಧವಾದ ದೂರು ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು ಗೋಪಿಯೊಡನೆ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ದೂರಿದಳು :—

ರಾಗ : ಆನಂದ ಘೈರವಿ ಪ್ರಪುಟಿತಾಳ

ಏನ ಪೇಳಲೆ ಗೋಪಿ ನಿನ್ನ ಮಗನ ಜಾಲ

ಮಾನ ತಪ್ಪಿಸಿ ಬಂದ ಮನೆಯೊಳಗೆ || ಪ ||

ಕೊಡಪಾಲು ಕುಡಿದನೆ | ಗಡಿಗೆಯ ಒಡೆದನೆ
ಅಡಗಿದ್ದನೆ ದೊಡ್ಡ ಕೊಡದೊಳಗೆ ||
ಹುಡುಗ ಸಿಕ್ಕಿದನೆಂದು ಹೊಡೆದುಲಿಸಿ ಹೋದರೆ
ಬಡವರ ಮಗನೇನೇ ಹೊಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ || ೧ ||

ಈ ದೂರವನ್ನು ಗೋಪಿಯು ನಂಬಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಕನ್ನ ಬಾಲಕ
ನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಕೊಡ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದು ಸಂಭವವೇ? ತನ್ನ
ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಹಾಲಿಲ್ಲವೇ? ಅಲ್ಲದೆ ಕೃಷ್ಣನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ತೊಟ್ಟಿಲಿನಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ. ಜೀರ್ಣೋಷಾಧಿ ಬಂದ ಭಾವವೇ
ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವನ ನಿಷ್ಕಳಂಕವಾದ ಮುಖಮುದ್ರೆಯನ್ನು
ನೋಡಿದರೆ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ದೊಡ್ಡವನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಂದಿತ್ತು? ಅದುದ
ರಿಂದ ಯಶೋದೆಯು, ದೂರು ಹೇಳಿದ ಗೊಲ್ಲಪ್ರೀತಿ ಮೃದುನುಡಿಯಿಂದಲೇ
ಈ ರೀತಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಳು :—

ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲಿನ್ನು
ಹುಟ್ಟಿಸಬೇಡಿರೆ ಅನ್ಯಾಯವು ||
ಕೃಷ್ಣಗೊಪೆಯ ನನ್ನು ಪುರಂದರ ನಿಲನ
ಹೃದಯವೇನೋದಿರೇ ತೊಟ್ಟಿಲಿನಿಂದ || - ||

ಈ ರೀತಿ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದಕೊಂಡು ಮುತಸಾರಿಬ ಯಶೋದೆಯನ್ನು
ಕುರಿತು ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಗೋಪಿಯು ಹೀಗಂದಳು :—

ನಿನ್ನ ಮಗನ ಲಾಭ ಘನವನ್ನು || ಪ ||
ಕರೆದು ರಂಗಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಪೇಳಿ ಗೋಪನ್ನು || ೨ ||
ಮೊಸರು ಕಡೆವಲ್ಲ ಇವನ ದಾಳಿ ಘನವನ್ನು
ಶಿಶುವಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬೆಣ್ಣೆ ಉಳಿಗೊಡನನ್ನು
ಮೊಸರು ಮಾರುವರು ಮೊರೆಯಿಡುವರನ್ನು
ಶಶಿಮುಖಿಯರು ಹೀಗೆ ದೂರುವರನ್ನು ||
ಊರೊಳು ಬರಲೇಸ ಕೇರಿಯೊಳು ಸುಳಿಯಲೇಸ
ಈರೇಳು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಡೆಯತಾನಂತಿ
ಧೀರ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ವಿಠಲರಾಯನ
ಕೇರಿ ಬಸವನ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟ ಗೋಪನ್ನು ||

ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಬಹು ದಿಟ್ಟಳಾದ ಗೋಪಿಯು ಯಶೋದೆಯನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಮೂದಲಿಸಿದಳು :—

ಕೊಳ್ಳೆಗಾರ ನಿನ್ನ ಕಂದ—ಗೋಪಿ—ಗೋವಾಲ ಕೃಷ್ಣ ಮುಕಂದ
ಉಳ್ಳ ಬೆಣ್ಣೆ ಯನೆಲ್ಲ ತಿಂದ—ಬಹುಕ್ಷುಲ್ಲಕನಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದ
ಚಿಕ್ಕನುಕ್ಕಳ ಬೆದರಿಸಿ—ಮನೆಹೊಕ್ಕು ನಮ್ಮ ಹೊರಡಿಸಿ
ಅಕ್ಕ ಪಾಲಿನ ಗಡಿಗೆ ಇಳಿಸಿ—ಕುಡಿದು ಸಿಕ್ಕದೆ ಓಡುವ ಸರಸಿ ||
ದೊರೆಯ ಮಗನಾದರೇನು—ಬಹುದುರುಳ ಸಣ್ಣವನಾದರೇನು
ಮೊರೆಯನು ಕೇಳಿ ಗೋಪಮ್ಮ—ನಮ್ಮ ಸರಸವಾಡಿ ಪೋದನಮ್ಮ
ಊರಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವರಲ್ಲ
ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ ಮಡುಕು ಒಂದೊಂದಲ್ಲ ||

ಈ ರೀತಿ ಗೋಕುಲದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ವಾಚಾಮಗೋಚರವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಅಪವಾದಗಳನ್ನು ಹೊರಿಸಿ ದೂರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಶೋದೆಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಛೇದಿಸಿತು. ಆಗ ಅವಳು ಕೋಪದಿಂದ ಕೆರಳಿದವಳಾಗಿ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಝುಬರಿಸಿದಳು :—

ರಾಗ: ಕಲ್ಯಾಣ—ಅಟಿತಾಳ.

ಎಕೆ ದೂರುವಿರೇ ರಂಗಯ್ಯನ

ಎಕೆ ದೂರುವಿರೆ

|| ಪ ||

ದಟ್ಟಡಿಯಡಲರಿಯ—ಗೋವತ್ಸವ

ಬಿಟ್ಟು ಚಲಿಸಬಲ್ಲನ |

ಘಟ್ಟಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ

ಕಟ್ಟನೊಳು ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಕರುಗಳ

ಬಿಟ್ಟನೇ ಈ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇ-

ಲೆಷ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚೆ ನಿಮಗೆ

|| ೧ ||

ಕೆನೆಪಾಲು ಬೆಣ್ಣೆಯನು—ಇತ್ತರೆ ಆ

ದಿನವೊಲ್ಲನು ಊಟವ |

ಮನೆ ಮನೆ ಮನೆಗಳನು ಪೊಕ್ಕು

ಬೆಣ್ಣೆ ಪಾಲ್ಕೊಸರನ್ನು ತಿನ್ನುತ

ರಾಜ್ಯವಿಷಯದ ಕೋಪವಿವರಣೆ
 ರಾಜ್ಯವು ಇಂತಹದಾಗಿರುವುದು
 ಕಾಲಾನುಕಾಲದಿಂದಲೂ—ಕಲ್ಪನೆಯ
 ಮೂಲಕವಾದದ್ದು ನೋಡಿರಿ |
 ಹೇಳುವರೆ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಗೋ
 ಪಾಲಬಾಲನ ನೋಡಿ ಸೈವದೇ
 ಬಾಳುವಿರ ಭವಜಲಧಿಯಿಂದಲಿ
 ತೇಲಿಸುವನೇ ರಂಗವಿಠಲ || ೩ ||

ಹೀಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿರುಸಾಗಿಯೇ ಗೋಪಿಯರಿಗೆ ಮಾರುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು
 ಅವರನ್ನು ಅವರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ, ಯಶೋದೆಯು
 ಮಗನನ್ನು ಬಳಿಗೆ ಕರೆದು ಮುದ್ದಿಸುತ್ತಾ, ಹೀಗೆಂದು ಮುದ್ದಿನಾದ
 ಹೇಳಿದಳು :—

ರಾಗ: ಪಂತುನರಾಳಿ ಅಟಿತಾಳ
 ಮನೆಯೊಳಗಾಡೋ ಗೋವಿಂದ—ನೀರಿ
 ಮನೆಗಳಿಗೆಕೆ ಪೋಗುವೆಯೊ ಮುಕುಂದ || ಸ ||
 ನೊಸಲಿಗೆ ತಿಲಕವ ನಿಡುವೆ—ಅಚ್ಚ
 ಹೊಸ ಬೆಣ್ಣೆಯನಿಟ್ಟು ಕಜ್ಜಾಯವ ಕೊಡುವೆ |
 ಹೊಸ ಬೆಲ್ಲ ತಂದು ನಾ ಕೊಡುವೆ—ಹೊನ್ನ
 ಮಿಸುಣೆ ನಿನ್ನನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷ ಪಡುವೆ || ೧ ||
 ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಬಲರಾಮ ಸಹಿತ—ನೀ
 ನಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿ ಬಾಹೊದೆ ವಿಹಿತ |
 ಹೆಣ್ಣುಗಳೆಲ್ಲಾಕೊ ಸಂಗಾತ—ಎನ್ನ
 ಬಿನ್ನ ಪವನು ಪರಿನಾಲಿಸೊ ತಾತ || ೨ ||
 ಜೋರನಿನಿಸಿ ಕೊಳಲೇಕೆ—ಪ್ರೀಮ
 ನಾಡುರಾಯಣನಿಗೆ ನೂರುಗಳೇಕೆ
 ನಾ ರಿಪಾಕ್ಷರ ಕೊಟವೇಕೆ—ನನ್ನ
 ದರವಿಠಲನಾಳು ಕೇಳಿಜ್ಜುರಿಕೆ || ೩ ||

ತಾಯಿಯಾದ ಯಶೋದೆಯ ಬುದ್ಧಿವಾದದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಮನ
ಗೊಟ್ಟವನಂತೆ ನಟಿಸಿದರೂ, ಸರ್ವತಂತ್ರಸ್ವತಂತ್ರನೂ ಸರ್ವತ್ರವ್ಯಾಪ್ತನೂ
ಆದ ಕೃಷ್ಣನು, ತಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ಯಶೋದೆಯು ಭಾವಿಸು
ತ್ತಿರಲು, ತಾನಾಗಲೇ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಗೋಪಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು
ತನ್ನ ಅದ್ಭುತ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ನೃತ್ಯಪಡಿಸಿದನು. ಹಸುಗಳನ್ನು ಕರೆಯುವ
ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ, ಹಾಲುಕಾಸುವ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ,
ಮೊಸರ ಕಡೆಯುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ, ಹಿಂದೆ ನೋಡಿದರೆ ಕೃಷ್ಣ, ಮುಂದೆ
ನೋಡಿದರೆ ಕೃಷ್ಣ, ಹೀಗೆ ತನ್ನ ವಿಶ್ವರೂಪದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು ಗೋಕುಲದ
ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಳಿಸಿದನು. ಅವರು ಕೃಷ್ಣನು ಸಾಮಾನ್ಯ
ಶಿಶುವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಯಶೋದೆಯ ಬಳಿ ಬಂದು: “ಯಶೋದೆ,
ನಿನ್ನ ಕಂದಗೆ ಏನು ರೂಪವೆ! ಶಿಶುವಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಮಗ ಕೃಷ್ಣ ಜಗಪ್ರತಿಯೆ;

ಹಸುಗಳ ಕರೆವಲ್ಲಿ ಹಲವುರೂಪ ತೋರುವ
ಬಿಸಿಯ ಶಾಲಿಡುವಲ್ಲಿ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಇರುವ
ಮೊಸರ ಕಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ತಾ ನಿಂದಿರುವ
ಹಸನಾಗಿ ಮೋಸಮಾಡಿ ಬೆಣ್ಣೆಯ ಮೆಲುವ ||
ಒಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ತಾನಿರುವ
ಒಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಣ್ಣೆ ಕದ್ದು ಮೆಲುವ
ಒಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರತಿಕ್ರೇಡೆಯಾಡುತ್ತಿರುವ
ಒಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪುಟಚಂಡನಾಡುವ ||
ಹಿಂದೆ ತಾನಿಂದಿರುವ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ
ಇಂದು ಮುಖಿಯರ ಕೂಡೆ ಸರಸವಾಡುವ
ಬಂದು ನೋಡೆ ಯಶೋದೆ ಬಣ್ಣದ ಮಾತಲ್ಲ
ನಂದಗೋಪನ ಕಂದ ಪುರಂದರವಿಠಲ ||

ಹೀಗೆ ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಕೃಪಾವಿಶೇಷದಿಂದ ಸಕೃತ್
ಅವನ ಮಹಿಮೆಯ ಅನುಭವವುಂಟಾದರೂ, ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಕೃಷ್ಣನ
ದುರತ್ಯಯವಾದ ಮಾಯಾಮೋಹದಿಂದ ಬದ್ಧರಾದ ಅವರು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು
ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಿಶುವಿನಂತೆ ಭಾವಿಸಿ, ಅವನ ಜೋರತ್ವ, ಜಾರತ್ವ ಮುಂತಾದ

ಉಪಟಳವು ತಮಗೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿದು, ದಿನಂಪ್ರತಿ ಯಶೋದರು ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಪುಂಬಾಸುಪುಂಬವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ದೋಷಾರೋಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಈ ಚಾಡಿ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಯಶೋದೆಗೆ ಬಹು ಬೇಸರವೂ ಸಂತಾಪವೂ ಉಂಟಾದುವು. ಒಂದು ದಿನಸ ಬೆಳಗಾಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಶೋದೆಯು ಮಲಗಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನ ತಲೆಯನ್ನೂ ಮೈಯನ್ನೂ ನೇಪರಿಸುತ್ತಾ, ಸರಿತಾಸ ಭರಿತವಾದ ಮನದಿಂದ ಈ ರೀತಿ ವಿಲಪಿಸಿದಳು:—

ರಾಗ: ಶಹನ ಝಂಪತಾಳ

ಏನಮಾಡಲೊ ಮಗನೆ ಏಕೆ ಬೆಳಗಾಯಿತೋ
ಏನಮಾಡಲೋ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ || ೧ ||
ಏನಮಾಡಲಿ ಇಷ್ಟ ಸಾಸಿಸೆಯರು ಎನ್ನ
ಮಾನವ ಕಳೆವರೊ ರಂಗಯ್ಯ || ೨ ||
ಹಾಲು ಮೊಸರು ಬೆಣ್ಣೆ ಕದ್ದನೆಂಬರೊ
ಮೇಲಿನಕೆನೆಗಳ ಮೆಪ್ಪನೆಂಬರೊ |
ಬಾಲಕರಿಲ್ಲರ ಬಡಿದನೆಂಬರೊ ಎಂಥ
ಕಾಳ ಹೆಂಗಸು ಇವನ ಹಡೆದಳೆಂಬರೊ || ೩ ||
ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಕರುಗಳ ಬಿಟ್ಟನೆಂತೆಂಬರೊ
ಮೆಟ್ಟಿ ಸರ್ವನ ಮೇಲೆ ಕುಣಿದನೆಂಬರೊ |
ಪುಟ್ಟವಾಲೆಯರ ಮೋಹಿಸಿದನೆಂಬರೊ—ಎಂಥ
ಮುಪ್ಪಹೆಂಗಸು ಇವನ ಹಡೆದಳೆಂಬರೊ || ೪ ||
ಗಂಗಾಜನಕ ನಿನ್ನ ಕಾರನೆಂತೆಂಬರೊ
ಶೃಂಗಾರ ಮುಖ ನಿನ್ನ ಬಲಿದ ಮೂಡುವರೊ
ಮಂಗಳ ಮುಖಮು ಶ್ರೀ ಪುರಂದರನಿಲಲ
ಹಿಂಗದೆ ಎಮ್ಮನು ಸಲಹೆಂತೆಂಬರೊ || ೫ ||

(ಮುಂದುವರಿಯುವುದು)

ಬಾಯಿಸಾರ

ಶ್ರೀ ರುಕ್ಮಿಣೀ ಸತ್ಯಭಾಮಾವಿಲಾಸ

ಶ್ರೀರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಕಂಜನೇತ್ರ ಶುಭ ಮಂಜುಳಗಾತ್ರೇ |

ಕುಂಜರದಂತೆ ಗಮನೆ ರಂಜಿತಾಂಗಿ, ನಿರಂಜನಾಂಗಿ

|| ಪ ||

ಧರೆಯಮೇಲೆ ಹಿರಿಯಳು ನಾ |

ನಿರಲು ಲಜ್ಜೆ ತೊರೆದು ನೀನು |

ಸರಸವಾಡೋರೆ ಮುರಹರನ |

ಕರೆದು ಭಾಮಿನಿ - ಸುಗುಣಕಾಮಿನಿ

|| ೧ ||

ಪತಿಯ ಪ್ರೀತಿ ಎನ್ನಮೇಲೆ |

ಅತಿಶಯ ಇರಲು ಜ್ಯೇಷ್ಠ |

ಸತಿಯಳೇನೇ ನೀನೇ ನೋಡು |

ಮತಿಯ ರುಗ್ಮಿಣಿ - ಸುಪದ್ಮಗಂಧಿನಿ

|| ೨ ||

ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲ ದಾಸಿ |

ಯಿಂದ ಪತಿಯು ಸರಸವಾಡಲು |

ಬಂದಳೇನೇ ಅರಸಿ ಸಮ |

ಳೆಂದು ಭಾಮಿನಿ - ಸುಗುಣಕಾಮಿನಿ

|| ೩ ||

ದಾಸಿ ಸಮಳೇನೆ ನಾನು |

ದೋಷ ಮಾತನಾಡಬೇಡ |

ಶ್ರೀಶನ ದಯರಾಶಿ ಇರಲು |

ದಾಸಿಯೆ ರುಗ್ಮಿಣಿ - ಸುಪದ್ಮಗಂಧಿನಿ

|| ೪ ||

ಸಾರೆ ಕೃತ್ಯವಾರೆ ಮಾಡಿ |

ದ್ವಾರವತಿಯಿಂದ ಎನ್ನ |

ಸಾರಿ ಬಂದ ಪ್ರೀತಿಯು ಅ |

ವಾರ ಭಾಮಿನಿ - ಸುಗುಣಕಾಮಿನಿ

|| ೫ ||

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಜೈಷ್ಠ

ಕಡಲಶಾಯಿ ತಡೆದರಿನ್ನು
 ದಿಡುಗು ದೇಹ ಬಿಡುವೆನೆಂಬ |
 ನುಡಿಯ ಕೇಳಿ ಪಿಡಿದನೆ
 ಬಿಡದೆ ರುಗ್ಮಿಣಿ .. ಸುಪದ್ಮಗಂಧಿನಿ
 ಮಂದರಧರನು ಪ್ರೀತಿ
 ಯಂಗ ನಿನ್ನ ಪಡೆದನೇನೆ |
 ಒಂದು ಮಣಿಯ ಕಾರಣದಿ
 ಬಂದೆ ಭಾಮಿನಿ -- ಸುಗುಣಕಾಮಿನಿ
 ಸುಮ್ಮನೆ ಬಂದವರಿಗು |
 ಪ್ರಹ್ಲಾದಗ್ನದಿ ಬಂದನಗು
 ಸಾವ್ಯವೇನೆ ಏಕೆ ನಿನ್ನ
 ಹೆಮ್ಮೆ ರುಗ್ಮಿಣಿ .. ಸುಪದ್ಮಗಂಧಿನಿ
 ಮಾನವಿಗಳೆಂಬ ಕಣ್ಣು
 ದಾಸ ಲೋಕನೋಜಗುಂಟು |
 ಏನು ನಿನ್ನ ನಾಶ ರೂಪು |
 ದೀನ ಭಾಮಿನಿ -- ಸುಗುಣಕಾಮಿನಿ
 ಎನ್ನ ಹಂಗದೆಂದು ಪ್ರ
 ಸನ್ನ ಕೇಳಿ ಶತಧನ್ವನ |
 ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಕೊಂದನೆ ನೀ |
 ಚನ್ನ ರುಕ್ಮಿಣಿ - ಸುಪದ್ಮಗಂಧಿನಿ
 ವೀರರ ಸ್ವಭಾವವದು |
 ಚೋರರ ಕೊಲ್ಲುವುದು |
 ಸಾರ ಪ್ರೀತಿಯದೊಂದ |
 ತೋರೆ ಭಾಮಿನಿ - ಸುಗುಣಕಾಮಿನಿ
 ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳೊಳು
 ಸಾಂದ್ರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ |

ವಿಂಧ್ರ ಎನಗೆ ಪಾರಿಜಾತ |
 ತಂದ ರುಗ್ಮಿಣಿ - ಸುಪದ್ಮಗಂಧಿನಿ || ೧೦ ||
 ನರದ ರಂಗನೆನ್ನ ಕರದಿ |
 ಸುರಪುಷ್ಪವಿರಲು ನಿನ್ನ |
 ಪರಿಕ್ಷೇರ ನೋಡಿ ತಂದ |
 ತರುವ ಭಾಮಿನಿ - ಸುಗುಣಕಾಮಿನಿ || ೧೧ ||
 ನಿಜಸತಿಯೆಂದು ಎನ್ನ |
 ವಿಜಯ ಯಾತ್ರೆಯಲಿ ತನ್ನ |
 ಭುಜಗಳಿಂದಾಲಿಂಗಿಸಿದ |
 ಸುಜನಿ ರುಗ್ಮಿಣಿ - ಸುಪದ್ಮಗಂಧಿನಿ || ೧೨ ||
 ಅರಸರ ಸ್ವಭಾವ ತಮ್ಮ |
 ಅರಸೇರ ಮನೆಯೊಳಿಟ್ಟು |
 ಸರಸ ದಾಸೇಹಿಣಿದೋಡಿದು |
 ಸ್ಮರಿಸೆ ಭಾಮಿನಿ - ಸುಗುಣಕಾಮಿನಿ || ೧೩ ||
 ಸಾರ ವಚನ ಕೇಳಿ ಭಾಮೆ |
 ನೋರೆ ಕೆಳಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು |
 ಸಾರಿ ರುಗ್ಮಿಣಿ ಭಾಮೆಯರನ್ನು |
 ವೀರ ಕರೆದನು - ತಾ - ಸೇರಿ ಮೆರೆದನು || ೧೪ ||
 ಮಂಗಳ ಮಹಿಮ ಕೇಶವಾ
 ಲಿಂಗಿಸಿದ ಭೈಷ್ಮಿಯನ್ನು |
 ತುಂಗಗುಣ ಗೋಪಿನಾಥ |
 ರಂಗವಿಠಲನು - ಅನಂಗಜನಕನು || ೧೫ ||

॥ 'ಶ್ರೀತಿರ್ಮನದೊ ನಃ' ॥

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರು

ಶ್ರೀಶೈಲದ ಮೂಲದಿಂದ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರವರ ವಿಶ್ವವಾಚಸ್ಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಶಸ್ತ್ರವೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವರ ಸ್ಮರಣೆ ಬಂತೆಂದರೆ ಸಾಕು ; ಸೊಗಸಾದ ಸಿಹಿ ಊಟ ಅಂದು ಸಿದ್ಧ. ಇದು ಎಲ್ಲರ ಅನುಭವದ ಮಾತು. ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರು, ಇವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಳಾದಿ ಯಲ್ಲಿ ಅಡಿರುವ ಸವಿ ಮಾತುಗಳು ಮನಃ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯನ್ನೂ, ಇವರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸದೇ ಇರುವನು ನರಸತುವೆಂಬ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಒತ್ತಿ ತೋರಿಸು ತ್ತವೆ. ಆ ಸುಳಾದಿಗಳಲ್ಲಿನ ಒಂದಿರಡು ಮಾತುಗಳೆಂದರೆ “ಇವರ ಪುಸಾದವಾದರೆ ವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯ ಕವಿರಾಯ ಪುರಂದರದಾಸರಾಯರ ಕರುಣ ತಾನಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿಪುರು” “ದ್ವಿಸಾದ ಪಶುಕರ್ಷಣ ಈ ಮುನಿಯ ನಂಬದವ” ಇತ್ಯಾದಿಗಳು. ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ವಿಜಯದಾಸರವರು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ‘ಗುರುಮಧ್ವತಿ’ ಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಸದ ಶ್ರೀ ರಾಜರನ್ನು ಸಂತ್ಕೋಷದಿಂದ ಅಭಿನಂದಿಸುವಾಗ ಅಂದು ಹಿಗ್ಗಿದವು. ಅವುಗಳನ್ನೇ ಇವರು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಲಿಗೆ ಒಂದು ಶ್ರೀ ರಾಜರ ಸ್ತೋದಾರವನ ದಿವ್ಯನಲ್ಲಿ ಅನ್ನುತ್ತಾ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತೆ.

ಮೇಲಿನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಸಮಾಶ್ಚರ್ಯವೇ ಎಂಬಂತೆ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರ ಕಾಲದ ಸೋಮನಾಥ ಕವಿಯು ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರ ಗುಣಕಥನ ಮಾಡುವ ವಾಕ್ಯ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ “ಪ್ರತಿವಿಬುಧವಿಟಪಿಪಾಟನಕ್ರೀಡನಕರ್ತೋರ- ಕುರಾರಧಾರಾಯಮಾಣಸಾಗ್ನಂಭಂ” ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆ ಪ್ರತಿ ವಾದಿಗಳಾದ ಪಂಡಿತರೆಂಬ ಮಹಾ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡುವ ಅಟದಲ್ಲಿ ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬೀಳುವ ಕತ್ತಿಯ ಹೊಡೆತದಂತೆವುಳ್ಳ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಮಾತುಗಳುಳ್ಳವರು ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರಂತೆ! “ನಿಕ್ಷೇಪಭಾಜನಮಿವ ಮಧ್ವ- ಯುನಿರಪಸ್ಯಸ್ಯ” ಎಲ್ಲಿಟ್ಟರೆ ತನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಧನವು ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲದವೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ಮತ ರಹಸ್ಯಗಳೆಂಬ ಧನವನ್ನು ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರಲ್ಲಿ

ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದರಂತೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು! ಎಂದಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರ ಮಾತು ಎಷ್ಟು ಸ್ವಭಾವೋಕ್ತಿ! ಇಂತಹ ಗುಣನಿಧಿ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರನ್ನು ನಂಬಿ ಹರಿಸದಭಕ್ತಿ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಮರೆತವನು ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೀನು? ಆದುದರಿಂದ ಜ್ಞಾನಜ್ಯೇಷ್ಠರ ಗುಣ ಗಾನವು ಜ್ಞಾನಜ್ಯೇಷ್ಠರಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟರೇನೇ ಚಂದ. ಅದನ್ನು ನಡೆದವನಿಗೇ ದೊರೆಯುವುದು ಅನಂದ.

ಪ್ರಕೃತ “ಶ್ರೀಪಾದರಾಯ ಗುರುವೆ” ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭವುಳ್ಳ ಸುಳಾದಿ (ಶ್ರೀ ವಿಜಯರಾಯರ ಕೃತಿ)ಯನ್ನು ಓದಿನೋಡುವಾಗ ಶ್ರೀರಾಜರ ಒಂದೊಂದು ಗುಣವೂ ರಮಾರಮಣಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಿಯವೆಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಇರದು.

ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅವರ ಸ್ಮರಣೆಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಬರೆದು-ಓದಿ-ಅನಂದಿಸೋಣ. ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶುದ್ಧಚತುರ್ದಶೀದಿನ ಆ ಪುಣ್ಯಾತ್ರರ ಪುಣ್ಯ ದಿನ. ಅಂದಾದರೂ ಅವರನ್ನು ನೆನೆಸಿದವನು ಧನ್ಯ.

ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರು ಮಾಡಿದ ಕೃತಿ ಇದು ಅವರ ಮಧುರಸ್ಮರಣೆಗಾಗಿ

ಇಲ್ಲಿ:—

ಉಗಾಭೋಗ

೧. ಬಲ್ಲವನು ಎಲ್ಲವನು ಹರಿಯಿರಲು ಭಜಿಸದೆ |
ಪ್ಲಲ್ಲದೇವರ ಬೇಡಿ ಸುಖವ ಬಯಸುವೆ ನೀನು |
ಕಲ್ಲುಗೋವಿನ ಪಾಲ ಕರುವು ಬಯಸಿದಂತೆ
ಹಲ್ಲು ಹೋಹದನರಿಯ ಅಕ್ಕಟಕಟ
ಬಲ್ಲಿದ ದೈವ ಶ್ರೀರಂಗ ವಿಠಲನು ಕೈ-
ವಲ್ಯವನೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಂತ್ಯಸುವನು ಭಜಿಸೋ ||

ಎಂದ ಅವರ ಹಿತೋಪದೇಶವನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡು.—

೨. “ಕಲಿಕಾಲಕೆ ಸಮಯುಗವಿಲ್ಲವಯ್ಯ |

ಕಲಷಹರಿಸಿ ಕೈವಲ್ಯವೀವುದಯ್ಯ
ಸಲೆ ನಾಮ ಕೀರ್ತನೆ ಸ್ಮರಣೆ ಸಾಕಯ್ಯ
ಸ್ಮರಿಸಲು ಸಾಯುಜ್ಯ ಪದವೀವುದಯ್ಯ

ಬಲವಂತ ಶ್ರೀರಂಗವಿಠಲನ ನೆನೆದರೆ ಕಲಿಯುಗವೇ ಕೃತಯುಗವಾಗುವುದಯ್ಯ.”

ಎಂದು ಅಪರಿತ್ಯ ಭೈರವದಿಂದ ಬಾಳೋಣ.

ಚಂದಾ ಕಳಿಸದಿರುವ ಗ್ರಾಹಕ ಮಹಾಶಯರೇ

ರಸ್ತೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಬಂದಾ ಕಳಿಸಬಿಡಿ. ಈ ಮೂವನೇ ವರ್ಷವಲ್ಲಾದರೂ ನಮಗೆ ಸಪ್ತವಾಗಬಾರದೆಂದು ಅಶ್ವಿ ಅಂಜಿ ಬಿಡಬಯಸುವರು ವ್ಯಸ್ಯ. ಜಾರ್ಜ್ ಹೆಚ್ಚುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ರಸ್ತೆ ನಡೆಸಲ್ಪಡಿದೆ. ಒಂದು ತಿಂಗಳು ನೋಡಿ ಹಣ ಬರದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಕಳಿಸುವ ಬಿಡಿ. 3-12-0 ಯ ಐ. ಐ. ಯನ್ನು ವಾಸವು ಬಿಟ್ಟು ವರ್ಷದ ಅಂಜಿ ಹೆಚ್ಚು ನೋಡಿ ನಮಗಾಗುವ 4 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಪ್ತಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿ. ಗಾಂಧೀನ ಸ್ಮಾರಕ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಬರಬೇಡಿ. ಸತ್ಯವಾಗಿ ಬರದಿದ್ದರೆ ಕಿರುದಂಡ ಕೊಡುವೆವು ಎದೆಯಲ್ಲಿ.

ಪಂಚಾಯತ್.

ಮಹಾಪೋಷಕವರ್ಗಕ್ಕೆ :—

ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಂದಿರ

ಬಾಗ್‌ಲಿಂಗಂಪಲ್ಲಿ, ಹೈದರಾಬಾದ್.

ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ 50/- ರೂಗಳನ್ನು ಸಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವು ಕನ್ನಡ ಸಂಘದಿಂದ ದೊರೆತುದೆಂದರೆ ನಮಗೆ ಇದೇ ಮೊದಲು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ (ಹಿಂದೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಗಕ್ಕೆ) ಮೀಸಲಾದ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಗಳು ನೆರವಾಗಲೆಂದು ಅಶಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಈಗ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದ ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಸಂಪಾದಕ.

"ಶ್ರೀಪತಿಮಾನದೇವ" ೫

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾಸ ಭಾರತಿ

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಂತ್ರ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಮಧುಸೂದನ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಸಂಪುಟ	ಶ್ರೀ ವಿಜಯ-ಅಪಾರ್ಥ
೨	೦೯೫೩-೫೪

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿ

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾಸ ರತ್ನಂ ಗೋವಿಂದರಾವ್

ರಾಜ್‌ಕೋಡ್, ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಬೆಂಗಳೂರು ೨

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

	ಪುಟ
ನುಂಗಲಾಚರಣೆ	೧
ಶ್ರೀಯಾದನಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ — ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು	೨
ಸರನಾಸರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಚರಿತಾನುವರ್ಣನೆ — ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹ ರಾಮರಾವ್	೬
ಸೇವಾಂತರ್ದರ್ಶನ — ಶ್ರೀ ಡಿ. ಭೀಮಸೇರಾವ್	೧೦
ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರ ತತ್ತ್ವವೈಭವ — ಶ್ರೀ ಸುಬ್ಬ. ಶ್ರೀ. ಗುಂಡೂರಾವ್	೧೭
ನೋಡುವೆನು ಸುಯತೀಂದ್ರರ	೨೪
ಪಾಯಸಾಹ	೩೦
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೩೨

ವಿ.ಸೂ.— “ ಸತ್ಯಬೋಧಚರಿತಾಮೃತ ” ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಬರೆದ
ಕವಿಸಿಕ್ಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗದಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಸಲ ಮುದ್ರಿಸಲಾಗಿ

‘ಶ್ರೀಪತಿಮನಿದೊ ನ:’

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾಸ ಭಾ ರ ತಿ

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಸಂಪಾದಕ

ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಜಾಪಕ್ಕಾಣಿ ಸಂಸ್ಥಾನಂ.

ಪ್ರಥಮೋ ಹಸ್ತಮಾಸಾಮ ತ್ರಿತಿಥೀಯೇನಾಂ

ಪೂರ್ಣಪ್ರಸ್ತುತೀರ್ಥಾಂತು ಪೂರ್ಣಪ್ರಸ್ತುತೀರ್ಥಾಂತು

ಸಂಪುಟ

೨

ಶ್ರೀ ವಿಜಯಂ... ಅಧ್ಯಾಯ

೧೯೦೩-೧೯೦೪

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ

ರಾಗ: ಪಂಶುನರಾಳಿ ಅಲೆಕಾರ

ರಂಗನಾಥನ ಸೋಪಾನ ಬನ್ನಿವೊ ಶ್ರೀ

ರಂಗನ ದಿವ್ಯ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿಯ

ಕಮನೀಯಗಾತ್ರನ ಕರುಣಾಂತರಂಗನ

ಕಾಮಿತಾರ್ಥನ ಕಲ್ಪನೈಕ್ಷಣ

ಕಮಲದಳನೇತ್ರನ ಕಸ್ದೂರಿರಂಗನ

ಕಾಸುಧೇಯ ಕಾಪೇರಿ ರಂಗನ

ವಾಸುಕೀರಯನನ ವಾರಿಧಿಬಿರುದನ

ವಾಸುಕೀರಯನ ವಾರಿಜನಾಥನ

ವಾಸವಾದಿಭಕ್ತಪೈನಯಂಬರವಲ್ಲ

ವಾಸವಾಗಿರುವ ನಸುಬೇವನುಕನ

ಮಂಗಳಗಾತ್ರನ ಮಂಜುಳಭಾನನ

ಗಂಗಾಜನಕನ ಅಜಪಿತನ

ಸಂಗೀತಲೋಲನ ಸಾಧುಸಂಪದನ

ರಂಗನಿವೃತ್ತ ರಾಜೀವನೇತ್ರನ

ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ

(ಮುಂದುವರಿದು)

ಬರೆದವರು :

ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು

ಹರಸನದಲ್ಲಿ

ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯಸಂಪತ್ತು

ಗೂರ್ಜರಿ ಅಚಾರ್ಯರು

ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಮತ್ಪ್ರೀತಾಚಾರ್ಯರ ಒಲವಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದವರೇ. ಈ ಗೂರ್ಜರಿಅಚಾರ್ಯರಿಗೆ ೬೦೦ ಪತ್ರ ಶ್ರೀಮನ್ಮಾಧವಗುಢಾ ಕಂಠಕಾಠ ಬರುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಒಮ್ಮೆ ತಂಜಾವೂರು ಪತ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಾಧವಗುಢೆಯನ್ನು ಖಂಡನ ಮಾಡಿದುದಾಗಿಯೂ ತಮ್ಮ ಖಂಡನವನ್ನು ತಾವು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆಂತಲೂ ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಉದ್ಘೋಷಿಸಿದುದಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಂದಿತು. ಆ ದಿನ ದಿನದಲ್ಲೇ ಗೂರ್ಜರಿ ಅಚಾರ್ಯರು ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಬೆಳಸಿ ಶ್ರೀ ಪರ್ವಾಪುರ (ಮಳಬೀರು)ಕ್ಕೆ ಬಂದು ಒಂದು ಸಪ್ತಕ ಪರ್ಯಂತರ ಶ್ರೀಮತ್ಪ್ರಾಧಾಪಾರಾ ಯಣದಿಂದ ಶ್ರೀ ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಅಭಿಪ್ರೀತಾನ್ವನೇಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಈಗಿನಿಂದಲೂ ಪರ್ಯಂತರವಾಗಿಯೂ, ಸ್ವಪ್ನಾದಿಗಳೇನೂ ಆಗದೆ ಇರಲು, ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿನ್ನೆರಾಗಿ ಹೀಗೆ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದರು.

“ನಮ್ಮ ಗುರುವರ್ಯರ ಪರಮಾನುಗ್ರಹವು ನಮ್ಮಮೇಲೆ ಇದೆ. ಅಂಥಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರ ಪರಮಾನುಗ್ರಹವು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ನಮಗೇನೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾವು ಕೈಗೊಂಡಿರುವುದು ಅದ್ಭುತ ಕಾರ್ಯವು. ಶ್ರುತವಾದಿಯು ಪ್ರಬಲನಿರುವನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಾವು ದಿಗ್ವಿವಿಧಾರ್ಥ ಹೊರಡುವುದು ನಿಶ್ಚಯ. ಪ್ರಯಾಣಕಾಲೀನದರ್ಶನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ನಂತರ ವಾದಿವಿಷಯಕ ಚಿಂತೆ” ಎಂದವರಿ

ಶ್ರೀ ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರ ವೃಂದಾವನದ ವಿಮಲನದಿ ಬಾಗಿ ನಿಂತಿ
ಶ್ರೀಮತ್ಸುಭಾಮಂಡಲಕ್ಕೆ ನಾನು ಅಧಿಕಾರವಹಿಸಿ ಸ್ವಾಮಿಯ
ಜೀಕೆಂದು ನುಡಿಮೊಡಸೆಯೇ ವೃಂದಾವನವೊಳಗಿನಿಂದ ಬಂದು ಬಾಗಿಲೆ
ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯು ಭಲಾ ಎಂದು ಪೂಜಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ
ಅಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಮೈಯುಬ್ಬಿ ಅನಂವಭಾರ್ಯ, ಕಂಠದಿಂದ ಹೊಮ್ಮಿ
ಚಾಪ್ಯಲೇಷ ಸದ್ಭಕ್ತ ಲಕ್ಷಣಗಳು ತೋರಿಸುವೆ. ಈಗಿನಿಂದಲೂ
ನಮ್ಮ ಗುರುಗೌರವ ಶ್ರೀ ಯಾದವಪಾದ್ಯಾರ ವೈಕುಂಠ
ಲಭಿಸಿತು. ನಾವೇ ಧನ್ಯರೆಂದು ಅನುಮತಿಸುತ್ತಿದ್ದು ವಿಶ್ವವಿಜಯ
ಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶೇಖರಿಸಿಕೊಂಡು ಶಿರಸಾ ಧರಿಸಿ ಅತಿಗೌರವದಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಯ
ಮಾಡಿ ರಾಜಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶ್ರೀ ಸುಧಾ ಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರ
ವರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

ಸರ್ವವೂ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ವಾದನು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಬಿಳಿಬಿಳಿ
ದಿನಗಳಾದರೂ ವಾದನು ಸಮ ಸಮವಾಗಿಯೇ ಜಲಗಿಳಿ ಅಲೆಯಂತೆ
ಸ್ವಲ್ಪ ಆಲೋಚನಾಪರರಾಗಿ ಮಲಗಿರಲು ತಕ್ಷಣವೇ ಭೃಷ್ಟವಸ್ತ್ರ ಟೀಕಾ
ಕೃತ್ವಾದರು ದರ್ಶನವಿತ್ತು "ಆಜ್ಞೆಯೇನಿ! ನೀನು ಅನಿವಾರ್ಯ ಮಾನ್ಯತ್ವ
ಇರುವುದು ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೇ—ಅದು ಸಮಾಜಸಮೀಪದಿಂದ ಬಂದ
ವಿಷಯ ಆದಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪರಕೀಯರ ಕಂಕಾಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು
ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಅನಿವಾರ್ಯ ನಿಜ
ನೋಡಿ" ಎಂದು ತೋರಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯ
ಪರಮೋತ್ಸವದಿಂದ ಸಭೆಗೆ ಹೋಗಿ "ಜತ್ತರಾಸತ್ತಿ" ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು
ಪ್ರತಿ ಸ್ವರ್ಧಿಯಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಲು ನಿರುತ್ತರರಾಗಿ ಅವರು ನಿಂತು
ಯನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದನು. ರಾಜಮಂತ್ರಿಗಳೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು
ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವುದರೊಳಗೆ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯವು ಮುಗಿತು
ರೆಲ್ಲರೂ ಮಿಳಿತರಾಗಿ ಮಧ್ಯಮತವ ಮುಚ್ಚಿ
ಸೇಳೆ ಮಧ್ಯಮತ ಬಿಡದ ನಂಬ ಗುರುತು
ನಿಜವಾಗಿ ಅಚಾರ್ಯರನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡಿಸಿದರು.

ಯಾದವಾಧ್ಯರು ಕಾಡಿಗೆ ಕೆರಳಿದವರು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಜನ
ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಗೂರ್ಜರೀ ಅಚಾರ್ಯರೇ
ಸ್ರಮುಖರಾಗಿ ಕಾಪು ಮಧ್ಯಮತವನ್ನು ಮಂಡನ ಮಾಡುವುದಾಗಿಯೂ
ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಜರುಗಿತು ಸಭೆ; ಅಚಾರ್ಯರೊಂದಿಗೆ ವಾದ
ಮಾಡುವವರು ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಕಿರೀಟ ವೆಂಕಟಾ
ಚಾರ್ಯರೆಂದು ನಿರ್ಣಯವಾಯಿತು.

ಈ ಉಭಯ ಗಜಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಪಜಯ ನಿರ್ಣಯಮಾಡಲು
ಬಂಗಾಲಾದೇಶದ ಭವದೀಯಮಿತ್ರರೆಂಬವರನ್ನು ಕರೆಸಲಾಯಿತು.
ಉದಯಕ್ಕೆ ಸಭೆಯಾಗಿ ಭೋಜನ ವೇಳೆಯವರೆಗೂ ವಾದ ವಿವಾದವು
ಸಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಶ್ರೀ ಅಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಜಯಾಶಾಕಿರಣವೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ೩೦
ದಿನಗಳು ಹೀಗೆಯೇ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ "ಅಚಾರ್ಯ! ನಿಮ್ಮ
ಪ್ರತಿನಾದಿಯು ಸೂರ್ಯೋಪಾಸಕನಿದ್ದಾನೆಂದು" ಸೂಚನೆಯಾಯಿತು.
ಛಟ್ಟನೆ ಅಚಾರ್ಯರು ರಾಜಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಈ ದಿನ ನಮ್ಮ ಗುರುಸಾರ್ವ
ಭೌಮರಾದ ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರ ನೈವೇದ್ಯ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಇಟ್ಟು
ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಉದಯಕಾಲ ಸಭೆಯನ್ನು ಭೋಜನೋತ್ತರಯಿಡಬೇ
ಕೆಂದು ಪ್ರೇರಿಸಿದರು. ಅದರಂತೆ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಾದವು
ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಸೂರ್ಯತೇಜಸ್ಸು ಇಳಿಮುಖವಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿ
ನಾದಿಯ ರಶ್ಮಿಯು ಕುಂಠಿತವಾಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಹೀಗೆ ಅನಿಸಿದ್ದವಾದ
ಮುಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಸರ್ವತೋಮುಖವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ ಪ್ರೌಢಿಮೆ
ಯಿಂದಲೂ ಶ್ರೀ ಗೂರ್ಜರೀಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ವಿಜಯವಾಯಿತು.
"ಮಾಧ್ವಾನಾಂ ಜಯಃ" ಎಂದು ಶ್ರೀಮಂತರಿಂದಲೂ, ಪ್ರತಿನಾದಿ
ಗಳಿಂದಲೂ, ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಉದ್ಘೋಷಿಸಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಾಯಸುಧಾ
ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಈ ಮೆರವಣಿಗೆಯೂ ಜಯಘೋಷವೂ
ನಮಗೆ ಪಾರಿತೋಷಿಕವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಅಚಾರ್ಯರನ್ನು ದಾನಶೌಂಡರಾದ
ಜೇಪ್ಪೆಯವರು ಧನಕನಕವಸ್ತ್ರವಾಹನಾದಿಗಳಿಂದ ಗೌರವಿಸಿದರು.

ಸೈರೂರಿನ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರು ಹೈವರಾಬಾದಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳಂತಿದ್ದ ವಾಚಾರಘೋತ್ತಮರಾಯರು ಇವರು ಸಹ ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಯಾವವಾಚಾರ್ಯರು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ ಈ ಯಾವ ವೈಶ್ಣವತನನ್ನೂ ಶಿಷ್ಯರವಾರಾ ಕೇಳಿ ಅನಂದಬಾಷ್ಪ ಸುರಿಸಿದರು. ಕೆಲವು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಗೂರ್ವರೇ ಆಚಾರ್ಯರು ಎಚ್ಚುಂಡಿಗೆ ಉಂಟು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದ ಯಾವತ್ತು ಬದುಮಾನವನ್ನೂ, ಶ್ರೀ ಚೀಲಾಚಾರ್ಯರ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನ್ನೂ ಗುರುಗಳ ಪಡುಂದಿಟ್ಟು ವಂದಿಸಿದರು. ಪರಮಾನಂದ ಭರಿತರಾಗಿ, ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಯಾವವೈಶ್ಣವಮಾನವನ್ನೂ ತಿರುಗಿ ಗೂರ್ವರೇ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಾದವಿಷಯ ವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿದರು. ಆ ಸೈಕಿ “ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದಹರಿಸಿದ ಪುರಾಣಾದಿ ವಾಕ್ಯಗಳು ಉಸಲಬ್ಧವಿಲ್ಲೆಂದು ಬಂದ ಪೂರ್ವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಕೊಟ್ಟ ಸಮಾಧಾನವನ್ನೂ, “ಬ್ರಹ್ಮ ಸೂತ್ರಗಳು ಪರಿಮಾ ಪಂಡಿತ ಕೌದಿಯಂತಿ ಇವೆ. ಈ ಕಂಠಾಯಿತ ಗ್ರಂಥವು ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲ” ಎಂಬ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಲೇಖನಿ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಈ ಸೈಕಿ ಮೊದಲಿನ ಗ್ರಂಥವು ನಮಗೆ ಮೊದಲಿಲ್ಲ. ದ್ವಿತೀಯ ಗ್ರಂಥವು “ಶ್ರೀಮದ್ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಾಣಾಂಕಂಠಾಯಿತತ್ವನಿರೂಪಣಂ” ಎಂಬ ಸಾಮದಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿ 4" x 12" ಪ್ರಮಾಣದ ಪತ್ರಗಳಿಂದ ಸಾಲ್ಕು ಪತ್ರ ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶ್ರೀಮತ್ಪ್ರಸಾರವೆಂಬ ಪರಿಪ್ರಾಚಾರ್ಯಪ್ರಾಚಾರ್ಯನೇಕ (108) ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮದುತ್ತರಾದಿ ಮಹಾಧೀಶ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯ ಪ್ರಮೋದ ತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಶ್ರೀ ಗೂರ್ವರೇ ಆಚಾರ್ಯರು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು. ಯಾವಜೀವಿತ ಕಾಲವೂ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯಪದಸಂಕೇಜಮಧುಪರಾಗಿ ವಾಸಮಾಡಿದರು.

(ಮುಂದುವರಿಯುವುದು)

॥ ಶ್ರೀಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣೋ ವಿಜಯತೇ ॥

ಹರಿದಾಸರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಚರಿತಾನುವರ್ಣನೆ

ಲೇಖಕರು :—ಶ್ರೀ ವರವಣಿ ರಾಮರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮೈಸೂರು ಗೌ|| ಕನ್ನಡ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಟರ್

(ಮುಂದುವರಿದು)

ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಸಾಯಂಕಾಲದವರೆಗೆ ತಂದೋಪತಂಡವಾಗಿ ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಯಶೋದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನಮೇಲೆ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಚಾಡಿ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಯಶೋದೆಗೆ ತುಂಬ ಬೇಸರವಾಗಿ ದ್ದಿತು. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರೇನು? ಏನೂ ಅರಿಯದ ಮುಖಭಾವದಿಂದ ಮುದ್ದು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಮೌನವಾಗಿ ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಸುಳೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿ, “ಏಕೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅವನಮೇಲೆ ದೂರುವಿರೇ, ಈ ಕುಸರ ಆ ಕಾರ್ಯಮಾಪ್ತನೇನಿರೇ” ಎಂದು ಎಷ್ಟುಪರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನಿದರ್ಶನ ತೋರಿಸಿ ಜಬರಿಸಿದರೇನು? ಆ ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರ ದೂರಂತೂ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಅವರೇನು ಕಲ್ಪನೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನಮೇಲೆ ಇಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದ ಆಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ? ತಾವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಂಡ, ಅನುಭವಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದಂತೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಯಶೋದೆಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಬರುವ ಬಗೆಯೆಂತು? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆಕೆಯು ಗೋಪಿಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು: ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀವು ಹೀಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನನ್ನ ಕಂದನಮೇಲೆ ದೂರು ಹೇಳಿದರೆ ನಾನು ಕೇಳುವವಳಲ್ಲ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅಪರಾಧಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಅವನ ಸಹಿತ ನೀವು ಬಂದು ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಅದಕ್ಕೆ ಗಮನಕೊಡಬಹುದು, ಎಂದು. ಆಗಲಿ ಎನ್ನುತ್ತ ಗೋಪಿಯರೂ

ಕೂರಟುಬಿಟ್ಟರು. ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಯಶೋದೆಯು ಕಳೆದ ನಿಮಿಷಗಳೇ ಸುಖ ನಿಮಿಷಗಳು. ಮಾರನೆಯದಿನ ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಯಶೋದೆಗೆ ಯೋಚನೆ, ದುಃಖ, ಕಳವಳ, ಗೋಪಿಯರು ದೂರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವದಿತ್ತು. ಇದೇ ಅವಳ ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯಮುಷೂರ್ತನ ಜಪವಾಯಿತು. ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ, “ಏನ ಮಾಡಲೋ ಮಗನೇ ನೀಕೆ ಬೆಳಗಾಯಿತೋ ಏನ ಮಾಡಲೋ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ” ಎಂಬುದೇ ಅವಳ ಉದಯಗಾಗವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಮುಂದೆ ಬಂದೊದಗುವ ಗೋಪಿಯರ ದೂರಿನ ದಾಳಿಯನ್ನೇ ಕುರಿತು ಪರಿತಾಪಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಯಶೋದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಗೋಪಿಯರು ಬಂದೇ ಬಂದರು. ಒಬ್ಬಳಲ್ಲ, ಇಬ್ಬರಲ್ಲ, ಗೋಪಿಯರೆಲ್ಲರು ನೆರೆದು ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನ ಸೆರಗನ್ನು ಪಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಭರದಿಂದ ಬಂದು ಯಶೋದೆಗೆ ಜಾಡಿಯ ಸರುಹಿವರತವೇಗದಿ. ಯಶೋದೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯೇನಾಗಿರಬೇಕು! ಆದರೂ ಅವಳು ಬಿತ್ತವನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಗೋಪಿಯರನ್ನು ಕುರಿತು “ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಗಲಾಟೆಮಾಡಿದರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ನೀವು ಏನು ಹೇಳು ಶ್ರೀಲೋಕೇಶಿ. ಕೃಷ್ಣನಿಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾನಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಆಪಾದನೆಗೆ ಅವನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾನೋ ಅವರನ್ನೇ ಕೇಳೋಣ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಲು ಅವಳು ಮರುದಿಂದ ಒಬ್ಬ ಗೋಪಿಯು ಹೀಗೆಂದಳು :—

“ನೀನು ಕಳ್ಳ ನಿನ್ನ ಮಗ ಗೋಪಮ್ಮ ಕೇಳೆ

ನೀನು ಕಡೆಯುತಲಲು |

ನೀನಿಗೆ ನಿಜ್ಜಣಿಕೆಯ ಪಾಕದೆ ಮರಿದನು

ನಲದಿನ ಪಾಲ್ಕೊಪರ”

ಯಶೋದೆಯು ಕೃಷ್ಣನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ, “ಏನೋ ಕೃಷ್ಣ, ಇವಕ್ಕೆ ಏನು ಹೇಳುವಿಯೋ” ಎಂದು ಕೇಳಲು ಅದಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣನ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆಲಿಸು :—

“ಅಮ್ಮಯ್ಯ ಇಲ್ಲಕಾಣೆ ಇವಳು ಎನ್ನ

ಸುಮ್ಮನೆ ದೂರುವಳೆ,

ಹಮ್ಮಿಂದ ನಾನವಳ ಅಟ್ಟಕ್ಕೆ ನೆಗೆವರೆ
ಬೊಮ್ಮ ಜಟ್ಟಿಗನೇನೆ”||

ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಗೋಪಿಯು ಈ ರೀತಿ ದೂರಿದಳು :—

“ ಮತ್ತೋರ್ವಳಂತೆಂದಳು ನಿನ್ನೀ ಮಗ
ಹತ್ತಿ ಗವಾಕ್ಷಿಯಿಂದ
ಬಚ್ಚಿಟ್ಟ ಬೆಣ್ಣೆಯನೆಲ್ಲವ ಮೆದ್ದನು
ಮಕ್ಕಳಿಗಿಲ್ಲದಂತೆ”||

ಯಶೋದೆಯು ಕೃಷ್ಣನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಕೃಷ್ಣನು ಕೊಟ್ಟ
ಚಮತ್ಕಾರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಿ ಅಚ್ಚರಿಪಡಿದ :—

“ ಗಡಿಗೆ ಬೆಣ್ಣೆಯ ಮೆಲ್ಲರೆ ಎನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ
ಕೆರೆಬಾವಿಯೇನೆ ಅಮ್ಮ
ಹುಡಿಗರಿಗೆಂದು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟ ಬೆಣ್ಣೆಯನೆಲ್ಲ
ಹೊಡೆದರವರ ಮಕ್ಕಳು”

ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು ಒಂದೊಂದು ಆಪಾದನೆಗೆ ಒಂದೊಂದು
ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಗೋಪಿಯರನ್ನು ನಿರುತ್ತರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು-
ತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಗೋಪಿಯು, ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಆಪಾದನೆ
ಗಳಿಗೆ ಚೆಣ್ಣೆ ಕೃಷ್ಣನು ಸಗ್ಗುವನಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಗುರುತರವಾದ
ಒಂದು ಆಪಾದನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಿದಳು. ಅವಳ ದೂರನ್ನು ಕೇಳಿ :—

“ ಮಲಗೋ ಮಂಚದಮೇಲೆ ನಾ ಮಲಗಿರೆ
ಮೊರೆವ ಹಾವನೆ ಪಿಡಿದು
ಅರಿಯದಂತೆ ಬಂದು ಮುಸುಕಿನೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು
ಸರಸರ ಪೋದನಮ್ಮಾ”

ದೂರು ಪ್ರಬಲವಾದದ್ದು. ಅದಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣನು ಏನುತರ ಕೊಟ್ಟಾನು ಎಂದು
ಗೋಪಿಯು ಧೈರ್ಯ. ಯಶೋದೆಗಾದರೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂದೇಹ. ಆದರೂ
ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಯಿಂದ ಉತ್ತರವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಳು. ಕಪಟನಾಟಕ ಸೂ-

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಅಪಾರ್ಥ

ಧಾರಿಯಾವ ಕೃಷ್ಣನ ಸಕುಲಲಕಾಂತವನ್ನೂ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ಬಿಟ್ಟಿಡಿ :—

“ಹರನಡೆರುವ ಹಾವಳಿ ನನ ಪಿಡಿನೆ

ತರಳನು ತಡೆಕಾರನೆ |

ಹರಕೆಯ ಹೊತ್ತುದ ನೊಪ್ಪಿಸಿದಿರದೆ

ಗುರುತು ತೋರಲಿ ಬಂತೇನೊ ||

ಅನೀಕ್ಷಿತವಾದ ಈ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣನು ಅಲ್ಲಿಂದ
ವಿಚಾರಣೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣನಾದುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ
ಅತ್ಯಂತ ಧೈರ್ಯ ಬಂತು. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಸಾರದಿಂದ
ಬಿಟ್ಟಳು :—

“ಮಕ್ಕಳ ಪಡೆದವರು ಇಲ್ಲವ ಕಳನ

ನಿಕ್ಕಬಹುದೆ ಕೃಷ್ಣಗೆ |

ಸಿಕ್ಕಿದ ತಪ್ಪು ಸಹಿತ ಹಿಡಿತಂದರೆ

ತಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿಯ ಜೇಳುವೆ ||

ಗೋಪಿಯರಿಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯನಾಯಿಕಾ, ಇವಳ.

ಶಿಶುವಲ್ಲವೆಂದು ಆಗ ಹೀಗಿಂತು ಬಿಟ್ಟಳೊಡ್ಡಿದಳೆ |

“ಅಣುಘನರೂಪ ಕಾಣೇ ಸಿಕ್ಕೀ ಮಗ

ಚಿನುಮಯರೂಪ ಕಾಣೇ |

ಘನಮಹಿಮನು ಸಿರಿ ಕಾಕಿನೆರೆಯಗಾಡಿ

ಕೇಶವರಾಯ ಕಾಣೇ ||”

—ಶ್ರೀಕನಕದಾಸರು

[ಮೇಲೆ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಕೃಷ್ಣಗೋಪಿಯರ ಭಾವಾನಂದಗಳಿಗಾಗಿ
ಈ ದೇವರನಾಮವು ಶ್ರೀಕನಕದಾಸರ ಯುಕ್ತಿಗೆ ಸ್ವರೂಪವಾದ
ಕನಕದಾಸರ ಉಕ್ತಿಗಳೆಂದರೆ ಕನಕಾಭರಣಗಳು]

[ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ]

ವೇದಾಂತದರ್ಶನ

ಲೇಖಾಂಕ ೫

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಭೀಮಸೇನರಾವ್, ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರ್,
ಗೌ|| ಮಿಡ್ಲ್ ಸ್ಕೂಲ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಫಲಾಘ್ಯಾಯದಸಾರ (೪ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ)
(ಫಲ—ಮೋಕ್ಷ)

ಇದು ನಾಲ್ಕು ಬಗೆ—(೧) ಕರ್ಮಕ್ಷಯ, (೨) ಉತ್ಕೃಷ್ಟಿ, (೩) ಮಾರ್ಗ, (೪) ಭೋಗ, ಎಂಬುದಾಗಿ. ಪ್ರಥಮ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮ ಕ್ಷಯವೆಂಬ ಫಲವನ್ನು ನಿರೂಪಣಮಾಡುತ್ತಾರೆ. “ನಿತ್ಯಶಃಕಾರ್ಯಂ ಸರ್ವಥಾ ಭಾಷ್ಯಂ” (ಅಧ್ಯಾಯ ೪. ಪಾದ ೧) ಎಷ್ಟೇ ವಿಘ್ನಗಳು ಬಂದರೂ, ನಾವು ಪ್ಲವಣ, ಸ್ವಾಶ್ರಮೋಚಿತ, ಸ್ವಯೋಗ್ಯ ಶುಭ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ತೀರಬೇಕು, “ಬಿಡರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಧರ್ಮಗಳೇನೂ ಬಂದರೂ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸಾರ್ಯರು ಅಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಚಿತ ಕರ್ಮಗಳು ಸುಟ್ಟು, ಭವ್ಯನಾಗುತ್ತವೆ, ಆಗಾಮಿ ಕರ್ಮಗಳ ಲೇಖನವಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಾನಂತರ.

ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಕರ್ಮವು ಮಾತ್ರ “ಭೋಗಾದೇವ ಪರಿಕ್ಷಯಃ” ಅನುಭವವೇ ತೀರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯು ಕರುಣಾಸಮುದ್ರನಾದ್ದರಿಂದ “ಹಿಂ ಉಪಮರ್ಶಂ ಚ” ಎಂಬ ಸೂತ್ರಾನುಸಾರವಾಗಿ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ, ಸ್ವಲ್ಪಮಾತ್ರ ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು-ಅತ್ಮ, ನಮ್ಮಸ್ವಾಮಿ, ಅವನೇ ಇತರರಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿ ಎಂದು ಉಪದೇಶದಿಂದ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಾವೂ ಶಿಷ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ಉಪದೇಶ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. “ಮಮಸ್ವಾಮಿ ಸರ್ವ ಸ್ವಾಮಿ ಸತತ ಘಣೇಂದ್ರಶೈಲಾಗಾರ, ಸೌಂದರ್ಯಸಾರ” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಅಪಾದ

ಶ್ರೀ ಗುರುಗೋಪಾಲದಾಸರಾಯರು. ಎರಡನೇ ಪಾದದಲ್ಲಿ (ಮಾರ್ಗ) ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವು ಸ್ವೋತ್ತಮರ ಪ್ರಸಾದವಾದುದು. ಮೂರನೇ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನಾಡೀ ದ್ವಾರಾ—ದೇವದಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಗಾಗಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ.

ಮೂರನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ (ಮಾರ್ಗ) ಬ್ರಹ್ಮನಾಡೀ ದ್ವಾರದಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಮಾಣವೆಂದಿರುವ ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಗುರುತ್ವವುಳ್ಳವರಾದ ಅರ್ಚಿರಾದಿ ಭೂಮಾದಿ ಮಾರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಅವರುಗಳು ಸೇರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾಲ್ಕನೇ ಪಾದದಲ್ಲಿ (ಭೋಗ) ಶ್ರೀ ಚಾರಣೀ ಪತಿಗಳಾದ ಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಸಂಗದ ಸರಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದುವವರಿಗೆ, ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಭೋಗ ಏಕೇಶ್ವರವನ್ನು ಭಗವದ್ಭಕ್ತಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಾಲೋಕ್ಯ, ಸಾಧನ ಸಾಯುಜ್ಯವೆಂಬುದಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳು. ಮುಕ್ತರಾದವರು (ಅತ್ಮಾ-ಅಂತ ಏಕಗುಣೋಪಾಸಕರು) ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಾದವರು ಬೇಕೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಯಥೇಷ್ಟ ಸುಖವನ್ನು ಭವಿಸುವರು. ಭಗವದ್ಭಕ್ತನದಿಂದಲೇ ಅನಂದಪಡುವರು, ಅದು ಮುಕ್ತ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟದ್ದು. ಅವರಿಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಮಾಣವೆಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ. "ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮುಕ್ತರಾದರೂ ಅವರ ಸ್ಥಿತಿಯು ಅಲ್ಲನೋ ಕೆಲವರು ಅಂತರಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಕೆಲವರು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಕೆಲವರು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಕೆಲವರು ಜನೋಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ಏಷ್ಯಾಏಯೂರೋಪಮುಗುಣೋಪಾಸಕರು (ಅಪ್ರತೀಕಾಲಂಬವರು) ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಭೋಗಿ, ಭಗವದ್ಭಕ್ತನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅನಂದಪಡುತ್ತಾ.

ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣ:—ಕೇಚಿತಿತ್ಯವ ಮುಚ್ಚುತೇ ನಿಶಾನ್ಯಾಪ
ಕವಾಚನ | ಅಶ್ರೀವ ಜ ಸ್ಥಿತಿವ್ಯಾಪಂ ಅಂತರಲ್ಲಿ
ಶ್ರುಗೇ ಮುರಲೋಕೇ ಜನೇ ವನಸಿ ಪಾದಿನಿ
ಶ್ರುನಾ ಗಜಂತಿ ಕ್ಷೇರವಾಗಲಂ || ಭಗವತ್

ಸಾಮೀಪ್ಯ ಮುಕ್ತಿಭಾಗಗಳು:— ಮುಕ್ತರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಭಗವಂತನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಯಥೇಷ್ಟ ಭೋಗವನ್ನನುಭವಿಸುವರು. ಇವರೇ ಋಷ್ಯಾದಿಗಳು. (ಪ್ರಮಾಣ) ತತ್ರಾಪಿತ್ರಮಯೋಗೇನ ಜ್ಞಾನಾಧಿಕ್ಯಾತ್ಮನೀವಗಾಃ || (ಭಾಷ್ಯ ೪-೪) ಅಲ್ಲಿಯೂ ತಾರತಮ್ಯದಿಂದಲೂ ಜ್ಞಾನಾಧಿಕ್ಯದಿಂದಲೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಕೊಂಡು, ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಸತ್ಕರ್ಮದ ಫಲಗಳಿಂದ ಅನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಾರೂಪ್ಯ ಮುಕ್ತಿಭಾಗಗಳು:— ಸರ್ವೇ ಚ ತುರ್ಬಾಹವಃ ಉನ್ಮಿಷಸ್ಥಃ ಪ್ರವೇಶ ನಿಷ್ಕಾರ್ಭಣಾಃ ಸುಖೇಶಃ | (ಭಾಗವತ-ಗೀತಾ ತಾತ್ಪರ್ಯ-ನ್ಯಾಯದೀಪಿಕಾ). ಈ ಮುಕ್ತರು, ಶಂಖ, ಚಕ್ರ ಗದಾ ಪದ್ಮ ಅಯುಧಗಳಿಂದ, ಚತುರ್ಭುಜಯುಕ್ತರಾಗಿ, ನವರತ್ನಖಚಿತಗಳಾದ ಭಂಗಾರದ ಅಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ದಿವ್ಯದೇಹ ಕಾಂತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ಭೋಗವನ್ನನುಭವಿಸುವರು. ಜಯ, ವಿಜಯ, ನಂದ, ಸುನಂದ, ಬಲ, ಪ್ರಬಲ ಮೊದಲಾದ ವೈಕುಂಠದ ದ್ವಾರಪಾಲಕರು. ಇವರು ಇದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು. (ಭಾಗವತ-ದ್ವಿತೀಯಸ್ಕಂಧ)

ಸಾಯುಜ್ಯ ಮುಕ್ತಿಭಾಗಗಳು:— ಇಮಾಮಾರಭ್ಯ ಸರ್ವತ್ರ ಯಾವತ್ಪು ಸ್ವೀರಸಾಗರೇ | ಪುರುಷೋನಂತಶಯನಃ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣಾಭಿಧಃ || ಐತ್ಯಾದಿ (ಭಾಷ್ಯ ೪-೪)

ಈ ಭೂಲೋಕ ಮೊದಲು ಅನಂತಶಯನನಾಗಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣ ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಪರಮಾತ್ಮನು ಇರುವ ಸ್ವೀರಸಾಗರದವರೆಗೂ, ಸರ್ವತ್ರ ವಲ್ಲಿ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಭೇದದಿಂದ ಮನುಷ್ಯರೂ, ರಾಜರುಗಳೂ, ಮನುಷ್ಯ ಗಂಧರ್ವರೂ, ದೇವತೆಗಳೂ, ಪಿತೃದೇವತೆಗಳೂ, ಚಿರರೆಂಬ ದೇವತೆಗಳೂ, ಅಜಾನಜ ದೇವತೆಗಳೂ, ಕರ್ಮಜದೇವತೆಗಳೂ, ತತ್ಪ್ರಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳೂ, ಇಂದ್ರ ದೇವರೂ, ರುದ್ರದೇವರೂ, ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವರೂ, ಕ್ರಮವಾಗಿ, "ನಿತ್ಯಾನಂದೇ ಚ ಭೋಗೇ ಚ ಜ್ಞಾನೈಶ್ವರ್ಯ

ಗುಣವು ಬಳಿ ಸರ್ವೀ ರತಗುಣವು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಶವಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನವಾಗುತ್ತದೆ (ಭಾಷ್ಯ ೪-೪). ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆಲ್ಲವೂ, ಸತ್ಯಾನಂದವಲ್ಲವೂ, ಭೋಗದಲ್ಲಿಯೂ, ಜ್ಞಾನೈಸ್ವರ್ಯಗುಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದವರಿಗಿಂತಲೂ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದವರು ನೂರು ಗುಣಗಳಿಂದ ಅಧಿಕರು. ಪೂಜ್ಯಂತೇ ಚಾವರೈಸ್ತೇ ತು ಸರ್ವಪೂಜ್ಯತ್ವತುರ್ಮುಖಃ || ಇವರುಗಳು ತಮಗಿಂತ ಅಧಮರಾದವರಿಂದ ಪೂಜಾಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವರಿಗೂ ಪೂಜ್ಯರು ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮರು. ಸ್ವೋತ್ತಮರಿಗೆ ಸ್ವಾವರರ ಮೇಲೆ ನಿಯಮನಾಥಿ ಅಧಿಕಾರ ಉಂಟು. “ಸ ಯುಜಃ ಪರಮಾತ್ಮಾನಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಚ ಬಹಿರ್ಗತಾಃ | ಅದತ್ತೇ ಹರಿಹತ್ತೇನ ಹರಿದೃಷ್ಟೈವ ಸದೃಶಃ || ಗಚ್ಛೇಚ್ಚ ಹರಿನಾ ದೇವ ಮುಕ್ತಸ್ಯೈವಾ ಸ್ಥಿತಿರ್ಭವೇತ್”

ಸಾಯುಜ್ಯಮುಕ್ತರು ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಕೈಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವವರು, ಶ್ರೀ ಚರಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡುವರು. ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಸಾವದಿಂದಲೇ ಸಡೆಯುವರು, ಈ ವಿಧ ಮುಕ್ತರಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನೊಡನೆ ಭೋಗವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಆನಂದಕ್ಕೂ, ಈ ಮುಕ್ತಜೀವರ ಆನಂದಕ್ಕೂ ಏಕೈಕವೆಂಬ ಶಂಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಮುಕ್ತ ಜೀವರು ಪರಮಾತ್ಮನ ದೇಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಆನಂದಾದಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತಸ್ವರೂಪಾನಂದವನ್ನೇ ಅನುಭವಿಸುವರು.

ತಮಗೆ ಇಚ್ಛೆಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಪರಮಾತ್ಮನ ದೇಹದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು “ಚಿದ್ರೂಪಾಃ ಸ್ರಾಕೃತಂಶ್ಚಾಪಿ ವಿನಾ ಭೋಗಾಂಸ್ತು ಕಾಂಕ್ಷಸ” ಜ್ಞಾನವೊಳಗಾದ, ಅಥವಾ ಅಶ್ರಾವ್ಯತವಾದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಕೇವಲ ಸ್ವೋತ್ತಮ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಟ್ಟು “ಭೂಂಜತೇ ಮುಕ್ತಃ” ಮೋಕ್ಷ ಸುಖವನ್ನೇ ಅನುಭವಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮುಕ್ತರು. ಸಂಸಾರ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಸಾರವಿಲ್ಲದ ಅಥವಾ ಚಿಂತಾಸಂತಾಪಾದಿ ಲೇಪವಾಗಲೀ ಇಲ್ಲದೇ ಪುನರಾವರ್ತಿತವಿಲ್ಲದಾಗಿ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸುವರು.

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ೧೨೨ರ ಮಂಗಳ ರೂಪವಾಗಿ—

“ಜ್ಞಾನಾನಂದಾದಿಭಿಃ ಸರ್ವೈಃ ಗುಣೈಃ ಪೂರ್ಣಾಯ ವಿಷ್ಣು ವೇ |
ನಮೋಸ್ತು ಗುರುವೇ ನಿತ್ಯಂ ಸರ್ವಥಾತಿಪ್ರಿಯಾಯ ಮೇ ||

ಅರ್ಥ:— ಜ್ಞಾನಾನಂದಾದಿ ಸಮಸ್ತ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣನಾದ ಶ್ರೀ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೋಸ್ಕರ ನಮಸ್ಕಾರ. ಸ್ವಾಮೀ ನೀನು, ನನಗೆ ಗುರುವು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ನಮಸ್ಕಾರ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ನೀನು ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯತಮನು, ಹಿತಚಿಂತಕನು ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಮಸ್ಕಾರವೆಂದು ಅದರದಿಂದ ನಮನಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ಮಾಡದ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ್ಯ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ—“ಯಸ್ಯ ಶ್ರೀಣ್ಯದಿತಾನಿ” ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ, ತಾವು ಶ್ರೀ ವಾಯು ದೇವರು ಭಗವದಾಜ್ಞಾಪ್ರಕಾರವಾಗಿ, ಹನುಮ, ಭೀಮ, ಮಧ್ವಾವತಾರ ಮಾಡಿ, ಶ್ರೀರಾಮ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ, ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಭಗವಂತನ ಸೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಯಸ್ಯ ಸರ್ವಗುಣಸಂಪೂರ್ಣಃ ಸರ್ವದೋಷವಿವರ್ಜಿತಃ

ಪ್ರೀಯತಾಂ ಪ್ರೀತ ಏವಾಲಂ ವಿಷ್ಣು ಮೇ ಪರಮಂ ಸುಹೃತ್

ನಿತ್ಯಾನಂದೋ ಹರಿಃ ಪೂರ್ಣಃ ನಿತ್ಯದಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ ಮಮ |

ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ಚ ವಿಷ್ಣು ವೇ ||

ಸರ್ವದಾ ಅನಂದರೂಪನಾದ, ಪಾಪನಾಶಕನಾದ, ಗುಣಪೂರ್ಣನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಈ ಗ್ರಂಥರೂಪಸೇವಾದಿಂದ ನೀನು ಪ್ರೀತನಾಗು. ನಿನಗೆ ಅನಂತಾನಂತ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು ಇರಲಿ.

“ದುರ್ಲಭಂ ಮಾನುಷಂ ಮನ್ಯೇ.....|

ತತ್ರಾಪಿ ವೈಕುಂಠ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಮ್ ||”

ಮಾನವಜನ್ಮ ದೊಡ್ಡದು ವ್ಯರ್ಥ || ಸ ||

ಹಾನಿ ಮಾಡಲು ಬೇಡಿ ಹುಚ್ಚುಪ್ಪಗಳಿರಾ || ಅ ||

—(ಪುರಂದರದಾಸರು)

“ನರಜನ್ಮ ಬರುವುದೇ ಕಷ್ಟ
ಅವನರಿತು ನೋಡಲು ವಿಪ್ರತ್ವವು ಶ್ರೇಷ್ಠ
ತಿರುಗಿ ಬಾಹೋದೇ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ | ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯ
ಮತವ ಪೊಂದುವುದೇ ದುರ್ಘಟ | ಕೇಳಿಲೆವೋ ಮರ್ಕಟ”

ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಶ್ರೀ ವಿಜಯವಾಸಾರ್ಥರು.

ವೈಷ್ಣವ ಜನ್ಮವು ಬಂದಾಗ್ಯೂ, ವೈಕುಂಠ ಪ್ರಯದರ್ಶನಂ, ಎಂದರೆ-
ವೈಕುಂಠ=ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಪ್ರಿಯ=ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಶ್ರೀ
ವಾಯುದೇವರ, ಅರ್ಥಾತ್, ಶ್ರೀಮಹಾಚಾರ್ಯರ, ದರ್ಶನಂ=ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ
ಅಭ್ಯಾಸವು ಬಹುಜನ್ಮಾರ್ಜಿತನಾದ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲ್ಲದೇ ಲಭಿಸದು.
ಅದರಿಂದ, ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಿಳಂಬವಾಗದೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಚ್ಚಿತ್ತವನ್ನು
ಗುರುಮುಖೇನ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನ
ಲಭಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ಭಕ್ತಿ, ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನ, ಅನಂತರ ಪಕ್ಷ್ಯಭಕ್ತಿ,
ಭಗವತ್ಪ್ರಸಾದ, ಅನಂತರ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. “ಯಸ್ಯ
ಪ್ರಸಾದಾತ್ ಪರವಾರ್ತರೂಪಾತ್ ಅಸ್ಮಾತ್ ಸಂಸಾರಾತ್ ಮುಚ್ಯತೇ
ನಾಪರೀಡ” ನಾರಾಯಣೋಪಾ ಪರನೋ ವಿಚಿಂತ್ಯಂ ಮುಮುಕ್ಷುಭಿಃ
ಕರ್ಮವಾಚಾದಮುಷ್ಮಾತ್ (ವೈಂಗಿ ಶ್ಲೋಕ)

ಯಾವ ಪರವಾರ್ತನ ಪರವಾಗುಗ್ರಹದಿಂದ ಬಹುದುಃಖಜನಕ
ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷಯವೂ ಈವಾದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡುತ್ತವೆಯೋ
ಯಾವ ಮುಖ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಸ್ವದೇಶೀಯವಾದಿ-
ಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಅರ್ಥ. ಅಂತ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ
ಪ್ರಯೋಗ-ವಿಶೇಷವಾದುದು, ಶ್ರೀನಾರಾಯಣದೇವರೇ ಮುಖ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿ
ವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಮುಕ್ತಾನಾಂ ಪರಮಾಗತಿಃ (ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮ)
ಮುಕ್ತರಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಆಶ್ರಯನೂ, “ಸಕಲಸಗಮಗೇಯಂ, ಸರ್ವಶಬ್ದಾಭಿ
ಧೇಯಂ” (ನಾರಾಯಣಾಶ್ವತ). ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಮುಖ್ಯತೆಯಾ ಪ್ರತಿ
ಪಾಡ್ಯನೂ ವೈದೈಶ್ವ ಸರ್ವೈಃ ಅಹಮೇವವೇದ್ಯಃ (ಗೀತಾ) “ಮುಖ್ಯತಃ
ಸರ್ವಶಬ್ದೈಶ್ಚ ವಾಚ್ಯ ಏಕೋ ಜನಾರ್ದನಃ” (ಅಣುಭಾಷ್ಯ). ಸರ್ವಶಬ್ದ

ವಾಚ್ಯನೂ, ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ಗಮ್ಯನೂ ಆದ ನಾರಾಯಣಾಖ್ಯ ಪರಬ್ರಹ್ಮನು, ಈ ಕರ್ಮಬಂಧದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಿಂದ ಸರ್ವದಾ ಧ್ಯಾನಿಸಲ್ಪಡುವನಾಗಬೇಕು. ಹೀಗೆ ನಾವು ದೇವರಲ್ಲಿ ಮೊರೆ ಯಿಟ್ಟರೆ “ಬಂಧಕೋ ಭವಪಾಶೇನ ಭವಪಾಶಾಶ್ಚ ಮೋಚಕಃ” ನಮ್ಮನ್ನು ಭವಪಾಶದಿಂದ ಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಭವಪಾಶದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕವನು. ಎಂಬುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಂಬಿ ಸದಾಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿ ಸಾಧನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ವೈಷ್ಣವ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅದು ಪರಮ ಲಾಭ. “ಎಂದಿಗಾದರೂ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೇ ಬಾಹೋದೇ ಸತ್ಯ ಇಂದೇ ಮುಂದಕೆ ಕರೆಯೋ ಗೋಪಾಲ ವಿಠಲ” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಶ್ರೀಗೋಪಾಲದಾಸರು. ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯ ಬೇಕು, ಸತ್ಪಥವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು ಮೋಕ್ಷಾಖ್ಯ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸ ಬೇಕು.

ಈ ಮಹೀಮಂಡಲದೊಳಿಹ ಗುರು |
 ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಮತಾನುಗ-|
 ರಾ ಮಹಾಮೈಷ್ಠವರ ವಿಷ್ಣುಪದಾಬ್ಜ ಮಧುಕರರ ||
 ಸ್ತೋಮಕಾನಮಿಸುವೆನವರವರ |
 ನಾಮಗಳನೇಂ ಪೇಳ್ವೆ ಬಹುವಿಧ |
 ಯಾಮು ಯಾಮಂಗಳಲಿ ಬೋಧಿಸಲೆನಗೆ ಸನ್ನತಿಯ ||

—(ಶ್ರೀಹರಿಕಥಾವ್ಯಾಸಸಾರ)

ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರ ಶಿಷ್ಯರ ಪತ್ರಗಳು

ಶ್ರೀ ಮು. ಶ್ರೀ. ಗುಂಟೂರಾಚಾರ್, ಬೆಂಗಳೂರು (ಕರ್ನಾಟಕ)
ಬೆಂಗಳೂರು

(ಮುಂದುವರಿದುದು)

ವಿಜಯದಾಸರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ
ಕಾಣುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ಅವರ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಾತುಗಳಿಂದ

ರವಾಬ್ದಿಪಾದಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹವುಂಟು
ಅಮಮ ನಿಷ್ಕಾರ್ಥಿಗಳ ತ್ರಿಜಗದೊಳಗೆ
ಸಮನಿಲ್ಲ ನಿನಗೆಲ್ಲ ಸರ್ವಸ್ವತಂತ್ರನಿ
ಅನಿತಾನಂತಕಲ್ಯಾಣನುನಿವೃತ್ತಿ
ಅಮಲಮೂರುತಿ ಅದಿಕವೋಪಗಂಧವಿದು
ಕ್ರಮದಿಂದ ಮುಕ್ತರನು ಪೊರೆವ ಅಗೃಹಿಣಿ
ನಮಿಸುವೆ ನಾನಾಪದಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ
ಕವಿವರನೊಂದ ತಿಳಿದು ಗಳಿಗೆ ಕ್ಷಣದೊಳಗೆ
ನಿಮಿಷ ಮೊದಲುನಾಡಿ ಕಡ್ಡಿದುಂಟು
ಸಮಜ್ಞಾನಾನಂದರೂರ ಬಿಡುಬಿಡು
ಕ್ರಮದ ಜರಿಸಿ ನನ್ನ ವಾಸನೆಯುಂಟು

ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ,

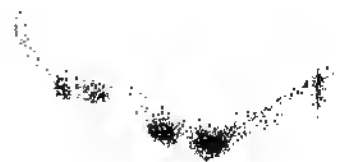
ಶ್ರೀ ಶೇಷ ಭೀಮಪ್ಪ ಬಸವರ ಪದ್ಯಗಳು
ವಾಣೀಶಾಸ್ತ್ರರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ
ವಾಸುಕಿಕವಿತೆ ಪ್ರಕಾರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ
ನೀ ಪದ್ಯವೊಂದು ಮುಖ್ಯ ನೀ ಪದ್ಯವೊಂದು

ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ನೀನು

ಎಂಥ ಬೆಂಕುವಂತ, ಎಂಥ ಬಲವಂತ |
 ಎಂಥ ಗುಣವಂತ, ಎಂಥ ಕೀರ್ತಿವಂತ |
 ಎಂಥ ನಿಜವಂತ, ಎಂಥ ಸ್ವತಂತ್ರ |
 ಎಂಥ ಸ್ವರೂಪವು, ಎಂಥ ಮೋಹನವು |
 ಎಂಥವರೊಳಗಿವ್ವ ಎಂಥ ಪುರುಷನು |
 ಘಂಡಗಾರ ನಿನ್ನ ಪಂಥ ಬಲ್ಲವರಾರು |
 ನಂತರೂಪ ಸಿರಿ ವಿಜಯವಿಠಲ ಶೌರಿ ||
 ಪಿಡಿದೆ ನಿನ್ನ ಚರಣಾ ಪೀಡಿಸುವಾ ಕರ್ಮಾ |
 ಕಡಿದು ಸಾಲಿಸುವುದು ನಿಧಿ ವಿಜಯವಿಠಲ ಕರ್ತ ||

ಮೇಲಿನ ಮಾತುಗಳ ಅತ್ಯಯತೆ, ಅನುಭವ ಎಂತಹದೆಂಬುವುದನ್ನು
 ಸಪ್ತರೇ ಉಹಿಸು. ಕುದು. ವಾಸರು ಇಷ್ಟು ಮೊಗಳು ವ ಗುಣಪೂರ್ಣ
 ಸಾರಿದರೆ—

ವಿಶ್ವಮಂಗಳನೀತ ವಿಶ್ವಕಾಯನೀತ |
 ವಿಶ್ವಕುಟುಂಬ ಸಾಲಕನೀತ ಪ್ರಭುವೀತ |
 ವಿಶ್ವಾಧಾರಕನೀತ ವಿಶ್ವವಿಶ್ವನೀತ |
 ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನೀತ ವಿಶ್ವಸುಗುಣನೀತ |
 ವಿಶ್ವನಾಟಕನೀತ ವಿಶ್ವಪ್ರೇರಕನೀತ |
 ವಿಶ್ವಕರ್ಮನೀತ ವಿಶ್ವಕಾಲನೀತ |
 ವಿಶ್ವದ್ರವ್ಯನೀತ ವಿಶ್ವನೀತ |
 ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪ್ತನೀತ ವಿಶ್ವಭಿನ್ನನೀತ |
 ವಿಶ್ವಮೂರುತಿ ಈತ ವಿಲಕ್ಷಣನೀತ |
 ವಿಶ್ವಾಂಬರದೊಳಗೆ ವಿಶ್ವಾಸದಲಿ ಪ್ರೀ-
 ತತ್ವನ್ನ ಮಿತ್ರನ್ನ ಸುಸ್ವರದಲಿ ಪಾಡಿ |
 ಈಶ್ವರ ಸಾನೆಂಬ ನಷ್ಟರಮತಿಬಿಟ್ಟು |
 ಭಾಸ್ವರಸಂಪೂರ್ಣವಿಶ್ವಯನಾಗೋ !

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಅಷಾಢೆ

ವಿಶ್ವಗಿರಿವಾಸ ವಿಜಯವಿಠಲ ಪಿಂಕ-
ಟೀಶ್ವರ ಭಕ್ತರ ವ್ಯಾಧಿಗಳ ಕೇವ ॥

ಈ ವಿಜಯವಿಠಲ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ,
ನಿರಾಧಾರ ನಿಷ್ಪಂಗ ನಿರಮಲಾಂಗ |
ನಿರಾಮಯ ನಿರ್ದೋಷ ನಿರಾಪಧಾಂ |
ನಿರಂಜನ ನಿರ್ಗುಣ ನಿರಾಪರಾಂ |
ನಿರಜರನುಣ ನಿರಾಪ್ರಯಣಿ ನಿರಾಕಲ್ಮಷ |
ನಿರ್ವಿಕಾರ ವಿಜಯವಿಠಲ |
ತಿರುಮಂಗಲೇಶ ತಿರುಪತಿನಾಥ ॥

ಈ ತಿರುಪತಿನಾಥ,

ಜ್ಞಾನಾನಂತ ಗುಣಾನಂತ | ವ್ಯಾಪಾನಂತ ವಾಕ್ಯ
ಮುನಾನಂತ ವಾನಾನಂತ | ಅಭಂತಾನಂತಾಂ
ಅನಂತವರ್ಣ ವಿಜಯವಿಠಲ | ಅಭಯವಿಠಲ

ಅಪ್ಪರಿಂದ,

ಸಮೀಪ ಸಮೀಪ ಅಪಂಕುಲ
ಗಮನಾಲ ವಿಜಯವಿಠಲನಾಂ

ಶ್ರೀಹರಿವಿಠಲ ಪೊಂದೆಯುಗವು ಪೊಂದಿವು
ಕಾಳಗರು ಕುಂದಲಾಗಿ ತಿಳವು ಕವಿ
ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡಿ, ಮಹಾಕಾಡಿ, ಕೂಗಲಾಗಿ
ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಟ ಉದ್ಗಾರಾಗೊ ಪ್ರಸಾದ

ಶ್ರೀರಮಣಿ ಕೂಡ ವಿಶಾಂತವಾದಾಗ |
ಸಾರಸುಂದರವಾದ ವೇದವದನ |
ಚಾರುಜೋಭಿತ ದಂತಪಂಚುಳಿ ಮಿಡಿತ ಕವಿ
ಕಾರುಣ್ಯದಲಿ ನೋನೆಗೆರೆವ ಕವನ |

ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ ಕಾಮುಕಾಂತ ವಿಜಯವಿಠಲ |

ಲೌಕಿಯ ಜನ್ಮವಿಚಿತ್ರ ವದನ ||

ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸುಂದರ ಅರನಿಂದ ನೇತ್ರಗಳೋ—

ಚಂದ್ರಮಂಡಲ ಪೋಲುವ ಇಂದಿರಾ ಮೊಗವನು |

ಚಂದದಿಂದಲಿ ಬಿಡದೆ ನಿಕ್ಷೇಪವ ಲೋಚನ |

ಮಂದಹಾಸ ಶೀತಳವಾಗಿ ಪಾದವನು |

ಪೊಂದಿದ ಭಕ್ತರನ ನೋಡುವ ಲೋಚನ |

ನಂದಿಸಿ ಲೋಕಾಡಿ ಒಂದೇ ಭಕುತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವನ ನಂಬಲು |

ನಂದದಿಂದಲಿ ಸುಧಾ ಬಿಂದುಗರೆವ ಲೋಚನ |

ಕಂದರ್ಪನಿಲ ಭವ್ಯ ವಿಜಯವಿಠಲ ನಿನ್ನ |

ಪ್ರಾಪ್ತನುತ ಪ್ತುಲೇನ ಸುರೋಚನ ||

ಶರಮಾತ್ಮನ ಉದರವೋ—

ಕಮಲಾ ಕಮಲಾಸನದಿಂದೊಪ್ಪುವ ಪ್ರೊಕ್ಕಳಮಲವಾಗಿ |

ಮೆರೆನ ಬಲುಕಾಂತಿಯಾದ ಉದರ |

ಶಮದನುವಾನಂತ ಗುಣಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ |

ಪ್ರಮೇಗಳು ತುಂಬಿದ ಕಲುಷಹರ ಉದರ |

ಅನಂತಜಾಂಡದೊಳಗೆ ಬದುಕುಮಾಡುವ ಉದರ |

ಅನಂತ ವಿಜಯವಿಠಲರೇಯನ ಉದರ ||

ಭಗನಂತನ ಹಸ್ತವೋ—

ನೈಕುಂತವೆಂದು ತೋರುವ ಹಸ್ತ |

ಲೋಕಪಾಲಿನ ಲಾವಣ್ಯ ಹಸ್ತ |

ಸಾಕಾರವಾದ ಸ್ವತಂತ್ರಹಸ್ತ |

ಏಕಮಯನಹಸ್ತ ಆ ಕಟಕರಹಸ್ತ |

ಶ್ರೀಕರ ವಿಜಯವಿಠಲ ಸನಕಾದಿಗಳ ಪಾಲಿವ ಹಸ್ತ |

ದುಷ್ಕರ್ಮದಹಸ್ತ ಶಿಷ್ಯಪಾಲಕಹಸ್ತ

ಸೃಷ್ಟೀಶ ವಿಜಯವಿಠಲ ತಿಮ್ಮನ ಹಸ್ತ ||

ಅಂತರಂಗ ಪರೀಕ್ಷಾಪ್ರಶ್ನೆ:-

ನಿರಾಣಿ ಅರೇಣಕಿರವಾದಂತೆ ಪೂಜಿಸುವ ಚರಣ |
ತರಣಿವರಾಣಕಂಕರನು ಧರಣಿವರವನು ಚರಣ ||

ಪ್ರಸುತವನು ಭೂಪ್ರಾಣಿ:-

ಇಂದಿರಾದೇವಿ ಗುಣಿಸಿ ಎಣಿಸುವೇನೆಂದು |
ಒಂದುಸಾರಿ ನೋಡಲು ಬೆರಗುತೋರಿದ ನಬಿ |
ನಿಕಸಿತ ಕೆಂದಳಕೆ ಸದೃಶವಾದ ನಬಿ |
ಅರ್ಚಕರ ಹೃದಯದೊಳಗೆ ಮಿಸುಗುವ ನಬಿ |
ಅರ್ಚಿತ ನಿಜಯವಿತಲರೇಯನ ನಬಿ ||

ಪ್ರೀತಿವಾಸನ ಸಾಧನಪ್ರಶ್ನೆ:-

ಪ್ರೀತಿವಾಸನವನು ಬಂಕುಬ ಸುಂದರನು ಅಂತ
ನೀತಿವಾಸನವು ಪೂಜಿಸುವಂತರಾದ |
ಪ್ರೀತಿವಾಸನವು ಪೂಜಿಸುವಂತರಾದ |
ಪರಿಪೂರ್ಣ ಮೂರುತಿಯು ಅರುಣವರಾಣಸಾದ |
ಗುಣಗುಣಸುಲಮು ನಿರ್ಗುಣ ವಿಜಯನಿಲಯ |
ಆಜೀವರಣಿಮೂರ್ತಿ ಎಂದನಿವನು ಪಾಪ ||

ಇಂತಹ:-

ಸುಂದರರಾಜಾ ರಾಜಶೇಖ |
ಇಂದಿರಾನಾಥಾ ವಾಸನ ಪಥ ||

ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದ ಸುಂದರ ರೂಪವೋ:-

ಚರಣತಳದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು-ಶುದ್ಧ
ಅರವಿಂದ ಧ್ವಜವು ಸೊಂಪು-ಸ್ತುತಿ
ರಸಿಗೆ ಸುರಭಾಜ ತಂಪು-ನೋಡ
ಬರಹ ಕಾಣಬೋ ವೇದಗುಂಪು | ಆಹ
ಬರಹವಿಂಬಳೆ ಸಾತ್ವಿಕಶೈವರ ಮೇಲೆ
ಸುರುಣಿರೇಖೆ ಚಂದ್ರಮನ ಸೋಲಿಪನಬಿ || ೧ ||

ರನ್ನ ವನಳ ಸರ ಧಳಕು-ಜೋಡ
 ಕನ್ನಡಿಹಾಕಿದ ಮಲಕು-ನೋಡು
 ಅನ್ನಂತಸೂರ್ಯರ ಝಳಕು-ಲೋಕ
 ಚನ್ನಾಗಿ ತುಂಬಿದ ಬೆಳಕು,
 ರನ್ನ ತ್ರಿವಳಿ ಹೇಮಸಣ್ಣ ಮುತ್ತಿನ್ನ ಮೋ
 ಹನ್ನ ಎಕಾನಳಿ ಚಿನ್ನದ ಸರಗಳು || ೨ ||

ಸಿರಿವತ್ಸ ಕೌಸ್ತುಭಹಾರ-ಪ್ರೊಪ್ಪೆ
 ಉರ ವೈಜಯಂತಿ ಮಂದಾರ-ಮೇಲೆ
 ತರುಣ ತುಲಸಿ ಜನಿವಾರ-ಇಟ್ಟು
 ವರಭುಜಕೀರ್ತಿ ಕುಂಜರ, ಆಹ
 ಕರದಂತೆರಡು ತೋಳು ಎರಡೊಂದಾರು ಸಾ
 ವಿರ ರೂಪನಾಗಿ ಶರೀರದೊಳಿವ್ವನ || ೩ ||

ಸಕ್ಕರೆ ತುಟಿ ಕೂರ್ಮ ಕದವು-ಕಣ್ಣಿ
 ಗಿಕ್ಕಿದ ಸೊಬಗಿನ ಕಪ್ಪು-ತಲೆ
 ಹಿಕ್ಕಿಬಾಚಿದ ಕೇಶ ಧಳವು-ಸರ್ವ
 ದಿಕ್ಕು ಮೋಹಿಸುಸಂಭವವು-ಆಹ
 ಲಕ್ಕುಮಿದೇವಿಯ ಲೆಕ್ಕಿಸದೇ ಮಗನ
 ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯಳಿಂದಲಿ ಪೆತ್ತ ಅಕ್ಕಜದಬಲೆಯ || ೪ ||

ರೂಪುನಿಜಭಕ್ತ ಮುಳ್ಳುಮುನೀಶ ತನ್ನ ಹೃತ್ಕಮಲದೊಳಗೆ ಸವಾ
 ಅಪರೋಕ್ಷೀಕರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸುಜನರಿಗೊಲಿವ ಸುಂಧರತಮ ರೂಪು.

ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂಬುದು ಸರ್ವವೇದ ಪುರಾಣೇತಿ
 ಹಾಸಗಳ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಮತ್ತು ಪರಮ ಮುಖ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯ.
 ನಂತರ ಅವು ಪ್ರತಿಪಾದನೆಮಾಡುವುದು ಶ್ರೀ ವಾ ಯು ದೇ ವ ರು
 ಜೀವೋತ್ತಮರೆಂಬುವುದನ್ನು. ಛಾಂದೋಗ್ಯಾದಿ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವ
 ರಲ್ಲಿ ಇವರೇ ಶ್ರೇಷ್ಠರೂ ಜ್ಯೇಷ್ಠರೂ ಎಂದು ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮಾತೃಕಾಕೃತಿವಾಚಿನವನಾದ್ದು ಎತ್ತರವೆಂಬುದು ಹೇಗಾಗಿರುತ್ತಾರಿ.
ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಬಿಡುವುಕೊಟ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾಡುವುದು
ಅಂತ್ಯವಾದ್ದು ಸರ್ವ ಸಂಪದವಾಗಿ ನಡೆದಿರುವಾರಿ.

ಪವನಾಳ ಜಗದ ಪ್ರಾಣ ಸಂಕರುಷಣ |
ಭಸ ಭಯಾರಣ್ಯ ದಹನ || ೫ ||

ವಜ್ರಶರೀರ ಗಂಭೀರ-ಮುಕುಟಧರ
ದುರ್ಜನವನ ಕುರಾರ
ನಿರ್ಜನಮಣಿ ದಯಾಪಾರಾ-ವಾರ ಉದಾರ
ಸಜ್ಜನರಘಪರಿಹಾರ
ಪ್ರಾಣ ಅಪಾನ ಉದಾಸ-ವ್ಯಾಸ ಸಮಾನ
ಆನಂದ ಭಾರತೀರಮಣ
ನೀನೆ ಶರ್ವಾದಿ ಗೀರ್ವಾಣಾದ್ಯರಿಗೆ ಜ್ಞಾನ-
ಧನ ಪಾಲಕ ಪರೀಕ್ಷಾ ||

ಪವನಾಳರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಹೋಲಿಸಿದರೂ ಹೇಳಿಗೆ ಸಾಲದು. "ಜ್ಞಾನ
ಗ್ರಾಹ್ಯವಲ್ಲವೆಂದೂ, ನಿನ್ನ ನಾ ಸಂವಿವೇಕೋ ಮುಕ್ತತಾಪ" ಎಂದು—

ಪರಮಾತ್ಮನಿಗ್ರಹಿಯ, ನೋಣಿ
ಸುರಲೋಕ ನಿರಗ್ಯಾರಣೆಯ, ಸರ್ವ
ಪರಮಸುಂದರ ಗುಣಮಣಿಯ, ಚಿಂತಾ
ತುರರಿಗೆ ಆನಾಹ ಹೊಣೆಯ-ಅಹ
ಕರವ ಮುಗಿವೆ ಸಂಶ್ಲಿಸು ಸದ್ಗಮದ |
ಮರವೆ ತೊಡದೆ ವಿಪ್ಲವವಾಗಿ ಪ್ರತಿಧಿ || ೧ ||

ಎಣೆಗಾಣೆನೋ ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮ, ಅನು
ಗುಣ್ಯನಾಗಲಿ ನಿನ್ನೀಮ, ಸುಪ್ರ
ಸನ್ನ ಕುಡ್ಡ ತುಮ ಮಹಿಮ, ಗುಣ
ಪೂರ್ಣ ಮಧ್ಯ ಭೀಮ ಹನುಮ-ಅಹ
ಪನ್ನ ಗಾರಿವಾಡನ್ನ ವಿಜಯವಿರ-
ಲನ್ನ ಮೂರುತಿಯನ್ನು ನಿನೋ ಕು ತೋರಿಸೋ || ೨ ||

ಅನ್ನುತ್ತಾ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೇ ಹಸ್ತಮಹಿಮೆ, ಚರಣಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು
ನಿನ್ನೋ ಪರವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

(ಮುಂದುವರಿದುಂಟು)

ನೋಡಿದೆನು ಸುಯತೀಂದ್ರರ

[ಶ್ರೀ ಪ್ರೇಮದಾಸರು ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಭಗವದಪರೋಕ್ಷ ಪಡೆದವರು. ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುಗಳು ಇವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಭಕ್ತ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಾನವನ್ನೇ ದಯವಾಲಿಸಿದ್ದರಂತೆ. ಆ ಗುರುಗಳ ನೈವಾತೀಶಯಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಇವರಿಗೆ ಪ್ರೇಮದಾಸರೆಂದು ಹೆಸರು ಬಂತಂತೆ. ಇವರ ಅಂಕಿತ "ಅಭಿನವಜನಾರ್ದನವಿಠಲ" ಎಂದು. ಒಮ್ಮೆ ಇವರು ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳವರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಂಡು ಹಿಗ್ಗಿದಾಗ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವವಾದುದನ್ನು ನಮ್ಮಗಳ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೃತಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ರಾಯರ ಭಕ್ತರು ಪರಿಸಿ ಅವರ ವಿಶೇಷ ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆಯಲೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ.]

—ಸಂಪಾದಕ.

ರಾಗ : ಭೈರವ ತ್ರಿಪುಟಾಳ

ನೋಡಿದೆ ಗುರುಗಳ ನೋಡಿದೆ

|| ಪ ||

ನೋಡಿದೆನು ಗುರುರಾಘವೇಂದ್ರರ

ನೋಡಿದೆನು ಸುಖಸಾಂದ್ರರಾಯರ

ನೋಡಿದೆನು ಧರಣೀಸುರೇಂದ್ರರ

ನೋಡಿದೆನು ಸುಯತೀಂದ್ರರ

|| ಅ ||

ಉರ್ವಿಯೊಳಗೀಡ್ಡಳ ಬಲುತ್ತಮ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಹಲ್ಲದನು
ಗರ್ವಮಮಕಾರಗಳ ತ್ಯಜಿಸಿ ಅಪೂರ್ವಯಾಗವ ಮಾಡಿದ
ಸರ್ವಜ್ಞರಾಯರ ಮತಪ್ರವರ್ತಕನೋರ್ವ ಈ ಮಹಮುನಿವರ
ಪೂರ್ವೋತ್ತರವನು ತಿಳಿದು ನೆಲೆಸಿದುದುರ್ವಿಯೊಳು ನಾ ಕೇಳಿದೆ

ಭಕ್ತನು. "ಅದರಲ್ಲಿ ನೆಹಳಮಾನ್ಯ ಇಷ್ಟವೇಳಿ, ಹೊರತು" ಎಂದು ಅಜ್ಜಿ ಹೇಳುವರು.

ಎಲೆ ಝಲ್ಲೆಂದಿತು ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ. ಶ್ರೀರಾಯರ ಪರಮಾನುಗ್ರಹ ಪಾತ್ರಕನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಕುತ್ತಿಪವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಹೊರದೂಡಿದೆವು. ಇದು ಅಕೆಯ ಬ್ರೂಹಮಾತ್ರವೆಂದಲ್ಲ; ಶ್ರೀರಾಯರ ಬ್ರೂಹವೇ ಸರಿ ಎಂದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರ ಸೊಸೆಯ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಯರು "ಅಮ್ಮ ನೀನು ನಮ್ಮ ಭಕ್ತಳು. ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ನೀನು ನಮ್ಮ ಭಾರ್ಯಕಧೃತನಾಗಿ ಅನುಭವವೇಗಾಗಿ ಈ ಮುಖವನ್ನು ಮುಂದೆ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳು. ಶ್ರೀರಾಯರ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಝಲ್ಲೆ ಶ್ರೀರಾಯರ ಇಷ್ಟವೇಳಿ, ಹೊರತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಜವು ಮುಖವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿ ಹೇಗೆ ಝಲ್ಲೆ ನೆಹಳಮಾನ್ಯ ಇಷ್ಟವೇಳಿ, ಹೊರತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಗಳವರು—ನಿನ್ನ ಅತ್ತೆಮಾನಂದಿರು ನಿನ್ನನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿವಾಗ ನಿನ್ನ ಎಲೆಗೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವಲ್ಪ ತುಪ್ಪವನ್ನೇ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದೆ ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ಉಗ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದೀಪಹಚ್ಚಿಟ್ಟು ಅದು ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಕಾಣಬಾರದೆಂದು ಒಂದು ಒಡಕು ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡುತ್ತಿದ್ದೆಯಲ್ಲವೆ? ಆ ಮುಚ್ಚಳದ ಮುಚ್ಚಳ ಕಪ್ಪು ಇನ್ನೂ ಇದೆ; ಅದನ್ನು ನಿಮ್ಮತ್ತೆ ಮಾನಂದಿರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆಯಂತೆ ಹಚ್ಚುತ್ತ ಬಾರಮ್ಮ ಸಾಕು" ಎಂದು ಹೇಳಿದರಂತೆ. ಅದರಂತೆ ಮುಂದೆ ಅವರಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಬಂತು. ನಂತರ ಸೊಸೆಯನ್ನು ಪರಪೇಶವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಕಂಡಿರಲಿಷ್ಟವು! ಇದಾದನಂತರ ಈಕೆಯನ್ನು ಬರುವ ಮಗುವು ಬಂದು, ಭಾವನೆ ಮೂಗು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ನಿಂತ ಕಂತು ಅತ್ತಿಗೆ ಮುಖವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಈಕೆಯ ಮುಖವನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟು! ಇಂತಹ ಮದುವೆಯನ್ನು ಕೈಮಾಡಿದ ನಾನು. ಭಕ್ತನಿಂದ ಹೊಂದಿವೆ ಅಂತೆ ಆ ಗಂಡ! ಇದು ಶ್ರೀರಾಯರ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಕೊಳುತ್ತಿರುವ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ರೀತಿ. ಅದುವಂದರೇ—

“ ಕರುಣಿಗಳೊಳಗೆ ಎಣೆಗಾಣೆನೊ ನಿನಗೆ ಸದ್ಗುರುಪರ ರಾಘವೇಂದ್ರ ”

“ ಶುಭಗುಣನಿಧಿ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಗುರು ”

“ ಶುಭಗುಣನಿಧಿ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ”

ಇತ್ಯಾದಿ ಪರಿವಾಸರುಗಳ ಮಾತು ಇಂದಿಗೂ ನಮ್ಮಂತಹವರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದು. ಹಿಂದಿನ ಜ್ಞಾನಿಗಳಂದಮಾತುಗಳಂತೆಯೇ ಶ್ರೀ ಆನಂದವಾಸರ ಮಾತೂ ಅನುಭವದ ಮಾತಲ್ಲವೆ? ಇಂತಹ ಕರುಣಿಗಳಾದ ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊರೆಬಿದ್ದವರಿಗೆ ಕಲಿಯ ಭಯವೇಕೆ?

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಅಪಾಢ

ಧರ್ಮಿಗಿ ಕುಂತ್ರಲಯವೆಂದನಿಹಿ ತರಿಸಿಕೊಂಬುನಿಹಿ
ವರಾಹತನಯಳ ತೀರ ಯಾವವನಿಗಿಹಿ ಉತ್ತರಧಾರಾ
ಇರುತಿಹುದು ಉಪೇಂದ್ರನಾಯಕ ವರಕುಸುಮನೋಪದ್ರಾ
ಯರು ಇನರನನುಸರಿಸಿ ಇರುವುದು ತ್ವರಿತದಲಿ ನಾಕೀರವೆ

ಈ ಮಹಾನುಹಮೆಯನು ತಿಳಿದು ಸ್ವಗ್ರಾಮದಿಂದಲಿ ಕಿರಣುತ
ಯಾನುಯಾಮಕೆ ರಾಘವೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿ, ಗೋವಿಂದ ಎನ್ನತ
ನಾ ಮರೆಯದಲಿ ಪ್ರಣಕ್ಷಣಕೆ ಬಹುಪ್ರೇಮದಲಿ ಸನ್ನಿಹಿಸುತ
ಈ ಮುನಿಯು ಶೋಭಿಸುತಲಿವು ಸುಗ್ರಾಮ ದೊಡ್ಡ ಸುಖದಿವೆ

ಅಲ್ಲಿ ಸಾಸ್ತ್ರಾಂಗದಲಿ ಸಮಿಸುತ ಮಲ್ಲಮಲ್ಲನೆ ಬಿಡುವೆ
ಫಿಲ್ಲದಲಿ ಸ್ವಾಕಾರವನೆ ಬಿಡುವೆ ಪುನಃ
ಪಲ್ಲದಾಯೋಗೀಂದ್ರಮುಖ ಕಲಿಸುತಲಿ ತ್ವರಿತ
ಚಪ್ಪು ಹನುಮನ ಕಾಣುತಲಿ ಮನದಿವೆ ಕುಂದನಿ

ಪ್ರತಿ ಪ್ರತಿ ವಸ್ತವಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿಹಿಯೆ ಕೈಗೆ
ಪ್ತಿಯಮೇಲೆ ದಿಗಂತ ವಿಶ್ರಾಂತತುಕೀರ್ತಿಯ ಅನು
ಅತಿಶಯದ ಅಸೇತು ಹಿಮಪರ್ವತದ ಮಧ್ಯಸ್ಥತವನು
ತತಿಗಳತಿಶಯದಿಂದ ಬರುನಾನ್ವತವ ಕಣ್ಣಿನಲಿ ನೋಡಿದ

ಹಿಂಗದಲಿ ಉರೊಳಗಣೆಂದ ಸತ್ಸಂಗದಿಂದಲಿ ಸ್ನಾನವ
ಅಂಗ ಪರಿಶುದ್ಧಾಗಿ ಪೋಗಿ ತುಂಗಭದ್ರಾನದಿಯೊಳು
ತುಂಗಸಂಕಲ್ಪವನು ಪರಿಸುತ ಗಂಗೆ ನೊಡಲಾಗೀಸೆಂದಲಿ
ಮಂಗಳನುಸಂಧಾನದಲಿ ಅರ್ಘ್ಯಂಗಳನು ಪಾಸೀದಿವೆ

ಕೋಲದಂವ್ಯದಿ ಸಂಘಟಿಸಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಗಾಂಧಾರಿಯೊಳು
ಶೀಲೆಯನ್ನನು ಶುಭನೆನಿಸಿ ಪಾಲಿಸುತಲಿ ಪುನಃ
ಮೇಲೆಸ್ಥಾನವ ಮಾಡಿ ಪುಂತ್ರದ ಲೋಲಮಗ್ನನಲಿ
ಅಲಸನ ನೂಡದಲಿ ಜಪಗಳ ಕಾಲದಲಿ ನಾ ಮುನಿ

ಮುತ್ತುರೋಡಿಯು ಭಕ್ತಜನಕ ಆಪತ್ತಿಯಲಿ ಅಸ್ವರ್ಣಾಯಾರಿಂ-
ದುತ್ತು ನೋಡು ನವನು ಪರಿಮಿತ ಉಕ್ತಿಯಿಂದಲಿ ಪೊಗಳುತ್ತ
ವ್ಯಕ್ತ ಮಹಿಮನ ನೋಡಿ ನಾ ಜಲುವಿತ್ತು ದಯಮಾಡೆನ್ನತ
ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದ ಸಿತರೊಳು ಧ್ಯಾನಸುಭಕ್ತಿಯಲಿ ಕೊಂಡಾಡಿದೆ ೮

ಪೋಗಿ ಸಾಕ್ಷಾಂಗದಲಿ ನಮಿಸುತ್ತ ಬಾಗಿ ವಿನಯದಿ ನೋಡುತ್ತ
ಯೋಗವರಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನನುರಾಗದಿಂದಲಿ ಮಾಡುತ್ತ
ಶೈಗಳಿಂದಲಿ ಫಲನ ಮುಂದಿಟ್ಟುಗ ವರಪಂಚಾವೃತ್ತ
ಭಾಗಿರಥಿಯಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಳ್ವಮ ಬೇಗ ನಯನದಿ ನೋಡಿದೆ ೯

ಅಂಗದಲಿ ಧ್ಯಾನರವಿಧತಿ ನಾಮಂಗಳು ಶ್ರೀಮುದ್ರೆಯು
ಧ್ಯಂಗದೊ ಗಂಧರ್ವತೆಯು ಪುಷ್ಪಂಗಳಸರ ನಲಿಯಲು
ಮಂಗಳದಿ ನೈವೇದ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಜನಂಗಳತಿಸುಪವಾರ್ಥವ
ಹುಂಗದಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸೆ ನಂತರ ಮಂಗಳಾರುತಿ ನೋಡಿದೆ ೧೦

ನೊದಲು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನರಸಿಯ ಉದರದಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ
ಅದರ ತಡುವಾಯದಲಿ ಬಾಹ್ಯಕ ಅಧಿಪನೆಂತೆಂದೆನಿಸಿದ
ಮುದದಿ ಸುಖಕರ ಚಂದ್ರಿಕೆಯ ರಚಿಸಿದನು ಈತ ವಿಜಯೇಂದ್ರಜಾ-
ಸುಧೀಂದ್ರರಾಕರಕಮಲಸಂಭವರೆನಿಸಿದವರನು ನೋಡಿದೆ ೧೧

ಅಂದಲಿ ಪ್ರಾಕಾರವೇ ಸುರಮಂದಿರವು ಗುರುಗಳ ಪದ-
ಪ್ಪಂಚಮಾಲಿಕ ಬಾಹು ಶಾಯಿಯು ಮಂದಿ ದ್ವಿಜರಿದೊಪ್ಪಿದ
ನಂದಕಾನುತತರುವು ವದನದ ಮಂದಹಾಸವೆ ಕುಸುಮವು
ಸುಂದರ ಸರಿಸುಳಿದ ಫಲಗಳು ಇಂದು ಕೊಡುವುದ ನೋಡಿದೆ ೧೨

ಕಾಮಿಸುವರಿಗೆ ಕಾಮಧೇನು ಮಹಾನುಹಿಮೆಗಳನುದಿನ
ನೇಮದಲಿ ಚಿಂತಿಸುವರಿಗೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೆಂದೆನಿಸುವ
ಭೂಮಿಯೊಳಗುಳ್ಳಖಿಳ ಜನರು ಇದು ಮಹಾಸ್ಥಳವೆನುತ್ತಲಿ ನಿ-
ಸ್ಸೀಮತನದಲಿ ನುಂಜಿ ಮಡುನೆಗಳಾ ಮಹೋತ್ಸವ ಮಾಳ್ವರು ೧೩

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಅವನು

ಕೃಷ್ಣಕಾಮನ ಗೆದ್ದ ಜ್ಞಾನೈಕದ್ವಿತೀಯಾತ್ಮಕತೆಯ ಸತ್ಯವು ತಿಳಿದುಬಂದದ್ದು ಈ ಘಟೆಯ ಸತ್ಯವು ತಿಳಿದುಬಂದದ್ದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ್ದು. ಈ ಸತ್ಯವು ತಿಳಿದುಬಂದದ್ದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ್ದು.

ನುರಳಿ ಪುನಃಪುನಃ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ
 ಚರಿಸುವ ಪದವಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು
 ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡುವುದು
 ಸರಿತು ಬಹುತರ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುವುದು

ಜೀವ ಈಶಗೆ ಭೇದ ತಲೆತನುಭಾವ ಎಂತೂ ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯ ಗುಣಪೇಶವ ಮಹೋಪದೇಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೂರ್ತಿಯು ಯುಕ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ ಗೋಪತಪಸ್ವಿಯು ವಾಸ್ತವವಾದೊಂದು ಮೂರ್ತಿಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರೇ ವಿದ್ಯೆಯು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೇ
ನೇಮದಲಿ ಹೇಳುತ್ತಲಿ ಕೇಳಿ ಭಾಷುವಲಿ ಮನುಷ್ಯನು
ರಾಮನರದಿವ್ಯಾಸಕ್ತೃಷ್ಣರ ತಾಮಸಗಮನ ಭವಿಷ್ಯ
ವ್ಯಾಮಿಗಳ ಮಹಿಮೆಗಳ ತಿಳಿದು ಜೈಮದಲಿ ಕೇಳಿದನು

ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರಲ್ಲಿ ಪಾಠವು ಎಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರಬೇಕು
ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಸ್ತೋತ್ರ ಜಪಗಳು ಎಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬೇಕು
ಬಲ್ಲಿದರ-ಪ್ರಸಂಗ ಸಂಗತಿ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಪರಿಪೂರ್ಣ
ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನನ್ನವರಿಗೆ

ಗೊಡು ಅವತಿ ವಿಸದಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೂಗುತ
ದಿಂಡು ಬಾರುಳಿಕೆ ಬಾರುಳುತು ಭಜಿಸಿಕೊಂಡು
ಮಂಡೆಬಾಗಿ ಸುಮತೆಕೊಂಡಲಿ ಮಿಂಡು ತ್ತು ಕ್ಕುಳ
ತಂಡತಂಡದಿ ಸಮಸಮಾಳುತ ಕಂಡು ಸು ಕೊಂಡು

ಈ ಪರಿಯ ಸಂಭ್ರಮನ ನೋಡುತ ಶ್ರೀ ಪವಾಬ್ಬದ ತೀರಥ
ಪಾಪಸಂದರವೆನುತಕೊಂಡು ಸವಿವಾಪವಾದೀಂದ್ರ್ಯತಿಗಳ
ಖ್ಯಾಜಿಖ್ಯಾಸೆಗೆ ನಮಿಸಿ ಮನದಲಿ ಧೂಪ ದೀಪ ನೈವೇದ್ಯವ
ನಾ ಫಲವ ಮುಂದಿಟ್ಟು ನಮಿಸಿ ಬಹೂಪರಿಯ ಕೊಂಡಾಡಿದೆ ೨೦

ಹಾಸುಬಂಜೆಯೇನೆ ಕುಳಿತಿದ ಭೂಸುರರ ಸಮುದಾಯವು
ಲೇವು ಪರಿಸರ ಭಕ್ಷ್ಯಪರವಾನಾನ್ನ ಸುಪಾಕಗಳತಿಶಯ
ಸೂಸಲಿನ್ನವು ಭೈತಸುತಕ್ರವಿಶೇಷದಿಗೆಯ ಪದಾರ್ಥವು
ಈ ಸುಜನರೊಡಗೂಡಿ ಉಂಡು ಅಶೀಷ ಜನರನು ನೋಡಿದೆ ೨೧

ಪೊಲೆ ಸುಧ್ಯಾವಂದನೆಯು ಸಾಯಂಕಾಲ ನದಿಯಲಿ ಮಾಡುತ
ಶ್ರೀಬಗವತನ್ನಿಧಿಲಿ ಗೀತನ ಕೇಳುತ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ
ಸಾಲುದೀಪಗಟ್ಟಿ ಕರದಲಿ ತಾಳ ಜಾಗಟೆ ವಾದ್ಯದಿ
ಮಾಲಿಕಾನುಂಗಳದ ಆರುತಿ ಹರುಷದಿಂದಲಿ ನೋಡಿದೆ ೨೨

ಇಂತು ಈ ಪರಿತಂತುಗಳ ಆದ್ಯಂತ ನೋಡುತ ಎದುರಲಿ
ನಿಂತು ಆರತಿ ಬೆಳಗಿ ತುತಿಸುತ ಮಂತರಾಕ್ಷತಿ ಕೊಳ್ಳುತ
ಸಂತ ಗುರುವಾದೀಂದ್ರರಾಯರ ನಂತರದಿ ಸೇವಿಸುತಲಿ
ಕಂತು ಇನ್ನು ದಯಾಸ್ತ ಪರಿಯಂತರದಲೀಪರಿ ನೋಡಿದೆ ೨೩

ಮೂರನೇ ದಿನವಾರುಮಂಗಳ ತೇರಿನುತ್ಸಹ ನೋಡಲು
ಶ್ರೀರಮಣಸಂಕಟನು ಇಲ್ಲಿ ಪಿಹಾರಮಾಳ್ವನು ಎನ್ನಿವುದು
ಸಾರುವನಗತಿ ಸಾಲುನನದೊಳಪಾರಜನ ಫಲಸಹಿತವು
ಶ್ರೀರಶ್ಮಿಗುರುವರ್ಯಾಪ್ರಾಕಾರವಲಿ ನಾ ನೋಡಿದೆ ೨೪

ಯತಿಶಿರೋಮಣಿ ರಥವನೇರಿ ಸುಪಥದಿ ಬರುವಾಕಾಲದಿ
ಕ್ಷಿತಿಪುರರು ಶ್ರೀ ಭಾಗವತಪುರಾಣ ಸೂತ್ರ ಸುಭಾಷ್ಯವ
ಅತಿಹರುಷದಲಿ ಉಸನಿಷತು ಗುರುಸ್ತುತಿಯ ಮಾಡುವ ಸುಜನರ
ತತಿಗಳತಿಶಯದಿಂದ ನುತಿಸಾದ್ಭುತವ ಕಣ್ಣಲಿ ನೋಡಿದೆ ೨೫

ತೇರಿನೊಳು ಕೃಂಗಾರ ಪರಿಪರಿಹಾರ ಪರಿಮಳಪಾರವು
ನಾರಿಕೇಳವು ಕದಳಿಫಲ ಖರ್ಜೂರಗಳನು ಮಾಡುವ
ಬಾರಿಬಾರಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಗಳಿಟ್ಟಾರತಿಗಳನು ಮಾಡುವ
ಭೂರಜನರನು ಕಂಡು ಹರುಷಾಪಾರದಲಿ ಕೊಂಡಾಡಿದೆ

೨೬

ತಾಳ ತಂಬೂರಿಗಳ ತಮ್ಮಟೆ ವ್ಯಾಳದಲಿ ಹರಿಹಾಸರು
ಮಿಲಿಸ್ತರವಲಿ ಗಣನವಾದಂತ ಭರದಿ ಕುಣಿಕುಣಿತಾಡುವ
ಹೂಗದ ಹೂವಿನವರು ಭೇರಿ ಕಹಲಿ ತಮ್ಮಟೆ ಭೇರಿವಿಧವು
ಮಾಡಿದೆ

ಬಿಡದಿ ಕೃಂಗಾರಪ್ರಸಾದವೆಂದಿ ನುಡಿಯಲಿ ಯತಿಬ್ರಹ್ಮನು
ಮಂಟ್ರಿಗಳು ಬೋದಿಯೆಂದು ಜಪಿಸಿಳಿದ ಗೋವಿಂದನೊತಲಿ
ಅಂದದಲಿ ಆರತಿಯನೆತ್ತುವಚಂದವಿನ್ನೇನೆಂಬೆನು
ಮಂದಮತಿ ನರ್ತಕಸಲು ಅಳವಲ್ಲಿಂದು ನಾ ಕೊಂಡಾಡಿದೆ

೨೭

ಎಷ್ಟು ಪೇಳಲಿ ಇವರ ಮಹಿಮೆಯ ಹುಟ್ಟುಬಂಜೆಗೆ ಮಕ್ಕಳು
ಕೊಟ್ಟು ಸಲಹುವ ಕುಸ್ತುರೋಗವಿಶಿಷ್ಟನಾಶನಮಾಡುವ
ಕಷ್ಟಗಳ ಪರಿಹರಿಸಿ ಬೇಡಿದ ಇಷ್ಟಕಾಮ್ಯವ ಸಲಿಸುವ
ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳು ಈ ಚರ್ಯ ಬಲು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವನು ಕೊಂಡಾಡಿದೆ

೨೮

ಕುರುಡ ಕುಂಟನು ಕೆವುಡ ಮೂಕನು ಪರಿಪರಿಯ ಗ್ರಹಸಿದ್ಧಿ
ನರರು ಬಂದು ಸೇವಿಸಲು ಅಘಪರಿಹರಿಸಿ ಫಲವೀವುಡು
ತ್ವರತದಿಂದಲಿ ಸೇವಿಸಿ ನಾ ಮರೆಯದಲಿ ಇಹಸರಮಾಡು
ಕರುಣಿಸೆಮ್ಮನು ಪೊರೆಯಲೆನುತಲಿ ಗುರುಗಳನು ಕೊಂಡಾಡಿದೆ

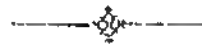
೨೯

ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರದಿ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಬಂಜೊದಗಿವರನು
ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲಿ ನೋಡಿ ನಾ ಬಲು ಭಸ್ಮನೆಂದೆನಿಸಿದೆ
ಸನ್ನುತಿಸಿ ಸೇವಿಸುವ ನರ ಸಂವನ್ನ ಭಾಗ್ಯನೆಂದೆನಿಸಿದೆ
ಮುನ್ನ ಸಂತಾನಾದಿಫಲ ಕೊಟ್ಟಿನ್ನು ಪೊರೆವುದ ನೋಡಿದೆ

೩೦

ಇಷ್ಟತುಂಗಾಸ್ನಾನ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟಗುರುಗಳ ದರುಶನ
 ಶಿಷ್ಟಜನಸಹವಾಸ ಬಲುಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಘನಸುಖಭೋಜನ
 ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗೀಸೌಖ್ಯನಾನಿನ್ನೆಷ್ಟು ಪುಡುಕಲು ಕಾಣೆನೋ
 ಮುಟ್ಟಿ ಭಜಿಸುವ ನರರಫಲ ಸರ್ವೇಷ್ಟಹರಿ ತಾ ಬಲ್ಲನು ೩೧

ಜನರು ಈಪರಿ ನೆನೆದು ಪಾಡಲು ಅನಘ ಶ್ರೀಅಭಿನವಜನಾ-
 ದರ್ಶನವಿಠಲ ಭವನನಧಿ ದಾಟಿಸಿ ಅನುದಿನದಿ ಫಲವೀವನು
 ಮುನಿವರನ ಕಣ್ಣಿಡಿಯ ನೋಡುತ ಘನಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ಫಲಗಳ
 ವಿನಯದಿಂದಲಿ ಕೊಂಡು ಚರುಷದಿ ಪುನಃ ಗ್ರಾಮವ ಸೇರಿದೆ ೩೨

ಬಾಯಿಪಾಠ

ರಾಗ ತೋಡಿ ಅದಿತಾಳ

ಕ್ಷೀರವಾರಧಿಕನ್ನಿಕೆ-ಮಾರಜನಕೆ
 ಈರೇಳುಲೋಕನಾಯಿಕೆ || ಪ ||

ಪಾರವಾರಕೆ ನಿನ್ನಾರಾಧಿಪುದಕೆ
 ಚಾರು ಮನಸುಕೊಡು ದೂರ ನೋಡದಲೆ || ಅ ಪ ||

ಶ್ರೀಧರಾದುರ್ಗಾ ಅಂಭ್ರಣಿ, ನಿತ್ಯ ಕಲ್ಯಾಣಿ
 ವೇದವತಿಯೆ ರುಗ್ಮಿಣಿ
 ವೇದವೇದಾಂತದಭಿಮಾನಿ ವಾರಿಜಸಾಣಿ
 ಅದಿಮಧ್ಯಾಂತಗುಣಶ್ರೀಣಿ
 ಸಾಧುಜನರ ಹೃದಯಾಬ್ಜವಿರಾಜಿತೆ

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಅಪಾರ್ಥ

ಖೇದಗೊಳಿಸ ಕಾಮಕ್ರೋಧಗೋಚರ
ನೀದಯದಲಿ ಮೇಲಾದ ಗತಿಗೆ ಸಂಜೆ
ಭೇದಮತಿಯಕೊಡು ಮಾಧವಪ್ರಿಯಕೆ

ಶ್ರೀ ಮಾಯಾಜಯಾಕೃತಿಸಾಂತಿ-ದೇವಿಜಯ
ನಾಮದಲ್ಲಿದ್ದ ಜಯಸಂತಿ
ಕೋಮಲವಾದ ವೈಜಯಂತಿ, ಧರಿಸಿದ ಕಾಂತಿ
ಸೋಮಾರ್ಕಕೋಟಿಮಿಗೆ ಕಾಂತಿ
ತಾಮರಸಾಂಬಿಕೆ ರಾಮೆ ಲಕುನು ಸತ್ಯ
ಭಾಮೆ ಭವಾರಣ್ಯಧೂಮಕೇತಳೆ
ಯಾಮಯಾಮಕೆ ಹರಿನಾಮನ ಸುಡಿಸು
ತುತ್ತ ಮರೊಡನೆ ನರಿಣಾಮನ ನೀವುದು

ನಾನಾಭರಣಭೂಷಿತ ಧಾರುಣೀಶ್ವರಿ
ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮನಃಪ್ರೀತಿ
ಅನಾದಿಯಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತೆ ಅದಿದೇವತೆ
ಗಾನವಿಲೋಲೆ ಸುರಗೀತೆ
ನೀನೇಗತಿ ಎನಗಾರೊಚ್ಚರ ಕಾಣೆ
ದಾನಿ ಇಂದಿರಾದೇವಿ ನಾನಾಪರಿಯಲಿ
ಶ್ರೀನಿಧಿ ವಿಜಯವಿಠಲನ ಮೂಡು ಕಿರು
ಧ್ಯಾನದೊಳಿರುವಂತೆ ಜ್ಞಾನವ್ಯಾಪ್ತಿಯೆನಿಸು

॥ 'श्रीपतिर्मानदो नः' ॥

ಸಂಪಾದಕೀಯ

“ಶರಣರಸುರಭೂಜ ಗುರುರಾಜ”

“ಕಮಲೇಶವಿಠಲಾಂಕಿತ”ದಿಂದ ಪದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಾಡಿ ಸುಖಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಸುರಸುರದ ಆನಂದನಾಸರಂದ ಮೇಲಿನ ಮಾತು ಅದೆಷ್ಟು ಅನುಭವದ್ದು ಎಷ್ಟು ವುದು ಕೆಳಗಿನ ಪುಟ್ಟದಾದ ಒಂದು ಸಡಿಲ ಕಥೆಯಿಂದ ನಮಗೂ ಅರ್ಥವಾಗದಿರದು. ಶ್ರೀಮದ್ರಾತ್ರಾಲಯ ಗುರುವರರ ಆರಾಧನೆಯ ಮಾಸ ಶ್ರಾವಣಮಾಸ. ಶ್ರಾವಣ ಬಹುಳ ದ್ವಿತೀಯಾ ದಿನ, ಶ್ರೀಮಧ್ವ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಗುರುರಾಜರ ಭಕ್ತರಾದ ಇತರರ ಆನಂದದ ದಿನ. ಅಂದು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದು ಕೊಂಡು ಪಾನುರರನ್ನು ಸಹ ಶ್ರೀಗುರುಗಳು ಕೈಹಿಡಿದು ರಕ್ಷಿಸುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಮರೆಯದೆ ಸುಖಿಸೋಣವೆಂದು ಈ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಡಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಗುರುಗಳವರ ಅನುಗ್ರಹವಿಶರಣರೂಪವಾದ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಅರಿತವರಿಗೆ ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಷ್ಟು; ಹೇಳಲು ಆಯಸ್ಸು ಕಾಲದಷ್ಟು. ಮುದ್ರಿತವಾದದ್ದನ್ನು ಓದಲೂ ನಾಲಾಕು ತಿಂಗಳುಗಳು ಬೇಕು. ಇಷ್ಟಿದ್ದರೂ “ಅಳಿಲುಭಕ್ತಿ ಮಳಲುಸೇವೆ” ಎಂದಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತೇವೆ.

ಆದೇನಾಸಾಯ ಕನಿಷ್ಠಾಪದ ಒಂದು ಊರು. ಅಲ್ಲಿ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರಾದ ದಂಪತಿಗಳು ನಾಸನಾಗಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯಿಂದಲೂ ಅವರು ಸುಖಿಗಳು. ಸುಂದರನಾದ ಗಂಡುಮಗ. ವಿಧ್ಯಾವಂತನೂ ಆಹುದು.

ಆ ಊರ ಸನಿಷ್ಠಾಪದ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಡುಬಡವರಾದ ದಂಪತಿಗಳು; ಗಂಡುಮಕ್ಕಳೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಕನ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಆ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರ ಮನೆಯವರು ಈ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದರಂತೆ; ಕನ್ಯೆಯು

ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವವರೂ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟು ಭೈರೃ ಸಾಲದಾಯಿತು ಕನ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಆ ಊರಿಗೆಬಂದ ಆ ಧನಿಕರನ್ನು ಕಂಡ ಈ ಬಡ ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ. ಆದರೆ ಆತ. ಈಶಪ್ರೇರಣೆಯಂತೆ ಕೇಳಿಯೇ ಬಿಟ್ಟ. ಇಷ್ಟು ಬಡವನ ಮಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದೆಂದು ಮನಸ್ಸು ಹಿಂದೆಗಿದರೂ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೋಡಬಯಸಿ, ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಒಪ್ಪಿಬಿಟ್ಟರು. ಲಗ್ನವತ್ತಿಕೆಯಾಯ್ತು. ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ಹುಡುಗಿಯು ದೊರೆತಳೆಂದನು ಐಶ್ವರ್ಯವಂತ ಗೃಹಸ್ಥ.

ಮದುವೆ ನೋಡಿ ಒಪ್ಪಿದ ಮರುಗಿಯನ್ನು ಮರುಗಿಯದಿನ ಕೈಬಿಡಿಯುವಂತಹ ಆ ಕಾಲ; ಜಿನಾದವೂ ನಡೆಯಿತು. ಶಾಶ್ವತಿಯು ಮನೆಗೆ ಬಂದವಳೆ ಸತಿಭಕ್ತಿಯಂತೆಳಾದ ಆಕೆಯು ಅತ್ತಿಮಾಪಂದಿ ದಲ್ಲಿನೂ ಭಕ್ತಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ನಾದಿನಿ, ಅತ್ತಿಗೆ ಇವರುಗಳು ಬಡವನ ಮಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸುಖಕ್ಕೆ ಸದೃಶವಾದ ಸುಖವೇಕೆಂದು ಮತ್ಸರಿಸಿ ಬದುಕುವಿಕೆಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಹಳಸಿದ ವಪಾರ್ಥಗಳನ್ನೋ ಅಥವಾ ತಾವು ತಿಂದು ಉಳಿದವುಗಳನ್ನೋ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಅತ್ತಿ ಮಾಪಂದಿಗೂ ಈಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ ಕನ್ನಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಗಂಡನಿಗೂ ಈಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಮತೆ ಕಾಣಿಸಿದರು.

ಹದಿನೈದು ಶ್ರೀಮನ್ಮುಕ್ತಾಯು ಪ್ರಭುಗಳವರ ಭಕ್ತವಾಗ್ಯ. ಇವ ಈಕೆ ಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಅವರಲ್ಲಿ ರೂಪುತ್ತಿದ್ದಂತೆ. ಶ್ರೀರಾಮರು ಮದುವೆನ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಉಂಟು ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆರೂ ಈಕೆಯ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅವರು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಆಕೆ ಎದೆಗುಂದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಧ್ವಿಯನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರದೂಡಿ ಆ ಮನೆಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ೨ ಹೊತ್ತು ಅನ್ನಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟು ಇಟ್ಟಿದ್ದು ಆಯಿತು. ಆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಹ ತನ್ನ ಹಿರಿಯರ

ಅನುಗ್ರಹ ತನಗಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿರೆಂದು ಶ್ರೀರಾಯರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದೆ ಮೊರೆಯಿಡುವುದನ್ನು ಆಕೆ ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀರಾಯರು ಧೈರ್ಯದಾನ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಪತಿವ್ರತೆಯನ್ನು ಕ್ಲೇಶಪಡಿಸಿದುವಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವಂತಾಯಿತು. ಪರೆ ಬಂದಿರಬಹುದೆಂದು ವೈದ್ಯರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರು. ಅದು ಪರೆಯಲ್ಲವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ಬಹು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟರೂ ಗುಣವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಯೂ ದಿಕ್ಕು ಕಾಣದೆ ಕುರುಡದಂಪತಿಗಳು ಶ್ರೀರಾಯರಲ್ಲಿ ಸೇವೆಮಾಡಲು ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಇವರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಅವರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಸಹ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ಸೇವೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಸಾಲ್ವಾರು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದರೂ ಶ್ರೀರಾಯರು ಏನೂ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕುರುಡದಂಪತಿಗಳು ನಿರಾಶರಾದರು.

ಇತ್ತ ಕಡೆ ಇವರ ಸೊಸೆ ಇವರ ಕಡೆಯವರಿಂದ ಕೊಡುವ ಕದನ್ನು ದಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯುತ್ತಾ ಯಿದ್ದವಳು ಅನ್ನವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಕಾಣದೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೀಡಾದಳು. ಆದರೂ ರಾಯರನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಂದುದಿನ ಶ್ರೀರಾಯರು ಈ ದಂಪತಿಗಳ ಸ್ವಸ್ಥದಲ್ಲಿ “ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ವೈದ್ಯರಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿನ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದಿರಿ? ಇಷ್ಟು ವರ್ಷ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಸೇವೆತಿಗೆದುಕೊಂಡದ್ದು ಆ ವೈದ್ಯರನ್ನು ನೀವು ಕ್ಲೇಶಪಡಿಸಿದ ಪಾಪಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ. ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲೇ ಕಣ್ಣಿನ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ನಮ್ಮ ಭಕ್ತರಾದವರನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೆ ನಾವು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವವರಲ್ಲ” ಎಂದರಂತೆ. ಇದರ ಅರ್ಥ ಯಾರಿಗಾಗಬೇಕು! ವೈದ್ಯರಾರೋ, ಔಷಧಿಯಾವುದೋ, ಏನೂ ತಿಳಿಯದೆ ಈ ದಂಪತಿಗಳು ಪುನಃ ಶ್ರೀರಾಯರನ್ನು ಮೊರೆಬಿದ್ದರು. ಆಗ ಶ್ರೀರಾಯರು “ನಿಮ್ಮ ಸೊಸೆ ನಮ್ಮ

ಸಾದರ ಸ್ವೀಕಾರ

‘ಪ್ರಕಾಶಿನೀ’ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪಾದಕರು: ಶ್ರೀ ಟಿ. ಶ್ರೀಹತಿ, ಬಿ.ಎ.,

ಕೃಷ್ಣಾಪುರಮಠ

ಸುರತಕಲ್ ಸ್ಟೋರ್ಸ್, (ದ.ಕ.)

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ : ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳು.

ನಮ್ಮ ‘ಹರಿದಾಸಭಾರತೀ’ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಏಜೆಂಟರುಗಳು ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಧಾರಾಳನಾದ ಕಮೀಷನ್ ಉಂಟು. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಗೆ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಬಿಡು.

ಗೋಪಿಗೀತೆ

0-4-0 ಸ್ವಾಂಸ್ಥ ಕಳಿಸಿ ಬೇಗ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಕನ್ನಡ ಪದಕ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ತಾತ್ಪರ್ಯದೊಡಗೂಡಿದೆ.
ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿದ್ವಾನ್, ಸಾಹಿತ್ಯಶಿರೋಮಣಿ ಶ್ರೀ ಕೆ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರಿಂದ
ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿತವಾದುದು.

ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳ: —

ಸಂಪಾದಕ — ಹರಿದಾಸ ಭಾರತೀ

ರಾಘವೇಂದ್ರ ಕಾಲೋನಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-೨.

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಭಾರತೀ

ಚಂದಾ ವಿವರ

೧. ದೂರಪೋಷಕ ವರ್ಗ	—	ಒಂದೇ ಬಾರಿ ರೂ. 50.
೨. ಆಶ್ರಯದಾತೃ ವರ್ಗ		ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ,, 25.
೩. ಪೋಷಕ ವರ್ಗ	—	,, ,, 10.
೪. ಅಭಿಮಾನಿ ವರ್ಗ	—	,, ,, 5.
೫. ಸಾಮಾನ್ಯ ಚಂದಾ	—	,, ,, 3.

ಸಂಪಾದಕ.

“ಶ್ರೀಪತಿಸಿದ್ಧಿ”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಘೋಷ

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಘೋಷ ಮತ್ತು ಪಂಚಕವಿ
ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರವಾಚಕರು

ಸಂಪುಟ	}	ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ
೨		೧೯೫೩—ಸಪ್ತೆಂಬರ್

ನಾರ್ಸಿಕ ಚಂದಾ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿ

ಸಂಪಾದಕರು

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಘೋಷ

ರಾಘವೇಂದ್ರ ಕಾಲೇಜು,

ಬೆಂಗಳೂರು ೭

			ಪುಟ
ಸುಂಗಳಾಚರಣೆ	೧
ಸುಗವನ್ನಾಮ ಮಹಿಮೆ	೨
---ಶ್ರೀ ೧. ಭೀಮಸೇನರಾವ್			
ಸತ್ಯಬೋಧನುಪಿನೂವ್ಯತ	೧೧
---ಶ್ರೀ ಸುಬಿನಿ ಪಾತ್ರಿಕಿ ಗೋಕಾಲಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರು			
ಸುಜಯವಾಕ್ಯಕರ ಪುಸ್ತಕವೈಭವ	೨೦
---ಶ್ರೀ ಸುಬಿನಿ, ಶ್ರೀ. ಗುಂಡೂರಾವ್			
ಪ್ರೇಮಾದನಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ	೨೮
---ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು			
ಸಾಮಾನ್ಯತೆ	೩೦
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೩೧

ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ೧ನೇ ತಾ! ಒಳಗಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆ ತಲುಪದಿದ್ದರೆ
ಪಂದಾದಾರರು ಕೊಡಲೇ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ.

‘ಶ್ರೀಪರಿಸ್ಥಿತಿ’

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾಸ ಭಾರತಿ

ಶ್ರೀ ಹರಿ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ
ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಸಂಸ್ಥೆ

ಪ್ರಥಮೋ ಹನುಸಾಕ್ಷಾಮ ದ್ವಿತೀಯೋ ಭೀಮಃ
ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಃ ||

ಸಂಪುಟ	ಶ್ರೀ ವಿಜಯ ... ಪ್ರಾಚೀನ ...
೨	೧೯೫೩ — ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್

ಮಂಗಳಾರ್ಚನೆ

ಹಾಗೆ : ಕಮಲಾಚಾರ್ಯರವರಿಗೆ

ವಿಗ್ರಹನನು ಭವಿನೋ ಮೇಲೆ ನಿಂತು
ನಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ಗಂಗೆಯ ಪಕ್ಕದ ಮೇಲೆ
ರತ್ನದ ಪುಕುಟ ಸಮಾಧಿ ಕಟ್ಟಿ
ಜನ್ಮಗಂಡಸ್ಥಳದ ತೂಗಿ ಮೇಲೆ
ಕೊರಳ ತ್ರಿಲೋಚನವು ವರ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ
ಉರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನತ್ಯಧರಿಸಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ
ಕುಕ್ಷಿಯೊಳಗೆ ಅಕ್ಷರೋಪದೇಶಿಸಿ
ಪೇಕ್ಷೆಯಿಂ ಸುಜನರ ರಕ್ಷಿಸುವ ಭಕ್ತ
ನವಿದೂಳನಂತಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಪದವೆಗೊ
ಮಕ್ಕಳಾಬಿಕೆಯಂತೆ ಮರಳುಮಾಡುವ ಭಕ್ತ
ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಿತಿಬಯಕಾರಣಕರ್ತ, ಜ
ಗತ್ಪತಿ ವಿಜಯವಿಠಲ ವೆಂಕಟ ನನ್ನ

ಭೀಮನು ಮುಹುರ್ಮು

ಶ್ರೀ ವಿ. ಭೀಮಸೇನರಾವ್, ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರ್,
ಗೌ|| ಮಿಡ್ಲ್ ಸ್ಕೂಲ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

“ನಾಮೋಽಸ್ತಿ ಯಾವತೀ ಶಕ್ತಿಃ ಪಾಪನಿರ್ಹರಣೇ ಹರೇಃ |
ತಾವತ್ಕರ್ತುಂ ನ ಶಕ್ನೋತಿ ಪಾತಕಂ ಪಾತಕೇ ಜನಃ ||

(ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾವೃತಮಹಾರ್ಣವ)

ಸರವಾತ್ರನ ನಾಮವನ್ನು ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ಭಕ್ತಿ
ಯಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸಿದರೆ, ಅದು ಎಷ್ಟು ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡ
ಬಲ್ಲದೋ ಅಷ್ಟು ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಹಾಪಾಪಿಯೂ ಅವನ ಆಯುಷ್ಯ
ದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಲಾರನು. ಭಗವನ್ನನು ಸ್ಮರಣೆಯು, ಸರ್ವಕಾಲ
ದಲ್ಲಿಯೂ, ಸರ್ವಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಸರ್ವಾವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲೂ ಮಾಡಬಹುದು.
“ಸಂತತಂ ಚಿಂತಯೇನಂತಂ” | (ಶ್ರೀ ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರ) “ಸ್ಮರಿಸು
ಸಂತತ ಹರಿಯ” (ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥವಾಸರು) “ಮಲಗಿದ್ದು ಮೈಮುರಿ
ದೇಳುತಲೊನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕೃಷ್ಣ ಎನಬಾರದೇ | ಕೃಷ್ಣ ಎಂದರೆ ಕಣ್ಣು ಪರಿ
ಹಾರ ಕೃಷ್ಣ ಎನಬಾರದೆ” (ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು)

“ಮಕ್ಕಳಾಡಿಸುವಾಗ, ಮಡದಿಯೊ
ಳಕ್ಕರದಿ ನಲಿವಾಗ, ಹಯಪಲ್ಲಕ್ಕಿ
ಗಜಮೊದಲಾದ ವಾಹನವೇರಿ ಮೆರೆವಾಗ,
ಬಿಕ್ಕುವಾಗಾಕಳಿಸುತಲಿ, ದೇ-
ವಕ್ಕಿ ತನಯನ ನೆನೆಯುತ್ತಿಹ ನರ
ಸಿಕ್ಕನೆನುದೂತರಿಗೆ ಆವಾವಲ್ಲಿನೋಡಿದರು |”

“ಮಲಗುವಾಗಲಿ ಎಳುವಾಗಲಿ

ಕುಳಿತು ಮಾತಾಡುತಲಿ ಮನೆಯೊಳು

ಕೆಲಸಗಳಮಾಡುತಲಿ ಮೈದೊಳಿವಾಗ ಮೆಲುವಾಗ

ಕಲುಷದೂರನ ಸಕಲತಾವಿಲಿ

ತಿಳಿಯೆ ತತ್ತನ್ನಾ ಮರೂಪವ

ಬಲಿಯಲಿಷ್ಠನು ಒಂದರಕ್ಷಣ ಬಿಟ್ಟುಗಲನವರ" ||

(ಶ್ರೀ ಹಂಸಾಧ್ಯಾತನಾದ)

“ಪುತ್ರಾದೀನಾಂ ಚುಂಬನೇ ಜೈವ ತಾವೇ ಸರ್ವಜನಾಂ
ಸಂಸ್ಕರೇತ್ ಕೃಷ್ಣಮೇವ | ಸುಸಂಗಕಾಲೇ ಸ್ವಪ್ನಯತ್ಕೃಷ್ಣಂ ಮುನೀ
ಪ್ರೀಣಾಂ ಪೀನಪಯೋಧರಂ ಭೃತಂ || ಪುಷ್ಕರಂ ಪೂಜ್ಯಂ ಮುನಿ
ಶ್ರೀ ವೇಣುಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣಸನ್ನಿ, ವಾ ನುರೋಪಾಪ್ಯ ಮನ್ಯುನಾಂ
ಗೋಪೀಜನಜಾರನನ್ನಾ ಪೂರಿಸಜೇಕು. “ಪುಷ್ಕರಂ ಪೂಜ್ಯಂ ಮುನಿ
ಹಸ್ತಕೃಷ್ಣ ಚಿತ್ರಜನ ಕೇಳಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಪಿಕಾವೃತ್ತ ಕೂಡ ಕುಂಭಕೂಟ
ಲಿತ ಎಳೆವಳಾಹಸ್ತಗೋಪೀಜನ ಜಾರಕೃಷ್ಣಸನ್ನಾ” (ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು)

“ಅಸೀನಃ ಸಂವಿತ್ ಅಪ್ತಃ ಭುಂಜಾನಃ ಸಂಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧಃ | ಪರಮ
ಯಾನೋ ಹೃಷೀಕೇರಂ ಅಪರೈಶ್ಚೈವೈವಂ ಜಗತ್” (ಭಾಗವತ)

ಕೂತಾಗ, ಮಲಗುವಾಗ, ನಿಂತಾಗ, ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗುವಾಗ, ಸಂಸಾರ
ಮಾಡುವಾಗ, ಸಾನಮಾಡುವಾಗ, ಸರ್ವಕಾಲಕ್ಕೂ ಮುಖ
ಸೂತ್ಯನನ್ನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

“ಸತಿತಃ ಪುಲಿತೋ ಭಗ್ನಃ ಸಂವತ್ಸರಃ ಸತ್ಪತಿಃ
ಕಲೇರಾಹ ಪುಮಾನ್ನಾ ಯೋಗಿ ಯಾವಾಪಿ ನ
ಗುರುವಕ್ತು ನಟು ತಗುಲಿವಾಗ, ಕುಟುಂಬಕ್ಕೂ ಸಂ
ಚಿತ್ತಗಲೂ ಸಹ, ಅಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪಾ ! ನನ್ನಕ್ಕೆ ಸ್ವೇಚ್ಛ
ಕೃಷ್ಣಾ ಎಂದು ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು ವಿಧವ್ಯ
ಯಾತನೆಯೂ ಆಗಲಾರದು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಕುಂಬಕ್ಕೆ
‘ರೈಲು, ಬೈಸಿಕಲ್’, ಮೊದಲಾದ ವಾಹನಗಳನ್ನೂ
ಸಮಾನವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಮೆರೆಯದೆ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ನ್ನಾ ಮೋಚ್ಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಂಥನು” (ವಿಶ್ವನರಸಾಯಕರು)

ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ನಡುತ್ತಿ ನಿನಾದರೂ ಗುಣವಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಗುಣ
ಗ್ರಾಹಿಗಳು ಅದನ್ನು ಮನಗಂಡು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟಿ
ಅವರು ನಮಗೆ ನಮಿಸಿದಾಗ, ಅದು ನನಗೆ, ನಾನು ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ
ಮನುಷ್ಯ, ಎಂಬ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ, ಆ ನಮನವು ನನಗೆ ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ,
ಮಾನವ ನರಕಭಾಜನನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪರಂತು, ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದರೆ

“ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮಪ್ರಸರಯಣಾಭಿವಾದನಂ |
ವಿಧೀಯತೇ ಸಾಧು ನಿಘಃ ಸುಮಧ್ಯಮೇ |
ಪ್ರತಿಕ್ಷೇಪಃ ಪರಸ್ತೈಃ ಪುರುಷಾಯ ಜೀತಸಾಂ |
ಗುಹಾಶಯಾಯೈವ ಸ ದೇಹಮಾನಿನೇ ” ||

ಇವುಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಧಿಸಲು, ಪರಸ್ಪರ ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನ, ನಮನ,
ಆಲಿಂಗನ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಂದ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಭಿವಾದನಾದಿ
ಗಳು ಹೃದಯಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೇ ಹೊರತು ದೇಹಾಭಿ
ಮಾನಿ ಜೀವನಿಗಳಲ್ಲಿ. ಎಂಬ ರಾಸತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದು ಶ್ರೀ ಹರಿಯಲ್ಲಿ
ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸದಾ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರುವವನು ಸಂಸಾರ
ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೆಯೇ ದಾಟುವನು. “ ಸಂಸಾರ ಸಿಂಧು-
ಮತಿದುಪ್ತರಮುತ್ತತೀರ್ಣೋ ನಾನ್ಯಃ ಪೂ ಭಗವತಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಸ್ಯ
ಲೀಲಾಕಥಾರಸನಿವೇಷಣಮಂತರೇಣ ಪುಂಸೋ ಭವೇದ್ವಿವಿಧದುಃಖ-
ದವಾಹ್ಲತಸ್ಯ ” (ಭಾಗವತ ವಿಕಾದಶಸ್ಕಂಧ)

“ ಆರ್ತಾ ವಿಷಣ್ಣಾ ಶಿಥಿಲಾಶ್ಚ ಭೀತಾಃ | ಘೋರೇಷು ಚ ವ್ಯಾಧಿಷು
ನರ್ತಮಾನಾಃ | ಸಂಕೀರ್ತ್ಯ ನಾರಾಯಣಶಬ್ದಮಾತ್ರಂ | ವಿಮುಕ್ತ
ದಃ ಪುನಃ ಸ್ವಪ್ನೋ ಭವಂತಿ | (ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮೃತಮಹಾರ್ಣವ).

ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ಬಾಧೆ ಪಡುತ್ತಿರುವವನೂ, ಭಯಗ್ರಸ್ಥನೂ,
ರೋಗದಿಂದ ಹಿಡಿತನಾದವನೂ, ಮನೋರೋಗಿಯೂ, ವಿವಿಧಸಾಂಸಾರಿಕ
ದುಃಖಗಳನ್ನನುಭವಿಸುವವನೂ, ಒಂದು ಬಾರಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀ

ಅವಶನಾಗಿ, ಭಗವನ್ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನಮಾಡಿದರೂ ಜಿಂಕೆಯು ಸಿಂಹಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಓಡಿಹೋಗುವಹಾಗೆ, ಸಕಲ ಪಾಪಗಳಿಂದ ನಿಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ “ದುಷ್ಟಭಾವಪ್ರಮತ್ತೋವಾ ನಾಮಾದ್ಯುಚ್ಚಾರಕೋ ಹಿ ಯಃ | ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿಸಾಪಾನಿ ದಹತ್ಯೇವಂ ನ ಚಾನ್ಯಥಾ ||”

“ಗೋದಾನ ಕನ್ಯಾದಾನಾದಿ ಪೃಥಿವೀರೇಣುಸಂಖ್ಯಯಾ | ದುರ್ಭಿಕ್ಷೇ ಜಾಷ್ಣವೀತೀರೇ ಪ್ರತ್ಯಹಂ ಕೋಟಿಭೋಜನಂ | ತಸ್ಯಾನ್ನಾ ಮ-
ಸ್ತೃತಿಃ ಶ್ರದ್ಧಾ ಸುಲಭಾ ಪುರುಷಾರ್ಥವಾ ||” (ಆದಿತ್ಯಪುರಾಣ)

ದುಷ್ಟಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿದವನೇ ಆಗಲೀ, ಪ್ರಮತ್ತನಾದವನೇ ಆಗಲಿ, ಭಗವನ್ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾತಕಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ. (ಅಂದರೆ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಾಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ದುಷ್ಟ ಭಾವವನ್ನು ವರ್ಜಿಸಿ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನದಿಂದ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಕಲ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ.)

ಭಗವನ್ನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನೆಯಿಂದ, ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾದ ಗೋದಾನ, ಕನ್ಯಾದಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಕ್ಷಾಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಮ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವವರೆಗೂ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಕೋಟಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುವಾಸಿನಿ ಯರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿದಷ್ಟು ಫಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರಾಯರು “ನರಜನ್ಮ ಬಂದಾಗ ನಾಲಿಗೆ ಇರುವಾಗ ಕೃಷ್ಣಾ ಎನಬಾರದೆ” ಎಂದು ಅಂದದ್ದು.

ಯಮಧರ್ಮರಾಯರು ತಮ್ಮ ಭಟರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ—
“ತಾನಾನಯಧ್ವಮಸತೋವಿಮುಖಾನ್ಮುಕುಂದವಾದಾರವಿಂದಮಕರಂದ-
ರಸಾದಜಸ್ತಂ | ನಿಷ್ಕುಂಚನೈಃ ಪರಮಹಂಸಕುಲೈರಸಜ್ಜೈಃ ಜುಷ್ವಾ-
ದ್ಭೃಹೇ ನಿರಯವತ್ಸನಿ ಬದ್ಧತೃಷ್ಣಾ ||” (ಶ್ರೀಭಾಗವತ)

ಎಲೈ ಭಟರೇ ಸುಮನಸ್ಕರಾದ ಭಾಗವತರಿಂದ ನಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಸೇವಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪಾದಕಮಲಗಳ ಮಕರಂದರಸಾಸ್ವಾದನದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ

ಯಾ ಯಮಂ ನ ಪಾಪಾಗಾಢ್ಯಾ ವಿಕೀರ್ಣ ತನ್ನಿರಿ. ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೋಽಪಿ ಭಗವತ್ಪ್ರಪ್ತರ ಗೋಚರಗೆ ಯೋಗದಿರಿ.

ಜಿಹ್ವಾ ನ ವಕ್ತ್ರಿ ಭಗವದ್ಗುಣನಾಮಧೇಯಂ
ಜೇತಶ್ಚ ನ ಸ್ಮರತಿ ತಚ್ಚರಣಾರವಿಂದಂ |
ಕೃಷ್ಣಾಯ ನೋ ನಮತಿ ಯಚ್ಚಿರ ಏಕದಾಪಿ
ತಾನಾನಯಧ್ವನುಸತೋಽಕೃತವಿಷ್ಣು ಕೃತ್ಯಾನ್

(ಶ್ರೀಭಾಗವತ)

ಯಾರು ಭಗವದ್ಗುಣಜ್ಯಂಭಿತವಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ನಾಮವನ್ನು, ತಮ್ಮ ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ, ತಮ್ಮ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಒಂಪಾವರ್ತಿಯಾದರೂ ಉಚ್ಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆ ಸತ್ವನಿಯ ಸಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಧ್ಯಾನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಒಂದು ಮರಿಯಾದರೂ, ಯಾರ ಶಿರಸ್ಸು ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂತಹ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಎಳೆದು ತನ್ನಿರಿ.

“ ಯಮಮಾರ್ಗಂ ಮಹಾಘೋರಂ
ನರಕಾಣಿ ಯಮಂ ತಥಾ |
ಸ್ವಪ್ನೇಽಸಿ. ನೈವ ಪಶ್ಯೇತ
ಯಃ ಸ್ಮರೇದ್ಗರುಡಧ್ವಜಂ”

ಯಾವನು ಗರುಡವಾಹನನಾದ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವನೋ ಅವನು ಮಹಾ ಭಯಂಕರವಾದ ಯಮಮಾರ್ಗವನ್ನೂ, ಘೋರ ನರಕಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಯಮದೇವನನ್ನೂ ಸಹ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪರ್ವ ದುಃಖಗಳನ್ನೂ ಸಕಲ ಭಯಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸುವ ಭಗವಂತನ ಸ್ಮರಣೆಯು ಪರ್ವದಾಕಾಡ್ಯವು.

“ ಹೃದಿ ರೂಪಂ ಮುಖೇ ಸಾನು ನೈವೇದ್ಯಮುದರೇ ಹರೇಃ
ಪಾದೋರ್ಮಲಂ ಚ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯಂ ಮುಕ್ತಕೇ ಯಸ್ಯ ಸೋಽಪ್ಯತಃ |”

(ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಮೃತ ಮಾರ್ಕಾಂಡ)

“ ಹೃದಯದಿ ರೂಪವು ವದನದಿ ನಾಮವು |
 ಉದರದಿ ನೈವೇದ್ಯವು ಶಿರದಿ ಪದ ಜಲನಿರ್ಮಾಲ್ಯವಧರಿಸಿ ಕೋ
 ವಿದರ ಸದನ ಹೆಗ್ಗದನ ಕಾಯುವುದೆ | ಫಲವಿಮು ಬಾಳ್ವದಕೆ
 (ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು)

“ ಸಕೃನ್ನಾರಾಯಣೇತ್ಯುಕ್ತವ್ವ
 ಪುರ್ಮಾ ಕಲ್ಪಶತತ್ರಯೇ
 ಗಂಗಾದಿಸರ್ವತೀರ್ಥೇಷು
 ಸ್ನಾತೋ ಭವತಿ ಪುತ್ರಕ ”

ಯಾವನು ಒಂದಾವರ್ತಿ ಭಕ್ತಬ್ರೇಕದಿಂದ ನಾರಾಯಣ ಎಂದು ಉಚ್ಚರಿ
 ಸುತ್ತಾನೋ ಅತನಿಗೆ ಗಂಗಾದಿ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಸೂರು ಕಲ್ಪ
 ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಎಷ್ಟು ಫಲವು ಬರುತ್ತದೋ ಅಷ್ಟು ಫಲವು ಬಂದೋ
 ದಗುವುದು.

“ ಗೋಕೋಟಿದಾನಂ ಗ್ರಹಣಾದಿಕಾಲೇ
 ಪ್ರಯಾಗಗಂಗಾಯುತಕಬ್ಬವಾಸಃ |
 ಯಜ್ಞಾಯುತಂ ಮೇರುಸುವರ್ಣದಾನಂ
 ಗೋವಿಂದಕೀರ್ತ್ಯಾ ನ ಸಮಂ ಶತಾಂಶೇ ”

ಕೋಟಿ ಗೋದಾನ ಮಾಡಿದರೂ, ಪುಣ್ಯಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳ
 ಸಮಾಪವಾಸವನ್ನು ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಕಲ್ಪಮಾಡಿದರೂ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ
 ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ, ಮೇರು ಪರ್ವತದಷ್ಟು ಸುವರ್ಣದಾನ
 ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ, ಒಂದು ಬಾರಿ ಭಕ್ತಿಭರದಿಂದ ನಂದನಕಂದನಾದ
 ಶ್ರೀಗೋವಿಂದನ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಬರುವ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ನೂರ
 ರಟ್ಟೊಂದು ಭಾಗವೂ ಸಮನಾಗಲಾರದು.

“ ಕ್ಷಣಂ ಚಿತ್ತಂ ಕ್ಷಣಂ ನಿಶ್ಚಿಂ
 ಕ್ಷಣಂ ಜೀವಿತಮಾವಯೋಃ
 ಯಮಸ್ಯ ಕರುಣಂ ನಾಸ್ತಿ
 ಧರ್ಮಸ್ಯ ತ್ವರಿತಾ ಗತಿಃ

ನಮಗೆ ಸ್ಥಿರಮನಸ್ಸೋ ಬಡಕೆ ಕೊಂಜ ಕಾಲವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಮಗೆ ಗಳಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯವೂ ಸಶ್ವರವಾದದ್ದು. ನಮ್ಮ ಜನಕುಲಕರ್ಮವೂ ಶ್ವಭಂಗುರವಾದದ್ದು. ಯಮದೇವರಿಗೆ ದುಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕರುಣೆಯೂ ಇಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಜೀವನು ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ವೃಥಾಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯಾದ ಧರ್ಮವೂ ಅಲ್ಲ. ಪುಣ್ಯಸಂಪಾದನೆ ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಪಡೆಯಬೇಕು.

“ಲಬ್ಧ್ವಾ ಸುಮರ್ಲಭಮೀದಂ ಪುನಃ ಸುಮಮಾಸುರಾ
ಮಾನುಷ್ಯನುರ್ಥದಮನಿತ್ಯಮನೇವ ಭಗವಾ
ತೂರ್ಣಂ ಯತೇತ ನ ಪಡೆದವನು ಪುನಃ
ನ್ನಿಶ್ರೇಯಸಾಯ ವಿಕಾಮಃ ಪುನಃ ಸುಮಮಾಸುರಾ

ಶ್ವಾನಸೂಕರಾದಿ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಯ್ದು ಹೋದ
ಸಾಧ್ಯವಾದ ಈ ಮನುಷ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ಹೊಂದಿ. ಪುನಃ
ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ದೇವನು ಅನಿತ್ಯವಾದವನು ಇದರಿಂದ
ಹೊಂದಬಹುದು. ಮರಣವು "ಯೋನಿರೂಪಿಣಿ" ಪುನಃ
ಈಗಲೋ ಕಾಯನಿತ್ಯ ವೆಂದು ಸ್ಥಿರವೆಂದು ನಂಬಿ "ಯೋನಿರೂಪಿಣಿ"

ಅದರಿಂದ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಭಾಗವತ ಭಜನ
ಮಾಡಬೇಕು. "ಕಾಮಾರಾದಾಜರೇತ ಸಿದ್ಧಿಂ ಪುನಃ ಭಾಗವತ
ವತಾನಿಹ" (ಶ್ರೀಭಾಗವತ)

ಈ ನಮ್ಮ ಭರತಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರವಾದವನು. ಈ ಸಾಧನ
ಶರೀರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಮ್ಮನ್ನೂ, ಸಾಧನ ಮಾಡಿದವನು. ನಮಗೆ
ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥಾ ಸರ್ವಕಾಲದವನು ಸ್ವರ್ಗವಾದವನು.
ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವವರು, ಅಲಿಖಿತವೆಂಬುದು
ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದವರ
ಮಾಡಲೇಬಹುದಲ್ಲವೇ?

“ ಸಂದಿಸ್ತು ಬರುವುದು ಕಷ್ಟ
 ಅದನರಿತು ನೋಡಲು ವಿಪ್ರತ್ವವು ಶ್ರೇಷ್ಠ
 ತಿರುಗಿ ಬಾ ಹೋದೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ
 ನಮ್ಮ ಮರುತನ ಮತನ ವೊಂದುವುದೇದುಘಟ
 ಕೇಳಿಲ್ಲವೋ ಮರ್ಕಟ ||
 ಗೋವಿಪ್ರರೂಪಿ ಮೂಡೋ
 ಸೋಹಂಭಾವಾದಿಗಳ ಬಿಟ್ಟು ದಾಸತ್ವಕೂಡೋ
 ಕೇವಲ ಸ್ಮರಣಗ್ಯ ಮಾಡೋ
 ಎಂಬೋ ಭಾವನಗಳಿಲ್ಲ ಒಮ್ಮೆ ಹರಿಯ ಕೊಂಡಾಡೋ
 ಕ್ಷೇರಗಿರಿ ನೀಡಾಡೋ ||

ಎಚ್ಚತ್ತು ಇರುಕಂಡು ಮನವೆ
 ಎಂದು ಬರೇ ಪರೇ ಹಿತೋಪದೇಶ ಮಾಡಿದರು, ಶ್ರೀವಿಜಯರಾಯರು.

|| ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ||

|| ಶ್ರೀಸತ್ಯಬೋಧಗುರುರಾಜೋ ವಂದಯೇ ||

ಶ್ರೀಸತ್ಯಬೋಧಮಹಿಮಾ ಮನ್ಯುಷ್ಯ

ಲೇಖಕರು :—ಶ್ರೀ ಮಹಿಷಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಗೋಸಾಲಾಚಾರ್ಯಾಚಾರ್ಯರು,
ಶಿವನೊಗ್ಗ.

(೯ನೇ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು)

ಶ್ರೀಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಸಾದಂಗಳಾದ ಯುಗ
ಸಾಂದಿಸ್ಯದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟರಾದ ಪಂಡಿತ ಶ್ರೀಮಾನ್
ವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಸ್ತೋತ್ರವು
ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೆಯಷ್ಟೆ. ಈ
ವರಿಯಲೇಕೆಂದು ಅನೇಕರು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.
ಪ್ರೋಕವನನ್ನು ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಈ ಪುಟದಲ್ಲಿ

ಯಃ ಕ್ಷಾಂತೌ ಭವತಿ ಸ್ವಯಂಭವತಿ, ಭವತಿ,
ಗಾಂಭೀರ್ಯೇಂಬುಧಯತ್ಯಘೌಘವದತಿ ಗಂಗಾ,
ಪೇಷತ್ಯರ್ಥವಿನೇಚನೇ ಗುರವತಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯ,
ತಂ ವಂದೇ ಮದಭೀಷ್ಟಸಂತತಿಕರಂ ಸತ್ಯಪ್ರಿಯನಾಂಕರಂ

(ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಪದವಿಭಾಗವು)

ಯಃ, ಕ್ಷಾಂತೌ, ಭವತಿ, ಸ್ವಯಂಭವತಿ, ಭವತಿ,
ವನೇ, ಗಾಂಭೀರ್ಯೇ, ಅಂಬುಧಯತಿ, ಘೌಘವದತಿ,
ಪೇಷತ್ಯನೇ, ಲೀಷತಿ, ಅರ್ಥವಿನೇಚನೇ, ಗುರವತಿ,
ತಂ, ವಂದೇ, ಮದಭೀಷ್ಟಸಂತತಿಕರಂ, ಸತ್ಯಪ್ರಿಯನಾಂಕರಂ,
ರಿತಿ ಪದವಿಭಾಗವು.

(ಅರ್ಥವಿವರಣೆಯು)

ಯಃ=ಯಾರು, ಕ್ಷಾಂತೌ=ಕ್ಷಮಾಗುಣದಲ್ಲಿ, ಭವತಿ= (ಭೂರಿವ
ಅಚರತಿಯಂಬ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ) ಭೂದೇವಿಯಂತೆ ಇರುತ್ತಾರೆಯೋ,
ಭೂಭೂಜಾನಿಸಂಸೇವನೇ=[ಭುವಃ ಭವತೀತಿ, ಭೂಭೂಃ (ಸೀತಾ) ಸಾ,
ಜಾಯಾ, ಯಸ್ಯ ಈ ಎಂಬ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ] ಭೂಭೂಜಾನಿ, ಸೀತಾ
ಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರದೇವರ, ಸಂಸೇವನೇ, ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾದ
ಸೇವೆಯ ನಿಷ್ಕರವಲ್ಲ. ಸ್ವಯಂಭವತಿ=(ಸ್ವಯಂಭೂರಿವ ಅಚರತಿ)
ಅಕುಮುಖವುಳ್ಳವರಂತೆ ಇರುತ್ತಾರೆಯೋ, ಗಾಂಭೀರ್ಯೇ=
ಗಂಭೀರಶೀರ್ಷ, ಗಂಭೀರಭವತಿ (ಅಂಬುಧಿರಿವ ಅಚರತಿ) ಸಮುದ್ರರಾಜ
ನಂತೆ ಇರುವಂತೆ, ಅರ್ಹಾಭವತೇ=ಸಾಪರಾತಿಯನ್ನು ಪರಿಹಾರ
ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಲ್ಲ, ಗಂಗಾತಿ=ಭಾಗೀರಥಿಯಂತಿರುವರೋ, ಭೀ
ಶೋಧನೇ=ಯುಕ್ತ ಸಿದ್ಧಿಗಳರಣ ನಿಚಾರವಲ್ಲ, ಈಷತಿ=ಅದಿಶೇಷಸಂತಿರು
ವರೋ, ಅರ್ಥವೇಷನೇ=ರಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಗುರವತಿ
=ದೇವಗುರುಗಳಾದ ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರಂತಿರುತ್ತಾರೆಯೋ ಪ್ರಾಭವೇ=
ಅಧಿಪತ್ಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀರಾಮತಿ=ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಸಂತಿರುವರೋ,
ತಂ=ಅಂತಹ, ಮದಭೀಷ್ಟಸಂತತಿಕರಂ=ನನ್ನ ಸಕಲ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೂ
ಸಿದ್ಧಿಮಾಡುವ, ಸತ್ಯಪ್ರಿಯಾಷ್ಯಂ=ಶ್ರೀಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಗಳವ
ರೆಂಬ ನಾಮಧೇಯವುಳ್ಳ, ಗುರುಂ=ಗುರುಗಳನ್ನು, ವಂದೇ (ವದಿ ಅಭಿ
ವಾದನ ಸ್ತುತಿಯೇ) ಸ್ತುತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡುತ್ತೇನೆ. (ಈ
ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾದ ಗುಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ಶ್ರೀಪಾದಗಳವರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ
ವಾಗಿ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿರುವವರಿಂದ ಕಾವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರು
ತ್ತಾರೆಂದು ಗುಣಗ್ರಾಹಿಗಳಾದ ಸುಜನರು ಸಂತೋಷಪಡತಕ್ಕದ್ದು)

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವುದರ ಮುಂದಿನ ಭಾಗ

ಈ ವೃತ್ತಾಂತವು ಕರ್ಣಾಕರ್ಣಿಕೆಯಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮಾಚಾರ್ಯರ
ತಂದೆಯಾದ ಶ್ರೀಹರ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ಕರ್ಣಕುಹರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ. ಪ್ರಯಾಸ ಪಡೆದು ಪಡೆದೊಳಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಸೋಪಾನವಾಗಿ ಕೊಡುವುದು ಕುಶಲವೆಂದಿಹುದು. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ಸಂದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ದೇಶವಿದೇಶಗಳಿಂದ ಬರುವವರಾದ ವಿದ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಸಾಮಾನ್ಯರಾದ ಭಕ್ತಜನಗಳಿಂದಲೂ ವಿವಿಧವಿಧ್ಯಾವಿಭಿನ್ನರಾದ ಶಿಷ್ಯಜನಸಮೂಹದಿಂದಲೂ ಇತರಸೇವಕನಿಕರರಿಂದಲೂ ಗುರುರಾಜರ ದಿವ್ಯ ಸನ್ನಿಧಾನಯುಕ್ತನಾದ ಮಠವು ಅಸ್ತಿತ್ವವೆನಿಸಿದೊಡನೆ ಅತಿಶಯಾನಂದದಾಯಕವಾಗಿ ರೋಗಿಗಳುತ್ತಿತ್ತು. ವಿವಿಧ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಂಬ ತಾರುಣ್ಯದ ಮಧ್ಯೆ

ಶ್ರೀವಾದಂಗಳವರು ಪುತ್ರ ಪರ್ಮ ಸದಿಂದ ವಿಚಿತ್ರಾನಂದನನ್ನು
ಹೊಂದಿದ ಹರ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ಮನೋಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದು,
ಹರ್ಯಾಚಾರ್ಯರೇ, ಶಿಷ್ಯಜನರಪ್ರಾರ್ಥನಾನುಸಾರವಾಗಿ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ
ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನವು ದಿಗ್ವಿಜಯವಾಡುತ್ತದೆ. ಶಿಷ್ಯವೃಂದದ ಮನೋರಥ
ವನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿ ನಾವು ತಿರುಗಿಬರುವ ಸಮ್ಯಂತ ನಿಮ್ಮ ಕುನಾರನು
ಲಾಯಚೂರಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಸಮ್ರವನಾಗಿ ವಾಸಮಾಡಲಿ
ನಾವು ಸಂಚಾರಕ್ರಮದಿಂದ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ರಾಯಚೂರುನಗರಕ್ಕೆ ಬಿಜಯ
ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ತಾವತ್ಪರ್ಯಂತ ನೀವು ನಿರಂತರ ಪುತ್ರನ ಸಮೀಪವು
ವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾ ಆನಂದದಿಂದ ವಾಸಮಾಡಿರಿ, ನಿಮ್ಮ ಆತ್ಮ
ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಸಂತೋಷಭವನವೆಂಬೊಡನೂ ಪ್ರವಣವಾಡಿಕೆಯು. ಇಲ್ಲಿರುವ
ವಿಕ್ಟುಲನನು ನಾಯಕರಾದವನು ಬಹುಮಾನಪುರಸ್ಕರನಾಗಿ ಪುತ್ರರು
ಗಳಿಗೆ ಆಪ್ತಾನಮಾಡಿ ಪಾವಪೂಜಾಭಿಷ್ಠಾಪಿಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಣ

ಮಾಡಿ ತತ್ಪ್ರಮುಖಾಧಾರಣ, ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದ, ಪರತತ್ವೋಪದೇಶ
ಸ್ವೀಕಾರದಿಂದ ಜನ್ಮಸಾಫಲ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡರು.

**ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ದಿಗ್ವಿಜಯ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ
ಅದ್ಭುತಮಹಿಮೆಯು**

ಶ್ರೀಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು, ಪೂರ್ವದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೋಭ
ನಾನವಾದ ನಗರ ಗ್ರಾಮಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ತರಾವ ವಿವಿಧ ಶಾಸ್ತ್ರಾಬ್ಧಿ
ಪಾರಗಾಮಿಗಳಾದ ಪಂಡಿತರುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವಿಚಾರ
ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯದ್ಭುತ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸ್ವಪ್ರತಿಭಾ
ಬಲದಿಂದ ದಪನ್ಮುಖಿಗಳಾಗಿ ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ಪ್ರತಿನಾದಿಸ್ತೋಮವನ್ನು
ಜಯಿಸಿದರು. ದಿಗ್ವಿಜಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರು ಅರ್ಜಿಸಿದ
ಶರಚ್ಚಂದ್ರಭಾಸುರವಾದ ಯಶೋರಾಶಿಯೂ ಶಿಷ್ಯಜನರಿಂದ ಆನಂದ
ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಧನರಾಶಿಯೂ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಮೀರಿಸು
ವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಂಚಾರ
ಮಾಡುತ್ತಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ, ಭಕ್ತಜನರಿಗೂ, ಶಿಷ್ಯ
ಸಮೂಹಕ್ಕೂ, ಪ್ರೇಕ್ಷಕನಿಕರಕ್ಕೂ, ತತ್ವೋಪದೇಶದಿಂದಲೂ, ವಾಕ್ಯಾರ್ಥ
ವಿಚಾರದಿಂದಲೂ, ಮಧುರಭಾಷಣದಿಂದಲೂ, ಮುದ್ರಾಧಾರಣ,
ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದವಿನ್ನಿಯೋಗದಿಂದಲೂ, ಅಮಿತಾನಂದಪ್ರದಾಯಕರಾಗಿ
ರಾಯಚೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ಸೂರ್ಯತ್ವೇನ ನಿರೂಪಣವು

ಶ್ರೀಹರಿಚರಣ ಪರಿಚರಣ ನಿಪುಣರಾದ ಕಾರಣ, ವಿಷ್ಣುಪದ
(ವಿಷ್ಣು ಪದ=ಆಕಾಶ)ದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಗಾಢಾಂಧಕಾರ
ವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಭಾಸಮಾನವಾದ ಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳವರಾದುದ
ರಿಂದ ಭಾಸ್ವಾನ್ ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಶ್ರೀಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳ
ವರೆಂಬ ಸೂರ್ಯನ ಸಂಪದಭೃದಯವೆಂಬ ಉದಯದಿಂದ, ರೂಪ
ಗಳೆಂಬ ಪುಷ್ಪರಸದಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜನನಯನಗಳೆಂಬ ರೋಲಂಬ

ಪ್ರದರಾಗಿ ಅಮರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಂತೆ ಮಸ್ತುರೀಂದ್ರರು (ಯತಿ ವರ್ಯರು) ಅತಿಮೋದದಿಂದ ಬಹುದಿನಗಳಪಕ್ಕಂತ ಆವಾಸಮಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ

ಶ್ರೀಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರವಚನವು

ಶ್ರೀಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಸೂತ್ರಕಾರರಾದ ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸದೇವರ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಪರಮಪ್ರಿಯವಾದ, ವಾಸುದೇವಾಖ್ಯಾನದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನು ಅನಂತಕಲ್ಯಾಣಗುಣಾಕರನೆಂದು ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಗಳ ಆಧಾರ ದಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವ, ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರಿಂದ ಪ್ರಣೀತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯಾದಿಸದ್ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಪುರಸ್ಕರ ನಾಗಿ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ಪಾಠಹೇಳುತ್ತಾ ಅಮೌಲ್ಯವಾದ ಕಾಲರತ್ನ ವನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀರಾಮಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಲಗ್ನಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಗುರುಗಳ

ಮನೋಭಿಲಾಷೆಯು

ಶ್ರೀರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಗುರುಗಳ ಸನ್ನಿಧಾನ ದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿ ಭಗವತ್ತೀತಿಕರವಾದ ಸ್ವವರ್ಣಾತ್ರಮೋಚಿತಸತ್ಯವರ್ಣ ನುಷ್ಠಾನ, ಗುರುಸೇವಾ, ವೇದಾಂಗಭೂತವಾದ ವ್ಯಾಕರಣಾದಿಶಾಸ್ತ್ರಾ ಧ್ಯಯನ, ವೇದಾಧ್ಯಯನ, ವೇದಾರ್ಥನಿರ್ಣಾಯಕವಾದ ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವಚನಾದಿಗಳಿಂದ ತರಣಮಾಡಿ (ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಳೆದು) ತಾರುಣ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪದವಿನ್ಯಾಸಮಾಡಿದರು.

ವಿವಾಹಾನುರೂಪವಾದ ವಯೋವಿಭೂಷಿತರಾದ ಶ್ರೀರಾಮಾಚಾರ್ಯ ರಿಗೆ ಶುಭಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನಳಾದ ಕನ್ಯಾರತ್ನವನ್ನು ತಂದು ವಿವಾಹಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ವಿಮಲವಾದ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಲೋಚನೆಮಾಡಿದರು.

ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ದೇಶವಿದೇಶಗಳಿಂದ ವಿದ್ವ ದ್ವೈದಿಕ ಜನರು ಲೌಕಿಕಗೃಹಸ್ಥನುಹಾಶಯರು ಶ್ರೀಮಂತರು ಸಾಮಾನ್ಯ

ಪ್ರೀತುರುಪರುಗಳು ಗುರ್ವನುಗ್ರಹವೇಷ್ಟೆಯೆಂಬ ಸಂದೇಶ
ಬಂದಿದ್ದರು. ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಮಠದಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾದ ಶಿಷ್ಯಜನರಿಗೆ
ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣ ಗುರುಗಳ ಸುಖದಿಂದ ಗುರುಸಂಪ್ರದಾನ ಗುರುಗಳ
ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ ಮುಂತಾದ ಭಗವತ್ತೀತಿಕಥನವಾದ ಶ್ರೀಶೈಲಾಚಾರ್ಯರು
ಜರುಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ಈ ಕಾರ್ಯಕಲಾಸಗಳು ಮಹಾನಿಭವದಿಂದ ಭರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಇವು
ಪ್ರೇಕ್ಷಕರುಗಳಿಗೆ ಅತಿಸಂಭ್ರಮವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವು
ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದಾನೊಂದುದಿನವೆ ಸ್ತ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರೂ
ವಿನಯಾದಿಗುಣಾನ್ವಿತರಾಗಿರುವ ಗುರುಗಳ ಕರುಣಾಪೂರ್ವಕ
ರಾಗಿಯೂ ಸುಂದರಾಂಗನಾಗಿಯೂ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಣನಾಗಿ ಬಂದು
ಇರುವ ನೂತನತಾರುಣ್ಯಾಲಂಕೃತರಾದ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರು
ನಗರನಿವಾಸಿಗಳಾದ ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಮಂತ್ರರಾದ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳನ್ನು
ಅವಲೋಕನಮಾಡಿದರು. ಆ ಸ್ತ್ರೀಮಂತ್ರರಿಗೆ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಬಾಂವಿರುವ
ವಯಸ್ಸಿನಿಂದೊಪ್ಪುವ ಸೌಂದರ್ಯಸೌಕುಮಾರ್ಯವು
ಭೂಷಣಳಾದ ಕಾಂತಿಮತಿಯಾದ ಕನ್ಯಾರತ್ನವು. ಇವಳು
ಆ ಗೃಹಸ್ಥರು ತಮ್ಮ ಪುತ್ರಿಗೆ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಅಪಮಾನಮಾಡಿ
ವರನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ಆ ಮಹನೀಯರು ಸ್ತ್ರೀಗುರುಗಳನ್ನು ಕಂಡು
ಪ್ರಾಪ್ತರಾಗಿ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ಸಾಷ್ಟಾಂಗಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ
ಶಿಷ್ಯರಾದ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ನನ್ನ ಪುತ್ರಿಯನ್ನು ಸಾಲಂಕೃತಕವಾಗಿ
ದಾನ ವಿಧಾನದಿಂದ ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಮಂತ್ರರಾದ
ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿದೆ. ತಾವು ಪರಮಾನುಗ್ರಹಮಾಡಿ ಸ್ವೀಕಾರಮಾಡಬೇಕೆಂದು
ಅಂಜಲಿಬದ್ಧ ಪೂರ್ವಕ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಯತಿವರ್ಯರು ರಾಯರ ಸವಿನಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ
ಕೇಳಿ ಕನ್ಯಾರತ್ನವನ್ನು ಅವಲೋಕನಮಾಡಿ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರು
ಅನುರೂಪಳಾದ ಕನ್ಯೆಯೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಪ್ರಸಾದಮಾಡಿ
“ತಥಾಸ್ತು”ಯೆಂದು ತಮ್ಮ ಅಂಗೀಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು

ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾದ ಶುಭವಚನವನ್ನು ಶ್ರವಣಮಾಡಿ ಕನ್ಯಾಕುತ್ಸುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಂತರು ಉತ್ಸಾಹಭರಿತರಾಗಿ ಎವಾ ಹ ಕೈ ಉಪಯುಕ್ತಗಳಾದ ಸಕಲ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಬಹುಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದರು. ಜ್ಯೋತೀಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದರಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ ಶುಭಗ್ರಹಕಟುಕ್ಷವೀಕ್ಷಿತವಾದ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಸುವರ್ಣಾಭರಣಾಲಂಕೃತಳಾದ ಕನ್ಯಾರತ್ನವನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮಾಚಾರ್ಯರಿಂಬ ವರಾಂಗರೂಪೋಪೇತನಾದ, ಶ್ರೀಧರಸನ್ನಿಧಾನಪಾತ್ರತಮನಾದ ವರಸಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಿರುವ ಬಂಧುಸಂದೋಹಾನುಮೋದಿತರಾಗಿ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು.

ಕನ್ಯಾಪಾಠವಿಧಿಯು ಈ ಲೀತಿಯಾಗಿ ಇರುವದು: "ಕುಲಂ ಚ ನೀಲಾಬಿ ವಚನಯನ್ವ ಏವಾಂ ಚ ವಿತ್ತಂ ಚ ಸನಾಥತಾಂ ಚ || ಏರ್ತಾ ಗುಣಾಃ ಸತ್ತ ಕೂಕ್ಷೈ ದೇಯಾ ಕನ್ಯಾ ಬುಧೈ ಶೇಷಮಚಿಂತನೀಯಂ" ಎಂದು.

"ಕುಲಸುಗ್ರೀ ಪರೀಕ್ಷೇತ" ಯಂದು ಕುಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲಿನ ಕಾರಿಕಾದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾದ ಏಳು ಗುಣಗಳೂ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತೀಭವಿಸಿತ್ತು. ಅದುದರಿಂದ ಎಂತಹ ಸತ್ಪಾತ್ರತೆಯು ಇವರನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿರುತ್ತೆಂಬುವದನ್ನು ಶ್ರೀಸತ್ಯಬೋಧ ವಿಜಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಕಾರರು ಕೇವಲ ಸ್ವಭಾವೋಕ್ತೃಲಂಕಾರ ದಿಂದ ಈ ರೀತಿ ವರ್ಣಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

"ಪಾತ್ರಾಣಿ ಪಾತ್ರಪ್ರಸರಾಯ ರಾಯೋ ವಾಸೋ
ವರಾಣ್ಯಾಭರಣೋತ್ತಮಾನಿ |
ವಾಚಂ ವಿನಾದೇ ಸವರಂ ವರಾಯ ಪ್ರಾದತ್ತ ಸತ್ಯಪ್ರಿಯ
ಸೇವಕಾಯ ||"

(ಈ ಶ್ಲೋಕದ ತಾಪ್ತರ್ಯ)

ಕನ್ಯಾದಾತೃಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಂತರು ಸತ್ಪಾತ್ರರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರಾದ ಅಳಿಯಂದಿರಾದ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗು

ವಂತೆ ಅನೇಕ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟರು. ಮತ್ತು ದಿವ್ಯಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ವನ್ನು ಪಾರಿತೋಷಿಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದಾಗಿ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಪೋಷಣಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರ ಬಾಬ್ಬಬೆಳ್ಳಿ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಟ್ಟ ಕರ್ಣಕಂಠಾಂಗುಲಿಕಟಿಕರಜರಣಾದ್ಯನೆಯವರನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಯೋಗ್ಯನಾದ ಉತ್ತಮ ಸ್ವರ್ಣಾಭರಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಮಾಸರಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರ ಮಾವನು ಕೊಟ್ಟ ಪೂರ್ಣಾಭರಣಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೂ ಭರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರ ಪತ್ನಿ ದ್ರುಗುಣಿತಪಾಪ ತೀರಿಸಿ. ಇವರ ಸರಮಾನವನನ್ನು ಪ್ರವಾಸಮಾಡಿದರು.

(ಮುಂದುವರಿಯುವುದಿಲ್ಲ)

ಉ ಗಾ ಭೋ ಗೆ

ಬಾಂಧವನು ನೀನೆ ಭಕ್ತದೃಢಮುಖವಿರುವ
ನಿಂದವನು ನೀನೆ ಶೇಷಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಮೂಲವು
ಸುಂದರತಿರುವೆಗಳನ್ನಾಗಿ ವಂದಿಸುವೆ. ತಿರುನೆ
ಯಂದಮತಿಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ಶೋಭಿಸುವೆ
ವಂದಕೊಂದಾನಂತ ಅನಂತ ಒಂದೇ

ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರ ತತ್ತ್ವ ವೈಭವ

ಶ್ರೀ ಜಯ. ಶ್ರೀ. ಗುಂಡೂರಾವ್, ಬಿ.ಎ. (ಆನರ್ಸ್)
ಬೆಂಗಳೂರು

(ಮುಂದುವರಿದು)

ಸದ್ವೈಷ್ಣವನಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ, ಪಾಯುಜೀರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ
ಹೇಗೆ ಮುಖ್ಯವೋ ಹಾಗೆಯೇ ತಾರತಮ್ಯ, ಭೇದಜ್ಞಾನವೂ ಬಹಳ
ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ತಾರತಮ್ಯಜ್ಞಾನವಿನ್ಮೂಲವೋತ್ತಮವೆಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತ.
ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರು ಅರೋಹಣಗುಣ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ
ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕೊನೆಗೆ—

ಶ್ರೀಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ ತಿಳಿದರೆ ಗತಿಗೆ |

ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಸಿದ್ಧಿಪ್ರಾಪ್ತಿ ವಿಜಯವಿಫಲ ಪ್ರಾಪ್ತವಾ ||

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದುಕಡೆ—

ತೃಣ ಪ್ರಾಕರಂಭನಾಡಿ ಸರಮೇಷ್ಟಿ ಪರಿಯಂತ |

ಎಣಿಸಿ ಗುಣಿಸುವುದು ತಾರತಮ್ಯದಿ |

ಗಣನೆವುಂಟು ಕೇಳೋ ವೊಂದೊಂದು ಬೊಮ್ಮಾಂಡಕ್ಕೆ |

ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇನ್ನೊಂದುಕಡೆ—

ಇವರಿಗಿವರುತ್ತ ಮರು ಇವರಿಗಿವರಧಮರು

ಇವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೆ ಶ್ರೀಭೂಮಿದುರ್ಗಾ

ಅವಳಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯುತಾನೆ ನಿಯಾಮಕನು

ವಿವರದಲಿ ತಿಳಿ ತಾರತಮ್ಯ ಪ್ರಾಣಿ ||

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಭೇದ ಜ್ಞಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಹೀಗೇ ಘಂಟಾ
ಘೋಷವಾಗಿ—

ಜೀವರಿಂದತ್ಯಂತ ಭೇದ ಪ್ರತಿ-

ಜೀವಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮೋದನಾಗಿ

ಮಾನವಗಲಿತರೂಪದ ವೇದದಲ್ಲಿ
ನೀಳುವುದು ಸತ್ಯಂಭಿಮಾ-ಅಹ

ಎಂದು ಹೇಳಿ "ಅನಾದಿಯಲಿ ಬಂದಜ್ಞಾನವ ನೋಡಿಸಿ, ಮಾನಸದಿ ಭೇದ
ಜ್ಞಾನವ ಕರುಣಿಸಿ"ದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀಹರಿನಾಮಮಹಿಮೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತ ಹೋದರೆ
ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗ್ರಂಥವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರಿಗೆ ಹರಿನಾಮವು
ಜೀವನದುಸಿರಾಗಿದ್ದಿತು. ಇವರು, ಶ್ರೀಹರಿಯು ಕುಣಿಸಿದರೆ ಕುಣಿವೆನು,
ನಗಿಸಿದರೆ ನಗುವೆನು, ಮಣಿಸಿದರೆ ಮಣಿವೆನು, ಅಳಿಸಿದರೆ ಅಳುವೆನು,
ಉಣಿಸಿದರೆ ಉಣುವೆನು, ಉಡಿಸಿದರೆ ಉಡುವೆನೆಂದು ನಿರುತ ಹರಿಯ
ಗೂಡಿ ಹರಿನಾಮನ ಹಾಡಿದವರು. ಮಾತುಮಾತಿಗೆ ಹರಿನಾಮವೆ
ಹರಿನಾಮ. ನಿರ್ಮಲ ವಿಜಯವಿಠಲನನ್ನು ಬರಿಸಿಕೊಂಡವರು.

ನಾಮವೆ ಕಾಯವುಳ್ಳದು ನಾಮವೆ ಉಳಿವುಳ್ಳದು |
ನಾಮವೆ ಭವವಿರಕ್ತ ಸುಖವುಳ್ಳದು |
ನಾಮವೆ ಭವದೊಳ ಸಂಸಾರ ಮುಡುಪುಳ್ಳದು |
ನಾಮವೆ ನೆನೆವಂಗೆ ವಜ್ರಾಂಗಿಯಪ್ಪುದು |
ನಾಮವೆ ಸಕಲ ಭಕ್ತಸ್ತೋಮವ ಪಾಲಿವುದು |
ನಾಮವೆ ನಿಂತಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾಗ್ಯ |
ನಾಮವೊಂದು ನೆನೆಯೆ ವಿಜಯವಿಠಲನ |
ಧಾಮವೆ ಆಗುವುದು ತಡೆಯದೆ ನಮಗಿಲ್ಲ ||

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ—

ಹರಿನಾಮ ಹರಿನಾಮ ದುರಿತರಾಶಿ ಭೀಮ |
ಹರಿನಾಮವೊಂದಕ್ಕೆ ಅನಂತಬಗೆ ಕರ್ಮ-
ಸರಿಬಾರವು ಕಾಡೋ ಇಡಕೆ ಸಂಶಯ ಸಲ್ಲ |
ಹರಿನಾಮ ತೊರೆದು ಕರ್ಮಮಾಡಲು ದೋಷ |
ಕರಗದು ಕರಗದು ಹಮ್ಮೆಟ್ಟಿ ಪ್ರೋಗದು |

ಹರಿನಾಮದಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಟ್ಟು ಕರ್ಮವ |
ತೊರೆಯೆ ಪಾಪವಿಲ್ಲ ಫಲವಕ್ಕು ಸುರ |
ಗುರು ವಿಜಯವಿಠಲರೇಯನ ನಾಮ
ಸ್ಮರಿಸಿದ ಮನುಜಗೆ ಸ್ಥಿರವೆನ್ನಿ ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿ ||

ಆದ್ದರಿಂದಲೇ—

ಹರಿನಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಿಕಾಣೋ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಜನರಿಗೆ |
ಹರಿನಾಮ ಪವನಕಾಣೋ ದುರಿತ ಘನಾವಳಿಗೆ |
ಹರಿನಾಮ ಸಂಜೀವನವೋ ಮೃತಪ್ರಾಯ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ |
ಹರಿಮೂರುತಿ ರಂಗ ವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ |
ಹರಿಯೆಂದ ಮನುಜಗೆ ಹರುಷಪ್ರಸಾದವೆನ್ನಿ ||

ಅಂತೂ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮನೋಹರ ವಿಜಯ ವಿಠಲನ ನಾಮದ
ಬಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅನ್ಯಬಲಗಳಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ದಾಸಾಯಾರ ಸಿದ್ಧಾಂತ.

ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರು ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಿಗಳೆಂಬುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ
ಇಲ್ಲ. ಇವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಾವರೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಧನಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹೆಜ್ಜೆ
ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಅನಂದವನ್ನು—

ಅನಂದ ಅನಂದ ಮತ್ತೆ ಪರಮಾನಂದ |
ಅನಂದಕಂದನೊಲಿಯೆ ಏನಂದದ್ದೆ ವೇದವೃಂದ ||

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಅಂತರಂಗದ ಕದ ತೆಗೆದ ರೀತಿಯನ್ನು
ನೋಡಿ—

ಅಂತರಂಗದ ಕದವು ತೆರೆಯಿತಿಂದು |
ಎಂತು ಪುಣ್ಯದ ಫಲವು ಪ್ರಾಪ್ತಿ ದೊರಕಿತೋ ಎನಗೆ ||
ಹರಿ ಕರುಣವೆಂಬಂಥ ಕೀಲಿ ಕೈದೊರಕಿತು |
ಗುರು ಕರುಣವೆಂಬಂಥ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ
ಪರಮ ಭಾಗವತರ ಸಹವಾಸದಲಿ ಪೋಗಿ
ಹರಿಸ್ಮರಣಿಯಿಂದಲ್ಲಿ ಬೀಗಮುದ್ರೆಯ ತೆಗೆದೆ || ೧ ||

ಸ್ವಮೂರ್ತಿಗಣ ಮಧ್ಯ ಸಜ್ಜಿವಾನುದ್ಯತ
 ರಮೆಧರೆಯಿಂದಲಾಲಿಂಗಿತ್ವದಿ
 ಕಮಲಜಾದಿಗಳಿಂದ ತುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ ಹೃದಯ
 ಕಮಲದೊಳಗಿರುವ ಶ್ರೀವಿಜಯವಿಠಲನ ಕಂಡೆ || ೨ ||

ತಿಳಿದವರಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಪೂಜೆ ಬಹಳ ಸುಲಭ. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಉಪಾಸ
 ನೆಯ ಗುಟ್ಟನ್ನು ವಿಜಯದಾಸರು ಅನೇಕ ಸುಳಾದಿಗಳಲ್ಲೂ, ಪದಗಳಲ್ಲೂ
 ಸೊಗಸಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. "ಮಾಸನ ಪೂಜೆಯ ಮಾದು ಧ್ಯಾನಪೂರ್ವಕ
 ದಿಂದ | ಜ್ಞಾನಲೋಚನದಲ್ಲಿ ನೀ ನಡೆದು ನಡೆದು" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಸತ್ಯ ಪಾರತತ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ತಿಳಿದು
 ಗುಣವು ಸತ್ಯವು ನಡೆದು
 ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವರೂಪ
 ಅತ್ತಮಿತ್ತಮನಾಗಿ ಅತ್ತರೂತ್ತರವು
 ಚಿತ್ತಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತಜನಿತ ನನ್ನ |
 ಸ್ತೋತ್ರವನೆಸಗುತ್ತ ಅತ್ಮನಿರ್ಮಳನಾಗು |
 ಸಾತ್ವಿಕದೈವವೆ ವಿಜಯವಿಠಲ ಸ |
 ಪೋತ್ತಮನೆಂದು ಸಾರುತ್ತ ಸಂತತದಲ್ಲಿ ||

ಮತ್ತು—

ಧ್ಯಾನ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪೇಳು ಅನಂದದಾನಿಯನ್ನು |
 ಶ್ರೀನುಪಿಡಿದು ಸುಂದರಾನನ ಸರಿಯಂತ |
 ಮಾನಸದಲಿ ನೋಡಿ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡು ಒಂದೊಂದ |
 ಸು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ದೈವನು ತಿಳಿದು ಖಚಿತದಲ್ಲಿ |
 ನೀ ನರನು ಭಕ್ತನಾಗು ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಗುಣವ |
 ಧ್ಯಾನ ಜ್ಞಾನ ಗಾನ ಸನ್ಮಾನ ಬಾಹ್ಯರಂಗದಲ್ಲಿ |
 ಏನೇನಾಯಿದ್ವ ಪೂಜೆಯನು ಮಾಡು ಪ್ರೇಳಿಗೆ ನಲಿದು |
 ನಿಷ್ಕಾಮದಲಿ ಭಜಿಸಿ ನೀರೆರದು ಸುಖಪಡು |
 ನಿಷ್ಕಳಂಕರೂಪ ವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ ||

೩೦೦ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಸಂತತವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಬಿಂಬಾಪರೋಕ್ಷವಾಗುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಯು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಮಹಾತ್ಮ್ಯಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕವಾದ ಸುದೃಢಪರ್ವತೋಧಿಕ ಸ್ನೇಹವೇ ಭಕ್ತಿ. ಇದರಿಂದ ಮುಕ್ತಿ. ಶ್ರೀಟೀಕಾರಾಯರು ಭಕ್ತಿಯನ್ನು-

ಪರಮೇಶ್ವರಭಕ್ತಿನಾರ್ಮು ನಿರವಧಿಕಾನಂತಾನವದ್ಯ-

ಕಲ್ಯಾಣಗುಣತ್ವಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕಃ, ಸ್ವಾತ್ಮಾತ್ಮೀಯಸಮಸ್ತ-

ವಸ್ತುಭ್ಯೋಽನೇಕಗುಣಾಧಿಕೋಽಂತರಾಯಸಹಪ್ರೇಕ್ಷಾಪ್ಯ-

ಪ್ರತಿಬದ್ಧೋ ನಿರಂತರಪ್ರೇಮಪ್ರವಾಹಃ ||

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀಗೀತಾಚಾರ್ಯನಂತೂ ಹನ್ನೆರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಕೊನೆಯ ಎಂಟು ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಸ್ವರೂಪ, ಭಕ್ತನ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅನಂದವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಮೂಲವನ್ನನುಸರಿಸಿ ದಾಸಾರ್ಯರು ಭಕ್ತಿಯ ಏಕವಾದವಾಗಿ ತಾವು ಏನನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಂಬುವುದನ್ನು ಕೊಂಚ ನೋಡೋಣ. ಭಕ್ತಿಸುಳಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ--

ಭಕ್ತಿಯೈ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಚಿಂತೆಯಮಾಡು |

ಮುಕ್ತಿದಾಯಕ ದೇವ ವಿಜಯವಿಠಲ ವಲಿವ ||

ಎಂದು ಹೇಳಿ, “ಭಕುತಿ ಸುಖವೋ ರಂಗ ಮುಕುತಿ ಸುಖವೋ” ಎಂದು ಮತ್ತೊಂದುಕಡೆ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಮಾಡುತ್ತಾ,

ಭಕುತಿಮುಕುತಿದಾತ ನಮ್ಮ

ಲಕುಮಿಯರಸ ವಿಜಯವಿಠಲ

ಶಕುತನೆನುತ ತಿಳಿದು ನಿತ್ಯ

ಭಕುತಿಯಿಂದ ಭಜನೆಮಾಡಿರೋ ||

ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹರಿಭಕ್ತರಿಂದತಾನೇ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮಹಿಮೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಾನೇತಾನಾಗಿ ಪ್ರಚಾರವಾಗುವುದು. ಇಂತಹ ಹರಿಭಕ್ತರ ವಿಷಯ ದಲ್ಲಂತೂ ದಾಸರಿಗೆ ಬಹಳ ಅಭಿಮಾನ.

ಪುಷ್ಪಭೂಷಣ ಮುಖಂ
 ಸುಖಂ ಸುಖಮೇವ ಬಂದೆ
 ಭಕ್ತರ ಸುಖನ ಲಾಭ
 ಸುಖಮೆನುಕೊಡೆ
 ಸುಖಮೆನುಕೊಡೆ

೧. ಪುಷ್ಪಭೂಷಣ ಮುಖಂ
 ಸುಖಂ ಸುಖಮೇವ ಬಂದೆ

ಸುಖಮೇವ ಬಂದೆ
 ಸುಖಮೇವ ಬಂದೆ
 ಸುಖಮೇವ ಬಂದೆ

ಸುಖಮೇವ ಬಂದೆ
 ಸುಖಮೇವ ಬಂದೆ
 ಸುಖಮೇವ ಬಂದೆ

ಸುಖಮೇವ ಬಂದೆ
 ಸುಖಮೇವ ಬಂದೆ
 ಸುಖಮೇವ ಬಂದೆ

ಸುಖಮೇವ ಬಂದೆ

ಸುಖಮೇವ ಬಂದೆ

ಸುಖಮೇವ ಬಂದೆ
 ಸುಖಮೇವ ಬಂದೆ

ಸುಖಮೇವ ಬಂದೆ
 ಸುಖಮೇವ ಬಂದೆ
 ಸುಖಮೇವ ಬಂದೆ

ಸುಖಮೇವ ಬಂದೆ
 ಸುಖಮೇವ ಬಂದೆ

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸುಖವನ್ನಾಪ್ತವಿಟ್ಟು ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ
ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ನೀರವೈಷ್ಣವ ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರಿಗೆ ಮಧ್ವಮತದಲ್ಲಿಯೂ,
ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ ಅತುಲವಾದ ಭಕ್ತಿ. ಈ ಮುತ್ತಿನಂತ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ.

ಶ್ರುತಿಗೆ ಅಪ್ರಮಾಣ್ಯ ಬಾರದಂತೆ ಮಧ್ವ-
ಮತಕೆ ನಿರೋಧವಾಗದಂತೆ
ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಗೆ ಸುಜನರಿಗೆ ಹಿತವಾಗುವಂತೆ ಶ್ರೀ.
ಪತಿಯ ಸೇವಿಸಿ ಸುಗತಿಪಡೆಯೋಪ್ಪಾಣ

ಎಂದು ಹಿತವಚನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ,

“ಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಪಚನ ಮುದ್ದುಕೃಷ್ಣನ ಕರುಣನ
ಶುದ್ಧ ವಿಜಯವಿಠಲನ ಪೊದ್ದಿ ಕೊಂಡಾಡುವಾಗೆ

ಅನಂದ ಅನಂದ ಮತ್ತೆ ಪರಮಾನಂದ”ವಂತೆ. ಶ್ರೀಮಧ್ವರಾಯ
ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಭಾವಪರವಶರಾಗಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸೊಗಸಿನ ಸ
ಯೂಟವನ್ನು ಸಜ್ಜನರು ಸವಿಯಲೆಂದು ಆ ಪದವನ್ನು ಕೆರೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು
ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ರಾಗ : ಕಾಂಚೋರು ಝಂಪಿತಾಳ

ಮಧ್ವರಾಯರ ಕರುಣ ಪಡೆಯದವ ಧರಿಯೊಳಗೆ || ಪ ||

ಇದ್ದರೇನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೇನು || ಅ ||

ಮಧ್ವಮತವೇ ಮತವು ಸಕಲ ಶ್ರುತಿ ಸಮ್ಮತವು

ಮಧ್ವರಾಯರ ಧ್ಯಾನ ಅಮೃತಪಾನ

ಮಧ್ವರಾಯರ ಲೀಲೆ ನವರತನದಮಾಲೆ

ಮಧ್ವರಾಯರ ಸ್ಮರಣೆ ಕುಲಕೋಟಿ ಉದ್ಭವಣೆ || ೧ ||

—೨೭೫—

ಮಧ್ವರಾಯರ ಪೂಜಾ ಕೇಳಿರು ಮುಖಾ
ಮಧ್ವರಾಯರ ಭಕ್ತುತಿ ಪರಾಜೆ ಮುಕ್ತುತಿ
ಮಧ್ವರಾಯರ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿಗವ ಪತ್ವಾಶ್ರ
ಮಧ್ವರಾಯರ ಭಜನೆ ಮೃಗಮೃತ್ಯುಜನೆ || ೨ ||
ಮಧ್ವರಾಯರ ವಾಸನಾದರೆ ನಿರ್ದೋಷ
ಮಧ್ವರಾಯರ ಭಂಟ ಜಗಕೆ ನೆಂಟ
ಮಧ್ವರಮಣ ವಿಜಯವಿಠಲನ ಕಿಂಕರರಾದ
ಮಧ್ವೇಶರ ಕರುಣಪಡೆದವನೆ ಹರಿಶರಣ || ೩ ||

[ಮುಂದುವರಿಯುವುದು]

೨

ಜತೆ

ಪ್ರಾಣಗತಿ ಬಂದರು ಮಧ್ವಮತ ಬಿಡದಿರಿ
ಪ್ರಾಣಧೃತು ನಾಮ ನಮ್ಮ ವಿಜಯವಿಠಲಗರ್ವಿಸಿ
(ಶ್ರೀ ವಿಜಯರಾಯರು)

ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ

(ಮುಂದುವರಿದು)

ಬರೆದವರು :

ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು

ಹರಸನಹಳ್ಳಿ

ಶ್ರೀಮತ್ಪರಮಹಂಸಪರಿವ್ರಾಜಕಾಚಾರ್ಯತ್ವಾಧ್ಯನೇಕ ಬಿರುದಾಂಕಿತರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಸತ್ಯಜ್ಞಾನತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಸಂಚಾರ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಸಂವರ್ತಿಸಲೋಸುಗ ಯಕ್ಕುಂಡಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ದಿಗ್ವಿಜಯಮಾಡಿದರು. ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ದೇಹಾರೋಗ್ಯವು ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮುಖ್ಯ ಸೇವಕರಿಗೆ ಇಲ್ಲದಿರಲು ಕೆಲವು ಕಾಲ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತರು. ನಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಶ್ರೀ ಮನ್ಯಾ ಯಸು ಧಾ ಪಾ ಠ ವಾಗು ತ್ತ ಲೇ ಇದ್ದಿತು. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಸತ್ಯಧ್ಯಾನಮುನಿವರ್ಮರಿಗೆ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮ, ಅವರೇ ಆಚಾರ್ಯರವರು, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಸತ್ಯಜ್ಞಾನತೀರ್ಥವರ್ಮರಿಗೆ ಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ್ಗೆ "ಅನ್ಯಥಾ ಖ್ಯಾತಿನಾದ"ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವು ದುರ್ವೋಧವಾಗಿ ಉಳಿಯಲು, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರೂ ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯರವರೂ ಉಭಯರೂ ಕಲಿತು ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರೇಣ ಆಲೋಚನೆಮಾಡಿಯೂ ಬಗೆಹರಿಯದೇ ಹಾಗೆಯೇ ನಿದ್ರೆಗೈದು ಅರುಣೋದಯಕ್ಕೆ ಉಭಯರೂ ಎದ್ದು ಮಲಾಸಪಾರೀ ನದೀತೀರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾತರ್ವಿಧಿನಿಮಿತ್ತ ಹೊರಟರು. ನದಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುವ ತೊಂದರೆ ನಿಮಗೇಕೆ? ನೀವು ಮೇಲೆದಂಡಿಯಮೇಲೆಯಿರಬಹುದು. ನಾನು ನದಿಯಲ್ಲಿಳಿದು ಮುಖಪ್ರಕ್ಷಾಳನೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರು ಆಚಾರ್ಯರವರನ್ನು ಮೇಲೆಯೇ ಇರಲು ತಿಳಿಸಿ ತಾವು ಇಳಿದರು. ಶುದ್ಧರಾಗಿ ಇನ್ನು ದಪವನ್ನು ಏರಲು ಹಿಂತಿರುಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನೀರಿನೊಳಗಿನಿಂದಲೇ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಪ್ರಕಾಶಮಯವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಶ್ರೀಗಳವರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿತು. ನೀವು ಯಾರು? ಎಂದು

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರೆ ನಮಗೆ ಮನವೂ
ಇರಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾಪರೋಕ್ಷಿಗಳೆಂದು ಹೇಳುವಷ್ಟು ಮಹತ್ವವು
ನಿಮಗಿದ್ದೂ ಅನಂಗೂ ಈ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವು ಕಠಿಣವಾಗಿರಲಿ
ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಕಠಿಣವಾಗಿ ತೋರುವ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ "ಒಬ್ಬರ
ಬರೆದಿರುತ್ತೀವೆ, ನೋಡಿರಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಪ್ಪಕ್ಕರಾಗುವ ಪ್ರಯತ್ನವು
ಭಯೋದ್ವಿಗ್ನರಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರನರು ಇದ್ದ ಭಕ್ತಿಕ್ಕೆ ಗುಣವು ಇರುವುದು
ಬಾರದಷ್ಟು ಆ ನಂದಾ ಶ್ರುತಂ ಲರಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು
ಆಚಾರ್ಯರನರು ಶ್ರೀಗಳವರನ್ನು ಉಪಹಂಸಿಸುವುದು ಇವರ
ಶ್ರೀಮದ್ವ್ಯಾಸವಾರ್ಯರ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸುವುದು
ಶ್ರೀಆಚಾರ್ಯರವರ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಶ್ಲಾಘನೀಯವೂ ಸ್ವರ್ಗದ
ಉಭಯರೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುವಷ್ಟು ಸುಗುಣವೂ ಮುಕ್ತಿಯು
ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ಭಕ್ತಿಯನ್ನಾವಲೋಕಿಸಿ ಪರಿಗಣಿಸುವುದು
ಪೂಜಾದಿ ಯಾನವಿದ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನೂ ಮುಗಿಸಿ ರಾತ್ರಿ ಶ್ರಮದಿಂದ
ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಶ್ರೀಮದ್ವ್ಯಾಸವಾರ್ಯರು ಸೂಚಿಸಿದ ಭಕ್ತಿ ಸರ್ವ
ಅವಲೋಕಿಸಿಬಿಡದೆಯೇ ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವಾಗುವುದು
ಶ್ರೀಸತ್ಯಜ್ಞಾನತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಗಳವರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವಾರ್ಯರ
ಪರಮಾನಂದಭರಿತರಾಗಿ ನಲಿದಾಡಿದರು.

ಹೀಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಮದ್ವ್ಯಾಸವಾರ್ಯರು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ
ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೂ, ಸ್ವಕೂಲಮಾಧ್ಯಮದ
ಮಾಡಿ ವೇದಿಕಾಪ್ರತೀಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರದೇಶಮಾಡಿರುವಾಗಲೂ, ಶೋಭಿಸಿ
ಮುಖಮೆಗಳನ್ನು ಯಥಾವತಿ ಪರ್ಣಿಸಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಕೊತ್ತಿರುವ
ಲೇಖನಮಾಡಿದ ನನಗೂ, ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಸಮಾಪ್ತವಾಗುವುದು
ಅನುಕೂಲಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಪರಿವಾಸರತ್ನಂಗಳೂ, ಜಲಪ್ರವೇಶವು
ಓದಿದ ನಿಮಗೂ, ಶ್ರೀಮದ್ವ್ಯಾಸವಾರ್ಯಾಂತರ್ಗತ ಭಾರತೀಯರೂ
ಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀವೇದವ್ಯಾಸವೇವರು.
ಫಲನನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಉಪ್ಪರಿಸಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದು
ದೊಂದಿಗೆ ಉಪಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ. (ಮುಂದು)

ಬಾಯಿಪಾಠ

ರಾಗ : ಆನಂದಭೈರವಿ ಛಾಪುತಾಳ

ಬಂದುನಿಲ್ಲೊ, ಕಣ್ಣಾಮುಂದೆ ಬಂದುನಿಲ್ಲೊ || ಪ ||

ಬಂದುನಿಲ್ಲೊ ನಿನ್ನ ಪಾದಕ್ಕೆ ವಂದಿಸೆ
ಇಂದಿರೆಯರಸ ಗೋವಿಂದ ಮುಕುಂದ ನೀ || ಅ ||

ಅರಳಿದ ವರಕೆಂದಾವರೆಯ ಧಿಕ್ಕರಿಸುವ
ಚರಣಾರವಿಂದವ ನಿರುತ ತೋರಿಸುತಲಿ || ೧ ||

ನೀಲಾಲಕಭ್ರಮರ ಕುಂಡಲಮಂಡಿತ
ನೋಡಿದ ರಾಕೇಂದುಮುಖವ ತೋರಿಸುತ || ೨ ||

ಪಯಮನೇತ್ರನ ನಿನ್ನ ಪದನವೆನ್ನುತ ಎನ್ನ
ಚೈದಯದೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಮುದದಿ ಭಜನೆಮಾಳ್ವೆ || ೩ ||

ಕರಿಯ ಮೂರೆಯ ಕೇಳಿ ಕರುಣದಿ ಬಂದಂತೆ
ಕರೆದಾಗ ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯಚರಣ ತೋರಿಸುತಲಿ || ೪ ||

ಅಜಭವಾದಿಗಳಿಗೆ ನಿಜವ ತೋರುವಂತೆ
ಭಜಿಸ ಭಕ್ತರಿಗೊಲಿದು ವಿಜಯವಿಠಲ ರಂಗ || ೫ ||

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಶ್ರೀವರದೇಂದ್ರ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಲಿಂಗಸೂಗೂರಿ

ಶ್ರೀ ರಂಗವೊಲಿದಹಾಸರಾಯರ (ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರಮಾನುಗ್ರಹಪಡೆದ ಶ್ರೀಪ್ರಾಣೇಶದಾಸರಾಯರ ಜನ್ಮಭೂರಾಯಚೂರುಜಿಲ್ಲೆಯ ಲಿಂಗಸೂಗೂರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಈ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಶ್ರೀಪ್ರಾಣೇಶದಾಸರವರು ಜನ್ಮತಾಳಿದಂದಿನಿಂದ ಒಂದು ಯಾತ್ರಾಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಮಹನೀಯರ ಸ್ಮರಣೆಯು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅಸ್ತಮಾನಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಎಂಪನೇಬಿ ಇವರ ಗುರು ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರವರಿಗೆ ದಿವ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಸಹಕಾರಗಳಾದ ಶ್ರೀವರಗುರುನರರ ಸ್ಮರಣೆಯು ಅತಿಹಿತಕರವಾದುದಲ್ಲವೇ !

ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಂದ ಕೇಳಿದ ಮಹಿಮಾದ್ವೈತಕ ಚರಿತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡ ಚರಿತ್ರೆ ಹೆಚ್ಚು ಸುಖಕರ. ಆದುದರಿಂದ ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕ ಶ್ರೀವರದೇಂದ್ರರವರು ಇಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಳವು ಮಾತ್ರ ಈ ಸುಖಾನುಭವವನಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದರಿದು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೂ ಒಂದಿಷ್ಟು ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಶ್ರೀಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ದಿವ್ಯಸಂದರ್ಶನವಡೆಯುವ ಕುತೂಹಲ ಮೂಡಿಸಲು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀವರದೇಂದ್ರ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪರಿಮಳಾಚ (ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳವರು) ರವರಿಂದ ಏಳನೇ ತಲೆಯವರು. ರಾಯರ ದಿವ್ಯಪೀಠದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ದಿಕ್ಕುಬಿಟ್ಟು ಪೂಜೆಯಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅದ್ವೈತಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾದವರು ಆದಿವರ್ತರು. ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತವಾದ ಅಷ್ಟಭುಜ

ಸ್ವಲ್ಪವಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾಥದಾಸರನರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತ
ನ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀವರದೇಂದ್ರರದು. ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರಿಂದರೆ ತನ್ನ ಬಹು
ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವರದೇಂದ್ರಪಂಚರತ್ನವನ್ನು ಆಶುಕವಿತೆಯಾಗಿ
ಡಿ ಶ್ರೀವರದೇಂದ್ರರಿಗೆ, ತಮ್ಮನ್ನು ಶಿಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ
ಬಲ ಹುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಅಂದಮೇಲೆ ಗುರುಶಿಷ್ಯರ ಮನಸ್ಸಿನ ನಿಕಟ
ಬಂಧದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಒಮ್ಮೆ, ಶ್ರೀಗಳವರು ಸಂಚಾರಕ್ರಮದಿಂದ ಬರುತ್ತಾ “ನಮ್ಮ
ಸುವಾಸಾಚಾರ್ಯನ (ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು) ಶಿಷ್ಯ ಯೋಗೀಂದ್ರ
ಪ್ರಣೇಶದಾಸರು) ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಾನದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಸೂಗೂರಿನಲ್ಲಿ
ಇದ್ದನಂತೆ; ಅವನಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರದೇವರ ದರ್ಶನಮಾಡಿಸಿ
ಬಹುಂತುಷ್ಟತೆ ಪ್ರಸಾದ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡೋಣ, ನಡೆಯಿರಿ” ಎಂದು
ರಮಾನುಗ್ರಹಪೂರ್ವಕ ಲಿಂಗಸೂಗೂರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕರೆತಂದರಂತೆ.
ರಮಾತ್ಮನ ದಿವ್ಯರೂಪವನ್ನು ದೃವಯಿಸಿ ಕಂಡು ಅನಂದಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ
ಪ್ರಾಣೇಶದಾಸರಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿದುಡಸೆಯೇ ಊರಿನ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿಗೆ
ಹೋಗಿ ಬಂದು ಗುರುವರ್ಯರನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಉತ್ಸವದಿಂದ ಕರೆದೊಯ್ದು ತಮ್ಮ
ಮನೆಯಲ್ಲಿಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕುತಲಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾದವು. “ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ
ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಆಶೆಯಾಯಿತು.
ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದೆವು” ಎಂದರಂತೆ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿಗಳವರು. “ಶಿಷ್ಯರ ಮೇಲಣ
ಶಾಸ್ತ್ರಗಂಗಾಪ್ರವಾಹವು ಪ್ರಶಿಷ್ಯನಮೇಲೂ ಹರಿದುದು ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರ
ಬರ್ಣಮಿತ್ತ ಕರುಣಿತ್ವಕ್ಕೆ ಮ್ಯೂತಕ. ನಾನೂ ಮನದಟ್ಟುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು
ಸಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ; ಸನ್ನಿಧಾನದ ವರಮಂತ್ರಸಾಳುತನವು ಮೂರ್ತಿ
ಪೂಜನಾಪಂಥಾಯಿತು ಮುಖಾಪ್ರಭೋ” ಎಂದು ಅನಂದಬಾಷ್ಪಸುರಿಸಿದ
ಂತೆ ಶ್ರೀಪ್ರಾಣೇಶದಾಸರವರು. ಇದೀಗ ಸಾಧುಸಮಾಗಮದ ಹರಿತನ.

ಗುರುಪೂಜಾಸ್ವೀಕಾರಾನಂತರ ಶ್ರೀಗಳವರಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ
ದೇವರ ಪೂಜಾದಿಗಳು ಮುಗಿದವು. ಶ್ರೀಗಳವರು ಮತ್ತು ದಾಸರವರು

ಹರಿಚರಿತೆಯ ಕಥನಶ್ರವಣಸಂಚಾರತನುಮಾನಗೊಳ್ಳುವುದು
ಆಯಿತು.

ಭಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಾಸರವರಿಂದ ಶ್ರೀಗಲವರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು.
ಅಡಿಗೆಯೇ ಬೇರೆ; ಶ್ರೀಗಳವರ ಅಂದಿನ ರಸಸ್ವೀಕಾರ
ಇಂದಿರಾಧವನು ಅಂದು ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಮರಣವಾದರು.
ಆನಂದದ ವೈಖರಿಯೇ ಬೇರೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಸುಖವಾಗಿ
ರಸಜ್ಞರು. ಈ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಸ್ಮರಿಸಿದ ನಾಸೀ ಭಕ್ತರು.

ಮರುದಿನ ಪೂಜಾಕಾಲ. ಶ್ರೀಗಲರು
ಇಂದು ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆ?

ವಾಸರು—ಬಡವಾಸನ ಸರ್ವಸ್ವವು.

ಶ್ರೀಗಳವರು—ನಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಇನ್ನಿ
ಕೊಡಬೇಕು ನಮಗೆ?

ವಾಸರು—ನನ್ನಿಂದ ಶ್ರೀಗಳವರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ
ತಕ್ಕದ್ದು ಅಷ್ಟೇ.

ಶ್ರೀಗಳವರು—ವಾಸರವರಿಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ
ನಮ್ಮ ಹುಲ್ಲುವಾಸೆಯ (ಪೂಜಾರ್ಥ)

ವಾಸರು—ಇಷ್ಟೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು.
ಮಠವಾಗಲಿ.

ಶ್ರೀ—ಹುಲ್ಲುಬಣಿಸಿದರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು
ನಮಗೇ ಬೇಕು.

ವಾಸರು—ಶ್ರೀರಸ ಇಚ್ಛೆ.

ಶ್ರೀ—ವಾಸಪತ್ರವೇನೂ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಡ. ನಮಗೆ
ಹೇಳುತ್ತೀವೆ, ತಕ್ಷಣ ನಮಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಿ.

ಹಾಗೇ ಆಗಲೆಂದು ವಾಸರು ಒಪ್ಪಿದರು.
ವೈಭವ ಹೇಳಲಾಗದಷ್ಟು.

ನೂರು ಶ್ರೀಗಳವರು ಕಂಚಾರ ಹೊರಟರು. ಕೆಲಕಾಲ ಸಂಚಾರ
ವಾಯ್ತು. ಪೂನಾನಗರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಳವರು ಶಿಷ್ಯಜನರನ್ನು ಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರೀಪದೇಶ
ಮಾಡುತ್ತಾ ವಾನನಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಕಾಲನಾಶುಕಹರಿಯು ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ಪಾರ್ಥಿವ ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಡಲು
ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿದನೋ; ಶ್ರೀಗಳವರು ಪೂನಾದಲ್ಲಿಯೇ ಶಾ.ಶ. ೧೭೦೭ನೇ
ನಿರ್ಧಾವನು. ಆದಿತ್ಯ ಶುಕ್ಲ ಸಪ್ತಮಿ ಮಂಗಳವಾರ ಉತ್ತರಾ
ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೃಂದಾವನಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದರು. ಹರಿಯ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ
ನಡೆಯುವುದು ಹರಿವಾಸರ ಮನಮೆಚ್ಚು. ಅಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀಗಳವರ ಬೃಂದಾವನಪ್ರವೇಶವಾದ ಕೆಲಕಾಲದಮೇಲೆ ಶ್ರೀ
ಪ್ರಾಣೇಶದಾಸರಾಯರ ಸ್ವಸ್ಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಳವರು “ದಾಸರೇ ನಮಗೆ
ದಾನಮಾಡಿದ ಭೂಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬಾಲಿಮಾಡಿಕೊಡಿ.

ದಾ....—ಆಗಬಹುದು. ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ ಸ್ವಾಮಿ.

ಶ್ರೀ....—ಏಮ್ಮ ಬೃಂದಾವನದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಾಕ್ಷಾತ್
ಧರಿಸಿದ ಪಾದುಕೆಯಿದೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಂದು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ
ಕೊಡುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಮೂಲಬೃಂದಾವನದ ಅರ್ಚಕರಿಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.
ನಾವೂ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ವಾಸವಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ
ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದೇವೆ. ಹುಲ್ಲಿನ ಬಣವಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡ
ಲಾರಂಭಮಾಡಿದರೂ ಅದೇಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ? ನಮ್ಮದೊಂದು
ಬೃಂದಾವನವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿರಿ. ನಿಮ್ಮಿಂದ ಪೂಜೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು
ಮುಠ್ಠಾಂ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ.

ದಾ....—ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ; ಯಾವ ರೂಪದಿಂದ ಅಲ್ಲಿರುವುದಾಗಿದೆ
ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ?

ಶ್ರೀ....—ಹುಲ್ಲುಬಣವೆಗಳ ನಡುವೆ ನೋಡಿರಿ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪುರುಷ
ಪ್ರಮಾಣದ ತುಳಸೀಗಿಡ ಉಂಟು. ಅದೇ ನಮ್ಮ ರೂಪ. ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು
ನೀವು ಅಂದು ಕೊಟ್ಟಾಗ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ
ಹೇಳಿದ್ದೆವಲ್ಲವೆ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈಗ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ.

ವಿಚ್ಛರವಾಯ್ತು. ದಾಸರವರು ದೆಡಬಿಬಲಾಗಿ ಒ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪ್ರವಾಸಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಶ್ರೀಗಳವರು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲ ನಿಜಕ್ಕೆ ಬಂದು ತೋರಿತು.

ಆನಂದವಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೃಂದಾವನ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಹವಣಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಗುಲಗಂಜಿಯ ಗಿಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿರುವ ಸಿಲೆದುನ್ನು ಶ್ರೀಗಳವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಬೃಂದಾವನದ ರೂಪಗೊಳಿಸಿದರು. ನಂತರ ಪ್ರತಿಸ್ಥೆಯ ಮುಮುಕ್ಷುರ್ದ ಸಿದ್ಧಯಮಾಡಿ ಶ್ರೀವರದೇಂದ್ರ ಶ್ರೀಗಳವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಭವನೇಂದ್ರಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ಶ್ರೀಪ್ರಾಣೇಶದಾಸರವರು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣೆ, "ಸಿಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳಲು ಗುರುಗಳು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನುಹೋತ್ಸವಕ್ಕೂ ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಮುಂದುಮಾಡಿ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ನಮಗೆ ಆಶೆಯಿದೆ. ಇದೋ ಈ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ನೃಸಿಂಹಸಾಲಿಗ್ರಾಮವನ್ನು ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿರೆಂದು ಹೇಳಿಕಳಿಸಿ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯೊಡನೆ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮವನ್ನೂ ಕಳಿಸಿದರು. ನಂತರ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಆತುಲಿಸಿ ಗಿಡವನ್ನು ಒಳಪಡಿಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಪ್ರಾಣೇಶದಾಸರವರು ಮೂಲಬೃಂದಾವನದ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಅರ್ಚಕರು ತಂದ ಪಾದುಕೆಯನ್ನೂ ಅದರ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿ ಆನಂದಪಟ್ಟು ಕೆಲವು ವರ್ಷ ಪೂಜಿಸಿ ಶ್ರೀಗಳವರ ಅನುಗ್ರಹವಿಶೇಷವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಇಂದಿಗೂ ರಘೋತ್ಸವವನ್ನು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಆದಾಸರಾಯರ ಸಂತತಿಯವರೂ ಅವರ ಭಕ್ತರೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂತು ಬರುವ ಶ್ರೀವರದೇಂದ್ರರನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಗೊಳ್ಳಲೇಬೇಕೆಂದು ಆಶೆಯು ತಮಗೆಲ್ಲ ಸೆಲೆಗೊಳಿಸಲೆಂದೂ ಇಂದಿಗೂ ಸಂತಜನರ ಮನದ ಇಚ್ಛೆ ಪೂರೈಸುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀವರದೇಂದ್ರಶ್ರೀಗಳವರು ನಮಗೆಲ್ಲ ವಿಶೇಷ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶನಾಡಲೆಂದೂ ಬೇಡುತ್ತೇವೆ.

ಗ್ರಾ.ಪಂ. ಮಹಾಕರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾಪನ

1. ಮಹಾದ್ವಾರಾ ಸಂಚಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಚಂದಾವಣವು ಮುಗಿದುಹೋಗಿದೆ. ಸಂಕರ 4ನೇ ಸಂಪುಟದ ಪ್ರಾರಂಭ. ವಯನಾಡಿ ಚಂದಾ ಬಾಕಿ ಇದ್ದವರು ತಕ್ಷಣ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. ಮುಂದಿನ ಸಂಪುಟದ ಮೂರು ರೂ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಚಂದಾ ಸಹ ಕಳಿಸಿದರೆ ತುಂಬಾ ಉಪಕಾರವೇ.

2. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಬೇಡವಾದವರು ಇದುವರೆಗೆ ಬಾಕಿ ಇರುವ ಹಣ ಕಳಿಸಿ ಮ.ಆ. ಕೂವನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಬೇಡವೆಂದು ಬರೆದು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿರಿ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಸಮ್ಯುಖ್ಯವನ್ನು ಕೆಡಲು ಅನಕಾಶನಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಭಿಮಾನಿ ವರ್ಗದೇ ಮೂರುವಾರ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಹೋದಯರಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಪುಟದ ಉಪಕಾರಕ ಹಣವನ್ನು ಕಳಿಸದಿದ್ದವರು ಈ ಸಂಚಿಕೆ ತಲುಪಿದ ಕೂಡಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಜಾಗೃತಿ ಕಳಿಸಿ ಎಂದಿನಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಲು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ವಿ.ಸೂ. ಮೊದಲನೇ ಸಂಪುಟದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಂಪುಟಗಳು ಮತ್ತು ಯಾವ ಯಾವ ಬಿಡಿ ಸಂಚಿಕೆ ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ಬರೆದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ೧ ತಿಂಗಳ ನಂತರ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರತಿಗಳೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಕ್ಷಣ ದ್ರವ್ಯ ಕಳಿಸಲಾಗದಿದ್ದವರು ಕಾದಿರಲಾದರೂ ಬರೆಯಬೇಕು. ಮರೆಯಬಾರದು.

ಹೀಗಿರುವ ಸಂಚಿಕೆಗೆ 0-4-0 ಯಂತೆ ಕಳಿಸಬೇಕು. (ಅಂಚೆ ಚೀಟಿಗಳ ಮೂಲಕವಾದರೂ ಸರಿ.)

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಭಾರತೀ

ಚಂದಾ ವಿನಯ

೧. ಮಹಾಪೋಷಕ ವರ್ಗ	—	ಒಂದೇ ಬಾರಿ ರೂ. 50.
೨. ಅಶ್ವಯುದ್ಧ ವರ್ಗ	—	ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ,, 25.
೩. ಪೋಷಕ ವರ್ಗ	—	,, ,, 10.
೪. ಅಭಿನವಾನಿ ವರ್ಗ	—	,, ,, 5.
೫. ಸಾಮಾನ್ಯ ಚಂದಾ	—	,, ,, 3.

ಸಂಪಾದಕ.

ನಮ್ಮ 'ಹರಿದಾಸಭಾರತೀ' ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಏಜೆಂಟರುಗಳು ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರಾತವಾದ ಕಮೀಷನ್ ಉಂಟು. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಗೆ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಜಾಗೃತೆ ಬರೆಯಿರಿ.

Edited and Published by *Haridasaratnam* Sri Gopaldas at Sri Raghavendra Colony, and Printed by D. S. Krishnachar at Prabha Printing House, 22-A, Nagasandra Road, Basavan-
gudi, Bangalore-4.

ಶ್ರೀಗಣೇಶಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಗಣೇಶಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ
ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಪಿಡ್ನಾಂಕಪ್ರಾಚೀನಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮಂಗಳೂರು

ಸಂಪುಟ	ಶ್ರೀ ನಿಜಯೋಗ-ಭೂವೈಭವ
೪	೧೪೫೫-೧೪೬೫ ಭಾಗ

ಪ್ರಾಚೀನಕಲಾಚಂದ್ರಿಕಾ ಸಂಪುಟ

ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಕೆ. ಎ. ಸಿ.

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮಂಗಳೂರು

ರಾಜನೀಂದ್ರ, ಕಾ. ರಾ. ಸಿ.

ಮಂಗಳೂರು

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

	ಪುಟ
ಮಂಗಳಾಚರಣೆ	೧
ಕಂಪಾದಕೀಯ	೨
ಶ್ರೀಯಾದನಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ —ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು	೫
ದಂದಾಸರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಚರಿತಾನುವರ್ಣನೆ —ಶ್ರೀ ಸರಸ್ವತಿ ರಾಮರಾವ್	೯
ವಾಯುಸಾಹ	೧೭
ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಬೋಧಮಹಿನೂನ್ಮತ —ಶ್ರೀ ಸುಬಿಜಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರು	೧೮
ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರ ತತ್ತ್ವವೈಭವ —ಶ್ರೀ ಮು. ಶ್ರೀ. ಗುಂಡೂರಾವ್	೨೬

—೨ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ

“ದ್ವೈತತತ್ವಗಳಿಮಾನಿಲಕ್ಷಿಸ್ತುತಿಗಳಿಗೆ, ಗೋಚರಿಸದಪ್ರತಿಹತ-
ಸುಪೈಶ್ವರ್ಯಾಪ್ತವಿಳಸದ್ಗುಣಗಣಾಂಭೋಧಿ” ಎಂದು ಪದವಿಭಾಗ.

ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ೨ನೇ ತಾ| ಒಳಗಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆ ತಲುಪದಿದ್ದರೆ
ಚಂದಾದಾರರು ಕೂಡಲೇ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ.

‘श्रीपतिस्त्रिजगदो नः’

ಶ್ರೀ ಪದ್ಮವಿಠಲನ ಭ

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

[illegible]

प्रथमो हनुमायाम् विहिमो नः

എന്നിവിടെയും

ಸಂಪ್ರದಿ	ಶ್ರೀ ವಿಜಯ
೨	೧೯೫೫

— *Journal of the American Medical Association*, 1997

100

1. *Chlorophyll a* (Chl *a*)

6. *Analysis*

and the following results are obtained:

^a $\chi^2 = 1.0$, $df = 1$, $p = .32$.

1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 26

উচ্চশিক্ষার প্রয়োজন

ಅನುಬಂಧ ೨.೩. ೧೯೭೭

ಸಂಶೋಧನಾಧಿಕಾರಿಗಳು

ಕರಣಜನರ ಪ್ರೀತಿಗೆ, ಬಾ.ರಾ.ಸ.

ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಸರ್ವಜ್ಞ

ಹರಹನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಸಮಗತನಾದನು.

ಪುರಸ್ಕಾರದ ವಿವರ: ೧. ೨೦೧೭-೧೮

ಸಂಪಾದಕೀಯ

[illegible]

ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਭੌਤਿਕ ਪਰਿਵਰਤਨਾਂ, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਿਕ

ಹೀಗೆ ಈ ಮಹಾ ಪರಮಪುರುಷನು ಸತ್ಯನು"

೧೩. ಇದಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿಕೆಯು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಮಹಾನುಭಾವ
ಸಾಧುಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾ, ಅವರು ಒಂದೇ ಸಮಾನಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರು
ತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು 'ಪರಿವಾಸಭಾರತಿ'ಯು ಪ್ರಚಾರ
ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಿತು. ಚಿರಕಾಲ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯು
ಪ್ರಕಟವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಪ್ರಚಾರ ಹೊಂದಿ, ಶ್ರೀ
ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಮತ್ತು ಶ್ರೀನುಜಾಚಾರ್ಯರ ದಿವ್ಯ ಗ್ರಂಥ
ಗಳ ಜೈವದಂತವನ್ನು ಸಮ್ಮತಿಸುತ್ತಾ, ಅನುತಪಾಣೀಸಮುದಾಯಗಳ ಮೂಲಕ
ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಸಿ,
ಮುಂದಿನ ಮುಂದುವರಿದುಕೊಂಡು ಸಮ್ಮತಿಸುತ್ತಾ, ಮುಖ್ಯ ಧೈಯ. ಈ
ಧೈಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು
ವಿವಿಧವಾಗಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ಅಂದರೆ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ
ಸೇರಿದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆಯೆ.

ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಿಕೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗಿನಿಂದ ಅನೇಕ ಪಂಡಿತರು
ನಿಂದರೆ ವಾಸವ್ಯಾಸಗ್ರಂಥಗಳ ತಿಳಿವು ಯಿರುವವರು ಆದರದಿಂದ ಭಗವತ್ಸೇವೆ
ಯೆಂಬುದು ಉತ್ತಮ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸುತ್ತಾ ನಮ್ಮ
ಧ್ಯೇಯ ಸಾಧನೆಗೆ ಜೆಂಬಲ ಸೇದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರುಗಳ ನಾಮ ನಿರ್ದೇಶ
ವಾಪರವೇನೆ ಅವರುಗಳು ಯಾರ್ಯಾಚೆಂಬುದು ತಾನೇತಾನಾಗಿ ನಮ್ಮ
ಸುತ್ತಿಕೆಯು ವಾಚಕರಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅವರುಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸುಖ

ಶ್ರೀ ವಿಷಯ—ಭಾವ್ಯಕರ

ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಅರುಗೈಕೊಂಡು
ರಾಗಿ ಬೀಡುಪ್ಪೇರು. ಈ ವೈ
ತತ್ವದ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಅನೇಕ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳಿಗರು. ಇವರು
ಗಳನ್ನು ತಾವು ಕಳಿಸಿದ ಸಂದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ
ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಚಾರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ
ಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಪದವಾಕರಗಳ ಸಂದರ್ಶನ
ಮಧ್ಯಮತದ ತತ್ವಗಳು ಹೇಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರನ್ನು
ಪಾಲುಪಾಯ ಮಾಡುವೆಂದು ಅರಿತು ಬಿಟ್ಟು
ಸಂವೇಶನಗಳಿಗೆ ನಾವು ಕೈಬಿಟ್ಟಿರುವೆವು. ಅ
ನೇಕರೇಕಲ್ಲವೇ? ಮನಗಾಳಿ ಕೊಡುತ್ತ
ದಿವರಾಗುವೆ
ಶ್ರೀಮತಿ ಮೊದಲಿ.

ಇನ್ನು. ಇವರು
ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಈ. ಇವರು
ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ
ಕರ್ತವ್ಯ. ಎಷ್ಟು
ಹೊರತರಬೇಕಾದರೆ ಎಂಬುದು
ಉದ್ಭವವೆಂದು ಕಲಿಯಬೇಕು
ಅದುಮೆಂಬ ನಮ್ಮ ದೈವ. ಇವರು
ಬೇಸುಲನೀಡಿದವರನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತ
ನೀಯಬೇಕೆಂದು ಹೆಚ್ಚು ಕೊಡುತ್ತ
ಭಾಂಧವದ, ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ
ಶ್ರೀಮತಿ ಮತ್ತು ತತ್ವದ ಸತ್ಯವೇ
ಶ್ರೀಮತಿ. ಮುಂದಿನ ಸಂದರ್ಶನ

ಪೂರಿಸಿದ ಇಹಮಾಡದೆ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ವರ್ಗಣಿಯ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕಳಿಸಿ
ಮುಂದಿನ ಸುಖಕ್ಕರವ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಡೆಯುವಂತೆ
ಮಾಡುವುದು ಇವರುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಭಾರವೆಂದು ಹೇಳದಿರಲಾರೆವು.

ಒಂದು ಅನಂದದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಒಂದನೇ ವರ್ಷ ರಕ್ಷಾ
ಪತ್ರವೂ ಸೇರಿ ಎಲ ಪುಟಗಳಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಎರಡನೇ ವರ್ಷ
೩೩ ಪುಟಗಳಾಗಿ, ಮೂರನೆಯ ವರ್ಷ ೪೦ ಪುಟಗಳಾಗಿ ವರ್ಷ ವರ್ಷಕ್ಕೆ
ಎದ್ದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಸಾಲ್ವನಮ ವರ್ಷವೆಂಬ ಸಹ ಇನ್ನೂ ೪ ಪುಟಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು
ಇಡೀ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಸುತೋಪದನ್ವಂಜಮಾಡುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಲು
ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮಹಾರಾಜ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಸಾರ್ಥ ಚಗಲಿ ತಮ್ಮ ಲೇಖನ
ಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟ ಹಿವು ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಅನುಸರಿಸಿದ್ದರೆ ಅದರದಿಂದ
ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಲೇಖನಗಳಿಗೆ ಸಮಾ ಸುಸ್ವಾಗತವುಂಟು.
ಮಾಸಿಕೆಯೇ ಮಾತುಗಳು ಆ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದ್ದರಂತೂ
ನಮ್ಮ ಅರಯಕ್ಕೆ ಮೆರುಗು ಕೊಟ್ಟಂತೆಯೇ ಸರಿ.

ಈ ಸಲದ ಕೊನೆಯ ಮಾತು.

ಶ್ರೀಮದ್ವಿಜಯಗುರುವರರ ಅನುಗ್ರಹರೂಪ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ
ಮುನ್ನೆನ್ನ ನಡೆಸಿದ ಈ ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಆ
ಮಹಾರಾಜರ ಅಂತರಾತ್ಮಮು ಶ್ರೀ ಭಾರತೀರಮಣಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ
ಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವಶ್ರೀಮದ್ವಿನಾಯಕ ಸುಪ್ರೀತನಾಗಿ, ವೇಗದಿಂದ ತನ್ನ
ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯ ಸಮೃದ್ಧಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿದ
ತಮ್ಮನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚು ಭೇಟಿಸ ಎಲ್ಲ ಹರಿ ಭಕ್ತರನ್ನೂ ಪರಿಪಾಲಿಸು
ತ್ತಿರಲೆಂಬುದೊಂದೇ.

“ವಪನಾಸ ಮತ ಪಿಡಿದು ನಿನ್ನ ಕ್ರವಣ ಮಾ-
ದುಸರ ಸಂಗ ಪಾಲಿಸು ನಿಜಯವಿಧುಲ ವಲಿದು”

॥ ‘ಶ್ರೀಪತಿಮನಿದೊ ನಃ’ ॥

ಇತ್ತ ಈ ಬಾಲಕನೂ ಮಳೆಗಾಳಿಗಳ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ತಡೆಯಲಾರದೇ ಕತ್ತಲಾದುದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗವನ್ನರಿಯದೆ ಕಂಪಿತಹೃದಯ ನಾಗಿರಲು ಒಬ್ಬ ವೃದ್ಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ಬಾಲಕನಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಓಡಿ ಬಂದು ಬಾಲಕನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀ ಯಾದವಾರ್ಯರ ವೇದಿಕೆಯ ಬುಡದಲ್ಲಿರುವ ವಿಶಾಲವಾದ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಜನ ಋಷಿ ಪತ್ತಿಯರು ದಿಗ್ಗನೆ ಎದ್ದು ಬಂದು ಈ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಉಪಚರಿಸಿದರು. ನಂತರ ತನ್ನನ್ನು ಈ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದ ಮಹನೀಯ ವೃದ್ಧರು “ಕುಮಾರ!! ಈ ದಿನ ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತಾಭಾಷ್ಯ ಮಂಗಳಮಹೋತ್ಸವವಿದೆ. ಆ ಮಂಗಳಕೃತ್ ಸಹಸ್ರಾರು ಜನ ದೇವರ್ಷಿಗಳು, ರಾಜರ್ಷಿಗಳು, ಋಷಿಪತ್ತಿಯರು, ದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಆಗಮಿಸಿರುವರು. ಭೋಜನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗು. ಭಯ ಪಡಬೇಡ” ಎಂದು ನುಡಿದು ವ್ಯಾಸ-ಪೀಠದ ಬಳಿಗೆ ತೆರಳಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ, ಟೀಕಾಚಾರ್ಯಬ್ರಾಹ್ಮಣರುಗಳಿಗೆ ಅಭಿನಮಿಸಿ ಅಮರತರಂಗಿಣಿ (ಗಂಗಾ) ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ಗೀತಾಭಾಷ್ಯನು ಮಾಡುವುದಾದರು. ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಜಯಘೋಷ ಮಾಡುತ್ತಾ ಪುಷ್ಪ ಪುಷ್ಪಿಯನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಅನುಮಾನವನ್ನು ತ್ಯಾಜನ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ವೈಭವದಿಂದ ನಡೆದರು. ದೇವತೆಗಳ ರಾಜಧನೆಯು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾದುದೇ ಯಾತಕ್ಕೆಂದರೆ :—

ಗುಣವಾನನಿ ನೋಪಯಾತಿ ಪೂಜಾಂ
ಪುರುಷಃ ಸತ್ಪುರುಷೈರಕಥ್ಯಮಾನಃ
ನ ಹಿ ಸಾರಮಣಿಃ ಸ್ವಭಾವಕಾಂತಿಂ
ರವಿಪಾಪೈರನಧಿಷ್ಟಿತಃ ಕರೋತಿ ||

ಎಂಬ ಅಶ್ವೋತ್ತಿಯಂತೆ ಶ್ರೀ ಯಾದವಾರ್ಯಕೃತ ಗೀತಾಭಾಷ್ಯನುವಾದವನ್ನು ನಿಜವೆ ನಿರ್ಜರ ಪೃಂದವೂ ಕೇಳಿ ಜಯಜಯಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶೇಕದಳಿ ಅನುಮಾನದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾವೀಣ್ಯವಿರಬೇಕು! ಶ್ರೀಮದಾನಂದೋದ್ಧರ ವಿಭಿನ್ನಯವು ಯಥಾಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಯಾದವಾರ್ಯರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ

ಮಗು; ನಿನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ರಕ್ಷಿಸಿದವರು ಯಾರು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು
 “ನನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದುದು ನಮ್ಮ ತಾತ (ಸ್ವಪ್ನ
 ಎಣ್ಣೆಗಪ್ಪಗಿರುವವರನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ) ಈ ಏಣ್ಣೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಬಿಳಿಗಡ್ಡೆ
 ಏಣ್ಣೆ; ವಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಇದ್ದರು. ಕಣ್ಣು ತುಂಬ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು ಅಮ್ಮ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ
 ನಗುತ್ತಿದ್ದರು, ಆಗ ಬೆಕ್ಕಗೆ ಹಲ್ಲುಗಳು ಮಿಂಚುತ್ತಿತ್ತು. ಗೀತಾ ಭಾಷ್ಯ
 ಮಂಗಳ ಎಂತ ಹೇಳಿದ ತಾತ. ಇನ್ನೂ ಯಾರ್ಯಾರೋ ಬಡಕ ಜನ
 ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡವರೆಲ್ಲ ತಾತ ಪುರಾಣ ಹೇಳುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ತಲೆ ಅಲ್ಲಾಡಿ
 ಸುತ್ತಾ ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕುತ್ತಾ ಕೂತಿದ್ದರಮ್ಮ. ಆ ತಾತನೇ ನನಗೆ ನಿನ್ನ
 ಕುಟ್ಟಿನ ಕಡುವು ತಿಳಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣೇ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕರತಂದು
 ಇಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟ” ನೆಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಆನಂದೋದ್ದೇಕದಿಂದ ಆಳಲಾರಂಭಿಸಿ
 ದನು. ಆ ಬಾಲಕನ ಮುಖದಿಂದ ಅಮೃತವನ್ನೇ ಪ್ರಾಪ್ತನ ಮಾಡಿ
 ದಂತಾಗಿ ಸರ್ವರೂ ಆನಂದಾಬ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಾ ಬಾಲಕನೊಂದಿಗೆ ಮನೆಗೆ
 ಬಂದರು. ಈ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀ ಉತ್ತರಾದಿ ಮಹಾಧೀಶರಾದ
 ಶ್ರೀ|| ಶ್ರೀ|| ಸತ್ಯಧರ್ಮತೀರ್ಥಶ್ರೀಸಾದಂಗಳವರು ಆ ದಕ್ಷಿಣೆಯ ನಾಣ್ಯ
 ವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸಂಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಇತರ ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಣ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ
 ಶೇರಿಸಿಕೊಂಡರೆಂದು ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ.

ಈ ಬಾಲಕನ ಹೆಸರು ಅಸ್ವತ್ಥನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ. ಅಂದರೆ ಬಾಲಕನು.
 ಅವರ ಪುತ್ರರ ಹೆಸರು ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು. ಈ ಲಕ್ಷ್ಮೀ-
 ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ದಿಗ್ಗಂತಿ ಪಂಡಿತರಾಗಿ ಈ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ವೇದಿಕೆಯ
 ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಶ್ರೀ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನು ದಿನಂಪ್ರತಿ ಪಾರಾಯಣ
 ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರು ಇವರ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಗೀತಾ
 ಭಾಷ್ಯ ಅಥವಾ ಗೀತಾತಾಪ್ತರ್ಯವನ್ನು ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುವುದಾಗಿ
 ಸೂಚಿಸಿದರೆಂತಲೂ ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಅದರಂತೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾ
 ಕೃತಾರ್ಥರಾದರೆಂತಲೂ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ವಿರಕ್ತಶಿರೋಮಣಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾವದಾಚಾರ್ಯರ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರ
 ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಭಕ್ತಾಭಿನಾನಿತ್ಯವನ್ನೂ ಬಣ್ಣಿಸುವುದು ನಮ್ಮಂತಹ ಮಂದ
 ಪ್ರಜ್ಞರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಅಪರೋಕ್ಷ ಪ್ರಿಯರಾದ ದೇವತೆಗಳೇ ವರ್ಣಿಸಲಿ!!

ಶ್ರೀ ಯಾದವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆಯು ಮುಗಿದುದು. ಹರಿಃ ಓಂ.

|| ಶ್ರೀಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ||
ಹರಿದಾಸರ ಕೃತಿಗೆ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಚರಿತಾಸುತೆ ||

ಲೇಖಕರು:—ಶ್ರೀ ಪಟಗಜ ರಾಜಾಚಾರ್ಯ
ಮೈಸೂರು || ಕನ್ನಡ ಪ್ರಸಾರ
(ಅಪಾರ್ಥ ಸಂಪಾದಕರು) ||

ಗೋಪಿಯರು ಪಾಡುತಲಿದರು ||
ಕೃಷ್ಣನುಮೇನೆ ನಾನು ಬಂದು ಮೂರು ||
ನಂದಿಗೊಂದು ಮೂರು ||
ನಂದಿ ಕುತ್ತಾಡಿದನೆಂದು ||
ನಂದಿಗೊಂದುಮೇನೆ ||
ನಂದಿಗೊಂದುಮೇನೆ ||
ನಂದಿ ಕುತ್ತಾಡಿದನೆಂದು ||
ನಂದಿ ಕುತ್ತಾಡಿದನೆಂದು ||
ನಂದಿ ಕುತ್ತಾಡಿದನೆಂದು ||
ನಂದಿ ಕುತ್ತಾಡಿದನೆಂದು ||
ನಂದಿ ಕುತ್ತಾಡಿದನೆಂದು ||
ನಂದಿ ಕುತ್ತಾಡಿದನೆಂದು ||

ಎನ್ನನೆ ಬೇಡ ಬೇಡಪ್ಪ ||

||

ನಿನ್ನಯ ಬಿನ್ನಾಣ ಬೇಡಪ್ಪ ||

||

ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಿನ್ನಾಣ ಬೇಡಪ್ಪ ||
ಯಶೋದೆಮು. ತನ್ನ ಮೇಲೆ ||

ತನ್ನ ಮತೋಪವೇಶವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ್ದರೆ ಕೃಷ್ಣನು ಅವಳ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಹೇಳದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೋ ಏನೋ! ಆದರೆ ಯೋಗಿಯು ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ತಾಯ್ತನವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಕೊಡಲು ಸ್ವಲ್ಪ ನಮಿಸುವವಳು! 'ನೀನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಹುದೇ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಹುದೇ ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಲೂ ಹೂ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಖಂಡನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಕೊಡದೆ ಮೌನವಹಿಸಿ ಕಾಣುವಳೆ? ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಂತೆಯೇ ಇದ್ದಿತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವಳು ತಟಸ್ಥವಾದಳು. ಆ ಕುಂಭವದಲ್ಲಿ ಯಶೋದೆಗೂ ಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ಗಣನವಿಲ್ಲ. ಮುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವುದಾದ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರವರ ಮುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಹಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಆ ಪಂಪಾವತಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಲಿಸಿ :-

ಯಶೋದೆ :- ಗೋಪೇರ ಮನಗಳ ಪೊಕ್ಕು ನೀನೀಪರಿ ಲೂಟಿ ಮಾಡು-
ಬರೆ ಕಂದ-ಗೋವಿಂದ-ಲೂಟಿ ಮಾಡುವರೆ ಕಂದ |

ಕೃಷ್ಣ :- ಕಪಟಿತಟವೇರ ಚಾಡಿಮಾತನ ಕೇಳಿ ಕೋಪಿಸಬೇಡವಮ್ಮ
ಗೋಪಮ್ಮ-ಕೋಪಿಸಬೇಡವಮ್ಮ ||

ಯಶೋದೆ :- ಮಲಗಿದ್ದ ತುರುಗಳೆಬ್ಬಿಸಿ ಕರುಗಳ ಬಿಚ್ಚಿ
ದುರುಳತನವ ಮಾಡೋರೇ-ಮುರಾರೇ
ದುರುಳತನವ ಮಾಡೋರೇ |

ಕೃಷ್ಣ :- ಮಲಗಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳೆಷ್ಟೆ ತುವ ಗುಲ್ಲುಗಳಿಂದ ತುರು ಕರು ಬೆದರಿ-
ತಮ್ಮ-ಗೋಪಮ್ಮ ತುರುಕರು ಬೆದರಿತಮ್ಮ ||

ಯಶೋದೆ :- ಬೆದಿರುಗ್ಧ ಭಾಂಡಗಳೊಡೆದು ಗೋಪೇರ ಕಂಡು
ಬೆದರಿಕೆ ಮಾಡುವರೇ-ಗೋಪಾಲ
ಬೆದರಿಕೆ ಮಾಡುವರೇ |

ಕೃಷ್ಣ :- ಉದಯದಿ ಗುದ್ದಾಡಿ ಮಾರ್ಜಾಲಂಗಳು ಬೀಳಿ

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಭಾಷ್ಯಪದ

ವಧಿಭಾಂಡ ಒಡೆಯನನ್ನು

ವಧಿಭಾಂಡ ಒಡೆಯನನ್ನು

ಯಶೋದೆ :— ಬಸವನೊಳಾಟವೆ ಕಿವುಗಿಲ್ಲವೆ

ಮಸಿಮಣ್ಣು ಮೈಯೊಡಗಿ

ಮಸಿ ಮಣ್ಣು ಮೈಯೊಡಗಿ

ಕೃಷ್ಣ :— ಶತಿಸುಮಯರು ಮನೆಯೊಳಗೆ

ಮಸಿಕ್ಕೊಡಗಿದವರು

ಮಸಿಕ್ಕೊಡಗಿದವರು

ಯಶೋದೆ :— ಮಣ್ಣು ಮಣ್ಣು

ಮಣ್ಣು ಮಣ್ಣು

ಮಣ್ಣು ಮಣ್ಣು

ಕೃಷ್ಣ :— ಮಣ್ಣು ಮಣ್ಣು

ಮಣ್ಣು ಮಣ್ಣು

ಮಣ್ಣು ಮಣ್ಣು

ಯಶೋದೆ :— ಅಣ್ಣ ಅಣ್ಣ

ಅಣ್ಣ ಅಣ್ಣ

ಅಣ್ಣ ಅಣ್ಣ

ಕೃಷ್ಣ :— ಅಣ್ಣ ಅಣ್ಣ

ಅಣ್ಣ ಅಣ್ಣ

ಅಣ್ಣ ಅಣ್ಣ

ಕೃಷ್ಣನ ಶ್ರುತ್ಯಂತರೋದಂ ಬಾಳಿದವರು

ಚತುರೋತ್ತಿಗಲಿಂದ ಅವನಲ್ಲ ಕ್ರೀಮದ್

ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಆಗ ಅವಳು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು

ಬಾರೋ ಮೋಹದ ಖಣಿಯೆ—ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು

ಬಾಲಕರು ಯಾವನಿ ಕರೆದುಕೊ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ

ಭೀರ ಹಯವದನನ್ನ—ಗೋಪೆಯೊ
ಭೀರ ಹಯವದನನ್ನ ||

ಒಂದು ದಿನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಣ್ಣನಾದ ಬಲರಾಮನೊಡನೆಯೂ
ಇತರ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರೊಡನೆಯೂ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಿರುವಾಗ
ಮಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದುಕೊಳ್ಳುವ ನೋಟ ಅವನ ಜೊತೆ ಬಾಲಕರು ಯಾರೋದಿಗೆ
ಮಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಮಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗ
ಯಾರೋದೊಬ್ಬನು ಮಗನ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು “ಎಲೋ
ಮಗ! ಕೃಷ್ಣ ಮಣ್ಣನ್ನೇ ತಿಂದು. ಬಾಯ ತೆರೆ ನೋಡೋಣ”
ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆಳುವದನಂತೆ ಬಾಯತೆರೆದು ತೋರಿಸಲು
ಮಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ನೋಡಿ ಬೆರಗಾದ
ಮಗನೊಬ್ಬನು “ನಾನೋ ಹೆಚ್ಚು ತಿಂದು ಈ ರೀತಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುತ್ತಾರೆ :—

ಮಣ್ಣು ವರೋಚಾಂತಂಗಣದೊಳಗೆ ಬಾಯೊಳೆರೆ
ಮಣ್ಣು ತಿಂಬುವ ಕೃಷ್ಣನಂಕಂಡು ಗೋಪಿಯು
ಮಣ್ಣು ತಿಂಬುವರೆ ಮೃತ್ತಿಕೆ ಜರರಕೊಳತಲ್ಲ ತೆರೆ ವದನ
ಎನುತಲಿ |

ಜೆನ್ನನಂ ಪಿಡಿಯಲಾಕಳಿಸಿ, ಮೊಗಮಂ ತೆರೆದು
ಮಣ್ಣೆಲ್ಲ ನೋಡೆನಲ್ ಮೂಜಗಂ ತನ್ನನಂ
ಕಾಣ್ಗೆರೆಕಂಡು ಕಂಸಿಸಿ ಬಾಯಮುಚ್ಚು ಮುಚ್ಚೈಯೆಂದು
ಬೆರಗಾದಳು ||

ಮಣ್ಣುಮಂ ಕಂಡಿವಂ ಮಗನಲ್ಲ ಪರವೈವ
ಮಣ್ಣು ಗಾಳೆನಾತ್ಮನೇನುಹುದು ನೋಡಿದೊಡೆ
ಮಣ್ಣು ಕಲಿಸಲಿಯಾಟೆ ವಿಸ್ಮಯಂ ತೋರಿಸುತ
ನೋಹಿಸುವನದರಿಂದಲಿ ||

ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತೆ
ಅಧ್ಯಾಯ ೧೨ - ಅರವಿಂದ ಭಾಷಣಂ ಬಗೆವನು

ಮೂರ್ಧಾತ್ಮರಾವೇದಮಃ ||

ಒಬ್ಬ ಕೃಷ್ಣನು ಬಿಣ್ಣೆಯ ಗಡಿಗೆಯನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಕೃತಸ್ತದಿಂದ
ಮೋಗುತ್ತಿರಲು ಒಬ್ಬಳು ಗೋಪಿಯು ನೋಡಿ ಅವನನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಮೋಗಲು ಅವನು ಸಗುತ್ತ ತನ್ನ ಮನಬಂದಂತೆ ಬಿಣ್ಣೆಯನ್ನು ಸವಿಯತ್ತ
ಈ ಗೋಪಿಯನ್ನು ಕಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಯಶೋದೆಯು
ಕೇಳಿ ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಬರಲು ಅವನು ಅಂಜಿದವನಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ
ಮನೆಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಗದ ಲೀಲಾ ಪ್ರಕಂಗನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸೋದರ
ಬಿಡಲಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಜಮತ್ಕಾರವಾಗಿ ಪರ್ಣಿಸಿರುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡ
ಬೇಕು. ಇಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವ ರಹಸ್ಯವುಳ್ಳ ಮಂಥ ಅನುಬಂಧ ರತ್ನಗಳಿವೆ
ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಪದ್ಯವು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ :-

1 ನಕ್ಷತ್ರಸುತನುಜ ನವನೀತ ಛಾಂಡಮಂ

2 ನಕ್ಷತ್ರದಿಂ ನಡೆದು ಕಡ್ಡಿಯ್ಯತಿರಲೋರ್ನ

3 ನಕ್ಷತ್ರರಾಜಮುಖಿ ಕಂಡು ಬಿನ್ನಿಟ್ಟಲವ ನೋಡಿ ನಮಸ್ಕರತ
ತನ್ನ ।

4 ನಕ್ಷತ್ರ ಬಂದಂತೆ ಬಿಣ್ಣೆಯಂ ಸವಿವುದಂ

5 ನಕ್ಷತ್ರದಿಂ ಕೇಳಿ ಗೋಪಿ ಬರಲಂಜುತಾ

6 ನಕ್ಷತ್ರ ಕೊಡಲಾರದೋಡಿ ನಿಜಮಂದಿರದ

7 ನಕ್ಷತ್ರದೋಳದಗದ ||

ಅರ್ಥ :- ನಕ್ಷತ್ರಸುತನುಜ = ಶೋಹಣೀ ಮಠನಾದ ಬಲ
ಮಂಥನ ವಸ್ತುವಿನ ಕೃಷ್ಣನು, ನವನೀತ ಛಾಂಡಮಂ = ಬಿಣ್ಣೆಯ ಗಡಿಗೆ

1) ಕೊಡಲೆ 2) ಹೆಣ್ಣು 3) ಚಂದ್ರ 4) ಚಿತ್ತ 5) ಪ್ರವಹ 6) ಬಿಟ್ಟು
7) ಮೂಲ.

ಯನ್ನು, ನಕ್ಷತ್ರದಿಂ ಪಿಡಿದು=ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ (ಕೈಯಲ್ಲಿ) ಹಿಡಿದು, ಕದ್ದೊಯ್ಯು
ತಿರಲು, ಓರ್ವ ನಕ್ಷತ್ರರಾಜಮುಖಿ = ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನಾದ ಚಂದ್ರ
ನಂತೆ ಮುಖವುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಗೋಪಿಯು ಕಂಡು ಬೆನ್ನಟ್ಟಲು, ಅವನು
ನೋಡಿ, ನಸುನಗುತ ತನ್ನ ನಕ್ಷತ್ರ ಬಂದಂತೆ=ಚಿತ್ತ ಬಂದಂತೆ (ಮನಸ್ಸು
ಬಂದಂತೆ) ಬೆಣ್ಣೆಯಂ ಸವಿವ್ರದಂ, ನಕ್ಷತ್ರದಿಂ=ಶ್ರವಣದಿಂ (ಕಿವಿಯಿಂದ)
ಕೇಳಿ ಯಶೋದೇ ಬರಲು, ಅಂಜುತ, ನಕ್ಷತ್ರ ಕೊಡಲಾರದೆ=ಉತ್ತರ
ಕೊಡಲಾರದೆ, ಓಡಿ, ನಿಜ ಮಂದಿರದ=ತನ್ನ ಮನೆಯ, ನಕ್ಷತ್ರದೋಳ್==
ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ, ಅಡಗಿದು=ಅವಿತುಕೊಂಡನು.

ಒಂದ. ದಿನ ಯಶೋದೆಯು ತಾನೇ ನೋಸರನ್ನು ಕಡೆಯಬೇಕಾ
ಯಿತು. ಸೆರಗನ್ನು ಹಾಚಿನಲ್ಲಿ ಸೆಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು, ಉದಯಗಾಗವನ್ನು
ಹಾಡುತ್ತಾ ರಭಸದಿಂದ ನೋಸರನ್ನು ಕಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಆಗ
ಕೃಷ್ಣನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದು ಯಶೋದೆಯ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು
ಕೊಂಡು ಅವಳು ಕಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಮಾಡುತ್ತ ತನಗೆ ಮನ್ಯ
ಪಾಸಮಾಡಿಸುವಂತೆ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಯಶೋದೆಯು ಅದಕ್ಕೆ ಗಮನ
ಕೊಡದೆ ತನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯೇ ಉದ್ಯುಕ್ತಳಾಗಿರಲು, ಕೃಷ್ಣನು ಕಡೆ-
ಗೋಲನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಯಶೋದೆಯು
ಪ್ರೇಮ ಪೂರಿತವಾದ ಅನುನಯದ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ
ಮಾತನಾಡಿದಳು:—

ರಾಗ: ಬಿರಹು ಏಕತಾಳ

ಕಡೆಗೋಲ ತಾರೆನ್ನ ಚಿನ್ನಪೆ-ನೋಸ || ಪ ||

ಕೊಡೆದರೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಬಾರದು ಮುಮ್ಮ ಮಗುವೆ || ಅ ||

ಅಣ್ಣನ ಒಡಗೊಂಡು ಬಾರಯ್ಯ—ಸವಿ

ಬೆಣ್ಣೆಯ ಮುದ್ದೆಯ ಮೆಲುನಿರಂತೆ |

ಬಣ್ಣದ ಸರವನ್ನು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾಕುವೆ

ಚಿಣ್ಣರೊಡನೆ ಆಡಕಳುಹುವೆ ರಂಗ || ೧ ||

ಪುಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಯ ತುಂಬು ನಿನ್ನಯ ಚಿನ್ನದ
ತೊಟ್ಟಲ ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಸುವೆ !
ಬಟ್ಟಲು ತುಂಬಿದ ಸಕ್ಕರೆ ನಿನಗೀವೆ
ಕಬ್ಬಾಣಿಮುತ್ತಿನ ಸರವನೀವೆ || ೨ ||

ಇಷ್ಟು ಮುದ್ದು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ನಗೆ ಬಗೆಯ ಅಬೋತ್ತರಗಳನ್ನು
ನೋಡಿದಾಗ, ಕೃಷ್ಣನು ಕಡೆಗೊಲನ್ನು ಬಿಡದಿರಲು, ಯಶೋದೆಯು
ಅಪರೂಪವಾಗಿದ್ದು ನಿಲ್ಲಲು, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ತುಡಿಯುವುದಿಷ್ಟೆ ಕೇಳಿದಂಥ ಮೃದ್ವ
ವಾಗಿ ಮುಖವಾಡವಾಗುವ, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಲಲಗನೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ
ಮಗನು

ಪುಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಯ ತುಂಬು ನಿನ್ನಯ ಚಿನ್ನದ
ತೊಟ್ಟಲ ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಸುವೆ !

ಅಂಥಾ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ, ಕೃಷ್ಣನು ಕಡೆಗೊಲನ್ನು ಬಿಡದಿರಲು, ಯಶೋದೆಯು
ಅಪರೂಪವಾಗಿದ್ದು ನಿಲ್ಲಲು, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ತುಡಿಯುವುದಿಷ್ಟೆ ಕೇಳಿದಂಥ ಮೃದ್ವ
ವಾಗಿ ಮುಖವಾಡವಾಗುವ, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಲಲಗನೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ
ಮಗನು

ಮೂಲೆಯೊಳಗಡೆಗಡೆ ಮಗನ ಪುಡುಕಲು ಗೋರು
ಕಾಲಂದಿಗೆಯ ಗೆಜ್ಜೆ ಘೆಲು ಘೆಲುನಿನಾದಮಂ

ಕೇಳಿ ಬೆನ್ನಟ್ಟಲವ ತಿಲ್ಲದೋಡಲು ತಾನು ಬೆಂಬತ್ತಿ ಪೋಪ
ಭರಕೆ |

ಮೇಲುದಂಜಾರೆ ಕುಚ ನಡುಗೆ ಬಡನಡುಬಳ್ಳು—
ತಾಲತಾಂಗಂ ಬೆವರುತಲಿ ಗಮನದಿಂ ದಣಿದು
ಮೇಲೆ ಹುಂಕರಿಸಿ ಬಹಜನನಿಯ ಶ್ರಮಕಂಡು ತಾನೆ ಸಿಕ್ಕಿದ
ಕೈಯೊಳು ||

ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದೊಡನೆಯೇ ಯಶೋದೆಯು
ತರಳ ನೀಂ ಸಿಕ್ಕಿದಿನ್ನೆಲ್ಲಿ ಪೋದಪೆ ನಿನ್ನ
ಚರಣಗಳ ಬಿಗಿ ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟುವೆಂ ನೋಡೆನುತ
ಸರ ಹಗ್ಗಗಳ ಕಟ್ಟಲವುಸಾಲದಿರೆ ಮತ್ತೆ ತಂದಳಾಗನಿತು
ನೋಡು

ಕೊರತಾಗುತ್ತಂಫ್ರಗಮ ನಾಲತಿದಿ ವಣಿ ದಣಿದು
ಬೆರಗಾಡೆ ಮಾತೆಯಂ ಕಂಡು ಕರುದಿನ ಕಣ್ಣಿ
ಮುಳಿತರಲದರಿಂದ ಬರಲಿಗೆ ಬಿಗಿವಡಿದು ನಗುತಿರ್ಪನಾ
ಮರಿಮನು ||

[ಮುಂದುವರಿಯುವುದು]

“ಶ್ರುತಿತತಿಗಳಭಿಮಾನಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸ್ತುತಿಗಳಿಗೆ ಗೋಚರಿಸದ ಪ್ರತಿ—
ಹತಮಹೈಶ್ವರ್ಯಾದ್ಯವಿಳ ಸದ್ಗುಣಗಣಾಂಭೋಧಿ
ಪ್ರತಿ ದಿವಸ ತನ್ನಂಘ್ರಿಸೇವಾರತಮಹಾತ್ಮರು ಮಾಡುತಿಹ ಸಂ-
ತಿಗೆ ವಶನಾಗುವನಿವನ ಕಾರುಣ್ಯಕೇನೆಂಬೆ”

— ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು.

ಬಾಯಿಪಾಠ

ರಾಗ : ಭಸ್ಕಾಸಿ ಅಶ್ವಿನಿ

ಹರೇ ವೇಂಕಟೇಶ್ವರವಲ್ಲಭ

ಪಾಲಿಸೊ ನೀನೊ

ದುರಿತದೂರನೀನಲ್ಲದೆ ಭಲೆಯೊ

ಪೊರೆವೆರೆ ನಾ ಕಾಣೆ. ಭಕ್ತನೊ

ಇಂದಿರೇಶ ಕರೂಣಾಚೂಡನೊ

ಕಿಂತ ತಾನೊ

ಹೊಂದಿದವನೆ ಭಕ್ತನೊ

ಮಂದರಾದ್ರಿಭರಣಿ ನೀನೊ

ಅರಾ ನೀನ್ನೆ ಮೊರೆಕೊಳ್ಳೆ

ನೀರವುಡ್ಡೆ

ಘೋರದುರಿತಗಳ ದೂರವೊಡೆ

ಪಾಲೆ ಮಹಿಮೆ ಧೊರೆಗೊಡೆ

ಮಂಗಳಾಂಗ ಪೂಜನೀಯೊ

ಗಂಧೋದಿತ

ಅಂಗಜಪಿತ ಅನಿರೂಪಿತನೊ

ದಂಗೆಪಿಠಲ ಧೊರೆಗೊಡೆ, ||

ಶ್ರೀಸತ್ಯಬೋಧಮಹಿಮಾಮೃತ

ಅವಕರು :—ಶ್ರೀ ಮಹಿಷಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರು,
ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿವಿಶೇಷ
ವಾಕ್ಯವಾದ ಶಿಷ್ಯನ ಹಿರಿಯೋಗವನ್ನು ಸಹಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದರು.
ಅದರ ಫಲವೆಂದರೆ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಪ್ರವೇಶಮಾಡುವವರು ಅಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ
ವಾದುದರಿಂದ ಬೆಟ್ಟಗೆ ಹೋಗುವವಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಿಯಾಂತೇವಾಸಿಯ
ಮಾಹುಮಾರ್ಗವು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಮಾದರೀಕೆಯ ಕುತೂಹಲಾ
ವಿವರವಾಗಿ. ಮುಖ್ಯ ಕೀವಲ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಮರಿಯ
ಶಿಷ್ಯನ ಹಿರಿಯವನ್ನು ಪಾಪಪೂರವಾಗಿರಿಸಿದ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದರು.
ಗುರುಗಳಿಗೆ ಪಾಪಪೂರವಾದ ಸೇವೆಗಳಿಲ್ಲವೂ ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿದವು.
ತದ್ಭಾವವರ್ತಿಗಳಾದ ಶಿಷ್ಯಮಂಚಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರು ಮುದ್ರಾಧಾರಣೆ
ಯನ್ನೂ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು. ವಿನಾಹ ಮಂದಿರದ
ಅನರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಷ್ಯನ ವಸತಿಯು ಇರುವದರಿಂದ ಯತಿನರ್ಯರು
ಶ್ರೀತಿಲಾತ್ರನಾದ ಸಾಮಾಚಾರ್ಯನನ್ನು ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬರ
ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿನಾಹಮಹೋತ್ಸವ ವಿಷಯಕವಾದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು
ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಸುಪ್ರಸನ್ನಮಾನಸರಾದರು. ವಿವಾಹಕಾರ್ಯವು
ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿತು.

ನೂತನ ದಂಪತಿಗಳ ನಗರಸಂಚಾರ ಸಮಾರಂಭವು

ವಧೂವರರ ಮೆರವಣಿಗೆಗೋಸ್ಕರ ಪಟ್ಟಣದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗವೂ
ನೂತನ ರಂಭಾಸ್ತಂಭಗಳಿಂದಲೂ (ಬಾಳೆಯ ಮರ) ಇಕ್ಷುದಂಡ (ಕಬ್ಬಿನ
ಜಲ್ಲೆ) ಗಳಿಂದಲೂ, ರಸಾಲಪಲ್ಲವ (ಮಾವಿನ ತಳಿರು) ಗಳಿಂದಲೂ,

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಭಾವ್ರಪದ

ಪೂಗಪೋತ (ಅಡಿಕೆಯ ಸಸಿ) ಗಣಿಮದ್ಯ,
 ಸೇವಂತಿಗೆ, ಬಕುಳ, ಪುಣ್ಣುಗ, ಸಾಗವಜುಗೆ
 ಗಳ ಮನೋಹರ ಮಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಪಿರೈಕಾಡ
 ನೂತನವಧೂವರರ ಸಗರಸಂಚಾರವನ್ನೂ ಮಹಾ
 ಅತ್ಯಂತ ನೈಭವದಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ
 ರತ್ನ ಕಂಠಿಕಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಸುಂದರ
 ಆನೆಯಮೇಲೆ ರಮಣೀಯವಾಸ ಆನೆಯಮೇಲೆ
 ವರರು ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

ಮಂತ್ರನನ್ನು ಸುಸ್ಥರದಿಂದ
 ಮಣಿಗಿಳಿ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದರು
 ಪೈಮಾಣಿ ಮಂತ್ರಿಯೊಬ್ಬರು ಮಂತ್ರ
 ಸೆರು, ಪೇಣುಮಾಡುಗಳನ್ನೂ ಮಂತ್ರ
 ಸಾಧನಸುಕಾರದಿಂದ ನೈವೇದ್ಯಗಳನ್ನೂ
 ಪಾಡುಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಅರ್ಪಿಸಿದರು
 ಪಕ್ಷಿ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸಿದರು

ಸರ್ತನ ಗಾಯನವನ್ನೂ ಮಹಾ
 ಭರಣಭೂಷಿತರಾದ ಸ್ವೀಯರೂಪಿಗಳ
 ಗಾನದಿಂದ ಗಂಧರ್ವ ವಸುಧೇವಿಗಳನ್ನೂ
 ದ್ದರು. ಸಗರದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ
 ಸಂಚಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅಂತ್ಯೋದಯ
 ಸಾರೀಮಣಿಯರ ಸಯನಗಳಿಗೆ ಸವವಧೂವರ
 ಗೋಚರರಾದರು.

ನನವಧೂವರರ ಸಗರಸಂಚಾರದ
 ವರು ಮೊದಲ ಪೂಜಾಪದವನ್ನೂ
 ದೈವಪ್ರಸಾರನಾಡಿ ಅಂತ್ಯೋದಯ ಸುಸ್ಥ
 ಸೂಡುತ್ತಾ ಅತಿಶಯನಾಸನವನ್ನೂ ಮೆ

ಸುತನು ಸಮಾಪಗತನಾದ ಕೂಡಲೆ ಗುರುಗಳ ಅಸಾಧಾರಣ-
ಕರುಣಾಭಾವ್ಯಾಭಾಸವಾದ ಸುಜನಮಾನ್ಯರಾದ ಶಿಷ್ಯವರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ
ರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಸೂತನವಧುವಿನಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದರು.
ಗೃಹಸ್ಥರುಗಳಾದೊಡ್ಡವನು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಜರುಗಿತು. ಹರಿದ್ರಾ-
ಕುಂತುಮಂಥಲತಾಂಜಲವಕ್ಷಣಾಲಡ್ಡುಕಾದಿಗಳವಿನಿಯೋಗದಿಂದ ಸಮಾ-
ಗತರಾದ ದ್ವಿಜವರ್ಯರು ಸುವಾಸಿನಿಯರು ಸಹ ಸಮ್ಮಾನಿತರಾದರು.
ಜನನಂ ಆಶ್ರಯಿಸದವರಾದ ಪರಿವಾರಪರಿವೃತರಾಗಿ ಮಠಕ್ಕೆ
ತೆರಳಿದರು.

ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಗುರುಧೀನರವ್ಯಕ್ತರಾದ ವಿಚ್ಛದ್ವೃಂದದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಸಾಧಾರಣದ ಸುರೋಭಮಾಸರಾಗಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪೀಠವನ್ನು
ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಮತ್ಸ್ಯಕೃಷ್ಣಿಯರ್ಥಯತಿಸರ್ಯರನ್ನು ಭಕ್ತಿಶ್ರದ್ಧಾ-
ನ್ವಿತವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.—

ಶ್ರೀನಾರಾಣಕನರು ಅನಂದಸಿಂಧುನಿಮಗ್ನರಾಗಿ ದೀರ್ಘಾಯುರೋ-
ಗ್ಯಾದಿ ಧರ್ಮಸಂಪದಗಳೂ ಲಭಿಸಲೆಂದು ಅನೋಘಾಘಾಗ್ರಹವನ್ನು
ಮಾಡಿದರು.

ಶಿಷ್ಯಪಿತೃಪಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಠಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀ ಹರಿಗುರು-
ಚರಣೈಕದರಣದಾದ ಸಾಧು ಜನರಿಗೆ ಸಂಭವಿಸಬಹುದಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥ-
ಸಿದ್ಧಿಪ್ರತಿಬಂಧಿಗಳಾದ ವಿಘ್ನಾದಿ ಸಕಲದೋಷವನ್ನು ನಿಶ್ಚೇಷವಾಗಿ
ಕಳೆದುಕೊಂಡು ವಿಶ್ವೇಶಾಯವನ್ನು ಪರಿಕಲ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ವಿಮಲ
ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಅರೋಪಿಸಿ ಮಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರತಿಮಾ ಲಾಭವು

ಜಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಶಿಷ್ಯ ಪರಿವಾರಸಮೇತ
ರಾಗಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದರು. ಸಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ
ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಸಿಂಧುನಿನ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸಸ್ಮೃತೃಜಪಾನುಷ್ಠಾನಪರಾಯಣರಾಗಿ
ಪರಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಉಪನಿಷ್ಠರಾಗಿದ್ದರು. ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧಾನರ್ಘ್ಯ-

ಪ್ರಸ್ತುತರಾಗಿರುವ ಭರಿತವಾದ ಒಂದು ಮಹಾನೌಕೆ (ಬೌದ್ಧವಾದಗು) ದ್ವಾರಕಾಕ್ರಮೇಶವಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಬಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ಹಲಗು ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಈಡಾಗಿ ಹಡಗು ಅಪಾಯವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿತು. ನಾವಿಕರು ಮತ್ತು ನೌಕೆಯ ಯಜಮಾನನು ಸಹ ಭಯಭರಿತರಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯಮುಖರಾದರು. ನೌಕಾಧಿಸತಿಯಾದ ಶ್ರೀಮಂತನು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಸುವರ್ಣತುರಾಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಶೀರಗ್ಧ್ರ ಬೃಹದೀವಮಯಗರ್ಭದ ದೇವೀಶ್ವರನಾಸರಾದ ಶ್ರೀಮಹಾ-ಚಾರ್ಯರನ್ನು ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಿದರೇ ಬುದ್ಧಾಂಜಲಿ ಮಾಡಿ ಅಭಿನಂದಿಸಿದನು. ಸದಯವ್ಯದಯರಾಜ ಪ್ರಸಾದಪ್ರೀತರೂ ಬೃಹದೀಶ್ವರನು ವಸ್ತ್ರಾಂಜಲಿಪೂಜಿಸುವನಾತ್ರವೆಂಬ ಹಡಗು ಸುಖಭಾಗಿಗೆ ಸಮುಕ್ರಮವನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು.

ನೌಕಾಧಿಸತಿಯು ನೌಕೆಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಶ್ರೀಮಧ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ಪೂಜಾಸಕ್ತಿ ಒಂದು ಅವರ ದಿವ್ಯವಾದಾರವಿಂದ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಣಮಾಡಿದನು. ಶ್ರೀಮದಾ-ಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ತಮ್ಮ ಪಾದಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅರ್ಥಪಾಪಿ ಪ್ರಾಣಪಾಪಿ ಮುಂತಾದ ಮಹಾವಿಪತ್ತುಗಳು ಪರಿಹೃತವಾದುವು. ಈ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಧನ ಕನಕಾದಿ ವಸ್ತು ರಾಶಿಗಳು ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿವೆ.

ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಅಮೃತ್ಪಾನದ ವಸ್ತುನಿಚಯವನ್ನು ಪಾಪನಾದ ನಾನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಅತಿ-ಕುತೂಹಲಪುಳ್ಳವನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ದಯಮಾಡಿ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಮಾಡಿದನು. ಶ್ರೀ ಪರಿವಾಯುಗಳ ಅಪಾರಮಹಿಮಾಭಿಜ್ಞರಾಗಿ ತದೀಯಪದಾರವಿಂದಪಟ್ಟದಸಂಕಾಶರಾದ ವಾಚಕಮಹಾಶಯರೇ, ತಮ್ಮ ಶುದ್ಧಾಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿರಿ. ಇತರರಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದ ವಿವಿಧ ಸಂಪದಗಳನ್ನು ಕೊನೆಗೆ ಮುಕುಂದನೇ ದಯಪಾಲಿಸುವ ಅಲೌಕಿಕವಾದ ಕೈವಲ್ಯವ್ಯು

ಸ್ಥಿರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೂಡ “ವಿಷ್ಣುರ್ಹಿತಾತಾ ಮೋಕ್ಷಸ್ಯ ವಾಯುಶ್ಚ ತದನುಜ್ಞಯಾ” ಯಂಬ ಪ್ರಮಾಣಾನುಸಾರವಾಗಿ ತಾವು ಪ್ರಧಾನ ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥರಾದ ಪ್ರಭಂಜನದೇವರಿಗೆ (ವಾಯುದೇವರಿಗೆ) ಕ್ಷಣಿಕ ವಾದ ತುಚ್ಛಲೌಕಿಕ ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗಾದರೂ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯುಂಟಾಗುವುದೇ; ಅದುವರಿಂದ ಆ ಪ್ರಭಂಜನದೇವನ ತೃತೀಯಾವತಾರಭೂತರೆಂದು ವೇದವೇದ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ನೌಕಾಧ್ಯಕ್ಷನಾದ ಧನಿಕನನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ವಿರಕ್ತರಾಗಿ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಾದ ನಮಗೆ ಪ್ರಾಕೃತ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಆಗಬೇಕಾದುದೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈ ಹದಿನಲ್ಲಿರುವ ದೊಡ್ಡ ದಾದ ಮೂರು ಗೋಪೀಚಂದನಖಂಡಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಲೋಡಬೇಕೆಂದು ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು.

ನೌಕಾಧಿಸತಿಯು ನವನಾದರದಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಮೂರು ಗೋಪೀಚಂದನಖಂಡಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಣ ಮಾಡಿದನು. ಭಗವತ್ಪಾದರು ಗೋಪೀಚಂದನದ ಖಂಡತ್ರಯವನ್ನು ಶಿಷ್ಯರುಗಳಿಂದ ಧಾರಣಮಾಡಿಸಿ ರಜತಪೀಠಪುರ (ಉಡುಪಿ) ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಮಾಡಿದರು. ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ ಒಲರಾಮದೇವರ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಸದಭಂಜೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಒಂದು ಗೋಪೀಚಂದನದ ಖಂಡವು ತುಂಡಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಭವ್ಯರೂಪಾಲಂಕೃತನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲೋಕನ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ‘ದೇವತಿಸಂದನ ಸುಂದರರೂಪ, ರುಕ್ಮಿಣಿವಲ್ಲಭ ಪಾಂಡವಬಂಧೋ’ ಎಂದು ಅನಂದದಿಂದ ರೋಮಾಂಜಿತಗಾತ್ರರಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದರು.

ಉಡುಪಿಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಪ್ರತಿಷ್ಠಾಮಹೋತ್ಸವವು

ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಉಡುಪಿಯಿಂದ ಸಮುದ್ರ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದ ದಿವಸ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಪ್ರತಿಮಾ ಲಾಭವಾಗುವುದೆಂದು ತ್ರಿಕಾಲದರ್ಶಿಗಳಾದ್ದರಿಂದ ನಿಶ್ಚಯಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನರಾಗಿ “ವಂದೇವಂದ್ಯಂ ಸದಾನಂದಂ” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ಪಂಚಮಾಧ್ಯಾಯ

ಅನಂತರ ಗೋಪೀಚಂದನ ಬಂಡದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೀಕರಿಸಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ “ದೇವಕಿನಂದನ ಸುಂದರರೂಪ” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಮತ್ಸ್ಯಕರೂಪ ಲಯೋದವಿಹಾರಿನ್, ಕೂರ್ಮಸ್ವರೂಪಕ, ಸೂಕರರೂಪಕ, ದೇವನ್ಯಸಿಂಹ ಹಿರಣ್ಯಕಶತ್ರೋ, ವಾಮನ ವಾಮನ ಮಾರುನರೇಷ, ರಾಮ ಭೃಗೂಧ್ಯಾ ರಾಘವ ರಾಘವ ರಾಕ್ಷಸಶತ್ರು, ಇಂದ್ರವರೋಹರದಳನಯನ, ಮಂದರಧಾರಿನ್, ವೈದ್ಯರಾಜ ಕೃಷ್ಣ, ವೀರ ಪರೋವಕ, ಸ್ವರ್ಗ ಪವನೇಶ್ವರಾದಿ ಪೂಜಿಸಿದರು.

ಅನಂತರ ಗೋಪೀಚಂದನ ಬಂಡದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೀಕರಿಸಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ “ದೇವಕಿನಂದನ ಸುಂದರರೂಪ” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಮತ್ಸ್ಯಕರೂಪ ಲಯೋದವಿಹಾರಿನ್, ಕೂರ್ಮಸ್ವರೂಪಕ, ಸೂಕರರೂಪಕ, ದೇವನ್ಯಸಿಂಹ ಹಿರಣ್ಯಕಶತ್ರೋ, ವಾಮನ ವಾಮನ ಮಾರುನರೇಷ, ರಾಮ ಭೃಗೂಧ್ಯಾ ರಾಘವ ರಾಘವ ರಾಕ್ಷಸಶತ್ರು, ಇಂದ್ರವರೋಹರದಳನಯನ, ಮಂದರಧಾರಿನ್, ವೈದ್ಯರಾಜ ಕೃಷ್ಣ, ವೀರ ಪರೋವಕ, ಸ್ವರ್ಗ ಪವನೇಶ್ವರಾದಿ ಪೂಜಿಸಿದರು.

ಪೂಜಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಗೋಪೀಚಂದನ ಬಂಡದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೀಕರಿಸಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ “ದೇವಕಿನಂದನ ಸುಂದರರೂಪ” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಮತ್ಸ್ಯಕರೂಪ ಲಯೋದವಿಹಾರಿನ್, ಕೂರ್ಮಸ್ವರೂಪಕ, ಸೂಕರರೂಪಕ, ದೇವನ್ಯಸಿಂಹ ಹಿರಣ್ಯಕಶತ್ರೋ, ವಾಮನ ವಾಮನ ಮಾರುನರೇಷ, ರಾಮ ಭೃಗೂಧ್ಯಾ ರಾಘವ ರಾಘವ ರಾಕ್ಷಸಶತ್ರು, ಇಂದ್ರವರೋಹರದಳನಯನ, ಮಂದರಧಾರಿನ್, ವೈದ್ಯರಾಜ ಕೃಷ್ಣ, ವೀರ ಪರೋವಕ, ಸ್ವರ್ಗ ಪವನೇಶ್ವರಾದಿ ಪೂಜಿಸಿದರು.

ಇಂತಹ ದ್ವಾದಶಸತ್ತೀತ್ರ ರಚನೆಯಿಂದ ಕಂತುಪಿತನಾದ ಶ್ರೀ ಕಾಂತನ ಪ್ರೀತಿನಿರೀಷ ಸಾತ್ರರಾದ ಅನಂತಸ್ವಾಂತಪೇದಾಂಸಿನಿಂದರಾದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಉಡುಸಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಚತುರಾದ ವೃಜತುರಬ್ರಹ್ಮರಿಂದ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಶೋಧನೆಯಾಗಿ ಆ ಶೋಧಕರ ಸಾರಥೂತನಾದ ಜಲಿನದಲ್ಲಿ ಆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಅನಗಾಹನಮಾಡಿಸಿದರು.

ಇಂತಹ ದ್ವಾದಶಸತ್ತೀತ್ರ ರಚನೆಯಿಂದ ಕಂತುಪಿತನಾದ ಶ್ರೀ ಕಾಂತನ ಪ್ರೀತಿನಿರೀಷ ಸಾತ್ರರಾದ ಅನಂತಸ್ವಾಂತಪೇದಾಂಸಿನಿಂದರಾದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಉಡುಸಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಚತುರಾದ ವೃಜತುರಬ್ರಹ್ಮರಿಂದ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಶೋಧನೆಯಾಗಿ ಆ ಶೋಧಕರ ಸಾರಥೂತನಾದ ಜಲಿನದಲ್ಲಿ ಆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಅನಗಾಹನಮಾಡಿಸಿದರು.

ಮಧ್ವಸರೋವರದ ವಿಮಲಜಲದಲ್ಲಿ ಶೋಧನಮಾಡಿದಾಗ ಹಗುರವಾಗಿದ್ದ ಆ ಕೃಷ್ಣವಿಗ್ರಹವು ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಪರಮಪಾವನವಾದ ಅಮೃತಕರಸ್ಪರ್ಶನಾತ್ರದಿಂದ ಭಗವತ್ಸನ್ನಿಧಾನಯುಕ್ತವಾಗಿ ಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ ಮೂವತ್ತು ಜನ ತರುಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಂಘದಿಂದಲೂ ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಭಾರಭೂತವಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಠಕ್ಕೆ ಸ್ವಯಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪರಮವೈಭವದಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ವಿವಿಧಪೂಜಾ ನೈವೇದ್ಯ ಮಂಗಳಾರ್ತಿಕೃಪಾಭೃತಿಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ನಾನಾಮಂಗಳವಾದ್ಯ ವೈಭವಗಳೊಡನೆ ಸಾಂಗವಾಗಿ ಜರುಗಿದವು. ತದಾರಭ್ಯ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಂದಲೂ, ಆ ಮಹನೀಯಸಾದರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಅಷ್ಟ ಮಠಗಳ ಅಧಿಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಯತೀಶ್ವರರುಗಳಿಂದಲೂ ನವವಿಧವಾದ ದೈನಂದಿನಪೂಜಾ, ನೈವೇದ್ಯ, ಅಸಂಖ್ಯಾತಬ್ರಾಹ್ಮಣರುಗಳ ವೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನಾದಿಸುಖ್ಯವಸ್ಥಿತಕಾರ್ಯಪರಂಪರೆಯು ನಡೆಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕ್ರಮದಂತೆ ಅದ್ಯಾಪಿ ಅಷ್ಟಮಠಾಧಿಪತಿಗಳ ಅಧಿವತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಯುತನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನ ದಿವ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಯುತವಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗುತ್ತಿರುವದು.

ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಉಡುಪಿ

ಕ್ಷೇತ್ರಯಾತ್ರಾ

“ ದ್ವಾರಾವತೀಂ ಸಕಲಭಾಗ್ಯವತೀಮುಪೇಕ್ಷ್ಯ ಗೋಪಾಲಬಾಲ-
ಲಲನಾಕರಪೂಜನಂ ಚ |

ವಾರ್ಧಿಂ ವಧೂಗೃಹಮತಿತ್ಯ ಸ ಮಧ್ವನಾಥೋ ಯತ್ರಾಸ್ತಿ
ತದ್ರಜತಪೀಠಪುರಂ ಗರೀಯಃ || ”

ಎಂದು ಶ್ರೀಮದ್ವಾದಿರಾಜತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ತೀರ್ಥ ಪ್ರಬಂಧಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವರ್ಣನ ಮಾಡಿರುವಂತೆ ಸರ್ವಕ್ಷೇತ್ರತಿರೋಮಣಿಸ್ಥಾನೀಯವಾದುದು ರಜತಪೀಠಪುರಕ್ಷೇತ್ರ.

ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಪ್ರಿಯ ತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಂದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ಪೂರ್ವೋಕ್ತಮಹಾಮಹಿಮೋದೇಶನಾದ ರಜತ-ಪೀಠಪುರ (ಉಡುಪಿ) ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವಜ್ಞನ ಶಿಷ್ಯಪರಿವಾರಸಂವೃತರಾಗಿ ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ವಾಡ್ಯ ವೈಭವಗಳೊಡನೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ರಜತಪೀಠಪುರಪ್ರವೇಶವೆಂಬೊಬ್ಬವವು

ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಉಡುಪಿ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪೂಜಾರ್ಥರಂಧರರಾದಕರ್ಮಂದೀಶ್ವರರು ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರನ್ನು ಮಹಾ ವೈಭವದಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು.

ಶ್ರೀಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಸಕಲ ಪರಿಣರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಾಗಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯ ಸರಮುಮಂಗಳ ರೂಪವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ಮನಾನಂದ ಭರಿತರಾದರು.

“ಸುಹಯಮೇಧಗಣಾತಿಶಯಾಲವೋ ಹರಿನಮುಚ್ಯತಯಃ ಸುಕೃತಾ ಇಮಾಃ”, ಯಂದು ಶ್ರೀ ಸುಮಧ್ವನಿ ಜಯದಲ್ಲೆ ನಡೆಸಿದಂತೆ ಸಾಂಗವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಿತಗಳಾದ ಅಪ್ಪಮೇಘಾದಿ ಮಹಾಯಜ್ಞಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕಫಲಪ್ರದಗಳಾದ ಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರ ವಿಷ್ಣುವನ್ನಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಣ ಮಾಡಿ ಧನ್ಯರಾದರು.

ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಗಂಗಾಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದ ಮಂಗಳತಮವಾದ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೋಚಿತ ಸತ್ಯಮಾರ್ಗವನ್ನೂ ಅನುಷ್ಠಾನಮಾಡಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಪರಮಾಪರವೈರಾಗ್ಯವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಣಮಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರಚರಣಾರವಿಂದಗಳ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಣಾಮ ಸುವರ್ಣಾದ್ಯಭರಣಗಳನ್ನೂ ದ್ರವ್ಯರಾವಿಯನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಣಮಾಡಿ ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಾಶ್ವರ್ಯಾನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದರು.

(ಮುಂದುವರಿಯುವುದು.)

ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರ ತತ್ತ್ವ ವೈಭವ

ಶ್ರೀ ಮು. ಶ್ರೀ. ಗುಂಡೂರಾನ್, ಬಿ.ಎ. (ಆನರ್ಸ್)

ಬೆಂಗಳೂರು

(ಮುಂದುವರಿದು)

ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರು ಉತ್ತಮೋತ್ತಮಆದರ್ಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಯಾಚನೆಯನ್ನು ಅಸಂಪೂರ್ಣರೂ, ಅಸ್ವತಂತ್ರರೂ, ಆ ದುಃಖಭಾಗಿಗಳೂ ಆದ ಪಾಮರರಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸಂಪೂರ್ಣನೂ, ಸರ್ವಸ್ವತಂತ್ರನೂ, ಆನಂದಮಯನೂ ಆದ ಪುರುಷೋತ್ತಮನಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದೇ ಸಾಧುವಾದುದೆಂದು ನೆರೆ ನಂಬಿದ್ದರು. ರಾಜದಾರಿ ಇರುವಾಗ ಅಡ್ಡಪಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ನೀರಸ ವಾಸ ಸತ್ಕರಸಂಸಾರವನ್ನು ನಂಬಿ ಕಾಮೋಪಭೋಗಗಳಕಡೆ ಮನಸ್ಸು ಹರಿಯುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ, ಶಾಶ್ವತವೂ, ನಿರಂತರವೂ ಆದ ಹರಿಪ್ರಸಾದ ರೂಪ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಜೀವನದ ಹೆಗ್ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಲೇಸು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದಾಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೇಗಿದೆಯೆಂಬುವುದನ್ನು ನೋಡಿ—

ನಂಬಿ ನೆಚ್ಚಿದಿರು ಸರಲೋಕಸುಖವೆಂಬ ಅಂಬಲಿಪರಮಾನ್ನ |

ಹಂಬಲಿಸುವುದು ಹರಿಲೋಕಾನಂದವೆಂಬ ಪೀಯೂಷವಾನ ||

ಅಂಬಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಸುರರ ಸುಧಾವಾನವೆಲ್ಲಿ ! ಎಷ್ಟು ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾದ

ಹೋಲಿಕೆ ||

ಸಕಲ ತತ್ವಾಭಿಮಾನಿದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಭಿಮಾನಿನಿಯಾದ ಶ್ರೀರಮಾದೇವಿಯನ್ನು

ಶ್ರೀಪತಿಯ ನಾಮವೊಂದೆ ಜಿಹ್ವಾಗ್ರದಲಿ ನೆನೆವ

ಔಪಾಸನಕೊಡು ರುದ್ರಾದಿಗಳ ವರದೆ

ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸಂಕಲ್ಪಮಾತ್ರದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿಗಳ

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ—ಭಾಷ್ಯಪದ

ಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಡಬಿಲ್ಲ ಮುಕುಂದಭ
ಬೇಡಿ, ಮನೋಭಿಮಾನಿಗಳಂತೆ ಮನವನು ಬಿಟ್ಟು

“ಕೈಲಾಸವಾಸ ಗೌರೀಶ, ಈಶ
ತ್ವೈಲಭಾರೇಯಂಶ ಮನಸುಲೋಕಂ ವಾಸ
ಅಹೋರಾತ್ರಿಯಲಿ ನಾಸು ಅನುಚರಾಗ್ರಹ
ಮಹಿಯೆಲ್ಲ ಚರಿಸಿವೆನೊ ಮಹಾರಾಜ
ಅಹಿಭೂಷಣನೆ ಎನ್ನ ಅರಸನಾಗಿ
ವಿವಿಧಧರ್ಮವಲಿಡು ಬಿಟ್ಟು ಭಜಿಸಿ

ನಿಂದು ಬೇಡುತ್ತಾರಿ. ಮಗನಿ ಬಂದನಿ
ಮದ ಪರಿಭಕ್ತಿ ಕೊಂಡ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೆ ತೊ
ತಗ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು ತಿ

ಮನವನು ಬಿಟ್ಟು
ಬಿಟ್ಟು ಮರಾಟರೊಲೊ ||
ಶ್ರೀಶ ಧೀಶ ಸರ್ವೋಶ ಸುರೇಶ
ಭಾಸುಲೆಗುಣಗಣ ಭುಕ್ತುಲೊಲೊ ||
ಚಿತ್ತ ನಿನ್ನ ಪದಸೇವೆಯೊಲೊಲೊ
ಜಿಂತೆ ಇತರ ವಿಡಲಿ
ಅಂತರಂಗವಲ್ಲ ನಂದಿಸಲಿ
ಅಹಂಕೃತಿಯನೆ ನಿಡಲಿ
ಸಂತತ ನಿನ್ನ ಪದಕಂತರವಿಲ್ಲವ
ಪಂಥ ಪಾಲಿಸೋ ಪರಮಾತ್ಮನಿ
ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳೆವಿಯೆ ಮಂಡಿಲೊ
ಅನಂದವಲಿಡು
ಮರುಳರ ಸಂಗವ ಮುಕುಂದ

ಮುಕ್ತರಾತ್ರಿಮುಕ್ತೆ ಬಿಡಿಸು

ಸತತಸಂಘ್ರಮದಿಂದ ಸಜ್ಜನರೊಳು ನಿಃ-

ನಿರವ ಪಾಲಿಸೋ ನೀರಜ್ವಾಕ್ಷ ಹರಿ || ೨ ||

[illegible]

ಸಿಕ್ಕು: ಕೂರಣಿ ಮತ್ತಿಮಿಲ್ಲ ಮನವೆ

ಪ್ರಾಚಾರ್ಯವಾಡದಿರು ಪರರ ಗುಣಗಳ ಎಣಿಸಿ

ಅನನ್ಯ ಗೋಷ್ಠಿಯೊಳಗೆ ಅವನಾರು ನಾನಾರು

ಅನುಭವ ಸಾಸಕ್ಕೆ ನೀ ಭಾಗಾದಿಯೆ

ನಿನ್ನ ಗತಿ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಅವನಡ್ಡಬಾಹನೆ

ಸಿಕ್ಕದ ಸರಬರಾಜು ಅವನಿಗುಂಟೆ?

ಸಹಜ್ಯಕ್ಕೆ ಆಗೇ ಸೇರಿ ತಿಳಿಮೆ ವಿಜಯವಿರಲಿವು

సద్గుతిని భవమోగ బన్ధవను కళేయో”

ಈ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಬಗ್ಗತ್ತಿನ ನಾನಾ ಜನಾಂಗಗಳು ತಿಳಿದು ನಡೆದರೆ ಇಂದಿನ
ಅಶಾಂತಿ ಅಸ್ಥಾಯಿಗಳು ತೊಲಗಿ ಜನರು ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನಗಳಿಂದ
ಭೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಂಸಾರ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ ದಾರ್ಶನಿಕನಾದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಸಚ್ಚಿದ್ವಿರು ಸಂಸಾರ ಕಡೆಗೆ ಹಾಕುವುದಲ್ಲ
 ಮುಚ್ಚುಗೊಳಿಸುವುದು ವಿಷಯದಲಿ
 ಎಚ್ಚತ್ತು ಪ್ರವರ್ತಿಸು ಇನ್ನಾದರೂ ಸಿರಿ
 ಅಚ್ಚುತನ ಪಾದವನು ನಂಬೋ ಪ್ರಾಣಿ
 ಗಳಿಸಿ ಧನ ತರುವಾಗ ಸುತ್ತ ನೆರದಿಹರೆಲ್ಲ
 ಭಳಿರೆ ಇವ ಮಹಾತ್ಮನಂದು
 ಘನಿಗೆ ತೋರುಗಳು ಧನವು ಕರಗಿ ತಿಂದು ಪೋಗಿ
 ಬಿಡು ಬಿಡು ಕೊಡು ಕೊಡು ಕೊಡು

೧

ಸ್ವರ್ಗಸುಖಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಯು ಮನವಿಡುವನು
 ಕಳೆಗೆ ಬಿಡು ಬಿಡು ಕೊಡು ಕೊಡು ಕೊಡು

|| ೨ ||

ಯಾರುಕೆಂದರೆ, ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ,
 ಬಿಂದುಮಾತ್ರವೋ ಸುಖವು ದುಃಖ ಪರ್ವತದಷ್ಟು
 ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವಿದು ಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧ
 ಅದ್ದರಿಂದ,
 ಎಂದೆಂದು ಸಿರಿಯರಸ ವಿಜಯವಿಠಲನಂಘ್ರಿ
 ಕುಂದದೆ ಹೃದಯದೊಳು ನೆನೆ ಕಂಡ್ಯ ಮನವೆ ||

ಸಿ.ಜ. ಆಸೆಗಳ ಧುಂಧುವಾವಾತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದೆ ಚಂಚಲನಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನು
 ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವೆಂಬುದನ್ನು ದಾಸರ ಮಾತು ಗಳಿಲ್ಲ ಕೇಳಿ.
 ಮನಸ್ಸು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ,
 ಗುಣಿಸುವುದು ನೋಡುತ್ತೇನೆ ನೀವೆ ನೆಲೆ ಬಿಲ್ಲವರು
 ಮಾರಿದೋಡಿ ಬರುವ ರಣರಂಗ ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು
 ಪರಿಯುತಿಹ ನದಿಗಳನು ತಿರುಗಿಸಲಿಬಹುದು.
 ಕರಿ ಸೊಕ್ಕಿಬರುತಿರಲು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು
 ದುರುಳಮನ ನಿಲಿಸುವುದು ಸುರರಿಗಳವಲ್ಲ

|| ೧ ||

ಭೈರವನ ದಾಡೆಯನು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು
 ಮಾರುತನ ಉರುಬೆಯನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು
 ಮಾರಿಗಳ ಮುಂಜೆರಗ ತುಡುಕಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು
 ಹಾರಿ ಹಾರುವ ಮನಸು ನಿಲಿಸಲಳವಲ್ಲ || ೨ ||

ಶರಧಿಗಳು ಭೋರ್ಗರೆವ ಧ್ವನಿಯ ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು
 ಸುರಿವ ಬಿರುಮಳೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು
 ಹರಿದೋಡುವ ಮನಸು ನಿಲಿಸಲಾರಳವಲ್ಲ
 ಸಿರಿಯರಸ ವಿಜಯವಿಠಲ ತಾನೆ ಬಲ್ಲ || ೩ ||

ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸತ್ಯಾಂಶವಿದೆ, ಔಚಿತ್ಯವಿದೆ, ಎಂಬುದನ್ನು ಭಾವುಕರು ನೋಡಬಹುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹರಿ ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೇ ತಡೆಯಬೇಕು. ದಾಸರು ಮುಂದೆ ಸೂಚಿಸಿರುವ ವಿಧಿ ನಿರ್ವೇಧಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಾಗುತ್ತವೆ.

ಎಚ್ಚತ್ತು ಇರು ಕಂಡ್ಯ ಮನವೆ—ನಮ್ಮ || ಪ ||
 ಆಚ್ಯತನಂಸ್ಥಿಯ ನೆನೆ ಕಂಡ್ಯ ಮನವೆ || ಅ ಪ ||
 ಪಾಳು ಹರಟೆಗೆ ಹೋಗಬೇಡ, ಕಂಡ
 ಕೂಳುಗಳ ತಿಂದು ಒಡಲ್ದೊರೆಯಬೇಡ
 ಕಾಲವ್ಯರ್ಥ ಕಳೆಯಬೇಡ, ನಿನ್ನ
 ಪ್ರಾಣಬ್ಬ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಮನಸೋಲಬೇಡ
 — ಶ್ರೀ ಹರಿದಯಮಾಡ || ೧ ||

ಆಡದಿರಪವಾದಗಳನು, ಕೊಂ
 ಡಾಡದಿರನ್ನು ಚಿಲ್ಲಿರೆದೈವಗಳನು
 ಬೇಡದಿರಹಸೌಖ್ಯವನ್ನು, ನೀ
 ಮಾಡದಿರನ್ನು ದುರ್ಜನ ಸಂಗವನ್ನು—
 ಸಜ್ಜನ ವೈಷವನ್ನು || ೨ ||

ನಾನು ಎಂಬುದು ಬಿಡು ಕಂಡ್ಯ, ನಿನ್ನ
ಮಾನಾಪಮಾನಕ್ಕೆ ಹಲಯನ್ನು ಕಂಡ್ಯ
ಜ್ಞಾನಿಗಳೊಡನಾದು ಕಂಡ್ಯ, ವಿಷಯ
ಜೇನೆಂದು ಬೆದ್ದರೆ ಅದು ವಿಷ ಕಂಡ್ಯ

—ಬೀಳುವಿ ಯಮಗುಂಡ್ಯ || ೩ ||

ಅನ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರ ನೋಡಬೇಡ, ಹಿಂದೆ
ಮಣ್ಣುಗೂಡಿದವರನಿನ್ನು ನೀ ನೋಡ
ಅನ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವ ನೋಡಬೇಡ, ನಮ್ಮ
ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಜ್ಞೆರ ಬೋಧ ತಿಳಿದುಕೊ ಗಾಢ

—ಮೈಮರೆತಿರಬೇಡ || ೪ ||

ನರಜನ್ಮವಿರುತ್ತದೆ ಕಷ್ಟ, ಇವ
ಮಾತು ಕೊಡುವಳು ಬಿಡುತ್ತವೆ ಕ್ರಿಶ್ಚ
ಮಾತನೊಬ್ಬನು ನಮ್ಮ
ಮಾತನು ಮಾತನು ಮೊದಲಾದ ಮಕ್ಕಳು

—ಕೇಳಲಪೂ ಮರ್ಕಟೆ || ೫ ||

ಕಷ್ಟಪಡಬೆ ಸುಖ ಬರದು, ಕಂ
ಗೆಟ್ಟಮೇಲಿನ್ನು ಕಷ್ಟವು ತಿಳಿಯುವುದು
ದುಷ್ಟವಿಷಯದಾಸೆ ಜರಿದು, ವಿಜಯ
ವಿಠಲನ್ನೊರತು ಮುಕ್ತಿಯು ದೊರೆಯದು

—ಕೂಗಲವೊ ಬಾಯ್ಕೆರೆದು || ೬ ||

ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ಮೇಲಿನ ಪದದ ಪ್ರಭಾವ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗಾಗಬಹುದೆಂಬುವುದನ್ನು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಂದೊಂದು ಮಾತಿಗೂ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಮನ್ವಯ ಮಾಡುತ್ತ ಹೋದರೆ, ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತೆ, ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ಗಳನ್ನೇ ಸೂತನಾಗಿ ಉಪಾಹರಿಸಬೇಕಾದೀತು. 'ವಿಷಯ ಜೇನೆಂದು ಬೆದ್ದರೆ ಅದು ವಿಷ ಕಂಡ್ಯ' ಎಂಬ ಮಾತು—

ವಿಷಯೇಂದ್ರಿಯಸಂಯೋಗಾಧ್ಯತ್ವದಗ್ರೇವ್ಯತೋಪಮಂ |

ಪರಿಣಾಮೇ ವಿಷಮಿವ ತತ್ಸುಖಂ ರಾಜಸಂ ಸ್ಮೃತಂ ||

ಎಂಬ ಗೀತಾ ಶ್ಲೋಕವನ್ನೂ, 'ನರಜನ್ಮ ಬರುವುದೆ ಕಷ್ಟ' ಎಂಬುದು "ದುರ್ಲಭಂ ಮಾನುಷಂ ಜನ್ಮ" ಎಂಬುದೇ ಮೊದಲಾದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಸಪ್ತಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿನ ವಚನವನ್ನೂ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ತರುತ್ತವೆ.

ವಿಷಯವಾಸೆಯನ್ನು ದುಷ್ಟವೆಂದು ಏಕೆ ಜರಿಯಬೇಕು ; ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಫಲ ಕೊಡುವುದು ಅದೇ ತಾನೇ ; ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಬಾಕೋಣ ; ಬೆಂದು ಹೋಗುವ ದೇಹ, ಇದ್ದಾಗಲೇ ಹಿರಿದುಂಬೋಣ ; ನಾಳಿನ ಕಾಣದ ಮುಕ್ತಿಯೆಲ್ಲೋ, ನಾವೆಲ್ಲೋ ಎಂದೇ ಮೊದಲಾಗಿ ವಾದ ಹೂಡುವ ಜನರಿಗೆ, ದಾಸರು ಖಚಿತವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮಾತುಗಳು ಪಾಪ ಪುಣ್ಯದ ಭೇತಿಯನ್ನು ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಹೇಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಎಂತಹ ನಾಸ್ತಿಕನಿಗೂ ಮೈ ರೋಮಾಂಚವಾಗಿ ಆಸ್ತಿಕ ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

ಎಚ್ಚರಿಕೆಚ್ಚರಿಕೆ ಮನವೆ ಇನ್ನೂ |

ಎಚ್ಚರಿಕೆಚ್ಚರಿಕೆ ಯಮನ ಪುರದ ಬಾಧೆ

ಕಿಚ್ಚನಾದರು ಕೇಳಿ ದುಷ್ಟಿಂತೆಯ ಬಿಡು |

ಗಂಡ ಅತ್ತೆ ಮಾವ ಮೈದುನರ ಬೈವರ

ಖಂಡ ತುಂಡನೆ ಮಾಡಿ ಖಂಡವ ಕೊಯಿದು

ಕೆಂಡದೊಳಗೆ ಬೇಯ್ಸಿ ದಿಂಡುಗಡಹಿ ಕಟ್ಟಿ

ನುಂಡೆಯ ಒಡೆದುದ್ದಂಡದಿ ಶಿಕ್ಷಿಸಿ

ಹಿಂಡಿ ಹಿಪ್ಪೆಯ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡೊಯ್ತು ಅಗ್ನಿಯ

ಕುಂಡನ ಹೊಗಿಸುವರೋ—ಎದೆಯಮೇಲೆ

ಗುಂಡನೆ ಹೊರಿಸುವರೋ—ಬಾಯೊಳಗೆ

ಕೆಂಡವ ಸುರಿಸುವರೋ—ಕೋಟಿ ಜನ್ಮ

ಚಂಡಾಲಯೋನಿಯೊಳಿಟ್ಟು ಬಾಧಿಸುವರೋ || ೧ ||

ಪರಭನ ಪರಸತಿ ಪರಸಂಜೆಗೆಸುವ
 ಮರಳುವ ಮರಳೆನೋಳು ಮೊರಳಿನ ಅರಿಯ
 ಮುರಿದು ಮುಟ್ಟಿಗೆ ಮರಳಿ ಮರಳುಗುಣ
 ಗರಗಸದಲಿ ಜಿಮ್ಮೆಕೊರದು ತೈಲಜೋಳಗೆ
 ಅಂವೆಯದ್ವಿ ಮೈಗೆ ಉರಿಯ ಸುತ್ತುತ್ತಿಕ್ಕಿ
 ಉರವಣಿಸಿ ಕುಣಿಸುವರೋ—ಹೊರವಣಿಸಿ
 ಗುರಿಮಾಡಿ ನಿಲಿಸುವರೋ—ಉಪ್ಪುಳ ಕಂಠ
 ಕೊರಗಿಸಿ ನಿಲಿಸುವರೋ—ಶೂಲಕ ಕಾಣಿ
 ಎರಡು ಕಾಲೆಳೆದು ಕಾಲನುಪ್ಪುರೆ ಭೂಮಿಗೊರೆ
 ಒಂದು ನೋವಿದರೊಂದು ಅಧಿಕ ಪಾಪಗೊರೆ
 ನೆಂದು ನೋಳಲಿ ಎಣಗೊಂಬಾದರವಲ್ಲ
 ಹಿಂದಿನ ದುರ್ವಾರ್ತೆ ಮರೆದು ಮುರಗುವರು
 ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೆ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಾಗಿ ಆ-
 ನಂದತೀರ್ಥರ ಪಾದಪಾಸನೆಯಿ ಭಜಿಸಿ
 ರಂದರನನುಸರಿಸಿ—ನಿರಯವಿಗಲ
 ನ್ನೊಂದಿ ಪತಿಕರ—ಪರಮ ಭವ-
 ಬಂಧನ ಪರಿಚರಿಸಿ—ಮುಕ್ತಿ ಪಡಗಿ
 ವಿಂದು ಅಶ್ರಯವೋ ಗೋವಿಂದನ ಕೃಪೆ

ಆದರೆ ನಿಸ್ವೀಮ ಪರಿವಾಸರಿಗೆ ಯಾವ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ; ಇವೆಲ್ಲೆಕೆಡೆ
 ಇಲ್ಲ ಯಾಕೆಂದರೆ,

ಚಿಂತಿಸಿದಂತೆ ಜನಕೆ ಸಾಧನ ಮಾಡಿಸುವ
 ಕಂತುಪಿತ ಸಮ್ಮ ವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ
 ಶಾಂತಮೂರುತಿ ನಂಬಿದವರಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಣ.

ಭಯಕೃತ್, ಭಯನಾಶನ ಭಕ್ತರಿಗೆ

ಬಾರವು ಭಯಗಳು ಬಂದರೂ ನಿಲ್ಲವು
 ಹಾರಿಹೋಗುವವು ದಡದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ
 ಘೋರದುರಿತಾದಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯಕೃಪೆ
 ಸೇರಿದ ಜನರಿಗೆ ಇನ್ನಿತು ಭಯವುಂಟೆ?

ಹರಿದಾಸರಿಗೆ 'ನಾನು' ಎಂಬ ಅಭಿಮಾನವಿಲ್ಲ. ದಾಸೋಹಂ
ಎಂಬುವವರು ಈಶನ ಮೇಲಿತಾನೆ ಮನಸನ್ನಿಡಬೇಕು. ಕಾರಣ—

ನಾನೆ ನಾನೆ ಎಂದು ಪೇಳುವ ಮನುಜನು |
ನಾನಾ ಯಾತನೆಗಳ ಪಡುವನು ಅನುದಿನ |
ದೀನ ಮಂದಾರ ಸಿರಿ ವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ |
ನೀನೆ ಮಾಳ್ವವನೆಂಬ ಭಕ್ತರ ಕೈಬಿಡ ||

ಶಾಸ್ತ್ರಜನಿತವಾದ ಸುಜ್ಞಾನದಿಂದ ಬಿಂಬಾಪರೋಕ್ಷಮೂಲಕ ಮುಕುಂದ
ಪದವನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಒಂದು ರೀತಿ. ಇದು ಸಾಧನೆಯ ಮಾರ್ಗ.
ಮತ್ತೊಂದು ಸುಲಭಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ ವ್ಯಾಪ್ತೋಪಾಸಕ ಸಾರ್ವಭೌಮ-
ರಾದ ಕುಸುಮಾನರ ಕರಮಕಾರುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ದಿವಾರಾತ್ರಿಯ
ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ಹರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವುದು. ಈ ಅನುಸಂಧಾನ
ಸರ್ವರಿಗೂ ಸುಲಭಸಾಧ್ಯ. ಕರುಣಾಳುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ವಿಜಯರಾಯರು
ಸಾಸುರರಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಹಾರಿ ತೋರಿದ್ದಾರೆ—

ಸಾಧನಕೆ ಬಗೆಗಾಣೆನೆನ್ನ ಬಹುದೆ
ಸಾಧರದಿ ಗುರುಕರುಣ ತಾ ಪಡೆದ ಬಳಿಕ ||

ಕಂಡ ಕಂಡದ್ದೆಲ್ಲ ಕಮಲನಾಭನಮೂರ್ತಿ
ಉಂಡು ಉಟ್ಟದ್ದೆಲ್ಲ ವಿಷ್ಣು ಪೂಜೆ
ತಂಡ ತಂಡದ ವಾರ್ತೆ ವಾರಿಜಾಕ್ಷನ ಕೀರ್ತಿ
ಹಾಡು ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ಹರಿಯನಾಮ || ೧ ||

ವಾಗತ್ಯಸಡುವುದೆ ವಿಧಿನಿಷೇಧಾಚರಣೆ
ರೋಗಾನುಭವವೆಲ್ಲ ಉಗ್ರತಪವು
ಅಗದವರಾಡಿಕೊಂಬುವುದೆ ಆಶೀರ್ವಾದ
ಬೀಗರುಪಚಾರವೇ ಭೂತದಯವು || ೨ ||

ಮೈಮರೆತು ಮಲಗುವುದೆ ಹರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ
ಕೈಮೀರಿ ಹೋದದ್ದೆ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣ

ವೈಮನೋವೃತ್ತಿಗಳೆ ವಿಷಯದಲಿ ವೈರಾಗ್ಯ
ಹೊಯ್ಯಾಲಿತನವೆಲ್ಲ ಹರಿಯ ವಿಹರ || ೩ ||

ಹಿಡಿದ ಹಟೆ ಪೂರೈಸಲದು ಹರಿಯ ಸಂಕಲ್ಪ
ನಡೆದಾಡುವೋದೆಲ್ಲ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ
ಬಡತನವು ಬರಲದೇ ಭಗವದ್ಭಜನೆ ಯೋಗ
ಸಡಗರದಲಿಪುದೆ ಶ್ರೀಶನಾಚ್ಚೆ || ೪ ||

ಬುದ್ಧಿ ಸಾಲದೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದೇ ಸಮೃತ್ತವು
ಯೋಗ್ಯತೆಗಲ್ಲಾಭವೇ ಸುಖವು ಯೋಗಲು
ಮಾನ್ಯತರ್ಗತ ಶ್ರೀ ವಿಜಯರತ್ನಲಲಿತೆಯ
ಭವನಾರ್ಥವ ತೀರದು ಮಟ್ಟುಕೊಳವೇನೋ || ೫ ||

ಮುಕ್ತವೆನಿಸಿ. ನಿತ್ಯನಿರಂತರವಾದ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ
ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಕಾಡಿದುಶ್ಚಾನೆ. ಇಂತಹ, ರಂಗನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವ
ಮಂಗಳಾಶ್ವರ ಸೊಗಸುಬ ಸಂತತನಾಗಿ ದೊರೆಯುವಷ್ಟು ಸಿಗಲು ಶ್ರೀ
ಜಗನ್ನಾಥನಾಸರು ಹೇಳುವಂತೆ “ಫಲವಿದು ಬಾಳ್ವದಕೆ,” ಇಲ್ಲಿ ಸಿರಿ
ನಿಲಯನ ಅನಂತ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳನ್ನು ಅನವರತವೂ ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಾ
ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು.

ಇಷ್ಟು ತತ್ವನಿರೂಪಣೆಯೂ ಸರಳ ಸುಲಭ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
ಹೃದಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಸುಲಲಿತವಾದ ಆಡಮುತ್ತಿನಂತಹ ಮಾತು
ಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನೇ ಶೈಲಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು
ಮಾಡಿಕೆಯುಂಟು ಅಂದರೆ, ಅವನ ಅಂತರಾತ್ಮ ಅವನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ
ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಅರ್ಥ. ಸಜ್ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸದ್ಯಾಸದ್ಭಗವು
ಮಾಡುವುದೇ ದೊರಕು, ನೀಚಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೂ ಅಪ್ಪಣೆಯಿರುವ
ದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವಿಜಯರಾಯರ
ಹೃದಯದಿಂದ ದೊರಕೊಮ್ಮಿರುವ ಒಂದೊಂದು ಮಾತೂ ಒಂದೊಂದು
ಮುಕ್ತಾಫಲ. ಅವುಗಳ ರುಚಿಯನ್ನು ನಾವು ಇದುವರೆಗೂ ಸವಿದಿದ್ದೇವೆ.

ಅವರ ಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ರಸಮಯವಾದ ಕಾವ್ಯಗಳೆಂದು ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ನವರಸಗಳೂ ಅಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ರಸವೇ ಪ್ರಧಾನ; ಇತರ ರಸಗಳು ಭಕ್ತಿಗೆ ಪೋಷಕ. ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಣವಾದ ಅನೇಕ ಅಲಂಕಾರಾದಿಗಳಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಆ ಮಹಾನುಭಾವರ ಪ್ರೀತಿ. ಕೇವಲ ಬಿಗಿಯಾದ ಗ್ರಂಥಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸದೆ, ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತಹ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಢಿಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ದಾಸರ ರೀತಿಯನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ನೋಡುವ. ಇವರ ವರ್ಣನೆಯ ವೈಖರಿಯೇ ಒಂದು ಸೊಗಸು. ಭವ ಸಾಗರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಬಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿ—

ಏಳುಸಾಗರಕಥಿಕ ಭವಸಾಗರೆಂಬೋದು
ಆಳದಗಳು, ನೋಡೆ ಪರಿಮಿತಿ ತೋರದು
ಕೇಳುವುದಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸದು
ಹೇಳುವುದಲ್ಲದೆ ದಾಟುವುದರಿದು
ಬೀಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಿಂಚಿತ್ತು ತಡವಾಗದು
ಏಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ದಿವಸಬೇಕು
ಏಳಲಳವಲ್ಲವೋ ಸರ್ವರಿಗೆ ಪಾ-
ತಾಳಕ್ಕೆದುವುದಯ್ಯ ಸುಳಿಯೊಳಡ್ಡಗೆಡಹಿ
ತಾಳುವುದೆಂತೋ ನೀನೊಲಯದಿರೆ ||

ಎಂದು ಶ್ರೀ ಹರಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಾರುತನ ಮಾನಿನಿಯು, ಭಕ್ತುತಿ ಗಭಿಮಾನಿಯಾಗಿ—

ನೀಲಕುಂತಳೆ ಮೋಹನ್ನೆ-ಸುವಾಣಿ ಚನ್ನೆ
ಬಾಲಾರ್ಕತಿಲಕರನ್ನೆ
ಫಾಲಿವಿಶಾಲೆ ಗುಣರನ್ನೆ-ಕುಂದರದನ್ನೆ
ಮೂರ್ಲೋಕದೊಳು ಪಾವನ್ನೆ
ವೊಳೆವೊ ಕೆಂದುಪಿ ನಸುನಗೆ ಪತ್ತು ದಿಕ್ಕಿಗೆ
ಬೆಳಕು ತುಂಬಿರಲು ಮಿಗೆ

[ಮುಂದುವರಿಯುವುದು]

ಗ್ರಾಹಕ ಮಹಾತಯರಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನನೆ

ಈ ಸಂಚರಣೆಯಲ್ಲಿಗೆ ತಮ್ಮ ಚಂದಾದಣವು ಮುಗಿಯಿತು. ಮುಂದಿನ ಹಿರಗೊಂದೆ 4ನೇ ಸಂಪ್ರತಿತ ಪ್ರಾರಂಭ. ಚಂದಾಬಾಕಿ ಕಟ್ಟುವುದು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಸುವುದಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ಕಟ್ಟಿಸುವುದು. ಈ ಹಿ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಸುವುದು. ಈ ಹಿ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಸುವುದು. ಈ ಹಿ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಸುವುದು.

ಇದರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿ. ಸತ್ತಿರುವುದು ಬೇಡುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿ. ಸತ್ತಿರುವುದು ಬೇಡುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿ. ಸತ್ತಿರುವುದು ಬೇಡುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿ. ಸತ್ತಿರುವುದು ಬೇಡುವುದು.

ಇದರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿ. ಸತ್ತಿರುವುದು ಬೇಡುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿ. ಸತ್ತಿರುವುದು ಬೇಡುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿ. ಸತ್ತಿರುವುದು ಬೇಡುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿ. ಸತ್ತಿರುವುದು ಬೇಡುವುದು.

ಇದರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿ. ಸತ್ತಿರುವುದು ಬೇಡುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿ. ಸತ್ತಿರುವುದು ಬೇಡುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿ. ಸತ್ತಿರುವುದು ಬೇಡುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿ. ಸತ್ತಿರುವುದು ಬೇಡುವುದು.

ಇದರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿ. ಸತ್ತಿರುವುದು ಬೇಡುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿ. ಸತ್ತಿರುವುದು ಬೇಡುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿ. ಸತ್ತಿರುವುದು ಬೇಡುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿ. ಸತ್ತಿರುವುದು ಬೇಡುವುದು.

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಭಾರತೀ

ಚಂದಾ ವಿವರ

೧. ಮಹಾಪೋಷಕ ವರ್ಗ	—	ಒಂದೇ ಬಾರಿ ರೂ. 100.
೨. ಆಶ್ರಯದಾತೃ ವರ್ಗ	—	ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ,, 25.
೩. ಪೋಷಕ ವರ್ಗ	—	,, ,, 10.
೪. ಅಭಿಮಾನಿ ವರ್ಗ	—	,, ,, 5.
೫. ಸಾಮಾನ್ಯ ಚಂದಾ	—	,, ,, 3.

ಸಂಪಾದಕ.

ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪೋಷಕವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಈ ವರ್ಷವೂ 10 ರೂ
ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿರುವ ಡಾ|| ವೆಂಕೋಬರಾವ್
ಸಾಮ್ರಾಣಿ, ಗುಲ್ಬರ್ಗ. ಇವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಹರಿಗುರುಗಳು ಇತ್ತೀಚೆಯಲ್ಲಿ
ಶ್ರೀಯಸ್ಸನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಲೆಂದು ಬೇಡುತ್ತೇವೆ.

ಸಂಪಾದಕ.

ನಮ್ಮ 'ಹರಿದಾಸಭಾರತೀ' ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಏಜೆಂಟರುಗಳು ಬೇಕಾ
ದ್ದಾರೆ. ಧಾರಾಳವಾದ ಕಮೀಷನ್ ಉಂಟು. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ
ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಜಾಗೃತೆ ಬರೆಯಿರಿ. ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ
ಹೊಸ ವರ್ಷದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ್ದರಿಂದ ಏಜೆನ್ಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳ
ವವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ.